APOKRIFA KA GAFE

1st Esdras

Fɔlɔ Esdras

SABABU 1

1 Josiyasi ye Tɛmɛnkan seli kɛ Jerusalɛm a Matigi ye, ka Tɛmɛnkan seli kɛ kalo fɔlɔ tile tan ni naaninan na.
2 U ye sarakalasebagaw sigi ka kɛɲɛ n'u ka don o don kow ye, u tun bɛ fini janw don Matigi ka Alabatosoba kɔnɔ.
3 A y'a fɔ Levitew ye, Israɛl ka baarakɛla senumaw, ko u ka u yɛrɛ saniya Matigi ye, ka Matigi ka kɛsu senuma sigi so kɔnɔ, masakɛ Dawuda denkɛ Solomani ye min jɔ.
4 U y'a fɔ ko: «Aw tɛna kurunba ta aw kamankunw kan tun.
5 Isirayɛli masakɛ Dawuda y'a fɔ cogo min na, ani ka kɛɲɛ ni a denkɛ Solomani ka bonya ye, ka kɛɲɛ ni aw Levitew ka denbayaw ka bonya ye Alabatosoba kɔnɔ , .
6 Aw ye Tɛmɛnkan seli kɛ ka tugu ɲɔgɔn kɔ, ka sarakaw labɛn aw balimaw ye, ka Tɛmɛnkan seli kɛ ka kɛɲɛ ni Matigi ka ci fɔlen ye, o min dira Musa ma.
7 Mɔgɔ minnu sɔrɔla yen, Josiyasi ye sagaden ba bisaba ni misiden ba saba di u ma.
8 Alabatosoba kuntigiw Hɛlkiyasi ni Zakari ni Siyelu ye saga waa fila ni kɛmɛ wɔɔrɔ ani misiden kɛmɛ saba di sarakalasebagaw ma Tɛmɛnkan seli kama.
9 Jekoniyasi ni Samaya ni a balimakɛ Natanaɛl, Asabiya ni Okiyɛli ni Joram, olu ye saga waa duuru ni misiden kɛmɛ wolonwula di Levitew ma Tɛmɛnkan seli kama.
"
11 Ka kɛɲɛ ni faw ka danbe caman ye jama ɲɛ kɔrɔ, ka saraka bɔ Matigi ye, i ko a sɛbɛnnen bɛ Musa ka kitabu kɔnɔ cogo min na.
12 U ye Tɛmɛnkan seli tobi ni tasuma ye i ko a bɛ kɛ cogo min na.
13 U y'u bila jama bɛɛ ɲɛ kɔrɔ, o kɔ, u ye u balimaw labɛn u yɛrɛw ni sarakalasebaaw ye, Aron denkɛw.
14 Sarakalasebaaw ye o tulu saraka fo su fɛ, Levitew ye u balimaw labɛn u yɛrɛw ye.
15 Dɔnkilidala senumaw fana tun bɛ Asafu denkɛw la ka kɛɲɛ ni Dawuda ka sigili ye, i n'a fɔ Asafu ni Zakari ani Jedutun.
16 Da kɔlɔsibagaw tun bɛ da bɛɛ la. A tun man kan mɔgɔ si ka bɔ a ka baara la.
17 Matigi ka sarakaw kow kɛra ten o don na, walisa u ka Tɛmɛnkan seli kɛ.
18 Aw ka sarakaw bɔ Matigi ka sarakabɔlan kan ka kɛɲɛ ni masakɛ Josiyasi ka ci fɔlen ye.
19 Israɛldenw tun bɛ Tɛmɛnkan seli kɛ o waati la, ka dumuni duman seli kɛ tile wolonwula.
20 O Tɛmɛnkan seli sugu ma kɛ Israɛl jamana kɔnɔ kabini kira Samuɛl ka waati la.
21 Ɔwɔ, Israɛl masakɛw bɛɛ ma Tɛmɛnkan seli kɛ i n'a fɔ Josiyasi ni sarakalasebaaw ni Levitew ni Yahutuw, minnu tun bɛ kɛ ni Israɛl bɛɛ ye minnu sigilen bɛ Jerusalɛm.
22 O Tɛmɛnkan seli kɛra Josiyasi ka masaya san tan ni segin na.
23 O kɛwalew walima Josiyasi tun tilennen don a Matigi ɲɛ kɔrɔ ni dusukun ye min falen bɛ Ala ɲɛsiran na.
24 Ko minnu kɛra a ka waati la, olu sɛbɛnna waati fɔlɔw la, jurumu kɛbagaw ko la, minnu ye kojugu kɛ Matigi kama ka tɛmɛ jamanaw ni masayaw bɛɛ kan, ani u ye a dusu kasi kosɛbɛ cogo min na, fo Matigi ka kumaw Matigi wulila Israɛl kama.
25 Josiyasi ka ko kɛlenw bɛɛ kɔfɛ, Misira masakɛ Faraon nana kɛlɛ kɛ Karkami, Efrate baji kan.
26 Misira masakɛ ye ci bila a ma k'a fɔ a ye ko: «Jude masakɛ, mun bɛ ne ni i cɛ?»
27 Matigi Ala ma ne ci ka taa i kama. katuguni ne ka kɛlɛ bɛ Efarati kan, sisan Matigi bɛ ne fɛ, ɔwɔ, Matigi bɛ ne fɛ ka ne teliya.
28 O bɛɛ n'a ta, Josiyasi ma a ka wotoro kɔsegin a kɔ, nka a y'a dabɔ ka kɛlɛ kɛ ni a ye, kira Jeremi ka kuma minnu fɔra Matigi da la.
29 Nka u farala a fɛ kɛlɛ la Magido kɛnɛ kan, kuntigiw nana masakɛ Josiyasi kɛlɛ.
30 Masakɛ y'a fɔ a ka jɔnw ye ko: «A' ye ne ta ka bɔ kɛlɛ la. katuguni ne barika ka dɔgɔ kosɛbɛ.» O yɔrɔnin bɛɛ, a ka baarakɛlaw y'a ta ka bɔ kɛlɛ la.
31 O kɔ, a donna a ka wotoro filanan kan. U seginna Jerusalɛm, a sara, a su donna a fa kaburu kɔnɔ.
32 Yahutuw bɛɛ la, u ye Josiyasi kasi, ɔwɔ, kira Jeremi ye Josiyasi kasi, cɛ kuntigiw ni musow ye kasi kɛ a ye fo ka na se bi ma Israɛl ta.
33 O kow sɛbɛnnen bɛ Juda masakɛw ka maanaw kitabu kɔnɔ, ani Josiyasi ye ko minnu kɛ, ani a ka nɔɔrɔ, ani a ka faamuyali Matigi ka sariya la, ani a ye ko minnu kɛ ka kɔrɔ. ko minnu kalanna sisan, olu kofɔlen bɛ Israɛl ni Jude masakɛw ka kitabu kɔnɔ.
34 Jama ye Josiyasi denkɛ Yohazi minɛ k'a kɛ masakɛ ye a fa Josiyasi nɔ na, a si tun bɛ san mugan ni saba la.
35 A ye masaya kɛ Jude ani Jerusalɛm kalo saba kɔnɔ.
36 A ye warijɛ talanta kɛmɛ ni sanu talanta kelen bila jamana kan.
37 Misira masakɛ fana ye masakɛ Joasim kɛ a balimakɛ ye Jude ni Jerusalɛm masakɛ ye.
38 A ye Joasim ni faamaw siri, nka a y'a balimakɛ Zarase minɛ k'a labɔ Misira.
39 Joasim tun ye san mugan ni duuru sɔrɔ tuma min na a kɛra masakɛ ye Jude jamana ni Jerusalɛm jamana na. A ye kojugu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
40 O de y'a to Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri wulila ka a siri ni nɛgɛbere ye ka taa n'a ye Babilonɛ.
41 Nabukodɔnɔsɔri fana ye Matigi ka minɛn senuma dɔw ta ka taa n'u ye k'u bila a yɛrɛ ka Alabatosoba kɔnɔ Babilonɛ.
42 Nka o ko minnu sɛbɛnna a ko la, ani a ka Ala nɔgɔlenya ko la, olu sɛbɛnnen bɛ masakɛw ka tariku sɛbɛnw kɔnɔ.
43 A denkɛ Joasim kɛra masakɛ ye a nɔ na.
44 A ye masaya kɛ kalo saba ni tile tan dɔrɔn Jerusalɛm. A ye kojugu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
45 San kelen tɛmɛnen kɔ, Nabukodonɔsɔri ye ci bila ka taa n'a ye Babilonɛ ni Matigi ka minɛn senumaw ye.
46 Sedekiyasi kɛra Jude ni Jerusalɛm masakɛ ye, a si tun bɛ san mugan ni kelen na. A ye masaya kɛ san tan ni kelen kɔnɔ.
47 A ye kojugu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ, a ma hami kira Jeremi ka kuma minnu fɔra a ye ka bɔ Matigi da la.
48 Masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ye a kali Matigi tɔgɔ la kɔfɛ, a y'a kali a yɛrɛ la ka muruti. A ye a kɔ gɛlɛya, a dusukun, a ye Matigi Israɛl ka Ala ka sariyaw tiɲɛ.
49 Jama ni sarakalasebaaw kuntigiw fana ye ko caman kɛ ka sariyaw sɔsɔ, ka siyaw bɛɛ ka nɔgɔw bɛɛ labato, ka Matigi ka Alabatosoba nɔgɔ, o min tun saniyalen don Jerusalɛm.
50 O bɛɛ n'a ta, u bɛnbaw ka Ala ye ciden ci ka taa u wele, katuguni a ye u ni a ka fanibugu fana tanga.
51 Nka u ye a ka cidenw tulo geren. Matigi kumana u fɛ tuma min na, u ye tulon kɛ a ka kiraw la.
52 A dimina a ka mɔgɔw kɔrɔ u ka Ala ɲɛsiranbaliyaba kosɔn, a y'a fɔ Kaldekaw ka masakɛw ye ko u ka wuli u kama.
53 U ye u ka kamalenninw faga ni npan ye, ɔwɔ, hali u ka Alabatosoba senuma kɔnɔna na, u ma kamalennin ni baarakɛmuso, cɛkɔrɔba ni denmisɛnnin kisi u cɛma. Katuguni a ye u bɛɛ don u bolo.»
54 U ye Matigi ka minɛn senumaw bɛɛ ta, fɛnbaw ni fitininw, ni Elohim ka kɛsu minɛnw ni masakɛ ka nafolomafɛnw ye, ka taa n'u ye Babilonɛ.
55 Matigi ka so kɔni, u y'a jeni ka Jerusalɛm kogow ci ka tasuma don a sankansobaw la.

56 A ka nɔɔrɔ kow ma ban abada fo u ka u bɛɛ ban ka u bɛɛ tiɲɛ.
57 U kɛra ale ni a denw ka jɔnw ye fo Pɛrɛsiw ka masaya kɛ, walisa ka Matigi ka kuma dafa Jeremi da la.
58 Sani jamana ka lafiɲɛ donw diyabɔ, a ka tiɲɛni waati bɛɛ, a na lafiɲɛ fo san biwolonwula dafalen.

SABABU 2NAN

1 Pɛrɛsi masakɛ Sirus ka san fɔlɔ la, walisa Matigi ka kuma ka dafa, ko a ye layidu ta Jeremi da la.
2 Matigi ye Pɛrɛsiw ka masakɛ Sirus ni lawuli, a ye o welewele da a ka masaya bɛɛ kɔnɔ, ani sɛbɛn fana fɛ.
3 A ko: «Pɛrɛsiw ka masakɛ Sirus ko ten. Israɛl Matigi, Matigi kɔrɔtalenba, ye ne kɛ diɲɛ bɛɛ masakɛ ye.
4 A y'a fɔ ne ye ko ne ka so jɔ Jerusalɛm Yahutuw fɛ.
5 Ni aw dɔw bɛ a ka mɔgɔw la, Matigi, a Matigi ka kɛ a fɛ, ka taa Jerusalɛm Jude jamana na, ka Israɛl Matigi ka so jɔ Matigi min sigilen bɛ Jerusalɛm, o ye Matigi ye.»
6 Mɔgɔ o mɔgɔ sigilen bɛ o yɔrɔw la, ne b'a fɔ a sigiɲɔgɔnw ye, sanu ni warijɛ.
7 Nilifɛnw ni sow ni baganw ani fɛn wɛrɛw minnu bilala layidu la Matigi ka Alabatosoba kama Jerusalɛm.
8 Jude bɔnsɔnw ni Bɛnzamɛn bɔnsɔnw kuntigiw wulila. sarakalasebaaw ni Levitew ni Matigi hakili tun bɛ minnu bɛɛ la ka taa so jɔ Matigi ye Jerusalɛm.
9 Minnu tun sigilen bɛ u lamini na, k'u dɛmɛ fɛn bɛɛ la ni warijɛ ni sanu ye, ni sow ni baganw ye, ani nilifɛn fu camanba ye, mɔgɔ caman minnu hakili tun bɛ o ko la.
10 Masakɛ Sirus fana ye minɛn senuma minnu ta ka bɔ Jerusalɛm, ka olu sigi a ka boli Alabatosoba kɔnɔ.
11 Pɛrɛsi masakɛ Sirus ye u labɔ tuma min na, a y'u di a ka nafolomarala Mitiridati ma.
12 U y'u lase Jude jamana kuntigi Sanabasar ma.
13 U hakɛ tun ye nin ye. Sanu jifilen ba kelen, warijɛ ba kelen, warijɛ mugan ni kɔnɔntɔn, sanu daga bi saba, ani warijɛ waa fila ni kɛmɛ naani ni tan, ani minɛn ba kelen wɛrɛw.
14 O cogo la, sanu ni warijɛ minɛn minnu tun bɛ taa ni u ye, olu bɛɛ tun ye waa duuru ni kɛmɛ naani ni biwɔɔrɔ ni kɔnɔntɔn ye.
15 Sanabasar ye olu lasegin ka bɔ Babilonɛ ka taa Jerusalɛm.
16 Nka Pɛrɛsiw ka masakɛ Artisɛrikɛsi ka waati la, Pɛrɛsiw ka masakɛ Bɛlemu ni Mitiridati ni Tabɛli ni Ratumu ni Bɛltɛtimu ni Sɛmɛli, sɛbɛnnikɛla ni mɔgɔ wɛrɛw ni u ka baara la, minnu sigilen bɛ Samari ani yɔrɔ wɛrɛw la, olu ye sɛbɛn ci a ma minnu sigilen bɛ Jude ani Jerusalɛm, olu ye nin batakiw sɔrɔ.
17 An matigi masakɛ Artekserikisi, i ka baarakɛlaw, maana sɛbɛnbaga Ratumusi, ani sɛbɛnnikɛla Semɛli, ani u ka lajɛba tɔw, ani kiritigɛlaw minnu bɛ Selosiri ni Fenise.
18 Matigi masakɛ ka a dɔn sisan ko Yahutu minnu bɔra aw la ka taa an fɛ, olu nana Jerusalɛm dugu murutilen ni jugumanba la, olu bɛ suguw jɔ ka a kogow dilan ka a jusigilan sigi Alabatosoba.
19 Ni nin dugu in n'a kogow jɔra kokura, u tɛna ban ka wari sara dɔrɔn, nka u bɛna muruti masakɛw fana ma.
20 Alabatosoba kow bɛ an bolo sisan, an b'a miiri ko a bɛnnen don an kana o ko sugu bila kɔ.
21 Nka i ka kuma an matigi masakɛ fɛ, walisa ni a diyara i ye, o ka ɲini i bɛnbaw ka kitabuw kɔnɔ.
22 Min sɛbɛnnen bɛ o kow ko la, i na o sɔrɔ tariku sɛbɛnw kɔnɔ, i na a faamu ko o dugu murutilen tun don, ka masakɛw ni dugubaw bɛɛ tɔɔrɔ.
23 Yahutuw tun ye murutilenw ye, u tun bɛ kɛlɛw lawuli u kɔnɔ tuma bɛɛ. O de kosɔn hali nin dugu in kɛra lakolon ye.»
24 O de y'a to an b'a fɔ i ye sisan, masakɛ matigi, ko ni nin dugu in jɔra kokura, ka a kogow jɔ kokura, kabini sisan, i tɛna se ka don Selosiri ni Fenisi.
25 O tuma la, masakɛ ye sɛbɛn ci kokura maana sɛbɛnbaga Ratumusi ni Beɛltɛtemusi ni sɛbɛnnikɛla Semɛli ye, ani mɔgɔ tɔw minnu tun sigilen bɛ Samari ni Siri ani Fenisi jamanaw na.
26 Aw ye bataki min ci ne ma, ne ye o kalan.
27 Cɛ minnu tun bɛ yen, olu tun bɛ murutili ni kɛlɛ kɛ, masakɛ barikamaw ni mɔgɔ farimanw tun bɛ Jerusalɛm.
28 Sisan ne ye ci fɔ ko u ka o cɛw bali ka dugu jɔ, ka u janto u la walisa baara kana kɛ a kɔnɔ tun.
29 O baarakɛla juguw kana taa ɲɛ ka tɛmɛ masakɛw kan.
30 Masakɛ Artezerxes ka batakiw kalanni kɔfɛ, Ratumus ni sariya karamɔgɔ Semelius ni u ka baaraden tɔw, u y'u teliya ka taa Jerusalɛm ni sotigiw ni jamaba ye minnu tun bɛ kɛlɛ la, ka so jɔbagaw bali ; Alabatosoba jɔli dabilara Jerusalɛm fo Pɛrɛsiw ka masakɛ Darius ka masaya san filanan na.

SABABU 3NAN

1 Darius ye masaya kɛ tuma min na, a ye seliba kɛ a ka jamanadenw bɛɛ ye, ani a ka somɔgɔw bɛɛ ye, ani Mɛdi ni Pɛrɛsi jamana kuntigiw bɛɛ ye.
2 A ka marabolo kɛmɛ ni mugan ni wolonwula minnu tun bɛ a ka fanga kɔrɔ, k'a ta Ɛndujamana na ka taa a bila Etiyopi jamana na.
3 U ye dumuni kɛ ka dɔlɔ min, ka wasa sɔrɔ ka taa u ka so, masakɛ Darius donna a ka so kɔnɔ ka sunɔgɔ, a kununna joona.
4 O tuma la, kamalennin saba minnu tun bɛ masakɛ su kɔlɔsibagaw cɛma, olu tun bɛ kuma ɲɔgɔn fɛ.
5 An kelen-kelen bɛɛ ka kuma kelen fɔ.
6 I n'a fɔ a bɛ fini bulama don, ka minni kɛ sanu la, ka sunɔgɔ sanu kan, ka wotoro dɔ don min kɔnɔ ni sanu ye, ani ka fini jɛman don a kun na, ka cakɛda siri a kɔ la.
7 A na sigi Darius kɛrɛfɛ a ka hakilitigiya kosɔn, a na wele ko a balimakɛ Darius.
8 O kɔ, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'u ka kumasen sɛbɛn, k'a sigi sen kan, k'a da masakɛ Darius ka barajuru kɔrɔ.
9 A y'a fɔ ko, ni masakɛ kununna, dɔw na sɛbɛnw di a ma. Masakɛ ni Pɛrɛsi jamana kuntigi saba bɛna a jateminɛ ko a ka kiritigɛ ye hakilitigiya ye, se sɔrɔli bɛna di o ma, i n'a fɔ a latigɛra cogo min na.
10 Fɔlɔ y'a sɛbɛn ko: Diwɛn de barika ka bon.
11 Filanan y'a sɛbɛn ko: «Masa barika ka bon.»
12 A sabanan y'a sɛbɛn ko: «Musow barika ka bon kosɛbɛ.»
13 Masakɛ kununna tuma min na, u ye u ka sɛbɛnw ta k'u di a ma, a y'u kalan ten.
14 A ye ci bila ka Pɛrɛsi ni Mɛdi jamana kuntigiw bɛɛ wele, ani gɔfɛrɛnɛrɛw ni kuntigiw ni sɔrɔdasi kuntigiw ni sɔrɔdasi kuntigiw.
15 A y'i sigi masakɛ ka kiritigɛso la. Sɛbɛnw tun bɛ kalan u ɲɛkɔrɔ.
16 A y'a fɔ ko: «A' ye kamalenninw wele, u na u ka kiritigɛlaw fɔ.» O la, u welera ka don.
17 A y'a fɔ u ye ko: «A' ye aw hakilina fɔ an ye sɛbɛnw ko la.» O kɔ, fɔlɔ minnu tun bɛ kuma diwɛn fanga kan, olu daminɛna.
18 A y'a fɔ nin cogo la ko: «Aw cɛw, diwɛn barika ka bon kosɛbɛ dɛ! O bɛ mɔgɔ bɛɛ fili min bɛ a min.
19 O bɛ masakɛ ni facɛman hakili kɛ kelen ye. Jɔn ni hɔrɔn, faantan ni nafolotigi ta.
20 A bɛ miirili bɛɛ yɛlɛma ka kɛ ɲagali ni nisɔndiya ye, fo mɔgɔ tɛ a hakili to dusukasi ni juru la.
21 O bɛ mɔgɔ bɛɛ dusukun nafolotigiya, fo mɔgɔ tɛ a hakili to masakɛ wala gɔfɛrɛnɛrɛ la. A bɛ fɛn bɛɛ fɔ ni talon ye.

22 Ni u bɛ u ka jifilenw kɔnɔ, u bɛ ɲinɛ u ka kanuya kɔ u teriw ni u balimaw cɛ, ka npanw bɔ dɔɔnin o kɔfɛ.
23 Ni u bɔra diwɛn na, u hakili tɛ u ka kɛtaw la.
24 Aw cɛw, yala diwɛn fanga ka bon ni fanga tɔw bɛɛ ye wa? A y'o fɔ tuma min na, a y'a makun.

SABABU 4nan

1 O kɔ, mɔgɔ filanan min tun bɛ kuma masakɛ ka fanga kan, o y'a daminɛ k'a fɔ ko :
2 Aw cɛw, yala mɔgɔ minnu bɛ kɔgɔji ni dugukolo ani u kɔnɔ fɛn bɛɛ kuntigiya ta, yala olu tɛ tɛmɛ fanga kan wa?
3 Nka o bɛɛ n'a ta, masakɛ ka barika ka bon, katuguni a ye nin kow bɛɛ kuntigi ye, a bɛ u kun na. A mana fɛn o fɛn fɔ u ye, u bɛ o kɛ.»
4 Ni a y'a fɔ u ye ko u ka ɲɔgɔn kɛlɛ, u b'o kɛ, n'a y'u bila ka taa u juguw kama, u bɛ taa kuluw kogow ni sankansobaw ci.
5 U bɛ mɔgɔ faga ka faga, nka u tɛ masakɛ ka ci fɔlen tiɲɛ, ni u ye se sɔrɔ, u bɛ na ni fɛn bɛɛ ye masakɛ ma, ka nafolo minɛ, i n'a fɔ fɛn tɔw bɛɛ.
6 O cogo kelen na, sɔrɔdasi minnu tɛ sɔrɔdasiw ye, kɛlɛw tɛ minnu na, nka u bɛ sɛnɛ kɛ, ni u ye fɛn min dan, u bɛ na ni o ye masakɛ ma, ka ɲɔgɔn wajibiya ka jate kɛ masakɛ ye.
7 O bɛɛ n'a ta, a ye mɔgɔ kelen dɔrɔn de ye. ni a ye ci bila ka kisi, u bɛ kisi;
8 Ni a y'a fɔ ko u ka bugɔ, u bɛ bugɔ. ni a y'a fɔ ko u ka lakolon kɛ, u bɛ lakolon kɛ. ni a ye ci bila ka so jɔ, u bɛ so jɔ;
9 Ni a y'a fɔ ko u ka tigɛ, u bɛ tigɛ. n' a ye ci bila ka jiri turu , u bɛ jiri turu .
10 A ka jama ni a ka kɛlɛbolow bɛɛ bɛ a kan minɛ.
11 U bɛ kɔlɔsili kɛ a lamini na, mɔgɔ si tɛ se ka bɔ ka taa a yɛrɛ ka baara kɛ, ka a kan bila foyi la.
12 Aw cɛw, masakɛ man kan ka kɛ fangatigiba ye cogo di, k'a sɔrɔ u bɛ a kan minɛ o cogo la? A y'a nɛnkun minɛ.
13 A sabanan min tun bɛ kuma musow ni tiɲɛ kan, (o tun ye Zorobabɛli ye), o y'a daminɛ ka kuma.
14 Aw cɛw, masakɛba ni mɔgɔ camanba tɛ, diwɛn fana tɛ min ka fisa ni tɔw bɛɛ ye. Jɔn de bɛ u mara, wala matigiya bɛ u kun na?» u tɛ musow ye wa ?
15 Musow ye masakɛ ni jamana bɛɛ bange kɔgɔji ni dugukolo kan.
16 U yɛrɛ nana u dɔ la, u ye rezɛn nakɔw sɛnɛbagaw ladon, diwɛn bɛ bɔ yɔrɔ min na.
17 Olu fana bɛ finiw dila mɔgɔw ye. Olu bɛ nɔɔrɔ lase mɔgɔw ma. ni musow tɛ, cɛw tɛ se ka kɛ.
18 Ɔwɔ, ni cɛw ye sanu ni warijɛ walima fɛn ɲuman wɛrɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ, yala u tɛ muso kanu min ka di wa?
19 Ni u ye o kow bɛɛ bila ka taa, u tɛ u ɲɛw da a kan hali ni u da wulilen don. Mɔgɔ bɛɛ nege tɛ a la ka tɛmɛ warijɛ walima sanu walima fɛn ɲuman si kan wa?
20 Cɛ bɛ a lamɔna fa to a yɛrɛ ka jamana na, ka nɔrɔ a muso la.
21 A tɛ nɔrɔ a ka ɲɛnamaya bɛɛ la n'a muso ye. A hakili tɛ a fa ni a ba wala jamana la.
22 Aw ka kan k'a dɔn fana ko musow bɛ aw kun na, yala aw tɛ baara kɛ ka baara kɛ ka fɛn bɛɛ di muso ma ka na ni o ye wa?
23 Ɔwɔ, cɛ bɛ a ka npan ta, ka taa sonyali kɛ ani ka sonyali kɛ, ka kurun ta kɔgɔji kan ani bajiw kan.
24 A ye waraba filɛ ka taa dibi la. Ni a ye sonyali kɛ, ka fɛn tiɲɛ, ka binkanni kɛ, a bɛ o lase a kanu ma.
25 O de kosɔn cɛ bɛ a muso kanu ka tɛmɛ a fa ni a ba kan.
26 Ɔwɔ, mɔgɔ caman bɛ yen minnu hakili banna musow kosɔn, ka kɛ jɔnw ye u kosɔn.
27 Mɔgɔ caman fana halakira, u filila ka jurumu kɛ musow kosɔn.
28 Sisan, aw ma da ne la wa? masakɛ tɛ mɔgɔba ye a ka sebaaya la wa? mara bɛɛ tɛ siran ka maga a la wa ?
29 O bɛɛ n'a ta, ne ye ale ni masakɛ ka musomuso Apame ye, n'o ye Bartacus kanulen denmuso ye, u sigilen bɛ masakɛ kinin fɛ.
30 A ye masafugulan bɔ masakɛ kun na k'a da a yɛrɛ kun na. a ye masakɛ fana gosi n'a kininbolo ye.
31 O bɛɛ n'a ta, masakɛ y'a ɲɛw wuli k'a filɛ ni da wulilen ye, ni muso tun bɛ ŋɛɲɛ kɛ a la, a tun bɛ ŋɛɲɛ kɛ tugunni.
32 Aw cɛw, a bɛ se ka kɛ cogo di ni musow tɛ barika sɔrɔ, k'a masɔrɔ u bɛ o kɛ ten?
33 Masakɛ ni kuntigiw ye ɲɔgɔn filɛ.
34 Aw cɛw, musow barika tɛ wa? dugukolo ka bon, sankolo ka bon, tile teliyalen don a ka taama na, katuguni a bɛ sankolow lamini, ka segin ka taa a yɛrɛ yɔrɔ la tile kelen kɔnɔ.
35 Min bɛ nin fɛnw dilan, yala o tɛ mɔgɔba ye wa? o de kosɔn tiɲɛ ka bon, a barika ka bon ni fɛn bɛɛ ye.
36 Dugukolo bɛɛ bɛ kule tiɲɛ kan, sankolo bɛ duba a ye.
37 Diwɛn ka jugu, masakɛ ka jugu, musow ka jugu, hadamaden denw bɛɛ ka jugu, ani u ka kɛwale juguw bɛɛ ye o ɲɔgɔn ye. Tiɲɛ si tɛ u la; U na halaki u ka tilenbaliya la fana.
38 Tiɲɛ kɔni, a bɛ muɲu, a barika ka bon tuma bɛɛ. a bɛ ɲɛnamaya ani a bɛ se sɔrɔ badaa-badaa.
39 A tɛ sɔn mɔgɔ ma wala sara tɛ a fɛ. Nka a bɛ ko tilennenw kɛ, a bɛ a yɛrɛ tanga tilenbaliya ni ko juguw bɛɛ ma. Mɔgɔw bɛɛ bɛ koɲuman kɛ i n'a fɔ a ka kɛwalew.
40 Tilenbaliya si tɛ a ka kiritigɛ la. Ale de ye fanga ni masaya ni sebaaya ani bonya ye, siyaw bɛɛ la. Tiɲɛ Ala ka tanu.
41 A y'a da tugu o la. Jama bɛɛ pɛrɛnna k'a fɔ ko: «Tiɲɛ ka bon, a ka bon ni fɛn bɛɛ ye.»
42 Masakɛ y'a fɔ a ye ko: «I b'a fɛ ka min ɲini ka tɛmɛ sɛbɛn kan, an na o di i ma, katuguni i ye hakilitigi sɔrɔ. I na sigi ne kɛrɛ fɛ, i na wele ko ne balimakɛ denkɛ.»
43 A y'a fɔ masakɛ ye ko: «I hakili to i ka layidu la, i ye layidu min ta ka Jerusalɛm jɔ, i sera i ka masaya don min na.
44 Sirus ye minɛn minnu ta ka bɔ Jerusalɛm, Sirus ye layidu ta ko a bɛna Babilonɛ halaki, ka olu bɛɛ bila ka taa yen.
45 Edomɛkaw ye Alabatosoba min jeni tuma min na Kaldekaw ye Jude lakolon.
46 Sisan, masakɛ matigi, ne bɛ min ɲini, ne b'a fɛ i fɛ, o ye nin ye, wa nin ye masakɛ ka bolomafara ye min bɛ bɔ i yɛrɛ la i ye layidu ta sankolo masakɛ ye.
47 Masakɛ Darius y'i jɔ ka a susu, ka batakiw sɛbɛn a ye ka ci nafolomaralaw ni sɔrɔdasi kuntigiw ni kuntigiw ni gɔfɛrɛnɛrɛw bɛɛ ma, walisa u ka se ka a ni a fɛ ka taa Jerusalɛm jɔ .
48 A ye lɛtɛrɛw sɛbɛn fana ciden minnu tun bɛ Selosiri ni Fenise ani Liban, ko u ka na ni sɛdirijiri ye ka bɔ Liban ka taa Jerusalɛm, ka dugu jɔ n'ale ye.
49 Yahutu minnu bɔra a ka masaya la ka taa Yahutuw ka hɔrɔnya ko la, a ye sɛbɛn ci Yahutuw bɛɛ ma, walisa kuntigi si, wala kuntigi si, wala nafolomarala si kana don u ka da la ni fanga ye.
50 U bɛ jamana min minɛ, o bɛɛ ka kɛ hɔrɔn ye k'a sɔrɔ u ma sara. Edɔmukaw ka Yahutuw ka duguw mara, u tun bɛ minnu bolo o waati la.
51 Ɔwɔ, san o san, talan mugan ka di Alabatosoba jɔli ma, fo ka se a jɔli waati ma.
52 Aw ye talan tan wɛrɛ di san o san, walisa ka saraka jɛnitaw mara sarakabɔlan kan don o don, i ko ci fɔlen tun b'u fɛ ko u ka saraka tan ni wolonwula kɛ.
53 Mɔgɔ minnu bɔra Babilonɛ ka taa dugu jɔ, olu bɛɛ ka hɔrɔnya sɔrɔ, ani u bɔnsɔnw ani sarakalasebaa minnu bɔra yen.
54 A ye sɛbɛn ci o ko la fana. U bɛ baara kɛ ni sarakalasebaaw ka finiw ye.
55 O cogo kelen na, Levitew ka ciw ka kan ka di u ma fo so jɔli ban don min na, Jerusalɛm jɔli don min na.

56 A y'a fɔ ko u ka pansiyɔn ni sara di dugu marabagaw bɛɛ ma.
57 Sirus tun ye minɛn minnu bila ɲɔgɔn na, a ye olu bɛɛ bila ka bɔ Babilonɛ. Sirus ye ci fɔlenw bɛɛ di a ma, ka ci bila Jerusalɛm.
58 O kamalennin bɔra tuma min na, a y'a ɲɛda kɔrɔta ka taa sankolo la Jerusalɛm fan fɛ, ka sankolo masakɛ tanu.
59 U y'a fɔ ko: «Se bɛ bɔ i la, hakilitigiya bɛ bɔ i la, nɔɔrɔ bɛ i ta la, ne ye i ka jɔn ye.»
60 E min ye hakilitigiya di ne ma, o ye dubaden ye, katuguni ne bɛ barika da i ye, an bɛnbaw Matigi.
61 A ye o batakiw ta ka bɔ ka taa Babilonɛ ka o fɔ a balimaw bɛɛ ye.
62 U ye u bɛnbaw ka Ala tanu, katuguni a ye hɔrɔnya ni hɔrɔnya di u ma
63 U ka wuli ka Jerusalɛm jɔ ani Alabatosoba min bɛ wele a tɔgɔ la.

SABABU 5NAN

1 O kɔfɛ, denbaya kuntigiw sugandira ka kɛɲɛ ni u ka kabilaw ye, ka taa n'u musow ni u denkɛw ni u denmusow ye, n'u ka jɔnmusow ni u ka jɔnmusow ani u ka baganw ye.
2 Darius ye sotigi ba kelen ci u fɛ, fo u ka se ka u lasegin Jerusalɛm hɛrɛ la.
3 U balimaw bɛɛ tun bɛ tulon kɛ, a y'u bila ka taa ɲɔgɔn fɛ.
4 Cɛ minnu taara ɲɔgɔn fɛ, olu tɔgɔw filɛ nin ye ka kɛɲɛ n'u ka denbayaw ye u ka kabilaw cɛma.
5 Sarakalasebagaw, Aron denkɛ Finɛsi denkɛw: Sarayi denkɛ Josedekɛ denkɛ Yesu ani Salatiɛl denkɛ Zorobabɛl denkɛ Joasim, Dawuda ka so, Fares somɔgɔw la Juda kabila;
6 A ye hakilitigiya kumaw fɔ Pɛrɛsi masakɛ Darius ɲɛkɔrɔ a ka masaya san filanan na, Nisan kalo la, o min ye kalo fɔlɔ ye.
7 Ninnu ye Yahutuw ye minnu bɔra jɔnya la, u sigilen tun bɛ yɔrɔ min na i n'a fɔ dunanw.
8 U seginna Jerusalɛm ani Yahutuw ka yɔrɔ tɔw la, u kelen-kelen bɛɛ nana u ka dugu la. Beelsarus, Aspharasus, Reelius, Roimus ani Baana, olu ye u ɲɛminɛbagaw ye.
9 Forosi denkɛw ni u kuntigiw hakɛ tun ye waa fila ni bi wolonwula ni fila ye. Safati denkɛ kɛmɛ naani ni biwolonwula ni fila.
10 Arɛsi denkɛ kɛmɛ wolonwula ni bi duuru ni wɔɔrɔ.
11 Faati Mowabu dencɛw tun ye mɔgɔ waa fila ni kɛmɛ seegin ni tan ni fila ye.
12 Elam denkɛ ba kelen ni kɛmɛ fila ni bi duuru ni naani: Zatul denkɛ kɛmɛ kɔnɔntɔn ni bi naani ni duuru, Kɔrbɛ denkɛ kɛmɛ wolonwula ni duuru, Bani denkɛ kɛmɛ wɔɔrɔ ni bi naani ni seegin.
13 Bebai denkɛ kɛmɛ wɔɔrɔ ni mugan ni saba: Sada denkɛ ba saba ni kɛmɛ fila ni mugan ni fila.
14 Adonikam denkɛ kɛmɛ wɔɔrɔ ni bi wɔɔrɔ ni wolonwula, Bagoyi denkɛ ba fila ni bi wɔɔrɔ ni wɔɔrɔ, Adin denkɛ kɛmɛ naani ni bi duuru ni naani.
15 Atereziyasi denkɛw tun ye bi kɔnɔntɔn ni fila ye: Seilani ni Azetasi denkɛ biwolonwula ni wolonwula: Azuran denkɛ kɛmɛ naani ni bi saba ni fila.
16 Ananiyasi denkɛ kɛmɛ ni kelen, Arɔmu denkɛ bi saba ni fila, Basa denkɛ kɛmɛ saba ni mugan ni saba.
17 Mɛtɛrus dencɛw tun ye mɔgɔ waa saba ni duuru ye.
18 Netofa duguməgəw tun ye bi duuru ni duuru ye, Anatɔti taw tun ye kɛmɛ bi duuru ni seegin ye.
19 Kiriatiyarikaw tun ye mɔgɔ mugan ni duuru ye, Kafira ni Bɛrɔti, kɛmɛ wolonwula ni bi naani ni saba.
20 Kadiyasi ni Amidoyi mɔgɔw tun ye kɛmɛ naani ni mugan ni fila ye: Sirama ni Gabdes mɔgɔw tun ye kɛmɛ wɔɔrɔ ni mugan ni kelen ye.
21 Makalon ka mɔgɔ kɛmɛ ni mugan ni fila, Betolius ka mɔgɔ bi duuru ni fila: Nefisi denkɛ kɛmɛ bi duuru ni wɔɔrɔ.
22 Kalamolalu ni Onusi denkɛ kɛmɛ wolonwula ni mugan ni duuru.
23 Annasi dencɛw tun ye waa saba ni kɛmɛ saba ni bisaba ye.
24 Sarakalasebaaw tun ye Jedu denkɛ ye, Yesu denkɛ Sanasib denkɛw cɛma, kɛmɛ kɔnɔntɔn ni biwolonwula ni fila.
25 Fasaron denkɛ ba kelen ni bi naani ni wolonwula.
26 Levitew tun ye Jesue ni Kadmiɛl ni Banuwasi ni Sudiyasi denkɛ biwolonwula ni naani ye.
27 Dɔnkilidala senumaw: Asafu denkɛ kɛmɛ mugan ni segin.
28 Da kɔlɔsibagaw: Salum denkɛw, Yatali denkɛw, Talmon denkɛw, Dakobi denkɛw, Teta denkɛw, Sami denkɛw, u bɛɛ lajɛlen ye kɛmɛ ni bi saba ni kɔnɔntɔn ye.
29 Alabatosoba baarakɛlaw: Esawu denkɛw, Asifa denkɛw, Tabaɔti denkɛw, Seras denkɛw, Sud denkɛw, Faleyasi denkɛw, Labana denkɛw, Graba denkɛw.
30 Akuwa denkɛw, Uta denkɛw, Cetab denkɛw, Agaba denkɛw, Subai denkɛw, Anan denkɛw, Katuwa denkɛw, Gedur denkɛw.
31 Irus denkɛw, Daisani denkɛw, Noeba denkɛw, Chaseba denkɛw, Gazera denkɛw, Aziya denkɛw, Finine denkɛw, Azare denkɛw, Bastai denkɛw, Asana denkɛw .
32 Meda denkɛw, Kuta denkɛw, Karaya denkɛw, Karkusi denkɛw, Aserer denkɛw, Tomoyi denkɛw, Nasiti denkɛw, Atifa denkɛw.
33 Solomani ka baarakɛlaw denw: Azafiyɔn denkɛw, Farira denkɛw, Jeeli denkɛw, Lozɔn denkɛw, Israɛl denkɛw, Safeti denkɛw.
34 Agiya denkɛw, Farakarɛti denkɛw, Sabi denkɛw, Saroti denkɛw, Masiasi denkɛw, Gar denkɛw, Adusi denkɛw, Suba denkɛw, Afera denkɛw, Barodisi denkɛw , Sabat denkɛw, Alɔmu denkɛw.
35 Alabatosoba baarakɛlaw bɛɛ ni Solomani ka baarakɛlaw denkɛw tun ye kɛmɛ saba ni biwolonwula ni fila ye.
36 U bɔra Tɛrmɛlɛti ni Tɛlɛrɛsi, Karaatalari tun bɛ u ɲɛminɛ ani Aalar.
37 U tun tɛ se k'a fɔ u ka denbayaw wala u ka somɔgɔw ye Israɛl bɔnsɔn cogo min na: Ban denkɛ Ladan denkɛw, Nekodan denkɛw, kɛmɛ wɔɔrɔ ni bi duuru ni fila.
38 Sarakalasebaa minnu ye sarakalasebaaya baara minɛ, k'a sɔrɔ u ma sɔrɔ, olu fana ye Abdia denkɛw ye, Akɔzi denkɛw, Adusi denkɛw, o ye Barzelu denmuso dɔ furu Awugiya, a tɔgɔ dara a tɔgɔ la.
39 O cɛw somɔgɔw tɔgɔ fɔra sɛbɛn kɔnɔ, nka u ma sɔrɔ tuma min na, u bɔra sarakalasebaaya baara la.
40 Nehemi ni Atari y'a fɔ u ye ko u kana kɛ fɛn senumaw la, fo sarakalasebaaw kuntigi dɔ ka wuli, kalan ni tiɲɛ fini donna a la.
41 Israɛlkaw, minnu si bɛ san tan ni fila la ka tɛmɛ o kan, u bɛɛ hakɛ tun ye mɔgɔ waa binaani ye, jɔn cɛw ni jɔnmuso ba fila ni kɛmɛ saba ni biwɔɔrɔ tɛ o la.
42 U ka jɔnmusow ni u ka jɔnmusow tun ye waa wolonwula ni kɛmɛ saba ni bi naani ni wolonwula ye.
43 ɲɔgɔmɛ kɛmɛ naani ni bi saba ni duuru ni sow waa wolonwula ni bi saba ni wɔɔrɔ, fali kɛmɛ fila ni bi naani ni duuru ani bagan waa duuru ni kɛmɛ duuru ni mugan ni duuru minnu tun bɛ jɔli kɛ.
"
45 U ka sanu kilo ba kelen ni warijɛ waa duuru ani sarakalasebaaw ka fini kɛmɛ di baara kɛlenw nafolo marayɔrɔ senuma kɔnɔ.
46 Sarakalasebaaw ni Levitew ni jama tun sigilen bɛ Jerusalɛm ni dugu kɔnɔ, dɔnkilidalaw ni dondaw kɔlɔsibagaw. Israɛl bɛɛ fana tun bɛ u ka duguw kɔnɔ.

47 Nka kalo wolonwulanan surunyalen, Israɛldenw kelen-kelen bɛɛ tun bɛ u ka yɔrɔ la tuma min na, u bɛɛ nana ɲɔgɔn fɛ da fɔlɔ da la min bɛ kɔrɔn fɛ.
48 Yosedekɛ denkɛ Yesu ni a balimakɛw sarakalasebagaw ni Salatiɛl denkɛ Zorobabɛli ni a balimakɛw wulila ka Israɛl ka Ala ka sarakabɔlan labɛn.
49 U ka saraka jɛnitaw kɛ a kan, i ko a fɔra cogo min na Ala ka mɔgɔ Musa ka kitabu kɔnɔ.
50 Mɔgɔ dɔw lajɛra ka bɔ jamana siya tɔw la, u ye sarakabɔlan jɔ a yɛrɛ ka yɔrɔ la, katuguni jamana siyaw bɛɛ tun bɛ u juguya la, ka u degun. U tun bɛ saraka bɔ ka kɛɲɛ ni o waati ye, ka saraka jɛnitaw kɛ Matigi ye sɔgɔma ni wula fɛ.
51 U tun bɛ fanibugu seli kɛ i ko sariya kɔnɔ a fɔra cogo min na.
52 O kɔfɛ, saraka minnu bɛ kɛ tuma bɛɛ, ani lafiɲɛ donw ni kalo kura saraka ani seli senumaw bɛɛ.
53 Minnu ye layidu ta Elohim ye, olu bɛɛ y'a daminɛ ka saraka bɔ Ala ye kabini kalo wolonwulanan tile fɔlɔ, hali ni Matigi ka Alabatosoba tun ma jɔ fɔlɔ.
54 U ye wari ni dumuni ni minfɛn di kabakurun dilannikɛlaw ni minisiriw ma ni ɲagali ye.
55 U ye wotoro di Sidɔn ni Tirikaw fana ma, walisa u ka na ni sɛdirijiriw ye ka bɔ Libanus, ka na ni olu ye ni jikuruw ye ka taa Jope dogoyɔrɔ la, ka kɛɲɛ ni Pɛrɛsi masakɛ Sirus y'a fɔ u ye cogo min na.
56 A nalen kɔ Ala ka Alabatosoba kɔnɔ Jerusalɛm san filanan ni kalo filanan na, Salatiɛl denkɛ Zorobabɛli ni Yusedɛk denkɛ Yesu, ani u balimaw, sarakalasebaaw ni Levitew ani mɔgɔ minnu tun bɛ yen, olu bɛɛ daminɛna ka bɔ jɔnya la ka na Jerusalɛm.
57 U sera Yahutuw ni Jerusalɛm san filanan na, u ye Elohim ka so jusigi kalo filanan tile fɔlɔ la.
58 U ye Levitew sigi ka bɔ san mugan na Matigi ka kɛwalew kun na. O tuma la, Yesu ni a denkɛw ni a balimakɛw, ani a balimakɛ Kadmiɛl, ani Madiabun denkɛw, ani Eliadun denkɛ Joda denkɛw, n'u denkɛw ni u balimaw, Levitew bɛɛ, u jɔlen tora. ka baara kɛ walasa ka baara kɛtaw ɲɛ Ala ka so kɔnɔ. O la, baarakɛlaw ye Matigi ka Alabatosoba jɔ.
59 Sarakalasebaaw jɔlen tora u ka finiw na ni fɔlifɛnw ni burufiyɛnw ye. Asafu denkɛw Levitew tun bɛ ni nɛgɛso ye.
60 A' ye barika dali dɔnkiliw da ka Matigi tanu ka kɛɲɛ ni Israɛl masakɛ Dawuda ye cogo min na.
61 U ye dɔnkiliw da ni kanba ye ka Matigi tanu, katuguni a ka makari ni a nɔɔrɔ bɛ Israɛl bɛɛ la fo abada.
62 Jama bɛɛ ye burufiyɛkan fɔ ka pɛrɛn ni kanba ye, ka barika dali dɔnkiliw da Matigi ye Matigi ka so lamɔli kosɔn.
63 Sarakalasebaaw ni Levitew ani u ka denbaya kuntigiw fana, kɔrɔlen minnu ye so kɔrɔ ye, olu nana o so jɔli la ni kasi ni kulekanba ye.
64 Nka mɔgɔ caman pɛrɛnna ni burufiyɛkanw ni ɲagali ye.
65 O kɛra sababu ye burufiyɛnw kana mɛn jama ka kasi kosɔn.
66 O de y'a to Juda ni Bɛnzamɛn kabila juguw y'o mɛn tuma min na, u y'a dɔn o burufiyɛkan na kɔrɔ ye min ye.
67 U y'a faamu ko jɔnya la mɔgɔ minnu tun bɛ jɔnya la, olu ye Alabatosoba jɔ Matigi Israɛl ka Elohim ye.
68 U taara Zorobabɛli ni Yesu ni denbaya kuntigi fɛ k'a fɔ u ye ko: «An na so jɔ ɲɔgɔn fɛ ni aw ye.»
69 An fana bɛ aw Matigi kan minɛ ka saraka bɔ a ye kabini Asiri masakɛ Azbazarɛti ka waati la, o min nana ni an ye yan.
70 Zorobabel ni Yesu ani Israɛl bɔnsɔn kuntigiw y'a fɔ u ye ko: «Anw ni aw ka so jɔ ɲɔgɔn fɛ Matigi an ka Elohim ye.»
71 An kelenpe de na so jɔ Israɛl Matigi ye, i ko Pɛrɛsi masakɛ Sirus y'a fɔ an ye cogo min na.
72 Nka jamana siyaw tun bɛ ka gɛlɛya don Jude sigibagaw kan, ka u minɛ ka gɛlɛya, ka u ka so jɔli bali.
73 U ka gundolafɛnw fɛ, ani u ka mɔgɔw lasun u ka mankanw fɛ, u ye boon jɔli bali tuma bɛɛ, masakɛ Sirus tun sigilen bɛ waati bɛɛ, o de la, u balila ka boon jɔ san fila kɔnɔ, fo ka se Darius ka masaya ma.

SABABU 6NAN

1 Darius Ageus ni Ado denkɛ Zakari ka masaya san filanan na, kiraw ye kiraya kɛ Yahutuw ye Yahutuw ni Jerusalɛm Matigi Israɛl ka Ala tɔgɔ la, o min tun bɛ u kan.
2 Salatiɛl denkɛ Zorobabɛli ni Yusedekɛ denkɛ Yesu wulila ka Matigi ka so jɔ Jerusalɛm, Matigi ka kiraw tun bɛ u fɛ ka u dɛmɛ.
3 O waati kelen na, Siri ni Fenisi jamana kuntigi Sisinɛsi ni Satrabuzanɛsi ni a taamaɲɔgɔnw nana u ma k'a fɔ u ye ko:
4 Aw bɛ nin so ni nin sow jɔ jɔn ka lasigiden fɛ ka ko tɔw bɛɛ kɛ? Baarakɛlaw minnu bɛ o kow kɛ, olu ye jɔnw ye?
5 O bɛɛ n'a ta, Yahutuw cɛkɔrɔbaw ye nɛɛma sɔrɔ, katuguni Matigi ye jɔnya lajɛ.
6 U ma bali ka so jɔ, fo waati min na kɔrɔfɔli kɛra Dariyusi la u ko la, ka jaabi sɔrɔ.
7 Sisinɛ, Sisinɛ, Siri ni Fenise jamana kuntigi, ani Satrabuzanɛsi, n'u jɛɲɔgɔnw, Siri ni Fenise jamana kuntigiw ye bataki minnu sɛbɛn ka ci Darius ma. Masakɛ Darius ye foli kɛ:
8 An makɛ masakɛ ka fɛn bɛɛ dɔn, ko an donna Jude jamana na ka don Jerusalɛm dugu kɔnɔ, an ye Yahutu kɔrɔw sɔrɔ Jerusalɛm dugu kɔnɔ, minnu tun bɛ jɔnya la
9 Aw ka so jɔ Matigi ye, so belebele ni kura, kabakurun tigɛlenw ni kabakurun sɔngɔ gɛlɛnw, ani yiri minnu dabɔra kogow kan kaban.
10 O baara bɛ kɛ ni teliyaba ye, baara bɛ taa ɲɛ u bolo, a bɛ kɛ ni nɔɔrɔ ni timinandiya bɛɛ ye.
11 An ye nin cɛkɔrɔbaw ɲininka ko: «Aw bɛ nin so jɔ jɔn ka ci fɔlen fɛ ka nin baara ninnu jusigilanw sigi?»
12 O de kosɔn, walisa an ka se ka dɔnniya di i ma ni sɛbɛn ye, an ye o kɛbaaw kuntigiw ɲini u fɛ.
13 U ye nin jaabi di an ma ko: «An ye Matigi ka jɔnw ye minnu ye sankolo ni dugukolo da.»
14 O so in jɔra a san caman ye nin ye Israɛl masakɛba dɔ fɛ min barika tun ka bon, a jɔra ka ban.
15 Nka an bɛnbaw ye Elohim dimi tuma min na, ka jurumu kɛ Israɛl Matigi kɔrɔ, min bɛ sankolo la, a y'u di Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ka fanga kɔrɔ, Kaldekaw.
16 U ye so ci ka a jeni ka jama minɛ jɔnya la Babilonɛ.
17 Nka masakɛ Sirus ye masaya kɛ Babilonɛ jamana kan san fɔlɔ la, masakɛ Sirus ye sɛbɛn ci ka so jɔ.
18 Nabukodonɔsɔri ye sanu ni warijɛ minɛn senuma minnu ta ka bɔ so kɔnɔ Jerusalɛm, ka olu bila a yɛrɛ ka Alabatosoba kɔnɔ, masakɛ Sirus ye minnu lasegin ka bɔ Babilonɛ Alabatosoba kɔnɔ Zorobabɛli ni kuntigi Sanabassarus.
19 A ye ci fɔ ko a ka o minɛnw ta ka taa ni u ye Jerusalɛm Alabatosoba kɔnɔ. Matigi ka Alabatosoba ka jɔ a nɔ na.
20 Sanabasarus sera yan, a ye Matigi ka so jusigilanw sigi Jerusalɛm. k' a ta o waati la fo ka na se nin ma ka kɛ boon ye hali bi , a ma ban pewu fɔlɔ .
21 Sisan, ni a ka di masakɛ ye, a ka ɲinini kɛ masakɛ Sirus ka sɛbɛnw cɛma.
22 Ni a y'a sɔrɔ ko Matigi ka so jɔli kɛra Jerusalɛm ni masakɛ Sirus ka sɔnni ye, ani ni an makɛ masakɛ hakili bɛ o la, a k'o jira an na.
23 O kɔ, masakɛ Darius y'a fɔ ko a ka sɛbɛnw ɲini Babilonɛ dugu kɔnɔ, o cogo la, Ekbatane masaso min bɛ Mɛdi jamana na, o kow sɛbɛnnen bɛ min kɔnɔ.
24 Sirus ka masaya san fɔlɔ la, masakɛ Sirus y'a fɔ ko Matigi ka so ka jɔ kokura Jerusalɛm.

25 A janya ka kɛ mɛtɛrɛ biwɔɔrɔ ye, a bonya ka kɛ mɛtɛrɛ biwɔɔrɔ ye, ni kabakurun tigɛlenw ye jiribolo saba ye, ani o jamana ka jiri kura sinsinni kelen. O musakaw bɛna di masakɛ Sirus ka so kɔnɔ.
26 Matigi ka so kɔnɔ minɛn senumaw, sanu ni warijɛ, Nabukodɔnɔsɔri ye minnu ta Jerusalɛm so kɔnɔ ka na ni u ye Babilonɛ, olu ka segin Jerusalɛm so kɔnɔ, ka bila yɔrɔ la u tun bɛ yen fɔlɔ.
27 A y'a fɔ fana ko Sisinɛsi, Siri ni Fenisi jamana kuntigi, Satrabuzanɛsi, ani u jɛŋɔgɔnw, ani minnu sigira kuntigiw ye Siri ni Fenise jamanaw na, olu k'u janto u kana u sen don o yɔrɔ la, nka u ka Zorobabɛli tɔɔrɔ, min ye jamana ka baarakɛla ye Matigi, ani Jude jamana kuntigi, ani Yahutuw cɛkɔrɔbaw, ka Matigi ka so jɔ o yɔrɔ la.
28 Ne y'a fɔ fana ko a ka kɛnɛya ko kura. Yahutu minnu tun bɛ jɔnya la, u b'a fɛ ka olu dɛmɛ fo Matigi ka so ka ban.
29 Selosiri ni Fenise ka wari sarataw la, niyɔrɔ dɔ ka kan ka di nin cɛw ma Matigi ka sarakaw kama, o kɔrɔ ye ko gɔfɛrɛnɛrɛ Zorobabɛli, misiw ni sagadenw ni sagadenw na.
30 Sòro ni kɔgɔ ni diwɛn ni tulu fana, san o san, sɔsɔli wɛrɛ tɛ kɛ o la, i n'a fɔ sarakalasebaa minnu bɛ Jerusalɛm, olu bɛna a jira cogo min na ko don o don.
31 O cogo la sarakaw ka di Ala Kɔrɔtalenba ma masakɛ ni a denw kosɔn, walisa u ka delili kɛ u niw kosɔn.
32 A y'a fɔ ko mɔgɔ o mɔgɔ ye sariya tijnɛ, wala ka fɛn o fɛn fɔra ka kɔrɔ, walima ka fɛn o fɛn bɔ a yɛrɛ ka so, o ka jiri dɔ bɔ a yɛrɛ ka so kɔnɔ, ka a dulon o kan, ka a ka nafolo bɛɛ minɛ masakɛ ye.
33 Matigi min tɔgɔ bɛ wele yen, o masakɛ ni siya bɛɛ halaki pewu, minnu b'a bolo kɔrɔta ka Matigi ka so bali walima k'a tijnɛ Jerusalɛm.
34 Ne masakɛ Darius y'a latigɛ ko a ka kɛ ni timinandiya ye ka kɛŋɛ ni o kow ye.

SABABU 7nan

1 O kɔ, Selosiri ni Fenise jamana kuntigi Sisinɛsi, ani Satrabuzanɛsi, n'u taamaŋɔgɔnw tugura masakɛ Darius ka ci fɔlenw kɔ.
2 A ye baara senumaw kɔlɔsi kosɛbɛ, ka Yahutu kɔrɔw ni Alabatosoba kuntigiw dɛmɛ.
3 O cogo la, kɛwale senumaw ye ɲɛtaa sɔrɔ, kiraw Ageus ni Zakari ye kiraya kɛ tuma min na.
4 U ye o kow ban Matigi Israɛl ka Elohim ka ci fɔlen fɛ, ani Pɛrɛsi masakɛw Sirus ni Dariyɔsi ani Atɛzerksɛsi ka sɔnni fɛ.
5 So senuma tun bɛ ban o cogo la Adar kalo tile mugan ni sabanan na, Pɛrɛsiw ka masakɛ Darius ka san wɔɔrɔnan na
6 Israɛldenw ni sarakalasebaaw ni Levitew ni jɔnya la mɔgɔ wɛrɛ minnu farala u kan, olu ye fɛnw kɛ ka kɛŋɛ ni Musa ka kitabu kɔnɔfɛnw ye.
7 Matigi ka Alabatosoba dabɔli kama u ye misi kɛmɛ kɛ saga kɛmɛ fila ni sagaden kɛmɛ naani saraka.
8 Bakɔrɔn tan ni fila ka di Israɛl bɛɛ ka jurumu kosɔn, ka kɛŋɛ ni Israɛl ka kabila kuntigiw hakɛ ye.
9 Sarakalasebaaw ni Levitew tun jɔlen bɛ u ka finiw na ka kɛŋɛ n'u somɔgɔw ye.
10 Israɛl bɔnsɔn minnu tun bɛ jɔnya la, olu ye Tɛmɛnkan seli kɛ kalo fɔlɔ tile tan ni naaninan na, sarakalasebaaw ni Levitew saniyalen kɔfɛ.
11 Minnu tun bɛ jɔnya la, olu bɛɛ ma saniya ɲɔgɔn fɛ, nka Levitew bɛɛ saniyalen don ɲɔgɔn fɛ.
12 U ye Tɛmɛnkan seli kɛ jɔnyadenw bɛɛ ye, ani u balimaw sarakalasebaaw ani u yɛrɛw ye.
13 Israɛlden minnu bɔra jɔnya la, olu bɛɛ ye dumuni kɛ, hali jamana mɔgɔw ka ko haramulenw bɛɛ la ka Matigi ɲini.
14 U ye nbuuru fununbali seli kɛ tile wolonwula kɔnɔ.
15 A ye Asiri masakɛ ka laadilikan yɛlɛma u ma, walisa k'u bolow barika bonya Matigi Israɛl ka Ala ka kɛwalew la.

SABABU 8NAN

1 O kow kɔfɛ, Pɛrɛsiw ka masakɛ Artisɛrikɛsi ye masaya kɛ tuma min na, Ezeriyasi denkɛ Sarayi denkɛ Esdrasi nana.
2 Saduki denkɛ, Akitɔbu denkɛ, Amariyasi denkɛ, Eziyasi denkɛ, Meremoti denkɛ, Zarayasi denkɛ, Saviyasi denkɛ, Bokasi denkɛ, Abisimu denkɛ, Finɛsi denkɛ , o ye Eleazar denkɛ ye, sarakalasebaaw kuntigi Aron denkɛ.
3 Esdrasi bɔra Babilonɛ ka kɛ sariya karamɔgɔ ye.
4 Masakɛ y'a bonya, katuguni a ye nɛɛma sɔrɔ a ɲɛ kɔrɔ a ka deliliw bɛɛ la.
5 Israɛl bɔnsɔn dɔw fana taara Jerusalɛm.
6 Artizerse ka masaya san wolonwulanan na, kalo duurunan na, o kɛra masakɛ ka san wolonwulanan ye. Katuguni u bɔra Babilonɛ kalo fɔlɔ tile fɔlɔ la ka na Jerusalɛm ka kɛŋɛ ni Matigi ye taama ɲuman min di u ma.
7 Katuguni Esdrasi tun bɛ se kosɛbɛ, fo a ma Matigi ka sariya ni a ka ci fɔlenw si to yen, nka a ye Israɛl bɛɛ kalan sariyakolow ni kiritigɛlaw ka kow la.
8 Cikan min sɛbɛnna masakɛ Artisɛrikɛsi fɛ, ka taa sarakalasebaa ni Matigi ka sariya kalanbaga Esdrasi fɛ, o ye nin ye.
9 Masakɛ Artekserkɛsi bɛ foli ci Esdrasi ma, sarakalasebaa ani Matigi ka sariya kalanbaga.
10 Ne y'a latigɛ ka nɛɛma kɛ, ne ye yamaruya di ko Yahutuw ni sarakalasebaaw ni Levitew siya minnu bɛ an ka masaya kɔnɔ, olu minnu b'a fɛ ani minnu b'a fɛ, olu ka taa ni i ye Jerusalɛm.
11 O de kosɔn, mɔgɔ minnu hakili bɛ o ko la, u ka taa i fɛ, i ko a diyara ne ni ne teri wolonwula ladilikɛlaw ye cogo min na.
12 U ka se ka Jude ni Jerusalɛm kow filɛ ka bɛn Matigi ka sariya ma.
"
14 O fana bɛ di jama ma Matigi u ka Ala ka Alabatosoba kama Jerusalɛm.
15 U ka saraka bɔ Matigi ye Matigi u ka Ala ka sarakabɔlan kan, o min bɛ Jerusalɛm.
16 E ni i balimaw na fɛn o fɛn kɛ ni warijɛ ni sanu ye, i ka o kɛ ka kɛŋɛ ni i ka Ala sago ye.
17 Matigi ka minɛn senuma minnu dira i ma i ka Ala ka Alabatosoba kɔnɔ Jerusalɛm, i ka olu bila i ka Ala ɲɛ kɔrɔ Jerusalɛm.
18 I hakili bɛ fɛn o fɛn na i ka Elohim ka Alabatosoba baara kama, i ka o di masakɛ ka nafolo marayɔrɔ la.
19 Ne masakɛ Atɛzezarɛki ye ci bila nafolo marabagaw ma Siri ni Fenise jamanaw na, ko sarakalasebaa Esdrasi ni Ala Kɔrɔtalenba ka sariya kalanbaga na fɛn o fɛn ci, u ka o di a ma joona.
20 Warijɛ talanta kɛmɛ, malo fana bɛ se kɔri kɛmɛ ma, diwɛn kɛmɛ ni fɛn wɛrɛw camanba.
21 Fɛn bɛɛ ka kɛ ka kɛŋɛ ni Ala ka sariya ye ni timinandiya ye Ala Kɔrɔtalenba ye, walisa diminya kana na masakɛ ni a denw ka masaya kan.
22 Ne b'a fɔ aw ye fana ko aw kana wari ɲini sarakalasebaaw ni Levitew ni dɔnkilidala senumaw walima Alabatosoba kɔnɔ baarakɛlaw walima mɔgɔ minnu bɛ baara kɛ nin Alabatosoba kɔnɔ ko mɔgɔ si tɛ se ka fɛn si da u kan.»
23 E, Esdrasi, i ka kiritigɛlaw ni kiritigɛlaw sigi ka kɛŋɛ ni Ala ka hakilitigiya ye, walisa u ka kiri tigɛ i ka Ala ka sariya dɔnbagaw bɛɛ kan Siri jamana ni Fenisi jamanaw bɛɛ la. Minnu t'a dɔn, i na olu kalan.»

24 Mɔgɔ o mɔgɔ mana i ka Elohim ni masakɛ ka sariya tiɲɛ, o ɲangili ni timinandiya ye, a kɛra saya ye wo, a kɛra ɲangili wɛrɛ ye wo, ni wari ye wo, walima kaso la wo.
25 O kɔ, sariya karamɔgɔ Esdrasi y'a fɔ ko: «Matigi kelenpe ka tanu ne bɛnbaw ka Ala, ale min ye nin kow don masakɛ dusukun na walisa ka nɔɔrɔ da a ka so Jerusalɛm kan.
26 A ye ne bonya masakɛ ni a ka ladilikɛlaw ni a teriw ni mɔgɔba bɛɛ ɲɛ na.
27 O de y'a to Matigi ne ka Ala ka dɛmɛ ye dusu don ne kɔnɔ ka Israɛl cɛw lajɛ ka taa ni ne ye.
28 Kuntigi minnu taara ni ne ye ka bɔ Babilonɛ masakɛ Artizerkses ka masaya waati la, olu de ye u ka denbayaw ni u ka danbe caman ye.
29 Finɛsi denkɛw la, Gɛrɛsɔni, Itamar denkɛw la, Gamaɛl.
30 Faresi denkɛw la, Zakari. Cɛ kɛmɛ ni bi duuru jatera a fɛ.
31 Pahati Mowabu denkɛw la, Zaraya denkɛ Eliyɔniyasi, ani cɛ kɛmɛ fila.
32 Zato denkɛw la, Jezelɛsi denkɛ Sekeniyasi ni cɛ kɛmɛ saba tun bɛ a fɛ: Adin denkɛw la, Jonatan denkɛ Obɛti, ani cɛ kɛmɛ fila ni bi duuru.
33 Elam bɔnsɔnw la, Gotɔli denkɛ Josiyasi, ani cɛ biwolonwula.
34 Safati denkɛw la, Mikaɛl denkɛ Zaraya, ani cɛ biwɔɔrɔ ni tan.
35 Jowabu denkɛw la, Jezelu denkɛ Abadiyasi, ani cɛ kɛmɛ fila ni tan ni fila.
36 Banid denkɛw la, Josafiya denkɛ Asalimɔti, ani cɛ kɛmɛ ni biwɔɔrɔ.
37 Babi denkɛw la, Bebai denkɛ Zakari, ani cɛ mugan ni seegin.
38 Astati bɔnsɔnw la, Akatan denkɛ Yuhanɛsi, cɛ kɛmɛ ni tan.
39 Adonikamu denkɛ labanw la, olu tɔgɔw ye Elifalɛti ni Jewel ani Samaya ye, ani cɛ biwolonwula.
40 Bago denkɛw la, Istalkurus denkɛ Uti ni cɛ biwolonwula tun bɛ a fɛ.
41 Ne ye ninnu lajɛ baji la min tɔgɔ ye ko Teras, an ye fanibuguw jɔ yen tile saba.
42 Nka ne ma sarakalasebaaw ni Levitew si sɔrɔ yen.
43 O kɔ, ne ye ci bila Eleazar ni Iduɛl ni Masman ma.
44 Alnatan ni Mamaya ni Joribasi ni Natan ni Eunatan ni Zakari ni Mozɔlamɔni, olu tun ye mɔgɔ kuntigiw ye.
45 Ne y'a fɔ u ye ko u ka taa sɔrɔdasi kuntigi Sadeus fɛ, o min tun bɛ nafolo marayɔrɔ la.
46 A y'a fɔ u ye ko u ka kuma Dadeus ni a balimaw fɛ ani nafolomaralaw fɛ o yɔrɔ la, walisa ka mɔgɔ dɔw ci an ma minnu bɛ se ka sarakalasebaaya baara kɛ Matigi ka so kɔnɔ.
47 An Matigi bolo barikama fɛ, u nana ni mɔgɔ setigiw ye an fɛ, Levi denkɛ Moli, Israɛl denkɛ Moli, Asebebi, ani a denkɛw, ani a balimakɛw, minnu si tun ye san tan ni segin ye.
48 Asebiya ni Anusi ni a balimakɛ Ozayi, minnu bɔra Kanunee denkɛw la, ani u denkɛw, olu tun ye cɛ mugan ye.
49 Dawuda ye Alabatosoba baarakɛla minnu sigi, ani Levitew ka baara kuntigiba dɔw la, Alabatosoba baarakɛlaw kɛmɛ fila ni mugan, olu tɔgɔw sɛbɛnna.
50 O yɔrɔ la, ne ye layidu ta kamalenninw ye an Matigi ɲɛ kɔrɔ, ka taama ɲuman ɲini a fɛ anw ni an fɛ, an denw ni baganw bɛɛ ye.
51 Katuguni ne maloyara ka masakɛ sennamɔgɔw ni sotigiw deli ka an juguw tanga.
52 An tun y'a fɔ masakɛ ye ko Matigi an ka Ala ka sebaaya ka kɛ a ɲinibagaw fɛ, ka u dɛmɛ cogo bɛɛ la.
53 An ye an Matigi deli tugun o kow la, an y'a ye ko a diyara an ye.
54 O kɔ, ne ye sarakalasebaaw kuntigi tan ni fila fara ɲɔgɔn kan, olu ye Esebriya ni Asanani ye.
55 Ne ye sanu ni warijɛ ni minɛn senuma minnu di an Matigi ka so kɔnɔ, ne ye olu pese, masakɛ ni a ka lajɛba ni kuntigiw ni Israɛl bɛɛ ye minnu di u ma.
56 Ne y'a pese tuma min na, ne ye warijɛ tɔni kɛmɛ wɔɔrɔ ni bi duuru di u ma, ani warijɛ minɛn minnu bɛ se talan kɛmɛ ni sanu talanta kɛmɛ ma.
57 Sanu minɛn mugan ni nɛgɛ minɛn tan ni fila, nɛgɛso ɲuman, minnu bɛ manamana i ko sanu.
58 Ne y'a fɔ u ye ko: «Aw fila bɛɛ ye senumaw ye Matigi fɛ, ani minɛnw ye senumaw ye, ani sanu ni warijɛ ye layidu ta Matigi ye, an bɛnbaw Matigi.»
59 Aw k'aw ɲɛ jɔ ka u mara fo aw k'u don sarakalasebaaw kuntigiw ni Levitew kuntigiw ni Israɛl ka denbaya kuntigiw bolo Jerusalɛm, an ka Ala ka so kɔnɔ.
60 Sarakalasebaaw ni Levitew minnu tun ye warijɛ ni sanu ani minɛnw sɔrɔ, olu nana ni u ye Jerusalɛm Matigi ka Alabatosoba kɔnɔ.
61 An bɔra Teras baji la kalo fɔlɔ tile tan ni fila la, ka se Jerusalɛm an Matigi bolo barikama fɛ min tun bɛ an fɛ an nana Jerusalɛm.
62 An ye tile saba kɛ yen tuma min na, sanu ni warijɛ min tun bɛ pese, o donna an Matigi ka so kɔnɔ a tile naaninan na, ka di Iri denkɛ sarakalasebaa Marmoti ma.
63 Finɛsi denkɛ Eleazar tun bɛ a fɛ, Yesu denkɛ Josabadi ni Saban denkɛ Moɛti tun bɛ Levitew fɛ.
64 U girinya bɛɛ sɛbɛnna o waati kelen na.
65 Minnu bɔra jɔnya la, olu ye saraka bɔ Matigi Israɛl ka Ala ye, o ye misiden tan ni fila ye Israɛl bɛɛ ye, sagaden biwɔɔrɔ ni wɔɔrɔ.
66 Sagaden tan ni biwɔɔrɔ, bakɔrɔn minnu bɛ kɛ hɛrɛ saraka ye, olu tun ye tan ni fila ye. u bɛɛ ye saraka ye Matigi ye.
67 U ye masakɛ ka ci fɔlenw lase masakɛ ka kuntigiw ni Selosiri ni Fenise jamana kuntigiw ma. U ye jama ni Ala ka Alabatosoba bonya.
68 O kow kɛlen kɔ, kuntigiw nana ne fɛ k'a fɔ ne ye ko:
69 Israɛl siya ni kuntigiw ni sarakalasebaaw ani Levitew ma jamana dunanw ni siya wɛrɛw ka nɔgɔw bɔ u bolo, i n'a fɔ Kanankaw ni Hɛtiw ni Fereziw ni Jebusiw ani Mowabuw. Misirakaw, ani Edɔmkaw.
70 Katuguni u ni u denkɛw ye furu kɛ u denmusow fɛ, ka bɔnsɔn senuma ɲagami jamana dunanw na. Kabini nin ko in daminɛ na, faamaw ni mɔgɔba dɔw kɛra o tilenbaliya in senfɛ.
71 Ne ye o kow mɛn dɔrɔn, ne ye ne ka finiw ni ne ka fini senuma tigɛ, ka kunsigi bɔ ne kunkolo ni ne kunsigi la, ka ne sigi ni dusukasi ni girinyaba ye.
72 O tuma la, Matigi Israɛl ka Ala ka kuma dusu tiɲɛna mɔgɔ minnu bɛɛ la, olu bɛɛ y'u lajɛ ne fɛ, ka ne to dusukasi la tilenbaliya kosɔn.
73 O tuma la, ne wulila ka bɔ sunɔgɔ la ni ne ka finiw ni ne ka fini senuma farali ye, ka ne gɛnɛgɛnɛw biri ka ne bolow kɔrɔta Matigi ɲɛ kɔrɔ.
74 Ne ko: Matigi, ne maloyara ani ne maloyara i ɲɛ kɔrɔ.
75 An ka jurumuw cayara ka tɛmɛ an kunkolo kan, an ka dɔnbaliya sera sankolo la.
76 Kabini an bɛnbaw ka waati la, an bɛ jurumuba la, fo ka na se bi ma.
77 An ni an balimaw ni an ka masakɛw ni an ka sarakalasebaaw ka jurumuw ni an bɛnbaw ka jurumuw kosɔn, fo ka na se bi ma.
78 Sisan, makari kɛra an na ka bɔ i la, Matigi, ko ju ni tɔgɔ ka to an na i ka yɔrɔ senuma yɔrɔ la.
79 Ka yeelen dɔ sɔrɔ an ye Matigi an ka Ala ka so kɔnɔ, ka dumuni di an ma an ka jɔnya waati la.
80 Ɔwɔ, tuma min na an tun bɛ jɔnya la, an ma to an Matigi fɛ; Nka a ye nɛɛma di an ma Pɛrɛsi masakɛw ɲɛ kɔrɔ, fo u ye dumuni di an ma.

81 Ɔwɔ, ka bonya da an Matigi ka Alabatosoba kan, ka Siyɔn lakolon lawuli, fo u ye sigiyɔrɔ sabatilen di an ma Yahutuw ni Jerusalɛm.
82 Sisan, Matigi, an na mun fɔ, ni nin kow bɛ an bolo? An ye i ka ci fɔlenw tiɲɛ, i ye minnu fɔ i ka jɔn kiraw bolo.
83 Aw bɛ don jamana min na ka kɛ ciyɛn ye, o ye jamana ye min nɔgɔlen don jamana dunanw ka nɔgɔw fɛ, u y'a fa u ka nɔgɔli la.
84 O de kosɔn sisan aw kana aw denmusow fara u denkɛw kan, aw kana u denmusow ta aw denkɛw fɛ.
85 Aw kana a ɲini abada ka hɛrɛ sɔrɔ u fɛ, walisa aw ka barika sɔrɔ ka jamana fɛn ɲumanw dun, ka jamana ciyɛn to aw denw bolo fo abada.
86 Min kɛra an na, o bɛɛ kɛra an ye an ka kɛwale juguw ni an ka jurumubaw kosɔn. Matigi, i ye an ka jurumuw nɔgɔya.
87 I ye o ju sugu di an ma, nka an kɔseginna ka i ka sariya tiɲɛ, ka an yɛrɛ ɲagami jamana siyaw ka nɔgɔli la.
88 I tɛ se ka dimi an kɔrɔ walisa k'an halaki, fo i ma ju ni kisɛ ni tɔgɔ to an na wa?
89 Israɛl Matigi, i ye tiɲɛtigi ye, katuguni an ju tora bi.
90 A filɛ sisan, an bɛ i ɲɛ kɔrɔ an ka tilenbaliyakow la, katuguni an tɛ se ka jɔ tugun nin kow kosɔn i ɲɛ kɔrɔ.
91 Esdrasi ye a ka delili kɛ tuma min na, a kasitɔ, a dalen tun bɛ duguma Alabatosoba ɲɛfɛ, cɛw ni musow ni denmisɛnw jamaba ye a lajɛ ka bɔ Jerusalɛm, katuguni kasiba tun bɛ jama cɛma.
92 Israɛl denkɛ dɔ, Jeelus denkɛ Jekoniyasi ye kulekan bɔ k'a fɔ ko: «Esidrasi, an ye jurumu kɛ Matigi Ala kɔrɔ, an ye dunan musow furu jamana siyaw la, sisan Israɛl bɛɛ bɛ san fɛ.» .
93 An ka kali Matigi ye ko an ye an muso minnu ta siyaw fɛ, an na olu bɛɛ gɛn ni u denw ye.
94 I ko i y'a latigɛ cogo min na, ani mɔgɔ minnu bɛ Matigi ka sariya labato.
95 Wuli ka faga.
96 Esdrasi wulila ka kali Israɛl jamana bɛɛ ka sarakalasebaaw kuntigiw ni Levitew cɛma ko u bɛna o kow kɛ. O cogo la, u ye kali.

SABABU 9NAN

1 O kɔ, Esdrasi wulila ka bɔ Alabatosoba kɔnɔ, ka taa Eliyasib denkɛ Joanan ka so kɔnɔ.
2 U tora yen, u ma dumuni kɛ, u ma ji min, u tun bɛ kasi jama ka tilenbaliya kow kosɔn.
3 A fɔra Yahutuw ni Jerusalɛm jamanaw bɛɛ la jɔnya la mɔgɔw bɛɛ ye ko u ka lajɛ Jerusalɛm.
4 Mɔgɔ o mɔgɔ ma ɲɔgɔn sɔrɔ yen tile fila walima tile saba kɔnɔ ka kɛɲɛ ni cɛkɔrɔbaw ye minnu sigi sen kan, o ka baganw ka kan ka minɛ Alabatosoba kɔnɔ, ka a yɛrɛ gɛn ka bɔ jɔnya mɔgɔw cɛma.
5 Tile saba kɔnɔ, Juda ni Bɛnzamɛn bɔnsɔn bɛɛ lajɛlen ye ɲɔgɔn lajɛn Jerusalɛm kalo kɔnɔntɔnnan tile mugannan na.
6 Jama bɛɛ sigilen tun bɛ ka yɛrɛyɛrɛ Alabatosoba kɔnɔna na.
7 Esdrasi wulila k'a fɔ u ye ko: «Aw ye sariya tiɲɛ ka dunan musow furu, ka dɔ fara Israɛl ka jurumuw kan.»
8 Sisan, aw ka an bɛnbaw ka Matigi Elohim bonya aw ka jurumuw la.
9 A sago kɛ, ka aw faran ka bɔ jamana siyaw ni dunan musow la.
10 Jama bɛɛ pɛrɛnna k'a fɔ ni kanba ye ko: «I y'a fɔ cogo min na, an na o kɛ ten.»
11 K'a masɔrɔ mɔgɔw ka ca, waati jugu don, fo an tɛ se ka jɔ kɛnɛma, wa o tɛ tile kelen walima tile fila baara ye, k'a masɔrɔ an ka jurumu jɛnsɛnna o kow la.
12 O de y'a to jama kuntigiw ka to yen, dunan muso minnu bɛ an sigiyɔrɔ la, olu bɛɛ ka na waati latigɛlen na.
13 O yɔrɔ bɛɛ kuntigiw ni kiritigɛlaw fana bɛ u fɛ, fo an ka Matigi ka diminya bila an la o ko la.
14 Azaɛl denkɛ Jonatan ni Tewokanɛsi denkɛ Ezekiyasi ye o ko ta u kan.
15 Mɔgɔ minnu tun bɛ jɔnya la, olu ye o kow bɛɛ kɛ.
16 Sarakalasebaa Esdrasi ye u ka denbaya kuntigiw sugandi a ye, u bɛɛ tɔgɔ la.
17 U ka ko min tun bɛ muso wɛrɛw minɛ, o banna kalo fɔlɔ tile fɔlɔ la.
18 Sarakalasebaa minnu tun bɛ ɲɔgɔn fɛ, muso wɛrɛw tun bɛ minnu fɛ, olu dɔw sɔrɔla.
19 Yusudekɛ denkɛ Yesu ni a balimakɛw la. Matɛlas ni Eleazar, ani Joribus ni Joadɔn.
20 U y'u bolo di ka u musow bɔ ɲɔgɔn na, ka sagadenw saraka u ka filiw bɛn ɲɔgɔn ma.
21 Emɛri denkɛw fana bɛ yen. Ananiyasi ni Zabdeus ni Eanɛsi ni Samɛyi ni Hiɛrɛli ni Azariyasi.
22 Fayisur denkɛw fana bɛ yen. Elionas, Massias Israɛl ani Natanaɛl, ani Ocidelus ni Talsas.
23 Levitew fana ta. Jozabad ni Semis, ani Kolosi, min tun bɛ wele ko Calitas, ani Patheus, ani Juda ani Jonasi.
24 Dɔnkilidala senumaw ta. Eleazurus, Bakɔrɔsi.
25 Dakuntigiw ta la. Sallumus, ani Tolbanes.
26 Israɛl bɔnsɔnw, Foros bɔnsɔnw. Hiermas ni Ediyasi ni Mɛlkiyasi ni Maɛlus ni Eleazar ni Asibiyasi ni Baaniasi.
27 Ela denkɛw la. Mataniyasi, Zakari ni Hierilusi, ni Hiyɛrimɔti ni Aɛdiyasi.
28 Zamɔti bɔnsɔn dɔ fana bɛ yen. Eliyada ni Elisimu ni Otoniyasi ni Yarimoti ni Sabatus ani Sardeus.
29 Babai denkɛw la. Yuhanɛsi ni Ananiyasi ni Josabadi ni Amateyi.
30 Mani denkɛw la. Olamus, Mamuchus, Jedeus, Jasubus, Jasael ani Hieremoti.
31 Adi denkɛw fana bɛ yen. Naathus ni Moosias, Lacunus ani Naidus ni Mathanias ni Sesthel ni Balnuus ani Manaseas.
32 Anasi bɔnsɔn dɔ fana bɛ yen. Elionasi ni Aseyasi ni Mɛlkyasi ni Sabɛsi ni Simɔn Kosamɛsi.
33 Asɔmu denkɛw fana bɛ yen. Altaneus ni Matiyasi ni Baanaya ni Elifalɛti ni Manase ni Semeyi.
34 Maani denkɛw fana bɛ yen. Jeremi ni Momdi ni Omaɛrus ni Juɛl ni Mabdayi ni Peliyasi ni Anɔsi ni Karabasiyɔn ni Enasibɔsi ni Maminitanayimu ni Eliyasi ni Banusi ni Ɛliyali ni Samisi ni Selemi ni Nataniyasi. Sesis, Esril, Azaelus, Samatus, Zanbi, Josɛfu.
35 Etima denkɛw fana bɛ yen. Mazitiw, Zabadaya, Edɛsi, Juɛl, Banaya.
36 U bɛɛ tun ye dunan musow ta ka u ni u denw cɛ.
37 Sarakalasebaaw ni Levitew ni Israɛldenw sigira Jerusalɛm ani jamana kɔnɔ, kalo wolonwulanan tile fɔlɔ la.
38 Jama bɛɛ y'u lajɛ ɲɔgɔn fɛ kɔrɔn fan fɛ barada senuma yɔrɔ la.
39 U y'a fɔ sarakalasebaa ni kalanden Esdrasi ye ko a ka na ni Musa ka sariya ye, o min dira Matigi Israɛl ka Ala fɛ.
40 Sarakalasebaa kuntigi Esdrasi ye sariya lase jama bɛɛ ma, k'a ta cɛ ni muso, ani sarakalasebagaw bɛɛ la, walisa u ka sariya lamɛn kalo wolonwulanan tile fɔlɔ la.
41 A ye kalan kɛ kɛnɛba kɔnɔ, k'a ta sɔgɔma fo tilelafana, cɛw ni musow ɲɛkɔrɔ. Jama y'u janto sariya la.
42 Sarakalasebaa ni sariya kalanbaga Esdrasi y'i jɔ jirisunba dɔ kan, min dilanna o de kama.
43 Matatiyasi ni Samusi ni Ananiyasi ni Azariyasi ni Uriyasi ni Ezesiyasi ni Balasamusi jɔlen tora a kinin fɛ.
44 Faldayi ni Misaɛl ni Mɛlkyasi ni Lotasubu ni Nabariyasi tun jɔlen bɛ a kinin fɛ.

45 O kɔ, Esdrasi ye sariya kitabu ta jama ɲɛ kɔrɔ, katuguni a sigilen tun bɛ u bɛɛ ɲɛ kɔrɔ.
46 Yesu ye sariya da wuli tuma min na, u bɛɛ jɔlen tora. O la, Esdrasi ye Matigi Ala Kɔrɔtalenba tanu, kɛlɛbolow ka Ala, Sebaayabɛɛtigi.
47 Jama bɛɛ y'a jaabi ko: «Amiina. U y'u bolow kɔrɔta ka bin duguma ka Matigi bato.
48 Yesu ni Anus ni Sarabiyasi ni Adinus ni Yakubusi ni Sabateyasi ni Ɔteyasi ni Maaniyasi ni Kalitas ni Asriyasi ni Joazabdusi ni Ananiyasi ni Biatasi, Levitew ye Matigi ka sariya kalan, k'a to u y'a faamu.
49 Ataratɛsi kumana sarakalasebaaw kuntigi Esdrasi fɛ. Kalanbaga ni Levitew minnu tun bɛ jama kalan, olu bɛɛ ye.
50 Bi don senuma don Matigi fɛ. (katuguni u bɛɛ kasilen don tuma min na u ye sariya mɛn).
51 O tuma na fɛ, taa ka tulu dun ka dumuni duman min, ka tila dɔ ci fosi tɛ minnu bolo.
52 Bi don senuma don Matigi fɛ. sabu Matigi na aw bonya.»
53 Levitew ye fɛn bɛɛ fɔ jama ye k'a fɔ ko: «Bi don ye don senuma ye Matigi fɛ. aw kana dusukasi.
54 U kelen-kelen bɛɛ taara dumuni kɛ ka minni kɛ, ka ɲagali, ka niyɔrɔ di foyi tɛ minnu bolo, ka nisɔndiyaba lase u ma.
55 Katuguni u ye u kalan kuma minnu na, u ye olu faamu.

2nd Esdras

Esdras filanan

SABABU 1

1 Kira Esdrasi ka kitabu filanan, Sarayi denkɛ, Azariya denkɛ, Hɛlkiyasi denkɛ, Sadamiyasi denkɛ, Sadok denkɛ, Akitɔb denkɛ.
2 Akiyasi denkɛ, Finɛsi denkɛ, Heli denkɛ, Amariyasi denkɛ, Aziye denkɛ, Marimoti denkɛ, Arna denkɛ, Oziyasi denkɛ, Borit denkɛ, Abisei denkɛ , Finɛsi denkɛ, Eleazar denkɛ .
3 Aron denkɛ bɔra Levi bɔnsɔn na. O min tun jɔnyalen don Mɛdi jamana la, Pɛrɛsiw ka masakɛ Artisɛrikɛsi ka masaya waati la.
4 Matigi ka kuma nana ne ma.
5 I ka taa ka u ka jurumu kɛwalew jira ne ka mɔgɔw la, u ka juguya ko minnu kɛra ne kama, i ka olu jira u denw na. walisa u ka o fɔ u denw denw ye.
6 Katuguni u bɛnbaw ka jurumuw cayara u la.
7 Ne yɛrɛ tɛ ne ye u labɔ Misira jamana na jɔnya so kɔnɔ wa? Nka u ye ne dimi, ka ne ka laadilikanw mafiŋɛya.
8 I ka i kunsigi bɔ ka kojugu bɛɛ fili u kan, katuguni u ma ne ka sariya labato, nka o ye jama murutilenw ye.
9 Ne ye ŋumanya caman kɛ minnu na, ne na olu muŋu fo tuma jumɛn?
10 Ne ye masakɛ caman halaki u kosɔn. Ne ye Faraon n'a ka baarakɛlaw ni a ka sebaaya bɛɛ gosi.
11 Ne ye siyaw bɛɛ halaki u ŋɛ kɔrɔ, kɔrɔn fɛ, ne ye mara fila mɔgɔw jɛnsɛn, hali Tirus ni Sidɔn, ka u juguw bɛɛ faga.
12 I ka kuma u fɛ ko: «Matigi ko ten.
13 Ne ye aw bila ka tɛmɛ kɔgɔji fɛ, ka tɛmɛsira belebeleba di aw ma fɔlɔ. Ne ye Musa di aw ma ka kɛ kuntigi ye, ka Aron di aw ma ka kɛ sarakalasebaa ye.
14 Ne ye yeelen bɔ aw la tasumamugu dɔ kɔnɔ, ne ye kabakobaw kɛ aw cɛma. O bɛɛ n'a ta, aw ŋinɛna ne kɔ, Matigi ko ten.»
15 Sebaayabɛɛtigi Matigi b'a fɔ nin cogo la ko: «Kɔnɔw kɛra taamasyɛn ye aw bolo. Ne ye fanibuguw di aw ma aw lakanani kama.
16 Aw ma se sɔrɔ ne tɔgɔ la aw juguw halakili kosɔn, nka aw bɛ ŋunuŋunu fo ka na se bi ma.
17 Ne ye nafa minnu lase aw ma, olu bɛ min? kɔngɔ ni minnɔgɔ tun bɛ aw la kungokolon kɔnɔ tuma min na, yala aw ma kule ne ma wa?
18 U y'a fɔ ko: «Mun y'a to i nana ni an ye kungokolon kɔnɔ walisa k'an faga?» a tun ka fisa an ma ka baara kɛ Misirakaw ye, ka tɛmɛn ka sa kungokolon in kɔnɔ.
19 O tuma la, ne hinɛ donna aw ka dusukasi la, ka manɛ di aw ma aw ka dumuni kɛ. Aw ye mɛlɛkɛw ka dumuni kɛ ten.»
20 Minnɔgɔ tun bɛ aw la tuma min na, yala ne ma farakurun tigɛ ka ji bɔ ka aw fa wa? funteni de kosɔn ne ye aw datugu ni jiribuluw ye.
21 Ne ye jamana nafama tila aw cɛma, ne ye Kanankaw ni Ferezikaw ni Filisitikaw gɛn ka bɔ aw ŋɛ kɔrɔ. Matigi ko ten.
22 Matigi Sebaayabɛɛtigi b'a fɔ nin cogo la: «Kɔrɔnkolon kɔnɔ, Amɔrikaw ka baji la, minnɔgɔ tun bɛ aw la, ka ne tɔgɔ tiŋɛ.
23 Ne ma tasuma di aw ma aw ka Ala tɔgɔjugu fɔli kosɔn, nka ne ye jiri dɔ fili ji la ka baji diya.
24 Yakuba, ne na mun kɛ i la? e, Juda, i tun t'a fɛ ka ne kan minɛ.
25 Aw ye ne bila, ne fana na aw bila. ni aw b'a fɛ ne ka nɛɛma kɛ aw ye tuma min na, ne tɛna makari aw la.» nɔɔrɔ jumɛn; Mɔgɔ minnu bɛ na ka bɔ kɔrɔn fɛ, olu filɛ.
39 Ne na olu di u ma ka kɛ kuntigiw ye, olu ye Ibrahima ni Isaka ni Yakuba ni Oseyasi ni Amɔsi ni Mikeya ni Joɛl ni Abdiyasi ni Jonasi ye.
40 Nahumu ni Abakuki ni Sofoni ni Ageus ni Zakari ani Malaki, olu fana bɛ wele ko Matigi ka mɛlɛkɛ.

SABABU 2NAN

1 Matigi ko: «Ne ye nin jama bɔ jɔnya la, ka ne ka ci fɔ u ye kiraw ka jɔn cɛw fɛ. U tun t'a fɛ ka olu lamɛn, nka u ye ne ka laadilikanw mafiŋɛya.
2 Denba min ye u bange, o y'a fɔ u ye ko: «Aw denw, aw ka taa. katuguni ne ye muso cɛ salen ye, ne bilalen bɛ.
3 Ne ye aw lamɔ ni ŋagali ye. Nka ne bɔnɛna aw la ni dusukasi ni gɛlɛya ye, katuguni aw ye jurumu kɛ Matigi aw ka Ala ŋɛ kɔrɔ ka ko jugu kɛ a ŋɛ kɔrɔ.
4 Nka ne na mun kɛ aw la sisan? Ne ye muso cɛ salen ye, ne denw, taa aw ka sira fɛ, ka makari deli Matigi fɛ.
5 Ne kɔni, ne fa, ne b'i wele ka kɛ seere ye nin denw ba ko la, min ma sɔn ka ne ka layidu labato.
6 I ka u lafili, ka u ba lase fɛn minɛta ma, walisa u bɔnsɔn kana sɔrɔ.
7 U ka jɛnsɛn siyaw cɛma, u tɔgɔw ka bɔ dugukolo kan, katuguni u ye ne ka layidu mafiŋɛya.
8 Bɔnɛ bɛ i ye, Assur, e min bɛ tilenbaliya dogo i kɔnɔ! Mɔgɔ juguw, ne ye min kɛ Sodɔmu ni Gomɔrɛ la, aw hakili ka to o la.
9 Minnu ka jamana bɛ bɔgɔdaga ni buguri kurukuruw ye.
10 Matigi y'a fɔ Esdrasi ye nin cogo la ko: «A fɔ ne ka mɔgɔw ye ko ne na Jerusalɛm masaya di u ma, ne tun b'a fɛ ka min di Israɛl ma.»
11 Ne na u nɔɔrɔ fana ta ne fɛ ka fanibugu banbaliw di ninnu ma, ne tun ye minnu labɛn u ye.
12 Ŋɛnamaya jiri na kɛ u fɛ ka kɛ tulu duman ye. U tɛna baara kɛ, u tɛna sɛgɛn.
13 Aw ka taa, aw na o sɔrɔ.
14 A' ye sankolo ni dugukolo ta ka kɛ seereya ye. katuguni ne ye juguya kari ka tila ka koŋumanw da, katuguni ne ŋɛnama don, Matigi ko ten.»

15 Ba, i ka i denw minɛ ka u lamɔ ni nisɔndiya ye, ka u senw jɔ i n'a fɔ jɔlan.
16 Ne na mɔgɔ salenw lakunun ka bɔ u sigiyɔrɔw la ka u labɔ kaburuw kɔnɔ, katuguni ne ye ne tɔgɔ dɔn Israɛl.
17 Denmisɛnw ba, i kana siran, katuguni ne de ye i ɲɛnatɔmɔ, Matigi ko ten.
18 Ne na ne ka baaraden Esay ni Jeremi ci ka kɛɲɛ ni u ka laadilikan ye, ka jiri tan ni fila labɛn i ye.
19 Nɔnɔ ni mɔni bɛ woyo jibolisira caman na, ani kulu barikama wolonwula, rosow ni liliw falen bɛ minnu kan, ne bɛna i denw fa ɲagali la.
20 Aw ka tilennenya kɛ muso cɛ salen ye, ka kiri tigɛ faantanw kan, ka fɛn di faantanw ma, ka yatɔw lafasa, ka fini don.
21 I ka mɔgɔ karilenw ni barikantanw kɛnɛya, i kana senkelen ŋɛɲɛ kɛ ka maloya, ka fiyentɔw lafasa, ka fiyentɔ ka na ne ɲɛ na.
22 I ka mɔgɔkɔrɔbaw ni denmisɛnw mara i ka kogow kɔnɔ.
23 I mana mɔgɔ salenw sɔrɔ yɔrɔ o yɔrɔ, i ka u ta k'u su don, ne na jɔyɔrɔ fɔlɔ di i ma ne lakununni waati la.»
24 Ne ka mɔgɔw, i ka to i la ka i lafiɲɛ, katuguni i ka dususuma bɛ na hali bi.
25 I den ladonbaga ɲuman. u senw sabati.
26 Ne ye jɔn minnu di i ma, u si tɛna halaki. katuguni ne na u ɲini i hakɛ cɛma.»
27 I kana sɛgɛn, katuguni ni tɔɔrɔ ni gɛlɛya don sera, mɔgɔ wɛrɛw na kasi ka dusukasi, nka i na ɲagali ka fɛn caman sɔrɔ.
28 Siyaw na keleya i la, nka u tɛna se ka foyi kɛ i kama, Matigi ko ten.
29 Ne bolow na i datugu, walisa i denw kana jahanama ye.
30 E ba, i ka nisɔndiya ni i denw ye. katuguni ne na i kisi, Matigi ko ten.»
31 I hakili to i den sunɔgɔlenw na, katuguni ne na u labɔ dugukolo fanw fɛ ka makari u la.
32 I ka i denw minɛ fo ne ka na makari u la, katuguni ne ka kɔlɔnw bɛ woyo, ne ka nɛɛma tɛna ban.
33 Ne Ɛsidrasi ye Matigi ka ci sɔrɔ Orɛbu kulu kan ko ne ka taa Israɛl. Nka ne sera u ma tuma min na, u ye ne mafiɲɛya, ka Matigi ka ci fɔlen mafiɲɛya.
34 O de kosɔn ne b'a fɔ aw ye ko siyaw, aw minnu bɛ mɛnni kɛ ka faamuyali sɔrɔ, aw ka sagagɛnna makɔnɔ, a na lafiɲɛ banbali di aw ma. Katuguni a surunyalen don, o min bɛna na diɲɛ laban na.»
35 A' ye aw labɛn masaya sara kama, katuguni yeelen banbali na yeelen bɔ aw kan fo abada.
36 Aw ka boli nin diɲɛ dulonnen ɲɛ, ka aw nɔɔrɔ nisɔndiya sɔrɔ, ne bɛ ne Kisibaa seereya kɛnɛ kan.
37 Nilifɛn min dira aw ma, aw ka o minɛ, ka ɲagali ka barika da Ala ye min ye aw bila ka taa sankolo masaya la.
38 Wuli ka jɔ ka taamashyɛn siri Matigi ka seli la, olu hakɛ filɛ.
39 U bɔra diɲɛ sumaya la.
26 Ni aw mana ne wele tuma o tuma, ne tɛna aw lamɛn, katuguni aw ye aw bolow nɔgɔ joli la, aw senw bɛ teliya ka mɔgɔ faga.
27 Aw ma ne bila i n'a fɔ aw yɛrɛw, Matigi ko ten.
28 Sebaayabɛɛtigi Matigi ko: «Ne ma aw deli i n'a fɔ a denkɛw fa, i ko a denmusow ba ani denmusow ladonbaga.
29 Aw tun b'a fɛ ka kɛ ne ka mɔgɔw ye, ne ka kɛ aw ka Ala ye. ko aw b'a fɛ ka kɛ ne denw ye, ne ka kɛ aw fa ye?»
30 Ne ye aw lajɛ ɲɔgɔn fɛ i ko sogo bɛ a kɔnɔw lajɛ a kamanw kɔrɔ cogo min na. Ne na aw gɛn ka bɔ ne ɲɛda la.
31 Ni aw ye saraka di ne ma tuma min na, ne na ne ɲɛsin aw ma, katuguni ne ye aw ka seliw ni aw ka kalo kuraw ni aw ka bolokoliw bila.
32 Ne ye ne ka jɔn kiraw ci aw ma, aw ye minnu minɛ ka u faga, ka u suw tigɛtigɛ, ne bɛna olu joli ɲini aw bolo, Matigi ko ten.»
33 Sebaayabɛɛtigi Matigi b'a fɔ nin cogo la ko: «I ka so lakolon don, ne na aw gɛn ka bɔ kɛnɛma i n'a fɔ fiɲɛ bɛ bɔgɔ bɔ cogo min na.»
34 Aw denw tɛna den sɔrɔ. Katuguni u ye ne ka ci fɔlen mafiɲɛya, ka kojugu kɛ ne ɲɛ kɔrɔ.»
35 Ne na aw ka sow di jama nata ma. Minnu ma ne ko mɛn fɔlɔ, u na da ne la. Ne ma taamashyɛn si jira minnu na, o bɛɛ n'a ta, ne ye ci fɔ u ye cogo min na, u na o kɛ.»
36 U ma kira si ye, o bɛɛ n'a ta, u na u hakili jigin u ka jurumuw la ka sɔn u ma.
37 Ne bɛ mɔgɔ nataw ka nɛɛma seereya kɛ, u denmisɛnninw bɛ nisɔndiya ɲagali la.
38 Sisan, balimakɛ, a filɛ U ye Matigi ka fini nɔɔrɔmaw sɔrɔ.
40 Siyɔn, i ka i jate minɛ ka i ka fini jɛmanw datugu, minnu ye Matigi ka sariya dafa.
41 I tun b'a fɛ ka minnu sɔrɔ, i ka denw hakɛ dafara.
42 Ne Ɛsidrasi ye jamaba dɔ ye Siyɔn kulu kan, ne ma se ka minnu jate, u bɛɛ ye Matigi tanu ni dɔnkiliw ye.
43 Kamalennin dɔ tun bɛ u cɛma, a janya tun ka bon ni tɔw bɛɛ ye, a ye masafugulan don u kelen-kelen bɛɛ kun na, ka kɔrɔta ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan. min kabakoyara kosɛbɛ.
44 Ne ye mɛlɛkɛ ɲininka ko: «Matigi, ninnu ye mun ye?»
45 A y'a jaabi k'a fɔ ne ye ko: «Minnu ye fini sataw don, ka fini sabali don, ka Ala tɔgɔ fɔ.
46 Ne y'a fɔ mɛlɛkɛ ye ko: «Kamalennin jumɛn bɛ masafugulan don u la ka bolokɔninciniw di u ma?»

47 A y'a jaabi k'a fɔ ne ye ko: «O ye Ala Denkɛ ye, u ye min fɔ diɲɛ kɔnɔ.» O kɔ, ne y'a daminɛ ka mɔgɔw tanu kosɛbɛ, minnu jɔlen tun bɛ Matigi tɔgɔ kosɔn.
48 Mɛlɛkɛ y'a fɔ ne ye ko: «Taa ka taa a fɔ ne ka mɔgɔw ye i ye Matigi i ka Ala ka kabakoba minnu ye.»

SABABU 3NAN

1 Dugu tiɲɛnen kɔ san bisabanan na, ne tun bɛ Babilonɛ, ne hakili ɲagamina ne ka dilan kan, ne hakili jiginna ne dusukun na.
2 Katuguni ne ye Siyɔn dugu tiɲɛnen ye, ani Babilonɛ sigibagaw ka nafolo.
3 Ne hakili dusu tiɲɛna kosɛbɛ fo ne y'a daminɛ ka siran kumaw fɔ Kɔrɔtalenba ye.
4 Matigi, min bɛ kuntigiya kuntigiya, i ye kuma fɔ a daminɛ na, tuma min na i ye dugukolo turu, i yɛrɛ kelen na, ka ci fɔ jama ye.
5 A ye farikolo dɔ di Hadama ma, ni tɛ min na, o min tun ye i bolow ka baara ye, ka ɲɛnamaya ninakili don a kɔnɔ, ka ɲɛnamaya kɛ i ɲɛ kɔrɔ.
6 I bɛ taa n'a ye alijɛnɛ kɔnɔ, i kininbolo tun ye min turu, sani dugukolo ka bɔ.
7 I ye ci di a ma ko a ka i ka sira kanu.
8 Jama bɛɛ tun bɛ taama u yɛrɛ sago la, ka kabakow kɛ i ɲɛ kɔrɔ, ka i ka ci fɔlenw mafiɲɛya.
9 Waati tɛmɛnen kɔ, i ye sanjiba lase diɲɛ sigibagaw ma, ka u halaki.
10 U kelen-kelen bɛɛ la, saya kɛra Hadama la cogo min na, sanjiba fana nana o mɔgɔw la ten.
11 O bɛɛ n'a ta, i ye olu dɔ to yen, o tɔgɔ ye Nuhun ni a ka somɔgɔw ye.
12 Dugukolo kan sigibaaw y'a daminɛ ka caya, ka den caman sɔrɔ u fɛ, ka kɛ jamaba ye, u y'a daminɛ kokura ka Ala ɲɛsiranbaliw kɛ ka tɛmɛ fɔlɔw kan.
13 U ka ɲɛnamaya kɛ cogo jugu la i ɲɛ kɔrɔ, i ye cɛ dɔ sugandi u cɛma, o tɔgɔ ko Ibrahima.
14 I ye ale kanu, i ye i sago jira ale kelenpe de la.
15 A ye layidu banbali ta a fɛ, ka layidu ta a ye ko i tɛna a bɔnsɔn bila abada.
16 I ye Isaka di a ma, i ye Yakuba ni Esawu di Isaka fana ma. Yakuba ta fan fɛ, i y'a sugandi ka kɛ Esawu ye.
17 I ye a bɔnsɔn bila ka bɔ Misira tuma min na, i nana n'u ye Sinayi kulu la.
18 I ye sankolow biri, ka dugukolo jɔ, ka diɲɛ bɛɛ lamaga, ka dugukolo dunbaw yɛrɛyɛrɛ, ka o waati mɔgɔw lafili.
19 I nɔɔrɔ tɛmɛna da naani fɛ, tasuma ni dugukolo yɛrɛyɛrɛ ni fiɲɛ ni nɛnɛ. I ka sariya di Yakuba bɔnsɔn ma, ka timinandiya di Israɛl bɔnsɔn ma.»
20 O bɛɛ n'a ta, i ma dusukun jugu bɔ u la, walisa i ka sariya ka den u la.
21 Hadama fɔlɔ min dusukun jugu tun bɛ a la, o ye sariya tiɲɛ, ka se sɔrɔ a kan. Mɔgɔ minnu bangera a fɛ, olu bɛɛ ka kɛ ten.»
22 O cogo la, barikantanya kɛra kudayi. ani sariya (fana) min bɛ jamanadenw dusukun na ni juguya jugu ye; O cogo la, mɔgɔ ɲumanw taara, juguman tora yen.
23 O waati tɛmɛna, sanw tɛmɛna.
24 I y'a fɔ a ye ko a ka dugu jɔ i tɔgɔ la, ka wusulan ni saraka bɔ i ye o kɔnɔ.
25 O kɛra san caman kɔnɔ tuma min na, dugu kɔnɔmɔgɔw y'i bila.
26 Hadama ni a bɔnsɔn bɛɛ y'a kɛ cogo min na fɛn bɛɛ la.
27 O cogo la, i ye i ka dugu di i juguw bolo.
28 O tuma na fɛ, yala u ka kɛwalew ka fisa ni Babilonɛ sigibagaw ye, walisa u ka se ka Siyɔn mara wa?
29 Ne sera yen tuma min na, ne ye Alaɲɛsiranbaliw ye minnu jate tɛ se ka fɔ, ne ni ye kojugukɛla caman ye nin san bisaba kɔnɔ tulo, fo ne dusukun dɛsɛra ne la.
30 Ne y'a ye ko i ye jurumu kɛ cogo min na, ka mɔgɔ juguw kisi cogo min na, ka i ka mɔgɔw halaki, ka i juguw tanga, k'a sɔrɔ i ma o jira.
31 Ne hakili tɛ nin sira tora cogo min na: Babilonɛkaw ka fisa ni Siyɔn ta ye wa?
32 Yala jamana wɛrɛ bɛ yen min b'i dɔn Israɛl kɔfɛ wa? Sisan jumɛnw dara i ka layiduw la i ko Yakuba?
33 O bɛɛ n'a ta, u ka sara tɛ ye, u ka baara tɛ den foyi sɔrɔ, katuguni ne ye yan ni yan siyaw cɛma, ne y'a ye ko u bɛ woyo nafolo la, nka u tɛ miiri i ka ci fɔlenw na.
34 I ka an ka juguya jateminɛ sisan balansi la, ani diɲɛ sigibagaw fana ta. I tɔgɔ tɛna sɔrɔ yɔrɔ si la ni Israɛl tɛ.»
35 Dugukolo kan sigibagaw ma jurumu kɛ i ɲɛ kɔrɔ tuma jumɛn? Mɔgɔ jumɛnw ye i ka ci fɔlenw mara ten?
36 I na a ye ko Israɛl tɔgɔ ye i ka ci fɔlenw mara. nka kafiriw tɛ.

SABABU 4nan

1 Mɛlɛkɛ min cilen bɛ ne fɛ, o tɔgɔ ko Uriɛl, o ye ne jaabi.
2 A y'a fɔ ko: «I dusukun taara yɔrɔ jan nin diɲɛ kɔnɔ, i b'a fɛ ka Kɔrɔtalenba ka sira faamu wa?»
3 Ne y'a fɔ ko: «Ɔwɔ, ne matigi.» A ye ne jaabi ko: «Ne cilen don ka sira saba jira i la, ka bɔɲɔgɔnko saba jira i ɲɛ na.
4 Ni i bɛ se ka ne jira o la, i b'a fɛ ka sira min ye, ne na o jira i la fana, ka dusukun jugu bɔra yɔrɔ min na, ne na o jira i la.
5 Ne y'a fɔ ko: «Ne matigi, a fɔ.» O kɔ, a y'a fɔ ne ye ko: «Taa ka tasuma girinya jate ne ye, wala ka fiɲɛ fiyɛli suman, wala ka ne wele kokura don tɛmɛnen.»
6 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Mɔgɔ jumɛn bɛ se ka o kɛ walisa i ka o ko suguw deli ne fɛ?»

7 A y'a fɔ ne ye ko: «Ni ne y'i ɲininka ko sigiyərəbaw bɛ kɔgɔji cɛmancɛ la cogo min na, walima jibolisira joli bɛ ji dunba daminɛ na, walima jibolisira joli bɛ sankolo sanfɛ, walima jibolisira minnu bɛ bɔ.» alijɛnɛ:
8 N'a sɔrɔ i b'a fɔ ne ye ko: «Ne ma jigin jahanama kɔnɔ abada, ne ma yɛlɛn sankolo la abada.»
9 O bɛɛ n'a ta sisan, ne ye tasuma ni fiɲɛ dɔrɔn de ɲini i fɛ, ani i tɛmɛna don min na, ani fɛn minnu tɛ se ka faran ka bɔ minnu na, nka i tɛ se ka jaabi foyi di ne ma o ko la.
10 A y'a fɔ ne ye fana ko: «I yɛrɛ ka kow ni minnu kɔrɔla i fɛ, i tɛ se k'o dɔn.
11 O tuma na fɛ, i ka minɛn ka kan ka se ka Kɔrɔtalenba ka sira faamu cogo di, ani diɲɛ tiɲɛnen sisan kɛnɛma, walisa ka tiɲɛni min bɛ ye ne ɲɛ na, o faamu?
12 O tuma la ne y'a fɔ a ye ko: «A ka fisa ni an ma kɛ yen fewu, ka tɛmɛn an ka ɲɛnamaya kɛ juguya la, ka tɔɔrɔ, k'a sɔrɔ an kana o dɔn.»
13 A ye ne jaabi ko: «Ne taara kungo dɔ kɔnɔ kɛnɛba dɔ la, jiriw ye ɲɔgɔn sɔrɔ.
14 U y'a fɔ ko: «A' ye na an ka taa kɔgɔji kɛlɛ walisa a ka taa an ɲɛ, ka kungo wɛrɛw kɛ an ye.»
15 Kɔgɔji sanjiba fana y'a fɔ o cogo kelen na k'a fɔ ko: «An ka wuli ka taa kɛnɛba kungow kolo, walisa an ka jamana wɛrɛ kɛ an ye yen.»
16 O yiri miirili kɛra fu, katuguni tasuma nana a jeni.
17 Kɔgɔji sanjiba miirili fana kɛra foyi ye, katuguni cɛncɛn wulila ka u bali.
18 Ni i tun ye kiri tigɛ nin mɔgɔ fila cɛ sisan, i tun na jɔn jalaki daminɛ? I b'a fɛ ka jɔn jalaki?
19 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Tiɲɛ na, u fila bɛɛ ye hakilintanya ye, katuguni dugukolo dira kungo ma, kɔgɔji fana y'a jɔyɔrɔ sɔrɔ ka a ka sanjiba muɲu.»
20 O kɔ, a ye ne jaabi ko: «I ye kiri tilennen di, nka mun na i tɛ kiri tigɛ i yɛrɛ fana kan?»
21 Dugukolo dira kungo ma cogo min na, kɔgɔji dira a ka sanjiba ma cogo min na, o cogo kelen na, dugukolo kan sigibagaw tɛ se ka foyi faamu ni dugukolo kan fɛn tɛ minnu bɛ sankolo sanfɛla sanfɛ.
22 Ne y'a jaabi ko: «Matigi, ne b'i deli, a to ne ka faamuyali sɔrɔ.
23 Ne hakili tun t'a fɛ ka fɛn kɔrɔtalenw dɔn, nka fɛn minnu bɛ tɛmɛ an fɛ don o don, o de y'a to Israɛl bilala ka kɛ maloya ye siyaw ma, ani i ye jama minnu kanu, olu dira mun de kosɔn ka taa siyaw ma minnu tɛ Ala ɲɛsiran, ani mun na an bɛnbaw ka sariya tiɲɛna, ani layidu sɛbɛnnenw tɛ foyi kɛ.
24 An bɛ tɛmɛn diɲɛ kɔnɔ i ko binkɛnɛw, an ka ɲɛnamaya ye kabako ni siran ye, an man kan ka makari sɔrɔ.
25 An welelen tɔgɔ min fɛ, a na mun kɛ o tɔgɔ la? Ne ye o kow deli.
26 A ye ne jaabi ko: «Ni i bɛ ka ɲinini kɛ ka taa a fɛ, i na kabakoya ka taa a fɛ. katuguni diɲɛ bɛ teliya ka tɛmɛn.
27 Layidu tara mɔgɔ tilennenw ye waati nataw la, u tɛ se ka olu faamu, katuguni nin diɲɛ falen bɛ tilenbaliya ni barikantanya la.
28 Nka o ko la ngs i ye ne ɲininka, ne na o fɔ i ye. sabu juguya danna, nka a halakili ma se fɔlɔ.
29 Ni fɛn dannen ma wuli, ni kojugu danna yɔrɔ ma tɛmɛn, o tuma na, fɛn dannen tɛ se ka na.
30 Kisɛ jugu suman danna Hadama dusukun na kabini fɔlɔfɔlɔ. A bɛna den joli bɔ hali bi fo ŋɛŋɛ waati ka se?»
31 I ka miiri i yɛrɛ la sisan, kisɛ jugu suman ye juguya denba lase cogo min na.
32 Tulo minnu jate tɛ se ka fɔ, ni olu tigɛra tuma min na, u bɛna duguma yɔrɔ joli fa?
33 Ne y'a jaabi ko: «Nin kow bɛna kɛ cogo di ani tuma jumɛn?» mun de kosɔn an ka sanw ka dɔgɔ ani u ka jugu?
34 A ye ne jaabi ko: «I kana teliya ka tɛmɛ Kɔrɔtalenba kan, katuguni i ka kɔrɔtɔli ye fu ye ka tɛmɛ a kan, katuguni i ye fɛn caman tɛmɛn.»
35 Mɔgɔ tilennenw fana ma ɲininkali kɛ o kow la u ka so kɔnɔ k'a fɔ ko: «Ne na jigi da nin cogo la fo tuma jumɛn?» an ka sara duguma den bɛ na tuma jumɛn?
36 O kow la, mɛlɛkɛba Uriɛl ye u jaabi k'a fɔ u ye ko: «Hali ni kisɛ hakɛ falen don aw la, katuguni a ye diɲɛ pese balansi la.»
37 A ye waatiw suman ni sumanikɛlan ye. A ye waatiw jate ka kɛŋɛ ni jate ye. a tɛ u lamaga, a tɛ u lamaga, fo sumanikɛlan kofɔlen ka dafa.
38 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Matigi min bɛ kuntigiya kɛ, an bɛɛ falen bɛ Ala ɲɛsiranbali la.»
39 Anw kosɔn, a bɛ se ka kɛ ko mɔgɔ tilennenw ka duguma dawolo tɛ fa, dugukolo kan sigibagaw ka jurumuw kosɔn.
40 A y'a fɔ ne ye ko: «Taa muso kɔnɔma dɔ fɛ k'a ɲininka a ka kalo kɔnɔntɔn dafa tuma min na, ni a kɔnɔbara bɛ se ka bange to a kɔnɔ tuguni.»
41 O kɔ, ne y'a fɔ ko: «Ayi, Matigi, o tɛ se.» A y'a fɔ ne ye ko: «Kaburu kɔnɔ, mɔgɔw ka sow bɛ i ko muso kɔnɔbara.
42 I ko muso min bɛ jiginni kɛ, o bɛ teliya ka kisi jiginni wajibiya ma cogo min na.
43 Kabini fɔlɔ, i b'a fɛ ka min ye, o na jira i la.»
44 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Ni ne ye nɛɛma sɔrɔ i ɲɛ kɔrɔ, ni a bɛ se ka kɛ, ni ne bɛ se ka kɛ, o de kosɔn.
45 O tuma na fɛ, a' y'a jira ne la ni ko caman bɛna kɛ ka tɛmɛn ko tɛmɛnenw kan, walima ko tɛmɛnenw ka ca ni nataw ye.
46 Fɛn min tɛmɛna, ne bɛ o dɔn, nka min bɛna kɛ, ne tɛ o dɔn.
47 A y'a fɔ ne ye ko: «Yɛlɛma i kinin fɛ, ne na o bɔŋɔgɔnko ɲɛfɔ i ye.»
48 O la, ne jɔlen tora ka a ye, foro funteniman dɔ tɛmɛna ne ɲɛfɛ.

49 O kɔ, sankaba dɔ tɛmɛna ne ɲɛkɔrɔ, ka sanjiba lase ni fɔɲɔba ye. sanjiba tɛmɛna tuma min na, jikuruw tora yɔrɔ kelen na.
50 A y'a fɔ ne ye ko: «I ka miiri i yɛrɛ la. i n' a fɔ sanji ka ca ni jikuruw ye cogo min na , tasuma ka bon ni sisi ye cogo min na ; nka jikuruw ni sisi bɛ to kɔfɛ : o la, hakɛ min tɛmɛna, o tɛmɛna o kan.
51 O kɔ, ne ye Ala deli k'a fɔ ko: «Ne bɛ se ka ɲɛnamaya kɛ fo ka se o waati ma wa?» wala mun na kɛ o donw na?
52 A ye ne jaabi k'a fɔ ko: «I bɛ ne ɲininka taamasyɛn minnu na, ne bɛ se k'olu dɔw fɔ i ye. katuguni ne t'o dɔn.»

SABABU 5NAN

1 O bɛɛ n'a ta, taamasyɛnw natɔ, donw na na, dugukolo kan sigibagaw na caman minɛ, tiɲɛ sira na dogo, jamana na kɛ dannaba ye.
2 Tilenbaliya na bonya ka tɛmɛ i ɲɛ bɛ min kan sisan, wala i ye min mɛn kabini tuma jan.
3 I b'a ye ko jamana min ju bɔra sisan, i na o yɔrɔ tiɲɛnen ye yɔrɔnin kelen.
4 Nka ni Kɔrɔtalenba y'a to i ka ɲɛnamaya kɛ, i na a ye burufiyɛ sabanan kɔfɛ ko tile na barika bɔ kokura su fɛ, kalo na yeelen bɔ siɲɛ saba tile fɛ.
5 Joli na bɔ jiri la, kabakurun na a kan bɔ, jama na jɔrɔ.
6 U tɛ min makɔnɔ dugukolo kan, kɔnɔw na u boli ɲɔgɔn fɛ, hali ale na kuntigiya kɛ.
7 Sodɔmu baji na jɛgɛw gɛn ka mankan bɔ su fɛ, mɔgɔ caman ma o mankan dɔn, nka u bɛɛ na o kumakan mɛn.
8 Yɛlɛma na kɛ yɔrɔ caman fana na, tasuma na bila ka bɔ tuma caman na, kungosogow na u sigiyɔrɔ yɛlɛma, koli musow na waraba bange.
9 Kɔgɔji na sɔrɔ dumuni duman na, teriw bɛɛ na ɲɔgɔn halaki. o tuma na, hakili na dogo, ka faamuyali bɔ a ka gundo so kɔnɔ.
10 U na ɲini mɔgɔ caman fɛ, nka u tɛna sɔrɔ.
11 Jamana dɔ fana na dɔ wɛrɛ ɲininka k'a fɔ ko: Tilennenya min bɛ mɔgɔ kɛ mɔgɔ tilennen ye, o taara t hrough e fɛ? A na a fɔ ko: «Ayi.»
12 Mɔgɔw na jigiya sɔrɔ o waati kelen na, nka foyi tɛna sɔrɔ, u na baara kɛ, nka u ka siraw tɛna ɲɛ.
13 Ne ye o taamashyɛn suguw jira i la. Ni i b'a fɛ ka delili kɛ ko kura, ka kasi i ko sisan, ka sun don donw la, i na fɛn belebelebaw mɛn.»
14 O kɔ, ne kununna, siranba donna ne farikolo bɛɛ la, ne hakili ɲagamina fo a sɛgɛnna.
15 Mɛlɛkɛ min nana kuma ne fɛ, o ye ne minɛ ka ne dusu saalo ka ne jɔ ne sen kan.
16 Su filanan na, jama kuntigi Salatiɛl nana ne fɛ k'a fɔ ko: «I tun bɛ min?» Mun na i ɲɛda ka gɛlɛn ten?
17 I m'a dɔn ko Israɛl bilala i bolo u ka jɔnya jamana kɔnɔ wa?
18 O tuma na fɛ, aw ka nbuuru dun, aw kana an bila, i ko sagagɛnna min b'a ka saga to waraba juguw bolo.
19 Ne y'a fɔ a ye ko: «I ka siraw bɔ ne la, i kana gɛrɛ ne la.» A ye ne ka kuma mɛn, a taara ne fɛ.
20 O cogo la, ne ye tile wolonwula kɛ sunɔgɔ la ka kasi, i ko mɛlɛkɛ Uriɛl y'a fɔ ne ye cogo min na.
21 Tile wolonwula tɛmɛnen kɔ, ne dusukunw ye ne dusu tiɲɛ kosɛbɛ.
22 O kɔ, ne ni ye faamuyali hakili sɔrɔ kokura, ne ye kuma daminɛ ni Kɔrɔtalenba ye ko kura.
23 U y'a fɔ ko: «Matigi min bɛ kuntigiya kɛ, dugukolo kan jiriw bɛɛ ni a jiriw bɛɛ la, i ye ɛrɛzɛnsun kelen de sugandi i ye.
24 I ye dingɛ kelen sugandi diɲɛ jamanaw bɛɛ la.
25 I ye baji kelen fa kɔgɔji kɔnɔna bɛɛ la.
26 Kɔnɔw bɛɛ la, i ye tuganin kelen tɔgɔ da i la.
27 I ye jamana kelen sɔrɔ jamaba bɛɛ cɛma, i ye sariya dɔ di o jama ma, i ye min kanu.
28 Sisan, Matigi, mun na i ye nin jamana kelen in di mɔgɔ caman ma? I ye tɔw labɛn jirisun kelen de kan, mun na i ye i ka jamana kelenpe jɛnsɛn mɔgɔ caman cɛma?
29 Minnu ye i ka layiduw sɔsɔ, nka u ma da i ka layiduw la, olu ye u sennatan.
30 Ni i tun bɛ i ka mɔgɔw kɔniya kosɛbɛ, o bɛɛ n'a ta, i ka kan k'u ɲangi ni i yɛrɛ bolo ye.
31 Ne ye nin kumaw fɔ tuma min na, mɛlɛkɛ min nana ne fɛ su fɛ, o cilen bɛ ne fɛ.
32 U y'a fɔ ne ye ko: «I ka ne lamɛn, ne na i kalan. Ne bɛ min fɔ, i ka o lamɛn, ne bɛna dɔ fara o kan.»
33 Ne y'a fɔ ko: «Ne Matigi, i ka kuma.» O kɔ, a y'a fɔ ne ye ko: «I hakili ɲagamina kosɛbɛ Israɛl kosɔn.
34 Ne y'a fɔ ko: «Ayi, Matigi, nka ne kumana dusukasiba de la, katuguni ne kunkolo bɛ ne tɔɔrɔ waati o waati, k'a sɔrɔ ne bɛ baara kɛ ka Kɔrɔtalenba ka sira faamu, ka a ka kiritigɛ yɔrɔ dɔ ɲini.»
35 A y'a fɔ ne ye ko: «I tɛ se.» Ne ko: «Mun na, Matigi? Ne wolola mun de la o tuma na? Mun na ne ba kɔnɔ tun tɛ ne kaburu ye o waati la, walisa ne tun tɛna Yakuba ka sɛgɛn ni Israɛl ka sɛgɛnba ye?
36 A y'a fɔ ne ye ko: «Fɛn minnu ma na fɔlɔ, i ka olu jate ne ye, ka nɔgɔ jɛnsɛnnenw lajɛ ne la, ka falenfɛn jalenw kɛ ne ye kokura.
37 Yɔrɔ minnu datugulen don, olu da ne la, ka fiɲɛ minnu datugulen don u kɔnɔ, olu labɔ ne la, i ka kumakan ja jira ne la.
38 Ne y'a fɔ ko: «Matigi min bɛ kuntigiya kɛ, jɔn bɛ se ka nin kow dɔn, ni min tɛ sigiyɔrɔ sɔrɔ mɔgɔw fɛ?»
39 Ne kɔni tɛ hakilitigi ye.
40 A y'a fɔ ne ye ko: «Ne ye nin ko minnu fɔ, i tɛ se ka olu si kɛ cogo min na, o cogo kelen na, i tɛ se ka ne ka kiri ko dɔn, wala laban na, ne ye kanuya min layidu ta ne ka mɔgɔw ye.»

41 Ne y'a fɔ ko: «Matigi, i gɛrɛla mɔgɔ minnu na fo ka se laban ma.
42 A y'a fɔ ne ye ko: «Ne na ne ka kiri suma ni bololanɛgɛ ye.»
43 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Mɔgɔ minnu dabɔra ka kɛ sisan, ani minnu bɛna na, yala i tɛ se ka olu kɛ o yɔrɔnin bɛɛ la wa? walisa i ka i ka kiri jira joona wa?
44 A ye ne jaabi k'a fɔ ko: «Denfɛn tɛ se ka teliya ka tɛmɛ a dabɔbaa kan. Diɲɛ fana kana u minɛ o yɔrɔnin bɛɛ la, minnu bɛna da u kɔnɔ.
45 Ne y'a fɔ i ko i y'a fɔ i ka jɔnkɛ ye cogo min na, ko e min bɛ ɲɛnamaya di bɛɛ ma, i ye ɲɛnamaya di o danfɛn ma o yɔrɔnin bɛɛ la, ani danfɛn fana y'a bange sisan aw ka kɛ yen o yɔrɔnin bɛɛ.
46 A y'a fɔ ne ye ko: «Muso kɔnɔbara ɲininka k'a fɔ a ye ko: «Ni i bɛ denw bange, mun na i tɛ den sɔrɔ ɲɔgɔn fɛ, fɔ ɲɔgɔn kɔ?» O de kosɔn aw ka a deli a ka den tan bange n siɲɛ kelen.
47 Ne y'a fɔ ko: «A tɛ se, nka a ka kan ka o kɛ waati jan kɔnɔ.»
48 O kɔ, Yesu y'a fɔ ne ye ko: «Ne ye dugukolo kɔnɔbara di mɔgɔ minnu danna a kɔnɔ u ka waati la.»
49 I ko denmisɛnnin tɛ se ka mɔgɔkɔrɔbaw ta fɛnw bange cogo min na, ne ye diɲɛ min da, ne ye o kɛ ten.
50 Ne ye ɲininkali kɛ k'a fɔ ko: «I ye sira di ne ma sisan, ne na kuma i ɲɛ kɔrɔ.
51 A ye ne jaabi ko: «Muso min bɛ den bange, o ɲininka, a na o fɔ i ye.»
52 A fɔ a ye ko: «I ye mɔgɔ minnu bange sisan, mun na u bɛ i ko fɔlɔw, nka u bonya ka dɔgɔ?»
53 A na i jaabi ko: «Mɔgɔ minnu bangera denmisɛnya fanga la, olu bɛ cogo kelen na, minnu bangera kɔrɔya waati la, ni kɔnɔbara bɛ ban, o tɛ cogo wɛrɛ la.»
54 O de y'a to i k'a filɛ fana ko i bonya ka dɔgɔ ni i ɲɛfɛmɔgɔw ye.
55 Minnu bɛ na aw nɔfɛ, olu fana ka dɔgɔ ni aw ye, i n'a fɔ danfɛn minnu bɛ kɔrɔya daminɛ sisan, ka tɛmɛn denmisɛnya fanga kan.
56 Ne y'a fɔ ko: «Matigi, ne b'i deli, ni ne ye nɛɛma sɔrɔ i ɲɛ na, i bɛ taa bɔ i ka danfɛnw na, i ka baaraden jira.»

SABABU 6NAN

1 A y'a fɔ ne ye ko: «Dugukolo dabɔra tuma min na, diɲɛ dancɛw ka jɔ, wala fiɲɛw ka fiyɛ tuma o tuma.
2 Sani a ka sanpɛrɛn ka yeelen bɔ, wala alijɛnɛ jusigilanw ka sigi.
3 Sani o falenfɛn cɛɲiw ka ye, wala fanga lamagatɔw ka sabati, sani mɛlɛkɛ jamaba jatebaliya ka lajɛ ɲɔgɔn fɛ.
4 Walima tuma bɛɛ fiɲɛ kɔrɔtalen tun bɛ kɔrɔta, sani sankolo sumanikɛlanw tɔgɔ ma fɔ, walima Siyɔn ka siminiw tun ka suma tuma bɛɛ.
5 Sani sisan sanw tun bɛ ɲini, wala sisan jurumuw ka fɛnkurabɔw tun ma wuli, sani u ka taamashyɛn kɛ, minnu ye dannaya lajɛ ka kɛ nafolo ye.
6 O kɔ, ne ye o kow jateminɛ, u bɛɛ dabɔra ne kelen barika la, mɔgɔ wɛrɛ fɛ.
7 Ne y'a jaabi ko: «Waatiw farali bɛna kɛ mun ye?» Wala fɔlɔw laban ni o kɔfɛta daminɛ na kɛ tuma jumɛn?»
8 A y'a fɔ ne ye ko: «K'a ta Ibrahima la ka na se Isaka ma, Yakuba ni Esawu bangera tuma min na, Yakuba bolo ye Esawu senkɔni minɛ fɔlɔ.»
9 Esawu ye diɲɛ laban ye, Yakuba ye diɲɛ laban ye.
10 Mɔgɔ bolo bɛ a senkɔni ni a bolo cɛ.
11 Ne y'a jaabi ko: «Matigi min bɛ kuntigiya la, ni ne ye nɛɛma sɔrɔ i ɲɛ kɔrɔ.
12 Ne b'i deli ko i ye i ka taamashyɛn laban jira i ka jɔnkɛ la, i ye min niyɔrɔ jira ne la laban su fɛ.
13 A y'a fɔ ne ye ko: «I jɔ i sen kan ka mankanba dɔ mɛn.»
14 A na kɛ i n'a fɔ lamaga belebeleba. Nka i jɔlen bɛ yɔrɔ min na, o tɛna lamaga.»
15 O de kosɔn ni a bɛ kuma tuma min na, aw kana siran, katuguni kuma bɛ bɔ laban na, dugukolo jusigilan fana faamuyara.
16 Ani mun na? Katuguni o kumaw bɛ yɛrɛyɛrɛ ani u bɛ lamaga.
17 Ne y'o mɛn tuma min na, ne wulila ka jɔ ne senw kan ka lamɛnni kɛ, kumakan dɔ bɔra, a mankan tun bɛ i ko ji caman mankan.
18 U y'a fɔ ko: «A filɛ, donw bɛ na, ne na surunya ka taa bɔ dugukolo kan sigibagaw ye.
19 A bɛna a daminɛ ka ɲininkali kɛ u la, mɔgɔ minnu ye u tɔɔrɔ tilenbaliya la ni u ka tilenbaliya ye, ani Siyɔn ka tɔɔrɔ na dafa tuma min na.
20 Ni diɲɛ min bɛna tunun ka ban, o tuma na, ne na nin taamasiyɛnw jira.
21 Denmisɛn minnu si bɛ san kelen bɔ, olu na kuma ni u kan ye, muso minnu kɔnɔma don, olu na den kalo saba walima kalo naani bange waati tɛmɛnen na, u na ɲɛnamaya ka kunun.
22 O yɔrɔnin bɛɛ la, jiri dannayɔrɔw na kɛ i n'a fɔ dan tɛ minnu na, fɛnmarayɔrɔw falen bɛ yɔrɔ lankolon sɔrɔ yɔrɔnin kelen.
23 burufiyɛkan na mankan bɔ, ni mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'a mɛn, u na siran yɔrɔnin kelen.
24 O waati la, teriw na ɲɔgɔn kɛlɛ i ko juguw, dugukolo na jɔ ni siran ye a kɔnɔmɔgɔw fɛ, jibolisiraw na jɔ, lɛrɛ saba kɔnɔ, u tɛna boli.
25 Ne ye fɛn minnu fɔ i ye, mɔgɔ o mɔgɔ tora o bɛɛ la, o na kisi ka ne ka kisili ni i ka diɲɛ laban ye.
26 Mɔgɔ minnu sɔnna, olu na o ye, minnu ma saya nɛnɛ kabini u bange waati.
27 Juguya na ban, nanbara na ban.

28 Dannaya na ɲɛ, toli na se sɔrɔ, tiɲɛ min bɛ yen kabini tuma jan, a ma den, o na fɔ.
29 A kumana ne fɛ tuma min na, a filɛ, ne jɔlen bɛ min ɲɛkɔrɔ, ne ye o filɛ dɔɔni dɔɔni.
30 A ye nin kumaw fɔ ne ye. Ne nana su nata waati jira i la.»
31 Ni i ye delili kɛ ka tɛmɛn fɔlɔ kan, ka sunɔgɔ tile wolonwula la, ne na fɛn caman fɔ i ye tile fɛ ka tɛmɛ ne ye minnu mɛn.
32 I kan bɛ mɛn Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ, katuguni Sebaayabɛɛtigi ye i ka tilennenya ye, a ye i ka saniya fana ye, i ye min sɔrɔ kabini i denmisɛnman.
33 O de y'a to a ye ne ci ka nin kow bɛɛ jira i la k'a fɔ i ye ko: «I dusu saalo, i kana siran.»
34 I kana kɔrɔtɔ waati tɛmɛnenw na, ka miiri fuw la, walisa i kana teliya ka bɔ waati labanw na.
35 O kɔfɛ, ne kasila ko kura, ka sunɔgɔ tile wolonwula o cogo kelen na, walisa a ye dɔgɔkun saba minnu fɔ ne ye, ne ka olu dafa.
36 Su seeginnan na, ne dusu tiɲɛna kokura, ne ye kuma daminɛ Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ.
37 Katuguni tasuma donna ne ni la kosɛbɛ, ne ni tɔɔrɔla.
38 Ne y'a fɔ ko: Matigi, i ye kuma fɔ kabini danfɛnw daminɛ don fɔlɔ. Sankolo ni dugukolo ka da. I ka kuma kɛra baara dafalen ye.
39 O tuma la, Ni tun bɛ yen, dibi ni makun tun bɛ fan bɛɛ fɛ. hadamaden kan mankan tun ma dabɔ fɔlɔ .
40 O tuma la, i y'a fɔ ko yeelen ɲuman dɔ ka bɔ i ka nafolo la, walisa i ka baara ka bɔ kɛnɛ kan.
41 O tile filanan na, i ye sankolo ni dila k'a fɔ ko a ka tila ka tila ji cɛ, walisa a yɔrɔ kelen ka wuli, tɔ kelen ka to duguma.
42 Tile sabanan don na, i ye ci fɔ ko ji ka lajɛ dugukolo tila wolonwulanan na, i ye tila wɔɔrɔ ja k'u mara, walisa Elohim ye minnu sɛnɛ ka sɛnɛ, olu dɔw ka baara kɛ i ye.
43 I ka kuma fɔra dɔrɔn, baara kɛra ka ban.
44 O yɔrɔnin bɛɛ la, jiriden camanba ni jate tɛ se ka fɔ, ka diya caman ni fɛn caman diyabɔ, ani falenfɛn minnu ɲɛ tɛ Changé, ani kasa duman kasa.
45 Tile naaninan na, i y'a fɔ ko tile ka yeelen bɔ, kalo ka yeelen bɔ, dolow ka kɛ cogo la.
46 A ye baara di u ma ko u ka baara kɛ hadamaden ye.
47 Tile duurunan don na, i y'a fɔ a tila wolonwulanan ye, ji lajɛra yɔrɔ min na, ko a ka na ni fɛn ɲɛnamaw ye, kɔnɔw ni jɛgɛw.
48 Ji bobo ni ɲɛnamaya tɛ min na, o ye fɛn ɲɛnamaw bɔ Ala ka ci fɔlen kosɔn, walisa mɔgɔw bɛɛ ka i ka kabako kɛwalew tanu.
49 I ye danfɛn ɲɛnama fila sigi sen kan, i ye kelen wele ko Henɔki, ka tɔ kelen wele ko Leviatan.
50 A ye kelen ni tɔ kelen fara ɲɔgɔn kan, katuguni a tila wolonwulanan, n'o ye ji lajɛyɔrɔ ye, o tun tɛ se ka u fila bɛɛ minɛ.
51 I ye yɔrɔ kelen di Henɔki ma, o yɔrɔ min jalen don tile sabanan na, walisa a ka sigi o yɔrɔ kelen na, kulu ba kelen bɛ o yɔrɔ la.
52 Nka i ye tila wolonwulanan di Leviatan ma. I b'a fɛ ka min dun, ani waati min na, i y'o mara.
53 Tile wɔɔrɔnan na, i ye ci fɔ dugukolo ma ko a ka baganw ni baganw ani fɛnɲɛnamaw bange i ɲɛ.
54 O kɔ, Hadama fana, i ye min kɛ i ka danfɛnw bɛɛ kuntigi ye.
55 Ne ye nin bɛɛ fɔ i ɲɛ kɔrɔ, Matigi, katuguni i ye diɲɛ da an kosɔn
56 Jama tɔw fana bɔra Hadama fɛ, i y'a fɔ ko u tɛ foyi ye, ni u bɛ i ko daji.
57 Sisan, Matigi, a filɛ, siya minnu tɔgɔ tun bɛ fɔ ko foyi tɛ, olu y'a daminɛ ka kɛ an kuntigiw ye, ka an dun.
58 I ye i den fɔlɔ minnu wele i denkɛ kelenpe ani i kanubaga timinandiyalen anw, anw de donna u bolo.
59 Ni diɲɛ dabɔra anw kosɔn sisan, mun na an tɛ ciyɛn sɔrɔ ni diɲɛ ye? O bɛna muɲu fo waati jumɛn ?

SABABU 7nan

1 Ne ye nin kumaw fɔ ka ban tuma min na, mɛlɛkɛ min cilen tun bɛ ne fɛ suw fɛ ka kɔn o ɲɛ, o cilen bɛ ne fɛ.
2 A y'a fɔ ne ye ko: «Esdrasi, wuli ka ne nana kuma minnu fɔ i ye, i ka olu lamɛn.»
3 Ne y'a fɔ ko: «N ka Ala, i ka kuma.» A y'a fɔ ne ye ko: «Kɔgɔji sigilen bɛ yɔrɔ jan na, walisa a ka dun ka bonya.»
4 Nka a dondaw tun ka surun, u tun bɛ i ko baji.
5 Jɔn tun bɛ se ka taa kɔgɔji la k'a lajɛ ka a mara? ni a ma tɛmɛ yɔrɔ surun fɛ , a tun bɛ se ka don yɔrɔ jan kɔnɔ cogo di ?
6 Fɛn wɛrɛ fana bɛ yen. Dugu jɔra ka sigi foro belebeleba dɔ kan, a falen bɛ fɛn ɲumanw bɛɛ la.
7 A dondaw ka dɔgɔ, a bilalen bɛ yɔrɔ la min bɛ se ka bin, i n'a fɔ tasuma bɛ a kininbolo fɛ, ji jugu bɛ a kinin fɛ.
8 sira kelenpe de bɛ u fila ni ɲɔgɔn cɛ, hali tasuma ni ji cɛ, a ka dɔgɔ fo o tun bɛ se ka kɛ ne cɛ bɛ taa yen yɔrɔnin kelen.
9 Ni nin dugu in tun dira mɔgɔ ma sisan ka kɛ ciyɛn ye, ni a tɛna tɛmɛ farati min bilalen bɛ a ɲɛ abada, a bɛna o ciyɛn sɔrɔ cogo di?
10 Ne y'a fɔ ko: «Matigi.» A y'a fɔ ne ye ko: «Israɛl ka niyɔrɔ fana bɛ ten.»
11 Katuguni ne ye diɲɛ da olu kosɔn.
12 O tuma la, nin diɲɛ dondaw tun ka surun, u falen bɛ dusukasi ni tɔɔrɔ la.
13 Duniɲa kɔrɔba dondaw tun ka bon, u tun sigilen bɛ, u tun bɛ den sabali lase.
"

15 O de y'a to mun na i bɛ i yɛrɛ jɔrɔ k'a masɔrɔ i ye mɔgɔ tolilen dɔrɔn de ye? Mun na i bɛ lamaga, k'a sɔrɔ i bɛ sa dɔrɔn?
16 Mun na i ma nin ko nataw jateminɛ i hakili la ka tɛmɛn fɛn nataw kan?
17 Ne y'a jaabi k'a fɔ ko: «Matigi min bɛ kuntigiya ta, i y'a sigi i ka sariya kɔnɔ ko mɔgɔ tilennenw ka o kow ciyɛn ta, nka Ala ɲɛsiranbaliw ka halaki.»
18 O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ tilennenw na tɔɔrɔ ko gɛlɛnw na, ka jigiyaba sɔrɔ, katuguni minnu ye kojugu kɛ, olu ye ko gɛlɛnw tɔɔrɔ, nka u tɛna fɛn caman ye.
19 A y'a fɔ ne ye. Kiiritigɛla si tɛ yen ka tɛmɛ Ala kan, ani mɔgɔ si tɛ se ka faamuyali sɔrɔ ka tɛmɛ Kɔrɔtalenba kan.
20 Mɔgɔ caman bɛ halaki nin ɲɛnamaya kɔnɔ, katuguni Elohim ka sariya min bilalen bɛ u ɲɛ, u bɛ o mafiŋɛya.
21 Elohim ye ci gɛlɛn di mɔgɔ minnu nana, u ka kan ka min kɛ walisa u ka ɲɛnamaya kɛ i ko u nana cogo min na, ani u ka kan ka min labato walisa u kana ŋangi.
22 O bɛɛ n'a ta, u ma a kan minɛ. Nka a kumana a kama, ka miiri fuw la.
23 U y'u yɛrɛ lafili u ka kɛwale juguw fɛ. A y'a fɔ Kɔrɔtalenba ko la ko ale tɛ yen. A ma a ka siraw dɔn.
24 Nka u ye a ka sariya mafiŋɛya, ka ban a ka layidu talenw na. U ma kantigiya kɛ a ka sariyaw la, u ma a ka kɛwalew kɛ.
25 O de kosɔn, Ɛsidrasi, katuguni fɛn lankolonw ye fɛn lankolonw ye, fɛn dafalenw ye fɛn dafalenw ye.
26 A filɛ, waati na se, ne ye taamasyɛn minnu fɔ i ye, olu na kɛ, kɔŋɔmuso na bɔ kɛnɛ kan, muso min bɔra dugukolo kan sisan, o na ye.
27 Mɔgɔ o mɔgɔ kisilen don kojugu ko fɔlenw ma, o na ne ka kabakow ye.
28 Ne denkɛ Yesu na jira a fɛ mɔgɔw fɛ, minnu tora, olu na ŋagali san kɛmɛ naani kɔnɔ.
29 O sanw kɔfɛ, ne denkɛ Krisita na sa, ani ɲɛnamaya bɛ mɔgɔ minnu bɛɛ la.
30 Diŋɛ na yɛlɛma ka kɛ makun kɔrɔ ye tile wolonwula, i n'a fɔ a kɛra cogo min na kiritigɛ fɔlɔw la.
31 Tile wolonwula tɛmɛnen kɔ, diŋɛ min ma kunun, o na kunun, min tolilen don, o na sa
32 Dugukolo na sunɔgɔlenw lasegin a kɔnɔ, buguri fana na sigi u makuntɔw la, ani gundo yɔrɔw na mɔgɔ minnu bilalen bɛ u bolo, olu kisi.
33 Kɔrɔtalenba na jira kiritigɛ sigilan kan, tɔɔrɔ na ban, muŋuli jan na ban.
34 Nka kiri dɔrɔn de na to, tiŋɛ na jɔ, dannaya na barika bonya.
35 Baara na tugu o kɔ, sara na jira, kɛwale ŋumanw na kɛ fanga ye, kɛwale juguw tɛna kɛ sariya ye.
36 O kɔ, ne y'a fɔ ko: «Iburahima ye delili kɛ fɔlɔ Sodomɛkaw kosɔn, Musa fana ye jurumu kɛ kungokolon kɔnɔ faw kosɔn.
37 Yesu tugura o kɔ Israɛl kama Akan ka waati la.
38 Samuyɛli ni Dawuda tun ye halakili kɛ, Solomani fana tun bɛna taa yɔrɔ senuma la.
39 Sanji ye minnu sɔrɔ, olu ye Heliyasi di u ma. ani mɔgɔ salenw kosɔn, walisa a ka ɲɛnamaya.
40 Ezekiya kɛra jama ye Sankerib ka waati la.
41 O cogo la sisan, k'a masɔrɔ toli cayara, juguya cayara, mɔgɔ tilennenw ye Ala ɲɛsiranbaliw deli.
42 A ye ne jaabi k'a fɔ ko: «Nin ɲɛnamaya laban tɛ, nɔɔrɔ caman bɛ to yɔrɔ min na. o de kosɔn u ye delili kɛ barikantanw ye.
43 Nka halakili don na kɛ nin waati laban ye, ani saya don nata daminɛ don.
44 Kɔlɔsili bɛ ban, kantigiya tɛ tigɛ, tilennenya bonyalen don, tiŋɛ bɛ falen.
45 O tuma na fɛ, mɔgɔ si tɛna se ka mɔgɔ halakilen kisi, ka se sɔrɔbaa degun.
46 Ne y'a jaabi ko: «Nin ye ne ka kuma fɔlɔ ni laban ye, ko a tun ka fisa ne ma dugukolo di Hadama ma.»
47 Nafa jumɛn bɛ mɔgɔw bolo sisan nin waati in na, ka ɲɛnamaya kɛ gɛlɛya kɔnɔ, ka ŋangili makɔnɔ saya kɔfɛ?
48 E Hadama, i ye mun kɛ? Hali ni e de ye jurumu kɛ, i kelen ma bin, nka an bɛɛ binna i fɛ.
49 Nafa jumɛn bɛ an bolo, ni layidu tara an ye ko waati min tɛ sas an ye baara minnu kɛ , minnu bɛ na ni saya ye ?
50 Jigiya banbali layidu tara an ye, k'a sɔrɔ an yɛrɛw ka jugu kosɛbɛ, an kɛra fu ye wa?
51 Kɛnɛya ni lafiya sigiyɔrɔw bilalen bɛ an ye, k'a sɔrɔ an ye ɲɛnamaya kɛ cogo jugu la wa?
52 Kɔrɔtalenba nɔɔrɔ bɛ mara walisa ka ɲɛnamaya kɛ ni hakilijagabɔ ye, k'a sɔrɔ an taamana sira juguw bɛɛ la?
53 Alijɛnɛ dɔ ka jira, a den bɛ to badaa, lakana ni fura bɛ min kɔnɔ, k'a masɔrɔ an tɛna don a kɔnɔ wa?
54 (Katuguni an taamana yɔrɔw la minnu man di.)
55 Minnu ye u yɛrɛ tanga u ma, olu ɲɛda na yeelen bɔ dolow sanfɛ, k'a sɔrɔ an ɲɛda na kɛ nɛrɛ ye ka tɛmɛ dibi kan?
56 Ka an to ɲɛnamaya la ka tilenbaliya kɛ, an tun t'a miiri ko an ka kan ka tɔɔrɔ o kosɔn saya kɔfɛ.
57 O kɔ, a ye ne jaabi k'a fɔ ko: «Mɔgɔ min bangera dugukolo kan, o na kɛlɛ cogoya filɛ nin ye.
58 Ni se sɔrɔ a kan, a na tɔɔrɔ i ko i y'a fɔ cogo min na.
59 Musa ye ɲɛnamaya min fɔ jama ye k'a to ɲɛnamaya la, o ye nin ye, k'a fɔ ko: «I ka ɲɛnamaya sugandi walisa i ka ɲɛnamaya.»
60 O bɛɛ n'a ta, u ma da Yesu la, wala kira minnu tun bɛ a kɔfɛ, wala ne minnu kumana u fɛ.
61 O gɛlɛya tɛna kɛ u halakili la, i n'a fɔ ŋagali bɛna kɛ mɔgɔ minnu lasun ka taa kisili la.
62 Ne y'a jaabi ko: «Matigi, ne b'a dɔn ko Kɔrɔtalenba welera makaritigi, katuguni a bɛ makari mɔgɔ minnu ma na diŋɛ kɔnɔ fɔlɔ.

63 Minnu y'u kɔdon a ka sariya la.
64 A bɛ muŋuli kɛ ka jurumu kɛbagaw muŋu i ko a ka danfɛnw.
65 A ka kan ka fɛn caman di, katuguni a mago bɛ yɔrɔ min na, a labɛnnen don ka di.
66 A ka hinɛba b'a la, katuguni a bɛ makari ka caya ka taa a fɛ mɔgɔ minnu bɛ yen, ani minnu tɛmɛna, ani minnu nataw fana.
67 Ni a ma a ka makari caya, diŋɛ tun tɛna to a la ciyɛn tabagaw fɛ.
68 A ye yafa kɛ. Ni a ma o kɛ a ka ŋumanya kosɔn, walisa tilenbaliya kɛbagaw ka nɔgɔya u la, mɔgɔw tilayɔrɔ ba tan tɛna to ŋɛnamaya la.
69 Ka kɛ kiritigɛla ye, ni a ma yafa mɔgɔ minnu kɛnɛyara ni a ka kuma ye, ka sɔsɔli caman ban.
70 Laala, mɔgɔ damadɔw ka kan ka to jamaba jatebaliya la.

SABABU 8NAN

1 A y'a jaabi ko: «Kɔrɔtalenba ye nin diŋɛ da mɔgɔ caman ye, nka diŋɛ nata dabɔra mɔgɔ caman ye.»
2 Ne na o bɔŋɔgɔnko dɔ fɔ i ye, Esdrasi. Ni i ye dugukolo ŋininka tuma min na, a na a fɔ i ye ko a bɛ bɔgɔdaga caman di, nka sanu bɛ bɔ buguri dɔɔnin na.
3 Dala caman bɛ yen, nka mɔgɔ damadɔw de na kisi.
4 Ne y'a jaabi ko: «Ne ni, i ka hakilitigiya munumunu.»
5 I sɔnna ka tulo da, ka kiraya kɛ, katuguni yɔrɔ tɛ i bolo tun ka ŋɛnamaya dɔrɔn.
6 Matigi, ni i ma i ka jɔn to an ka delili kɛ i ŋɛ kɔrɔ, ka kisɛ di an ma an dusukun na, ka ladamu di an ma an ka faamuyali la, walisa den ka bɔ o la. Mɔgɔ tiŋɛnen, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ na ŋɛnamaya cogo di?
7 I kelenpe de bɛ yen, an bɛɛ ye i bolo baara kelen ye, i ko i y'a fɔ cogo min na.
8 Ni farikolo dabɔra ba kɔnɔ, ni i ye farikolo yɔrɔw di a ma, i ka danfɛnw bɛ mara tasuma ni ji la, kalo kɔnɔntɔn bɛ i ka danfɛnw muŋu.
9 Nka min bɛ mara ani min maralen bɛ, o na mara.
10 K'a masɔrɔ i ye ci fɔ ka bɔ farikolo yɔrɔw la, o kɔrɔ ye ko ka bɔ sinw na, ka nɔnɔ di, o min ye sinw den ye.
11 O cogo la fɛn dilannen ka balo waati dɔ kɔnɔ, fo i k'a bila i ka makari la.
12 I ye a lamɔ ni i ka tilennenya ye, ka a ladon i ka sariya la, ka a ladilan ni i ka kiritigɛ ye.
13 I na a faga i ko i ka danfɛn, ka a ŋɛnamaya i ko i ka baara.
14 O de y'a to ni i ye mɔgɔ min dabɔ ni baaraba ye, o ka nɔgɔn ka i sigi i ka ci fɔlen fɛ, walisa fɛn min dabɔra, o ka mara.
15 Sisan, Matigi, ne na kuma. ka maga mɔgɔ la caman na, e de b'a dɔn kosɛbɛ; Nka i ka maga i ka mɔgɔw la, ne nimisara olu kosɔn.
16 I ka ciyɛn kosɔn, ne bɛ kasi min kosɔn. Isirayɛli fana ye, ne ka gɛlɛn min kosɔn. Yakuba fana kosɔn, ne jɔrɔlen bɛ min kosɔn.
17 O de kosɔn ne na delili daminɛ i ŋɛ kɔrɔ ne yɛrɛ ni u kosɔn.
18 Kiiritigɛla nata ka teliya ko ne ye o mɛn.
19 O de kosɔn i ka ne kan lamɛn ka ne ka kumaw faamu, ne na kuma i ŋɛ kɔrɔ.» Nin ye Esdrasi ka kuma daminɛ ye, sani a ka wuli dɛmɛ,
20 Matigi, e min sigilen bɛ banbali la, i bɛ fɛnw ye ka bɔ sankolo la sankolo la ani sankolo la.
21 A ka masasigilan tɛ se ka jate. min nɔɔrɔ tɛ se ka faamuya; Mɛlɛkɛw ka kɛlɛbolow jɔlen bɛ u ŋɛ kɔrɔ ni yɛrɛyɛrɛli ye.
22 U ka baara bɛ deli fiŋɛ ni tasuma fɛ. Min ka kuma ye tiŋɛ ye, a ka kumaw bɛ to sen na. U ka ci fɔlen barika ka bon, a ka sariya sirannen don.
23 A filɛli bɛ dugukolo dunbaw ja, dimi bɛ kuluw labɔ. Tiŋɛ bɛ o seereya kɛ.
24 I ka i ka jɔnkɛ ka delili lamɛn, i ka i tulo da i ka danfɛnw ka delili la.
25 Ni ne ŋɛnama don, ne na kuma, ni hakili bɛ ne bolo, ne na jaabi di.
26 I kana i ka mɔgɔw ka jurumuw filɛ. Nka minnu bɛ baara kɛ i ye tiŋɛ na.»
27 I kana siya wɛrɛw ka ko juguw jate, nka minnu bɛ i ka seereya mara tɔɔrɔw la, olu nege don.
28 Minnu ye i ŋɛ kɔrɔ, i kana miiri olu la, nka i hakili to olu la.
29 Minnu bɛ balo i ko baganw, i kana kɛ i sago ye ka olu halaki. Nka minnu ye i ka sariya kalan ka jɛya, i ka olu filɛ.»
30 Minnu ka jugu ni baganw ye, i kana dimi olu kɔrɔ. Nka minnu bɛ u jigi da i ka tilennenya ni i nɔɔrɔ kan tuma bɛɛ, i ka olu kanu.»
31 Anw ni an bɛnbaw bɛ sɛgɛn o bana suguw fɛ, nka anw jurumutɔw kosɔn, i na wele makaritigi.
32 Ni i b'a fɛ ka makari an na, i na wele hinɛbaga ye, an minnu tɛ tilennenya kɛwalew kɛ.
33 Mɔgɔ tilennen minnu ka kɛwale ŋuman caman maralen bɛ i bolo, olu na sara sɔrɔ u yɛrɛ ka kɛwalew la.
34 Hadamaden ye mun ye fo i ka diya a ye? Wala bɔnsɔn tolilen ye mun ye, fo i ka dimi a kɔrɔ ten?
35 Tiŋɛ na, mɔgɔ si tɛ u bangebagaw cɛma, nka a ye kojugu kɛ. Dannabaaw cɛma, mɔgɔ si ma kojugu kɛ.
36 Matigi, i ka tilennenya ni i ka ŋumanya na fɔ o de kosɔn, ni i ye makari kɛ mɔgɔ minnu na, minnu dalen tɛ kɛwale ŋumanw na.
37 O kɔ, a ye ne jaabi ko: «I ye kuma dɔw fɔ ka ŋɛ.
38 Tiŋɛ na, mɔgɔ minnu ye jurumu kɛ sani u ka sa, ka kɔn kiri ŋɛ, sani u ka halaki, ne tɛna miiri olu cogoya la.

39 Nka ne na ɲagali mɔgɔ tilennenw ka kɛwalew kosɔn, ne hakili na to u ka taama na, ani u ka kisili ni u ka sara la.
40 Ne y'a fɔ cogo min na sisan, a na kɛ ten.
41 Sɛnɛkɛla bɛ kisɛ caman dan dugukolo kan ka jiri caman turu cogo min na, k'a sɔrɔ fɛn min danna ka ɲɛ a waati la, o tɛ wuli, fɛn dannenw bɛɛ fana tɛ jiri sɔrɔ diɲɛ kɔnɔ; u bɛɛ tɛna kisi.»
42 Ne y'a jaabi ko: «Ni ne ye nɛɛma sɔrɔ, a to ne ka kuma.»
43 I ko sɛnɛkɛla ka kisɛ bɛ halaki cogo min na, ni a ma wuli, ni i ma i ka sanji sɔrɔ a waati la. walima ni sanji nana kojugu, ka a tiɲɛ.
44 Hadamaden min dabɔra i bolo fɛ, a bɛ wele ko i yɛrɛ ja, o fana bɛ halaki, katuguni i bɛ i ko ale de kosɔn, i ye fɛn bɛɛ da, k'a suma ni sɛnɛkɛla ka bɔnsɔn ye.
45 I kana dimi an kɔrɔ, nka i ka hinɛ i ka mɔgɔw la, ka makari i yɛrɛ ka ciyɛn na, katuguni i bɛ makari i ka danfɛnw na.
46 O kɔ, Yesu ye ne jaabi k'a fɔ ko: «Fɛn minnu bɛ yen, olu ye bi ta ye.
47 I ka surun kosɛbɛ walisa i ka se ka ne ka danfɛnw kanu ka tɛmɛ ne kan.
48 O de y'a to i kabakoyara Kɔrɔtalenba ɲɛ kɔrɔ.
49 I ye i yɛrɛ majigin i ko a ka kan ka kɛ cogo min na, k'a sɔrɔ i ma i yɛrɛ jate ko i ka kan ni nɔɔrɔba ye mɔgɔ tilennenw cɛma.
50 Mɔgɔ minnu na sigi diɲɛ kɔnɔ waati laban na, tɔɔrɔba caman na kɛ olu la, katuguni u taamana ni kuncɛbayaba ye.
51 Nka i yɛrɛ ka faamuyali kɛ, ka nɔɔrɔ ɲini i bɔɲɔgɔnkow ye.
52 Katuguni alijɛnɛ dabɔra aw ye, ɲɛnamaya jiri turulen don, waati nata labɛnna, fɛn caman labɛnna, dugu jɔra, lafiɲɛ bɛ sɔn, ɔwɔ, ɲumanya dafalen ni hakilitigiya.
53 Juguya ju sirilen bɛ aw la, barikantanya ni ntumu dogolen bɛ aw la, toli bɛ boli ka taa jahanama na walisa aw ka ɲinɛ u kɔ.
54 Dusukasiw bɛ tɛmɛn, a laban na, sabali nafolo bɛ jira.
55 O de kosɔn, i kana ɲininkali kɛ tugun mɔgɔ halakilenw caya ko la.
56 U ye hɔrɔnya sɔrɔ tuma min na, u ye Kɔrɔtalenba mafiɲɛya, u ye a ka sariya mafiɲɛya, ka a ka siraw bila.
57 U ye a ka mɔgɔ tilennenw sennatan fana.
58 U y'a fɔ u dusukun na ko: «Ala si tɛ yen. ɔwɔ, k'a dɔn ko u ka kan ka sa.
59 Ko fɔlenw na aw minɛ cogo min na, minnɔgɔ ni dimi labɛnnen don u ye ten.
60 Nka minnu dabɔra, olu bɛ o la u dabɔbaa tɔgɔ nɔgɔ, u ma barika da Ala ye min ye ɲɛnamaya labɛn u ye.
61 O de kosɔn ne ka kiritigɛ sera sisan.
62 Ne ma o kow jira mɔgɔw bɛɛ la, fo i ni i bɔɲɔgɔnko mɔgɔ damadɔw. O kɔ, ne y'a jaabi k'a fɔ ko:
63 Matigi, i ye kabako caman jira ne la sisan, i bɛna kabako minnu kɛ waati labanw na, nka waati min na, i ma olu jira ne la.

SABABU 9NAN

1 A ye ne jaabi ko: «I ka waati suman ni timinandiya ye.
2 O tuma na fɛ, i na a faamu ko o waati yɛrɛ de don, Kɔrɔtalenba na daminɛ ka taa bɔ diɲɛ ye, a ye min da.
3 O de y'a to dugukolo yɛrɛyɛrɛw ni mankanw na ye diɲɛ kɔnɔ tuma min na.
4 O tuma na fɛ, i na a faamu kosɛbɛ ko Kɔrɔtalenba ye o kow fɔ kabini i ka kɔn donw na kabini fɔlɔfɔlɔ.
5 Fɛn minnu dabɔra diɲɛ kɔnɔ, olu bɛɛ daminɛ ni a laban bɛ i n'a fɔ a laban bɛ ye cogo min na.
6 O cogo la, Kɔrɔtalenba ka waati fana daminɛ jɛlen bɛ kabako ni sebaaya kɛwalew la, a laban bɛ kɛ ni nɔw ni taamasyɛnw ye.
7 Mɔgɔ o mɔgɔ na kisi, ka se ka kisi a ka kɛwalew ni dannaya barika la, aw dara min fɛ.
8 U na kisi farati kofɔlenw ma, ka ne ka kisili ye ne ka jamana kɔnɔ ani ne ka danw kɔnɔ, katuguni ne ye u saniya ne kosɔn kabini fɔlɔfɔlɔ.
9 O tuma la, u na kɛ makari la, minnu ye ne ka siraw tiɲɛ sisan.
10 Mɔgɔ minnu ye nafa sɔrɔ u ka ɲɛnamaya kɔnɔ, nka u ma ne dɔn.
11 Minnu tun bɛ ne ka sariya kɔniya, k'a sɔrɔ u tun bɛ hɔrɔnya la, ni nimisa yɔrɔ dabɔra u ye hali bi, olu ma o faamu, nka u y'a mafiɲɛya.
12 O ɲɔgɔn ka kan k'a dɔn saya kɔfɛ dimi fɛ.
13 O de kosɔn, i kana a dɔn Ala ɲɛsiranbaliw na ɲangi cogo min na ani waati min na, nka i ka ɲininkali kɛ mɔgɔ tilennenw na kisi cogo min na, diɲɛ ye jɔn ta ye, ani diɲɛ dabɔra jɔn de kosɔn.
14 O kɔ, ne y'a jaabi ko:
15 Ne y'a fɔ ka kɔrɔ, sisan ne bɛ kuma, ne bɛna o fɔ kɔfɛ fana, ko mɔgɔ minnu bɛ halaki, olu ka ca ka tɛmɛ mɔgɔ minnu na kisi.
16 I n'a fɔ jikuruba ka bon ni jikuru ye cogo min na.
17 A ye ne jaabi ko: «I n'a fɔ foro bɛ cogo min na, kisɛ fana bɛ ten. i n'a fɔ a falenw bɛ cogo min na, o kulɛriw fana bɛ ten; baarakɛla bɛ cogo min na, baara fana bɛ ten. Sɛnɛkɛla yɛrɛ bɛ cogo min na, a ka sɛnɛ fana bɛ ten.
18 Sisan, ne ye diɲɛ labɛn tuma min na, diɲɛ min ma da fɔlɔ, walisa u ka sigi sisan ɲɛnamaya kɔnɔ, mɔgɔ si ma kuma ne kama.
19 O tuma la, mɔgɔ bɛɛ ye kan minɛ, nka sisan, fɛn minnu dabɔra nin diɲɛ dabɔlen kɔnɔ, olu ka kɛwalew tiɲɛna ni kisɛ banbali ye, ani sariya min tɛ se ka sɛgɛsɛgɛ.
20 O cogo la, ne ye diɲɛ jateminɛ, ka a filɛ, farati donna a kɔnɔ fɛɛrɛ minnu na.

21 Ne y'a ye, ne y'a tanga kosɛbɛ, ka rezɛn ɛrɛzɛn dɔ mara ne ye, ani jamaba dɔ ka jiri.
22 Jama min bangera fu, o ka halaki. Ne ka rezɛn ni ne ka jiri ka mara. katuguni ne ye baara kɛ ka dafa.»
23 O bɛɛ n'a ta, ni i b'a fɛ ka tile wolonwula wɛrɛ dabila, (nka i kana sunɔgɔ olu la.
24 Nka aw ka taa falen foro la, so tɛ jɔ yɔrɔ min na, ka foro falenfɛnw dɔrɔn dun. aw kana sogo nɛnɛ, aw kana diwɛn min, nka aw ka falenfɛnw dɔrɔn dun;)
25 I ka to ka Ala Kɔrɔtalenba deli, o tuma na ne na na kuma i fɛ.»
26 Ne taara foro la min tɔgɔ ye ko Ardati, i ko a y'a fɔ ne ye cogo min na. ne sigilen tun bɛ yen falenfɛnw cɛma, ka foro kɔnɔ binw dun, o sogo kelenw ye ne wasa.
27 Tile wolonwula tɛmɛnen kɔ, ne y'i sigi bin kan, ne dusu tiɲɛna i ko fɔlɔ.
28 Ne ye ne da yɛlɛ ka kuma Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ k'a fɔ.
29 Matigi, e min b'i yɛrɛ jira an na, i y'i jira an bɛnbaw la kungokolon kɔnɔ, mɔgɔ si tɛ senna yɔrɔ min na, yɔrɔ la, yɔrɔ la, u bɔra Misira tuma min na.
30 I y'a fɔ ko: «Israɛl, i ka ne lamɛn. Yakuba bɔnsɔn, i ka ne ka kumaw taamasiyɛn.»
31 A filɛ, ne bɛ ne ka sariya dan aw la, a na den kɛ aw la, aw na bonya a la fo abada.
32 Nka an bɛnbaw minnu ye sariya sɔrɔ, olu ma o sariya labato, u ma i ka sariya labato.
33 O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ minnu y'a sɔrɔ, olu halakira, katuguni fɛn min danna u kɔnɔ, u ma o mara.
34 A filɛ, ni dugukolo ye kisɛ sɔrɔ, walima ni kɔgɔji ye kurun sɔrɔ, wala ni dumunifɛn walima minfɛn o minɛn, a danna walima a filila min kɔnɔ.
35 Fɛn min danna, walima min filila a kɔnɔ, walima min sɔrɔla, o bɛ halaki, a tɛ to an fɛ.
36 An minnu ye sariya sɔrɔ, an bɛ halaki jurumu barika la
37 O bɛɛ n'a ta, sariya tɛ halaki, nka a bɛ to yen a ka fanga.
38 Ne ye nin kumaw fɔ ne dusukun na tuma min na, ne ye ne ɲɛw lajɛ kɔfɛ, ne ye muso dɔ ye a kinin fɛ, a tun bɛ kasi ka kasi ni kanba ye finiw farala, buguri tun bɛ a kun na.
39 O tuma la, ne tun bɛ ne ka miiriliw la, ka ne kɔsegin a ma.
40 A y'a fɔ a ye ko: «Mun na i bɛ kasi?» mun na i dusu kasira i hakili la ten?
41 A y'a fɔ ne ye ko: «Matigi, ne to ne yɛrɛ ka kasi, ka dɔ fara ne ka dusukasi kan, katuguni ne dusu tiɲɛna kosɛbɛ, ne ye ne majigin kosɛbɛ.»
42 Ne y'a fɔ a ye ko: «Mun bɛ i la?» a fɔ ne ye.
43 A y'a fɔ ne ye ko: «Ne i ka jɔnkɛ tun ye den sɔrɔn ye, den ma sɔrɔ, hali ni ne cɛ ye san bisaba sɔrɔ.
44 O san bisaba kɔnɔ, ne ma foyi wɛrɛ kɛ su ni tile ani lɛrɛ o lɛrɛ, fo ka ne ka delili kɛ Kɔrɔtalenba ye.
45 San bisaba tɛmɛnen kɔ, Elohim ye ne lamɛn i ka jɔnmuso ye, ka ne ka tɔɔrɔ filɛ, ka ne ka tɔɔrɔ jateminɛ, ka denkɛ dɔ di ne ma, ne nisɔndiyara kosɛbɛ o la, ne cɛ fana ni ne sigiɲɔgɔnw bɛɛ fana Sebaayabɛɛtigi ye.
46 Ne y'a balo ni sɛgɛnba ye.
47 A kɔrɔla tuma min na, a sera muso sɔrɔ waati la, ne ye dumuni kɛ.

SABABU 10NAN

1 Ne denkɛ donna a ka kɔɲɔso kɔnɔ tuma min na, a binna ka sa.
2 An bɛɛ ye lanpanw ci, ne sigiɲɔgɔnw bɛɛ wulila ka ne dusu saalo.
3 U bɛɛ tora ka ne dusu saalo tuma min na, ne makun fo ka se a dan na. O kɔ, ne wulila su fɛ ka boli ka na yan foro in kɔnɔ, i ko i b'a ye cogo min na.»
4 Ne b'a fɛ sisan ko ne tɛna segin dugu kɔnɔ, nka ne b'a fɛ ka to yan, ka dumuni kɛ, ka minni kɛ, nka ne bɛ to ka kasi ani ka sunɔgɔ fo ne ka saya.
5 Ne tun bɛ miirili minnu kɛ, ne ye olu to yen ka kuma a fɛ ni dimi ye.
6 E muso hakilintan min ka bon ni tɔw bɛɛ ye, i tɛ an ka dusukasi ye wa?
7 An ba Siyɔn falen bɛ gɛlɛya bɛɛ la, a majiginlen don kosɛbɛ, a dusu kasira kosɛbɛ?
8 Sisan, k'a ye ko an bɛɛ bɛ kasi ani ka dusukasi, k'a masɔrɔ an bɛɛ bɛ gɛlɛya la, yala i dusu tiɲɛna denkɛ kelen kosɔn wa?
9 Dugukolo ɲininka, a na a fɔ i ye ko ale de ka kan ka kasi a kan mɔgɔ caman binni kosɔn.»
10 Katuguni mɔgɔw bɛɛ bɔra ale de la fɔlɔ, tɔw bɛɛ na bɔ ale de la, a bɛ se ka fɔ ko u bɛɛ bɛ taama ka taa halakili la.
11 O tuma na fɛ, jɔni na dusukasi ka tɛmɛ muso kan, jamaba bɔnɛnen bɛ min na. E tɛ, min bɛ nimisa ni mɔgɔ kelen tɛ?
12 Nka ni i y'a fɔ ne ye ko: `Ne ka kasi tɛ i ko dugukolo ta, katuguni ne ye ne kɔnɔ den min bange ni dimi ye, ne ye dusukasi min bange, ne bɔnɛna o la.
13 Nka dugukolo tɛ o cogo la, katuguni jamaba minnu tun bɛ a kɔnɔ ka kɛɲɛ ni dugukolo cogoya ye, olu banna i ko a nana cogo min na.
14 O tuma la ne b'a fɔ i ye ko i ye den bange ni baara ye cogo min na. O cogo kelen na, dugukolo fana y'a den, n'o ye hadamaden ye, kabini a daminɛ na, a dabɔbaa ma.
15 Sisan, i ka dusukasi mara i yɛrɛ la, ka ko min kɛra i la, i ka o muɲu ni jagɛlɛya ɲuman ye.
16 Ni i sɔnna Ala ka tilennenya ma, i na i denkɛ minɛ a waati la, ka tanu musow cɛma.
17 I ka taa dugu kɔnɔ ka taa i cɛ fɛ.
18 A y'a fɔ ne ye ko: «Ne tɛna o kɛ, ne tɛna taa dugu kɔnɔ, nka ne na sa yan.»

19 Ne ye kuma wɛrɛ fɔ a ye.
20 Aw kana o kɛ, nka aw ka laadilikan sɔrɔ. ne fɛ: katuguni Siyɔn ka gɛlɛyaw ka ca ni joli ye? Aw ka dusu saalo Jerusalɛm dusukasi ko la.
21 I y'a ye ko an ka yɔrɔ senuma tiɲɛna, an ka sarakabɔlan tiɲɛna, an ka Alabatosoba tiɲɛna.
22 An ka zaburu bilalen bɛ duguma, an ka dɔnkili da tugura, an ka ɲagali labanna, an ka fitinɛlan yeelen fagara, an ka layidu kɛsu tiɲɛna, an ka fɛn senumaw nɔgɔra, ani o tɔgɔ bɛ wele an ma, a bɛ ɲini ka nɔgɔ: an denw bɛ maloya, an ka sarakalasebagaw bɛ jeni, an ka Levitew taara jɔnya la, an ka npogotigininw nɔgɔra, an musow bɛ sɛgɛn. an ka cɛ tilennenw taara, an denmisɛnninw halakira, an ka kamalenninw nana jɔnya la, an ka cɛ barikamaw barika dɔgɔyara;
23 Wa, min ka bon ni bɛɛ ye, Siyɔn taamasiyɛn bɔnɛna a bonya la sisan. Katuguni a donna an kɔniyabagaw bolo.»
24 O de kosɔn, i ka i ka girinyaba yɛrɛyɛrɛ, ka dusukasi caman bɔ yen, walisa Sebaayabɛɛtigi ka hinɛ i la tugun, ani Kɔrɔtalenba na lafiɲɛ ni lafiya di i ma i ka baara la.
25 Ka ne to kuma la n'a ye, a ɲɛda barila ka manamana kosɛbɛ, a ɲɛda bɛ manamana, fo ne siranna a ɲɛ, ka miiri o bɛ se ka kɛ cogo min na.
26 O yɔrɔnin bɛɛ, a ye kulekanba bɔ ni siranba ye, fo dugukolo yɛrɛyɛrɛla muso mankan fɛ.
27 Ne ye a filɛ, muso ma a yɛrɛ jira ne la tun, nka dugu dɔ jɔlen tun bɛ yen, a yɔrɔba y'a yɛrɛ jira ka bɔ jusigilanw na, o tuma la, ne siranna, ka pɛrɛn ni kanba ye.
28 Mɛlɛkɛ Uriɛl min nana ne fɛ fɔlɔ, o bɛ min? katuguni a ye ne bila fɛn caman na, ne laban jiginna ka kɛ toli ye, ne ka delili min bɛ ne kɔrɔfɔ.
29 Ne tun bɛ nin kumaw fɔ tuma min na, a nana ne fɛ ka ne filɛ.
30 Ne dalen bɛ i ko mɔgɔ salen, ne hakili bɔra ne la.
31 Mun bɛ i tɔɔrɔ? Mun na i dusu tiɲɛna ten? Mun na i ka faamuyali ni i dusukun miiriliw bɛ jɔrɔ?
32 Ne y'a fɔ ko: «Katuguni i ye ne bila, nka ne y'a kɛ ka kɛɲɛ ni i ka kuma ye, ne taara foro la, ne y'a ye, nka ne y'a ye hali bi, ne tɛ se ka o fɔ.»
33 A y'a fɔ ne ye ko: «I jɔ cɛya la, ne na i laadi.»
34 O kɔ, ne y'a fɔ ko: «Ne matigi, kuma ne kɔnɔ. aw kana ne bila dɔrɔn, walisa ne ka sa ka ne jigi tigɛ.
35 Ne y'a ye ko ne tun t'a dɔn, ne y'a mɛn ko ne t'a dɔn.
36 Yala ne hakili lafilila wa, wala ne ni bɛ sugo la wa?
37 Sisan ne b'i deli ko i ka nin yelifɛn jira i ka jɔnkɛ la.
38 A ye ne jaabi k'a fɔ ko: «I ka ne lamɛn, ne na i ladɔnniya, k'a fɔ i ye i bɛ siran min na, katuguni Kɔrɔtalenba na gundo caman jira i la.»
39 A y'a ye ko i ka sira tilennen don, katuguni i bɛ dusukasi kɛ tuma bɛɛ i ka mɔgɔw kosɔn, ka kasi kosɛbɛ Siyɔn ko la.
40 I ye yelifɛn min ye kɔsa in na, o kɔrɔ ye nin ye.
41 I ye muso dusukasitɔ ye, i y'a daminɛ k'a dusu saalo.
42 Sisan, i tɛ muso bɔɲɔgɔnko ye tun, nka dugu jɔlen y'i jira i la.
43 A y'a sɔrɔ a denkɛ ka saya ko fɔ i ye, o furakɛcogo filɛ nin ye.
44 I ye muso min ye, o ye Siyɔn ye.
45 Ne b'a fɔ i ye ko a ye san bisaba kɛ denntan ye.
46 San bisaba tɛmɛnen kɔ, Solomani ye dugu jɔ ka saraka bɔ.
47 A y'a fɔ i ye ko a y'a balo ni baara ye.
48 Nka a y'a fɔ i ye ko: «Ne denkɛ nana a ka furuso kɔnɔ, a dɛsɛra ka sa.»
49 A filɛ, i y'a bɔɲɔgɔnko ye, k'a masɔrɔ a tun bɛ kasi a denkɛ kosɔn, i y'a daminɛ k'a dusu saalo.
50 Kɔrɔtalenba y'a ye sisan ko i dusu kasira, k'a sɔrɔ i dusu bɛɛ bɛ tɔɔrɔ a kosɔn, o cogo la, a ye a nɔɔrɔ ni a cɛɲa cɛɲi jira i la.
51 O de y'a to ne y'a fɔ i ye ko i ka to foro la, so ma jɔ yɔrɔ min na.
52 Ne tun b'a dɔn ko Ala kɔrɔtalenba na o fɔ i ye.
53 O de y'a to ne y'a fɔ i ye ko i ka taa foro la, boon si jusigilan si tun tɛ yɔrɔ min na.
54 Kɔrɔtalenba bɛ a ka dugu jira yɔrɔ min na, mɔgɔ si ka so tɛ se ka jɔ.
55 O de kosɔn, i kana siran, i dusukun kana siran, nka i ka don ka so cɛɲi ni a bonya ye, i ɲɛ bɛ se ka min ye.
56 O tuma na fɛ, i na mɛnni kɛ i tulo bɛ se ka min faamu.
57 I ye dugawu sɔrɔ ka tɛmɛ mɔgɔ caman kan, i welelen don Kɔrɔtalenba fɛ. ani o cogo kelen na, mɔgɔ damadɔw dɔrɔn de bɛ yen.
58 Sini su fɛ, i na to yan.
59 O cogo la, Kɔrɔtalenba na yelifɛnw jira i la fɛn kɔrɔtalenw ko la, Kɔrɔtalenba bɛna minnu kɛ dugukolo kan sigibagaw ye laban donw na. O la, ne ye sunɔgɔ o su in na ani dɔ wɛrɛ, i n'a fɔ a y'a fɔ ne ye cogo min na.

SABABU 11NAN

1 O kɔ, ne ye sugo dɔ ye, wulu dɔ bɔra kɔgɔji la, wuluwulu tan ni fila ni kunkolo saba tun b'a la.
2 Ne y'a ye, a filɛ, a y'a kamanw yɛlɛ dugukolo yɔrɔ bɛɛ kan, fiɲɛ fiɲɛ bɛɛ y'a kan.
3 Ne y'a filɛ, wulu wɛrɛw bɔra a wuluw la. U kɛra wuluwulu misɛnninw ye.
4 Nka a kunkolow tun lafiyalen don, a cɛmancɛ kunkolo tun ka bon ni tɔ kelen ye, o bɛɛ n'a ta, a tolen tun bɛ lafiɲɛ.
5 Ne y'a filɛ, wulu tun bɛ pan ni a kunsigiw ye, ka masaya kɛ dugukolo kan ani a sigibagaw kan.
6 Ne y'a ye ko sankolo jukɔrɔ fɛn bɛɛ kololen bɛ a kɔrɔ, mɔgɔ si ma kuma a kama, danfɛn kelen si ma kuma a kama.
7 Ne y'a ye, wulu wulila a senw kan ka kuma a wuluw fɛ.

8 Aw kana aw ɲɛ jɔ yɔrɔnin kelen, aw kelen kelen bɛɛ ka sunɔgɔ u ka yɔrɔ la, aw ka to aw ɲɛ na.
9 Nka kunkolow ka mara labanw kama.
10 Ne y'a filɛ, kumakan ma bɔ a kun na, nka a bɔra a farikolo cɛmancɛ la.
11 Ne ye a ka wuluwuluw jate, u tun ye 8 ye.
12 Ne y'a filɛ, wulu kelen wulila kinin fɛ, ka masaya kɛ d dugukolo bɛɛ kan;
13 A kɛra masakɛ ye tuma min na, a laban sera, a yɔrɔ ma jira tun. A ye masaya kɛ, ka waati duman kɛ.
14 A kɛra masakɛ ye tuma min na, a laban fana nana i ko fɔlɔ, fo a ma ye tugun.
15 O kɔ, kumakan dɔ nana o yɔrɔ la k'a fɔ a ye ko:
16 E min ye dugukolo kuntigiya kɛ kabini tuma jan, i ka o lamɛn.
17 I kɔfɛ mɔgɔ si tɛna se i ka waati la, wala a tilancɛ.
18 A sabanan wulila ka masaya kɛ i n'a fɔ fɔlɔ, nka a ma na a yɛrɛ jira tugun.
19 A ni tɔw bɛɛ taara ɲɔgɔn kɔ, i n'a fɔ u kelen-kelen bɛɛ kɛra masakɛ ye, ka sɔrɔ u ma u yɛrɛ jira tugun.
20 O kɔ, ne y'a ye, waati tɛmɛnen kɔfɛ, wuluwulu minnu bɛ tugu o kɔ, olu jɔlen bɛ kinin fɛ, walisa u ka se ka mara kɛ. U dɔw ye masaya kɛ, nka waati dɔɔnin kɔnɔ, u ma ye tugun.
21 U dɔw sigira sen kan, nka u ma kuntigiya kɛ.
22 O kɔ, ne ye filɛli kɛ, ka wuluwulu tan ni fila ni wulu fila si ma bɔ tugun.
23 Wolo si tun tɛ wulu fari la tugun, fɔ kunkolo saba lafiɲɛlen ani wulu fitinin wɔɔrɔ.
24 O kɔ, ne y'a ye fana ko wulu misɛnnin fila farala u wɔɔrɔ cɛ, ka to kunkolo kɔrɔ min bɛ kinin fɛ, katuguni u naani tora u nɔ na.
25 O kɔ, ne ye a filɛ, wulu minnu tun bɛ wulu jukɔrɔ, olu tun b'a miiri ko u bɛna u yɛrɛ jɔ ani ka kuntigiya sɔrɔ.
26 O kɔ, ne y'a filɛ, dɔ jɔlen tun bɛ yen, nka a ma mɛn, a ma ye tugun.
27 Filanan bɔra joona ka tɛmɛ fɔlɔ ta kan.
28 O kɔ, ne ye a filɛ, mɔgɔ fila minnu tora, olu fana tun b'a miiri ko u bɛna masaya kɛ.
29 U y'a miiri o cogo la tuma min na, kunkolo minnu tun lafiyalen don, olu dɔ kununna. sabu o tun ka bon ni kunkolo fila tɔw ye.
30 O kɔ, ne y'a ye ko kunkolo fila tɔw farala ɲɔgɔn kan.
31 A filɛ, kunkolo wulila ni a ni a cɛmɔgɔw ye, ka wulu fila dun a kaman kɔrɔ, min tun b'a fɛ ka masaya kɛ.
32 Nka o kunkolo ye dugukolo bɛɛ siran, ka mara kɛ dugukolo kan mɔgɔw bɛɛ kan ni degunba ye. dijnɛ marali tun b'a fɛ ka tɛmɛ wuluw bɛɛ kan minnu tun bɛ yen.
33 O kɔ, ne y'a ye, kunkolo min tun bɛ cɛmancɛ la, o ma bɔ yɔrɔnin kelen i n'a fɔ wuluw.
34 Nka kuntigi fila tora yen, olu fana tun bɛ dugukolo ni a kɔnɔ sigibagaw kunna.
35 O kɔ, ne y'a ye, kunkolo min bɛ kinin fɛ, o ye a numanbolo dun.
36 O kɔ, ne bɛ kumakan dɔ kunna, o y'a fɔ ne ye ko: «I ɲɛ kɔrɔ ka i ɲɛmajɔ i ɲɛ na.»
37 Ne y'a ye, i n'a fɔ waraba mankanba dɔ gɛnna ka bɔ kungo kɔnɔ.
38 I ka lamɛnni kɛ, ne na kuma i fɛ, Kɔrɔtalenba na a fɔ i ye.
39 Ne ye fɛn naani minnu kɛ masakɛ ye ne ka dijnɛ kɔnɔ, walisa u ka waati laban ka se u fɛ, yala e tɛ o ye wa?
40 Naaninan nana ka se sɔrɔ bagan kɔrɔw bɛɛ kan, ka se sɔrɔ dijnɛ kan ni siranba ye, ani dugukolo fan bɛɛ kan ni degun jugu caman ye. A ye waati jan kɛ dugukolo kan ni nanbara ye.
41 Katuguni i ma kiri tigɛ dugukolo kan ni tijnɛ ye.
42 Katuguni i ye mɔgɔ dususumaninw tɔɔrɔ, i ye hɛrɛtigiw tɔɔrɔ, nkalontigɛlaw kanu, i ye dendenw ka sigiyɔrɔw tijnɛ, ka mɔgɔ minnu kogow ci, i ma kojugu si kɛ.
43 O de y'a to i ka ko jugu nana Kɔrɔtalenba ma, i ka kuncɛbaya sera Sebaayabɛɛtigi ma.
44 Kɔrɔtalenba fana ye kuncɛbaya waatiw filɛ, a filɛ, u banna, a ka ko haramulenw dafara.
45 O de kosɔn, i kana i yɛrɛ jira tun, i ka wulu, wala i kaman juguw, wala i kunsigi juguw, wala i kunkolo juguw, wala i senkɔniw diminnenw, wala i farikolo fu bɛɛ.
46 Dugukolo bɛɛ ka lafiya ka segin, ka kisi i ka fariyakow ma.

SABABU 12NAN

1 Warabilen bɛ ka nin kuma fɔ wulu ye tuma min na, ne y'a ye.
2 A filɛ, kunkolo min tora ani a kaman naani ma ye tugun, u fila taara a fɛ ka masaya kɛ, u ka masaya tun ka dɔgɔ, mankan tun falen don.
3 Ne y'a ye tuma min na, u ma ye tugun, wulu fari bɛɛ jenina fo dugukolo siranna kosɛbɛ. A y'a fɔ ne ni ye ko:
4 A filɛ, i ye nin kɛ ne la, i bɛ Kɔrɔtalenba ka siraw ɲini.
5 O bɛɛ n'a ta, ne sɛgɛnnen don ne hakili la, ne barika dɔgɔyara kosɛbɛ ne hakili la. Fanga dɔɔnin bɛ ne la, siranba kosɔn, ne tɔɔrɔla min fɛ bi su in na.
6 O de kosɔn ne na Kɔrɔtalenba deli sisan ko a ka ne dusu saalo fo a laban.
7 Ne ko: Matigi min be kuntigiya la, ni ne ye nɛɛma sɔrɔ ka kɔn ti ɲɛ na, ni ne jo bɛ i fɛ mɔgɔ caman ɲɛ kɔrɔ, ani ni ne ka delili kɛra i ɲɛ kɔrɔ tijnɛ na.
8 O tuma na fɛ, i ka ne dusu saalo, ka nin yelifɛn sirannin kɔrɔ ni a danfara jɛlen jira ne la, walisa i ka ne ni dusu saalo kosɛbɛ.
9 I ye ne jate ko ne ka kan ka waati labanw jira ne la.
10 A y'a fɔ ne ye ko: «Nin ye yelifɛn kɔrɔ ye.

11 I ye wulu min ye ka bɔ kɔgɔji la, o ye masaya ye min ye i balimakɛ Daniɛl ka yelifɛn na.
12 Nka o ma ɲɛfɔ a ye, o de kosɔn ne b'a fɔ i ye sisan.
13 A filɛ, donw na na, masaya dɔ na wuli dugukolo kan, a na siran ka tɛmɛ masaya minnu tun bɛ yen ka kɔn a ɲɛ.
14 Masakɛ tan ni fila na masaya kɛ o yɔrɔ kelen na.
15 A filanan na daminɛ ka masaya kɛ, a ka waati ka ca ni mɔgɔ tan ni fila la kelen ye.
16 I ye min ye, wulu tan ni fila bɛ nin jira.
17 I ye kumakan min mɛn, i y'a ye ko a bɛ bɔ kunkolow la, fɔ a bɛ bɔ a farikolo cɛmancɛ la, o kɔrɔ ye nin ye.
18 O masaya waati tɛmɛnen kɔ, kɛlɛbaw na wuli, a na jɔ ni dɛsɛ ye, o bɛɛ n'a ta, a tɛna bin o tuma na, nka a na segin a daminɛ na.
19 K'a sɔrɔ i ye wuluw jukɔrɔla fitini 8 ye minnu nɔrɔlen bɛ a kamanw na, o kɔrɔ ye nin ye.
20 Masakɛ 8 na wuli ale de kɔnɔ, u ka waatiw bɛna dɔgɔya, u si bɛna teliya.
21 U fila na halaki, cɛmancɛ waati bɛ surunya, naani na mara fo u laban ka surunya.
22 I ye kunkolo saba lafiɲɛtɔ ye, o kɔrɔ ye nin ye.
23 A ka laban donw na, Kɔrɔtalenba na masaya saba lawuli, ka fɛn caman kuraya u kɔnɔ, ka dugukolo kuntigiya sɔrɔ u fɛ.
24 Mɔgɔ minnu sigilen bɛ yen, olu fana bɛ degun kosɛbɛ ka tɛmɛ u ɲɛfɛ mɔgɔw bɛɛ kan.
25 Mɔgɔ minnu na a ka juguya kɛ, olu de bɛna a laban laban ban.
26 I y'a ye ko kunkoloba ma jira tun, o b'a jira ko u dɔ na sa a ka dilan kan, nka dimi bɛ a la.
27 Mɔgɔ fila minnu tora, olu na faga ni npan ye.
28 K'a masɔrɔ kelen ka npan na tɔ kelen dun, nka a laban na, a yɛrɛ na bin npan fɛ.
29 I ye wulu fila ye u kamanw kɔrɔ, u bɛ tɛmɛ kunkolo kinin fɛ.
30 O b'a jira ko Kɔrɔtalenba ye minnu mara fo ka se u laban ma, olu de ye nin ye.
31 I ye waraba min ye, a wulila ka bɔ kungo kɔnɔ ka pɛrɛn ka kuma wulu fɛ, k'a kɔrɔfɔ a ka tilenbaliya ko la ni i ye kuma minnu mɛn.
32 Kɔrɔtalenba ye mɔgɔ munnen min mara u ni u ka juguya kosɔn fo a laban na, o ye nin ye.
33 A na u ɲɛnamaw bila a ɲɛ kɔrɔ kiritigɛ waati la, ka u kɔrɔfɔ ka u latilen.
34 Katuguni ne ka jama tɔw kisi ni makari ye, ne ka danyɔrɔw la, a na u ɲagali fo kiritigɛ don nali, ne ye min fɔ i ye kabini fɔlɔfɔlɔ.
35 I ye sugo min ye, o ye nin ye.
36 I kelenpe de sera ka o gundo dɔn min bɛ Kɔrɔtalenba la.
37 I ye fɛn minnu ye, i k'olu bɛɛ sɛbɛn gafe dɔ kɔnɔ k'u dogo.
38 Aw k'u kalan jama hakilitigiw ye, aw bɛ se ka o gundow faamu ka u mara.
39 I yɛrɛ ka tile wolonwula wɛrɛ makɔnɔ yan, walisa k'a jira i la, a diyara Kɔrɔtalenba ye ka fɛn o fɛn fɔ i ye.» O fɔlen, a taara a ka sira fɛ.
40 Mɔgɔw bɛɛ y'a ye tuma min na ko tile wolonwula tɛmɛna, ne ma segin dugu kɔnɔ, u ye u bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ, k'a ta mɔgɔ fitininw na ka taa a bila mɔgɔkɔrɔbaw la, ka na ne ma k'a fɔ ko:
41 An ye mun kɛ i la? An ye kojugu jumɛn kɛ i la, ko i ye an bila ka sigi yan nin yɔrɔ in na?»
42 K'a masɔrɔ kiraw bɛɛ la, i dɔrɔn de tora an na, i n'a fɔ jirisunba dɔ, i n'a fɔ fitinɛ min bɛ dibi la, ani i n'a fɔ dogoyɔrɔ walima kurun min lakananen don sanfiɲɛba ma.
43 Ko jugu minnu nana an ma, yala olu tɛ se wa?
44 Ni i tun ye an bila, a tun ka fisa an ma cogo di, ni an fana tun jenina Siyɔn cɛma?
45 Mɔgɔ minnu sara yen, an man fisa ni olu ye. U kasila ni kanba ye. O kɔ, ne ye u jaabi k'a fɔ u ye ko:
46 Israɛl, i ka dusu saalo ɲuman sɔrɔ. Yakuba ka somɔgɔw, i kana girinya.
47 K'a masɔrɔ Ala kɔrɔtalenba bɛ aw hakili jigin, Sebaayabɛɛtigi ma ɲinɛ aw kɔ kɔrɔbɔli la.
48 Ne kɔni, ne ma aw bila, ne ma bɔ aw la, nka ne nana nin yɔrɔ la, ka Siyɔn tiɲɛ delili kɛ, walisa ne ka makari ɲini aw ka nafolo dɔgɔyali kosɔn ur yɔrɔ senuma.
49 Sisan, aw kelen-kelen bɛɛ ka taa so, o donw kɔfɛ, ne na na aw fɛ.
50 Jama taara dugu kɔnɔ i ko ne y'a fɔ u ye cogo min na.
51 Nka ne tora foro la tile wolonwula, i ko mɛlɛkɛ y'a fɔ ne ye cogo min na. ne tun bɛ foro falenfɛnw dɔrɔn de dun o donw na, ka ne ka binkɛnɛ sogo sɔrɔ.

SABABU 13NAN

1 Tile wolonwula tɛmɛnen kɔ, ne ye sugo kɛ su fɛ.
2 Fiɲɛ dɔ wulila ka bɔ kɔgɔji la ka a jikuruw bɛɛ lamaga.
3 Ne y'a ye, o cɛ barika bonyana ni sankolo ba caman ye.
4 Ni o kumakan bɔra a da la tuma o tuma, a kan mɛnbagaw bɛɛ tun bɛ jeni i n'a fɔ dugukolo bɛ tiɲɛ cogo min na ni a bɛ tasuma mɛn.
5 O kɔ, ne y'a ye, cɛ jamaba dɔw lajɛra ka bɔ sankolo fiɲɛ naani na, walisa ka cɛ min bɔra kɔgɔji la, ka o kolo
6 Nka ne y'a ye, a ye kuluba dɔ su don a yɛrɛ ye ka pan ka wuli o kan.
7 Nka ne tun b'a fɛ ka mara walima yɔrɔ ye, kulu tun tigɛlen bɛ yɔrɔ min na, nka ne tun tɛ se.
8 O kɔ, ne y'a ye, mɔgɔ minnu bɛɛ lajɛlen tun bɛ ka a kolo, olu siranna kosɛbɛ, nka u y'u ja gɛlɛya kɛlɛ la.
9 A filɛ jamaba natɔ ka fariyakow ye tuma min na, a ma a bolo kɔrɔta, a ma npan ni kɛlɛkɛminɛn si minɛ.

10 Nka ne y'a ye dɔrɔn ko a ye ninakiliba ci ka bɔ a da la i n'a fɔ tasuma fiyɛli, ka ninakili tasumaman bɔ a dawolo la, ka tasuma ni fɔŋɔba bɔ a nɛnkun na.
11 U bɛɛ farala ŋɔgɔn kan. tasuma fiyɛli, ninakili tasumaman, ani sanfiŋɛba; jamaba min tun labɛnnen don kɛlɛ kama, a binna ni fariya ye, ka u bɛɛ jeni, fo jama jatebaliya barika la, foyi ma ye, fo buguri ni sisi kasa dɔrɔn .
12 O kɔ, ne y'a ye ko o cɛ jiginna ka bɔ kulu kan ka jamaba wɛrɛ wele min tun bɛ hɛrɛ la.
13 Mɔgɔ caman nana Yesu ma, dɔw nisɔndiyara, dɔw nimisara, dɔw sirilen bɛ, dɔw nana ni saraka bɔlenw ye.
14 I ye o kabakow jira i ka jɔnkɛ la kabini fɔlɔfɔlɔ, ka ne jate ko ne ka kan ka ne ka delili minɛ.
15 I ka nin sugo kɔrɔ jira ne la sisan.
16 Ne bɛ kɔnɔ ta cogo min na ne ka faamuyali la, bɔnɛ bɛ olu ye o donw na, bɔnɛ ka ca ni o donw ye.
17 Minnu ma to, olu tun ka gɛlɛn.
18 Fɛn minnu maralen bɛ laban donw na, ne bɛ olu faamu sisan.
19 O de y'a to u bɛ na faratibaw ni magoŋɛfɛn caman na, i ko nin sugo ninnu b'a fɔ cogo min na.
20 O bɛɛ n'a ta, yala farati bɛ mɔgɔ min na, o ka na o kow la, yala a ka nɔgɔn ka tɛmɛ diŋɛ kɔnɔ i ko sankaba, k'a sɔrɔ a kana kow ye laban donw na. A ye ne jaabi ko:
21 Ne na yelifɛn kɔrɔ jira i la, i ye fɛn min ɲini i fɛ, ne na o da wuli i ye.
22 I ye kuma tolenw ko la, o kɔrɔ ye nin ye.
23 Min bɛna gɛlɛya muŋu o waati la, o y'a yɛrɛ mara.
24 O de kosɔn, aw k'a dɔn ko mɔgɔ minnu tora kɔfɛ, olu ka duba ka bon ni mɔgɔ salenw ye.
25 O yelifɛn kɔrɔ ye nin ye: I ye cɛ dɔ ye min bɛ ka wuli ka bɔ kɔgɔji cɛma.
26 Elohim Kɔrɔtalenba ye waatiba dɔ mara, o min na a yɛrɛ ka danfɛnw kisi.
27 I y'a ye ko fiŋɛba ni tasuma ni sanfiŋɛba bɔra a da la.
28 Npan ni kɛlɛkɛminɛn si tun t'a bolo, nka a girinna ka jama bɛɛ halaki minnu nana a kolo. nin ye kɔrɔfɔ ye :
29 A filɛ, donw bɛ na, Kɔrɔtalenba na daminɛ ka dugukolo kan mɔgɔw kisi.
30 Dugukolo kan sigibagaw na kabakoya.
31 Mɔgɔ kelen na a layidu ta ka kɛlɛ kɛ ni dɔ wɛrɛ ye, dugu kelen na kɛlɛ kɛ ŋɔgɔn fɛ, yɔrɔ kelen na kɛlɛ kɛ ŋɔgɔn fɛ, jamana kelen na kɛlɛ kɛ ŋɔgɔn fɛ.
32 O kow na kɛ waati na, ne ye taamashyɛn minnu jira i la ka kɔrɔ, olu na kɛ, o tuma na, ne Denkɛ na fɔ, i ye min ye i ko cɛ bɛ wuli.
33 Jama bɛɛ y'a kan mɛn tuma min na, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ na bɔ u yɛrɛ ka jamana na, u ni ŋɔgɔn cɛ kɛlɛ.
34 Jama jatebaliya na lajɛn i ko i y'a ye cogo min na, u b'a fɛ ka na ka se sɔrɔ a kan kɛlɛ fɛ.
35 Nka a na jɔ Siyɔn kulu kuncɛ la.
36 Siyɔn na na, a na a jira mɔgɔw bɛɛ la, a labɛnnen ni a jɔlen. i n'a fɔ i ye kulu jalen ye cogo min na bolo tɛ min na.
37 Siya minnu binna sanfiŋɛba kɔnɔ u ka ŋɛnamaya jugu kosɔn, ne Denkɛ nin na olu kɔrɔfɔ.
38 A na u ka miiri juguw ni u tɔɔrɔli daminɛ u ŋɛ na, minnu bɛ i ko tasuma.
39 I y'a ye ko a ye jamaba hɛrɛma wɛrɛ lajɛ a ye.
40 Olu ye kabila tan ye, minnu taara ni kasodenw ye ka bɔ u yɛrɛ ka jamana na, masakɛ Ose ka waati la, Asiri masakɛ Salmanasar ye minnu bila jɔnya la, a y'u ta ji kan, u donna jamana wɛrɛ la ten .
41 Nka u ye nin laadilikan ta u ni ŋɔgɔn cɛ ko u ka siyaw jama to yen ka taa jamana wɛrɛ la, hadamadenw ma sigi yɔrɔ min na abada.
42 U ka sariyaw labato yen, u ma minnu labato u yɛrɛ ka jamana kɔnɔ abada.
43 U donna Efrate dugu kɔnɔ baji dafɛ yɔrɔ fitininw fɛ.
44 Kɔrɔtalenba ye taamashyɛnw jira u ye, ka sanjiba minɛ fo u ka tɛmɛ.
45 Katuguni siraba tun bɛ o jamana cɛma, o ye san kelen ni tila ye.
46 U tora yen fo ka se waati laban ma. Sisan, u na daminɛ tuma min na, .
47 Kɔrɔtalenba na jibolisiraw jɔ ko kura, walisa u ka tɛmɛ.
48 Nka minnu tora i ka mɔgɔw kɔ, olu ye minnu bɛ sɔrɔ ne ka danw kɔnɔ.
49 Ni a ye siya caman halaki minnu lajɛlen bɛ ŋɔgɔn fɛ, a na a ka jamana tɔw lafasa.
50 O kɔ, a na kabakobaw kɛ u la.»
51 O kɔ, ne y'a fɔ ko: «Matigi min bɛ kuntigiya la, i ka nin jira ne la.
52 A y'a fɔ ne ye ko: «I n'a fɔ i tɛ se ka kɔgɔji dunba kɔnɔ fɛnw ɲini wala k'u dɔn .
53 I ye sugo min ye, i dɔrɔn de bɛ yeelen bɔ yan, o kɔrɔ ye nin ye.
54 I ye i yɛrɛ ka sira bila ka i timinandiya ne ka sariya la k'a ɲini.
55 I ye i ka ŋɛnamaya labɛn hakilitigiya la, ka i ba wele hakilitigiya la.
56 O de kosɔn ne ye Kɔrɔtalenba ka nafolo jira i la.
57 O kɔ, ne taara foro la, ka tanuli ni barika daliba kɛ Kɔrɔtalenba ye, a ka kabakow kosɔn, a ye minnu kɛ waati tɛmɛnenw na.
58 K'a masɔrɔ a bɛ o fɛn kelenw mara, ani fɛn minnu bɛ bin u waatiw la.

SABABU 14NAN

1 O tile sabanan na, ne sigilen tun bɛ jirisunba dɔ kɔrɔ, kumakan dɔ bɔra kungo kɔnɔ ka ne kɛlɛ, k'a fɔ ko: «Esdrasi, Esdrasi.»

2 Ne ko: Ne filɛ nin ye, Matigi Ne wulila ka jɔ ne sen kan.
3 A y'a fɔ ne ye ko: «Ne ye ne yɛrɛ jira Musa la kungo kɔnɔ, ka kuma a fɛ tuma min na ne ka mɔgɔw tun bɛ baara kɛ Misira.
4 Ne y'a ci ka ne ka mɔgɔw bila ka bɔ Misira, ka taa n'a ye kulu la, ne y'a minɛ yɔrɔ min na waati jan kɔnɔ.
5 A ye kabako caman fɔ a ye, ka waati ni laban gundo jira a la. A y'a fɔ a ye ko:
6 I na nin kumaw fɔ, i na olu dogo.
7 Sisan ne b'a fɔ i ye ko:
8 Ne ye taamashyɛn minnu jira, ani i ye sugo minnu ye, ani i ye kɔrɔ minnu mɛn, i k'olu mara i dusukun na.
9 I na bɔ mɔgɔ bɛɛ la, kabini sisan, i na to ne Denkɛ ni i bɔŋɔgɔnkow fɛ fo waati ka ban.
10 Katuguni diŋɛ bɔnɛna a ka kamalenninya la, waatiw bɛ daminɛ ka kɔrɔbaya.
11 Katuguni diŋɛ tilalen don tila tan ni fila ye, a tila tan ni tannan tila kelen tɛmɛna kaban.
12 Min bɛ tila tannan tilancɛ kɔfɛ, o bɛ to yen.
13 Sisan, i ka i ka so labɛn ka i ka mɔgɔw kɔrɔfɔ, ka tɔɔrɔla minnu bɛ u la, i ka olu dusu saalo.
"
15 I ka miirili minnu ka gɛlɛn i ma kosɛbɛ, i ka olu bila kɛrɛfɛ, ka teliya ka boli nin waatiw ŋɛ.
16 Katuguni kojugu minnu ka bon ni i ye minnu ye, olu bɛna kɛ kɔfɛ.
17 A filɛ diŋɛ na barika dɔgɔya cogo min na kɔrɔbayali fɛ, kojuguw na caya a kɔnɔmɔgɔw kan ka taa a fɛ.
18 K'a masɔrɔ waati bolila yɔrɔ jan, jago bɛ ka gɛlɛya, katuguni i ye yelifɛn min ye, o bɛ teliya sisan.
19 Ne y'a jaabi i ŋɛ kɔrɔ ko:
20 A filɛ, Matigi, ne na taa i ko i y'a fɔ ne ye cogo min na, ka mɔgɔw kɔrɔfɔ minnu bɛ yen. O cogo la, diŋɛ bilala dibi la, a kɔnɔmɔgɔw tɛ yeelen sɔrɔ.
21 I ka sariya jenilen don Ko minnu kɛra i la, mɔgɔ si tɛ o dɔn, wala baara min bɛna daminɛ.
22 Nka ni ne ye nɛɛma sɔrɔ i ŋɛ kɔrɔ, i ka Ni Senu ci ne kɔnɔ, ko minnu kɛra diŋɛ kɔnɔ kabini fɔlɔfɔlɔ, ne na olu sɛbɛn i ka sariya kɔnɔ, walisa mɔgɔw ka i ka sira sɔrɔ min bɛna ŋɛnamaya laban donw na, o bɛ se ka ŋɛnamaya.
23 A ye ne jaabi ko: «Taa ka mɔgɔw lajɛ ŋɔgɔn fɛ k'a fɔ u ye ko u kana i ŋini tile binaani kɔnɔ.»
24 Nka a filɛ, i bɛ kɛsu jiri caman labɛn i ye, ka taa ni Sareya ni Dabriya ni Selemi ni Ekanus ani Asiyɛli ye, olu duuru minnu labɛnnen don ka sɛbɛnni kɛ joona.
25 I ka na yan, ne na faamuyali fitinɛ mana i dusukun na, o tɛna faga fo i bɛna ko minnu sɛbɛn daminɛ, olu ka kɛ.
26 Ni i ye o kɛ tuma min na, i na fɛn dɔw fɔ, i na fɛn dɔw jira hakilitigiw la gundo la.
27 O kɔ, ne bɔra i ko a y'a fɔ cogo min na, ka jama bɛɛ lajɛ ŋɔgɔn fɛ k'a fɔ ko:
28 Israɛl, i ka nin kumaw lamɛn.
29 A daminɛ na, an bɛnbaw tun ye dunanw ye Misira jamana na.
30 U ma ŋɛnamaya sariya min labato, aw fana ye o sariya labato u kɔ.
31 O tuma la, jamana, Siyɔn jamana, tilalen don aw cɛma ni kalata ye, nka aw bɛnbaw ni aw yɛrɛw ye tilenbaliya kɛ, Kɔrɔtalenba ye sira minnu ci aw ma, aw ma olu mara.
32 K'a masɔrɔ Kiiritigɛla tilennen don, a ye fɛn min di aw ma, a ye o ta aw bolo waati tɛmɛnen kɔ.
33 Sisan aw ni aw balimaw bɛ yan.
34 O de y'a to ni aw na aw yɛrɛw ka faamuyali kolo, ka aw dusukunw ladilan, aw na to ŋɛnamaya la ani saya kɔfɛ, aw na makari sɔrɔ.
35 Saya kɔfɛ, kiri na na, an na ŋɛnamaya kɛ tuma min na.
36 O de kosɔn, mɔgɔ si kana na ne fɛ sisan, ka ne ŋini nin tile binaani kɔnɔ.
37 Ne ye o cɛ duuru minɛ i ko a y'a fɔ ne ye cogo min na, ka taa foro la ka to yen.
38 O dugusagwɛ, kumakan dɔ ye ne wele ko: «Esdrasi, i da wuli ka min di i ma.»
39 O kɔ, ne ye ne da yɛlɛ, a ye jifilen falen dɔ se ne ma, o tun falen bɛ i ko ji la, nka a kulɛri tun bɛ i ko tasuma.
40 Ne y'a ta ka min, ne y'a min tuma min na, ne dusukun ye faamuyali fɔ, ka hakilitigiya bonya ne disi la, katuguni ne hakili ye barika don ne hakili la.
41 Ne da wulila, ne ma datugu tun.
42 Kɔrɔtalenba ye faamuyali di o cɛ duuru ma, u ye su fɛ yelifɛn kabakomaw sɛbɛn, u tun tɛ minnu dɔn.
43 Ne kɔni. Ne tun bɛ kuma tile fɛ, ne tun tɛ ne nɛnkun minɛ su fɛ.
44 Tile binaani kɔnɔ, u ye kitabu kɛmɛ fila ni naani sɛbɛn.
45 O tile binaani dafara tuma min na, Kɔrɔtalenba y'a fɔ ko: «I ye sɛbɛn fɔlɔ minnu sɛbɛn, olu fɔ kɛnɛ kan, walisa mɔgɔ minnu ka kan ni mɔgɔ minnu man kan, olu ka o kalan.
46 Nka i ka biwolonwula labanw mara, walisa i k'u don jama cɛma hakilitigiw dɔrɔn de bolo.
47 Hakilitigiya jibɔyɔrɔ, hakilitigiya jibɔyɔrɔ ani dɔnniya baji bɛ olu de kɔnɔ.
48 Ne y'o kɛ.

SABABU 15NAN

1 A filɛ, ne na kiraya kuma minnu don i da la, i ka olu fɔ ne ka mɔgɔw tulo la, Matigi ko ten.
2 Aw k'a to u ka sɛbɛn papiye kan, katuguni u ye kantigiw ni tiŋɛtigiw ye.
3 I kana siran miiriliw ŋɛ, minnu bɛ kuma i sɔsɔ, olu ka dannayabaliya kana i tɔɔrɔ.
4 Katuguni kantigibaliw bɛɛ na sa u ka kantigiyabaliya kosɔn.

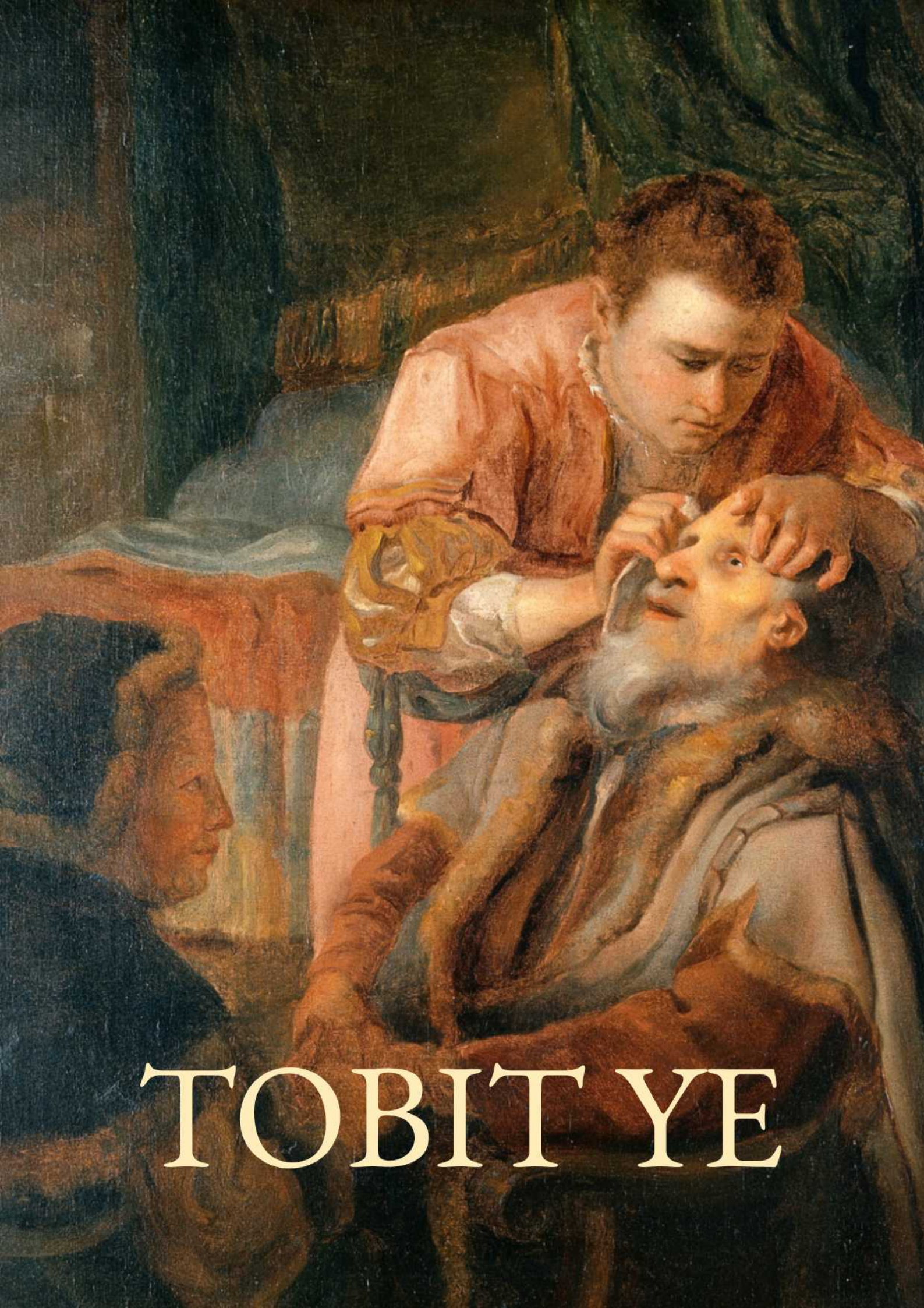
5 A filɛ, Matigi ko: Ne na tɔɔrɔw lase dɲɛ ma. npan, kɔngɔ, saya, ani halakili.
6 Juguya ye dugukolo bɛɛ nɔgɔ kosɛbɛ.
7 Matigi ko ten.
8 Ne tɛna ne nɛnkun minɛ tun ka ɲɛsin u ka juguya ma, u bɛ min kɛ cogo nɔgɔlen na, ne tɛna u to o kow la, u bɛ u yɛrɛ kɛ cogo jugu la minnu na ka ŋunan dɔrɔn tuma bɛɛ.
9 O de kosɔn, Matigi ko: Siga t'a la, ne na u hakɛ bɔ, ka joli jalakibali bɛɛ minɛ ne ye ka bɔ u cɛma.
10 A filɛ, ne ka mɔgɔw bɛ taa ni u ye i ko sagakulu ka taa fagali la.
11 Nka ne na na n'u ye ni bolo barikama ni bolo kɔrɔtalen ye, ka Misira gosi ni tɔɔrɔw ye i ko fɔlɔ, ka a jamana bɛɛ halaki.
12 Misira na kasi, Elohim bɛna tɔɔrɔ ni ɲangili min lase a ma, o na a jusigilan gosi.
13 Dugukolo sɛnɛbagaw na kasi, k'a masɔrɔ u ka kisɛw na ban fiɲɛba ni sanbɛlɛ ni dolow siranba fɛ.
14 Bɔnɛ bɛ dɲɛ ni a kɔnɔmɔgɔw ye!
15 Katuguni npan ni u halakili surunyara, jama kelen na wuli ka kɛlɛ kɛt dɔ wɛrɛ , npanw b' u bolo .
16 Murutili na kɛ mɔgɔw cɛma, ka ɲɔgɔn minɛ. u tɛna u ka masakɛw ni kuntigiw jate, wa u ka kɛwalew na jɔ u fanga kɔrɔ.
17 Mɔgɔ na nege don ka taa dugu dɔ kɔnɔ, nka a tɛna se.
18 U ka kuncɛbaya kosɔn duguw na jɔrɔ, sow na tiɲɛ, mɔgɔw na siran.
19 Mɔgɔ tɛna makari a mɔgɔɲɔgɔn na, nka a na u ka sow tiɲɛ ni npan ye, ka u ka nafolo tiɲɛ, dumuni dɛsɛ ni tɔɔrɔba kosɔn.
20 A filɛ, Elohim ko: Ne na dugukolo kan masakɛw bɛɛ wele ka na bonya da ne kan, minnu bɛ bɔ tile bɔli la, ka bɔ saheli fɛ, ka bɔ kɔrɔn fɛ, ani Libanus. ka u yɛrɛ wuli ɲɔgɔn kama, ka u ka ko kɛlenw sara.
21 U b'a kɛ ne ka mɔgɔ sugandilenw ye cogo min na bi, ne fana na o cogo kelen kɛ ka u sara u disi la. Matigi Ala ko ten.
22 Ne kininbolo tɛna hinɛ jurumutɔw la, ne ka npan tɛna ban mɔgɔ jalakibaliw joli bɔnna dugukolo kan.
23 Tasuma bɔra a ka diminya la, ka dugukolo jusigilanw ni jurumutɔw jeni, i ko bɔgɔ manamana.
24 Bɔnɛ bɛ olu ye jurumukɛlaw ye, k'a sɔrɔ u tɛ ne ka ci fɔlenw mara! Matigi ko ten.
25 Ne tɛna u hinɛ.
26 Katuguni Matigi bɛ jurumu kɛbaaw bɛɛ dɔn, o de kosɔn a bɛ u don saya ni halakili la.
27 Sisan, tɔɔrɔw nana dugukolo bɛɛ kan, aw na to u kɔnɔ.
28 A filɛ, yelifɛn juguba dɔ y'a ye ka bɔ kɔrɔn fɛ.
29 Arabu salon siyaw na bɔ yen ni wotoro caman ye, u jamaba na ta dugukolo kan i ko fiɲɛ, walisa u mɛnbagaw bɛɛ ka siran ka yɛrɛyɛrɛ.
30 Karmankaw minnu diminnen don fana, olu na bɔ i ko kungosogow, u na na ni fanga belebele ye, ka fara u kan kɛlɛ la, ka Asirikaw ka jamana yɔrɔ dɔ tiɲɛ.
31 O tuma na fɛ, saw na fanga sɔrɔ, u hakili bɛ to u cogoya la. Ni u y'u yɛrɛ kɔsegin, ka jɛkafɔ kɛ ni fangaba ye ka u tɔɔrɔ.
32 O tuma la, o mɔgɔw na jɔrɔ ka joli bɔ, ka u makun u ka sebaaya barika la, ka boli.
33 Juguw na u lamini ka bɔ Asirikaw ka jamana na, ka u dɔw halaki, siran ni siran ni sɔsɔli na kɛ u ka masakɛw cɛ u ka kɛlɛbolow la.
34 Sankaba filɛ ka bɔ kɔrɔn fɛ ani ka bɔ worodugu fɛ ka taa saheli fɛ, u filɛli ka jugu kosɛbɛ, u falen bɛ dimi ni fɔɲɔba la.
35 U na ɲɔgɔn bugɔ, u na dolow camanba gosi dugukolo kan, u yɛrɛw ka dolow. Joli na bɔ npan na fo ka taa a bila kɔnɔbara la.
36 Hadamadenw ka nɔgɔ fo ka se ɲɔgɔmɛ dingɛ ma.
37 Siran ni yɛrɛyɛrɛba na kɛ dugukolo kan, minnu bɛ diminya ye, olu na siran, yɛrɛyɛrɛ na na u kan.
38 O kɔfɛ, fɔɲɔba na ka bɔ saheli fɛ, ka bɔ worodugu fɛ, ka bɔ tilebin fɛ yɔrɔ wɛrɛ la.
39 Fɔɲɔba na wuli ka bɔ kɔrɔn fɛ ka a da wuli. A ye sankaba min lawuli ni diminya ye, ani dolow min ye siran bila kɔrɔn ni tilebin fiɲɛ la, o na halaki.
40 Sankaba belebelebaw ni dolow na wuli ka fa diminya ni dolow la, walisa u ka dugukolo bɛɛ ni a kɔnɔmɔgɔw lasiran. U na dolow jugumanba dɔ bɔn yɔrɔ janw bɛɛ kan.
41 Tasuma ni sanbɛlɛ ni npan wulilenw ani ji caman, walisa forow bɛɛ ka fa, ani bajiw bɛɛ, ni jiba camanba ye.
42 U na dugubaw ni kogow, kuluw ni kuluw, kungo jiriw ni forow binkɛnɛw ni u sɛnɛfɛnw ci.
43 U na taa Babilonɛ, ka a lasiran kosɛbɛ.
44 U na na a lamini k'a lamini, dolow ni diminya bɛɛ na bɔn a kan, o tuma na, buguri ni sisi na wuli sankolo la, a lamini mɔgɔw bɛɛ na kasi.
45 Minnu tora a kɔrɔ, olu na baara kɛ olu ye minnu y'a bila siranya la.
46 E fana, Azi, min ye Babilonɛ jigiya tigi ye.
47 Bɔnɛ ka kɛ i ye, e min ye dɛsɛbagatɔ ye, katuguni i y'i yɛrɛ kɛ a bɔɲɔgɔnko ye. I ye i denmusow masiri jatɔya la, walisa u ka diya i kanubagaw ye, ka waso u la, olu minnu tun b'a fɛ ka jatɔya kɛ i fɛ tuma bɛɛ.
48 Mɔgɔ min koniyalen don a ka kɛwalew ni a ka kow bɛɛ la, i tugura o kɔ.
49 Ne na tɔɔrɔw ci i ma. muso cɛ salen, faantanya, kɔngɔ, npan ani banajugu, ka i ka sow tiɲɛ ni halakili ni saya ye.
50 I ka Sebaaya nɔɔrɔ na ja i ko falenfɛn, funteni min bɛ ci i ma, o bɛna wuli.

51 I na barika dɔgɔya i ko muso faantan min bugɔlen don, i ko muso min ɲangilen don ni joginda ye, fo fangatigiw ni kanubagaw kana se ka o sɔrɔ ve i ye.
52 Matigi ko ten, yala ne tun na kɛ ni keleya ye i kama wa?
53 Ni i tun ma ne ka mɔgɔ ɲɛnatɔmɔlenw faga tuma bɛɛ, k'i bolow gosili kɔrɔta, k'a fɔ u ka mɔgɔ salenw kan, i dɔlɔtɔ tuma min na.
54 I ɲɛda cɛɲa jira wa?
55 I ka jatɔya sara na kɛ i disi la, o de kosɔn i na sara sɔrɔ.
56 I ye ne ka mɔgɔ sugandilenw kɛ cogo min na, Matigi ko ten, Elohim na i kɛ ten, ka i don kojugu la
57 I denw na sa kɔngɔ fɛ, i na bin npan fɛ, i ka duguw na tiɲɛ, i bɛɛ na halaki ni npan ye foro kɔnɔ.
58 Minnu bɛ kuluw kan, olu na sa kɔngɔ fɛ, ka u yɛrɛ sogo dun, ka u yɛrɛ joli min, dumuni kɔngɔ ni ji minnɔgɔ kosɔn.
59 Nisɔndiyabaliw, i na tɛmɛn kɔgɔji fɛ ka tɔɔrɔw sɔrɔ kokura.
60 Tɛmɛn tuma la, u na girin ka taa dugu gansan kan, ka i ka jamana yɔrɔ dɔw halaki, ka i nɔɔrɔ yɔrɔ dɔ tiɲɛ, ka segin Babilonɛ min halakira.
61 I na fili u fɛ i ko bɔgɔbɔgɔ, u na kɛ i ko tasuma.
62 A na i ni i ka duguw ni i ka jamana ni i ka kuluw halaki. i ka kungow bɛɛ ni i ka jiri dennenw bɛɛ na jeni tasuma la.»
63 U na i denw ta ka taa jɔnya la, i ka fɛn min bɛ i bolo, u na o tiɲɛ, ka i ɲɛda cɛɲi tiɲɛ.

SABABU 16NAN

1 Bɔnɛ ka kɛ e ye, Babilonɛ ni Azi! Bɔnɛ ka kɛ aw ye, Misira ni Siri!
2 Aw ka aw siri ni bɔrɔ ni kunsigi finiw ye, ka aw denw kasi, ka nimisa. katuguni aw halakili surunyara.»
3 Npan cilen bɛ aw kan, jɔn bɛ se k'a kɔsegin?
4 Tasuma cilen bɛ aw cɛma, jɔn bɛ se k'o faga?
5 Tɔɔrɔw cilen bɛ aw ma, mun bɛ se k'u gɛn?
6 Yala mɔgɔ dɔ bɛ se ka waraba kɔngɔlen gɛn kungo kɔnɔ wa? wala mɔgɔ dɔ bɛ se ka tasuma faga bɔgɔbɔgɔ la, k'a sɔrɔ a y'a daminɛ ka jeni wa?
7 Yala mɔgɔ bɛ se ka bɛlɛkisɛ min ci, o bɛ se ka wuli kokura wa?
8 Matigi barikama bɛ tɔɔrɔw ci ani jɔn bɛ se k'u gɛn?
9 Tasuma na bɔ a ka diminya la, jɔn bɛ se k'a faga?
10 A na sanpɛrɛn ci, jɔn tɛna siran? a na sanpɛrɛn, jɔn tɛna siran?
11 Matigi na bagabaga, jɔn tɛna bugɔ pewu ka kɛ mugu ye a ɲɛ kɔrɔ?
12 Dugukolo ni a jusigilanw bɛ yɛrɛyɛrɛ. Kɔgɔji bɛ wuli ni jikuruw ye ka bɔ duguma, jikuruw ni a jɛgɛw fana bɛ yɛrɛyɛrɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ ani a ka sebaaya nɔɔrɔ ɲɛkɔrɔ.
13 K'a masɔrɔ a kininbolo min bɛ bɔgɔdaga kɔrɔta, o barika ka bon, a bɛ a ka bɛlɛkisɛ minnu ci, olu ka gɛlɛn, u tɛna tɛmɛn, ni u daminɛna ka ci diɲɛ fan bɛɛ la.
14 A filɛ, tɔɔrɔw cilen don, u tɛna segin kɔ, fo u ka na dugukolo kan.
15 Tasuma manana, a tɛna faga fo a ka dugukolo jusigilan jeni.
16 I n'a fɔ bɛlɛkisɛ min cilen don bɛlɛkisɛtigi barikama fɛ, o tɛ kɔsegin cogo min na.
17 Bɔnɛ bɛ ne la! bɔnɛ bɛ ne la! jɔn na ne kisi o donw na?
18 Dusukasiw ni dusukasibaw daminɛ don. kɔngɔ ni sayaba daminɛ; kɛlɛw daminɛ, fangatigiw bɛna jɔ siran na; juguya daminɛ don ! ni nin kojuguw nana ne na mun kɛ?
19 A filɛ, kɔngɔ ni tɔɔrɔ, tɔɔrɔ ni tɔɔrɔ cilen don ka kɛ bugɔliw ye walisa u ka ladilan.
20 Nka o kow bɛɛ kosɔn, u tɛna kɔsegin u ka juguya la, wa u tɛna u hakili to bugɔli la tuma bɛɛ.
21 A filɛ, dumunifɛnw na sɔngɔ ka ɲi kosɛbɛ dugukolo kan, fo u na miiri ko u bɛ cogo ɲuman na, hali o waati yɛrɛ la, kojuguw na falen dugukolo kan, npan, kɔngɔ ani ɲagamiba.
22 Dugukolo kan sigibaa caman na halaki kɔngɔ fɛ. tɔ kelen, minnu bɛ kisi kɔngɔ ma, npan na olu halaki.»
23 Suw na fili kɛnɛma i ko nɔgɔ, mɔgɔ si tɛna u dusu saalo, katuguni dugukolo na tiɲɛ, dugubaw na ci.
24 Mɔgɔ si tɛna to ka dugukolo sɛnɛ k'a dan
25 Jiriw na den, jɔn na u lajɛ?
26 Rezɛn na mɔ, jɔn na u senna? K'a masɔrɔ yɔrɔ bɛɛ na kɛ mɔgɔ lakolon ye.
27 O cogo la, mɔgɔ dɔ b'a fɛ ka dɔ wɛrɛ ye, k'a kan mɛn.
28 Dugu kɔnɔ, tan na to yen, foro la fila na dogo foro belebelebaw ni faraw cɛncɛnw na.
29 Oliviye nakɔ bɛ kɛ cogo min na jiri bɛɛ kan, oliviye saba wala naani bɛ to yen.
30 I n'a fɔ rezɛn nakɔ bɛ lajɛ tuma min na, kulu dɔw bɛ to yen minnu bɛ rezɛn nakɔ ɲini ni timinandiya ye.
31 O donw na, mɔgɔ saba wala naani na to yen minnu bɛ u ka sow sɛgɛsɛgɛ ni npan ye.
32 Dugukolo na tiɲɛ, forow na kɔrɔya, a siraw ni a siraw bɛɛ na falen ŋaniw la, katuguni mɔgɔ si tɛna tɛmɛ o yɔrɔ la.
33 Npogotigininw na kasi, kɔɲɔcɛ tɛ u fɛ. musow na kasi, cɛ tɛ u fɛ. U denmusow na kasi, dɛmɛbaga si t'u bolo.
34 Kɛlɛw la, u ka kɔɲɔcɛw na halaki, u cɛw na halaki kɔngɔ fɛ.
35 Matigi ka jɔnw, aw ka o kow lamɛn sisan ka u faamu.
36 Matigi ka kuma filɛ, i ka o minɛ.
37 A filɛ, tɔɔrɔw bɛ ka surunya, u tɛ sɛgɛn.
38 Ni muso kɔnɔma donna a denkɛ la kalo kɔnɔntɔnnan na, dimiba bɛ a kɔnɔbara lamini cogo min na kalo kɔnɔntɔnnan na, dimi minnu bɛ den bange, u tɛ sɛgɛn hali dɔɔnin.

39 O cogo kelen na, tɔɔrɔw tɛna sɛgɛn ka na dugukolo kan, dɨnɛ na kasi, dusukasi na na a fan bɛɛ fɛ.
40 Ne ka mɔgɔw, ne ka kuma lamɛn, aw k'aw labɛn aw ka kɛlɛ kama, aw ka kɛ i ko dugukolo kan taamakɛlaw.
41 Fɛn min bɛ feere, o ka kɛ i ko mɔgɔ min bɛ boli.
42 Min bɛ jagofɛnw minɛ, i ko nafa foyi tɛ min na.
43 Min bɛ danni kɛ, i n'a fɔ a tɛ se ka suman tigɛ.
44 Mɔgɔ minnu bɛ furu kɛ, olu bɛ i ko den si tɛna den sɔrɔ cogo min na. Minnu tɛ furu kɛ, olu fana bɛ i ko muso cɛ salenw.
45 O de y'a to baarakɛlaw bɛ baara kɛ fu.
46 Dunanw na u denw tigɛ, ka u ka nafolo tiɲɛ, ka u ka sow ci, ka u denw minɛ jɔnya la, katuguni u na denw sɔrɔ jɔnya ni kɔngɔ la.
47 Minnu bɛ u ka jagofɛnw minɛ ni binkanni ye, olu bɛ u ka duguw ni u ka sow ni u bolofɛnw ani u yɛrɛw masiri ka taa a fɛ.
48 Matigi ko ten.»
49 I n'a fɔ jatɔmuso bɛ keleya muso tilennenya ni jogoɲumanya la cogo min na.
50 Tilennenya na tilenbaliya koniya o cogo la, ni a y'a yɛrɛ lafili, ka a jalaki a ɲɛda la, ni a nana mɔgɔ min bɛ jurumu bɛɛ sɛgɛsɛgɛ ni timinandiya ye dugukolo kan, o lafasa.
51 O de kosɔn aw kana kɛ i n'a fɔ a ka kɛwalew.
52 Tilenbaliya na bɔ dugukolo kan dɔɔnin, tilennenya na masaya kɛ aw cɛma.
53 Jurumukɛla kana a fɔ ko a ma jurumu kɛ, katuguni Elohim na tasumamugu jeni a kun na.
54 A filɛ, Matigi bɛ mɔgɔw ka kɛwalew bɛɛ dɔn, u ka miiriliw, u ka miiriliw ani u dusukunw.
55 U ye kuma fɔ, ko: «Dugukolo ka da.» A dabɔra: Sankolo ka da. A dabɔra.
56 Dolow dabɔra a ka kuma de la, a bɛ u hakɛ dɔn.
57 A bɛ dugukolo juguman ni a nafolomafɛnw sɛgɛsɛgɛ. A ye kɔgɔji ni a kɔnɔfɛnw suman.
58 A ye kɔgɔji datugu ji cɛma, a ye dugukolo dulon ji la ni a ka kuma ye.
59 A bɛ sankolow labɔ i ko bɔgɔdaga. a y'a sigi ji kan.
60 Kungokolon kɔnɔ, a ye jibolisiraw ni kɔw da kuluw kunw kan, walisa sanjiba ka bɔ farakurunbaw la ka jigin ka dugukolo ji bɔ.
61 A ye hadamaden da, k'a dusukun don farikolo cɛma, ka ninakili ni ɲɛnamaya ni faamuyali di a ma.
62 Ɔwɔ ani Sebaayabɛɛtigi Elohim Ni min bɛ fɛn bɛɛ da, ka fɛn dogolenw bɛɛ sɛgɛsɛgɛ dugukolo gundo la.
63 Tiɲɛ na, a bɛ aw ka fɛn dilannenw dɔn, ani aw bɛ miiri min na aw dusukunw na, jurumukɛlaw yɛrɛ, minnu tun b'a fɛ ka u ka jurumu dogo.
64 O de kosɔn Matigi ye aw ka kɛwalew bɛɛ sɛgɛsɛgɛ tigitigi, a na aw bɛɛ maloya.
65 Ni aw ka jurumuw bɔra kɛnɛ kan, aw na maloya mɔgɔw ɲɛ kɔrɔ, aw yɛrɛ ka jurumuw na kɛ aw jalakibagaw ye o don na.
66 Aw na mun kɛ? Aw na aw ka jurumuw dogo cogo di Ala ni a ka mɛlɛkɛw ɲɛ kɔrɔ?
67 A filɛ, Elohim yɛrɛ de ye kiritigɛla ye, aw ka siran a ɲɛ, aw ka aw ka jurumuw bila, ka ŋinɛ aw ka tilenbaliyakow kɔ, aw kana aw sen don u la tun fo abada.
68 A filɛ, jamaba ka diminya jenilen donna aw kan, u na aw dɔw ta ka aw balo, k'a sɔrɔ aw ma baara kɛ, ni fɛnw ye minnu bɛ saraka boliw ye.
69 Minnu sɔnna u ma, olu na tulo geren ani ka u mafiɲɛya, ka u sennatan.
70 Murutiliba na kɛ yɔrɔ bɛɛ la ani dugu nataw la Matigi sirannenbaaw kan.
71 U na kɛ i ko hakilintanw, u tɛna mɔgɔ si tanga, nka u bɛna Matigi ɲɛsiranbagaw tiɲɛ ka u halaki.
72 U na u ka nafolo tiɲɛ ka u ta ka u gɛn ka bɔ u ka so.
73 O tuma la, ne ka ɲɛnatɔmɔlenw na dɔn. U na kɔrɔbɔ i ko sanu tasuma la.»
74 Aw ka lamɛnni kɛ, ne kanulenw, Matigi ko ten.
75 Aw kana siran, aw kana sigasiga. katuguni Ala de ye aw ɲɛminɛbaga ye.
76 Minnu bɛ ne ka ci fɔlenw ni ne ka ci fɔlenw mara, olu ɲɛminɛbaga, Matigi Ala ko:: Aw kana aw ka jurumuw girinya, aw ka tilenbaliyaw kana u yɛrɛ kɔrɔta.
77 Minnu sirilen don ni u ka jurumuw ye, ka u datugu ni u ka ini ye, bɔnɛ ka kɛ olu ye quities i n'a fɔ foro datugulen ni bugunw ye, ani a sira datugulen ni ŋaniw ye, walisa mɔgɔ si kana tɛmɛ !
78 A bɛ to a ma fini don, a bɛ fili tasuma la walisa a ka jeni.

TOBIT YE

SABABU 1

1 Tobiɛl, Tobiɛl denkɛ, Ananiɛl denkɛ, Aduɛl denkɛ, Gabaɛl denkɛ, Asaɛl bɔnsɔn, Neftali bɔnsɔn.
2 Asiri masakɛ Enemesar ka waati la, a minɛna jɔnya la ka bɔ Tibe, o dugu min bɛ o dugu kinin fɛ.
3 Ne Tobiti ye ne ka ɲɛnamaya donw bɛɛ taama tiɲɛ ni tilennenya siraw kan, ne ye saraka caman kɛ ne balimaw ni ne ka siya ye, olu minnu nana ni ne ye Ninivɛ, Asirikaw ka jamana kɔnɔ.
4 Tuma min na ne tun bɛ ne yɛrɛ ka jamana na, Israɛl jamana na, ne denmisɛnman, ne fa Neftali ka kabila bɛɛ binna ka bɔ Jerusalɛm so la, o min tun sugandira Israɛl siyaw bɛɛ cɛma, walisa kabilaw bɛɛ ka saraka bɔ yen, Kɔrɔtalenba sigiyɔrɔ Alabatoso tun senumana yɔrɔ min na, ka jɔ san bɛɛ kama.
5 Kabila minnu murutira ɲɔgɔn fɛ, ani ne fa Neftali ka so, olu bɛɛ ye saraka bɔ misiden Baali ye.
6 Nka ne kelenpe tun bɛ taa Jerusalɛm tuma caman na seliw la, i n'a fɔ sariya banbali tun sigilen bɛ Israɛl mɔgɔw bɛɛ ye cogo min na. Ne ye Aron bɔnsɔn di sarakalasebaaw ma sarakabɔyɔrɔ la.
7 Ne ye sɛnɛfɛnw bɛɛ tila tannan fɔlɔ di Aron denkɛw ma, olu minnu tun bɛ baara kɛ Jerusalɛm.
8 Ne ye sabanan di mɔgɔ minnu ma, i ko ne fa ba Debora tun y'a fɔ ne ye cogo min na, katuguni ne fa ye yatɔ to ne la.
9 Ka fara o kan, ne sera cɛya la tuma min na, ne ye ne somɔgɔw Ana furu, ne ye Tobiya bange ale fɛ.
10 An minɛna jɔnya la ka taa Niniivɛ tuma min na, ne balimaw bɛɛ ni ne somɔgɔw bɛɛ ye siya wɛrɛw ka dumuni dɔ dun.
11 Nka ne ye ne yɛrɛ tanga dumuni ma.
12 Katuguni ne hakili tora Elohim la ni ne dusukun bɛɛ ye.
13 Kɔrɔtalenba ye nɛɛma ni nɛɛma di ne ma Enemesar ɲɛkɔrɔ, fo ne kɛra a ka dumuni dibaga ye.
14 Ne taara Mɛdi jamana na, ka warijɛ talanta tan to Rages dugu la, Gabriyasi balimakɛ Gabaɛl.
15 Enemesar sara tuma min na, a denkɛ Sankerib kɛra masakɛ ye a nɔ na. A ka nafolo tiɲɛna, fo ne ma se ka taa Mɛdi jamana na.
16 Enemesar ka waati la, ne ye saraka caman di ne balimaw ma, ka ne ka dumuni di kɔngɔtɔw ma.
17 Ni ne ye ne ka finiw don mɔgɔ farilankolonw na, ni ne ye ne ka siya dɔ salen ye, walima ni ne ye Ninivi kogow lamini, ne tun b'a su don.
18 Masakɛ Sankerib tun ye mɔgɔ dɔ faga, a selen ka boli ka bɔ Jude jamana na, ne tun bɛ u su don dogo la. katuguni a ka diminya kosɔn, a ye mɔgɔ caman faga. nka o suw ma sɔrɔ, masakɛ y'u ɲini tuma min na.
19 Ninivikaw dɔ taara ne ka kuma fɔ masakɛ ye tuma min na, ko ne ye u su don ka ne dogo. k'a faamu ko ne ɲinina ka faga, ne y'i yɛrɛ bɔ siranya kosɔn.
20 O kɔ, u ye ne bolofɛnw bɛɛ minɛ ni fanga ye, foyi ma to ne la, ni ne muso Ana ni ne denkɛ Tobiya tɛ.
21 Tile bi duuru ni duuru ma tɛmɛ, a denkɛ fila ka a faga, u bolila ka taa Ararati kuluw la. A denkɛ Sarkedɔn ye masaya kɛ a nɔ na. min ye ne balimakɛ Anaɛl denkɛ Achiacharus sigi a fa ka jatew kun na, ani a ka kow bɛɛ kunna.
22 Akiakarus y'a deli ne kosɔn, ne kɔsegira Ninivɛ. Akiyɛri tun ye minfɛn dilabaga ye, taamasiyɛnw marabaga ni taamasiyɛnw marabaga ani warimarala ani jatew kɔrɔsibaga.

SABABU 2NAN

1 Ne seginna so tuma min na, ne muso Anna ni ne denkɛ Tobiyase seginna ne fɛ, Pantekɔti seli la, o min ye dɔgɔkun wolonwula seli senuma ye, dumuni duman dɔ labɛnna ne fɛ, o la N y'i sigi ka dumuni kɛ.
2 Ne ye dumuni caman ye tuma min na, ne y'a fɔ ne denkɛ ye ko: «I na faantan fɛn o fɛn sɔrɔ an balimaw fɛ, i ka taa na ni o ye. A filɛ, ne bɛ to i ye.»
3 Nka Yesu seginna ka na k'a fɔ ko: «Ne Fa, an siya dɔ bugɔra ka a fili sugu la.»
4 O kɔ, sanni ne ka sogo dɔ nɛnɛ, ne y'a daminɛ ka taa n'a ye so dɔ kɔnɔ fo tile bintɔ.
5 O kɔ, ne seginna ka ne yɛrɛ ko ka ne ka sogo dun ka gɛlɛya.
6 Aw hakili jigin Amos ka kiraya kuma la, i ko a y'a fɔ cogo min na ko: «Aw ka seliw na yɛlɛma ka kɛ dusukasi ye, ka aw ka ɲagali bɛɛ kɛ kasi ye.»
7 O de y'a to ne kasila.
8 Nka ne sigiɲɔgɔnw ye ne tulo geren k'a fɔ ko: «Nin cɛ ma siran fɔlɔ ka faga nin ko in kosɔn. O bɛɛ n'a ta, a filɛ, a bɛ suw su ko kura.»
9 O su kelen in na, ne seginna ka bɔ sudon yɔrɔ la, ka sunɔgɔ ne ka kɛnɛba kogo da la, ne nɔgɔlen don, ne ɲɛda ma datugu.
10 Ne tun t'a dɔn ko wuluw bɛ kogo la, ni n ɲɛw dabɔlen don, wuluw ye nɔgɔ sumalen da ne ɲɛw la, ka fin don ne ɲɛ na, ne taara dɔgɔtɔrɔw fɛ, nka u ma ne dɛmɛ Achiacharus ye ne balo tiɲɛ na, fo ka se ne donna Elymais dugu kɔnɔ.
11 Ne muso Anna ye musow ka baara kɛ.
12 A ye u bila ka taa so tigiw fɛ, u y'a ka sara sara, ka denmisɛnnin dɔ fana di a ma.
13 A sera ne ka so kɔnɔ ka pɛrɛn tuma min na, ne y'a fɔ a ye ko: «Nin dennin bɔra min?» a ma sonya wa ? a di a tigiw ma; Sabu a dagalen tɛ ka fɛn sonyalen si dun.»
14 Nka muso y'a jaabi ne ye ko: «O dira nilifɛn ye ka tɛmɛ sara kan.» O bɛɛ n'a ta, ne ma da a la, nka ne y'a fɔ a ye ko a k'o di a tigiw ma, ne maloyara a kɔrɔ. Nka a ye ne jaabi ko: «I ka nilifɛnw ni i ka kɛwale tilennenw bɛ min?» a filɛ, e ni i ka kɛwalew bɛɛ dɔnna.»

SABABU 3NAN

1 O kɔ, ne dusu tiɲɛna, ne kasila, ne dusukasilen kɔ, ne ye delili kɛ.
2 Matigi, i tilennen don, i ka kɛwalew bɛɛ ni i ka siraw bɛɛ ye makari ni tiɲɛ ye, i bɛ kiri tigɛ tiɲɛ ni tilennenya la badaa.
3 I hakili to ne la ka ne filɛ, i kana ne ɲangi ne ka jurumuw ni ne ka dɔnbaliyakow ni ne bɛnbaw ka jurumuw kosɔn, olu minnu ye jurumu kɛ i ɲɛ kɔrɔ.
4 U ma i ka ci fɔlenw labato.

5 Sisan, i ka kiriw ka ca, tiɲɛ don, i ka ne ka jurumuw ni ne bɛnbaw ta kɛ, katuguni an ma i ka ci fɔlenw mara, an ma taama tiɲɛ na i ɲɛ kɔrɔ.
6 Sisan, i ka fisa ni ne ye, ka a fɔ ko ne ni ka bɔ ne la, walisa ne ka wuli ka kɛ dugukolo ye i bɛ ne mafiɲɛya, ka dusukasi caman sɔrɔ, o de kosɔn i ka a fɔ ko ne ka bɔ nin tɔɔrɔ in na sisan, ka taa yɔrɔ banbali la.
7 O don kelen na, Ekbatane dugu dɔ la, Mɛdi dugu dɔ la, Raguɛl denmuso Sara fana mafiɲɛya a fa ka jɔnmuso fɛ.
8 A tun ye cɛ wolonwula furu, jinɛ jugu Asmode tun ye minnu faga, sani u ka sunɔgɔ a fɛ. U ko i t'a dɔn ko i ye i cɛw bugɔ wa? i ye cɛ wolonwula sɔrɔ kaban, i tɔgɔ ma da u si tɔgɔ la.
9 Mun na i ye an bugɔ u kosɔn? ni u sara, i ka taama u nɔfɛ, an kana i ye denkɛ walima denmuso ye abada.»
10 A ye o kumaw mɛn tuma min na, a dusu tiɲɛna kosɛbɛ, fo a y'a miiri ko a y'a yɛrɛ bugɔ. A ko: «Ne ye ne fa denmuso kelenpe ye, ni ne ye nin kɛ, o na kɛ maloya ye a bolo, ne na a ka kɔrɔya lase kaburu la ni dusukasi ye.»
11 O kɔ, a ye delili kɛ finɛtiri fan fɛ k'a fɔ ko: «Matigi ne ka Ala, i ye dubaden ye, i tɔgɔ senuma ni nɔɔrɔ ye duba ni bonya ye fo abada.
12 Sisan, Matigi, ne bɛ ne ɲɛw ni ne ɲɛda da i kan.
13 Aw k'a fɔ ko: «A' ye ne bɔ dugukolo kan, walisa ne kana o mafiɲɛyali mɛn tun.»
14 Matigi, i b'a dɔn ko ne saniyalen don ka bɔ jurumu bɛɛ la ni hadamadenw ye.
15 Ne ma ne tɔgɔ nɔgɔ abada, wala ne fa tɔgɔ, ne ka jɔnya jamana kɔnɔ, ne kelenpe de ye ne fa denmuso ye, den si t'a fɛ ka kɛ a ciyɛntala ye, a somɔgɔw si tɛ a ciyɛntabaga ye, wala denkɛ si tɛ yen a ɲɛnama, ne bɛ se ka ne yɛrɛ mara muso ye min fɛ. Mun na ne ka kan ka ɲɛnamaya? nka ni a ma diya i ye ko ne ka sa, i ka a fɔ ko u ka ne jateminɛ, ka hinɛ ne la, walisa ne kana maloya mɛn tun.»
16 O cogo la, u fila bɛɛ ka deliliw mɛnna Ala belebeleba ka bonya ɲɛkɔrɔ.
17 Rafaɛl cira ka taa u fila bɛɛ kɛnɛya, o kɔrɔ ye ko a ka Tobiti ɲɛ finman bɔ, ka Raguɛl denmuso Sara di Tobiti denkɛ Tobiyasi ma, a ka kɛ muso ye. ani ka Asmodeus siri ni jugu ye; sabu a tun ye Tobiya ta ye ciyɛn hakɛ fɛ. O waati kelen na, Tobit sera so, ka don a ka so, Raguɛl denmuso Sara jiginna ka bɔ a ka so sanfɛ.

SABABU 4nan

1 O don na, Tobiti hakili jigira wari min na, a tun ye Gabaɛl kalifa Mɛdi jamana na.
2 A y'a fɔ a yɛrɛ kɔnɔ ko: «Saya nege don ne la. mun de kosɔn ne tɛ ne denkɛ Tobiya wele walisa ne ka wari jira a la sani ne ka sa?
3 A y'a wele tuma min na, a ko: «Ne denkɛ, ni ne sara, i ka ne su don. I kana i ba mafiɲɛya, nka i ka a bonya i ka ɲɛnamaya bɛɛ kɔnɔ, ka min diya a ye, i kana o kɛ.
4 Ne denkɛ, i hakili to a la ko a ye farati caman ye i la, i tun bɛ a kɔnɔ tuma min na.
5 Ne denkɛ, i hakili to Matigi an ka Elohim la i ka donw bɛɛ la, i kana i sago bila ka jurumu kɛ wala ka a ka ci fɔlenw tiɲɛ.
6 Ni i ye tiɲɛ fɔ, i ka kɛwalew na ɲɛ sɔrɔ i ni tilennenya mɔgɔw bɛɛ bolo.
7 I ka saraka di i ka nafolo la. Ni i ye saraka di, i kana keleya i ɲɛ na, i kana i ɲɛda kɔsegin faantan si ma, Ala ɲɛda tɛna i kɔsegin i la.»
8 Ni fɛn caman b'i bolo, i ka saraka di ka kɛɲɛ ni o ye.
9 I bɛ nafolo ɲuman dɔ mara i yɛrɛ ye wajibi don na.
10 Katuguni saraka bɛ mɔgɔ kisi saya ma, nka a tɛ sɔn ka na dibi la.
11 Katuguni nilifɛn ɲuman ye nilifɛn ɲuman ye min bɛ di mɔgɔ bɛɛ ma Kɔrɔtalenba ɲɛ kɔrɔ.
12 I janto jatɔya bɛɛ la, ne denkɛ, i ka muso dɔ ta ka bɔ i bɛnbaw bɔnsɔn na, i kana dunan muso furu, muso min tɛ i fa ka kabila la, katuguni an ye kiraw denw ye, Noe, Ibrahima .
13 O de kosɔn sisan, ne denkɛ, i balimaw kanu, i kana i balimaw, i ka jama denkɛw ni denmusow mafiɲɛya i dusukun na, k'a masɔrɔ halakili ni tɔɔrɔ caman bɛ kɛ kuncɛbaya de la, toli bɛ kɛ jatɔya la ani dɛsɛba don, katuguni jatɔya ye kɔngɔ ba ye.»
14 Mɔgɔ min ye baara kɛ i ye, o ka sara kana to i fɛ, nka a ka o di a ma, katuguni ni i bɛ baara kɛ Elohim ye, a na i sara fana. I ka kɛ hakilitigi ye i ka kuma bɛɛ la.»
15 I kana o koniya mɔgɔ si la, i kana diwɛn min walisa i ka dɔlɔ min.
16 I ka i ka dumuni dɔ di kɔngɔtɔw ma, i ka fini dɔ di farilankolonw ma. I ka saraka di ka kɛɲɛ ni i ka caman ye.
17 I ka nbuuru bɔn mɔgɔ tilennenw sudon yɔrɔ la, nka i kana foyi di mɔgɔ juguw ma.
18 Aw ye laadilikan ɲini hakilitigiw bɛɛ fɛ, aw kana laadilikan si mafiɲɛya.
19 I ka Matigi i ka Elohim tanu tuma bɛɛ, k'a ɲini a fɛ i ka siraw ka ɲɛ, i ka siraw ni i ka laadilikanw bɛɛ ka ɲɛ. nka Matigi yɛrɛ bɛ fɛn ɲumanw bɛɛ di, a b'a fɛ mɔgɔ min na, a b'o majigin, a b'a fɛ cogo min na. o de kosɔn sisan, ne denkɛ, i hakili to ne ka ci fɔlenw na, i kana u bɔ i hakili la.»
20 Sisan ne b'a jira u la ko ne ye talanta tan di Gabriyasi denkɛ Gabaɛl ma Rages dugu la Mɛdi jamana na.
21 Ne denkɛ, i kana siran ko an kɛra faantan ye, katuguni nafolo caman b'i la, ni i bɛ siran Elohim ɲɛ, ka jurumu bɛɛ labila ka a diyanyeko kɛ.

SABABU 5NAN

1 Tobiyasi y'a jaabi ko: «Ne Fa, i ye fɛn minnu fɔ ne ye, ne na olu bɛɛ kɛ.
2 Nka ne bɛ se ka wari sɔrɔ cogo di, k'a masɔrɔ ne t'a dɔn?
3 O kɔ, a ye bololasɛbɛn di a ma k'a fɔ a ye ko: «I ka cɛ dɔ ɲini i fɛ min bɛ se ka taa n'i ye ka ne ɲɛnama to, ne na sara di a ma.
4 A taara cɛ dɔ ɲini tuma min na, a ye Rafaɛl sɔrɔ min tun ye mɛlɛkɛ ye.
5 Nka a ma o dɔn. A y'a fɔ a ye ko: «I bɛ se ka taa ni ne ye Rages wa?» I bɛ o yɔrɔw dɔn kosɛbɛ wa?
6 Mɛlɛkɛ y'a fɔ u ye ko: «Ne na taa n'i ye, ne bɛ sira dɔn kosɛbɛ.»

7 Tobiyasi y'a fɔ a ye ko: «I ka to ne ye fo ne ka o fɔ ne fa ye.»
8 A y'a fɔ a ye ko: «Taa i kana mɛn.» O la, a donna k'a fɔ a fa ye ko: «Ne ye dɔ sɔrɔ min bɛ taa ni ne ye.» O kɔ, a ko: «A wele ne fɛ, walisa ne k'a dɔn a ye kabila min ye, ani ni a ye mɔgɔ dannamɔgɔ ye ka taa n'i ye.»
9 A y'a wele, a donna, u ye ɲɔgɔn fo.
10 Tobiti y'a fɔ a ye ko: «N balimakɛ, i ye kabila ni denbaya min bɔ, i k'o jira ne la.»
11 A y'a fɔ u ye ko: «I bɛ kabila wala denbaya dɔ ɲini wala saratigi dɔ ka taa n'i denkɛ ye wa?» Tobit y'a fɔ a ye ko: «N balimakɛ, ne b'a fɛ ka i somɔgɔw ni i tɔgɔ dɔn.»
12 O kɔ, a y'a fɔ ko: «Ne ye Azariyasi ye, Ananiyasi cɛba ni i balimaw denkɛ.»
13 Tobiti y'a fɔ o kɔ ko: «N balimakɛ, i bisimilalen don. I kana dimi ne kɔrɔ sisan, katuguni ne ye ɲininkali kɛ ka i ka kabila ni i ka somɔgɔw dɔn. katuguni e ye ne balimakɛ ye, mɔgɔ sɛbɛ ni denkɛ ɲuman, katuguni ne bɛ Ananiya ni Jonata dɔn, olu minnu ye o Samaya denkɛw ye. U ma lafili an balimaw ka fili la.
14 Nka a fɔ ne ye, ne na sara jumɛn di i ma? i b'a fɛ ka drakma kelen sɔrɔ don o don, ani fɛn minnu ka kan ka kɛ, i n'a fɔ ne denkɛ ta?
15 Nka, ni aw kɔsegira hɛrɛ la, ne na dɔ fara aw ka sara kan.
16 O la sa, o diyara u ye kosɛbɛ. A y'a fɔ Tobiyasi ye ko: «I labɛn taama kama, Ala ka taama ɲuman ci i ma.» A denkɛ ye fɛn bɛɛ labɛn taama kama tuma min na, a fa ko: «I ni nin cɛ ka taa, Ala min sigilen bɛ sankolo la, o ka i ka taama ɲɛ, Ala ka mɛlɛkɛ ka i jɛ.» O la, u fila bɛɛ taara ni kamalennin ka wulu ye.
17 Nka a ba Anna kasila k'a fɔ Tobiti ye ko: «Mun y'a to i ye an denkɛ bila ka taa?» a tɛ an bololanɛgɛ ye, ka don ka bɔ an ɲɛfɛ wa?
18 Aw kana namara kɛ ka wari fara wari kan, nka a ka kɛ i n'a fɔ banbali an den ta fan fɛ.
19 Matigi ye min di an ma an ka ɲɛnamaya kɛ ni min ye, o bɛ bɔ an na.
20 Tobiti y'a fɔ a ye ko: «Ne balimamuso, i kana i janto i la. a na kɔsegin lafiya la, i ɲɛw na a ye.»
21 Mɛlɛkɛ ɲuman na a jɛ, a taama na ɲɛ, a na kɔsegin hɛrɛ la.
22 O kɔ, a ye kasi ban.

SABABU 6NAN

1 U taatɔ, u sera Tigris baji la wula fɛ.
2 Kamalennin jiginna ka taa a yɛrɛ ko tuma min na, jɛgɛ dɔ panna ka bɔ baji la, a tun b'a fɛ k'a dun.
3 Mɛlɛkɛ y'a fɔ a ye ko: «I ka jɛgɛ ta.» Kamalennin ye jɛgɛ minɛ k'a sama ka taa dugukolo kan.
4 Mɛlɛkɛ y'a fɔ u ye ko: «Jɛgɛ da wuli ka dusukun ni sugunɛ ni galo ta k'u bila lafiya la.»
5 O kamalen y'a kɛ i ko mɛlɛkɛ y'a fɔ a ye cogo min na. U ye jɛgɛ tobi tuma min na, u y'a dun, o kɔ, u fila bɛɛ taara sira fɛ, fo ka gɛrɛ Ekibatane la.
6 Kamalennin y'a fɔ mɛlɛkɛ ye ko: « Balimakɛ Azariyasi , nafa jumɛn bɛ jɛgɛ dusukun ni sugunɛ ni galon na ?
7 A y'a fɔ a ye ko: «Ni jinɛ walima jinɛ jugu dɔ bɛ mɔgɔ dɔ tɔɔrɔ, an ka kan ka o sisi bɔ cɛ walima muso ɲɛkɔrɔ, o la, jama tɛna jɔrɔ tugun.»
8 Galo ta fan fɛ, a ka ɲi ka tulu kɛ mɔgɔ min ɲɛ na, a na kɛnɛya.
9 U gɛrɛla Rages dugu la tuma min na.
10 Mɛlɛkɛ y'a fɔ kamalennin ye ko: « Balimakɛ, bi an na sigi Raguɛl fɛ, o min ye i balimakɛ denkɛ ye. Denmuso kelenpe fana b'a fɛ, o tɔgɔ ko Sara. Ne na kuma a nɔ na, walisa a ka di i ma ka kɛ muso ye.»
11 A ka jo bɛ i ta ye, k'a masɔrɔ i ye a somɔgɔw dɔrɔn de ye.
12 Npogotiginin cɛ ka ɲi, a hakili ka di. ni an seginna ka bɔ Rages an na furu seli kɛ: bawo ne b'a dɔn ko Raguel tɛ se k'a furu mɔgɔ wɛrɛ ma ka kɛɲɛ ni Musa ka sariya ye, nka a bɛna jalaki saya la, bawo ciyɛn hakɛ ka fisa i ma ka tɛmɛ mɔgɔ tɔw bɛɛ kan dɔ wɛrɛ.
13 Kamalennin ye mɛlɛkɛ jaabi ko: «N balimakɛ Azariyasi, ne y'a mɛn ko nin jɔnmuso wolonwula dira cɛ wolonwula ma, olu bɛɛ sara furuso kɔnɔ.»
14 Sisan, ne ye ne fa denkɛ kelenpe ye, ne bɛ siran, walisa ni ne donna a fɛ, ne bɛ sa i ko fɔlɔ, katuguni jinɛ jugu b'a kanu, min tɛ farikolo si tɔɔrɔ, fo mɔgɔ minnu bɛ na a fɛ ale; O de kosɔn ne bɛ siran fana ko ne tɛna sa, ka ne fa ni ne ba ka ɲɛnamaya lase kaburu la ne kosɔn ni dusukasi ye.
15 Mɛlɛkɛ y'a fɔ a ye ko: «I fa ye ci minnu fɔ i ye, i hakili tɛ olu la wa? o de kosɔn ne balimakɛ, i ka ne lamɛn. katuguni a na di i ma ka kɛ muso ye. I kana jate kɛ hakili jugu la. Katuguni o su kelen in na, a na di i ma furu la.»
16 Ni i donna furuso kɔnɔ tuma min na, i na tulu sumalen buguri ta ka jɛgɛ dusukun ni a sugunɛ dɔ da u kan ka sisi bɔ o la.
17 Sitanɛ na o kasa mɛn ka boli ka taa, ka na tugun abada, nka ni i nana a fɛ, i ka wuli ka Ala deli min ye makarikɛla ye, min na makari aw la ka aw kisi aw: aw kana siran, katuguni a sigira i ye kabini fɔlɔfɔlɔ. I na a mara, a na taa n'i ye.» Ka fara o kan, ne hakili la, a na denw bange i ye. Tobiyasi ye o kow mɛn tuma min na, a y'a kanu, a dusukun donna a la kosɛbɛ.

SABABU 7nan

1 U sera Ekibatane tuma min na, u sera Raguɛl ka so, Sara ye u kunbɛn.
2 Raguel y'a fɔ a muso Edna ye ko: «Nin kamalennin ni ne balimakɛ Tobiti bɔlen bɛ ɲɔgɔn fɛ dɛ!»
3 Raguɛl y'u ɲininka ko: «Balimaw, aw bɔra min? U y'a fɔ u ye ko: «An bɔra Neftalim denkɛw la, minnu minɛlen don Ninifu.»
4 A y'a fɔ u ye ko: «Aw bɛ an somɔgɔw Tobiti dɔn wa? U ko: «An b'a dɔn.» A ko: «Kɛnɛya bɛ a la wa?
5 U y'a fɔ ko: «A ɲɛnama don, a kɛnɛyara fana.»
6 O kɔ, Raguɛl y'i pan ka a susu ka kasi.
7 A ye dugawu kɛ a ye k'a fɔ a ye ko: «I ye mɔgɔ sɛbɛ ni mɔgɔ ɲuman denkɛ ye.» Nka a y'a mɛn ko Tobiti fiyentɔ don, a dusu tiɲɛna ka kasi.
8 A muso Edna ni a denmuso Sara fana kasila. Ka fara o kan, u y'u ɲɛnajɛ ni nisɔndiya ye; U ye sagaden kelen

faga ka ban, u ye sogo mara tabali kan. O kɔ, Tobiyasi y'a fɔ Rafaɛl ye ko: « Balimakɛ Azariyasi, i ye kuma minnu fɔ sira kan, i ka kuma olu kan, ka nin jago in bila ka taa.
9 A ye o ko fɔ Raguɛl ye, Raguɛl y'a fɔ Tobiyasi ye ko: «I ka dumuni kɛ ka minni kɛ, ka nisɔndiya.
10 A bɛnnen don i ka ne denmuso furu, o bɛɛ n'a ta, ne na tiɲɛ fɔ i ye.
11 Ne ye ne denmuso furu cɛ wolonwula ma, u nana a fɛ su min na, olu sara. Nka Tobiyasi ko: «Ne tɛna foyi dun yan, fo an ka bɛn ɲɔgɔn ma ka kali ɲɔgɔn na.»
12 Raguɛl y'a fɔ ko: «O tuma na fɛ, i ka a ta ka kɛɲɛ ni a kɛcogo ye, katuguni e ye a balimakɛ denkɛ ye, a ye i ta ye, makari Ala bɛ ɲɛtaa ɲuman di i ma fɛn bɛɛ la.»
13 O kɔ, a y'a denmuso Sara wele, a nana a fa fɛ, a y'a bolo minɛ k'a di Tobiyasi muso ma, k'a fɔ a ye ko: «A filɛ, i k'a ta Musa ka sariya la, ka taa n'a ye i fɛ.» fa. A ye dugawu kɛ u ye.
14 A y'a muso Edna wele ka papiye ta ka layidu sɛbɛn dɔ sɛbɛn ka taamasiyɛn kɛ o kan.
15 O kɔ, u y'a daminɛ ka dumuni kɛ.
16 Raguel y'a muso Edna wele k'a fɔ a ye ko: «Balimamuso, i ka so wɛrɛ labɛn ka na n'a ye yen.»
17 A y'a fɔ a ye cogo min na, a nana n'a ye yen.
18 Ne denmuso, i ka dusu saalo ɲuman sɔrɔ. sankolo ni dugukolo Matigi ka nisɔndiya di i ma i ka dusukasi in kosɔn.

SABABU 8NAN

1 U ye dumuni kɛ tuma min na, u nana ni Tobiyasi ye a fɛ.
2 A taatɔ, a hakili jigira Rafaɛl ka kumaw la, ka tulu sumalenw buguri ta ka jɛgɛ dusukun ni a sugunɛ don o la ka sisi bɔ o la.
3 Ni jugu kasa mɛnna tuma min na, a bolila ka taa Misira jamana fan bɛɛ la, mɛlɛkɛ y'a siri.
4 U fila bɛɛ datugulen kɔ ɲɔgɔn fɛ, Tobiyasi wulila ka bɔ dilan kan k'a fɔ ko: «Balimamuso, wuli ka delili kɛ walisa Ala ka hinɛ an na.»
5 Tobiyasi y'a daminɛ k'a fɔ ko: «An bɛnbaw ka Ala, i ye dubaden ye. Sankolow ka duba i ye, ani i ka danfɛnw bɛɛ.»
6 I ye Hadama kɛ a muso ye, ka kɛ a dɛmɛbaga ye, ka to yen. an ka dɛmɛ dɔ kɛ a ye min bɛ i ko ale yɛrɛ.»
7 Sisan, Matigi, ne tɛ ne balimamuso in ta nege nege la, nka a tilennen don.
8 A y'a fɔ a ye ko: «Amiina.»
9 U fila bɛɛ sunɔgɔra o su in na. Raguel wulila ka taa kaburu dɔ da.
10 A ko: «Ne bɛ siran ko ale fana tɛna sa.»
11 Nka Raguɛl sera a ka so tuma min na.
12 A y'a fɔ a muso Edna ye. A' ye jɔnmuso dɔ ci k'a lajɛ ni a ɲɛnama don.
13 Npogotigimuso ye da yɛlɛ ka don, ka u fila bɛɛ sunɔgɔlen sɔrɔ.
14 A bɔra ka na a fɔ u ye ko a ɲɛnama don.
15 Raguel ye Elohim tanu k'a fɔ ko: «Ala, i ka kan ka tanu ni tanuli saniyalen ni tanuli senuma bɛɛ ye. o de kosɔn i ka mɔgɔ senumaw ka i tanu ni i ka danfɛnw bɛɛ ye. I ka mɛlɛkɛw bɛɛ ni i ɲɛnatɔmɔlenw bɛɛ ka i tanu fo abada.»
16 I ka kan ka tanu, katuguni i ye ne nisɔndiya. wa o ma na ne ma ne tun bɛ siga min na; Nka i ye an minɛ ka kɛɲɛ ni i ka makariba ye.»
17 I ka kan ka tanu, katuguni i hinɛ donna mɔgɔ fila la minnu tun ye u faw den kelenpew ye.
18 Raguɛl y'a fɔ a ka jɔnw ye ko u ka kaburu fa.
19 A ye kɔɲɔ seli kɛ tile tan ni naani.
20 Sani furu donw ka ban, Raguel tun y'a fɔ a ye ni kalili ye ko a kana taa fo furu tile tan ni naani ka ban.
21 O kɔ, a ka a bolofɛn tilancɛ ta ka taa a fa fɛ lafiya la. ani a ka kan ka tɔ sɔrɔ ni ne ni n muso sara.

SABABU 9NAN

1 Tobiyasi ye Rafaɛl wele k'a fɔ a ye ko:
2 Balimakɛ Azariyasi, i ka baaraden dɔ ta ni ɲɔgɔmɛ fila ye, ka taa Rages of Media Gabael, ka na ni wari ye ne ye ka na n'a ye kɔɲɔ la.
3 Raguɛl ye kalifa kɛ ko ne tɛna taa.»
4 Nka ne fa bɛ donw jate. Ni ne ye mɛn kɛ, a na nimisa kosɛbɛ.
5 Rafaɛl bɔra ka taa sigi Gabaɛl fɛ ka bololasɛbɛn di a ma.
6 Sɔgɔmada joona fɛ, u fila bɛɛ bɔra ɲɔgɔn fɛ ka taa kɔɲɔ la.

SABABU 10NAN

1 A fa Tobiti tun bɛ jate kɛ don o don.
2 Tobiti y'a ɲininka ko: «U sirilen bɛ wa? wala Gabaɛl sara, mɔgɔ si tɛ yen min bɛ se ka wari di a ma wa?
3 O de y'a to a nimisara kosɛbɛ.
4 A muso y'a fɔ a ye ko: «Ne denkɛ sara, k'a masɔrɔ a bɛ mɛn. A y'a daminɛ ka kasi k'a fɔ ko:
5 Sisan, ne denkɛ, ne tɛ hami foyi la kabini ne y'i bila ka taa, ne ɲɛw yeelen.
6 Tobiti y'a fɔ a ye ko: «I makun, i kana i janto a la, katuguni a lafiyalen don.»
7 Nka muso ko: «I makun na, i kana ne lafili. ne denkɛ sara. A tun bɛ bɔ don o don u taara sira fɛ, a tun tɛ dumuni si dun tile fɛ, a tun tɛ su bɛɛ dabila ka a denkɛ Tobiya kasi, fo ka se kɔɲɔ tile tan ni naani ma, Raguɛl tun ye kalifa min kɛ ko a bɛna o kɛ musaka kɛ yen. Tobiyasi y'a fɔ Raguɛl ye ko: «A to ne ka taa, katuguni ne fa ni ne ba tɛ filɛli kɛ tugun ka ne ye.»
8 Nka a somɔgɔw y'a fɔ a ye ko: «To ne fɛ, ne na ci bila i fa fɛ, u na a fɔ a ye ko i bɛ taa cogo min na.»
9 Tobiyasi y'a fɔ ko: «Ayi. nka a to ne ka taa ne fa fɛ.»
10 Raguel wulila ka a muso Sara ni a ka nafolo tilancɛ di a ma, a ka baarakɛlaw ni a ka baganw ni a ka wari.
11 A ye duba u ye ka u bila ka taa k'a fɔ ko: «Sankolo Ala ka taama ɲuman di aw ma, ne denw.»
12 A y'a fɔ a denmuso ye ko: «I fa ni i somɔgɔw bonya, olu minnu ye i bangebagaw ye sisan, walisa ne ka i ka kibaru duman mɛn.» A y'a susu. Edna fana y'a fɔ Tobiyasi ye ko: «Sankolo Matigi ka i lasegin, ne balimakɛ kanulen, ka a to ne ka ne denmuso Sara denw ye sani ne ka sa, walisa ne ka ɲagali Matigi ɲɛ kɔrɔ

dannaya kɛrɛnkɛrɛnnen; yɔrɔ min na, aw kana a deli ka juguya.

SABABU 11NAN

1 O kɔ, Tobiyasi taara a ka sira kan, ka Elohim tanu ko a ye taama ɲuman di a ma, ka dugawu kɛ Raguel ni a muso Edna ye, ka taa fo u gɛrɛla Ninivɛ dugu la.
2 Rafaɛl y'a fɔ Tobiyasi ye ko: «N balimakɛ, i y'a dɔn i ye i fa to cogo min na.
3 An ka teliya ka taa i muso ɲɛkɔrɔ ka so labɛn.
4 I ka jɛgɛ galon ta i bolo. O la, u taara u ka sira fɛ, wulu taara u nɔfɛ.
5 An sigilen tun bɛ ka a denkɛ filɛ sira fan fɛ.
6 A ye a natɔ ye tuma min na, a y'a fɔ a fa ye ko: «I denkɛ ni cɛ min taara ɲɔgɔn fɛ, o bɛ na.»
7 Rafaɛl y'a fɔ ko: «Tobiyasi, ne y'a dɔn ko i fa na a ɲɛw yɛlɛ.»
8 O de kosɔn i ka a ɲɛw tulu ni galon ye, ni a sɔgɔra o la, a na mugu, a finman na bin, a na i ye.
9 An bolila ka bɔ ka taa a bin a denkɛ kɔ kan k'a fɔ a ye ko: «Ne denkɛ, ne y'i ye, kabini sisan, ne wasa bɛ sa.» U fila bɛɛ kasi.
10 Tobiti fana bɔra da la ka a sennasisi, nka a denkɛ bolila ka taa a fɛ.
11 A y'a fa minɛ k'a fɔ a faw ɲɛw la k'a fɔ ko: «I jigi ka di ne fa.»
12 A ɲɛw y'a daminɛ ka sɔgɔsɔgɔ tuma min na, a y'u magaya.
13 O finman bɔra a ɲɛw la, a y'a denkɛ ye tuma min na, a binna a kɔ kan.
14 A kasila k'a fɔ ko: «Ala, i ye dubaden ye, i tɔgɔ ye dubaden ye fo abada. I ka mɛlɛkɛ senumaw bɛɛ ye dubadenw ye.
15 I ye ne bugɔ ka hinɛ ne la, katuguni ne bɛ ne denkɛ Tobiyasi filɛ. A denkɛ taara ɲagali la, ka koba minnu kɛra a la Mɛdi jamana na, a y'o fɔ a fa ye.
16 Tobiti bɔra ka taa a denmuso kunbɛn Ninivɛ da la, a nisɔndiyara ka Elohim tanu.
17 Tobiyasi ye barika da u ɲɛ kɔrɔ, katuguni Ala hinɛra a la. A gɛrɛla a denmuso Sara la tuma min na, a ye dugawu kɛ a la k'a fɔ a ye ko: «Ne denmuso, i ka kan ka duba Ala ye, o min ye i lase an ma, ka duba i fa ni i ba ye.» Nisɔndiya tun bɛ a balimaw bɛɛ la minnu tun bɛ Ninivɛ dugu kɔnɔ.
18 Akiakarus ni a balimakɛ denkɛ Nasbasi nana.
19 Tobiyasi ka kɔɲɔ kɛra tile wolonwula kɔnɔ ni nisɔndiyaba ye.

SABABU 12NAN

1 Tobiti y'a denkɛ Tobiyasi wele k'a fɔ a ye ko: «Ne denkɛ, i ka sara min taara i fɛ, i k'a lajɛ ka dɔ fara o kan.»
2 Tobiyasi y'a fɔ a ye ko: «Ne fa, ne nana ni fɛn minnu ye, ne ye olu tilancɛ di a ma, o tɛ kojugu ye.
3 A ye ne lasegin i ma lafiya la, ka ne muso kɛnɛya, ka na ni wari ye ne ye, ka i kɛnɛya o cogo kelen na.
4 Cɛkɔrɔba ko: «A ka kan ni a ye.»
5 A ye mɛlɛkɛ wele k'a fɔ a ye ko: «I nana ni fɛn minnu bɛɛ ye, i ka olu tilancɛ ta ka taa lafiya la.»
6 O kɔ, a y'u fila bɛɛ fara ɲɔgɔn kan k'a fɔ u ye ko: «Aw ka Ala tanu, ka a tanu, ka a tanu a ye ko minnu kɛ aw la ɲɛnamaw bɛɛ ɲɛ na.» A ka ɲi ka Ala tanu, ka a tɔgɔ kɔrɔta, ka Ala ka kɛwalew jira ni bonya ye. o de kosɔn aw kana sɛgɛn ka a tanu.»
7 A ka ɲi ka masakɛ ka gundo kɔlɔsi, nka bonya ka bon ka Elohim ka kɛwalew jira. Ko ɲuman kɛ, kojugu si tɛna maga aw la.
8 Delili ka ɲi ni sunɔgɔ ni saraka ni tilennenya ye. Dɔgɔkun ni tilenbaliya ka fisa ni tilenbaliya caman ye. Ka saraka di ka fisa ni sanu bilali ye.
9 Katuguni saraka bɛ mɔgɔ kisi saya ma, ka jurumu bɛɛ saniya. Minnu bɛ saraka ni tilennenya kɛ, olu na fa ɲɛnamaya la.
10 Nka jurumukɛlaw ye u yɛrɛw ka ɲɛnamaya juguw ye.
11 Tiɲɛ na, ne tɛna foyi dogo aw la. K'a masɔrɔ ne y'a fɔ ko: «A ka ɲi ka masakɛ dɔ ka gundo mara, nka bonya tun ka di ka Ala ka kɛwalew jira.»
12 Sisan, i ni i denmuso Sara bɛ delili kɛ tuma min na, ne ye i hakili jigin i ka deliliw la Senuman ɲɛ kɔrɔ.
13 I ma mɛn ka wuli ka i ka sufɛdumuni bila ka taa suw datugu tuma min na, i ka kɛwale ɲuman ma dogo ne la, nka ne tun bɛ i fɛ.
14 Sisan, Ala ye ne ci ka i ni i denmuso Sara kɛnɛya.
15 Ne ye Rafaɛl ye, mɛlɛkɛ senuma wolonwula dɔ la kelen, minnu bɛ mɔgɔ senumaw ka deliliw kɛ, ka don ka bɔ ka taa Senuman nɔɔrɔ ɲɛ.
16 O kɔ, u fila bɛɛ ɲɛnasisira, u y'i bin u ɲɛda kan, katuguni u siranna.
17 Nka Yesu y'a fɔ u ye ko: «Aw kana siran, katuguni a na ɲɛ. o de kosɔn, aw ka Ala tanu.
18 Ne nana ne ka nɛɛma si de kosɔn, nka ne nana an ka Elohim sago de kosɔn. O de kosɔn aw ka a tanu fo abada.»
19 Nin donw bɛɛ la, ne y'i jira aw la. Nka ne ma dumuni kɛ, ne ma minni kɛ, nka aw ye yelifɛn dɔ ye.
20 Sisan, aw ka barika da Ala ye, katuguni ne bɛ taa ne cibaa fɛ. Nka minnu bɛ kɛ, aw ka olu bɛɛ sɛbɛn gafe kɔnɔ.»
21 U wulila tuma min na, u ma Yesu ye tun.
22 O kɔ, u sɔnna Elohim ka kabako kɛwalebaw ni kabako kɛwalew ma, ani Matigi ka mɛlɛkɛ y'i jira u la cogo min na.

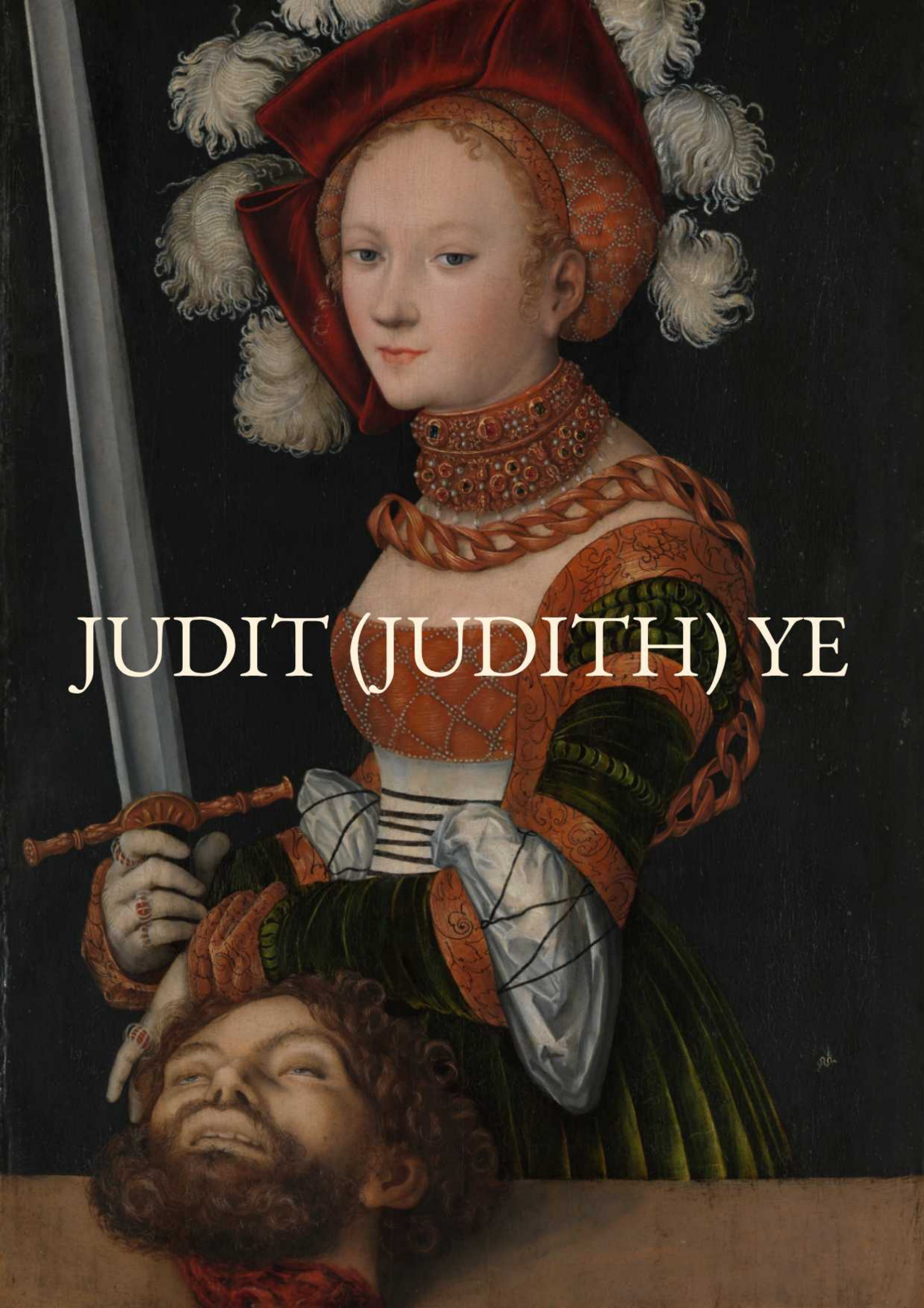
SABABU 13NAN

1 Tobiti ye ɲagali delili sɛbɛn k'a fɔ ko: «Ala min ɲɛnama don badaa badaa, o ka tanu, a ka masaya ka duba.»
2 A bɛ bugɔ ni makari bɛ a la.
3 Aw Israɛldenw, a' y'a fɔ a ye siya wɛrɛw ɲɛkɔrɔ, katuguni ale de y'an jɛnsɛn u cɛma.
4 A' ye a ka bonyali fɔ yen ka a tanu ɲɛnamaw bɛɛ ɲɛ kɔrɔ, katuguni ale de ye an Matigi ye, an Fa Ala de don badaa.
5 A na an bugɔ an ka tilenbaliyakow kosɔn, a na makari an na ko kura, ka an lajɛ ka bɔ siyaw bɛɛ cɛma, a ye an jɛnsɛn minnu cɛma.

6 Ni aw y'aw kɔdon a fɛ ni aw dusukun bɛɛ ni aw hakili bɛɛ ye, ka tilennenya kɛ a ɲɛ kɔrɔ, o tuma na, a na aw kɔsegin aw ma, a tɛna a ɲɛda dogo aw la.» O de kosɔn, a bɛna min kɛ aw la, aw k'o lajɛ, ka sɔn a ma ni aw da bɛɛ ye, ka sebaaya Matigi tanu, ka Masakɛ banbali tanu. Ne ka jɔnya jamana kɔnɔ, ne bɛ a tanu, ka a ka sebaaya ni a ka bonya fɔ siya jurumutɔ dɔ ye. Aw jurumutɔw, aw ka aw kɔ tigɛli kɛ ka tilennenya kɛ a ɲɛ kɔrɔ.
7 Ne na ne ka Elohim tanu, ne na sankolo masakɛ tanu, ka ɲagali a ka bonya kosɔn.
8 Mɔgɔ bɛɛ ka kuma, bɛɛ ka a tanu a ka tilennenya kosɔn.
9 Jerusalɛm, dugu senuma, a na i bugɔ i denw ka kɛwalew kosɔn, ka makari mɔgɔ tilennenw denw na kokura.
10 I ka Matigi tanu, katuguni a ka ɲi, ka Masakɛ banbali tanu, walisa a ka fanibugu ka jɔ i kɔnɔ ni nisɔndiya ye, ka mɔgɔ minɛlenw nisɔndiya i kɔnɔ, ka olu kanu i kɔnɔ fo abada minnu ye bɔnɛ ye.
11 Siya caman na ka bɔ yɔrɔ jan ka na Matigi Elohim tɔgɔ la ni nilifɛnw ye u bolo, hali nilifɛnw sankolo masakɛ ma. bɔnsɔn bɛɛ na i tanu ni ɲagaliba ye.»
12 Minnu b'i koniya, olu bɛɛ dangalen don, i kanubaaw bɛɛ na duba sɔrɔ badaa.
13 Aw ka ɲagali ka ɲagali mɔgɔ tilennenw denw kosɔn, katuguni u na lajɛn ka mɔgɔ tilennenw Matigi tanu.
14 Minnu bɛ i kanu, olu ye dubadenw ye, katuguni u na nisɔndiya i ka hɛrɛ la. U na ɲagali i kosɔn, ni u ye i nɔɔrɔ bɛɛ ye, u na ɲagali fo abada.»
15 Ne ni ka duba Elohim Masakɛba ye.
16 Jerusalɛm na jɔ ni safir ni emɛridi ni kabakurun sɔngɔ gɛlɛnw ye.
17 Jerusalɛm nbɛdaw na tigɛ ni berili ni karibunkili ani Ofiri kabakurunw ye.
18 A ka nbɛdaw bɛɛ na a fɔ ko: «Aleluya». U na a tanu k'a fɔ ko: «Ala min ye a tanu fo abada, o ka tanu.»

SABABU 14NAN

1 Tobiti ye Ala tanu da ban.
2 A si tun ye san biduuru ni bi duuru ye tuma min na, a ɲɛ tununna, a ye saraka di a ma, ka dɔ fara Matigi Ala ɲɛsiran kan, ka a tanu.
3 A kɔrɔla kosɛbɛ tuma min na, a y'a denkɛ ni a denkɛw wele k'a fɔ a ye ko: «Ne denkɛ, i ka i denw ta. katuguni ne kɔrɔla, ne labɛnnen don ka bɔ nin ɲɛnamaya la.»
4 Taga ne denkɛ Mɛdi, katuguni kira Jonasi ye min fɔ Ninivɛ ko la, ne dalen b'a la ko a bɛna tiɲɛ. ani ko hɛrɛ bɛna kɛ Mɛdi jamana na waati dɔ kɔnɔ. An balimaw na jɛnsɛn dugukolo kan ka bɔ o jamana ɲuman na, Jerusalɛm na kɛ lakolon ye, Ala ka so na jeni ka kɛ lakolon ye waati dɔ kɔnɔ.
5 Elohim na makari u la tugun, ka u lasegin jamana kɔnɔ, u na Alabatosoba jɔ yɔrɔ min na, nka a tɛna kɛ i ko fɔlɔ ta, fo o waati ka dafa. O kɔfɛ, u na segin ka bɔ u jɔnya yɔrɔ bɛɛ la, ka Jerusalɛm jɔ nɔɔrɔ la, Ala ka so na jɔ a kɔnɔ badaa ni nɔɔrɔ boon ye, i ko kiraw y'a fɔ cogo min na.
6 Siyaw bɛɛ na kɔsegin ka siran Matigi Elohim ɲɛ tiɲɛ na, ka u ka boliw su don.
7 Siyaw bɛɛ na Matigi tanu, a ka mɔgɔw na sɔn Ala ma, ka Matigi na a ka mɔgɔw kɔrɔta. Minnu bɛ Matigi Ala kanu tiɲɛ ni tilennenya la, olu bɛɛ na ɲagali ka makari an balimaw la.
8 Sisan, ne denkɛ, i ka bɔ Ninivɛ, katuguni kira Jonasi ye ko minnu fɔ, olu na kɛ tiɲɛ na.
9 Nka i ka sariya ni ci fɔlenw mara, ka makari ni tilennenya jira i yɛrɛ la, walisa a ka ɲɛ.
10 I ka ne su don cogo ɲuman na, ani i ba ni ne ye. nka aw kana to Ninivɛ dugu la tun. I hakili to a la, ne denkɛ, Aman ye Achiacharus minɛ cogo min na, a lamɔna cogo min na, a y'a lamɔ dibi la cogo min na ka bɔ yeelen na, ani a ye a sara cogo min na kokura: o bɛɛ n'a ta, Achiacharus kisira, nka tɔ kelen y'a ka sara sɔrɔ: bawo a jigira dibi la. Manase ye saraka di, ka kisi saya janw ma, u tun ye minnu bila a ye, nka Aman binna o jaan kɔnɔ ka halaki.
11 O de kosɔn sisan, ne denkɛ, saraka bɛ min kɛ, ani tilennenya bɛ mɔgɔ kisi cogo min na, i k'o jateminɛ. A ye o kumaw fɔ tuma min na, a ye jinɛ dabila a ka dilan kan, a si tun bɛ san kɛmɛ ni bi segin ni bi duuru la. A y'a su don ni bonya ye.
12 A ba Ana sara tuma min na, a y'a su don a fa fɛ. Nka Tobiyasi n'a muso n'a denw taara Ekbatane a facɛman Raguel fɛ.
13 O yɔrɔ la, a kɔrɔla ni bonya ye, ka a fa ni a bamuso su don ni bonya ye, ka u ka nafolo ni a fa Tobiti ta ciyɛn ta.
14 A sara Ekibatane, Mɛdi jamana na, a si tun ye san kɛmɛ ni mugan ni wolonwula ye.
15 Nka sani a ka sa, a ye Ninivɛ halakili ko mɛn, Nabukodɔnɔsɔri ni Asuyɛri ye min minɛ.

JUDIT (JUDITH) YE

SABABU 1

1 Nabukodonɔsɔri ka masaya san tan ni filanan na, o min ye masaya kɛ Ninivi duguba kɔnɔ. Arfaxad ka waati la, o min tun ye masaya kɛ Mɛdikaw kun na Ɛkibatan.
2 U ye Ekibatan kogow jɔ ka lamini ni kabakurunw ye minnu bonya ye mɛtɛrɛ saba ye, u janya tun ye mɛtɛrɛ wɔɔrɔ ye, ka kogo janya kɛ mɛtɛrɛ biwolonwula ye, ka a bonya kɛ mɛtɛrɛ bi duuru ye.
3 Aw ye sankansobaw jɔ a da la, u janya ye mɛtɛrɛ kɛmɛ ye, u bonya da la mɛtɛrɛ biwɔɔrɔ.
4 A ye a daaw kɛ da minnu janya ye mɛtɛrɛ biwolonwula ye, u bonya tun ye mɛtɛrɛ binaani ye, a ka kɛlɛbolo barikamaw ka taa ni a sennamɔgɔw ka sigili kama.
5 Hali o waatiw la, masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ye kɛlɛ kɛ ni masakɛ Arfaksadi ye kɛnɛba kɔnɔ, kɛnɛba min bɛ Ragau dankan na.
6 Mɔgɔ minnu tun sigilen bɛ kuluw kan, olu bɛɛ nana a ma, ani Efrate ni Tigris ni Hidaspes, ani Elime masakɛ Arioki ka kɛnɛba, ani Kelod bɔnsɔn siya camanba ka taa kɛlɛ la.
7 Asiri masakɛ Nabukodonɔsɔri ye ci bila Pɛrɛsi sigibagaw bɛɛ ma, ani tilebin fɛ sigibagaw bɛɛ ma, ani Silisi, Damasi, Liban, Antiliban, ani kɔgɔji da la mɔgɔw bɛɛ ma.
8 Siyaw cɛma minnu tun bɛ Karmɛli ni Galad ani Galile sanfɛ ani Esdrelom kɛnɛba la.
9 Mɔgɔ minnu tun bɛ Samari ani a duguw la, ani Zurudɛn kɔ fɛ, ka taa a bila Jerusalɛm, Betane, Kelus, Kades, ani Misira baji, Tafne ni Ramse ani Gesem jamana bɛɛ la.
10 Fo aw ka se Tanis ni Mɛmfisi ni Misira sigibagaw bɛɛ ma fo ka se Etiyopi jamana dancɛw ma.
11 Nka jamana sigibagaw bɛɛ ye Asiri masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ka ci fɔlen nɔgɔya, u ma taa n'a ye kɛlɛ la. Katuguni u ma siran a ɲɛ.
12 O de y'a to Nabukodonɔsɔri dimina kosɛbɛ nin jamana bɛɛ kɔrɔ, ka kali a ka masasigilan ni a ka masaya la, ko a bɛna a hakɛ bɔ Silisi jamana ni Damasi ni Siri jamanaw bɛɛ la, ka dugudenw bɛɛ faga ni npan ye Mowabu jamana ni Amɔn bɔnsɔnw ni Jude jamana bɛɛ ani Misira jamanaw bɛɛ, fo aw ka se baji fila dancɛ la.
13 O kɔ, a taara kɛlɛ labɛn ni a ka sebaaya ye masakɛ Arfaxadi kɛlɛ san tan ni wolonwulanan na, a ye se sɔrɔ a ka kɛlɛ la, katuguni a ye Arfaxad fanga bɛɛ n'a ka sotigiw bɛɛ n'a ka wotoroninw bɛɛ tiɲɛ.
14 A kɛra a ka duguw kuntigi ye, ka na Ekibatane, ka sankansobaw minɛ, ka siraw tiɲɛ, ka a cɛɲi yɛlɛma ka kɛ maloya ye.
15 A ye Arfaxadi minɛ Ragau kuluw kan, k'a bugɔ ni a ka nɛgɛberew ye, k'a halaki pewu o don.
16 O kɔ, a seginna Ninivɛ, ale ni a ka siya caman, kɛlɛcɛw jamaba tun don, a ni a ka kɛlɛbolow ye tile kɛmɛ ni mugan kɛ yen.

SABABU 2NAN

1 San tan ni segin, kalo fɔlɔ tile mugan ni fila, kuma kɛra Asiri masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ka so kɔnɔ, ko a ka a yɛrɛ hakɛ bɔ dugukolo bɛɛ la, i ko a y'a fɔ cogo min na.
2 A y'a ka sɔrɔdasi kuntigiw ni a ka faamaw bɛɛ wele a ma, k'a ka gundo laadilikanw fɔ u ye, ka dugukolo bɛɛ tɔɔrɔ ban a yɛrɛ da la.
3 U y'a latigɛ ka farisogo bɛɛ halaki, minnu ma a da ka ci fɔlen labato.
4 A ka laadilikan bannen kɔ, Asiri masakɛ Nabukodonɔsɔri ye a ka kɛlɛbolo kuntigi Oloferne wele, o min tun bɛ a kɛrɛfɛ, k'a fɔ a ye.
5 Dugukolo bɛɛ matigi masakɛba b'a fɔ ten ko: «A filɛ, i na bɔ ne ɲɛ kɔrɔ ka taa ni mɔgɔ ba kɛmɛ ni mugan ye sennamɔgɔw cɛma. Sow ni u sotigiw hakɛ tun ye waa tan ni fila ye.
6 I na taa tilebin jamana bɛɛ kɛlɛ, katuguni u ye ne ka ci fɔlen tiɲɛ.
7 I na a fɔ u ye ko u bɛ dugukolo ni ji labɛn ne ye, katuguni ne na taa u kama ne ka diminya la ka dugukolo yɔrɔ bɛɛ datugu ni ne ka kɛlɛbolo senw ye, ka u di u ma ka kɛ nafolo ye u:
8 U fagalenw na u ka kɔw ni u ka kɔw fa, baji na fa u ka suw la, fo u ka woyo.
9 Ne na u bila jɔnya la fo ka se dugukolo yɔrɔ bɛɛ la.
10 O de kosɔn i na taa. ka kɔn ka u ka jamanaw bɛɛ ta ne ye, ni u b'a fɛ ka u yɛrɛ di i ma, i na u mara ne ye fo u ka ɲangili don.
11 Nka murutilenw ko la, i ɲɛ kana hinɛ u la. nka i bɛ taa yɔrɔ o yɔrɔ, i k'u faga.»
12 Ne ɲɛnama ni ne ka masaya fanga barika la, ne ye fɛn o fɛn fɔ, ne na o kɛ ne bolo la.
13 I k'i janto i kana i matigi ka ci fɔlenw si tiɲɛ, nka i k'u labato i ko ne y'a fɔ i ye cogo min na, i kana o labato.
14 Oloferne bɔra a makɛ ɲɛ kɔrɔ ka goferɛnamanw ni kuntigiw bɛɛ wele.
15 A ye cɛ sugandilenw lajɛ kɛlɛ kama, i ko a makɛ y'a fɔ a ye cogo min na, ka se mɔgɔ ba kɛmɛ ni mugan ni bɛlɛkisɛtigi ba tan ni fila ma so kan.
16 A y'u lamini, i n'a fɔ kɛlɛboloba dɔ yamaruyara cogo min na kɛlɛ kama.
17 A ye ɲɔgɔmɛw ni faliw ta ka kɛ wotoroninw ye. Sagaw ni misiw ni bakɔrɔnw fana jatebaliya ka sɔrɔ u baloli kama.
18 Dumuni caman di kɛlɛden kelen-kelen bɛɛ ma, ani sanu ni warijɛ camanba ka bɔ masakɛ ka so kɔnɔ.
19 O kɔ, a taara masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ɲɛkɔrɔ taama na, ka dugukolo fan bɛɛ datugu tilebin fɛ n'u ka wotoroninw ni sotigiw ni u sennamɔgɔw sugandilenw ye.
20 Jamana caman fana nana n'u ye i ko ntumuw ni dugukolo cɛncɛn.
21 U bɔra Ninivɛ la tile saba taama na ka taa Bɛtilɛti kɛnɛba fan fɛ, ka u jɔ ka bɔ Bɛtilɛti kulu kɛrɛfɛ, o min bɛ Silisi jamana kinin fɛ.

22 O kɔ, a y'a ka kɛlɛbolo bɛɛ minɛ, a sennamɔgɔw ni sotigiw ni wotoroninw, ka bɔ yen ka taa kuluw la.
23 U ye Fudi ni Lud halaki, ka Rasekaw ni Israɛldenw bɛɛ minɛ, minnu tun bɛ kungokolon fan fɛ, Keli jamana saheli fan fɛ.
24 O kɔ, a taara Efrate dugu tigɛ ka tɛmɛ Mezopotami jamana fɛ, ka dugubaw bɛɛ halaki minnu tun bɛ Arbonayi baji da la, fo aw ka se baji la.
25 A ye Silisi jamana dancɛw minɛ ka a kɛlɛbagaw bɛɛ faga ka se Yafeti dancɛw la saheli fan fɛ Arabu fan fɛ.
26 A ye Madiyɛnw bɛɛ lamini, ka u ka fanibuguw jeni, ka u ka sagasow tiɲɛ.
27 O kɔ, a jiginna Damasi kɛnɛ kan malosɛnɛ waati la, ka u ka forow bɛɛ jeni, ka u ka sagaw ni sagaw halaki, ka u ka duguw fana tiɲɛ, ka u ka jamanaw tiɲɛ pewu, ka u ka kamalenninw bɛɛ faga bɔgɔdaga da la.
28 O de y'a to siran ni siranba donna kɔgɔji da la mɔgɔw bɛɛ la, minnu tun bɛ Sidɔn ni Tirus, ani Sur ni Osini sigibagaw ni Jemnaan sigibagaw bɛɛ la. Azotus ni Ascalon sigibagaw tun bɛ siran a ɲɛ kosɛbɛ.

SABABU 3NAN

1 U ye cidenw ci a ma ka taa hɛrɛ lase a ma.
2 A filɛ, anw masakɛba Nabukodɔnɔsɔri ka baarakɛlaw dalen bɛ i ɲɛ kɔrɔ. I ka baara kɛ ni an ye i ɲɛ na cogo min na.»
3 A filɛ, an ka sow ni an ka yɔrɔw bɛɛ, ani an ka maloforo bɛɛ, ni sagaw ni sagaw, ani an ka fanibuguw bɛɛ bɛ i ɲɛ kɔrɔ. baara kɛ n'u ye i n'a fɔ a diyara i ye cogo min na.
4 A filɛ, hali an ka duguw ni a sigibagaw ye i ka jɔnw ye. i ka na u kow kɛ i ko a ka di i ye cogo min na.»
5 O cɛw sera Holofɛrɛne ma k'a fɔ a ye nin cogo la.
6 O kɔ, a ni a ka kɛlɛbolow jiginna kɔgɔji da la, ka kɛlɛbolow sigi dugubaw kɔnɔ, ka cɛ sugandilenw bɔ u cɛma walisa k'u dɛmɛ.
7 U ni jamana lamini mɔgɔw bɛɛ y'u bisimila ni bololanɛgɛw ni dɔnw ni dununw ye.
8 O bɛɛ n'a ta, a y'u ka dancɛw fili, k'u ka forow tigɛ, katuguni a tun y'a latigɛ ka jamana ka ala bɛɛ halaki, ko siyaw bɛɛ ka Nabukodonɔsɔri dɔrɔn bato, kanw ni kabilaw bɛɛ ka a wele i n'a fɔ ala.
9 A sera Esdraelon kɛlɛ Jude gɛrɛfɛ, Jude kɔba fan fɛ.
10 A y'a sigi Geba ni Sitopoli cɛ, a tora yen kalo kelen kɔnɔ, walisa a ka kɛlɛbolow ka wotoro bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ.

SABABU 4nan

1 Israɛl bɔnsɔn minnu sigilen bɛ Jude jamana na, olu ye Asiri masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ka kɛlɛbolo kuntigi Oloferne ka ko kɛlenw bɛɛ mɛn siyaw la, ani a ye u ka batosow bɛɛ tiɲɛ cogo min na, k'u tiɲɛ.
2 O de y'a to u siranna a ɲɛ kosɛbɛ, u ɲɛnasisira Jerusalɛm ni Matigi u ka Elohim ka Alabatosoba ko la.
3 U seginna ka bɔ jɔnya la, Jude jamana mɔgɔw bɛɛ lajɛlen tun bɛ ɲɔgɔn fɛ kɔsa in na.
4 O de y'a to u ye ci bila ka taa Samari jamana fan bɛɛ la ani duguw la ani Bɛtɔrɔn ni Bɛlmɛni ni Jeriko ni Koba ni Esora ani Salem kɔdingɛ kɔnɔ.
5 U ye kulu janw kuncɛw bɛɛ minɛ ka kɔn o duguw cɛma, ka dugu minnu tun bɛ u kɔnɔ, olu barika ka di u ye, ka balofɛnw bila kɛlɛ balo kama.
6 Sarakalasebaaw kuntigi Joasim min tun bɛ Jerusalɛm o donw na, o ye sɛbɛn ci Betuli ni Betomestamu sigibagaw ma.
7 A y'a fɔ u ye ko u ka kuluw ka siraw mara, katuguni dondaw tun bɛ Jude jamana kɔnɔ, a tun ka nɔgɔn ka wulibagaw bali, katuguni tɛmɛsira tun tilennen don, cɛ fila ni ɲɔgɔn cɛ.
8 Isirayɛlidenw ye sarakalasebaaw kuntigi Joasim ka ci fɔ u ye cogo min na, u ni Israɛlkaw bɛɛ ka kɔrɔlenw ye Jerusalɛm sigi.
9 O tuma la, Israɛl mɔgɔw bɛɛ y'u pɛrɛn Elohim fɛ ni timinandiyaba ye, u y'u niw majigin.
"
11 O cogo la, cɛw ni musow bɛɛ ni denmisɛnw ni Jerusalɛm sigibagaw bɛɛ binna Alabatosoba ɲɛkɔrɔ ka buguri fili u kun na, ka u ka bɔrɔw labɔ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
12 A pɛrɛnna Israɛl bɛɛ ka Ala ma ni kɔnɔnajɛya ye ko a kana u denw di u ma ka kɛ fɛn minɛta ye, ka u musow di u ka ciyɛn duguw ma ka halaki, ka yɔrɔ senuma di u ma ka nɔgɔ ani ka u tɔgɔ tiɲɛ walisa siyaw ka ɲagali o la.
13 Elohim y'u ka deliliw lamɛn ka u ka tɔɔrɔw filɛ, katuguni jama tun bɛ sunɔgɔ tile caman Jude jamana bɛɛ la ani Jerusalɛm Matigi Sebaayabɛɛtigi ka yɔrɔ senuma kɔrɔ.
14 Sarakalasebaaw kuntigi Joasim ni sarakalasebaaw bɛɛ minnu tun jɔlen bɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ, ani minnu tun bɛ baara kɛ Matigi ye, olu tun bɛ u cɛsirilanw siri ni bɔrɔ ye, ka don o don saraka jɛnitaw kɛ, ni jama ka layidu talenw ni nilifɛnw ye.
15 U ye buguri don u ka finiw kan, u ye Matigi pɛrɛn ni u seko bɛɛ ye, ko a ka Israɛl ka so bɛɛ filɛ ni nɛɛma ye.

SABABU 5NAN

1 O tuma la, a fɔra Asur kɛlɛbolo kuntigi Oloferne ye ko Israɛldenw y'u labɛn kɛlɛ kama, ka kuluw tɛmɛyɔrɔw datugu, ka kulu janw kuncɛw bɛɛ barika bonya ka sɔrɔ balilanw bilalen don champaign jamanaw kɔnɔ :
2 O de y'a to a dimina kosɛbɛ, ka Mowabu kuntigiw bɛɛ wele, ani Amɔn kuntigiw ni kɔgɔjida kuntigiw bɛɛ.
3 A y'a fɔ u ye ko: «Kanan denkɛw, a fɔ ne ye sisan, nin jamana min sigilen bɛ kuluw kɔnɔ, o ye jɔn ye, ani u sigilen bɛ dugu minnu na, ani u ka kɛlɛbolo hakɛ min bɛ yen, ani u bɛ yɔrɔ jumɛn na.» fanga ni fanga, ani masakɛ min bilalen bɛ u kun na, walima u ka kɛlɛbolo kuntigi;

4 Mun na u y'a latigɛ ko u tɛna na ne kunbɛn, ka tɛmɛ tilebin yanfan sigibagaw bɛɛ kan.
5 Amoni denkɛw bɛɛ kuntigi Akiyɔri y'a fɔ ko: «Ne makɛ ka kuma dɔ mɛn i ka jɔnkɛ da la sisan, ne na tiɲɛ fɔ i ye nin jamana in ko la, min sigilen bɛ i kɛrɛfɛ, ani min sigilen bɛ kuluw kan.» : nkalon si tɛna bɔ i ka jɔn da la.
6 Nin jama bɔra Kaldekaw la.
7 U tora Mezopotami jamana na fo ka na se bi ma, katuguni u tun t'a fɛ ka tugu u bɛnbaw ka ala la, olu minnu tun bɛ Kalde jamana na.
8 U ye u bɛnbaw ka sira bila ka sankolola Ala bato, u tun bɛ Ala min dɔn.
9 U ka Elohim y'a fɔ u ye ko u ka bɔ u sigiyɔrɔ la ka taa Kanan jamana na.
10 Kɔngɔ ye Kanan jamana bɛɛ minɛ tuma min na, u jiginna Misira ka sigi yen, k'u to balo la.
11 O de y'a to Misira masakɛ wulila ka u kɛlɛ, ka namara kɛ u la, ka u dɔgɔya ni biriki baara ye, ka u kɛ jɔnw ye.
12 U pɛrɛnna u ka Ala ma, a ye Misira jamana bɛɛ faga ni tɔɔrɔw ye minnu tɛ se ka furakɛ.
13 Ala ye Kɔgɔji Bilen ja u ɲɛ kɔrɔ.
14 A y'u lase Sina kulu la ani Kade-Barne, ka kungokolon kɔnɔ sigibagaw bɛɛ fili.
15 U sigira Amɔrikaw ka jamana kɔnɔ, u ye Esebɔn mɔgɔw bɛɛ halaki u fanga fɛ, ka Jurdɛn baji tigɛ, u ye kulu jamana bɛɛ minɛ.
16 U ye Kanankaw ni Ferezikaw ni Jebusikaw ni Sikemɛkaw ni Gɛrɛzikaw bɛɛ fili u ɲɛ, u ye tile caman kɛ o jamana kɔnɔ.
17 K'a sɔrɔ u ma jurumu kɛ u ka Elohim ɲɛ kɔrɔ, u ye ɲɛtaa sɔrɔ, katuguni Ala min bɛ tilenbaliya koniya, o tun bɛ u fɛ.
18 A ye sira min sigi u kan, u bɔra tuma min na, u halakira kɛlɛ caman na, u y'u bila jɔnya la jamana dɔ la, jamana min tun tɛ u ta ye, u ka Ala ka Alabatosoba filila dugu ma, ani u ka duguw minɛna juguw fɛ.
19 Nka sisan, u seginna u ka Ala ma, u jɛnsɛnna yɔrɔ minnu na, u wulila ka Jerusalɛm minɛ, u ka yɔrɔ senuma bɛ yɔrɔ min na, ka u sigi kuluw kan. sabu a tun lakolon don.
20 Sisan, ne matigi, ne gɔfɛrɛnɛrɛ, ni fili dɔ kɛra nin jama la, ni u ye jurumu kɛ u ka Ala la, an k'a jateminɛ ko nin na kɛ u ka tiɲɛni ye, an ka wuli ka se sɔrɔ u kan.
21 Nka ni tilenbaliya si ma kɛ u ka siya la, ne matigi ka tɛmɛ sisan, walisa u Matigi kana u lafasa, u ka Ala ka kɛ u ye, an ka kɛ maloya ye diɲɛ bɛɛ ɲɛ kɔrɔ.
22 Akiyɔri ye o kumaw fɔ ka ban tuma min na, jama bɛɛ jɔlen tun bɛ fanibugu lamini na, u ye ŋunuŋunu, Holofɛrɛnɛsi kuntigiw ni kɔgɔji da la ani Mowabu sigibagaw bɛɛ y'a fɔ ko a ka a faga.
23 U b'a fɔ ko an tɛna siran Israɛldenw ɲɛ, k'a masɔrɔ a filɛ, o ye jama ye, fanga ni se tɛ kɛlɛ barikama la
24 Sisan, matigi Holoferne, an na taa, u na kɛ i ka kɛlɛbolo bɛɛ ka fɛn minɛtaw ye.

SABABU 6NAN

1 Mɔgɔ minnu tun bɛ jamalajɛ la, olu ka mankan banna tuma min na, Asur kɛlɛbolo kuntigi Oloferne y'a fɔ Akiyɔri ni Mowabukaw bɛɛ ye siya tɔw bɛɛ ɲɛkɔrɔ.
2 Akiyɔri ni Efrayimu ka baarakɛlaw ye jɔni ye, i ye kiraya kɛ an kama i ko bi, k'a fɔ ko an kana kɛlɛ kɛ ni Israɛl mɔgɔw ye, katuguni u ka Ala na u lafasa?» Ala ye jɔn ye ni Nabukodonɔsɔri tɛ?
3 A na a ka sebaaya ci ka u halaki ka bɔ dugukolo kan, u ka Ala tɛna u kisi. sabu u tɛ se k' an ka sow fanga sabati .
4 An na u sennatan u sen kɔrɔ, u ka kuluw na min u joli la, u ka forow na fa u suw la, u senw tɛna se ka jɔ an ɲɛ kɔrɔ, katuguni u na halaki pewu. masakɛ Nabukodonɔsɔri, dugukolo bɛɛ kuntigi, o ko ten, katuguni a ko: «Ne ka kuma si tɛna kɛ fu ye.»
5 E, Akiyɔri, Amɔn ka baarakɛla, min ye nin kuma fɔ i ka tilenbaliya don na, i tɛna ne ɲɛda ye tun kabini bi, fo ne ka nin siya hakɛ bɔ Misira.
6 O tuma la, ne ka kɛlɛbolo ka npan ni ne baarabaga jamaba na tɛmɛ i kɛrɛ fɛ, i na bin u fagalenw cɛma, ni ne seginna.
7 O de y'a to ne ka jɔnw na i lasegin kulu jamana kɔnɔ, ka i sigi tɛmɛsira dugu dɔ la kelen na.
8 I tɛna halaki fo i ka halaki u fɛ.
9 Ni i ye i yɛrɛ lasun i hakili la ko u bɛna minɛ, i ɲɛda kana bin.
"
11 A ka jɔnw y'a minɛ k'a labɔ ka bɔ bugu kɔnɔ ka taa ni a ye kɛnɛba kɔnɔ, ka bɔ kɛnɛba cɛmancɛ la ka taa kuluw la, ka se jibolisiraw la minnu bɛ Bɛtuli dugu jukɔrɔ.
12 Dugu cɛdenw y'u ye tuma min na, u y'u ka kɛlɛkɛminɛnw ta ka bɔ dugu kɔnɔ ka taa kulu kuncɛ la.
13 O bɛɛ n'a ta, u donna kulu jukɔrɔ gundo la, u ye Akiyɔri siri k'a fili duguma k'a to kulu sen na ka segin u makɛ fɛ.
14 Nka Israɛldenw jiginna ka bɔ u ka dugu la ka na Yesu fɛ k'a lajɔ ka taa n'a ye Bɛtuli ka taa n'a ye dugu kuntigiw ɲɛkɔrɔ.
15 O donw na, Mika denkɛ Oziyasi, Simeɔn kabila la, ani Gotoniɛl denkɛ Kabrisi, ani Mɛlkɛli denkɛ Karmisi.
16 U ye dugu cɛkɔrɔbaw bɛɛ wele, u ka kamalenninw bɛɛ ni u musow bolila ka taa jama la, ka Akiyɔri sigi u ka mɔgɔw bɛɛ cɛma. O kɔ, Oziyasi y'a ɲininka ko min kɛra.
17 Oloferne ka lajɛba ka kumaw, ani a ye kuma minnu fɔ Asur dugu kuntigiw cɛma, ani Holoferne ye fɛn o fɛn fɔ ni kuncɛbaya ye Israɛl ka so ma, a y'o fɔ u ye.
18 Jama y'u biri ka Elohim bato ka pɛrɛn Elohim fɛ. k' a fɔ ko .
19 E Matigi sankolola Ala, u ka kuncɛbaya filɛ, ka hinɛ an ka siya ka dɔgɔya la, ka mɔgɔ minnu saniyalen don i ye bi, olu ɲɛda filɛ.

20 U ye Akiyɔri dusu saalo k'a tanu kosɛbɛ.
21 Oziyasi y'a ta ka bɔ jama la ka taa a ka so, ka dumuni kɛ cɛkɔrɔbaw ye. U ye Israɛl ka Ala wele o su bɛɛ la walisa ka dɛmɛ ɲini.

SABABU 7nan

1 O dugusagwɛ, Olofernesi y'a fɔ a ka kɛlɛbolow bɛɛ n'a ka mɔgɔw bɛɛ ye, minnu nana a niyɔrɔ ta, ko u ka u ka sigiyɔrɔw bɔ Betuli dugu kama, ka kuluw jiginniw minɛ ka kɔn ka Israɛldenw kɛlɛ .
2 O don na, u ka kɛlɛcɛ barikamaw y'u ka sigiyɔrɔw bɔ yen, kɛlɛcɛw ka kɛlɛbolo tun ye sennamɔgɔw ba kɛmɛ ni biwolonwula ye, ani sotigi ba tan ni fila, donsow kɛrɛfɛ, ani cɛ wɛrɛw minnu tun bɛ senna u cɛma .
3 U ye u sigi kɔdingɛ kɔnɔ min bɛ Bɛtuli gɛrɛfɛ, jibolisira da la, u bonyalen don Dotayimu dugu la fo ka se Bɛlmayimu ma, ka bɔ Bɛtuli ka taa se Sinamɔn ma, o min bɛ Ɛsidralɔn kɛrɛfɛ.
4 Israɛldenw ye u jamaba ye tuma min na, u hakili ɲagamina kosɛbɛ, u kelen-kelen bɛɛ y'a fɔ u mɔgɔɲɔgɔn ye ko: «Nin cɛw na dugukolo sɔgɔ sisan. sabu kulu janw ni kɔw ni kuluw tɛ se ka u girinya muɲu.
5 Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'u ka kɛlɛkɛminɛnw ta, u ye tasuma mana u ka sankansobaw kan, u tora ka kɔlɔsili kɛ o su bɛɛ la.
6 Nka tile filanan na, Holofɛrɛne y'a ka sotigiw bɛɛ labɔ ka bɔ isirayɛlidenw ɲɛ na, minnu tun bɛ Bɛtuli.
7 U ye siraw lajɛ ka taa dugu kɔnɔ, ka se u jibolisiraw la, ka u minɛ, ka kɛlɛcɛw ka kɛlɛbolow sigi u kan, ka taa a ka mɔgɔw fan fɛ.
8 Esawu bɔnsɔn kuntigiw bɛɛ ni Mowabu jamana kuntigiw bɛɛ ni kɔgɔjida kuntigiw nana a fɛ k'a fɔ a ye ko:
9 An matigi ka kuma mɛn sisan, walisa mɔgɔ si kana tiɲɛ i ka kɛlɛbolo la.
10 Israɛl bɔnsɔn ninnu tɛ u jigi da u ka tamaw kan, nka u sigilen bɛ kuluw sanfɛyɔrɔw la, katuguni a man nɔgɔn ka wuli ka se u ka kuluw kuncɛw ma.
11 Sisan, ne matigi, i kana kɛlɛ kɛ u fɛ kɛlɛbolo la, i ka mɔgɔw la mɔgɔ kelen tɛna halaki.
12 I ka to i ka sigiyɔrɔ la ka i ka kɛlɛbolo cɛdenw bɛɛ kɔlɔsi, i ka jɔnw ka jiboliyɔrɔ don u bolo, o min bɛ bɔ kulu sen na.
13 Bɛtuli duguməgəw bɛɛ bɛ ji sɔrɔ yen. minnɔgɔ bɛna u faga o cogo la, u na u ka dugu bila, anw ni an ka mɔgɔw na wuli ka taa kuluw kuncɛ minnu ka surun, ka sigi u kan, k'a kɔlɔsi ko mɔgɔ si kana bɔ dugu kɔnɔ.
14 U n'u musow n'u denw na jeni tasuma fɛ, sani npan ka na u kɛlɛ, u na wuli u sigiyɔrɔ nbɛdaw la.
15 I na sara jugu di u ma ten. sabu u murutira, u ma i kunbɛn hɛrɛ la.
16 O kumaw diyara Holoferne ni a ka baarakɛlaw bɛɛ ye, a y'a latigɛ u ka kuma fɔlenw kɛ.
17 Amonikaw ka sigiyɔrɔ ni Asirikaw waa duuru taara ɲɔgɔn fɛ, ka u sigi kɔdingɛ kɔnɔ ka ji ni jibolisiraw minɛ Israɛldenw fɛ.
18 Esawu bɔnsɔnw taara ni Amɔn bɔnsɔnw ye, ka u sigi kulu kan Dotayimu fan fɛ, ka u dɔw bila ka taa saheli fan fɛ, ka taa kɔrɔn fɛ Ekrebɛli kɛrɛfɛ, o kɔrɔ ye Kusi gɛrɛfɛ Mochmur baji kan; Asirikaw ka kɛlɛbolo tɔw y'u sigi kɛnɛ kan, ka jamana bɛɛ datugu. U ka fanibuguw ni wotoroninw tun jɔlen bɛ jamaba ye.
19 O tuma la, Israɛldenw pɛrɛnna Matigi u ka Elohim fɛ, katuguni u juguw bɛɛ tun y'u lamini.
20 O cogo la, Asiri jamana mɔgɔw bɛɛ tora u lamini na, u sennamɔgɔw ni u ka wotorotigiw ni u ka sotigiw bɛɛ, tile bisaba ni naani, fo u ka ji minɛnw bɛɛ dɛsɛra Betuli jamana balibagaw bɛɛ la.
21 Jiboliyɔrɔw lankolon don, ji ma sɔrɔ u ka fa min na tile kelen kɔnɔ. Katuguni u ye minfɛn di u ma sumanikɛlan fɛ.
22 O de y'a to u denmisɛnninw dusu tiɲɛna, u musow ni u ka kamalenninw tun bɛ fasa minnɔgɔ fɛ, u binna dugu nbɛdaw la ani daaw da la, fanga si tun tɛ u la tun.
23 O tuma la jama bɛɛ lajɛlen y'u lajɛ Oziyasi ni dugu kuntigi fɛ, kamalenninw ni musow ni denmisɛnw, ka pɛrɛn ni kanba ye k'a fɔ cɛkɔrɔbaw bɛɛ ɲɛ kɔrɔ ko:
24 Elohim ka kiri tigɛ an ni aw cɛ, katuguni aw ye kojuguba kɛ an na, katuguni aw ma hɛrɛ ɲini Asirikaw fɛ.
25 Sisan, dɛmɛbaga si t'an bolo, nka Elohim y'an feere u bolo, walisa an ka fili u ɲɛ kɔrɔ ni minnɔgɔ ni halakiliba ye.
26 Sisan, aw ka u wele aw ma ka dugu bɛɛ di Holofɛrɛne ka mɔgɔw ni a ka kɛlɛbolo bɛɛ bolo ka kɛ nafolo ye.
27 A ka fisa an ma ka kɛ u ka nafolo ye, ka tɛmɛn ka sa minnɔgɔ fɛ, katuguni an na kɛ a ka jɔnw ye, walisa an niw ka ɲɛnamaya, an kana an denmisɛnninw ka saya ye an ɲɛ na, an musow ni an musow fana an denw ka sa .
28 An bɛ sankolo ni dugukolo ani an ka Elohim ani an bɛnbaw ka Matigi seereya kɛ aw kama, o min bɛ an ɲangi ka kɛɲɛ ni an ka jurumuw ni an bɛnbaw ka jurumuw ye, ko a kana kɛ i ko an y'a fɔ cogo min na bi.
29 O kɔ, kasiba kɛra jama cɛma ni sɔn kelen ye. U pɛrɛnna Matigi Ala ma ni kanba ye.
30 Oziyasi y'a fɔ u ye ko: «Balimaw, aw ka jagɛlɛya sɔrɔ, an ka tile duuru muɲu hali bi, Matigi an ka Ala ka makari don an na. katuguni a tɛna an bila pewu.»
31 Ni nin donw tɛmɛna, ni dɛmɛ si ma na an fɛ, ne na o kɛ ka kɛɲɛ ni aw ka kuma ye.
32 A ye jama jɛnsɛn, u kelen-kelen bɛɛ ka kɛɲɛ n'u ka kuntigiya ye. U taara u ka dugu kogow ni sankansobaw la, ka musow ni denmisɛnw bila ka don u ka so kɔnɔ.

SABABU 8NAN

1 O waati la, Juditi ye o kuma mɛn, o tun ye Merari denmuso ye, o ye misiden ye, Yusufu denkɛ, Ozel denkɛ, Elsiya denkɛ, Ananiyasi denkɛ, Gedeɔn denkɛ, Rafayimu denkɛ .
2 Manase tun ye a cɛ ye, a ka kabila ni a somɔgɔw la.
3 K'a masɔrɔ a jɔlen tun bɛ ka wuluwulu siribagaw kɔlɔsi foro la, funteni nana a kun na, a binna a ka dilan kan ka sa Bɛtuli dugu kɔnɔ .
4 Juditi kɛra muso cɛ salen ye a ka so kɔnɔ san saba ni kalo naani.
5 A ye fanibugu dɔ dilan a ka so sanfɛ, ka cɛya fini don a kɔ la ka a muso cɛ salen ka finiw don.
6 A tun bɛ sunɔgɔ a musocɛ salen donw bɛɛ la, fo lafiɲɛ donw ni lafiɲɛ donw ni kalo kura donw ni kalo kuraw ni seliw ni seliw ani seliw ani Israɛl ka soba.
7 A ɲɛda tun ka ɲi kosɛbɛ, a ɲɛ tun cɛ ka ɲi kosɛbɛ, a cɛ Manase tun y'a ka sanu ni warijɛ ni a ka jɔnw ni jɔnmusow ni baganw ni dugukolow to yen. A tora u kan.
8 Mɔgɔ si tun tɛ yen min ye kuma jugu fɔ a ye. iko a tun bɛ siran Ala ɲɛ kosɛbɛ.
9 A ye jama ka kuma juguw mɛn tuma min na gɔfɛrɛnɛrɛ kama, ko u sɛgɛnna ji dɛsɛ kosɔn. Oziyasi ye kuma minnu fɔ u ye, Juditi tun ye olu bɛɛ mɛn, ani ko a ye kalifa kɛ ko a bɛna dugu di Asirikaw ma tile duuru kɔfɛ.
10 O kɔ, a ye a ka makɔnɔmuso ci, a ka fɛn bɛɛ kuntigiya tun bɛ min bolo, ka Oziyasi ni Kabrisi ni Karmisi wele, olu minnu ye dugu kɔrɔw ye.
11 U nana a fɛ k'a fɔ u ye ko: «Aw ka ne lamɛn sisan, aw Bɛtuli jamana kuntigiw, katuguni aw ye kuma minnu fɔ jama ɲɛkɔrɔ bi, o tɛ tiɲɛ ye Ala ni aw cɛ , ka layidu ta ka dugu di an juguw ma , fo ni nin donw kɔnɔ Matigi y' a kɔsegin ka aw dɛmɛ .
12 Sisan, aw ye jɔnw ye minnu ye Elohim kɔrɔbɔ bi, ka jɔ Ala nɔ na hadamadenw cɛma?
13 Sisan, aw ye Matigi Sebaayabɛɛtigi kɔrɔbɔ, nka aw tɛna foyi dɔn abada.
14 Aw tɛ se ka hadamaden dusukun dunba sɔrɔ, aw tɛ se ka a ka miiriliw dɔn, o tuma na, aw bɛ se ka Elohim ɲini cogo di, o min ye nin kow bɛɛ da, ka a hakili dɔn wala ka a sagonata faamu? Ayi, ne balimaw, aw kana Matigi an ka Ala dimi.
15 Ni a ma an dɛmɛ nin tile duuru kɔnɔ, se bɛ a ye ka an lafasa a sago waati la, hali don o don, walima ka an halaki an juguw ɲɛ kɔrɔ.
16 Aw kana Matigi an ka Ala ka laadilikanw siri. A tɛ i ko hadamaden denkɛ, walisa a ka yɛrɛyɛrɛ.»
17 O de kosɔn an ka Kisili makɔnɔ a fɛ, ka a wele a ka an dɛmɛ, a na an kan mɛn, ni o diyara a ye.
18 Katuguni mɔgɔ si ma wuli an ka waati la, wala si tɛ yen sisan, kabila wala somɔgɔw wala jamanaw wala dugu si tɛ an cɛma, minnu bɛ ala minnu dilan ni bolow ye, i ko a kɛra cogo min na fɔlɔ.
19 O de y'a to an bɛnbaw bilala npan ni nafolo minɛta la, u binna kosɛbɛ an juguw ɲɛ kɔrɔ.
20 Nka an tɛ ala wɛrɛ dɔn, o de kosɔn an dalen b'a la ko a tɛna an ni an ka siya si mafiɲɛya.
21 Ni an minɛna ten, Jude jamana bɛɛ na tiɲɛ, an ka yɔrɔ senuma na tiɲɛ. A na a nɔgɔli ɲini an da la.»
22 An balimaw fagali, ani jamana jɔnya ani an ka ciyɛn tiɲɛni, a na an kunkolo wuli siya wɛrɛw cɛma, an bɛna kɛ jɔnya ye yɔrɔ o yɔrɔ. An na kɛ jurumu ni maloya ye an minɛbagaw bɛɛ bolo.»
23 An ka jɔnya tɛna kɛ nɛɛma ye.
24 Sisan, balimaw, an ka misali jira an balimaw la, katuguni u dusukunw bɛ an de kan, ani yɔrɔ senuma ni so ani sarakabɔlan.
25 An ka barika da Matigi an ka Ala ye, o min bɛ an kɔrɔbɔ, i ko ale y'a kɛ an bɛnbaw ye cogo min na.
26 A ye ko minnu kɛ Ibrahima la, ani a ye Isaka kɔrɔbɔ cogo min na, ani min kɛra Yakuba la Siri jamana na, Mezopotami jamana na, tuma min na a tun bɛ a ba balimakɛ Laban ka sagaw mara.
27 A ma an kɔrɔbɔ tasuma la i ko a y'u kɛ cogo min na, walisa k'u dusukunw sɛgɛsɛgɛ, a ma an hakɛ bɔ, nka Matigi bɛ gɛrɛ a la mɔgɔw bugɔ walisa k'u laadi.
28 Oziyasi y'a fɔ a ye ko: «I ye min fɔ, i ye o bɛɛ fɔ ni dusu ɲuman ye, mɔgɔ si tɛ yen min bɛ se ka i ka kuma sɔsɔ.»
29 I ka hakilitigiya bɛ jira don fɔlɔ min na, o tɛ nin ye. Nka kabini i ka waati daminɛ na, jama bɛɛ ye i ka faamuyali dɔn, katuguni i dusukun sigicogo ka ɲi.
30 Minnɔgɔ tun bɛ jama la kosɛbɛ, u y'an wajibiya ka kalili kɛ u ye i ko an y'a fɔ cogo min na, ka kalili da an yɛrɛ kan, an tɛna o kalili tiɲɛ.
31 O de kosɔn sisan i ka delili kɛ an ye, katuguni i ye Elohim ɲɛsiran muso ye, Matigi na sanji ci an ma ka an ka jidagayɔrɔw fa, an tɛna sɛgɛn tun.»
32 Juditi y'a fɔ u ye ko: «A' ye ne lamɛn, ne na ko dɔ kɛ, min bɛna kɛ an ka siya denw ye bɔnsɔn bɛɛ la.»
33 Aw na jɔ da la bi su in na, ne na taa ni ne makɔnɔmuso ye.
34 Aw kana ne ka kɛwalew ɲininka, katuguni ne tɛna o fɔ aw ye fo ne ka ko kɛlenw ka ban.
35 Oziyasi ni kuntigiw y'a fɔ a ye ko: «Taa hɛrɛ la, Matigi Ala ka kɛ i ɲɛkɔrɔ, walisa ka an juguw hakɛ bɔ.»
36 U seginna ka bɔ fanibugu kɔnɔ ka taa u ka fanibuguw la.

SABABU 9NAN

1 Juditi y'i biri a ɲɛda la ka buguri don a kun na ka bɔrɔ dawolo min don a la. O wulada wusulan bɛ bɔ Jerusalɛm Matigi ka so kɔnɔ, Juditi pɛrɛnna ni kanba ye.
2 Matigi ne fa Simeɔn ka Ala, i ye npan di min ma walisa ka dunanw hakɛ bɔ, o min ye jɔnmuso dɔ ka cɛsirilan lajɔ walisa k'a nɔgɔ, ka a cɛmancɛ sɔrɔ ka a maloya, ka a ka npogotigiya nɔgɔ fo ka a mafiɲɛya. katuguni i y'a fɔ ko: «A tɛna kɛ ten.» O bɛɛ n'a ta, u y'o kɛ:

3 O de y'a to i ye u kuntigiw di u ka faga, fo u ye u ka dilan kala joli la, u lafililen, ka jɔnw bugɔ ni u kuntigiw ye, ani kuntigiw bugɔ u ka masasigilanw kan.
4 I y'u musow di u ka fɛn minɛta ma, ani u denmusow ka kɛ jɔnya la, ka u ka nafolo bɛɛ tila i den kanulenw cɛ. I ka timinandiya dusu laminna, ka u joli nɔgɔli kɔniya, ka i wele ka dɛmɛ ɲini.
5 I ma o kow dɔrɔn de kɛ, nka fɛn minnu binna ka kɔn o kɔfɛ, i ye olu fana kɛ. I ye miiri sisan kow la, ani ko nataw la.»
6 Ɔwɔ, i ye fɛn minnu latigɛ, olu tun labɛnnen don k'a fɔ ko: «An bɛ yan, katuguni i ka siraw bɛɛ labɛnnen don, i ka kiritigɛlaw bɛ i ka kow dɔnni de la.»
7 Asirikaw ka fanga cayara. u kɔrɔtara ni sow ni hadamaden ye; u bɛ waso u sennamɔgɔw ka fanga la ; u bɛ u jigi da kala ni tama ni kunsigi ni bɔgɔdaga kan; I kana a dɔn ko i ye Matigi ye min bɛ kɛlɛw tiɲɛ.
8 I ka u fanga fili i ka sebaaya la, ka u fanga jigin i ka diminya la, katuguni u y'a latigɛ ka i ka yɔrɔ senuma nɔgɔ, ka i ka nɔɔrɔ tɔgɔ sigilen bɛ fanibugu nɔgɔ, ka i ka sarakabɔlan biɲɛ fili ni npan ye.
9 U ka kuncɛbaya filɛ, ka i ka diminya bila u kun na.
10 A' ye jɔnkɛ ni kuntigi gosi ne dawolo la nanbara fɛ, ka kuntigi ni jɔnkɛ gosi.
11 I ka sebaaya tɛ jɔ jamaba la, wala i ka sebaaya tɛ jɔ mɔgɔ barikamaw la, katuguni i ye tɔɔrɔlenw ka Ala ye, mɔgɔ tɔɔrɔlenw dɛmɛbaga, barikantanw dɛmɛbaga, dusukasilenw lakanabaga, jigiya tɛ minnu na, olu kisibaa .
12 Ne fa ka Ala, Israɛl ka ciyɛn Elohim, sankolow ni dugukolo Matigi, ji Dabaga, danfɛnw bɛɛ masakɛ, ne ka delili lamɛn.
13 Ne ka kuma ni ne ka nanbara kɛ u joginni ni u bugɔli ye, olu minnu ye ko juguw laɲini i ka layidu ni i ka so senuma ni Siyɔn baji kuncɛ ani i denw ka so ma.
14 Siya ni kabila bɛɛ k'a dɔn ko e ye sebaaya ni sebaaya bɛɛ ka Ala ye, ko mɔgɔ wɛrɛ tɛ yen min bɛ Israɛlkaw lakana ni e tɛ.

SABABU 10NAN

1 O kɔ, a ye Israɛl ka Elohim weleli dabila, ka o kumaw bɛɛ ban.
2 A binna yɔrɔ min na, a wulila ka a ka jɔnmuso wele ka taa so kɔnɔ, a sigilen bɛ so min kɔnɔ lafiɲɛ donw ni a ka seli donw na.
3 A ye bɔrɔ min don, a y'o bɔ k'a ka musocɛ salen ka finiw bɔ, ka a farikolo bɛɛ ko ni ji ye, ka tulu tulu sɔngɔ gɛlɛn kɛ a yɛrɛ la, ka a kunsigi siri ka taye don a la o don, a y'a ka nisɔndiya finiw don, a cɛ Manase ka ɲɛnamaya kɔnɔ.
4 A ye sanbaraw don a senw na, k'a ka bololanɛgɛw ni a ka cakɛdaw ni a ka bololanɛgɛw ni a ka tulolanɛgɛw ani a ka finiw bɛɛ don a la, ka a yɛrɛ masiri ni jagɛlɛya ye, walisa ka mɔgɔ minnu na a ye, olu bɛɛ ɲɛw lafili.
5 O kɔ, a ye diwɛn buteli kelen ni tulu kuru dɔ di a ka baarakɛmuso ma, ka bɔrɔ dɔ fa ni ɲɔ jalen ni torosun kurukuruw ni nbuuru duman ye. O cogo la, a ye o fɛnw bɛɛ da ɲɔgɔn kan k'u da a kan.
6 O cogo la, u taara Bɛtuli dugu da la, ka Oziyasi ni dugu cɛkɔrɔbaw sɔrɔ yen, olu ye Kabrisi ni Karmisi ye.
7 U y'a ye tuma min na, a ɲɛda yɛlɛmana, a ka finiw yɛlɛmana, u kabakoyara kosɛbɛ a cɛɲa la, k'a fɔ a ye.
8 Elohim, an bɛnbaw ka Elohim ka nɛɛma di i ma, ka i ka baara kɛtaw kɛ ka kɛɲɛ ni Israɛldenw nɔɔrɔ ye, ka Jerusalɛm kɔrɔta. O kɔ, u ye Ala bato.
9 A y'a fɔ u ye ko: «A' ye dugu daaw da wuli ne ye, walisa aw ye kuma minnu fɔ ne ye, ne ka taa olu dafa.» U y'a fɔ kamalenninw ye ko u ka da wuli a ye i ko a y'a fɔ cogo min na.
10 U y'o kɛ tuma min na, Juditi ni a ka jɔnmuso bɔra. Dugu cɛw y'a kɔlɔsi, fo a jiginna kulu la, fo a ka kɔdingɛ tɛmɛ, a ma se k'a ye tun.
11 O cogo la, u taara kɔdingɛ kɔnɔ.
12 A y'a minɛ k'a ɲininka ko: «I ye mɔgɔ jumɛnw ta ye?» I bɔra min? I bɛ taa min? A ko: «Ne ye Heburuw muso ye, ne bolila u ɲɛ, katuguni u na di aw ma ka halaki.
13 Ne bɛ na aw ka kɛlɛbolo kuntigi Oloferne ɲɛkɔrɔ ka tiɲɛ kuma fɔ. ne na sira jira a la, a bɛ taa min fɛ, ka kulu jamana bɛɛ minɛ, k'a sɔrɔ a ma bɔnɛ a ka cɛden si farikolo la, a ni a ka ɲɛnamaya la.
14 Cɛw y'a ka kuma mɛn k'a ɲɛda ye tuma min na, u kabakoyara kosɛbɛ a cɛɲa la, k'a fɔ a ye ko:
15 I ye i ni kisi, i ka teliya ka jigin an matigi ɲɛ kɔrɔ.
16 Ni i jɔlen bɛ a ɲɛ kɔrɔ, i kana siran i dusukun na, nka i ka i ka kuma fɔ a ye. A na i deli koŋuman.»
17 U ye cɛ kɛmɛ sugandi u cɛma ka taa n'a ni a ka jɔnmuso ye. U taara n'a ye Oloferne ka fanibugu kɔnɔ.
18 O tuma la, jama tun bɛ sigiyɔrɔ bɛɛ la, katuguni a nali mankan tun bɛ fanibuguw cɛma, u y'a lamini, a jɔlen tun bɛ Oloferne ka fanibugu kɔfɛ, fo u y'a ko fɔ a ye.
19 U kabakoyara a cɛɲa la, u ye Israɛldenw kanu a kosɔn, u bɛɛ y'a fɔ u sigiɲɔgɔn ye ko: «Jɔn b'a fɛ ka nin jama mafiɲɛya, muso sugu minnu bɛ u cɛma?» tiɲɛ na, a man ɲi u la mɔgɔ kelen ka to, min bilala ka taa, ka dugukolo bɛɛ lafili.
20 Oloferne gɛrɛfɛmɔgɔw ni a ka baarakɛlaw bɛɛ bɔra ka taa ni a ye fanibugu kɔnɔ.
21 Olofernesi y'a lafiɲɛ a ka dilan kan, o tun sirilen bɛ ni jɛman ni sanu ni ɛmerald ani kabakurun sɔngɔ gɛlɛnw ye.
22 U y'a jira a la. A bɔra a ka fanibugu ɲɛfɛ ni warijɛ lanpanw ye ka taa a ɲɛfɛ.
23 Juditi ni a ka jɔnw sera a ɲɛ kɔrɔ tuma min na, u bɛɛ kabakoyara a ɲɛda cɛɲi na. A y'i biri a ɲɛda la ka bonya da a kan.

SABABU 11NAN

1 Oloferne y'a fɔ a ye ko: «Muso, i dusu saalo, i kana siran i dusukun na, katuguni ne ma mɔgɔ si tɔɔrɔ abada min b'a fɛ ka baara kɛ dugukolo bɛɛ masakɛ Nabukodonɔsɔri ye.»
2 Sisan, ni i ka jamana minnu sigilen bɛ kuluw kan, olu tun ma yeelen bɔ ne fɛ, ne tun tɛna ne ka tama kɔrɔta u kama.
3 Nka sisan, a fɔ ne ye mun na i bolila u ɲɛ ka na an fɛ. i dusu saalo, i na ɲɛnamaya kɛ bi su in na, ani kɔfɛ.
4 Mɔgɔ si tɛna i tɔɔrɔ, nka a bɛ i deli koɲuman i ko ne makɛ masakɛ Nabukodonɔsɔri ka baarakɛlaw b'a deli cogo min na.
5 Juditi y'a fɔ a ye ko: «I ka jɔnkɛ ka kuma minɛ, ka a to i ka jɔnmuso ka kuma i ɲɛ kɔrɔ, ne tɛna nkalon si fɔ ne makɛ ye bi su in na.»
6 Ni i bɛ tugu i ka jɔnmuso ka kumaw kɔ, Elohim na o ko lase i ma cogo dafalen na. Ne makɛ tɛna ban a ka laɲiniw na.»
7 Dugukolo bɛɛ masakɛ Nabukodonɔsɔri ɲɛnama don cogo min na, ani a ka sebaaya ɲɛnama don cogo min na, o min ye i ci ka taa fɛn ɲɛnamaw bɛɛ ladonni kama, katuguni mɔgɔw dɔrɔn tɛna baara kɛ a ye i barika la, nka kungo sogow ni baganw fana na baara kɛ a ye. ani sankolola kɔnɔw, na balo i ka sebaaya la Nabukodɔnsɔri ni a ka so bɛɛ kɔrɔ.
8 Katuguni an ye i ka hakilitigiya ni i ka politiki ko mɛn, a fɔra dugukolo bɛɛ la ko i dɔrɔn de ka fisa ni masaya bɛɛ ye, i ye setigi ye dɔnniya la, i ye kabako ye kɛlɛ kɛtaw la.
9 Akiyɔri ye kuma min fɔ i ka lajɛ la, an y'a ka kuma mɛn. Katuguni Betuliya mɔgɔw y'a kisi, a ye min fɔ i ye, a y'o bɛɛ fɔ u ye.
10 O de kosɔn, matigi ni gɔfɛrɛnɛrɛ, i kana a ka kuma bonya. nka a bila i dusukun na, katuguni tiɲɛ don, katuguni an ka siya tɛna ɲangi, npan tɛ se ka se sɔrɔ u kan, ni u ye jurumu kɛ u ka Ala la.»
11 Sisan, walisa ne matigi kana se sɔrɔ ani ka a ka laɲini tiɲɛ, hali saya binna u kan sisan, wa u ka jurumu ye u minɛ, u bɛna u ka Ala dimi ni o ye tuma o tuma ni u ye fɛn kɛ min man kan ka kɛ a kɛra:
12 U ka dumuniw bɛ dɛsɛ, u ka ji bɛɛ ka dɔgɔ, u y'a latigɛ ka bolo da u ka baganw kan, ka o fɛnw bɛɛ dun, ko Ala ye u bali ka dumuni kɛ a ka sariyaw fɛ.
13 U y'a latigɛ ka diwɛn ni tulu tila tannan fɔlɔw musaka, u ye minnu saniya, ka olu mara sarakalasebaaw ye minnu bɛ baara kɛ Jerusalɛm an ka Ala ɲɛ kɔrɔ. o kow la, a man ɲi jama si ma fo ka maga u bolo la.
14 U ye dɔw bila ka taa Jerusalɛm, katuguni yen sigibagaw fana ye o ɲɔgɔn kɛ, walisa ka na ni sɛbɛn ye u fɛ ka bɔ Senate la.
15 U na kuma fɔ u ye tuma min na, u na o kɛ o yɔrɔnin bɛɛ la, u na di i ma walisa i ka halaki o don kelen na.
16 O de y'a to ne ye i ka jɔnmuso ye nin kow bɛɛ dɔn, ne bolila ka bɔ u ɲɛ kɔrɔ. Elohim ye ne ci ka baara kɛ ni i ye, dugukolo bɛɛ na kabakoya o la, ni mɔgɔ o mɔgɔ bɛna o mɛn.»
17 I ka baaraden ye diinɛtigi ye, a bɛ baara kɛ sankolola Ala ye su ni tile na a fɔ ne ye tuma min na u ye u ka jurumuw kɛ.
18 Ne na na o jira i la, i na taa ni i ka kɛlɛbolo bɛɛ ye, mɔgɔ si tɛna i kɛlɛ.
19 Ne na i bila ka tɛmɛ Jude jamana cɛma fo i ka se Jerusalɛm. Ne na i ka masasigilan sigi a cɛma. I na u gɛn i n'a fɔ sagagɛnnaw tɛ minnu na, wulu tɛna a da wuli i la hali dɔɔnin, katuguni nin kow fɔra ne ye ka kɛɲɛ ni ne ka dɔnniya ye, u fɔra ne ye, ne cilen don ka o fɔ e.
20 O la, a ka kuma diyara Oloferne ni a ka baarakɛlaw bɛɛ ye. U kabakoyara a ka hakilitigiya la.
21 O muso ɲɔgɔn tɛ yen k'a ta dugukolo fan kelen na ka taa fan dɔ fɛ, ɲɛda cɛɲi ni kuma hakilitigiya kosɔn.
22 Oloferne y'a fɔ a ye ten. Ala ye ko ɲuman kɛ ka i ci jama ɲɛ kɔrɔ, walisa fanga ka kɛ an bolo, ka halakili kɛ ne matigi jatebaliya la.
23 Sisan, i cɛ ka ɲi i ɲɛda la, i ye hakilitigi ye i ka kumaw la dugukolo.

SABABU 12NAN

1 O kɔ, a y'a fɔ ko u ka na n'a ye a ka tasa bilayɔrɔ la. A y'a fɔ u ye ko u ka a yɛrɛ ka dumuniw labɛn a ye, ka a yɛrɛ ka diwɛn min.
2 Juditi y'a fɔ ko: «Ne tɛna a dun, walisa ne nana ni fɛn minnu ye, olu na balo di ne ma.»
3 Oloferne y'a fɔ a ye ko: «Ni i ka balo dɛsɛra, an na o ɲɔgɔn di i ma cogo di?» Katuguni mɔgɔ si kana kɛ an fɛ i ka siya la.»
4 Juditi y'a fɔ a ye ko i ni ɲɛnama don, ne matigi, i ka jɔnmuso tɛna ne bolofɛnw tiɲɛ, sani Matigi ka ko latigɛlenw kɛ ne bolo la.
5 Oloferne ka baarakɛlaw taara n'a ye fanibugu kɔnɔ, a sunɔgɔra fo su tilancɛ.
6 U ye ci bila ka taa Holofernesi fɛ, k'a fɔ ko: «Ne makɛ ka ci bila sisan ko i ka jɔnmuso ka taa delili la.»
7 Oloferne y'a fɔ a kɔlɔsibagaw ye ko u kana a bali.
8 A bɔra tuma min na, a ye Matigi Israɛl ka Elohim deli ko a k'a ɲɛsin a ka mɔgɔw lamɔli ma.
9A saniyalen don ka don fanibugu kɔnɔ fo ka a ka dumuni dun wula fɛ.
10 O tile naaninan na, Oloferne ye dumuni kɛ a yɛrɛ ka jɔnw dɔrɔn ye, a ma o ɲɛmɔgɔw si wele dumuni na.
11 O kɔ, a y'a fɔ Bagoasi ye, o min tun bɛ a bolofɛnw bɛɛ kunna, ko: «Taa sisan ka nin Heburu muso min bɛ i fɛ, o lasun a ka na an fɛ ka dumuni kɛ ka minni kɛ an fɛ.»
12 A filɛ, o na kɛ maloyako ye an yɛrɛ bolo, n'an y'o muso bila ka taa, k'a sɔrɔ an ma jɛ a fɛ. katuguni ni an ma a sama ka na an fɛ, a na an nisɔndiya fo ka an mafiɲɛya.
13 Bagoas bɔra Oloferne ɲɛ kɔrɔ ka na a fɛ k'a fɔ a ye ko: «Npogotigi cɛɲi in kana siran ka na ne makɛ fɛ, ka bonya da a ɲɛ kɔrɔ, ka diwɛn min, ka nisɔndiya an

fɛ.» a kɛra bi ye i n'a fɔ Asirikaw denmuso dɔ, minnu bɛ baara kɛ Nabukodɔnɔsɔri ka so kɔnɔ.
14 Juditi y'a fɔ a ye ko: «Ne ye jɔn ye sisan, ka ne matigi sɔsɔ?» Tiɲɛ na, fɛn o fɛn ka di a ye, ne na o kɛ joona, o na kɛ ne nisɔndiya ye fo ka se ne saya don ma.»
15 A wulila ka a yɛrɛ masiri n'a ka finiw n'a muso ka finiw bɛɛ ye, a ka jɔnmuso taara fari nɔgɔlenw da a ye Holoferne ɲɛkɔrɔ, a ye min sɔrɔ Bagoas fɛ a ka don o don baara kama, walisa a ka sigi ka aw ka dumuni kɛ u kan.
16 Juditi donna ka sigi tuma min na, Holoferne dusukun dusu tiɲɛna a fɛ, a hakili jiginna. A ye waati dɔ makɔnɔ k'a lafili, kabini a y'a ye don min na.
17 Oloferne y'a fɔ a ye ko: «I ka minni kɛ sisan, ka nisɔndiya an fɛ.»
18 Juditi y'a fɔ ko: «Ne na minni sisan, ne matigi, katuguni ne ka ɲɛnamaya bonyalen don bi ne la ka tɛmɛ ne bangeli donw bɛɛ kan.»
19 A ka jɔnmuso ye fɛn minnu labɛn, a y'o ta k'a dun k'a min a ɲɛ kɔrɔ.
20 Oloferne diyara a ye kosɛbɛ, a ye diwɛn min ka tɛmɛ a ye min min tile kelen kɔnɔ kabini a bangera.

SABABU 13NAN

1 wulada sera tuma min na, a ka baarakɛlaw ye teliya ka taa, Bagoas y'a ka fanibugu datugu kɛnɛma, ka dumunikɛlaw gɛn ka bɔ a matigi ɲɛ kɔrɔ. U taara u ka dilanw la, katuguni u bɛɛ tun sɛgɛnnen don, katuguni seli tun ka jan.
2 Juditi tora a kelen na fanibugu kɔnɔ, Holofɛrɛne tun dalen bɛ a ka dilan kan, katuguni diwɛn tun falen bɛ a la.
3 Juditi tun y'a fɔ a ka jɔnmuso ye ko a ka jɔ a ka so kɔfɛ ka a makɔnɔ. ka bɔ, i n'a fɔ a tun bɛ kɛ cogo min na don o don, katuguni a ko a bɛ taa a ka deliliw la, a kumana Bagoas fɛ ka kɛɲɛ ni o kuntilenna kelen ye.
4 U bɛɛ bɔra ka taa, mɔgɔ si ma to sugolan kɔnɔ, mɔgɔ fitinin ni mɔgɔba si ma to. Juditi jɔlen a ka dilan kɛrɛ fɛ, a y'a fɔ a dusukun na ko: «Matigi sebaaya Ala, ne bolow ka kɛwalew filɛ Jerusalɛm kɔrɔtali kama.»
5 Sisan de ye waati ye ka i ka ciyɛn dɛmɛ, ka i ka cɛsiriw kɛ fo ka jugu minnu wulila an kama, olu halaki.
6 O kɔ, muso sera o dilan jɔlan ma, o min tun bɛ Holofɛrɛne kun na, ka a senw jigin ka bɔ yen.
7 A gɛrɛla a ka dilan la k'a kunsigi minɛ k'a fɔ ko: «Matigi Israɛl ka Ala, i ka barika don ne la bi.»
8 O kɔ, a ye a kɔ gosi siɲɛ fila ni a fanga bɛɛ ye, ka a kunkolo bɔ a la.
9 A y'a su jigin ka bɔ dilan kan, ka bɔgɔdaga sama ka bɔ a jɔlanw kan. Anon bɔlen kɔ, a y'a kunkolo di a ka jɔnmuso ma.
10 A y'o don a ka dumunikɛbɔrɛ kɔnɔ, u fila taara ɲɔgɔn fɛ delili la ka kɛɲɛ n'u ka laadalakow ye.
11 Juditi y'a fɔ yɔrɔjan kɔlɔsilikɛlaw ye da la ko: «Aw ka da wuli sisan kɛra bi don.
12 A ka dugu cɛw y'a kan mɛn tuma min na, u ye teliya ka jigin u ka dugu da la, ka dugu cɛkɔrɔbaw wele.
13 O kɔ, u bɛɛ bolila ɲɔgɔn fɛ, denmisɛnninw ni mɔgɔbaw, katuguni muso nali kɛra kabako ye u bolo, u ye daa da wuli ka u minɛ, ka tasuma don yeelen na, ka jɔ u lamini na.
14 A y'a fɔ u ye ni kanba ye ko: «A' ye Ala tanu, ka Ala tanu, ka Ala tanu, ne b'a fɔ, katuguni a ma a ka makari bɔ Israɛl ka so la, nka a ye an juguw halaki ne bolo fɛ bi su in na.»
15 A ye o kunkolo bɔ bɔrɔ kɔnɔ k'a jira k'a fɔ u ye ko: «Asuri kɛlɛbolo kuntigi Oloferne kunkolo filɛ, a dalen tun bɛ min kɔnɔ a ka dɔlɔmin na. Matigi y'a bugɔ muso bolo la.»
16 Matigi ɲɛnama, min ye ne mara ne ka sira kan, ne ɲɛda ye a lafili fo ka a halaki, nka a ma jurumu kɛ ne fɛ, ka ne nɔgɔ ani ka ne maloya.
17 Jama bɛɛ kabakoyara kosɛbɛ, u y'u biri ka Elohim bato, k'a fɔ ni dusu kelen ye ko: «An ka Ala, dubaden ka kɛ i ye, i ye i ka mɔgɔw juguw ban bi.»
18 Oziyasi y'a fɔ a ye ko: «Denmuso, Elohim Kɔrɔtalenba ye dubaden ye ka tɛmɛ dugukolo kan musow bɛɛ kan. Matigi Ala ka tanu, ale min ye sankolow ni dugukolo da, min ye i bilasira ka taa an juguw kuntigi kunkolo tigɛ.
19 O de kosɔn i ka dannaya tɛna bɔ mɔgɔw dusukun na, minnu hakili bɛ Ala ka sebaaya la fo abada.
20 Elohim y'o kow yɛlɛma i la ka kɛ tanuli ye badaa, ka na bɔ i ye ko ɲumanw na, katuguni i ma i ni kisi an ka siya tɔɔrɔ kosɔn, nka i ye an ka halakili hakɛ bɔ, ka taama sira tilennen kan an ka Elohim ɲɛ kɔrɔ. Jama bɛɛ y'a fɔ ko: A ka kɛ ten, a ka kɛ ten.

SABABU 14NAN

1 Juditi y'a fɔ u ye ko: «Ne balimaw, aw ka ne lamɛn sisan, ka nin kunkolo ta k'a dulon aw ka kogow sanfɛyɔrɔ la.»
2 Ni sɔgɔma bɔra dɔrɔn, ni tile bɔra dugukolo kan dɔrɔn, aw kelen-kelen bɛɛ k'a ka kɛlɛkɛminɛnw ta, ka cɛ jagɛlɛn kelen-kelen bɛɛ bɔ dugu kɔnɔ, ka kuntigi dɔ sigi u kun na, i n'a fɔ aw b'a fɛ cogo min na aw ka jigin foro la ka taa Asirikaw kɔlɔsili la. nka i kana jigin.»
3 O kɔ, u na u ka kɛlɛkɛminɛnw ta ka don u ka sigiyɔrɔ la ka Asur kɛlɛbolo kuntigiw lawuli ka boli ka taa Holofrɛne ka fanibugu la, nka u tɛna a sɔrɔ, o tuma na, siran na bin u kan na boli aw ɲɛda ɲɛ kɔrɔ.»
4 O cogo la, aw ni Israɛl jamana kɔnɔmɔgɔw bɛɛ na tugu u nɔfɛ ka u tiɲɛ u taatɔ.
5 Nka sani aw ka nin kow kɛ, aw ka ne wele Amonika Akiyɔri, walisa a ka Israɛl ka so mafiɲɛya, ka a ci an ma i n'a fɔ a ka saya.
6 U ye Akiyɔri wele ka bɔ Oziyasi ka so. A sera ka Holoferne kunkolo ye cɛ dɔ bolo jama cɛma, a y'i biri a ɲɛda kan, a ni ma ban.

7 Nka u y'a sɔrɔ tuma min na, a y'i bin Juditi sen kɔrɔ k'a bonya k'a fɔ ko: «Duba bɛ i la Juda ka fanibuguw bɛɛ la ani siyaw bɛɛ la, minnu y'i tɔgɔ mɛn, u na kabakoya.»
8 I ye ko minnu kɛ nin donw na, i ka olu bɛɛ fɔ ne ye sisan.» Juditi ye a ka ko kɛlenw bɛɛ fɔ a ye jama cɛma, kabini a bɔra don min na fo ka se a ka kuma fɔ u ye waati min na.
9 A ye kuma dabila tuma min na, jama ye pɛrɛn ni kanba ye ka mankanba bɔ u ka dugu kɔnɔ.
10 Akiyɔri ye Israɛl ka Elohim ka ko kɛlenw bɛɛ ye tuma min na, a dara Elohim la kosɛbɛ, a ye a farisogo boloko.
11 Sɔgɔma wulilen dɔrɔn, u ye Oloferne kunkolo dulon kogo la, u kelen-kelen bɛɛ y'u ka kɛlɛkɛminɛnw ta ka taa kulu dankan na.
12 Nka Asirikaw y'u ye tuma min na, u ye ci bila ka taa u ka kuntigiw ni u ka kuntigiw ni u ka kuntigiw kelen-kelen bɛɛ fɛ.
13 U sera Oloferne ka fanibugu la k'a fɔ a ka kow bɛɛ kuntigi ye ko: «An matigi kununni, katuguni jɔnw ja gɛlɛyara ka jigin an kama kɛlɛ la, walisa u ka halaki pewu.»
14 O kɔ, a donna Bagoas ka fanibugu da gosi. sabu a tun b'a miiri ko a sunɔgɔra Juditi fɛ.
15 Nka mɔgɔ si ma jaabi di, a y'a da wuli ka don so kɔnɔ, k'a sɔrɔ a fililen bɛ duguma ka sa, a kunkolo bɔra a la.
16 O de y'a to a pɛrɛnna ni kanba ye, ni kasi ni sɔgɔsɔgɔ ni kulekanba ye, ka a ka finiw fara.
17 Yesu donna fanibugu kɔnɔ, Juditi tun sigilen bɛ yɔrɔ min na.
18 O jɔnw ye nanbara kɛ. Heburuw muso kelen ye maloya lase masakɛ Nabukodonɔsɔri ka so ma.
19 Asirikaw ka kɛlɛbolo kuntigiw ye o kuma mɛn tuma min na, u y'u ka finiw tigɛ, u hakili ɲagamina kabako la, kulekan ni mankanba bɔra u ka sigiyɔrɔ bɛɛ la.

SABABU 15NAN

1 Fanibugu kɔnɔmɔgɔw y'o mɛn tuma min na, u kabakoyara o ko kɛlen na.
2 Siran ni yɛrɛyɛrɛ ye u minɛ, fo mɔgɔ si ma a ja gɛlɛya ka to a mɔgɔɲɔgɔn ɲɛ na, nka u bɛɛ bolila ka taa kɛnɛba ni kuluw sira bɛɛ la.
3 Minnu tun sigilen bɛ kuluw kan Betuli lamini na, olu fana bolila ka taa. O kɔ, Israɛldenw, kɛlɛcɛ minnu tun bɛ u cɛma, olu bɛɛ bolila ka taa u kan.
4 Oziyasi ye Oziyasi bila ka taa Bɛtomastɛmɛ ni Bebayi ni Kobayi ni Kola ani Israɛl jamana fan bɛɛ la, mɔgɔ minnu ka kan ka ko kɛlenw fɔ.
5 Israɛldenw y'o mɛn tuma min na, u bɛɛ binna u kan ni bɛnkan kelen ye ka u faga fo Kobai u juguw ka sigiyɔrɔ la) ani Galad ni Galile jamana mɔgɔw ye u gɛn ni fagaliba ye fo ka se Damasi ni a dancɛw ma.
6 Bɛtuli jamana tolenw binna Asiri dugu kɔnɔ ka u minɛ, ka nafolo sɔrɔ kosɛbɛ.
7 Israɛl bɔnsɔn minnu seginna ka bɔ fagali la, olu tun bɛ ni fɛn tolenw ye. Duguw ni dugu minnu tun bɛ kuluw ni kɛnɛ kan, olu ye nafolo caman sɔrɔ, katuguni jama tun ka ca kosɛbɛ.
8 Sarakalasebaa kuntigi Joasim ni Israɛl bɔnsɔn kɔrɔw minnu sigilen bɛ Jerusalɛm, olu nana Ala ye ko ɲuman minnu jira Israɛl la, olu nana Juditi ye ka a fo.
9 U sera a ma tuma min na, u ye dugawu kɛ a ye ni dusu kelen ye k'a fɔ a ye ko: «I ye Jerusalɛm kɔrɔtalen ye, i ye Israɛl nɔɔrɔba ye, i ye an ka siya ɲagaliba ye.
10 I ye nin kow bɛɛ kɛ i bolo, i ye koɲuman caman kɛ Israɛl ye, o ka di Ala ye. Jama bɛɛ y'a fɔ ko: «A ka kɛ ten.»
11 Jama ye sigiyɔrɔ tiɲɛ tile bisaba kɔnɔ. A y'a ka wotoroninw labɛn k'u da u kan.
12 Israɛl musow bɛɛ bolila ka taa a lajɛ, ka dugawu kɛ a ye, ka dɔn kɛ a ye.
13 U ye oliviye jiribolo dɔ da a n'a ka jɔnmuso kan, a taara jama bɛɛ ɲɛ dɔn la, ka musow bɛɛ ɲɛminɛ u da kɔnɔ.

SABABU 16NAN

1 Juditi y'a daminɛ ka barika dali dɔnkili da Israɛl jamana bɛɛ kɔnɔ, jama bɛɛ ye nin tanuli dɔnkili da a nɔfɛ.
2 Juditi y'a fɔ ko: «A' ye daminɛ ne ka Elohim ye ni bɔgɔdaga ye, ka dɔnkili da ne Matigi ye ni bɔgɔdaga ye.
3 Elohim bɛ kɛlɛw tiɲɛ, katuguni a ye ne kisi ka bɔ ne tɔɔrɔbagaw bolo.
4 Asiri bɔra kuluw la ka bɔ worodugu fɛ, a nana ni a ka kɛlɛbolo ba tan ye, jamaba ye bajiw bali, u ka sotigiw ye kuluw datugu.
5 A y'a yɛrɛ bonya k'a fɔ ko a bɛna ne ka danw jeni, ka ne kamalenninw faga ni npan ye, ka den sintɔw bugɔ duguma, ka ne denmisɛnninw kɛ fɛn minɛta ye, ka ne npogotigininw kɛ fɛn minɛta ye.
6 Nka Sebaayabɛɛtigi Matigi ye u jigi tigɛ muso bolo fɛ.
7 Katuguni cɛbatigi ma bin kamalenninw fɛ, Titan denkɛw ma a bugɔ, wa cɛba kɔrɔbaw ma don a kan.
8 A y'a ka muso cɛ salen ka fini bɔ ka kɛɲɛ ni Israɛl mɔgɔ tɔɔrɔlenw kɔrɔtali ye, ka tulu tulu kɛ a ɲɛda la, ka a kunsigi siri pankurun na, ka lenfu fini ta walisa k'a lafili.
9 A ka sanbaraw y'a ɲɛw sɔgɔ, a cɛɲi y'a hakili minɛ kaso la, fauchion tɛmɛna a kɔ fɛ.
10 Pɛrɛsikaw yɛrɛyɛrɛla a ka jagɛlɛya kosɔn, Medikaw siranna a ka jagɛlɛya kosɔn.
11 O tuma la, ne tɔɔrɔlenw pɛrɛnna ɲagali la, ne barikantanyatɔw pɛrɛnna ni kanba ye. Nka u kabakoyara.
12 Npogotiginin denkɛw y'u sɔgɔ ka u jogin i n'a fɔ fulakɛ denw.
13 Ne na dɔnkili kura da Matigi ye ko: Matigi, i ye mɔgɔba ye, i ye nɔɔrɔ ye, i barika ka bon, i tɛ se ka se sɔrɔ.

14 Danfɛnw bɛɛ ka baara kɛ i ye, katuguni i ye kuma fɔ, u dabɔra, i ye i ni ci ka u da, mɔgɔ si tɛ se ka i kan kɛlɛ.
15 Katuguni kuluw na wuli ka bɔ u jujɔ la ni ji ye, faraw na wuli i ɲɛ kɔrɔ i n'a fɔ wuluwulu.
16 Katuguni saraka bɛɛ ka dɔgɔ ka tɛmɛn kasa duman kan i fɛ, tulu bɛɛ tɛ se i ka saraka jɛnita ma, nka mɔgɔ min bɛ siran Matigi ɲɛ, o ka bon tuma bɛɛ.
17 Siya minnu bɛ wuli ne somɔgɔw kama, bɔnɛ bɛ olu ye! Matigi Sebaayabɛɛtigi na u hakɛ bɔ kiritigɛ don na , ka tasuma ni kɔnɔw don u farisogo la . U na u dɔn, ka kasi fo abada.
18 U donna Jerusalɛm dɔrɔn, u ye Matigi bato. Jama saniyalen dɔrɔn, u y'u ka saraka jɛnitaw ni u ka saraka fuw ni u ka nilifɛnw bɔ.
19 Juditi ye Oloferne ka fɛnw bɛɛ di a ma, jama tun ye minnu di a ma, ka dawolo min bɔ a ka so kɔnɔ, o di a ma ka kɛ nilifɛn ye Matigi ye.
20 Jama tora ka dumuni kɛ Jerusalɛm yɔrɔ senuma ɲɛkɔrɔ kalo saba kɔnɔ, Juditi tora u fɛ.
21 O waati tɛmɛnen kɔ, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ seginna u ka ciyɛn na, Juditi taara Bɛtuli, ka to a yɛrɛ bolo, ka bonya a ka waati la jamana bɛɛ kɔnɔ.
22 Mɔgɔ caman y'a deli, nka mɔgɔ si m'a dɔn a si bɛɛ la, a cɛ Manase salen kɔfɛ, a lajɛra a ka jama cɛma.
23 Nka a tun bɛ ka bonya ka taa a fɛ, ka kɔrɔbaya a cɛ ka so, a si tun bɛ san kɛmɛ ni duuru la. A sara Bɛtuli jamana na, u y'a su don a cɛ Manase ka kɔdingɛ kɔnɔ.
24 Israɛl ka somɔgɔw ye a kasi tile wolonwula kɔnɔ, sanni a ka sa, a y'a ka nafolo tila a cɛ Manase somɔgɔw bɛɛ ye, ani a somɔgɔw cɛma.
25 Mɔgɔ si tun tɛ yen min ye Israɛldenw lasiran tugun Juditi ka waati la, a salen kɔfɛ waati jan kɔnɔ.

Fɛn minnu farala Ɛsitɛri kan

SABABU 10NAN

4 Mardose y'a fɔ ko: «Ala de ye nin kow kɛ.»
5 Ne hakili bɛ sugo dɔ la ne ye min ye nin kow ko la, foyi ma ban.
6 Jiboliyɔrɔ fitinin dɔ kɛra baji ye, yeelen ni tile ni ji caman tun bɛ yen.
7 O sa fila ye ne ni Aman ye.
8 Siya minnu tun lajɛra ka Yahutuw tɔgɔ halaki.
9 Ne ka siya ye nin Israɛl ye, min ye kule Elohim ye, ka kisi, katuguni Matigi ye a ka mɔgɔw kisi, Matigi ye an kisi o kojuguw bɛɛ ma, Ala ye taamashyɛnw ni kabakobaw kɛ, minnu ma kɛ siya wɛrɛw cɛma.
10 O de y'a to a ye kala fila kɛ, kelen kɛra Elohim ka mɔgɔw ye, dɔ wɛrɛ kɛra siya wɛrɛw bɛɛ ye.
11 O kala fila nana Elohim ɲɛ kɔrɔ siyaw bɛɛ cɛma.
12 Elohim hakili tora a ka mɔgɔw la ka jo di a ka ciyɛn ma.
13 O donw na kɛ u bolo Adari kalo la, o kalo tile tan ni naani ni tan ni duurunan na, jamalajɛ ni ɲagali ni ɲagali ni Ala ɲɛ kɔrɔ, ka kɛɲɛ ni mɔgɔw ye fo abada a ka mɔgɔw cɛma.

SABABU 11NAN

1 Ptolemeus ni Cleopatra ka masaya san naaninan na, Dositeus, min y'a fɔ ko a ye sarakalasebaa ni Levite ye, ani a denkɛ Ptolemeus, nana ni Furim ka sɛbɛn ye, u ko o ye kelen ye, ani Ptolemeus denkɛ Lisimaku. min tun bɛ Jerusalɛm, o tun y'o kɔrɔ fɔ.
2 Ateksɛrikɛsi ka masaya san filanan na, Nisan kalo tile fɔlɔ la, Yairo denkɛ Mardose, Semei denkɛ, Sisai denkɛ, Bɛnzamɛn bɔnsɔn, ye siko kɛ.
3 A tun ye Yahutu ye, a tun sigilen bɛ Suza dugu kɔnɔ, cɛba tun don.
4 Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ye mɔgɔ minnu ta ka bɔ Jerusalɛm ni Jude masakɛ Jekoniyasi ye, olu dɔ fana tun don. A ka sugo tun ye nin ye.
5 A filɛ ni mankanba ye, sanpɛrɛn ni dugukolo yɛrɛyɛrɛ ani mankanba bɛ jamana kɔnɔ.
6 Saba fila nana ka kɛlɛ kɛ, u ka kulekanba tun ka bon.
7 U ka kulekan fɛ, siyaw bɛɛ labɛnnen don kɛlɛ kama, walisa u ka se ka jama tilennenw kɛlɛ.
8 Dibi ni dibi don, tɔɔrɔ ni tɔɔrɔ, tɔɔrɔ ni mankanba don dugukolo kan.
9 Siya tilennen bɛɛ hakili ɲagamina, u siranna u yɛrɛ ka kojuguw ɲɛ, u tun labɛnnen don ka halaki.
10 O kɔ, u pɛrɛnna Elohim fɛ, u ka kulekan na, i n'a fɔ a bɔra jiboli-yɔrɔ fitinin dɔ la, sanjiba nana, ji camanba.
11 Yeelen ni tile bɔra, mɔgɔ dɔgɔmanninw kɔrɔtara ka nɔɔrɔmaw dun.
12 Mardose min ye nin sugo ye, ani Ala tun y'a latigɛ ka min kɛ, o kununna tuma min na, a y'a hakili to o sugo la, fo su fɛ, a tun b'a fɛ k'o dɔn cogo bɛɛ la.

SABABU 12NAN

1 Mardose y'a lafiɲɛ so kɔnɔ ni Gabata ni Tara ye, olu minnu ye masakɛ ka cɛkɔrɔba fila ye.
2 A y'u ka laɲiniw mɛn, a y'u ka laɲiniw sɛgɛsɛgɛ, k'a dɔn ko u bɛna u bolo da masakɛ Artisɛrikɛsi kan. O cogo la, a ye u ka masakɛ seereya.
3 Masakɛ ye o cɛkɔrɔba fila sɛgɛsɛgɛ, u sɔnnen kɔ o ko la, u ye u bugɔ.
4 Masakɛ ye o kow sɛbɛn.
5 Masakɛ y'a fɔ ko: «Mardose ka baara kɛ so kɔnɔ.»
6 Nka Amadatusi denkɛ Aman, min tun bɛ bonyaba da masakɛ ɲɛ, o y'a ɲini ka Mardose n'a ka mɔgɔw tɔɔrɔ masakɛ ka cɛkɔrɔba fila kosɔn.

SABABU 13NAN

1 Sɛbɛnw sɛbɛnnen tun ye nin ye: Masakɛba Artekserikɛsi ye nin kow sɛbɛn a ka fanga kɔrɔ, k'a ta Ɛndujamana na ka taa se Etiyopi jamanaw ma, mara kɛmɛ ni mugan ni mugan ni wolonwula kɔnɔ.
2 O kɔfɛ, ne kɛra siya caman kuntigi ye, ka diɲɛ bɛɛ kuntigiya kɛ, ne ma kɔrɔta ni ne ka kuntigiya ye, nka ne tun bɛ ne yɛrɛ ta tuma

bɛɛ ni tilennenya ni dususuma ye, ne y'a latigɛ ka ne ka jamanadenw sigi tuma bɛɛ ɲɛnamaya lafiyalen kɔnɔ, ka ne ta kɛ ne ta ye masaya min bɛ hɛrɛ la, ani min dabɔlen don tɛmɛsira kama fo ka se kɔgɔjida la, ka hɛrɛ kuraya, o min ka di mɔgɔw bɛɛ ye.
3 Ne ye ne ka ladilikɛlaw ɲininka nin bɛ se ka kɛ cogo min na, Aman, min tun ka bon ni hakilitigiya ye an cɛma, ka diya a ye tuma bɛɛ a sago ɲuman ni a ka kantigiya sabatilen kosɔn, ka bonya sɔrɔ a ka jɔyɔrɔ filanan na masaya la.
4 A y'a fɔ an ye ko siyaw bɛɛ la diɲɛ fan bɛɛ la, siya jugu dɔw jɛnsɛnna, minnu ka sariyaw tun bɛ siyaw bɛɛ sɔsɔ, ani minnu tun bɛ masakɛw ka ci fɔlenw mafiɲɛya tuma bɛɛ, o cogo la an ka masayaw faralen ɲɔgɔn kan, an ye bonya min laɲini, o tɛ se ka taa ɲɛ.
5 An y'a faamu ko nin jama kelenpe de bɛ mɔgɔw bɛɛ kɛlɛ tuma bɛɛ, u bɛ danfara don u ka sariyaw cogo kabakoma na, ka juguya kɛ an ka jamana na, u bɛ se ka juguya bɛɛ kɛ walisa an ka masaya kana sabati.
6 O de y'a to an ye ci fɔ ko Aman min sigilen bɛ kow kun na, ani min bɛ an kɛrɛfɛ, ni o ye sɛbɛn ci aw ma, o bɛɛ ka halaki pewu u juguw ka npan fɛ .
7 walisa olu minnu ye mɔgɔ juguw ye fɔlɔ ani sisan fana, olu ka don kaburu kɔnɔ don kelen kɔnɔ ni fariya ye, ka o cogo la don o cogo la kɔfɛ, an ka kow ɲɛnabɔ ka ɲɛ, gɛlɛya tɛ minnu na.
8 Mardose y'a miiri Matigi ka kɛwalew bɛɛ la.
9 A ko: «Matigi, Matigi, Sebaayabɛɛtigi Masakɛ, katuguni diɲɛ bɛɛ bɛ i ka fanga kɔrɔ, ni i ye Israɛl kisi, mɔgɔ si tɛ se ka i sɔsɔ.
10 I ye sankolo ni dugukolo ni kabakofɛnw bɛɛ da sankolo jukɔrɔ.
11 I ye fɛn bɛɛ Matigi ye, mɔgɔ si tɛ yen min bɛ se ka i kɛlɛ, o min ye Matigi ye.
12 I bɛ fɛn bɛɛ dɔn, i b'a dɔn, Matigi, ko ne ma ne biri kuncɛbaya Aman ɲɛkɔrɔ, ne mafiɲɛya wala kuncɛbaya de kosɔn, wala nɔɔrɔ nege si kosɔn.
13 Katuguni ne tun bɛ se ka wasa ni ŋaniya ɲuman ye Israɛl ka kisi ko la ka a senw susu.
14 Nka ne ye nin kɛ walisa ne kana mɔgɔ nɔɔrɔ fisaya ka tɛmɛ Elohim nɔɔrɔ kan, ne tɛna mɔgɔ wɛrɛ bato ni e tɛ, Elohim, ne tɛna o kɛ ni kuncɛbaya ye.
15 Sisan, Matigi Ala, Masakɛ, i ka yafa i ka mɔgɔw ma. ɔwɔ, u b'a fɛ ka ciyɛn tiɲɛ, o min tun ye i ta ye kabini fɔlɔfɔlɔ.
16 I ye niyɔrɔ min lase Misira ka bɔ i yɛrɛ kosɔn, i kana o mafiɲɛya.
17 I ka ne ka delili lamɛn, i ka makari i ka ciyɛn na.
18 O cogo kelen na, Israɛl bɛɛ pɛrɛnna Matigi ma kosɛbɛ, katuguni u ka saya tun bɛ u ɲɛ kɔrɔ.

SABABU 12NAN

1 Mardose y'a lafiɲɛ so kɔnɔ ni Gabata ni Tara ye, olu minnu ye masakɛ ka cɛkɔrɔba fila ye.
2 A y'u ka laɲiniw mɛn, a y'u ka laɲiniw sɛgɛsɛgɛ, k'a dɔn ko u bɛna u bolo da masakɛ Artisɛrikɛsi kan. O cogo la, a ye u ka masakɛ seereya.
3 Masakɛ ye o cɛkɔrɔba fila sɛgɛsɛgɛ, u sɔnnen kɔ o ko la, u ye u bugɔ.
4 Masakɛ ye o kow sɛbɛn.
5 Masakɛ y'a fɔ ko: «Mardose ka baara kɛ so kɔnɔ.»
6 Nka Amadatusi denkɛ Aman, min tun bɛ bonyaba da masakɛ ɲɛ, o y'a ɲini ka Mardose n'a ka mɔgɔw tɔɔrɔ masakɛ ka cɛkɔrɔba fila kosɔn.

SABABU 13NAN

1 Sɛbɛnw sɛbɛnnen tun ye nin ye: Masakɛba Arteksɛrikɛsi ye nin kow sɛbɛn a ka fanga kɔrɔ, k'a ta Ɛndujamana na ka taa se Etiyopi jamanaw ma, mara kɛmɛ ni mugan ni mugan ni wolonwula kɔnɔ.
2 O kɔfɛ, ne kɛra siya caman kuntigi ye, ka diɲɛ bɛɛ kuntigiya kɛ, ne ma kɔrɔta ni ne ka kuntigiya ye, nka ne tun bɛ ne yɛrɛ ta tuma bɛɛ ni tilennenya ni dususuma ye, ne y'a latigɛ ka ne ka jamanadenw sigi tuma bɛɛ ɲɛnamaya lafiyalen kɔnɔ, ka ne ta kɛ ne ta ye masaya min bɛ hɛrɛ la, ani min dabɔlen don tɛmɛsira kama fo ka se kɔgɔjida la, ka hɛrɛ kuraya, o min ka di mɔgɔw bɛɛ ye.

3 Ne ye ne ka ladilikɛlaw ɲininka nin bɛ se ka kɛ cogo min na, Aman, min tun ka bon ni hakilitigiya ye an cɛma, ka diya a ye tuma bɛɛ a sago ɲuman ni a ka kantigiya sabatilen kosɔn, ka bonya sɔrɔ a ka jɔyɔrɔ filanan na masaya la.
4 A y'a fɔ an ye ko siyaw bɛɛ la diɲɛ fan bɛɛ la, siya jugu dɔw jɛnsɛnna, minnu ka sariyaw tun bɛ siyaw bɛɛ sɔsɔ, ani minnu tun bɛ masakɛw ka ci fɔlenw mafiɲɛya tuma bɛɛ, o cogo la an ka masayaw faralen ɲɔgɔn kan, an ye bonya min laɲini, o tɛ se ka taa ɲɛ.
5 An y'a faamu ko nin jama kelenpe de bɛ mɔgɔw bɛɛ kɛlɛ tuma bɛɛ, u bɛ danfara don u ka sariyaw cogo kabakoma na, ka juguya kɛ an ka jamana na, u bɛ se ka juguya bɛɛ kɛ walisa an ka masaya kana sabati.
6 O de y'a to an ye ci fɔ ko Aman min sigilen bɛ kow kun na, ani min bɛ an kɛrɛfɛ, ni o ye sɛbɛn ci aw ma, o bɛɛ ka halaki pewu u juguw ka npan fɛ .
7 walisa olu minnu ye mɔgɔ juguw ye fɔlɔ ani sisan fana, olu ka don kaburu kɔnɔ don kelen kɔnɔ ni fariya ye, ka o cogo la don o cogo la kɔfɛ, an ka kow ɲɛnabɔ ka ɲɛ, gɛlɛya tɛ minnu na.
8 Mardose y'a miiri Matigi ka kɛwalew bɛɛ la.
9 A ko: «Matigi, Matigi, Sebaayabɛɛtigi Masakɛ, katuguni diɲɛ bɛɛ bɛ i ka fanga kɔrɔ, ni i ye Israɛl kisi, mɔgɔ si tɛ se ka i sɔsɔ.
10 I ye sankolo ni dugukolo ni kabakofɛnw bɛɛ da sankolo jukɔrɔ.
11 I ye fɛn bɛɛ Matigi ye, mɔgɔ si tɛ yen min bɛ se ka i kɛlɛ, o min ye Matigi ye.
12 I bɛ fɛn bɛɛ dɔn, i b'a dɔn, Matigi, ko ne ma ne biri kuncɛbaya Aman ɲɛkɔrɔ, ne mafiɲɛya wala kuncɛbaya de kosɔn, wala nɔɔrɔ nege si kosɔn.
13 Katuguni ne tun bɛ se ka wasa ni ŋaniya ɲuman ye Israɛl ka kisi ko la ka a senw susu.
14 Nka ne ye nin kɛ walisa ne kana mɔgɔ nɔɔrɔ fisaya ka tɛmɛ Elohim nɔɔrɔ kan, ne tɛna mɔgɔ wɛrɛ bato ni e tɛ, Elohim, ne tɛna o kɛ ni kuncɛbaya ye.
15 Sisan, Matigi Ala, Masakɛ, i ka yafa i ka mɔgɔw ma. ɔwɔ, u b'a fɛ ka ciyɛn tiɲɛ, o min tun ye i ta ye kabini fɔlɔfɔlɔ.
16 I ye niyɔrɔ min lase Misira ka bɔ i yɛrɛ kosɔn, i kana o mafiɲɛya.
17 I ka ne ka delili lamɛn, i ka makari i ka ciyɛn na.
18 O cogo kelen na, Israɛl bɛɛ pɛrɛnna Matigi ma kosɛbɛ, katuguni u ka saya tun bɛ u ɲɛ kɔrɔ.

SABABU 15NAN

1 Tile sabanan don, a ye a ka delili ban tuma min na, a y'a ka dusukasi finiw bila ka a ka fini nɔɔrɔma don.
2 A masirilen kɔ ni nɔɔrɔ ye, a ye Elohim wele, o min ye fɛn bɛɛ filɛbaga ni kisibaa ye, a taara ni jɔnmuso fila ye.
3 A y'i jigi da min kan, i n'a fɔ a y'a yɛrɛ ta ka ɲɛ.
4 Tɔɔ kelen tugura a nɔfɛ, ka a ka nɛgɛso ta.
5 A ɲɛda tun bɛ bilen a cɛɲi dafalen kosɔn, a ɲɛda tun ka di kosɛbɛ, nka a dusukun tun bɛ tɔɔrɔ siran fɛ.
6 A tɛmɛna da bɛɛ fɛ, a jɔlen tora masakɛ ɲɛkɔrɔ, o min sigilen tun bɛ a ka masasigilan kan, a ka finiw bɛɛ tun bɛ manamana ni sanu ni kabakurun sɔngɔ gɛlɛnw ye. A tun bɛ siran kosɛbɛ.
7 O kɔ, a ɲɛda min tun bɛ yeelen bɔ ni bonya ye, a y'o kɔrɔta k'a filɛ ni farigan ye kosɛbɛ, masamuso y'i bin, a ɲɛw bɔra a la, a sɛgɛnna, a y'i biri jɔnmuso kunkolo la, min tun bɛ taa a ɲɛfɛ.
8 Elohim ye masakɛ hakili yɛlɛma ka kɛ dususuma ye, a siranna ka pan ka bɔ a ka masasigilan kan k'a minɛ a bolo fo a ka na a yɛrɛ la, ka a dusu saalo ni kanuya kumaw ye k'a fɔ a ye ko:
9 Ɛsitɛri, mun bɛ o la? Ne ye i balima ye, i ja gɛlɛya.
10 I kana sa, hali ni an ka ci fɔlen ye fɛn bɛɛ ye.
11 A y'a ka sanu bere kɔrɔta k'a da a kɔ la.
12 A y'a minɛ a bolo k'a fɔ ko: «A fɔ ne ye.»
13 A y'a fɔ a ye ko: «Ne makɛ, ne y'i ye i ko Ala ka mɛlɛkɛ.
14 Matigi, i ye kabako ye, i ɲɛda falen bɛ nɛɛma la.
15 A tora ka kuma tuma min na, a y'i bin a kan sɛgɛn kosɔn.
16 Masakɛ dusu tiɲɛna, a ka baarakɛlaw bɛɛ y'a dusu saalo.

SABABU 16NAN

1 Masakɛba Arteksɛrikisi ye foli lase mara kɛmɛ ni mugan ni wolonwula ni bi wolonwula ni gofɛrɛnamanw ma, k'a ta Ɛndujamana na ka taa a bila Etiyopi jamana na, ani an ka jamanaden kantigiw bɛɛ la.
2 U caman bɛ bonya ka taa a fɛ ni u ka kuntigi ɲumanw ka nɛɛmaba ye, u bɛ kuncɛbaya kɛ ka taa a fɛ.
3 Aw kana aw jija ka an ka jamanadenw dɔrɔn de tɔɔrɔ, nka aw kana se ka fɛn caman muɲu, aw ka aw bolo don u ka ko ɲuman kɛbagaw fana kama.
4 Aw kana barika dali dama bɔ mɔgɔw cɛma, nka aw bɛ kɔrɔta fana ni mɔgɔ nɔgɔlenw ka nɔɔrɔ kumaw ye, minnu tun tɛ mɔgɔ ɲumanw ye abada, u b'a miiri ko u bɛna kisi Ala ka tilennenya ma, min bɛ fɛn bɛɛ ye ka kojugu koniya.
5 Tuma caman na, mɔgɔ minnu dalen bɛ u teriw ka kow ɲɛnabɔ, olu ka kuma tilennenw ye fangatigi caman bila ka kɛ mɔgɔ jalakibali joli la, ka u siri balawuw la minnu tɛ se ka furakɛ.
6 U ye faamaw ka jalakibaliya ni u ka ɲumanya lafili ni nkalon ni nanbara ye.
7 Sisan, aw bɛ se k'o ye, i n'a fɔ an y'a fɔ cogo min na, tariku kɔrɔw fɛ, i n'a fɔ aw b'a ye cogo min na, ni aw bɛ kojugu kɛlenw ɲini kɔsa in na, mɔgɔ minnu bilala fanga la, olu ka kɛwale juguw fɛ.
8 An ka kan ka an janto waati nataw la, walisa an ka masaya ka kɛ hɛrɛ ni hɛrɛ ye mɔgɔw bɛɛ bolo.
9 O fila bɛɛ la, an kɛtɔ k'an ka laɲiniw Changer, ani ka kiri tigɛ tuma bɛɛ fɛnw kan minnu bɛ ye ni taabolo ye min bɛ bɛn ɲɔgɔn ma kosɛbɛ.
10 Aman, Masedwanɛka, Amadata denkɛ.
11 An tun bɛ nɛɛma min jira siya bɛɛ la, an tun bɛ o sɔrɔ fɔlɔ, i n'a fɔ a tun bɛ wele ko an fa.
12 Nka a ma bonyaba ta, a y'a ɲini ka an ka masaya ni an ka ɲɛnamaya bɔsi an na.
13 U ye halakili ɲini an fɛ ni nanbara caman ni nanbara ye, ani Mardose fana, ale min ye an ni kisi, ka an ka nafa sɔrɔ tuma bɛɛ, i n'a fɔ Ɛsitɛri jalakibali fana, an ka masaya ni u ka jamana bɛɛ.
14 A y'a miiri ko an teriw dɛsɛlen don ko an ye Pɛrɛsikaw ka masaya di Masedwanɛkaw ma.
15 Nka an y'a ye ko Yahutu minnu donna nin dɛsɛbagatɔ jugu in na, olu tɛ kojugukɛlaw ye, nka u bɛ balo sariya tilennenw fanba la.
16 U ka kɛ Ala ɲɛnama kɔrɔtalenba ni sebaayaba denw ye, ale min ye masaya sigi an ni an bɛnbaw ye cogo ɲuman na.
17 O de y'a to Amadata denkɛ Aman ye bataki minnu ci aw ma, aw kana olu kɛ ka ɲɛ.
18 Min tun ye nin kow kɛbaga ye, o dulonna Suza da la n'a somɔgɔw bɛɛ ye.
19 O de kosɔn aw ka nin bataki sɛbɛn yɔrɔ bɛɛ la, walisa Yahutuw ka se ka ɲɛnamaya kɛ u yɛrɛw ka sariyaw la.
20 Aw na u dɛmɛ, walisa o don kelen na, Adar kalo tan ni fila tile tan ni saba, u ka se ka u hakɛ bɔ u la, u ka tɔɔrɔ waati la.
21 Katuguni jama ɲɛnatɔmɔlenw tun ka kan ka halaki don min na.
22 Aw ka seliw cɛma, aw ka don seliba kɛ ni seliw bɛɛ ye.
23 Walisa sisan ani sini kɔfɛ, lakana ka kɛ anw ni Pɛrɛsikaw ye minnu tɔɔrɔla kosɛbɛ. Nka minnu bɛ jɛkafɔ kɛ an kama, olu ye halakili hakilijigin ye.
24 O de kosɔn dugu ni jamana o dugu ni jamana minnu tɛna kɛ ka kɛɲɛ ni nin kow ye, olu na halaki tasuma ni npan fɛ k'a sɔrɔ makari tɛ u la, wa u na kɛ fɛn ye min tɛ se ka tɛmɛ mɔgɔw fɛ dɔrɔn, nka u bɛna kɛ kungosogow ni kɔnɔw fana koniyalenba ye fo abada.

THE Wisdom OF Solomon

Solomani ka hakilitigiya

FAN 1

1 Aw minnu ye dugukolo kiritigɛlaw ye, aw ka tilennenya kanu.
2 Minnu t'a kɔrɔbɔ, olu na a sɔrɔ. Mɔgɔ minnu dalen tɛ a la, a b'a yɛrɛ jira olu la.
3 Katuguni miirili juguw bɛ danfara bɔ Ala la.
4 Hakilitigiya tɛna don mɔgɔ jugu kɔnɔ. Aw kana sigi farikolo la min bɛ jurumu kɔrɔ.
5 K'a masɔrɔ kololi hakili senu na boli nanbara ɲɛ, ka bɔ hakilintanw na minnu tɛ faamuyali ye, a tɛna to yen ni tilenbaliya donna.
6 Hakilitigiya ye kanuya hakili ye. A tɛna Ala tɔgɔ tiɲɛbaga bɔ a ka kumaw la, katuguni Ala ye a ka kuntigiya seere ye, a dusukun filɛbaga lakika, a nɛnkun lamɛnbaga.
7 Matigi Ni bɛ diɲɛ fa.
8 O de y'a to mɔgɔ min bɛ tilenbaliya kumaw fɔ, o tɛ se ka dogo.
9 Katuguni ɲininkali na kɛ Ala ɲɛsiranbaliw ka laadilikanw ye, a ka kuma mankan na na Matigi ma a ka kɛwale juguw jirali kama.
10 K'a masɔrɔ keleya tulo bɛ fɛn bɛɛ mɛn.
11 O de kosɔn, aw k'aw yɛrɛ kɔlɔsi ŋunuŋunukan na, nafa tɛ min na. Aw ka aw nɛnkun bali ka kɔsegin, katuguni kuma dogolen si tɛ yen min bɛ taa fu.
12 Aw kana saya ɲini aw ka ɲɛnamaya fili la, aw kana halakili sama aw yɛrɛw kan ni aw bolow ka kɛwalew ye.
13 Elohim ma saya da, ɲɛnamaw halakili fana man di a ye.
14 A ye fɛn bɛɛ da walisa u ka ɲɛnamaya sɔrɔ. Halakili baga si tɛ u la, saya masaya tɛ dugukolo kan.
15 (Katuguni tilennenya tɛ sa.)
16 Nka Ala ɲɛsiranbaliw n'u ka kɛwalew ni u ka kumaw y'o wele u ma, katuguni u y'a miiri k'o kɛ u teri ye tuma min na, u ye layidu ta foyi la, ka layidu ta a fɛ, katuguni u ka kan ka u sen don o la.

FAN 2

1 Ala ɲɛsiranbaliw bɛ kuma u yɛrɛw fɛ, nka u tɛ tilennenya la, ko: «An ka ɲɛnamaya ka surun, a bɛ sɛgɛn, fura tɛ mɔgɔ salen na.
2 Katuguni an bangera ko bɛɛ la, an na kɛ i n'a fɔ an ma deli ka kɛ cogo min na.
3 Ni u fagara, an farikolo na yɛlɛma ka kɛ buguri ye, an ni na tunun i ko fiɲɛ nɔgɔlen.
4 An tɔgɔ na ɲinɛ waati tɛmɛnen kɔ, mɔgɔ si tɛna an hakili jigin an ka kɛwalew la, an ka ɲɛnamaya na tɛmɛn i ko sankaba nɔ, ka jɛnsɛn i ko sisi, min bɛ gɛn ni jirisunw ye tile, ka se sɔrɔ a funteni fɛ.
5 An ka waati ye dulonba ye min bɛ tɛmɛn. An laban kɔfɛ, kɔsegin tɛ yen, katuguni a sirilen bɛ joona, fo mɔgɔ si tɛ segin.»
6 O de kosɔn, an ka na, an ka fɛn ɲuman minnu bɛ yen, an ka olu diyabɔ.
7 An k'an fa diwɛn sɔngɔ gɛlɛnw ni tulu sumalenw na, ka jima falenfɛn si kana tɛmɛ an kɔrɔ.
8 An ka masafugulan don rosow la sani u ka ja.
9 An si kana taa ni an ka nege ye.
10 An ka mɔgɔ tilennen faantan degun, an kana hinɛ muso cɛ salen na, an kana bonya da mɔgɔkɔrɔbaw kunsigi jɛman kɔrɔw kan.
11 An ka fanga ka kɛ tilennenya sariya ye, katuguni fɛn min barika ka dɔgɔ, o nafa tɛ foyi la.
12 O de kosɔn an ka mɔgɔ tilennenw makɔnɔ. sabu a tɛ an ta ye, wa a saniyalen don k'an ka kɛwalew sɔsɔ: a b'an kɔrɔfɔ ni an ka sariya tiɲɛni ye, ka an ka kalan tiɲɛniw sɔsɔ an tɔgɔjugu fɔli la.
13 A b'a fɔ ko Ala dɔnniya b'a la.
14 A dabɔra walisa k'an ka miiriliw kɔrɔfɔ.
15 A ka gɛlɛn an ɲɛ na hali ka filɛli kɛ, katuguni a ka ɲɛnamaya tɛ i ko mɔgɔ tɔw ta, a ka siraw bɛ cogo wɛrɛ la.
16 An b'a jate iko nkalontigɛlaw, a bɛ a yɛrɛ tanga an ka siraw ma i ko nɔgɔlenya.
17 An k'a lajɛ ni a ka kumaw ye tiɲɛ ye.
18 Ni mɔgɔ tilennen ye Ala denkɛ ye, a na a dɛmɛ ka a kisi a juguw bolo.
19 An k'a sɛgɛsɛgɛ ni dusukasi ni tɔɔrɔ ye, walisa an ka a ka dususuma dɔn, ka a ka muɲuli jira.
20 An k'a jalaki ni maloya saya ye.
21 U ye o ko suguw miiri, u lafilila, katuguni u yɛrɛ ka juguya ye u fiyen.
22 Elohim ka gundo kow tun tɛ u dɔn, u tun jigi tɛ tilennenya sara la.
23 Ala ye hadamaden da walisa a ka kɛ mɔgɔ ye min tɛ sa, ka a kɛ a yɛrɛ badaa ja ye.
24 O bɛɛ n'a ta, Sitanɛ keleya de y'a to saya nana diɲɛ kɔnɔ.

FAN 3

1 Nka mɔgɔ tilennenw niw bɛ Elohim bolo, tɔɔrɔ si tɛna maga u la.
2 Hakilitigibaliw ɲɛ na, a kɛra i n'a fɔ u bɛ sa.
3 U ka bɔ an fɛ ka kɛ halakili ye, nka u bɛ hɛrɛ la.
4 Hali ni u ɲangili bɛ mɔgɔw ɲɛ na, u jigi dalen bɛ sabali la.
5 U kɔrɔfɔra dɔɔnin, u na saraba sɔrɔ, katuguni Elohim y'u kɔrɔbɔ k'a ye ko u ka kan ni a yɛrɛ ye.
6 A y'u kɔrɔbɔ i ko sanu min bɛ foro kɔnɔ, ka u minɛ ka kɛ saraka jɛnita ye.
7 U ka tɔɔrɔ waati la, u na yeelen bɔ, ka boli ka taa yɔrɔ wɛrɛw la i n'a fɔ tasumamuguw bɔgɔdaga cɛma.

8 U na kiri tigɛ siyaw kan, ka kuntigiya kɛ jama kan, u Matigi na kɛ masakɛ ye badaa.
9 Minnu b'u jigi da a kan, olu na tiɲɛ faamu, kanuya la, kanuya la, olu na to a fɛ.
10 Nka Ala ɲɛsiranbaliw na ɲangi ka kɛɲɛ ni u yɛrɛw ka miiriliw ye, olu minnu ye mɔgɔ tilennenw bila ka Matigi bila.
11 Mɔgɔ min bɛ hakilitigiya ni ladonni mafiɲɛya, o tigi ye bɔnɛ ye, u jigi tɛ foyi ye, u ka cɛsiriw tɛ den, u ka kɛwalew nafa tɛ.
12 U musow ye hakilintanw ye, u denw ye mɔgɔ juguw ye.
13 U denw dangalen don. O de kosɔn, denntan min ma nɔgɔ, min ma jurumu dalan dɔn, o ye dubaden ye.
14 Kuntigi min ma tilenbaliya kɛ ni a bolow ye, ka ko jugu si miiri Elohim kama, o ye dubaden ye, katuguni dannaya nilifɛn kɛrɛnkɛrɛnnen na di a ma, ka ciyɛn sɔrɔ Matigi ka Alabatosoba kɔnɔ min ka di a ye kosɛbɛ.
15 K'a masɔrɔ baara ɲumanw den bɛ nɔɔrɔ la, hakilitigiya ju tɛna bin abada.
16 Jatɔyakɛlaw denw na, u tɛna se u dafalen na, dilan tilenbali bɔnsɔn na bɔn.
17 Hali ni u si bɛ mɛn, u tɛna jate foyi ye.
18 Ni u sara joona, jigiya tɛ u la, wa u tɛ dusu saalo sɔrɔ kɔrɔbɔli don na.
19 Katuguni mɔgɔ tilenbaliw laban ye ko juguba ye.

FAN 4

1 A ka fisa ka den sɔrɔ, ka jogo ɲuman sɔrɔ, katuguni o hakilijigin tɛ sa.
2 Ni a bɛ yen, mɔgɔw bɛ misali ta o la. Ni a banna, u b'a fɛ.
3 Nka Ala ɲɛsiranbaliw den minnu bɛ caya, olu tɛna ɲɛ sɔrɔ, u tɛna jiri juguw bɔ cɛw ka sɛgɛnw na, wa u tɛna jusigilan jɔlen si sigi.
4 Hali ni u bɛ falen bolow la waati dɔ kɔnɔ. o bɛɛ n'a ta, u ma jɔ kɔfɛ, u na yɛrɛyɛrɛ fiɲɛ fɛ, fiɲɛ fanga fɛ, u bɛna bɔ yen.
5 Bolo dafabaliw na kari, nafa tɛ u denw na, u tɛna mɔ ka dun, ɔwɔ, u nafa tɛ foyi la.
6 Denmisɛn minnu wolola dilanw kan minnu tɛ sariya kɔnɔ, olu ye kojugu seerew ye u bangebagaw ma u ka kiritigɛ waati la.
7 Nka hali ni saya bɛ mɔgɔ tilennen bali, a na lafiya la.
8 K'a masɔrɔ si hakɛ bonyalen tɛ waati janya la, wa a tɛ jate san hakɛ la.
9 Nka hakilitigiya ye kunsigi jɛman ye mɔgɔw bolo, ɲɛnamaya nɔgɔlen ye kɔrɔya ye.
10 A diyara Elohim ye, a tun ka di a ye.
11 A y'a minɛ joona, walisa juguya kana a ka faamuyali yɛlɛma, wala nanbara ka a ni lafili.
12 Nalonmaya lafilili bɛ fɛn sɛbɛw datugu. ani nege yaala-yaala bɛ hakili nɔgɔman tiɲɛ.
13 A dafalen don waati kunkurunnin kɔnɔ, a ye waati jan dafa.
14 A ni diyara Matigi ye.
15 Jama y'o ye, nka u m'a faamu, u m'a to u hakili la, ko a ka nɛɛma ni a ka makari bɛ a ka mɔgɔ senumaw fɛ, ko a bɛ a ka mɔgɔ sugandilenw bonya.
16 O cogo la, mɔgɔ tilennen salen na Ala ɲɛnamaw jalaki. ani kamalenninya min bɛ dafa sɔɔni, tilenbaliw ka san caman ni u ka kɔrɔya.
17 U na hakilitigi laban ye, Elohim ye min latigɛ a ka laadilikan fɛ, ani Matigi ye a bila yɔrɔ min na, u tɛna o faamu.
18 U na a ye ka a mafiɲɛya. Nka Ala na u ŋɛɲɛ fo ka u mafiɲɛya, o kɔfɛ, u na kɛ sugo jugu ye, ka kɛ maloya ye suw cɛma fo abada.»
19 Katuguni a na u tigɛtigɛ ka u fili u kunkolo la, fo u ka kɛ kumabaliw ye. A na u yɛrɛyɛrɛ kabini u jusigilan. U na tiɲɛ pewu, ka dusukasi la. U hakilijigin bɛna halaki.»
20 Ni u ye u ka jurumuw kow fɔ tuma min na, u na na ni siran ye.

FAN 5

1 O tuma la, mɔgɔ tilennen na jɔ ni jagɛlɛyaba ye, mɔgɔ minnu ye a tɔɔrɔ, olu ɲɛ na, k'a sɔrɔ a ma a ka baara kɛtaw jate.
2 Ni u y'o ye tuma min na, siranba na u hakili ɲagami, u na kabakoya a ka kisili kabako la, ka tɛmɛ u tun bɛ min makɔnɔ.
3 U nimisara ka nimisa ni dusukasi kosɔn, u na a fɔ u yɛrɛ kɔnɔ ko: «An tun bɛ tulonko min kɛ tuma dɔw la, ani ntalen min tun bɛ an mafiɲɛya, o tun ye nin ye.
4 An hakilintanw y'a ka ɲɛnamaya jate hakilintanya ye, ka a laban jate bonyabaliya ye.
5 A jatera Elohim denw cɛma cogo di, a niyɔrɔ bɛ mɔgɔ senumaw cɛma!
6 O de kosɔn an filila tiɲɛ sira kan, tilennenya yeelen ma yeelen bɔ an ye, tilennenya tile ma bɔ an kan.
7 An sɛgɛnna juguya ni halakili sira la.
8 Kuncɛbaya ye mun nafa sɔrɔ an na? Nafolo ni an ka yɛrɛbonya ye nafa jumɛn lase an ma?
9 O kow bɛɛ tɛmɛna i ko dulonni, i n'a fɔ jirisunba min bɛ teliya ka tɛmɛ.
10 I n'a fɔ kurun min bɛ tɛmɛ ji jikuruw kan, n'a tɛmɛna, a nɔ tɛ se ka sɔrɔ, wa a kurunba sira tɛ se ka sɔrɔ jikuruw kɔnɔ.
11 I n'a fɔ kɔnɔ dɔ panna fiɲɛ fɛ cogo min na, a ka sira taamasyɛn si tɛ sɔrɔ, nka fiɲɛ nɔgɔlen min bɛ gosi ni a kamanw gosi ye, ka faran ni u mankanba

ni u lamagacogo ye, o bɛ tɛmɛ. O kɔfɛ, taamasyɛn si tɛna sɔrɔ a taara yɔrɔ min na.
12 I n'a fɔ ni bɛlɛkisɛ cilen don taamasiyɛn dɔ la, a bɛ fiɲɛ tila, o yɔrɔnin bɛɛ la, fo mɔgɔ tɛ se k'a tɛmɛ yɔrɔ dɔn.
13 O cogo kelen na, an bangera dɔrɔn, an y'a daminɛ ka taa an laban na. Nka an halakira an yɛrɛ ka juguya la.
14 Ala ɲɛsiranbaliw jigi bɛ i ko buguri min bɛ fiyɛ ni fiɲɛ ye. i n'a fɔ wuluwulu finman min bɛ gɛn ni fɔɲɔba ye; i n'a fɔ sisi min bɛ jɛnsɛn yan ni yan ni fɔɲɔba ye, ka tɛmɛn i n'a fɔ dunan hakilijigin min bɛ mɛn tile kelen dɔrɔn.
15 Nka mɔgɔ tilennenw bɛ balo badaa-badaa. u ka sara fana bɛ Matigi de bolo, u ladonni bɛ Kɔrɔtalenba de bolo.
16 O de kosɔn u na masaya nɔɔrɔma ni masafugulan cɛɲi sɔrɔ Matigi bolo, katuguni a na u datugu ni a kininbolo ye, ka u lakana ni a bolo ye.
17 A na a ka keleya ta a fɛ kɛlɛkɛminɛn dafalenw kosɔn, ka danfɛn kɛ a ka kɛlɛkɛminɛn ye a juguw ka waleɲumandɔn kama.
18 A na tilennenya don i n'a fɔ barajuru, ka kiri lakika don kasɛti nɔ na.
19 A na senuya ta ka kɛ kala ye min tɛ se ka se sɔrɔ.
20 A na a ka diminya jugu nɔgɔ ka kɛ npan ye, diɲɛ na kɛlɛ kɛ n'a ye hakilintanw fɛ.
21 O tuma na fɛ, sanpɛrɛn minnu bɛ laɲini kinin fɛ, olu na taa kɛnɛma. U na pan ka bɔ sankaba la, i n'a fɔ ka bɔ bɔgɔdaga samalen ɲuman na.
22 Sanbɛlɛ minnu falen bɛ diminya la, olu na fili i n'a fɔ kabakurun bɔgɔdaga, kɔgɔji ji na dimi u ma, sanjiba na u bin ni juguya ye.
23 Ɔwɔ, fiɲɛba na wuli u kama, ka u fiyɛ i ko fɔɲɔba, o cogo la, tilenbaliya na dugukolo bɛɛ tiɲɛ, kojugu na fangatigiw ka masasigilanw ci.

FAN 6

1 O de y'a to masakɛw, aw ka lamɛnni kɛ, ka faamuyali sɔrɔ. Aw minnu ye dugukolo dancɛw kiritigɛlaw ye, aw ka kalan kɛ.»
2 Aw minnu bɛ jama mara, aw ka aw tulo makɔnɔ, ka aw yɛrɛ bonya siya camanba kosɔn.
3 Matigi ye sebaaya di aw ma, ka kuntigiya di aw ma ka bɔ Kɔrɔtalenba la, ale min na aw ka kɛwalew kɔrɔbɔ ka aw ka laadilikanw sɛgɛsɛgɛ.
4 Katuguni aw minnu ye a ka masaya baarakɛlaw ye, aw ma kiri tigɛ ka ɲɛ, aw ma sariya labato, ka tugu Ala ka laadilikanw kɔ.
5 A na na aw kan cogo jugu ni teliya la, katuguni kiri na kɛ yɔrɔ janw na.
6 Katuguni makari na yafa mɔgɔ juguw ma sɔɔni, nka cɛ barikamaw na tɔɔrɔ kosɛbɛ.
7 Min ye fɛn bɛɛ Matigi ye, o tɛna siran mɔgɔ si ɲɛ, a tɛna jɔ mɔgɔ si ka bonya ɲɛ, katuguni ale de ye mɔgɔ fitininw ni mɔgɔbaw da, ka u janto mɔgɔw bɛɛ la cogo kelen na.
8 Kɔrɔbɔliba na kɛ fangatigiw kan.
9 Masakɛw, ne bɛ kuma aw ye walisa aw ka hakilitigiya kalan, aw kana bin.
10 Minnu bɛ senuya mara senumaya la, kiri na jate mɔgɔ senumaw ye.
11 O de y'a to aw ka kanuya da ne ka kumaw kan. aw ka u nege don aw la, aw na kalan sɔrɔ.»
12 Hakilitigiya ye nɔɔrɔ ye, a tɛ ban abada.
13 A b'a negebaaw bali ka a yɛrɛ jira u la fɔlɔ.
14 Mɔgɔ min bɛ a ɲini joona, o tɛna sɛgɛnba sɔrɔ, katuguni a na a sɔrɔ a sigilen bɛ a da la.
15 Ka miiri a la, o ye hakilitigiya dafalen ye.
16 A bɛ yaala-yaala ka mɔgɔ minnu ka kan n'a ye, a bɛ olu ɲini.
17 A ka kololi nege ye a daminɛ lakika yɛrɛ de ye. kololi ladonni ye kanuya ye;
18 Kanuya ye a ka sariyaw labatoli ye. Ka a ka sariyaw labato, o ye tolibaliya hakilisigi ye.
19 Tolibali bɛ an gɛrɛ Elohim la.
20 Hakilitigiya nege bɛ na ni masaya ye.
21 Jama masakɛw, ni aw diyara masasigilanw ni berew ye, aw ka hakilitigiya bonya, walisa aw ka kɛ masakɛ ye badaa.
22 Hakilitigiya, a ye min ye, ani a wulila cogo min na, ne na o fɔ aw ye, ne tɛna gundo dogo aw la, nka ne na a ɲini kabini a bangeli daminɛ na, ka a dɔnni lase kɛnɛ kan tɛna tɛmɛ tiɲɛ kan.
23 Ne tɛna taa ni keleya banbali ye fana. Sabu o tigi tɛna jɛ ni hakilitigiya ye.»
24 Nka hakilitigiw caya ye diɲɛ nafa ye.
25 A' ye kalan sɔrɔ ne ka kumaw fɛ, o na koɲuman kɛ aw ye.

FAN 7

1 Ne yɛrɛ fana ye mɔgɔ salen ye, i ko bɛɛ, ani dugukolo dabɔbaa fɔlɔ bɔnsɔn.
2 Ne ba kɔnɔ, a kɛra farisogo ye kalo tan kɔnɔ, joli la, hadamaden bɔnsɔn ni nisɔndiya min bɛ sɔrɔ sunɔgɔ fɛ.
3 Ne bangera tuma min na, ne ye fiɲɛ sama ka bin dugukolo kan, o min cogoya bɛ i n'a fɔ, ne ye kan fɔlɔ min fɔ, o tun bɛ pɛrɛn i ko tɔw bɛɛ b'a kɛ cogo min na.
4 Ne tun bɛ sin min na ni finiw ye, o tun bɛ kɛ ni hami ye.
5 Masakɛ si tɛ yen min bangeli daminɛ wɛrɛ tun bɛ yen.
6 Mɔgɔw bɛɛ dondaw bɛ don ɲɛnamaya kɔnɔ, o ɲɔgɔnnaw bɛ bɔ.
7 O de y'a to ne ye delili kɛ, ka faamuyali di ne ma.

8 Ne tun ka fisa ni masakɛberew ni masasigilanw ye, ne tun tɛ nafolo jate foyi ye ni a sumalen don.
9 Ne ma kabakurun sɔngɔ gɛlɛn si suma a la, katuguni sanu bɛɛ bɛ i ko cɛncɛn fitinin, warijɛ na jate bɔgɔ ye a ɲɛ kɔrɔ.
10 Ne y'a kanu ka tɛmɛ kɛnɛya ni cɛɲa kan, ne y'a sugandi ka a sɔrɔ yeelen nɔ na, katuguni yeelen min bɛ bɔ a la, o tɛ faga abada.
11 Fɛn ɲumanw bɛɛ lajɛlen nana ne fɛ ni a ye, nafolo jatebaliya tun b'a bolo.
12 Ne ɲagalila u bɛɛ la, katuguni hakilitigiya bɛ taa u ɲɛ.
13 Ne ye kalan kɛ ni timinandiya ye, ka kuma a fɛ ni kɔnɔnajɛya ye.
14 A ye nafolo ye mɔgɔw bolo min tɛ ban abada.
15 Elohim ye sira di ne ma ne ka kuma i ko ne b'a fɛ cogo min na, ka kɔnɔ ta i ko a bɛnnen don fɛn minnu dira ne ma.
16 An ni an ka kumaw bɛ a bolo. Hakilitigiya bɛɛ fana, ani baara dɔnni.
17 Fɛn minnu bɛ yen, a ye dɔnniya dɔ di ne ma, o ye ka diɲɛ dabɔcogo ni fɛnw kɛcogo dɔn.
18 Waati daminɛ ni a laban ani a cɛmancɛ: tile yɛlɛmacogo ani waatiw yɛlɛma.
19 Sanw sigiyɔrɔw ni dolow jɔyɔrɔw.
20 Danfɛn ɲɛnamaw cogoyaw ni kungosogow ka dimi: fiɲɛw ka farinya ni hadamadenw ka miiriliw: jiri suguya caman ni jiriw ka jogo ɲumanw.
21 Fɛn minnu bɛ gundo la walima minnu bɛ ye kɛnɛ kan, ne bɛ olu bɛɛ dɔn.
22 Hakilitigiya min ye fɛn bɛɛ kɛbaga ye, o de ye ne kalan, katuguni hakilitigiya ni senuma bɛ ale de la, hakili senu kelenpe de bɛ a la, a ka ca, a ka nɔgɔn, a ɲɛnama, a jɛlen don, a nɔgɔlen tɛ, a jɛlen, a tɛ tɔɔrɔ, a bɛ fɛn ɲuman kanu teliya, min tɛ se ka bila, min labɛnnen don ka ko ɲuman kɛ, .
23 A ka ɲi mɔgɔ ma, a sabatilen don, a hakili sigilen don, a hɔrɔnyalen don, a tɛ a janto a la, a bɛ sebaaya bɛɛ la, a bɛ fɛn bɛɛ kɔlɔsi, a bɛ tɛmɛ hakili bɛɛ fɛ, hakili saniyalenw ni hakili nɔgɔlenw fɛ.
24 Hakilitigiya bɛ lamaga ka tɛmɛ lamaga bɛɛ kan.
25 A ye Ala ka sebaaya ninakili ye, fanga saniyalen min bɛ woyo ka bɔ Sebaayabɛɛtigi nɔɔrɔ la.
26 K'a masɔrɔ ale ye yeelen banbali yeelen ye, Elohim ka sebaaya filɛlikɛlan nɔgɔlen, ani a ka ɲumanya ja.
27 Ka kɛ kelen ye, a bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ, ka to a yɛrɛ kɔnɔ, a bɛ fɛn bɛɛ kɛ kura ye.
28 Elohim tɛ mɔgɔ si kanu ni hakilitigiya sigibaga tɛ.
29 A cɛ ka ɲi ka tɛmɛ tile kan, ka tɛmɛ dolow bɛɛ kan.
30 Su bɛ na o kɔfɛ, nka ko jugu tɛna se sɔrɔ hakilitigiya kan.

FAN 8

1 Hakilitigiya bɛ se ka bɔ fan kelen na ka taa fan dɔ fɛ ni fanga ye.
2 Ne tun b'a kanu, ka a ɲini kabini ne denmisɛnman, ne tun b'a fɛ k'a kɛ ne furuɲɔgɔn ye, ne tun ye a cɛɲi kanubaga ye.
3 A bɛ Ala dɔn cogo min na, a bɛ a ka bonya bonya.
4 A bɛ Elohim dɔnni gundo dɔn, a ka kɛwalew kanubaga don.
5 Ni nafolo ye fɛn nege ye nin ɲɛnamaya kɔnɔ. mun de ka bon ni hakilitigiya ye, min bɛ fɛn bɛɛ kɛ?
6 Ni hakilitigiya bɛ baara kɛ. Mɔgɔ minnu bɛɛ la, jɔn ye baarakɛla namaratɔ ye ka tɛmɛ ale kan?
7 Ni tilennenya kanu, a ka cɛsiriw ye jogo ɲumanw ye, katuguni a bɛ yɛrɛminɛ ni hakilitigiya, tilennenya ni muɲuli kalan.
8 Ni cɛ b'a fɛ ka fɛn caman dɔn, a bɛ ko kɔrɔw dɔn, ka ko nataw jateminɛ ka ɲɛ, a bɛ kuma nɔgɔlenw dɔn, a bɛ se ka kumasen dibimanw ɲɛfɔ.
9 O de y'a to ne y'a latigɛ ka taa n'a ye ne fɛ ka sigi ne fɛ, k'a masɔrɔ ne tun b'a dɔn ko a bɛna kɛ ko ɲumanw ladilikɛla ye, ka dusu saalo hami ni dusukasi la.
10 A kosɔn, ne na bonya sɔrɔ jama cɛma, ka bonya sɔrɔ cɛkɔrɔbaw fɛ, hali ni ne ye denmisɛn ye.
11 Ne na sɔrɔ ni kuncɛbaya teliyalen ye kiritigɛ la, ka mɔgɔba dɔw ɲɛ na.
12 Ni ne ye ne nɛn minɛ tuma min na, u na ne ka lafiya makɔnɔ, ni ne bɛ kuma, u na ne tulo da ne kan kosɛbɛ.
13 Ne na sabali sɔrɔ ale barika la, ka hakilijigin banbali to ne kɔ ne kɔfɛmɔgɔw ye.
14 Ne na jama sigi cogo la, siyaw na kolo ne kɔrɔ.
15 Kuntigi juguw na siran, ni u ye ne ka kuma mɛn. Ne na sɔrɔ mɔgɔ ɲuman ye jama cɛma, ka kɛ mɔgɔ jagɛlɛn ye kɛlɛ la.
16 Ne selen kɔ ne ka so kɔnɔ, ne na lafiɲɛ a fɛ. Ka ɲɛnamaya kɛ n'a ye, dusukasi tɛ o la, fɔ ɲagali ni ɲagali.
17 Ni ne ye nin kow jateminɛ ne yɛrɛ kɔnɔ ka miiri u la ne dusukun na, ko ka fara hakilitigiya kan, o ye saya tɛ.
18 A ka teriya ka di a ye kosɛbɛ. Nafolo dan tɛ a bolow ka kɛwalew la. ani lajɛba kɛli n'a ye, hakilitigiya; ani baro la n'a ye, o ye kunnafoni ɲuman ye; N taara yaala k'a ɲini n bɛ se k'a ta cogo min na n fɛ.
19 Ne tun ye denmisɛn hakilitigi ye, hakili ɲuman tun bɛ ne la.
20 Nka, ne tun ka ɲi, ne nana farikolo la nɔgɔbali.
21 O bɛɛ n'a ta, ne y'a ye tuma min na ko ne tɛ se ka a sɔrɔ cogo wɛrɛ la, ni Ala ma ne di a ma. o tun ye hakilitigiya ye fana k'a dɔn a ye jɔn ka nilifɛn ye;

Ne ye Matigi deli, ka a deli, ka a fɔ ni ne dusukun bɛɛ ye.

FAN 9

1 Ne bɛnbaw ka Ala, makari Matigi, min ye fɛn bɛɛ da ni i ka kuma ye.
2 I ye mɔgɔ sigi i ka hakilitigiya barika la, walisa a ka se ka i ka danfɛnw mara.
3 Aw ka diɲɛ sigi ka kɛɲɛ ni tilennenya ni tilennenya ye, ka kiri tigɛ ni dusukun tilennen ye.
4 Hakilitigiya di ne ma, min sigilen bɛ i ka masasigilan kɛrɛfɛ. I kana ban ne la ka bɔ i denw cɛma.
5 Katuguni ne ye i ka jɔnkɛ ni i ka jɔnmuso denkɛ ye, ne ye mɔgɔ barikantan ye, waati kunkurunnin don, ka dɔgɔ kojugu kiritigɛ ni sariya faamuyali la.
6 Hali ni mɔgɔ ma dafa mɔgɔw denw cɛma abada, ni i ka hakilitigiya tɛ a fɛ, a tɛna jate foyi ye.
7 I ye ne ɲɛnatɔmɔ ka kɛ i ka mɔgɔw ka masakɛ ye, ka kɛ i denkɛw ni i denmusow ka kiritigɛla ye.
8 I ye a fɔ ne ye ko ne ka Alabatosoba jɔ i ka kulu senuma kan, ka sarakabɔlan dɔ jɔ i sigilen bɛ dugu min kɔnɔ, o min bɛ i ko fanibugu senuma, i ye min labɛn kabini fɔlɔfɔlɔ.
9 Hakilitigiya tun bɛ i fɛ.
10 I ka a bila ka bɔ i ka sankolo senumaw la ani ka bɔ i nɔɔrɔ masasigilan kan, walisa a ka baara kɛ ni ne ye, walisa ne ka se k'a dɔn min ka di i ye.»
11 A bɛ fɛn bɛɛ dɔn ani a bɛ fɛn bɛɛ faamu, a na ne ɲɛminɛ ni hakilisigi ye ne ka kɛwalew la, ka ne mara a ka sebaaya la.
12 O cogo la, ne ka kɛwalew na diya, o tuma na, ne na kiri tigɛ i ka mɔgɔw kan cogo tilennen na, ka i sigi ne fa sigiyɔrɔ la.
13 Mɔgɔ jumɛn bɛ se ka Elohim ka laadilikanw dɔn? walima jɔn bɛ se ka miiri Matigi sago ye min ye?
14 K'a masɔrɔ mɔgɔ sataw ka miiriliw ye bɔnɛ ye, an ka fɛɛrɛw tɛ tiɲɛ.
15 K'a masɔrɔ farikolo tolilen bɛ mɔgɔ ni degun, dugukolo kan fanibugu bɛ fɛn caman jateminɛ.
16 Dugukolo kan fɛn minnu bɛ an ɲɛ, an tɛ se ka olu jateminɛ ka ɲɛ, an bɛ fɛn minnu sɔrɔ an ɲɛfɛ, an bɛ olu sɔrɔ ni baara ye.
17 Jɔn ye i ka laadilikan dɔn, ni i ma hakilitigiya di, ka i Ni Senu ci ka bɔ san fɛ?
18 Dugukolo kan mɔgɔ minnu tun bɛ ɲɛnamaya la, olu ka siraw jiginna o cogo la, mɔgɔw kalanna ko minnu ka di i ye, ka u kisi hakilitigiya barika la.

FAN 10

1 A ye diɲɛ fa fɔlɔ min dabɔra a kelen na, o lakana, ka a labɔ a bintɔ la.
2 A ye fanga di a ma ka fɛn bɛɛ mara.
3 Nka mɔgɔ tilenbali taara a fɛ a ka dimi na tuma min na, a halakira fana a balimakɛ faga dimi fɛ.
4 Dugukolo binna sanjiba fɛ, o de kosɔn, hakilitigiya y'a mara kokura, ka mɔgɔ tilennenw ka sira ɲɛminɛ, jiribolo dɔ la, min nafa ka dɔgɔ.
5 Ka fara o kan, siyaw maloyara u ka dajuru jugu la, a ye mɔgɔ tilennenw dɔn, k'a tanga jalakibali ye Ala ɲɛkɔrɔ, ka a barika bonya a ka hinɛ jugu la a denkɛ kɔrɔ.
6 Ala ɲɛsiranbaliw halakira tuma min na, a ye cɛ tilennen kisi, tasuma min binna dugu duuru kan.
7 Dugukolo lakolon min bɛ sisi, o ye u ka juguya seereya ye fo ka na se bi ma, ani jiri minnu bɛ den, minnu tɛ mɔ abada.
8 Hakilitigiya tɛ, u ma o tɔɔrɔ dɔrɔn, ko u ma ko ɲumanw dɔn. Nka u ye hakilijigin dɔ to u kɔ diɲɛ ye u ka hakilintanya ko la, fo u ye jurumu kɛ fɛn minnu na, u ma se ka dogo hali dɔɔnin.
9 Nka hakilitigiya ye a ladonbagaw kisi tɔɔrɔ ma.
10 Mɔgɔ tilennen bolila a balimakɛ ka diminya ɲɛ tuma min na, a y'a bila sira tilennenw kan, ka Elohim ka masaya jira a la, ka fɛn senumaw dɔnniya di a ma, ka a kɛ nafolotigi ye a ka taamaw la, ka a ka baara denw caya.
11 Minnu tun b'a degun, olu ka namara de y'a to a jɔlen tora a kɛrɛ fɛ k'a kɛ nafolotigi ye.
12 A y'a lafasa a juguw ma, k'a lakana ka bɔ a nɔfɛmɔgɔw ma, kɛlɛba dɔ la, a ye se sɔrɔ a kan. walisa a k'a dɔn ko ɲumanya barika ka bon ni fɛn bɛɛ ye.
13 Mɔgɔ tilennen feerela tuma min na, a ma a bila, nka a y'a kisi jurumu ma.
14 A ma a to kaso la fo muso ka masaya bere ni fanga di a ma a tɔɔrɔbagaw kama.
15 A ye jama tilennenw ni bɔnsɔn jalakibaliw kisi siya ma min tun bɛ u tɔɔrɔ.
16 A donna Matigi ka jɔnkɛ ni kɔnɔ, ka masakɛ siranninw kɛlɛ kabakow ni taamashyɛnw na.
17 A ye u ka baara sara di mɔgɔ tilennenw ma, ka u bilasira cogo kabakoma na, ka kɛ u datugulan ye tile fɛ, ani dolow yeelen su fɛ.
18 A taara ni u ye Kɔgɔji Bilen cɛma, ka u bila ji caman cɛma.
19 Nka muso ye u juguw su ji la, k'u fili ka bɔ dingɛ dunba jukɔrɔ.
20 O de y'a to mɔgɔ tilennenw ye Ala ɲɛsiranbaliw cɛ ka i tɔgɔ senuma tanu, Matigi, ka i bolo bonya ni dusu kelen ye, min ye kɛlɛ kɛ u ye.
21 Hakilitigiya ye bobow da yɛlɛ, ka kuma sebaliw nɛnw kɛ kuma fɔlenw ye.

FAN 11

1 A ye u ka kɛwalew ɲɛnabɔ kira senuma bolo.

2 U tɛmɛna kungokolon kɔnɔ, mɔgɔ si tun tɛ yɔrɔ min na, ka fanibuguw jɔ yɔrɔ la, sira tun tɛ yɔrɔ minnu na.
3 U jɔlen tora u juguw kama, ka u juguw hakɛ bɔ.
4 Minnɔgɔ tun b'u la tuma min na, u y'i wele, ji dira u ma ka bɔ farakurunba la, ka minnɔgɔ ban ka bɔ kabakurun gɛlɛn na.
5 U juguw ɲangili kɛra fɛn minnu fɛ, u mago tun bɛ o la.
6 Baji min bɛ woyo tuma bɛɛ, joli nɔgɔlen bɛ min kɔnɔ, o nɔ na.
7 Denmisɛnw fagara o ci fɔlen kɔrɔfɔli jɛlen na, i ye ji caman di u ma u jigi tun tɛ min na.
8 I ye u juguw ɲangi cogo min na, i k'a fɔ o minnɔgɔ fɛ.
9 Kɔrɔbɔli kɛra tuma min na, hali ni makari tun bɛ u la, u tun b'a dɔn cogo min na kiri tigɛra Ala ɲɛsiranbaliw kan ni diminya ye, ka tɔɔrɔ cogo min na, minnɔgɔ tun bɛ u la cogo wɛrɛ la min tɛ mɔgɔ tilennenw ye.
10 I ye olu laadi ka kɔrɔbɔli kɛ i ko fa, nka i ye tɔ kelen jalaki i ko masakɛ gɛlɛn.
11 U tun tɛ yen walima u tun tɛ yen, u tun bɛ tɔɔrɔ ɲɔgɔn fɛ.
12 Katuguni dusukasi fila nana u kan, u ye ŋunankan bɔ u hakili jigin ko tɛmɛnenw na.
13 U ye tɔ kelen mɛn u yɛrɛ ka ɲangili fɛ tuma min na, u ye Matigi dusukunnata dɔ sɔrɔ.
"
15 Nka u ka juguya fɛɛrɛ hakilintanw kosɔn, u ye sa minnu bato, hakili tɛ minnu na, ani bagan juguw, i ye bagan hakilintanw jamaba ci u ma walisa u ka u yɛrɛ sara.
16 O de y'a to u k'a dɔn ko mɔgɔ bɛ jurumu kɛ cogo min na, o fana na ɲangi.
17 Katuguni i bolo Sebaayabɛɛtigi min ye diɲɛ kɛ cogo la, o ma se ka ursi walima waraba fariman caman ci u cɛma.
18 Kungosogo dɔnbaliw, minnu falen bɛ dimi la, minnu dabɔra kura ye, olu bɛ tasuma fiyɛ, walima sisi jɛnsɛnnen kasa nɔgɔlenw, walima ka yeelen juguw bɔ u ɲɛw la.
19 O juguya dɔrɔn tɛ se ka u bila o yɔrɔnin bɛɛ la, nka o yecogo jugu fana bɛ se k'u halaki pewu.
20 Ɔwɔ, ni ninnu tun tɛ, u tun bɛ se ka bin ni fiɲɛ kelen ye, ka tɔɔrɔ ni waleɲumandɔn ye, ka jɛnsɛn i ka sebaaya ninakili fɛ.
21 I bɛ se k'i ka fangaba jira waati bɛɛ la i sago la. Jɔn bɛ se ka i bolo fanga kɛlɛ?
22 Katuguni diɲɛ bɛɛ bɛ i ɲɛkɔrɔ i ko balansi suman fitinin, ɔwɔ, i n'a fɔ sɔgɔmada nɛnɛ min bɛ bin dugukolo kan.
23 Nka i makari bɛ bɛɛ la. I bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ, ka i ɲɛji bɔ mɔgɔw ka jurumuw la, katuguni u ka kan ka u ka jurumuw ladilan.»
24 Fɛn minnu bɛ yen, i bɛ fɛn minnu bɛɛ kanu, i ye fɛn minnu da, i tɛ olu kɔniya.
25 Fɛn si tun bɛ se ka muŋu cogo di, ni o tun tɛ i sago ye? walima a maralen don, ni i ma wele?
26 Nka e bɛ bɛɛ yafa, katuguni u ye i ta ye, Matigi, niw kanubaga.

FAN 12

1 I Ni tolibali bɛ fɛn bɛɛ la.
2 O de kosɔn, i ka jurumukɛlaw kolo dɔɔni dɔɔni, ka u lasɔmi ni u ye u hakili jigin u ka kojugu kɛlenw na, walisa u ka juguya to yen, u ka da i la, Matigi.
3 I sago tun ye i ka jamana senuma sigibaa kɔrɔ fila bɛɛ halaki an bɛnbaw bolo.
4 I tun bɛ o koniya ka da a kan a ye subagaya kɛwale juguw kɛ, ka saraka juguw kɛ.
5 Denmisɛnw fagabaga hinɛbaliw, mɔgɔ farisogo dunbagaw ani joli seliw fana.
6 U ka sarakalasebaaw bɔra u ka bolibatokɛlaw cɛma, ani bangebaga minnu tun bɛ dɛmɛnbaliw faga ni u yɛrɛ bolow ye.
7 I bɛ jamana min bonya ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan, o ka se ka Elohim denw ka koloni ɲuman sɔrɔ.
8 O bɛɛ n'a ta, i ye mɔgɔ minnu kisi i ko mɔgɔw, i ye wuluw ci, i ka kɛlɛbolo ɲɛfɛmɔgɔw, ka u halaki dɔɔnin dɔɔnin.
9 A ma kɛ ko i ma se ka Ala ɲɛsiranbaliw bila mɔgɔ tilennenw bolo kɛlɛ la, wala ka u halaki yɔrɔnin kelen ni waraba juguw ye, wala ni kuma gɛlɛn kelen ye.
10 Nka i y'i ka kiri tigɛ u kan dɔɔni dɔɔni, i ye nimisa yɔrɔ di u ma, k'a sɔrɔ i m'a dɔn ko u ye bɔnsɔn nalonmaw ye, ko u ka juguya lamɔna u kɔnɔ, ko u ka miirili tɛna Changé abada.
11 K'a masɔrɔ a tun ye kisɛ dangalen ye kabini fɔlɔfɔlɔ. U ye jurumu minnu kɛ, i ma yafa u ma, i ma siran mɔgɔ si ɲɛ.»
12 Jɔn bɛna a fɔ ko: «I ye mun kɛ?» Walima jɔn na i ka kiri sɔsɔ? I ye siya minnu da, jɔn na i jalaki siya halakilenw kosɔn? Walima jɔn na na i kɛlɛ, ka mɔgɔ tilenbaliw hakɛ bɔ?»
13 Ala si tɛ yen ni e tɛ, min b'a janto mɔgɔw bɛɛ la, i bɛ se k'a jira min na ko i ka kiritigɛ tɛ tilenbaliya ye.
14 I ye mɔgɔ min ɲangi, masakɛ wala fangatigi tɛna se k'a ɲɛda da i kan.
15 O la sa, i yɛrɛ tilennen don cogo min na, i bɛ fɛn bɛɛ labɛn cogo tilennen na.
16 I ka sebaaya ye tilennenya daminɛ ye, katuguni i ye bɛɛ Matigi ye, o b'a to i bɛ nɛɛma kɛ bɛɛ ye.
17 Ni mɔgɔw t'a fɛ ka da a la ko i ye sebaaya dafalen ye, i b'i ka fanga jira.

18 E yɛrɛ bɛ i ka sebaaya dɔn, i bɛ kiri tigɛ cogo bɛnnen na, ka nɛɛmaba di an ma, katuguni i bɛ se ka baara kɛ ni fanga ye ni i b'a fɛ.
19 Nka o kɛwalew de fɛ i ye i ka mɔgɔw kalan ko mɔgɔ tilennen ka kan ka makari, ka i denw kɛ jigiya ɲuman ye ko i bɛ nimisa jurumuw kosɔn.
20 Ni i ye i denw juguw ni mɔgɔ minnu jalakilen don saya la, olu ɲangi ni o hakilijagabɔ ye, ka waati ni yɔrɔ di u ma, u ka se ka kisi u ka juguya ma.
21 I ye i yɛrɛ denw kiri tigɛ ni hakilijagabɔba ye cogo di?
22 O de kosɔn, k'a sɔrɔ i bɛ an kolo, i bɛ an juguw bugɔ siɲɛ ba kelen ka tɛmɛ o kan, walisa ni an bɛ kiri tigɛ, an ka miiri i ka ɲumanya la, ni kiri tigɛra an yɛrɛw kan, an ka makari makɔnɔ.
23 O de y'a to, k'a sɔrɔ mɔgɔw ye ɲɛnamaya kɛ cogo jugu ni tilenbaliya la, i ye u tɔɔrɔ ni u yɛrɛ ka ko haramulenw ye.
24 U tununnen don kosɛbɛ fili siraw la, ka u minɛ i ko ala minnu tun bɛ mafiɲɛya u juguw ka baganw cɛma, k'u lafili, i n'a fɔ denw minnu tɛ faamuya.
25 O de y'a to i ye kiritigɛ sɛbɛn ci u ma, i ko denmisɛnw ma, hakilitigiya tɛ minnu na.
26 Nka mɔgɔ minnu tun t'a fɛ ka ladilan ni o latilenni ye, a ye min kɛ ni u ye, olu na a ye ko kiri ka kan ni Elohim ye.
27 U ɲangili kɛra fɛn minnu na, o kɔrɔ ye ko u tun bɛ miiri Ala minnu na. sisan u ɲangililen u la, u y'o ye tuma min na, u sɔnna a ma ko ale de ye Ala lakika ye, min tun bɛ ban ka kɔn k'a dɔn, o de kosɔn, jalakiba nana u kan.

FAN 13

1 Tiɲɛ na, mɔgɔw bɛɛ ye fuw ye u dacogo la, minnu tɛ Ala dɔn, nka u ma se ka min ye, o dɔn fɛn ɲumanw fɛ.
2 Nka u b'a jate ko tasuma walima fiɲɛ walima fiɲɛ teliya walima dolow lamini walima ji fariman walima sankolo yeelenw ye ala ye minnu bɛ diɲɛ mara.
3 Ni u nisɔndiyara u cɛɲi fɛ, u y'u ta ka kɛ ala ye. U k'a dɔn u Matigi ka fisa cogo min na, katuguni cɛɲa dabɔbaa fɔlɔ de ye u da.
4 Nka ni u kabakoyara u ka sebaaya ni u ka jogoɲumanya la, u k'a faamu u da la ko ale fanga ka bon kosɛbɛ.
5 Katuguni danfɛnw bonya ni u cɛɲa fɛ, u dabɔbaa bɛ ye ka kɛɲɛ ni u ka danfɛnw ye.
6 O bɛɛ n'a ta, u jalakilen tɛ o de kosɔn, katuguni u bɛ fili ka Elohim ɲini, k'a sɔrɔ u b'a fɛ k'a sɔrɔ.
7 K'a masɔrɔ u bɛ a ka kɛwalew dɔn, u b'a sɛgɛsɛgɛ ni timinandiya ye, ka da u ɲɛ na, katuguni fɛn yetaw ka di.
8 O bɛɛ n'a ta, u fana man kan ka yafa u ma.
9 Ni u tun bɛ se ka fɛn caman dɔn, u tun bɛ se ka diɲɛ de laɲini. u ma Matigi dɔn joona cogo di?
10 Nka u jigi bɛ mɔgɔ salenw na, u jigi bɛ fɛn salenw na, u b'u wele ko ala, sanu ni warijɛ, u ka kɛwalew, wala kabakurun min tɛ foyi ye bolo kɔrɔ dɔ ta.
11 Misirikɛla min bɛ yiri tigɛ, o kɛlen kɔ ka jiri dɔ tigɛ min bɛ bɛn o kun ma, ka a jiribolo bɛɛ bɔ a lamini na ni seko ye, ka a dila ka ɲɛ, ka minɛn dɔ kɛ a la min bɛ bɛn hadamaden ka ɲɛnamaya baara ma.
12 A ka baara bannen kɔ ka a ka dumuni labɛn, a y'a yɛrɛ fa.
13 Nafa tɛ min na, a ye o nɔgɔ yɛrɛ ta ka kɛ jiribolo kɔrɔtalen ye, a falen bɛ nɛgɛw la, a y'o ja ni timinandiya ye, k'a sɔrɔ foyi wɛrɛ tun t'a bolo, k'a da a ka faamuyali seko fɛ, ani a y'a dilan ka kɛɲɛ ni cɛ ja ye;
14 Walima k'a kɛ i n'a fɔ wara jugu dɔ, k'a da ni jɛman ye, k'a ɲɛ bilen, k'a yɔrɔ bɛɛ datugu.
15 A ye so ɲuman dɔ dila a ye tuma min na, a y'a sigi kogo dɔ la k'a siri ni nɛgɛ ye.
16 A y'a labɛn walisa a kana bin, k'a masɔrɔ a y'a dɔn ko a tɛ se k'a yɛrɛ dɛmɛ. sabu a ye ja ye, a mago bɛ dɛmɛ na.
17 O kɔ, a bɛ delili kɛ a ka nafolo ni a muso ni a denw kosɔn, a tɛ maloya ka kuma ɲɛnamaya tɛ mɔgɔ min fɛ.
18 A bɛ barikantan wele kɛnɛya kosɔn, katuguni ɲɛnamaya bɛ mɔgɔ salenw deli. Dɛmɛ bɛ mɔgɔ minnu deli ni majigilenya ye, minnu tɛ se ka dɛmɛ kɛ.
19 A ka tɔnɔ sɔrɔli ni a sɔrɔcogo ɲuman ani a bolow ka ɲɛtaa ɲuman kosɔn, a bɛ se ka kɛli de ɲini a fɛ, min tɛ se ka foyi kɛ.

FAN 14

1 Mɔgɔ min b'a yɛrɛ labɛn kurunbokari kama, ka tɛmɛ jikuruba dɔ fɛ, o bɛ jiribolo dɔ wele min tolilen don ka tɛmɛ minɛn min bɛ a ta.
2 Tiɲɛ na, tɔnɔ nege de y'o labɛn, baarakɛla y'o jɔ a ka seko fɛ.
3 Fa, i ka ladonni de b'a ɲɛminɛ, katuguni i ye sira dabɔ kɔgɔji la, ka sira lakananen kɛ jikuruw la.
4 I y'a jira ko i bɛ se ka kisi farati bɛɛ ma.
5 O bɛɛ n'a ta, i t'a fɛ i ka hakilitigiya kɛwalew ka kɛ fu ye, o de kosɔn mɔgɔw k'u ni di yiri fitinin dɔ ma, ka kɔgɔji gɛlɛn tɛmɛ minɛn barikama kɔnɔ, u bɛ kisi.
6 Kɔrɔlen, cɛ kuncɛbaw tun halakira tuma min na, diɲɛ jigiya min tun bɛ mara i bolo, o tun bɛ bɔ minɛn barikama dɔ kɔnɔ, ka bɔnsɔn bɔnsɔn to siyaw bɛɛ bolo.
7 Tilennenya bɛ na ni jiri min ye, o ye dubaden ye.

8 Fɛn min dilannen don ni bolow ye, o dangalen don, i n'a fɔ a dilanbaga fana. O la, katuguni a tolilen kɔ, a tun bɛ wele ko ala.
9 Elohim ɲɛsiranbali ni a ka Ala ɲɛsiranbali fila bɛɛ koniyalen don Ala ɲɛ kɔrɔ.
10 Fɛn min dabɔra, o na ɲangi ni a dabɔbaa ye.
11 O de y'a to siya wɛrɛw ka boliw na kɔrɔbɔ, katuguni Elohim ka danfɛnw na, u kɛra haramulen ye, u kɛra kuncɛbaya ye hadamadenw niw bolo, ka kɛ jaan ye hakilintanw senw bolo.
12 Katuguni boliw labɛnni kɛra jatɔya daminɛ ye alako ta fan fɛ, ani u dabɔra ɲɛnamaya toli ye.
13 U tun tɛ yen kabini fɔlɔfɔlɔ, u tɛna kɛ fo abada.
14 U donna diɲɛ kɔnɔ hadamadenw ka nɔɔrɔ fu de kosɔn, o de kosɔn u na ban sɔɔni.
15 Fa min tɔɔrɔla ni dusukasi ye waati tɛmɛnen na, ni a ye a den ja kɛ min bɔra a la sɔɔni, o ye a bonya i ko ala, o waati la, o tun ye mɔgɔ salen ye, ka seliw ni sarakaw di a kɔrɔ mɔgɔw ma.
16 O cogo la, Ala ɲɛsiranbaliya laada dɔ min barika bonyana, o marara i n'a fɔ sariya.
17 Mɔgɔ minnu tun tɛ se ka bonya da a ɲɛ kɔrɔ, k'a masɔrɔ u sigilen bɛ yɔrɔ jan, u ye a ɲɛda nɔgɔlen ta ka bɔ yɔrɔ jan, ka masakɛ dɔ ja kɛ min bɛ bonya da a kan, walisa u ka ɲɛmajɔli in fɛ tun tɛ yen, i n'a fɔ a tun bɛ yen.
18 Fana, bololabaarakɛla ka timinandiya kelenpe ye dɛmɛ don ka dɔnbaliw bila ka taa dannayabaliya caman na.
19 K'a masɔrɔ a tun b'a fɛ ka fangatigi diyabɔ, a y'a ka seko bɛɛ wajibiya ka kɛ i n'a fɔ fini ɲumanw.
20 O cogo la, jama lafililen o baara ka nɛɛma fɛ, u y'a ta sisan i n'a fɔ ala, min tun bonyalen don dɔɔnin fɔlɔ.
21 O kɛra sababu ye ka diɲɛ lafili, katuguni mɔgɔ minnu tun bɛ baara kɛ balawu walima fanga jugu ye, olu tun bɛ tɔgɔ min fɔ kabakurunw ni jirisunw ye, o tɔgɔ tun tɛ se ka fɔ.
22 O ma se u ma, ko u ye fili kɛ Elohim dɔnniya la. nka k'a sɔrɔ u tun bɛ balo dɔnbaliya kɛlɛba la, o tɔɔrɔba ninnu y'u wele hɛrɛ.
23 K'a masɔrɔ u tun bɛ u denw faga sarakaw la, wala ka gundola seliw kɛ, wala u tun bɛ seliw kɛ cogo kabakomaw la.
24 U ma u ka ɲɛnamaya wala furu si nɔgɔ tugun, nka u tun bɛ mɔgɔ wɛrɛ faga ni janfa ye, wala ka a dusu kasi jatɔya fɛ.
25 Joli, mɔgɔfaga, sonyali, ani lafilili, nanbara, kantigibaliya, ɲagami, nkalon tigɛli, olu ye masaya kɛ mɔgɔw bɛɛ la.
26 Mɔgɔ ɲumanw jɔrɔ, ka ɲinɛ fɛn ɲumanw kɔ, ka mɔgɔ niw nɔgɔ, ka mɔgɔ ɲumanw yɛlɛma, ka furu ɲagami, ka jatɔya kɛ, ka maloyabaliya kɛ.
27 Katuguni boli minnu tɔgɔ ma fɔ, olu batoli ye kojugu bɛɛ daminɛ ye, a sababu ni a laban ye.
28 U bɛ dimi ni u nisɔndiyara, walima u bɛ nkalon tigɛ, walima u bɛ tilenbaliya kɛ, wala u bɛ kali u yɛrɛ la dɔɔnin dɔɔnin.
29 U dalen bɛ boliw de la, ɲɛnamaya tɛ minnu na. hali ni u bɛ kali nkalon na, o bɛɛ n'a ta, u b'a fɛ ko u tɛna tɔɔrɔ.
30 O bɛɛ n'a ta, u na ɲangi tilennenya la o ko fila bɛɛ kosɔn, katuguni u ma miiri koɲuman Elohim la, ka boliw ɲɛmajɔ, ka kali tilenbaliya la nanbara la, ka senuya mafiɲɛya.
31 U bɛ kali mɔgɔ minnu na, o tɛ olu ka sebaaya ye, nka jurumukɛlaw ka waleɲumandɔn tilennenya de bɛ Ala ɲɛsiranbaliw ka jurumu ɲangi tuma bɛɛ.

FAN 15

1 Nka e, Ala, i ye nɛɛma ni tiɲɛtigi ye, i bɛ muɲuli kɛ, i bɛ fɛn bɛɛ labɛn makari la.
2 Ni an bɛ jurumu kɛ, an ye i ta ye, k'a sɔrɔ an b'i ka sebaaya dɔn, nka an tɛna jurumu kɛ k'a masɔrɔ an b'a dɔn ko an jatera i ta ye.
3 Ka i dɔn, o ye tilennenya dafalen ye.
4 Mɔgɔw ka fɛn dilannen juguw ma an lafili, wala ja min nɔgɔlen don ni kulɛri suguya caman ye, o ye jagokɛla ka baara nafama ye.
5 O yeli bɛ nalomanw lafili u nege don u la, o cogo la u b'a fɛ ka ja salen cogo de fɛ, ninakili tɛ min na.
6 U dabɔbaaw, u negebaaw ani u batobaaw bɛɛ ye ko jugu kanubagaw ye, wa u ka kan ka da o fɛn suguw kan.
7 K'a masɔrɔ bɔgɔdaga min bɛ dugukolo nɔgɔlenw sanu, o bɛ minɛn bɛɛ dilan ni baara caman ye an ka baara kama baara suguya fila bɛɛ la , bɔgɔdaga yɛrɛ de ye kiritigɛla ye .
8 A bɛ a ka baara kɛ ni jatɔya ye, ka ala fu dɔ dilan ni bɔgɔ kelen ye, o min dabɔra ni dugukolo ye dɔɔnin, waati dɔɔnin kɔnɔ, a bɛ segin o yɔrɔ kelen na, waati min na a ka ɲɛnamaya juru donna a la a ɲinina.
9 O bɛɛ n'a ta, a jantoli tɛ ko baara caman ka kɛ a la, wa a si ka surun, nka a b'a jija ka tɛmɛ sanubɔlaw ni warijɛbɔlaw kan, ka a jija ka kɛ i ko nɛgɛso baarakɛlaw, ka fɛn nkalonmaw kɛ a nɔɔrɔ ye.
10 A dusukun ye buguri ye, a jigi ka jugu ni dugukolo ye, a ka ɲɛnamaya nafa ka dɔgɔ ni bɔgɔ ye.
11 K'a masɔrɔ a tun tɛ a Dabaga dɔn, a tun tɛ a Dabaga dɔn.
12 Nka u y'an ka ɲɛnamaya jate ɲɛnajɛ ye, ka an ka waati jate tɔnɔ sugu ye yan, katuguni u b'a fɔ ko an ka kan ka sira bɛɛ sɔrɔ, hali ni o kɛra cogo juguw de fɛ.
13 Dugukolo kan fɛnw bɛ minɛn karilenw ni ja jalenw dilan, o b'a dɔn ko a bɛ mɔgɔ tɔɔrɔ ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan.

14 I ka məgɔw jugu minnu bɛ u kolo, olu bɛɛ ye hakilintanw ye, u ka bɔnɛ ka bon ni denmisɛnninw ye.
15 U ye siyaw ka boliw bɛɛ jate ala ye. U senw ta fan fɛ, u bɛ teliya ka taa.
16 Məgɔ si y'u da, məgɔ min ye juru ta a yɛrɛ hakili la, o de y'u dilan.
17 A ye məgɔ salen ye, a bɛ fɛn salen kɛ ni bolo juguw ye, katuguni a yɛrɛ ka fisa ni a batofɛnw ye.
18 Ɔwɔ, u ye waraba minnu koniya kosɛbɛ, olu fana bato.
19 U cɛ ka ɲi fana, fo baganw nege bɛ u la.

FAN 16

1 O de y'a to u ɲangili ka kan ni o ɲəgɔnnaw ye, ani bagan caman tɔɔrɔla.
2 O ɲangili nɔ na, i kɛlen ka nɛɛma kɛ i yɛrɛ ka məgɔw la, i ye dumuni duman dɔ labɛn u ye, hali wuluw ka dumuni nege don u la.
3 U b'a fɛ ka dumuni nege don u la, wara minnu cilen don u cɛma, olu yecogo jugu kosɔn, u mago bɛ fɛn min na. nka ninnu, minnu bɛ dɛsɛ tɔɔrɔ yɔrɔ kunkurunnin kɔnɔ, olu bɛ se ka kɛ dumuni duman kabakoma dɔ senfɛməgɔw ye.
4 Katuguni a tun ka kan ka dɛsɛ ka na u juguw tɔɔrɔ cogo min na, u tun tɛ se ka u yɛrɛ tanga o ma.
5 K'a masɔrɔ baganw ka farinya jugumanba nana o məgɔw kan tuma min na, u halakira ni sa juguw ka sɔgɔsɔgɔninjɛ ye, i ka diminya ma muɲu fo abada.
6 Nka u ɲɛnasisira waati dɔɔnin kɔnɔ, walisa u ka laadi ni kisili taamasyɛn ye, ka u hakili jigin i ka sariya ci fɔlen na.
7 Min y'a yɛrɛ yɛlɛma o ko la, o ma kisi a ka fɛn yelen fɛ, nka e barika la, i min ye bɛɛ Kisibaa ye.
8 O de y'a to i juguw y'a jira ko e de bɛ məgɔ kisi kojugu bɛɛ ma.
9 Ntumuw ni wuluw ka kinni minnu fagara, fura si ma sɔrɔ u ka ɲɛnamaya la, katuguni u ka kan ni o ɲəgɔnna məgɔw ka ɲangili ye.
10 Nka i denkɛw ma se sɔrɔ sa juguw ɲinw yɛrɛ kan, katuguni i ka makari tun bɛ u fɛ tuma bɛɛ ka u kɛnɛya.
11 Katuguni u sɔgɔra walisa u hakili ka to i ka kumaw la. U kisira joona, walisa u kana bin ɲinɛ jugu la, u hakili ka to i ka ɲumanya la tuma bɛɛ.
12 K'a masɔrɔ furabulu wala sɔgɔsɔgɔninjɛ si ma u kɛnɛya.
13 Katuguni ɲɛnamaya ni saya fanga b'i la.
14 Məgɔ bɛ məgɔ faga a ka juguya barika la. Ni min kɔrɔla, o tɛ segin kɔ.»
15 Nka i bolo tɛ se ka kisi.
16 Elohim ɲɛsiranbali minnu banna k'i dɔn, olu bugɔra i bolo fanga fɛ.
17 O ye kabako ye kosɛbɛ, tasuma fanga tun ka bon ji la, o min bɛ fɛn bɛɛ faga, katuguni diɲɛ bɛ məgɔ tilennenw kɛlɛ.
18 Waati dɔ la, tasuma tun bɛ nɔgɔya, walisa wara minnu cilen tun bɛ Ala ɲɛsiranbaliw kama, a kana olu jeni. Nka u yɛrɛw tun bɛ se k'a ye k'a dɔn ko u tɔɔrɔla ni Ala ka kiri ye.
19 Waati wɛrɛ la, a bɛ jeni hali ji cɛma ka tɛmɛ tasuma fanga kan, walisa ka jamana tilenbali denw halaki.
20 O nɔ na, i ye mɛlɛkɛw ka dumuni di i yɛrɛ ka məgɔw ma, ka nbuuru labɛn ka bɔ sankolo la, k'a sɔrɔ u ma baara kɛ.
21 Katuguni i ka balo tun bɛ i ka dumuni duman fɔ i denw ye, ka baara kɛ dumunikɛla nege ye.
22 Nka nɛnɛ ni jikuruw ye tasuma muɲu, u ma wuli, walisa u k'a dɔn ko tasuma min bɛ jeni sanbɛlɛ la, ka manamana sanji fɛ, o ye juguw denw halaki.
23 Nka o tun ɲinɛna a yɛrɛ ka fanga kɔ, walisa məgɔ tilennenw ka balo.
24 Danfɛn min bɛ baara kɛ i ye, o min ye Dabaga ye, o bɛ dɔ fara a fanga kan məgɔ tilenbaliw kama u ka ɲangili kosɔn, ka a fanga dɔgɔya ka kɛɲɛ ni məgɔ minnu dalen bɛ i la, olu nafa kama.
25 O de y'a to a yɛlɛmana cogo bɛɛ la, ka kan minɛ i ka nɛɛma la, o min bɛ fɛn bɛɛ balo ka kɛɲɛ ni magojirabagaw nege ye.
26 Matigi, i bɛ min kanu, i denw k'a dɔn ko jiridenw falenni tɛ hadamaden balo.
27 Fɛn min ma halaki tasuma fɛ, a sumana ni tile yeelen dɔɔnin ye, a ma mɛn.
28 A ka dɔn ko an ka kan ka tile bali ka barika da i ye, ka i deli tile fɛ.
29 Katuguni waleɲumandɔnbaliw jigi bɛna bɔ i ko nɛnɛba, ka boli i ko ji nafama.

FAN 17

1 I ka kiritigɛlaw ka bon, u tɛ se ka fɔ.
2 Məgɔ tilenbaliw tun b'a miiri ka siya senuma degun tuma min na. u datugulen u ka so kɔnɔ, dibi kasodenw, ani u sirilen bɛ su jan sirilenw na, u dalen tun bɛ yen jɔnya la ka bɔ ladonni banbali la.
3 U tun b'a fɛ ka dogolen don u ka jurumu gundo la, u jɛnsɛnna ɲinɛni fini dibiman dɔ kɔrɔ, u kabakoyara kosɛbɛ, ka u jɔrɔ ni yelifɛn kabakomaw ye.
4 K'a masɔrɔ nkɔni min tun bɛ u minɛ, o tun tɛ se k'u tanga siran ma, nka mankanw tun bɛ u lamini i n'a fɔ ji bintɔ.
5 Tasuma fanga si tun tɛ se ka yeelen bɔ u la, dolow tasumamanw fana tun tɛ se ka muɲu ka o su jugu in yeelen.

6 Tasuma dɔ y'a yɛrɛ jira u la, o tun bɛ siran kosɛbɛ, katuguni u siranna kosɛbɛ, u y'a miiri ko u ye ko minnu ye, olu ka jugu ka tɛmɛ u ma yelifɛn ye.
7 Seko ni dɔnko namaratɔw, u bilala duguma, u ka yɛrɛbonya hakilitigiya la, u kɔrɔfɔra ni maloya ye.
8 Minnu ye layidu ta ko u bɛna siran ni tɔɔrɔw gɛn ni banabaatɔ ye, siran tun bɛ u yɛrɛ la, u ka kan ni nisɔndiya ye.
9 Hali ni ko jugu si ma siran u ɲɛ. O bɛɛ n'a ta, u siranna baganw tɛmɛnnenw ɲɛ, ani saw ka sɔgɔsɔgɔ.
10 U sara siranya kosɔn, u banna k'u ye fiɲɛ ye, fan si tɛ se ka min bali.
11 Juguya min jalakilen don a yɛrɛ ka seere fɛ, o bɛ siran kosɛbɛ.
12 K'a masɔrɔ siran tɛ foyi wɛrɛ ye ni hakili bɛ dɛmɛ min di, o janfali tɛ.
13 Jigiya min bɛ bɔ kɔnɔna na, o ka dɔgɔ, o bɛ dɔnbaliya jate ka tɛmɛ tɔɔrɔ lase mɔgɔ kan.
14 Nka u tun bɛ sunɔgɔ o su fɛ, sunɔgɔ min tun tɛ se ka muɲu tiɲɛ na, ani min nana u kan ka bɔ jahanama kɔnɔ, min tɛ se ka bali.
15 U dɔw dusu tiɲɛna yelifɛn juguw fɛ, dɔw fana tun bɛ sɛgɛn, u dusukun tun bɛ u la.
16 O tuma la, mɔgɔ o mɔgɔ binna, o tigi tun bɛ to kaso la, nɛgɛberew tɛ min kɔnɔ.
17 A kɛra sɛnɛkɛla ye wo, a kɛra sagagɛnna ye wo, a kɛra foro baarakɛla ye wo, a ye o wajibi muɲu, o mago tun tɛ se ka bali.
18 A kɛra fiɲɛba ye wo, walima kɔnɔw ka mankan duman ye wo, walima ji duman min bɛ woyo ni fanga ye.
19 Walima kabakurunw mankan jugu min bɛ fili duguma, walima boli min tun tɛ se ka ye baganw fɛ minnu bɛ panpan, walima kungosogo jugu fanba kan mankanba, walima mankan min bɛ segin ka bɔ kulu dingɛw la o kow y' u fari faga siran fɛ .
20 Diɲɛ bɛɛ yeelenna ni yeelen jɛlen ye, nka mɔgɔ si ma bali u ka baara la.
21 Su gɛlɛnba dɔ sennana u dɔrɔn kan, o ye dibi ja ye min tun bɛna u minɛ kɔfɛ.

FAN 18

1 O bɛɛ n'a ta, yeelenba dɔ tun bɛ i ka mɔgɔ senumaw fɛ, u ye o kan mɛn, k'a sɔrɔ u ma u cogoya ye, katuguni olu fana ma o tɔɔrɔ kelenw sɔrɔ, u y'u jate nisɔndiya la.
2 Nka u ma kojugu kɛ u la sisan, u tun ye kojugu kɛ u la fɔlɔ, u ye barika da u ye ka yafa ɲini u fɛ, k'a masɔrɔ u tun ye juguw ye.
3 O nɔ na, i ye tasuma jɔlan jenilen di u ma, u ka kɛ taama dɔnbali ɲɛminɛbagaw ye, ani tile min tɛ kojugu kɛ, ka u ɲɛnajɛ ni bonya ye.
4 U tun ka kan ka yeelen bɔ u la ka bila kaso la dibi la, olu minnu tun ye i denkɛw datugu, sariya yeelen min tɛ tiɲɛ, o tun ka kan ka di diɲɛ ma olu fɛ.
5 U y'a latigɛ ka mɔgɔ senumaw denw faga, denmisɛnnin kelen filila ka kisi ka u kɔrɔfɔ, i ye u denw jamaba ta ka u halaki pewu jiba dɔ la.
6 O su in na, an bɛnbaw y'a jira ka kɔrɔ, walisa k'a dɔn k'a dɔn u ye kalili minnu kɛ, u ka se ka u dusu lamin.
7 O cogo la, mɔgɔ tilennenw ka kisili ni juguw halakili sɔnna i ka mɔgɔw ma.
8 I ye an juguw ɲangi ni o ye, i ye an minnu wele.
9 Mɔgɔ ɲumanw den tilennenw tun bɛ saraka bɔ gundo la, ka sariya senuma sigi ni sɔn kelen ye, walisa mɔgɔ senumaw ka kɛ i ko ɲuman ni juguman kelen jɛɲɔgɔnw, faw bɛ tanuli dɔnkiliw da sisan.
"
11 Matigi ni baaraden tun bɛ ɲangi cogo kelen de la. ani i n'a fɔ masakɛ, mɔgɔ gansan fana tɔɔrɔla ten.
12 O cogo la, u bɛɛ faralen ɲɔgɔn kan, suw jatebaliya tun bɛ u la ni saya sugu kelen ye. ɲɛnamaw fana tun tɛ se k'u su don, katuguni waati kelen kɔnɔ, u bɔnsɔn minnu ka bon kosɛbɛ, olu halakira.
13 K'a masɔrɔ u tun t'a fɛ ka da foyi la o lafililiw kosɔn. den fɔlɔw halakili kɔfɛ, u sɔnna a ma ko nin jamana in ye Ala denw ye.
14 K'a masɔrɔ fɛn bɛɛ tun bɛ makun na, o su tun bɛ a ka taama teliya cɛma.
15 I ka Sebaayabɛɛtigi kuma panna ka bɔ sankolo la ka bɔ i ka masasigilan kan, i ko kɛlɛcɛ fariman ka taa halaki jamana cɛma.
16 I nana ni i ka ci fɔlen ye min tɛ nkalon tigɛ i ko npan nɛgɛma, ka wuli ka fɛn bɛɛ fa saya la. A magara sankolo la, nka a jɔlen tora dugukolo kan.
17 O yɔrɔnin bɛɛ la, sugo juguw yelifɛnw y'u tɔɔrɔ kosɛbɛ, siranfɛnw nana u kan, u ma deli ka minnu kɛ.
18 Mɔgɔ kelen fililen bɛ yan, dɔ wɛrɛ tun bɛ yen, a tilancɛ salen, o y'a ka saya sababu jira.
19 Sugo minnu ye u tɔɔrɔ, olu tun bɛ o jira ka kɔn o ɲɛ, walisa u kana halaki k'a sɔrɔ u ma a dɔn kun min na u tɔɔrɔla.
20 Ɔwɔ, saya nɛnɛ ye mɔgɔ tilennenw fana minɛ, jama halakili kɛra kungokolon kɔnɔ, nka o diminya ma mɛn.
21 O tuma la, mɔgɔ jalakibali y'i teliya k'i jɔ ka u lafasa. A ye a ka baara bɛnnen kala na, hali delili ni wusulan kafari, a y'a yɛrɛ bila diminya kɛlɛli la, o cogo la, a ye balawu ban, k'a fɔ ko ale ye i ka baaraden ye.
22 O cogo la, a ma se sɔrɔ halakibaa kan ni farikolo fanga ye, wala ni marifa fanga ye, nka a ye kalili ni layidu minnu tara a faw fɛ, a y'o ɲangi ni kuma ye.

23 Suw binna ɲɔgɔn kan tuma min na, u jɔlen tora u ni ɲɔgɔn cɛ, a ye diminya bali ka sira tila ka taa ɲɛnamaw fɛ.
24 Katuguni diɲɛ bɛɛ tun bɛ o fini jan na, kabakurun naani naani na, faw nɔɔrɔ jalen don, ani i ka masaya tun bɛ a kunkolo kunsigi kan.
25 Tiɲɛnikɛla ye yɔrɔ di u ma, a siranna u ɲɛ, katuguni a tun bɛ se ka diminya dɔrɔn de nɛnɛ.

FAN 19

1 Ala ɲɛsiranbaliw kɔni diminya nana u kan ni makari tɛ u la fo ka se a laban ma.
2 Ni u ye sira di u ma u ka taa, ka u bila joona, u na nimisa ka tugu u nɔfɛ.
3 U tun bɛ kasi ka kasi suw kaburuw la, u ye hakilintanya fɛɛrɛ wɛrɛ fara u kan, ka tugu u nɔfɛ i ko bolibagaw, u tun y'a ɲini u fɛ u ka taa.
4 U ka kan ni siniko min ye, o ye u sama ka na nin ko in na, ka ɲinɛ ko kɛlenw kɔ, walisa u ka ɲangili min tun ka dɔgɔ u ka tɔɔrɔw la, u ka o dafa.
5 I ka mɔgɔw ka sira kabakoman tɛmɛ, nka u ka saya wɛrɛ sɔrɔ.
6 Danfɛn bɛɛ dabɔra kura ye, ka ci fɔlen danma minnu di u ma, walisa i denw ka to u la k'a sɔrɔ foyi tɛ u la.
7 I n'a fɔ sankaba min bɛ kaburuw sumaya. Ji tun jɔlen bɛ yɔrɔ min na, dugukolo jalen bɔra yen. ani ka bɔ Kɔgɔji Bilen na, sira min tɛ bali; ani foro kɛnɛ dɔ bɔra baji fariman na.
8 Jama minnu tun lafasa ni i bolo ye, olu bɛɛ taara o yɔrɔ la, k'i ka kabako kabakomaw ye.
9 U tun bɛ taa i ko sow, ka panpan i ko sagadenw, ka i tanu, Matigi, min ye u kisi.
10 U hakili tun bɛ ko minnu kɛra ka u to jamana wɛrɛ la, dugukolo bɛ wuluw lase baganw nɔ na, ani baji bɛ saɲɔ caman wuli jɛgɛ nɔ na.
11 Nka o kɔfɛ, u ye kɔnɔw bɔnsɔn kura ye, dumuni nege y'u bila ka dumuni dumanw ɲini.
12 K'a masɔrɔ wuluw tun bɛ na u fɛ ka bɔ kɔgɔji la u wasa kosɔn.
13 Jurumukɛlaw ɲangili tun tɛ kɛ ni taamasyɛn kɔrɔw tɛ sanpɛrɛn fanga fɛ, katuguni u ye tɔɔrɔ sɔrɔ tilennenya la ka kɛɲɛ ni u yɛrɛ ka juguya ye, fo u tun bɛ kɛwale gɛlɛnw ni koniya juguw kɛ dunanw ye.
14 Sodomɛkaw tun tɛ minnu dɔn u natɔ, u ma olu minɛ.
15 O dɔrɔn tɛ, nka a bɛ se ka kɛ ko mɔgɔ dɔw bɛna bonya da u kan, katuguni u tun tɛ teriya kɛ dunanw ye.
16 Nka o mɔgɔw ye u tɔɔrɔ kosɛbɛ, u ye minnu minɛ ni seliw ye.
17 O de y'a to u bugɔra ni fiyentɔya ye i ko mɔgɔ tilennen ka da la.
18 Katuguni fɛnw jiginna u yɛrɛ la ni bɛnkan sugu dɔ ye, i n'a fɔ i n'a fɔ zaburu kɔnɔ fɔlikanw bɛ dɔnkili tɔgɔ Changer, nka o bɛɛ n'a ta, u ye mankanw ye tuma bɛɛ; min bɛ se ka faamuya kosɛbɛ ko kɛlenw yecogo fɛ.
19 Dugukolo kan fɛnw jiginna ka kɛ ji ye, fɛn minnu tun bɛ ji la fɔlɔ, olu tun bɛ taa duguma.
20 Tasuma fanga tun bɛ ji la, a ɲinɛna a yɛrɛ ka jogo ɲumanw kɔ.
21 Faan wɛrɛ fɛ, tasuma ma fɛn ɲɛnama tolilenw sogo tiɲɛ, hali ni u tun bɛ taama u kɔnɔ. u fana ma sankolo sogo suguya nɛnɛman wuli, min tun bɛ se ka wuli.
22 Matigi, i ye i ka mɔgɔw bonya ka u bonya, i ma u jate fɛn bɛɛ la, nka i ye u dɛmɛ waati bɛɛ la.

ECCLESIASTICUS

Sirak Denkɛ Yesu ka hakilitigiya

CHAPTER 1

1 Sirak Denkɛ Yesu ka hakilitigiya kumasen. K'a masɔrɔ fɛn caman ni kobaw lase an ma sariya ni kiraw fɛ, ani mɔgɔ wɛrɛw fɛ minnu tugura u senw kɔ, o kow kosɔn Israɛl ka kan ka tanu kalan ni hakilitigiya kosɔn. ani min na, kalanden dɔrɔn man kan ka kɛ setigiw yɛrɛ ye, nka minnu b'a fɛ ka kalan kɛ, olu fana bɛ se ka nafa sɔrɔ kɛnɛmamɔgɔw la, kuma ni sɛbɛnni fɛ: ne bɛnbakɛ Yesu, k'a sɔrɔ a tun y'a yɛrɛ di sariya kalanni ma kosɛbɛ . O la sa, mɔgɔ minnu b'a fɛ ka kalan kɛ, ni o fɛnw delila, olu ka nafa caman sɔrɔ ka ɲɛnamaya kɛ ka kɛŋɛ ni sariya ye. O de kosɔn ne b'a ɲini aw fɛ aw k'a kalan ni nɛɛma ni hakilijagabɔ ye, ka yafa an ma, a bɛ iko an dɛsɛra kuma dɔw la, an ye baara kɛ ka minnu kɔrɔ fɔ. K'a masɔrɔ fɛn minnu fɔra Heburukan na, ka baara kɛ kan wɛrɛ la, fanga kelen tɛ olu la u bɛ fɔ u yɛrɛ ka kan na. Sabu ne nana Misira san bisaba ni san bisaba kɔnɔ, Euergetes tun ye masakɛ ye tuma min na, ka to yen waati dɔ la, ne ye gafe dɔ sɔrɔ min tun tɛ kalan fitinin ye, o de kosɔn ne y'a ye ko a ka kan kosɛbɛ ne ka timinandiya ni cɛsiri dɔw kɛ walasa k'a kɔrɔ fɔ ka baara kɛ ni kɔlɔsili ni sekoba ye o yɔrɔ la walasa ka gafe in laban, k'a bila u fana ye, minnu bɛ jamana wɛrɛ la, minnu bɛ sɔn ka kalan kɛ, k'u labɛn ka kɔn cogoyaw la ka ɲɛnamaya sariya kɔfɛ. Hakilitigiya bɛɛ bɛ bɔ Matigi de la, a bɛ a fɛ badaa.
2 Jɔn bɛ se ka kɔgɔji cɛncɛn ni sanjiba ni banbali donw jate?
3 Jɔn bɛ se ka sankolo janya ni dugukolo bonya ni a juguman ni hakilitigiya dɔn?
4 Hakilitigiya dabɔra ka kɔn fɛn bɛɛ ɲɛ, hakilitigiya faamuyali dabɔra kabini badaa.
5 Ala ka kuma min ka bon kosɛbɛ, o ye hakilitigiya jibɔyɔrɔ ye. A ka siraw ye ci banbaliw ye.
6 Hakilitigiya ju jirala jɔni de la? Walima jɔn de y'a ka laadilikan hakilitigiw dɔn?
7 Hakilitigiya dɔnniya jirala jɔni de la? ani jɔn de y'a ka ko kɛlenba faamu?
8 Hakilitigi kelen bɛ yen min ka kan ka siran kosɛbɛ, Matigi sigilen bɛ a ka masasigilan kan.
9 A y'a da, k'a ye, k'a jate, k'a bɔn a ka kɛwalew bɛɛ kan.
10 A bɛ farisogo bɛɛ fɛ ka kɛŋɛ ni a ka nilifɛn ye, a y'a di a kanubagaw ma.
11 Matigi ɲɛsiran ye bonya ni nɔɔrɔ ni ɲagali ni ɲagali masafugulan ye.
12 Matigi ɲɛsiran bɛ mɔgɔ dusu nisɔndiya, ka nisɔndiya ni ɲagali ani ɲɛnamaya jan di.
13 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ siran Matigi ɲɛ, o na ɲɛ sɔrɔ laban na, a na nɛɛma sɔrɔ a sa don na.
14 Ka siran Matigi ɲɛ, o ye hakilitigiya daminɛ ye.
15 A ye jusigilan banbali jɔ ni mɔgɔw ye, a na to u bɔnsɔnw fɛ.
16 Ka siran Matigi ɲɛ, o ye hakilitigiya dafalen ye.
17 A bɛ u ka so bɛɛ fa fɛn dumanw na, ka nafolomafɛnw fa a ka sɛnɛfɛnw na.
18 Matigi ɲɛsiran ye hakilitigiya masafugulan ye, o bɛ hɛrɛ ni kɛnɛya dafalen sabati. O fila bɛɛ ye Ala ka nilifɛnw ye.
19 Hakilitigiya bɛ setigiya ni hakilitigiya dɔnni sanji bɔ, ka u kɔrɔta ka bonya da a kan.
20 Hakilitigiya ju ye ka siran Matigi ɲɛ, a bolow bɛ ɲɛnamaya jan.
21 Matigi siran bɛ jurumuw gɛn, o bɛ diminya lasegin yɔrɔ min na.
22 Mɔgɔ diminnen tɛ se ka jo sɔrɔ. katuguni a ka diminya fanga na kɛ a halakili ye.»
23 Mɔgɔ muɲuli na ɲɛji bɔ waati dɔ kɔnɔ, o kɔfɛ, ɲagali na don a la.
24 A na a ka kuma dogo waati dɔ kɔnɔ, mɔgɔ caman da na a ka hakilitigiya fɔ.
25 Dɔnniya ntalenw bɛ hakilitigiya nafolo la.
26 Ni hakilitigiya b'i fɛ, i ka ci fɔlenw mara, Matigi na o di i ma.»
27 Matigi ɲɛsiran ye hakilitigiya ni kalan ye.
28 I kana da Matigi ɲɛsiran na ni i ye faantan ye.
29 I kana kɛ filankafo ye mɔgɔw ɲɛ na, ka i janto i ka kuma fɔlenw na.
30 I kana i yɛrɛ kɔrɔta, walisa i kana bin, ka maloya lase i ni ma, o cogo la, Ala k'i ka gundo dɔn, k'i fili jama cɛma, katuguni i ma na tiɲɛ na Matigi siranya la, nka i nana i dusukun na bɛ fa nanbara la.

CHAPTER 2

1 Ne denkɛ, ni i nana Matigi baara, i ni labɛn kɔrɔbɔli kama.
2 I ka i dusu latilen, ka muɲu tuma bɛɛ, i kana kɔrɔtɔ tɔɔrɔ waati la.
3 I nɔrɔ a la, i kana taa, walisa i ka bonya i laban laban na.
4 Fɛn o fɛn bɛ na i kan, i ka nisɔndiya, ka muɲu ni i jiginna ka kɛ yɔrɔ dɔgɔmannin ye.
5 K'a masɔrɔ sanu bɛ kɔrɔbɔ tasuma la, mɔgɔ sɔnnenw bɛ kɔrɔbɔ gɛlɛya foro kɔnɔ.
6 I ka da a la, a na i dɛmɛ. I ka sira labɛn ka ɲɛ, ka i jigi da a kan.»
7 Aw minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, aw ka a ka makari makɔnɔ. Aw kana taa yɔrɔ wɛrɛ, walisa aw kana bin.»
8 Aw minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, aw ka da a la. Aw ka sara tɛna ban.»
9 Aw minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, aw ka jigi da ko ɲuman kan, ani ɲagali banbali ni makari la.
10 A' ye kɔrɔlenw ka bɔnsɔnw lajɛ. mɔgɔ dɔ y'a jigi da Matigi kan, ka maloya wa? Yala mɔgɔ dɔ tora a

ka siran na, wa u bilala wa? A ye jɔn mafiɲɛya, min y'a wele?
11 Matigi falen bɛ hinɛ ni makari la, a bɛ muɲuli kɛ, a bɛ makari kosɛbɛ, a bɛ jurumuw yafa, ka kisi tɔɔrɔ waati la.
12 Bɔnɛ ka kɛ dusukun siranninw ni bolo sɛgɛnnenw ni jurumukɛla min bɛ taa sira fila fɛ!
13 Bɔnɛ bɛ min na! katuguni a ma da a la. o de kosɔn a tɛna lafasa.»
14 Aw minnu muɲuli tiɲɛna, bɔnɛ bɛ aw ye! Ni Matigi nana bɔ aw ye, aw na mun kɛ?
15 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu tɛna a ka Kuma labato. Minnu b'a kanu, olu na a ka siraw mara.
16 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu na ko ɲuman ɲini. Minnu b'a kanu, olu na fa sariya la.
17 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu na u dusukunw labɛn ka u niw majigin a ɲɛ kɔrɔ.
18 U y'a fɔ ko: «An na bin Matigi bolo, an tɛna bin mɔgɔw bolo.

CHAPTER 3

1 Denmisɛnw, aw ka ne fa lamɛn, ka o kɛ, walisa aw ka lafiya.
2 Matigi ye fa bonya denw kan, ka ba ka setigiya sabati denw kan.
3 Mɔgɔ min bɛ a fa bonya, o tigi bɛ a ka jurumuw kafari.
4 Min bɛ a ba bonya, o bɛ i ko nafolo marabaga.
5 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ a fa bonya, o na ɲagali a yɛrɛ denw fɛ. Ni a ye a ka delili kɛ tuma min na, a na lamɛn.»
6 Min bɛ a fa bonya, o na ɲɛnamaya jan sɔrɔ. Min bɛ Matigi kan minɛ, o na kɛ dususalo ye a ba bolo.»
7 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, o na bonya da a fa kan, ka baara kɛ a bangebagaw ye i ko a makɛw.
8 I fa ni i ba bonya i ka kuma ni i ka kɛwalew la, walisa dugawu ka sɔrɔ i la u fɛ.
9 Fa ka dugawu bɛ denw ka sow sabati. Nka ba danga bɛ jusigilanw bɔ.
10 I kana bonya da i fa bonya kosɔn. katuguni i fa ka maloya tɛ nɔɔrɔ ye i bolo.»
11 Mɔgɔ nɔɔrɔ bɛ bɔ a fa bonya la. Denba min ma bonya, o ye maloya ye denw bolo.
12 Ne denkɛ, i fa dɛmɛ a si hakɛ la, i kana a dusu kasi a ɲɛnama tuma bɛɛ.
13 Ni a ka faamuyali dɛsɛra, aw ka muɲu a kɔrɔ. I kana a mafiɲɛya ni i bɛ i fanga dafalen na.»
14 I fa ka lafiya tɛna ɲinɛ, o na fara jurumuw nɔ na ka i sabati.
15 I ka tɔɔrɔ don na, mɔgɔw hakili na to o la. i ka jurumuw fana na wuli, i n'a fɔ jikuru minnu bɛ kɛ waati duman na.
16 Min bɛ a fa bila, o bɛ i ko Ala tɔgɔ tiɲɛbaga. Min bɛ a ba dimi, o dangalen don.
17 Ne denkɛ, i ka baara kɛ ni dususuma ye. O cogo la, i na kɛ mɔgɔ kanulen ye min ka di a ye.»
18 Ni i bɛ bonya ka taa a fɛ, i bɛ i yɛrɛ majigin ka taa a fɛ, i na nɛɛma sɔrɔ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
19 Mɔgɔ caman bɛ sanfɛyɔrɔ la, u tɔgɔ bɔra kosɛbɛ, nka gundo bɛ jira mɔgɔ dususumaninw na.
20 Matigi ka sebaaya ka bon, mɔgɔ dɔgɔmanninw b'a bonya.
21 Fɛn minnu ka gɛlɛn i ma, i kana olu ɲini.
22 Nka min fɔra i ye, i ka miiri o la ni bonya ye, katuguni a man kan i ka gundolafɛnw ye i ɲɛ na.
23 Aw kana aw yɛrɛ ɲini ko kunntanw na, katuguni fɛn caman jirala i la ka tɛmɛ mɔgɔw ka faamuyali kan.
24 Katuguni mɔgɔ caman bɛ lafili u yɛrɛw ka miiriya fuw fɛ. Siga jugu dɔ ye u ka kiri tigɛ.
25 Ni ɲɛ tɛ i la, yeelen na dɛsɛ i la.
26 Dusukun kuncɛba na juguya laban na. Farati kanubaga na halaki o la.»
27 Dusukun gɛlɛn na doni don dusukasi la. Mɔgɔ jugu na jurumu dalajɛ jurumu kan.»
28 Kuncɛbaw ɲangili la, fura tɛ yen. Katuguni juguya jiri ye jiri don a la.»
29 Hakilitigi dusukun na ntalen dɔ faamu. tulo min bɛ a janto a la, o ye hakilitigi nege ye.
30 Ji na tasuma tasumaman faga. Ni saraka bɛ kɛ jurumuw kafarili ye.
31 Min bɛ fɛn ɲumanw sara, o b'a hakili to fɛn nataw la. Ni a binna, a na jɔyɔrɔ sɔrɔ.»

CHAPTER 4

1 Ne denkɛ, i kana faantan nanbara a ka balo la, i kana dɛsɛbagatɔ ɲɛw bila ka mɛn.
2 Kɔngɔ bɛ mɔgɔ min na, aw kana o dusukasi. Aw kana mɔgɔ dimi a ka tɔɔrɔ la.»
3 Dusukun min bɛ jɔrɔ, aw kana gɛlɛya wɛrɛ fara o kan. Aw kana to ka fɛn di mɔgɔ ma min mago bɛ a la.
4 Aw kana ban tɔɔrɔbaaw ka delili la. I kana i ɲɛda mabɔ faantan cɛ fana.»
5 I kana i ɲɛ bɔ dɛsɛbagatɔ la, i kana sababu si di a ma ka i danga.
6 Ni a ye i danga a ni dusukasi fɛ, a dabɔbaa na a ka delili lamɛn.
7 jama ka kanuya sɔrɔ i yɛrɛ la, ka i kunkolo biri cɛba dɔ ɲɛkɔrɔ.
8 A kana i dusu kasi ka i tulo da faantan ɲɛkɔrɔ, k'a jaabi ni teriya ye ni dususuma ye.
9 Min bɛ tɔɔrɔ la, aw ka o kisi degunbaga bolo. I kana sɛgɛn ni i sigilen bɛ kiritigɛ la.»
10 I ka kɛ i ko fa tɛ facɛmanw ye, ka kɛ cɛ nɔ na u ba ye.
11 Hakilitigiya bɛ a denw kɔrɔta, ka a ɲinibagaw minɛ.

12 Min b'a kanu, o bɛ ɲɛnamaya kanu. Minnu b'a ɲini joona, olu na fa ɲagali la.»
13 Min b'a minɛ kosɛbɛ, o na nɔɔrɔ sɔrɔ. A mana don yɔrɔ o yɔrɔ, Matigi na dugawu kɛ.
14 Minnu bɛ baara kɛ a ye, olu na baara kɛ Elohim senuma ye.
15 Min b'a tulo da a kan, o na kiri tigɛ siyaw kan.
16 Ni cɛ dɔ y'a yɛrɛ di a ma, o na a ciyɛn ta. A bɔnsɔn na a minɛ a bolo.»
17 A daminɛ na, a na taama sira juguw fɛ ni a ye, ka siran ni siran bila a la, ka a tɔɔrɔ ni a ka kololi ye, fo a ka da a ni la ka a kɔrɔbɔ a ka sariyaw fɛ.
18 O tuma na fɛ, muso na segin sira tilennen kan ka taa a dusu saalo k'a ka gundo jira a la.
19 Nka ni a filila, muso na a bila ka a bila a yɛrɛ halakili la.
20 A' ye sababu kɔlɔsi, ka aw yɛrɛ kɔlɔsi kojugu ma. I kana maloya ni o bɛ i ni ko la.»
21 Maloya bɛ yen min bɛ na ni jurumu ye. Maloya dɔ bɛ yen min ye nɔɔrɔ ni nɛɛma ye.
22 I kana sɔn mɔgɔ si ma i ni kɛlɛ, mɔgɔ si ka bonya kana i bin.
23 I kana i yɛrɛ tanga kuma ma, ni ko ɲuman kɛli bɛ se ka kɛ, i kana i ka hakilitigiya dogo a cɛɲi la.
24 Hakilitigiya na dɔn kuma de fɛ.
25 Aw kana kuma tiɲɛ sɔsɔ cogo si la. Nka i ka maloya i ka dɔnbaliya fili kosɔn.»
26 I kana maloya ka i ka jurumuw fɔ. ani ka baji sira wajibiya.
27 I kana i yɛrɛ kɛ hakilintan dɔ kɔrɔsigi ye. aw kana sɔn fangatigiw ka mɔgɔya fana ma.
28 I jija tiɲɛ ko la fo ka se saya ma, Matigi na kɛlɛ kɛ i ye.
29 I kana kɔrɔtɔ i nɛnkun na, i kana i ka kɛwalew lajɔ.
30 I kana kɛ i ko waraba i ka so kɔnɔ, i kana siran i ka jɔnw cɛma.
31 I bolo kana kɔrɔta walisa ka sɔnni kɛ, ka da tugu i ka kan ka sara tuma min na.

CHAPTER 5

1 I kana i dusukun sigi i ka nafolo kan. Aw kana a fɔ ko: «N bɛ se ne ka ɲɛnamaya ma.»
2 I kana tugu i yɛrɛ hakili ni i fanga kɔ, ka taama i dusukun siraw kan.
3 Aw kana a fɔ ko: Jɔn na ne kɛlɛ ne ka kɛwalew kosɔn? katuguni Matigi na i ka kuncɛbaya hakɛ bɔ tiɲɛ na.»
4 Aw kana a fɔ ko ne ye jurumu kɛ, kojugu jumɛn kɛra ne la? Katuguni Matigi muɲuli bɛ a la, a tɛna i bila cogo si la.»
5 Kafari ko la, aw kana siran ka jurumu fara jurumu kan.
6 Aw kana a fɔ ko a ka makari ka bon. a na hɛrɛ sɔrɔ ne ka jurumu caman kosɔn, katuguni makari ni diminya bɛ bɔ a la, a ka dimi bɛ jurumutw kan.
7 I kana mɛn ka kɔsegin Matigi ma, i kana don o don bila, katuguni Matigi ka diminya na barika sɔrɔ, i na halaki i ka lafiya la, ka halaki i ka waleɲumandɔn don na.
8 I kana i dusukun bila fɛnw na minnu sɔrɔla tilenbaliya la, k'a masɔrɔ u tɛna nafa sɔrɔ i la tɔɔrɔ don na.
9 Aw kana fiyɛ ni fiɲɛ bɛɛ ye, aw kana taa sira bɛɛ la, katuguni jurumukɛla min kan fila bɛ o la.
10 I jija i ka faamuyali la. I ka kuma ka kɛ kelen ye.»
11 Aw ka teliya ka lamɛnni kɛ. I ka ɲɛnamaya ka kɛ ni kɔnɔnajɛya ye. ani ka jaabi di ni muɲuli ye.
12 Ni hakili bɛ i la, i mɔgɔɲɔgɔn jaabi. ni o tɛ, i bolo da i da kan.»
13 Bonya ni maloya bɛ kuma la.
14 I kana wele ko kumajugu fɔbaga, i kana i nɛnkun lafili, katuguni maloya jugu bɛ son la, jalaki jugu bɛ nɛn fila kan.
15 Aw kana kɛ fɛn si dɔnbali ye ko belebele wala ko fitinin dɔ la.

CHAPTER 6

1 Sanni i ka kɛ teri ye, i kana kɛ jugu ye; I na tɔgɔ jugu ni maloya ni maloya sɔrɔ o de fɛ.
2 I kana i yɛrɛ bonya i yɛrɛ ka laadilikanw fɛ. walisa i ni kana tigɛtigɛ i ko misiden min bɛ tunun a kelen na.»
3 I na i buluw dun ka ban i den na, ka i yɛrɛ to i ko jiri jalen.
4 Ni jugu na a tigi halaki ka a juguw mafiɲɛya.
5 Kan duman bɛna teriw caya, kan tilennen bɛna dɔ fara foli ɲumanw kan.
6 A' ye hɛrɛ kɛ ni mɔgɔ caman ye, o bɛɛ n'a ta, aw ka ladilikɛla ba kelen dɔrɔn de sɔrɔ.
7 Ni i b'a fɛ ka teri sɔrɔ, i k'a kɔrɔbɔ fɔlɔ, i kana kɔrɔtɔ ka bonya da a kan.
8 Mɔgɔ dɔ ye teri ye a yɛrɛ ka ko la, a tɛna to i ka tɔɔrɔ don na.
9 A terikɛ dɔ bɛ yen, ni a jiginna juguya la, ka kɛlɛ kɛ, o na i mafiɲɛyali sɔrɔ.
10 I teri dɔ fana ye i taamaɲɔgɔn ye tabali la, a tɛna to i ka tɔɔrɔ don na.
11 Nka i ka ɲɛtaa la, a na kɛ i ko i yɛrɛ, ka jagɛlɛya sɔrɔ i ka jɔnw kɔrɔ.
12 Ni i majiginna, a na i kɛlɛ, a na a yɛrɛ dogo i ɲɛda la.
13 I faran ka bɔ i juguw la, ka i janto i teriw la.
14 Teri kantigi ye lafasali barikama ye.
15 Foyi tɛ se ka teri kantigi kɛlɛ, wa a ka ɲumanya nafa ka bon kosɛbɛ.

16 Teri kantigi ye ɲɛnamaya fura ye. Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu na a sɔrɔ.»
17 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, o na a ka teriya sirataama ka ɲɛ.
18 Ne denkɛ, i ka kalan lajɛ kabini i denmisɛnman, i na hakilitigiya sɔrɔ o cogo la fo i ka kɔrɔya.
19 I ka na a fɛ i ko sɛnɛkɛla ni dannikɛla, ka a den ɲumanw makɔnɔ, katuguni i tɛna baara caman kɛ a la, nka i na a denw dun joona.
20 A man di kalanbaliw ye kosɛbɛ.
21 A na da a kan i ko kɔrɔbɔli kabakurun barikama. A na a gɛn ka bɔ a la sani a ka mɛn.
22 Hakilitigiya bɛ ka kɛɲɛ ni a tɔgɔ ye, a tɛ jira mɔgɔ caman ɲɛ na.
23 Ne denkɛ, i ka i tulo da, i ka ne ka laadilikan minɛ, i kana ban ne ka laadilikan na.
24 I senw don a ka juruw la, ka i kɔ don a ka cakɛda la.
25 I biri i kamankun na k'a muɲu, a sirili kana i dusu kasi.
26 I ka na a fɛ ni i dusukun bɛɛ ye, ka a ka siraw mara ni i sebaaya bɛɛ ye.
27 I ka ɲinini kɛ ka ɲinini kɛ, a na jira i la.
28 A laban na, i na a ka lafiɲɛ sɔrɔ, o na yɛlɛma i ka nisɔndiya la.
29 O tuma na fɛ, a ka juruw na kɛ i tangalan barikama ye, a ka cakɛdaw na kɛ nɔɔrɔ fini ye.
30 Sanu fini dɔ b'a kan, a sirilanw ye fini bulama ye.
31 I na a don i ko bonya fini, ka a don i lamini na i n'a fɔ ɲagali masafugulan.
32 Ne denkɛ, ni i b'a fɛ, i na kalan.
33 Ni i b'a fɛ ka lamɛnni kɛ, i na faamuyali sɔrɔ.
34 Aw ka jɔ cɛkɔrɔbaw jama cɛma. Aw ka nɔrɔ hakilitigi la.»
35 Aw ka sɔn ka Ala ɲɛsiran kuma bɛɛ lamɛn. Faamuyali ntalenw kana bɔ i la.»
36 Ni i ye mɔgɔ hakilitigi ye, i ka taa a fɛ tuma caman na, ka i sen don a da la.
37 I hakili ka to Matigi ka laadilikanw kan, ka miiri a ka ci fɔlenw na tuma bɛɛ.

CHAPTER 7

1 I kana kojugu si kɛ, o cogo la, kojugu si tɛna kɛ i la.
2 I ka bɔ tilenbaliw la, tilenbaliya na i kɔdon.
3 Ne denkɛ, i kana dan tilenbaliya kɔw kan, i tɛna u tigɛ siɲɛ wolonwula.
4 Aw kana kuntigiya ɲini Matigi fɛ, aw kana bonya sigiyɔrɔ ɲini masakɛ fɛ.
5 I kana jo di i yɛrɛ ma Matigi ɲɛ kɔrɔ. I kana i yɛrɛ bonya i ka hakilitigiya la masakɛ ɲɛ kɔrɔ.»
6 Aw kana a ɲini ka kɛ kiritigɛlaw ye, aw kana se ka tilenbaliya ta ka bɔ yen. walisa i kana siran sebaaya ɲɛ, i kana i ka tilennenya sira kunna tigɛ.»
7 I kana dugu jamaba juguya, o kɔ, i tɛna i yɛrɛ fili jama cɛma.
8 Aw kana jurumu kelen siri tɔ kelen na. Katuguni kelen na, i tɛna kɛ ni ɲangili tɛ i la.»
9 Aw kana a fɔ ko: «Ala na ne ka saraka caman filɛ, ni ne bɛ saraka bɔ Ala kɔrɔtalenba la, a na sɔn o ma.»
10 I kana i dusu tiɲɛ ni i bɛ i ka delili kɛ, i kana i janto saraka dili la.
11 Aw kana ŋɛŋɛ kɛ mɔgɔ si la k'a mafiɲɛya a ni dusukasi la, katuguni mɔgɔ dɔ bɛ yen min bɛ mɔgɔ majigin ka kɔrɔta.
12 I kana nkalon tigɛ i balima kama. I kana o ɲɔgɔn kɛ i terikɛ fana na.»
13 Aw kana nkalon si kɛ, katuguni o laada man ɲi.
14 I kana kuma caman fɔ maakɔrɔ caman cɛma, i kana kuma caman fɔ ni i bɛ delili kɛ.
15 Kɔrɔtalenba ye baara min sigi sen kan, aw kana sɛgɛnba wala sɛnɛko koniya.
16 I kana i yɛrɛ jate jurumutɔ caman cɛma, nka i hakili to a la ko diminya tɛna mɛn.
17 I yɛrɛ majigin kosɛbɛ, katuguni Ala ɲɛsiranbaliw ka waleɲumandɔn ye tasuma ni kɔnɔw ye.
18 Aw kana aw teri yɛlɛma ka ɲɛ foyi la. Balima kantigi fana kana kɛ Ofir sanu kosɔn.
19 Aw kana muso hakilitigi ni ɲuman bila, katuguni a ka nɛɛma ka bon ni sanu ye.
20 K'a sɔrɔ i ka jɔn bɛ baara kɛ tiɲɛ na, i kana kojugu deli, wala baarakɛla min bɛ a yɛrɛ di i kosɔn.
21 I ni ka baaraden ɲuman kanu, i kana a nanbara hɔrɔnya la.
22 Baganw b'i bolo wa? i ɲɛ jɔ u la.»
23 Denw b'i bolo wa? aw k' u kalan, ka u biri u kɔ la kabini u denmisɛnman.
24 Denmusow b'aw fɛ wa? I janto u farikolo la, i kana i yɛrɛ jira u la.
25 I denmuso furu, i na ko gɛlɛn dɔ kɛ.
26 Muso bɛ i fɛ i hakili la wa? I kana a to yen, nka i kana i yɛrɛ di muso nɔgɔlen ma.»
27 I fa bonya ni i dusukun bɛɛ ye, i kana ɲinɛ i ba ka dusukasi kɔ.
28 I hakili to a la ko i bangera u fɛ. U ye ko minnu kɛ i ye, i bɛ se ka olu sara cogo di?
29 I ka siran Matigi ɲɛ ni i ni bɛɛ ye, ka bonya da a ka sarakalasebagaw kan.
30 Min ye i da ni i fanga bɛɛ ye, i ka o kanu, i kana a ka baarakɛlaw bila.
31 Aw ka siran Matigi ɲɛ ka sarakalasebaa bonya. A ka niyɔrɔ di a ma, i ko a fɔra i ye cogo min na. den fɔlɔw ni jurumu saraka ni kamankunw nilifɛn, saniyali saraka ani fɛn senuma fɔlɔw.
32 I bolo kɔrɔta faantanw kan, walisa i ka dugawu ka dafa.
33 Nilifɛn bɛ nɛɛma sɔrɔ mɔgɔ ɲɛnama bɛɛ ɲɛ na. Suw kana a minɛ.»

34 Aw kana kɛ ni kasitɔw ye, ka kasi ni dusukasibagatɔw ye.
35 I kana mɛn ka taa bɔ banabagatɔw la, katuguni o na i kɛ kanulen ye.
36 I mana fɛn o fɛn minɛ i bolo, i hakili to a laban na, i kana kojugu kɛ abada.

CHAPTER 8

1 I kana kɛlɛ kɛ ni cɛbatigi ye' walisa i kana bin a bolo.
2 Aw kana sɔsɔli kɛ ni nafolotigi ye, walisa a kana girinya ka tɛmɛ aw kan, katuguni sanu ye mɔgɔ caman halaki ka masakɛw dusukunw tiɲɛ.
3 Aw kana kɛlɛ kɛ ni mɔgɔ ye min falen bɛ kan na, aw kana yiriw dalajɛ a tasuma kan.
4 I kana tulonko kɛ ni mɔgɔ maloyalen ye, walisa i bɛnbaw kana maloya.
5 Mɔgɔ min kɔsegira jurumu la, aw kana o mafiɲɛya, nka aw hakili to a la ko an bɛɛ ka kan ni ɲangili ye.
6 Aw kana mɔgɔ mafiɲɛya a kɔrɔya la, katuguni hali an dɔw kɔrɔla.
7 I kana ɲagali i juguba salen kosɔn, nka i hakili to a la ko an bɛɛ bɛ sa.
8 I kana hakilitigiw ka kumaw mafiɲɛya, nka i ka u ka ntalenw dɔn, katuguni i na kalan dege olu de fɛ, ka baara kɛ mɔgɔba dɔw ye nɔgɔya la.
9 Aw kana maakɔrɔw ka kuma fɔ, katuguni u fana ye u faw dege, i na faamuyali dege u la, ka jaabi di i ko mago bɛ min na.
10 I kana jurumukɛla ka bɔgɔdaga tasuma, walisa i kana jeni a ka tasuma tasuma fɛ.
11 I kana wuli ni dimi ye mɔgɔ jogintɔ ɲɛkɔrɔ, walisa a kana i minɛ i ka kumaw la
12 Min ka bon ni i yɛrɛ ye, i kana juru don o la. Ni i ye juru don a la, i k'a jate ko a tununna.
13 I kana i hakili sigi ka tɛmɛ i seko kan.
14 Aw kana taa sariya la ni kiritigɛla ye. katuguni u na kiri tigɛ a kosɔn ka kɛɲɛ ni a bonya ye.»
15 I kana taama sira fɛ ni mɔgɔ jagɛlɛn ye, walisa a kana i tɔɔrɔ, katuguni a na a yɛrɛ sago kɛ, i na halaki a fɛ a ka nalomanya barika la.
16 I kana kɛlɛ kɛ ni cɛ diminnen ye, i kana taa n'a ye yɔrɔ kelen na, katuguni joli bɛ i ko foyi tɛ a ɲɛ na, dɛmɛ tɛ yɔrɔ min na, a na i ci.
17 Aw kana lajɛ kɛ ni hakilintan ye. sabu a tɛ se ka laadilikanw mara.
18 Aw kana gundo kow kɛ dunan ɲɛkɔrɔ. katuguni a bɛna min lase i ma, i t'o dɔn.»
19 I kana i dusukun da mɔgɔw bɛɛ ye, walisa a kana i sara ni hakilitigiya ye.

CHAPTER 9

1 I kana keleya i disi muso la, i kana kalan jugu kalan a ye i yɛrɛ ma.
2 I kana i ni di muso ma walisa a k'a sen da i ka nafolo kan.
3 I kana jatɔmuso kunbɛn, walisa i kana bin a ka janw kɔnɔ.
4 I kana baara kɛ kosɛbɛ ni muso dɔnkilidala ye, walisa i kana minɛ a ka cɛsiriw la.
5 I kana i ɲɛmajɔ jɔnmuso la, walisa i kana bin a ka fɛn sɔngɔ gɛlɛnw fɛ.
6 I kana i ni di jatɔmusow ma, walisa i kana bɔnɛ i ka ciyɛn na.
7 I kana i lamini dugu nbɛdaw la, i kana yaala dugu yɔrɔ kelen na.
8 I ɲɛ bɔ muso cɛɲumanba la, i kana mɔgɔ wɛrɛ cɛɲa filɛ. sabu mɔgɔ caman lafilira muso cɛɲi fɛ. Katuguni kanuya bɛ mana i ko tasuma.»
9 I kana i sigi cɛ wɛrɛ muso fɛ fewu, i kana i ka wari bɔ a fɛ diwɛn na. walisa i dusukun kana jɛngɛ a fɛ, o cogo la i nege kosɔn i bɛ bin halakili la.
10 Aw kana aw teri kɔrɔ bila. katuguni kura tɛ se ka suma ni a ye: teri kura bɛ i ko diwɛn kura. ni a kɔrɔla, i na a min ni diyanye ye.»
11 I kana keleya jurumukɛla nɔɔrɔ la, katuguni i t'a dɔn a laban bɛna kɛ min ye.
12 Ala ɲɛsiranbaliw bɛ nisɔndiya fɛn min na, aw kana aw nisɔndiya. nka aw hakili to a la ko u tɛna taa u kaburu la ni ɲangili tɛ u la.
13 I ka i yɔrɔ janya mɔgɔ fagali se bɛ mɔgɔ min na. o cogo la, i kana sigasiga saya siran na, ni i nana a fɛ, i kana jalaki, walisa a kana i ni bɔsi i la o yɔrɔnin bɛɛ.
14 I bɛ se ka surunya cogo min na, i ka jateminɛ kɛ i mɔgɔɲɔgɔn na, ka lajɛ kɛ ni hakilitigiw ye.
15 I ka kuma ka kɛ hakilitigiw fɛ, i ka kuma bɛɛ ka kɛ Kɔrɔtalenba ka sariya la.
16 Mɔgɔ tilennenw ka dumuni kɛ ka minni kɛ n'i ye. I ka i yɛrɛ bonya ka kɛ Matigi ɲɛsiran ye.»
17 O baara na tanu bololabaarakɛla bolo fɛ.
18 Mɔgɔ min kan man jugu, o ye farati ye a ka dugu kɔnɔ. Min bɛ kɔrɔtɔ a ka kuma na, o na koniya.»

CHAPTER 10

1 Kiiritigɛla hakilitigi na a ka mɔgɔw kalan. ani mɔgɔ hakilitigi ka gɔfɛrɛnaman labɛnna ka ɲɛ.
2 Jama kiritigɛla yɛrɛ bɛ cogo min na, a ka kuntigiw fana bɛ ten. Dugu kuntigi ye mɔgɔ sugu min ye, o mɔgɔw bɛɛ ye o ɲɔgɔn ye.»
3 Masakɛ hakilintan bɛ a ka mɔgɔw halaki. Nka fangatigiw ka hakilitigiya barika la, dugu na sigi yen.»

4 Dugukolo sebaaya bɛ Matigi bolo, wa waati bɛnnen na, a na dɔ sigi a kun na, nafa bɛ min na.
5 Hadamaden ka ɲɛtaa bɛ Elohim bolo, a na bonya da sariya karamɔgɔ kan.
6 I kana i mɔgɔnɔgɔn kɔniya kojugu bɛɛ la. ani aw kana foyi kɛ fewu ni wale juguw ye.
7 Kuncɛbaya ye koniya ye Elohim ni hadamaden ɲɛ kɔrɔ.
8 Tilenbaliya walew, joginw ani nafolo minnu sɔrɔla nanbara fɛ, o kosɔn, masaya bɛ bɔ jamana dɔ la ka taa jamana wɛrɛ la.
9 Mun na dugukolo ni buguri bɛ kuncɛbaya kɛ? Fɛn wɛrɛ tɛ yen min ka jugu ni namaratɔ ye. katuguni k'a to a ɲɛnama, a bɛ a banakɔtaa fili.»
10 Dɔgɔtɔrɔ bɛ bana jan dɔ tigɛ. Min ye masakɛ ye bi sini, o na sa.»
11 Ni mɔgɔ sara, a na fɛnɲɛnamaw ni baganw ni kɔnɔw ciyɛn ta.
12 Kuncɛbaya daminɛ ye ni mɔgɔ bɔra Elohim la, ka a dusukun mabɔ a Dabaga la.
13 Kuncɛbaya ye jurumu daminɛ ye, jurumu bɛ mɔgɔ min bolo, o na haramulenw bɔn.
14 Matigi ye kuncɛbaw ka masasigilanw fili ka mɔgɔ dususumaninw sigi u nɔ na.
15 Matigi ye siya kuncɛbaw juw tigɛ ka mɔgɔ dɔgɔmanninw dan u nɔ na.
16 Matigi ye siyaw ka jamanaw ci ka u halaki fo ka se dugukolo jusigilanw ma.
17 A ye u dɔw ta ka u halaki ka u hakili jigin dugukolo kan.
18 Kuncɛbaya ma kɛ cɛw kosɔn, muso bangenenw ma dimi kosɛbɛ.
19 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu ye kisɛ jɛlen ye, a kanubagaw ye jiri bonyalen ye. minnu bɛ ci fɔlenw tiɲɛ, olu ye kisɛ lafililenw ye.
20 Balimaw cɛma, mɔgɔ min ye kuntigi ye, o bonyalen don. Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ a ɲɛ na, olu fana bɛ ten.»
21 Matigi ɲɛsiran bɛ taa ɲɛfɛ ka kɔn kuntigiya sɔrɔli ɲɛ, nka maloya ni kuncɛbaya de ye a bɔnɛ ye.
22 A kɛra nafolotigi ye wo, a kɛra mɔgɔba ye wo, a kɛra faantan ye wo, u nɔɔrɔ ye Matigi ɲɛsiran ye.
23 A man kan ka faantan mafiɲɛya, faamuyali bɛ min na. A man nɔgɔn fana ka jurumukɛla bonya.
24 Mɔgɔba ni kiritigɛlaw ni fangatigiw na bonya. O bɛɛ n'a ta, u si tɛ yen min ka bon ni Matigi ɲɛsiranbaa ye.»
25 Hɔrɔnw na baara kɛ jɔn hakilitigi ye.
26 I kana hakilitigiya kɛ i ka jago la. I kana i yɛrɛ bonya i ka tɔɔrɔ waati la.»
27 Min bɛ baara kɛ ka caya fɛn bɛɛ la, o ka fisa ni mɔgɔ ye min bɛ waso, ka dumuni dɛsɛ.
28 Ne denkɛ, i ni bonya ni dususuma ye, ka bonya da a kan ka kɛɲɛ ni a bonya ye.
29 Mɔgɔ min bɛ jurumu kɛ a yɛrɛ ni kɔrɔ, jɔni na jo di o ma? Mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ ka ɲɛnamaya maloya, jɔn na o bonya?
30 Faantan bɛ bonya a ka seko kosɔn, nafolotigi fana bɛ bonya a ka nafolo kosɔn.
31 Min bonyalen don faantanya la, o ka ca ni nafolotigiya ye cogo di? Min tɛ bonya da nafolo la, o ka ca ni faantanya ye cogo di?

CHAPTER 11

1 Hakilitigiya bɛ mɔgɔ dɔgɔmannin kun kɔrɔta ka a sigi mɔgɔba cɛma.
2 Aw kana mɔgɔ tanu a cɛɲi kosɔn. Aw kana mɔgɔ kɔniya a kɛnɛma cogoya kosɔn.»
3 Suman ka dɔgɔn wulu suguw la; Nka a den de ye fɛn dumanw kuntigi ye.
4 I kana i yɛrɛ bonya i ka finiw ni i ka finiw na, i kana i yɛrɛ kɔrɔta bonya don na, katuguni Matigi ka kɛwalew ye kabako ye, a ka kɛwalew dogolen bɛ mɔgɔw cɛma.
5 Masakɛ caman sigilen bɛ dugukolo kan. ani min tun ma miiri abada, o ye masafugulan don.
6 Cɛ barikama caman maloyara kosɛbɛ. ani mɔgɔ bonyalenw donna mɔgɔ wɛrɛw bolo.
7 I kana i jalaki sani i ka tiɲɛ sɛgɛsɛgɛ.
8 I kana jaabi di sani i ka ko mɛn.
9 I kana i gɛlɛya ko dɔ la min tɛ i ko ye. Aw kana sigi kiri la ni jurumutw ye.»
10 Ne denkɛ, i kana i sen don ko caman na, katuguni ni i donna ko caman na, i tɛna kɛ mɔgɔ jalakibali ye. Ni i tugura o kɔ, i tɛna sɔrɔ, i tɛna boli ni boli ye.»
11 Mɔgɔ dɔ bɛ yen min bɛ baara kɛ, a bɛ tɔɔrɔ, a bɛ teliya, a bɛ kɔfɛ kosɛbɛ.
12 Dɔ wɛrɛ bɛ yen min bɛ sumaya, a mago bɛ dɛmɛ na, a seko dɛsɛlen don, a falen bɛ faantanya la. o bɛɛ n'a ta, Matigi ɲɛ y'a filɛ koŋuman, k'a jɔ ka bɔ a ka yɔrɔ dɔgɔmannin na.
13 A y'a kun kɔrɔta ka bɔ tɔɔrɔ la. O la, mɔgɔ caman y'o ye, olu kabakoyara a la.
14 Ŋɛtaa ni tɔɔrɔ, ɲɛnamaya ni saya, faantanya ni nafolo bɛ bɔ Matigi de la.
15 Hakilitigiya ni sariya dɔnniya ni sariya faamuyali bɛ bɔ Matigi de la.
16 Tilenbaliya ni dibi daminɛna jurumutɔw fɛ.
17 Matigi ka nilifɛn bɛ to Ala ɲɛsiranbagaw bolo, a ka nɛɛma bɛ ɲɛtaa lase mɔgɔw ma fo abada.
"
19 A ko: «Ne ye lafiya sɔrɔ, sisan ne na ne ka nafolo dɔ dun tuma bɛɛ. o bɛɛ n'a ta, a t'a dɔn waati min bɛna se a ma, ko a ka kan ka o kow to mɔgɔ wɛrɛw bolo, ka sa.
20 I ka i sinsin i ka layidu kan, i ka kɛ i ka layidu la, i ka kɔrɔya i ka baara la.

21 Aw kana aw kabakoya jurumutɔw ka kɛwalew la. Nka i jigi da Matigi kan, ka to i ka baara la, katuguni a ka nɔgɔn Matigi ɲɛ kɔrɔ ka faantan kɛ nafolotigi ye yɔrɔnin kelen.
22 Matigi ka duba bɛ Ala ɲɛsiranbaaw sara la, o yɔrɔnin bɛɛ, a b'a ka dugawu yiriwa.
23 Aw kana a fɔ ko: «Nafa jumɛn bɛ ne ka baara la?» ani fɛn ɲuman jumɛnw bɛna ne sɔrɔ kɔfɛ?
24 Aw kana a fɔ ko kura ko: «Fɛn caman bɛ ne bolo, ani ko jugu jumɛn bɛna ne sɔrɔ kɔfɛ?»
25 Ɲɛnamaya don na, mɔgɔ bɛ ɲinɛ tɔɔrɔ kɔ.
26 A ka nɔgɔn Matigi bolo saya don na ka mɔgɔ sara ka kɛɲɛ ni a ka kɛwalew ye.
27 Waati kelen tɔɔrɔ bɛ mɔgɔ bila ka ɲinɛ diyanyekow kɔ.
28 Dubatigi si kana kiri tigɛ sani a ka sa, katuguni mɔgɔ na dɔn a denw fɛ.
29 I kana mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ lase i ka so kɔnɔ, katuguni fɛn caman bɛ nanbarakɛla la.
30 I n'a fɔ wulu minɛna ka mara kaburu kɔnɔ cogo min na, kuncɛbaw dusukun fana bɛ ten. A bɛ i ka binni kɔlɔsi i ko sɛgɛnlafiɲɛbɔla.
31 Katuguni a bɛ to ka ko ɲuman yɛlɛma ka kɛ kojugu ye, a na jalaki da i kan ko minnu ka kan ni tanuli ye.
32 Tasumaba dɔ bɛ jeni ka bɔ tasuma na, jurumukɛla bɛ joli makɔnɔ.
33 Aw ye aw janto mɔgɔ jugu la, katuguni a bɛ kojugu kɛ. Walisa a kana nɔgɔ banbali lase i ma.»
34 Dunan dɔ ladon i ka so kɔnɔ, o na i hakili ɲagami ka i bɔ i yɛrɛ la.

CHAPTER 12

1 Ni i b'a fɛ ka ko ɲuman kɛ tuma min na, i k'o kɛ mɔgɔ min ye, i k'o dɔn. o cogo la, i na barika da i ye i ka nafaw kosɔn.
2 I ka koɲuman kɛ Ala ɲɛsiranbaa ye, i na sara sɔrɔ. Ni a ma bɔ ale la, o bɛɛ n'a ta, a bɛ bɔ Kɔrɔtalenba la.
3 Koɲuman si tɛ se ka se mɔgɔ ma min bolo degunnen don kojugu la tuma bɛɛ, wala min tɛ saraka di.
4 Aw ka fɛn di Ala ɲɛsiranbaa ma, aw kana jurumukɛla dɛmɛ.
5 I ka ko ɲuman kɛ mɔgɔ majiginnen ye, nka i kana di Ala ɲɛsiranbali ma min kɛra a la.
6 Kɔrɔtalenba bɛ jurumutɔw koniya, a na Ala ɲɛsiranbaliw hakɛ sara, ka u mara u ka ɲangili donba la.
7 Aw ka nili di mɔgɔ ɲumanw ma, aw kana jurumukɛla dɛmɛ.
8 Teri tɛ se ka dɔn ɲɛtaa la, jugu tɛ se ka dogo gɛlɛya kɔnɔ.
9 Mɔgɔ ka ɲɛtaa fɛ, juguw na dusukasi.
10 I kana i jigi da i jugu kan abada, katuguni nɛgɛ bɛ nɔgɔ cogo min na, a ka juguya fana bɛ ten.
11 Hali ni a y'a yɛrɛ majigin ka taa a biri, i k'i janto a la ka i janto a la, i na kɛ a ɲɛ na i n'a fɔ i ye filɛlikɛlan ko, i na a dɔn ko a nɔgɔ ma ban pewu.
12 I kana a sigi i kɛrɛfɛ, walisa n'a y'i gosi tuma min na, a ka wuli i nɔ na. a kana sigi i kinin fɛ fana, walisa a kana a ɲini ka i sigiyɔrɔ ta, laban na, i hakili ka to ne ka kumaw la, ka sɔgɔsɔgɔ o la.
"
14 Mɔgɔ min bɛ taa jurumukɛla dɔ fɛ, ka nɔgɔ a fɛ a ka jurumuw la, jɔn na makari?
15 A na to i fɛ waati dɔ kɔnɔ, nka ni i y'a daminɛ ka bin, a tɛna mɛn.
16 Jugu bɛ kuma duman fɔ a dawolo la, nka a dusukun na, a bɛ miiri a la cogo min na a bɛ se ka i fili dingɛ kɔnɔ.
17 Ni gɛlɛya nana i la, i na a sɔrɔ yen fɔlɔ. Hali ni a y'a kɛ i n'a fɔ a bɛ i dɛmɛ, a na i dɔgɔya.»
18 A na a kunkolo wuli, ka a bolow da, ka kumakan caman fɔ, ka a ɲɛda yɛlɛma.

CHAPTER 13

1 Min magara bɔgɔdaga la, o na nɔgɔ o la. Min bɛ jɛ ni kuncɛba cɛ ye, o na kɛ i ko ale.
2 I kana doni da i yɛrɛ kan ka tɛmɛ i sebaaya kan k'i to ɲɛnamaya la. I kana jɛɲɔgɔnya kɛ ni mɔgɔ barikama ni nafolotigi ye ka tɛmɛ i yɛrɛ kan, katuguni daga ni bɔgɔdaga bɛ bɛn ɲɔgɔn ma cogo di? katuguni ni kelen gosina tɔ kelen na, a na kari.»
3 Nafolotigi ye kojugu kɛ, nka a bɛ bagabagali kɛ.
4 Ni i kɛra a ka nafa ye, a na baara kɛ ni i ye, nka ni foyi t'i bolo, a na i bila.
5 Ni fɛn dɔ b'i bolo, a na ɲɛnamaya kɛ i fɛ.
6 Ni a mago bɛ i la, a na i lafili, ka nisɔndiya i la ka i jigi da i kan. a na kuma ɲuman fɔ i ye, k'a fɔ ko: «Mun b'i fɛ?»
7 A na i maloya a ka dumuniw fɛ, fo a ka i ja siɲɛ fila walima siɲɛ saba, a laban na, a na i nisɔndiya ka i mafiɲɛya o kɔfɛ, n'a y'i ye, a na i bila, ka a kunkolo wuli i kɔrɔ.
8 I k'i janto i kana lafili ka jigin i ka ɲagali la.
9 Ni cɛba dɔ y'i wele, i kɔsegin, a na i wele ka taa a fɛ.
10 I kana a digi a kan, walisa i kana kɔsegin. I kana jɔ yɔrɔ jan, walisa u kana ɲinɛ i kɔ.»
11 I kana i kɛ kelen ye kuma la, i kana da a ka kuma caman na.
12 Nka a na i ka kumaw labato ni juguya ye, a tɛna makari i la ka i tɔɔrɔ ka i bila kaso la.
13 I k'i kɔlɔsi, k'i janto i yɛrɛ la, katuguni i bɛ taama farati la, k'a sɔrɔ i bɛ o kow mɛn tuma min na, i kununna i sunɔgɔ la.

14 I ka Matigi kanu i si bɛɛ la, ka a wele i ka kisili ko la.
15 Bagan bɛɛ b'a bɔɲɔgɔnko kanu, mɔgɔ bɛɛ b'a mɔgɔɲɔgɔn kanu.
16 Mɔgɔ bɛɛ bɛ jɛ ka kɛɲɛ ni u siya ye, mɔgɔ na nɔrɔ a bɔɲɔgɔnko la.
17 Jɛɲɔgɔnya jumɛn bɛ waraba ni sagaden cɛ? o cogo la jurumukɛla ni Ala ɲɛsiranbaaw.
18 Bɛn jumɛn bɛ wulu ni wulu cɛ? ani hɛrɛ jumɛn bɛ nafolotigiw ni faantanw cɛ ?
19 Kungo fali ye waraba ka fɛn minɛta ye kungokolon kɔnɔ cogo min na, nafolotigiw bɛ faantanw dun ten.
20 Kuncɛbaw bɛ majigin koniya cogo min na, nafolotigiw bɛ faantanw kɔniya ten.
21 Nafolotigi min bɛ bin daminɛ, a teriw bɛ o minɛ ka kɔrɔta, nka faantan min bɛ duguma, a teriw bɛ o gɛn.
22 Ni nafolotigi binna, dɛmɛbaga caman b'a bolo, a bɛ kuma fɔ, nka mɔgɔw b'a jo di a ma. a kumana ni hakilitigiya ye, a ma se ka yɔrɔ sɔrɔ.
23 Nafolotigi bɛ kuma tuma min na, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ bɛ a nɛnkun minɛ, k'a filɛ, a bɛ min fɔ, u bɛ o tanu sankaba la. Ni a ye a sennatiɲɛ, u bɛna dɛmɛ don k'a wuli.
24 Nafolo ka ɲi jurumu tɛ min na, faantanya ka jugu Ala ɲɛsiranbali da la.
25 Mɔgɔ dusukun bɛ a ɲɛda yɛlɛma, a kɛra ko ɲuman ye wo, a kɛra ko jugu ye wo.
26 Ŋɛda ɲagalilen ye dusukun ɲuman taamasyɛn ye. ntalenw sɔrɔli ye hakili baara ye min bɛ mɔgɔ sɛgɛn.

CHAPTER 14

1 Mɔgɔ min ma sɔgɔsɔgɔ ni a da ye, jurumu caman ma sɔgɔsɔgɔ, o ye dubaden ye.
2 Mɔgɔ min dusukun ma a jalaki, ni a jigi ma bin Matigi kan, o ye dubaden ye.
3 Nafolo man ɲi cɛkɔrɔba ma, keleyatigi ka kan ka mun kɛ ni wari ye?
4 Min bɛ mɔgɔw lajɛ ni a yɛrɛ ni nanbara ye, o bɛ mɔgɔw lajɛ mɔgɔ wɛrɛw kosɔn, olu na a ka nafolo tiɲɛ ni ɲagami ye.
5 Min ka jugu a yɛrɛ ma, a na kɛ mɔgɔ ɲuman ye jɔn bolo? a tɛna diya a ka nafolo la.
6 Mɔgɔ si tɛ juguya ka tɛmɛ mɔgɔ kan min bɛ keleya a yɛrɛ la. O ye a ka juguya sara ye.
7 Ni a ye ko ɲuman kɛ, a b'o kɛ a sago la. A laban na, a na a ka juguya fɔ.
8 Ŋɛ jugu bɛ keleya mɔgɔ la. A bɛ a ɲɛda kɔsegin ka mɔgɔw mafiɲɛya.»
9 Nafolotigi ɲɛ tɛ wasa a niyɔrɔ la. Mɔgɔ jugu ka tilenbaliya bɛ a ni ja.»
10 Ŋɛ jugu bɛ keleya a ka dumuni na, a bɛ kɛ mɔgɔ ye min bɛ a ka tabali la.
11 Ne denkɛ, ka ko ɲuman kɛ i yɛrɛ ye ka kɛɲɛ ni i seko ye, ka a ka saraka di Matigi ma.
12 I hakili to a la ko saya tɛna mɛn, kaburu layidu ma jira i la.
13 I ka ko ɲuman kɛ i terikɛ ye sani i ka sa, i bolo kɔrɔta ka di a ma ka kɛɲɛ ni i seko ye.
14 I kana i yɛrɛ nanbara don ɲuman na, nege ɲuman niyɔrɔ kana tɛmɛ i kan.
15 I tɛna i ka tɔɔrɔw to mɔgɔ wɛrɛ bolo wa? I ka baara kɛtaw ka tila tila ni kalata ye wa?
16 I ka fɛn di, ka ta ka i ni saniya. Katuguni dumuni dumanw ɲinini tɛ kaburu kɔnɔ.
17 Farikolo bɛɛ bɛ kɔrɔya i ko fini, katuguni layidu min tara kabini fɔlɔfɔlɔ, o ye ko: «I na sa saya la.»
18 I n'a fɔ jiri bulu jɛmanw, dɔw bɛ bin, dɔw bɛ falen. Fasogo ni joli bɔnsɔn fana bɛ ten, kelen bɛ ban, dɔ wɛrɛ bɛ bange.
19 Baara bɛɛ bɛ toli ka ban, a baarakɛla na taa.
20 Mɔgɔ min bɛ miiri ko ɲumanw na ni hakilitigiya ye, ka miiri ko senumaw la a ka faamuyali fɛ, o ye dubaden ye.
21 Min bɛ a ka siraw jateminɛ a dusukun na, o na faamuyali sɔrɔ a ka gundo la fana.
22 Aw ka tugu a nɔfɛ i ko mɔgɔ min bɛ a nɔfɛtaama.
23 Min bɛ sakalasebaaya kɛ a ka finɛtiriw la, o fana ka lamɛnni kɛ a da la.
24 Min bɛ sigi a ka so gɛrɛfɛ, o ka pini siri a kogow la.
25 A na a ka fanibugu jɔ a gɛrɛfɛ, ka sigi yɔrɔ la, fɛn ɲumanw bɛ yɔrɔ min na.
26 A na a denw bila a dogoyɔrɔ kɔrɔ, ka sigi a bolow kɔrɔ.
27 A na datugu a fɛ funteni fɛ, a na sigi a nɔɔrɔ la.

CHAPTER 15

1 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, o na ko ɲuman kɛ, min bɛ sariya dɔn, o na o sɔrɔ.
2 A na a kunbɛn iko ba, ka a minɛ i ko muso min furula npogotiginin ma.
3 A na a balo ni hakilitigiya dumuni ye, ka hakilitigiya ji di a ma a ka min.
4 A na to a kan, a tɛna lamaga. U na u jigi da a kan, u tɛna maloya.
5 A na a kɔrɔta ka tɛmɛ a sigiɲɔgɔnw kan, a na a da wuli jama cɛma.
6 A na nisɔndiya ni ɲagali masafugulan sɔrɔ, muso na tɔgɔ banbali sɔrɔ a la.
7 Nka hakilintanw tɛna se a ma, jurumutw tɛna a ye.
8 A yɔrɔ ka jan kuncɛbaya la, nkalontigɛlaw tɛ se k'u hakili to a la.
9 Tanuli man ɲi jurumukɛla da la, katuguni Matigi ma o ci.
10 Tanuli na fɔ ni hakilitigiya ye, Matigi na o ɲɛ.

11 I kana a fɔ ko: «Ne binna Matigi de barika la, katuguni a bɛ fɛn minnu koniya, i man kan ka olu kɛ.»
12 I kana a fɔ ko a ye ne fili, katuguni jurumukɛla mago tɛ a la.»
13 Matigi bɛ fɛn haramulenw bɛɛ kɔniya. Minnu bɛ siran Ala ɲɛ, olu tɛ o kanu.
14 A yɛrɛ ye mɔgɔ da kabini fɔlɔfɔlɔ, ka a to a ka laadilikan bolo.
15 Ni i b'a fɛ, i ka ci fɔlenw mara ka kantigiya kɛ.
16 A ye tasuma ni ji bila i ɲɛ kɔrɔ.
17 Ɲɛnamaya ni saya bɛ mɔgɔ ɲɛkɔrɔ. Ni a diyara a ye, o na di a ma.»
18 Matigi ka hakilitigiya ka bon, a ka sebaaya ka bon, a bɛ fɛn bɛɛ filɛ.
19 Mɔgɔ minnu bɛ siran a ɲɛ, a ɲɛ bɛ olu la, a bɛ hadamaden ka kɛwalew bɛɛ dɔn.
20 A ma ci bila mɔgɔ si ma ko a ka kojugu kɛ, a ma yamaruya di mɔgɔ si ma ka jurumu kɛ.

CHAPTER 16

1 Aw kana den caman nege don minnu tɛ nafa sɔrɔ, aw kana aw nisɔndiya denkɛ juguw la.
2 Hali ni u cayara, aw kana ɲagali u la, ni Matigi siran ma kɛ u fɛ.
3 I kana i jigi da u ka ɲɛnamaya kan, i kana u jama bonya, katuguni mɔgɔ tilennen ka fisa ni mɔgɔ waa kelen ye. A ka fisa ka sa ni den tɛ, ka tɛmɛ Ala ɲɛsiranbaliw sɔrɔli kan.»
4 Hakilitigi bɛ dugu fa, nka mɔgɔ jugu sifaw na kɛ yɔrɔ lakolon ye joona.
5 Ne ye o ɲɔgɔn caman ye ne ɲɛw fɛ, ne tulo ye fɛn minnu mɛn ka tɛmɛ ninnu kan.
6 Tasuma na mana Ala ɲɛsiranbaliw ka jɛkulu kɔnɔ. Siya murutilen dɔ kɔnɔ, diminya bɛ tasuma don.
7 A ma dusu saalo cɛkɔrɔbaw ɲɛkɔrɔ, olu minnu binna u ka nalomanya barika la.
8 Lɔti tun sigilen bɛ yɔrɔ min na, a ma olu mafiɲɛya, nka a y'u kɔniya u ka kuncɛbaya kosɔn.
9 A ma hinɛ halakili mɔgɔw la.
10 Sennamɔgɔw waa kɛmɛ wɔɔrɔ minnu tun lajɛra ɲɔgɔn fɛ u dusukun gɛlɛnw na.
11 Ni mɔgɔ min kunkolo gɛlɛn don jama cɛma, o bɛ kɛ kabako ye ni a bolila k'a sɔrɔ a ma ɲangi, katuguni makari ni diminya bɛ a la. a barika ka bon ka yafa, ka diyagoya bɔn.
12 A ka makari ka bon cogo min na, a ka latilenni fana ka bon
13 Jurumukɛla tɛna kisi ni a ka nafolo ye.
14 A' ye sira di makari baara bɛɛ ma, katuguni mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ na fɛn sɔrɔ ka kɛɲɛ ni a ka kɛwalew ye.
15 Matigi ye Faraon gɛlɛya, walisa a kana a dɔn, walisa diɲɛ ka a ka sebaaya kɛwalew dɔn.
16 A ka makari b'a jira danfɛn bɛɛ la. A y'a ka yeelen ni dibi faranfasi ni cɛsiri ye.
17 I kana a fɔ ko ne na ne dogo Matigi la. Ne hakili tɛna to mɔgɔ caman cɛma, katuguni ne ni ye mun ye nin danfɛn hakɛ danmadɔw cɛma?
18 A filɛ, sankolo ni sankolow ni dugukolo dunba ni dugukolo ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ na lamaga ni a nana bɔ a ye.
19 Dugukolo kuluw ni dugukolo jusigilanw fana bɛ yɛrɛyɛrɛ ni Matigi bɛ u filɛ.
20 Dusukun si tɛ se ka miiri o kow la cogo bɛnnen na.
21 Sanfiɲɛba don, mɔgɔ si tɛ se ka min ye, katuguni a ka kɛwalew fanba dogolen don.
22 Jɔn bɛ se ka a ka tilennenya kɛwalew fɔ? walima jɔn bɛ se k'u muɲu? katuguni a ka layidu yɔrɔ ka jan, fɛn bɛɛ kɔrɔbɔli bɛ laban na.
23 Hakilitigi dɛsɛbaatɔ na miiri fuw la.
24 Ne denkɛ, i ka ne lamɛn ka dɔnniya kalan, ka ne ka kumaw taamasiyɛn ni i dusukun ye.
25 Ne na kalan kɛ ni girinya ye, ka a ka dɔnniya fɔ tigitigi.
26 Matigi ka kɛwalew bɛ kɛ kiri la kabini fɔlɔfɔlɔ.
27 A y'a ka baara kɛtaw masiri fo abada, u kuntigiw bɛ a bolo fo ka se bɔnsɔn bɛɛ ma.
28 U si tɛ mɔgɔ wɛrɛ bali, u tɛna a ka kuma labato abada.
29 O kɔ, Matigi ye dugukolo filɛ k'a fa a ka dubaw la.
30 A ye a ɲɛda datugu ni fɛn ɲɛnama sifa bɛɛ ye. U na kɔsegin a kɔnɔ tugun.»

CHAPTER 17

1 Matigi ye mɔgɔ da dugukolo kan, ka a yɛlɛma ka kɛ a kɔnɔ ko kura.
2 A ye tile damadɔw di u ma, ka waati kunkurunnin di u ma, ka fanga di u ma fɛnw kan fana.
3 A ye fanga di u ma u yɛrɛ la, ka u dilan ka kɛɲɛ ni a ja ye.
4 A ye hadamaden siran bila farisogo bɛɛ la, ka kuntigiya di a ma baganw ni kɔnɔw kan.
5 U ye Matigi ka baara duuru baara sɔrɔ, yɔrɔ wɔɔrɔnan na, a ye faamuyali di u ma, kuma wolonwulanan na, a ye u ka miiriliw kɔrɔfɔbaga di u ma.
6 Ladili ni kan ni ɲɛw ni tulo ni dusukun de y'a to u ka faamuyali sɔrɔ.
7 A y'u fa faamuyali dɔnniya la, ka ko ɲuman ni ko jugu jira u la.
8 A y'a ɲɛ da u dusukunw kan, walisa a ka kɛwalew bonya jira u la.
9 A ye u yɛrɛ bonya a ka kabako kɛwalew la fo abada, walisa u ka a ka kɛwalew fɔ ni hakili ye.
10 Mɔgɔ ɲɛnatɔmɔlenw na a tɔgɔ senuma tanu.

11 O kɔ fɛ, a ye dɔnniya di u ma, ka ɲɛnamaya sariya di u ma ka kɛ ciyɛn ye.
12 A ye layidu banbali jɛ u fɛ, ka a ka kiri kow jira u la.
13 U ɲɛw y'a nɔɔrɔ bonya ye, u tulo y'a nɔɔrɔ kan mɛn.
14 A y'a fɔ u ye ko: «Aw k'aw yɛrɛ kɔlɔsi tilenbaliya bɛɛ la. A ye ci fɔ mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ye a mɔgɔɲɔgɔn ko la.
15 U ka siraw bɛ a ɲɛ kɔrɔ tuma bɛɛ, u tɛna dogo a ɲɛ kɔrɔ.
16 Cɛ kelen-kelen bɛɛ bilalen bɛ kojugu la kabini a denmisɛnman. U tun tɛ se ka farisogo dusukunw kɛ u yɛrɛ ye kabakurun ye.
17 Dugukolo bɛɛ siyaw tila-tila tuma na, a ye kuntigi dɔ sigi siyaw bɛɛ kunna. Nka Israɛl ye Matigi niyɔrɔ ye.
18 K'a sɔrɔ a den fɔlɔ don, a b'a balo ni kololi ye, ka a ka kanuya yeelen di a ma, o tɛ a to a kɔ.
19 O de y'a to u ka kɛwalew bɛɛ bɛ i ko tile a ɲɛ kɔrɔ, a ɲɛw bɛ u ka siraw kan tuma bɛɛ.
20 U ka tilenbaliya walew si dogolen tɛ a la, nka u ka jurumuw bɛɛ bɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ
21 Nka Matigi ye nɛɛma kɛ k'a ka baara kɛcogo dɔn, a ma u to yen, a ma u bila, nka a y'u tanga.
22 Cɛ ka saraka bɛ i ko taamasyɛn a fɛ, a na hadamaden ka kɛwale ɲumanw mara i ko ɲɛ pɔmi, ka nimisa a denkɛw ni a denmusow la.
23 O kɔ, a na wuli ka u sara, ka u ka juru sara u kun na.
24 Nka minnu nimisara, a y'a to u ka segin ka na, ka muɲuli dɛsɛbagatɔw dusu saalo.
25 I kɔsegin Matigi ma ka i ka jurumuw bila, ka i ka delili kɛ a ɲɛ kɔrɔ, ka dɔ bɔ i ka jurumuw la.
26 I kɔsegin Kɔrɔtalenba ma, ka i kɔ tigɛli la, katuguni ale na i bila ka bɔ dibi la ka taa kɛnɛya yeelen na, ka ko haramulenw koniya kosɛbɛ.
27 Jɔn na Kɔrɔtalenba tanu kaburu kɔnɔ, mɔgɔ ɲɛnamaw nɔ na ka barika da Ala ye?
28 Barika dali bɛ ban suw cɛma, i n'a fɔ mɔgɔ min tɛ yen, o bɛ halaki.
29 Matigi an ka Elohim ka kanuya ni a ka hinɛ ka bon kosɛbɛ dɛ.
30 Fɛn bɛɛ tɛ se ka kɛ mɔgɔw la, katuguni mɔgɔ denkɛ tɛ sa.
31 Mun de bɛ yeelen ka tɛmɛ tile kan? O bɛɛ n'a ta, a yeelen bɛ ban. farisogo ni joli na miiri kojugu.
32 A bɛ sankolo sanfɛla fanga filɛ. Mɔgɔw bɛɛ ye dugukolo ni buguri dɔrɔn de ye.

CHAPTER 18

1 Min ɲɛnama don fo abada, o de ye fɛn bɛɛ da.
2 Matigi kelenpe tilennen don, mɔgɔ wɛrɛ tɛ yen ni ale tɛ.
3 A bɛ diɲɛ mara ni a bolokɔnincinin ye, fɛn bɛɛ bɛ a sago kan minɛ, katuguni ale de ye fɛn senumaw tila u ni ɲɔgɔn cɛ ka bɔ fɛn nɔgɔlenw na a ka sebaaya fɛ.
4 A ye fanga di jɔn ma k'a ka kɛwalew fɔ? Jɔn bɛna a ka wale ɲumanw dɔn?
5 Jɔn na a ka bonya fanga jate? Jɔn fana na a ka makariw fɔ?»
6 Matigi ka kabako kɛwalew ko la, foyi tɛ se ka bɔ u la, foyi tɛ se ka don u la, wa u dugukolo tɛ se ka dɔn.
7 Ni mɔgɔ ye o kɛ, a bɛ daminɛ. Ni a y'a dabila, o tuma na, a na sigasiga.
8 Mɔgɔ ye mun ye, a bɛ baara kɛ mun de kama? a ka ɲumanya ye mun ye, ani a ka juguya ye mun ye?
9 Cɛ ka tile hakɛ cayalenba ye san kɛmɛ ye.
10 I n'a fɔ ji dɔɔni ka taa kɔgɔji la, ani kabakurun kabakurun min bɛ se ka suma ni cɛncɛn ye. o cogo kelen na, san ba kelen fo badaa donw.
11 O de kosɔn Elohim bɛ muɲu u kɔrɔ ka a ka makari bɔn u kan.
12 A y'a ye k'u laban ye kojugu ye. o de kosɔn a y'a ka hinɛ caya.
13 Hadamaden ka makari bɛ a mɔgɔɲɔgɔn na. Nka Matigi ka makari bɛ farisogo bɛɛ kan.
14 Minnu bɛ kololi sɔrɔ, ani minnu bɛ a ka kiritigɛlaw ɲini ni timinandiya ye, a bɛ makari olu la.
15 Ne denkɛ, i kana i ka kɛwale ɲumanw nɔgɔ, i kana kuma jugu fɔ ni i bɛ fɛn dɔ di.
16 Nɛnɛ tɛna funteni minɛ wa? o cogo kelen na, kuma ka fisa ni nilifɛn ye.
17 A filɛ, yala kuma man fisa ni nilifɛn ye wa? nka u fila bɛɛ bɛ ni cɛ ɲuman ye.
18 Naloman na kɔrɔfɔ ni kɔnɔnafili ye, keleya nilifɛn bɛ mɔgɔ ɲɛw tiɲɛ.
19 I ka kalan kɛ sani i ka kuma, ka farikoloɲɛnajɛ kɛ walima i banana tuma bɛɛ.
20 Sani kiri ka tigɛ, i ka i yɛrɛ sɛgɛsɛgɛ, i na makari sɔrɔ i tɔɔrɔ don na.
21 I majigin sani i ka bana, ka nimisa jurumuw waati la.
22 Foyi kana i bali ka i ka layidu dafa waati bɛnnen na, i kana to saya la walisa i ka jo sɔrɔ.
23 Sani i ka Ala deli, i ka i yɛrɛ labɛn. Aw kana kɛ i ko mɔgɔ min bɛ Matigi kɔrɔbɔ.»
24 Diminya min bɛna kɛ a laban na, ani a ka waleɲumandɔn waati la, i ka miiri o la.
25 Ni fɛn bɛrɛ bɛ i bolo, i hakili to kɔngɔ waati la.
26 K'a ta sɔgɔma fo wula fɛ, waati bɛ Changé, fɛn bɛɛ bɛ kɛ joona Matigi ɲɛ kɔrɔ.
27 Hakilitigi na siran fɛn bɛɛ ɲɛ, jurumu don na, a na a yɛrɛ kɔlɔsi kojugu ma.
28 Hakilitigi bɛɛ bɛ hakilitigiya dɔn.

29 Məgɔ minnu tun bɛ kuma faamuyali la, olu fana kɛra hakilitigiw ye ka ntalen ɲumanw fɔ.
30 I kana taa i negew nɔfɛ, nka i yɛrɛ tanga i negew ma.
31 Nege minnu ka di a ye, ni i ye olu di i ni ma, a na i kɛ nisɔndiyafɛn ye i juguw bolo minnu bɛ i tɔgɔ tiɲɛ.
32 Aw kana nisɔndiya caman diyabɔ, aw kana siri o musakaw la.
33 I kana kɛ delilikɛla ye jurudonni dumuni kɛli fɛ, k'a sɔrɔ foyi t'i bolo i ka waribɔlan kɔnɔ, katuguni i na i da i yɛrɛ ka ɲɛnamaya kama, ka kuma i kan.

CHAPTER 19

1 Baarakɛla min bɛ A di dɔlɔmin na, o tɛna kɛ nafolotigi ye.
2 Diwɛn ni musow na məgɔ hakilitigiw bila ka bin.
3 Ntumuw ni kɔnɔw na a kɛ ciyɛn ye, cɛ jagɛlɛn na ta.
4 Min kɔrɔtɔlen don ka bonya da a kan, o hakili ka nɔgɔn. Min bɛ jurumu kɛ, o na a yɛrɛ ni jurumu.»
5 Min bɛ diya kojugu ko la, o na jalaki.
6 Min bɛ se ka a nɛnkun mara, o na ɲɛnamaya ni sɔsɔli tɛ. Min bɛ kumakan kɔniya, o ka juguya bɛna dɔgɔya.
7 Fɛn min fɔra i ye, i kana o dege məgɔ wɛrɛ ye, i tɛna juguya ka tɛmɛ o kan abada.
8 A kɛra teri ye wo, a kɛra jugu ye wo, aw kana kuma məgɔ wɛrɛw ka ɲɛnamaya kan. Ni i bɛ se k'a sɔrɔ i ma jalaki, i kana u jira.»
9 A y'i lamɛn k'i kɔlɔsi, waati sera tuma min na, a na i koniya.
10 Ni i ye kuma mɛn, a ka sa i fɛ. I ja gɛlɛya, a tɛna i pɛrɛn.»
11 Naloman bɛ bange ni kuma ye i ko muso min bɛ den bange.
12 I n'a fɔ bɛlɛkisɛ bɛ nɔrɔ məgɔ cɛmancɛ la cogo min na, kuma bɛ kɛ hakilintan kɔnɔbara kɔnɔ cogo min na.
13 I teri dɔ laadi, a bɛ se ka kɛ ko ale ma o kɛ.
14 I terikɛ laadi, a bɛ se ka kɛ a ma o fɔ.
15 A' ye aw teri laadi, katuguni o ye tɔgɔjugu fɔli ye siɲɛ caman, aw kana da maana bɛɛ la.
16 Məgɔ dɔ bɛ yen min bɛ sɛgɛn a ka kuma la, nka a tɛ bɔ a dusukun na. Jɔn ye məgɔ ye min ma jurumu kɛ a nɛnkun na?
17 I məgɔɲɔgɔn laadi sani i ka bagabagali kɛ a la. Aw kana dimi, aw ka yɔrɔ di Kɔrɔtalenba ka sariya ma.
18 Matigi ɲɛsiran de ye fɛn fɔlɔ ye min ka kan ka sɔn a ma, hakilitigiya bɛ a ka kanuya sɔrɔ.
19 Matigi ka ci fɔlenw dɔnni ye ɲɛnamaya kalan ye.
20 Matigi ɲɛsiran ye hakilitigiya bɛɛ ye. Hakilitigiya bɛɛ la sariya labatoli bɛ yen, ani a ka sebaaya bɛɛ dɔnni.
21 Ni jɔnkɛ y'a fɔ a makɛ ye ko: «Ne tɛna a sago kɛ.» Hali ni a bɛ o kɛ kɔfɛ, a bɛ a balobaga dimi.»
22 Juguya dɔnni tɛ hakilitigiya ye, jurumutw ka hakilitigiya tɛ waati si la.
23 Juguya dɔ bɛ yen, o ye ko haramulen ye. Hakilitigiya dɛsɛ bɛ hakilintan dɔ la.
24 Min hakili ka dɔgɔ, ka siran Elohim ɲɛ, o ka fisa ni hakilitigiya caman bɛ min na, ka Kɔrɔtalenba ka sariya tiɲɛ.
25 Namara ɲuman bɛ yen, o ye tilenbaliya ye. Məgɔ dɔ bɛ yen min bɛ kɔsegin ka kiri tigɛ. Hakilitigi dɔ bɛ yen min bɛ jo di kiritigɛ la.
26 Cɛ jugu dɔ bɛ yen min bɛ a kunkolo dulon ni dusukasi ye. nka a kɔnɔna na, a falen bɛ nanbara la.
27 A bɛ a ɲɛda fili i n'a fɔ a ma mɛnni kɛ.
28 Ni a balila ka jurumu kɛ fanga dɛsɛ kosɔn, o bɛɛ n'a ta, ni a ye cogo sɔrɔ tuma min na, a na kojugu kɛ.
29 Məgɔ bɛ se ka dɔn a ɲɛda fɛ, məgɔ min bɛ faamuyali sɔrɔ a ɲɛda fɛ, ni i ye a kunbɛn.
30 Məgɔ ka fini dontaw ni a ka ŋɛɲɛ damatɛmɛni ni a taamacogo b'a jira ko a ye min ye.

CHAPTER 20

1 Kɔrɔfɔli dɔ bɛ yen min man ɲi.
2 Kɔrɔfɔli ka fisa kosɛbɛ ka tɛmɛn ka dimi gundo la.
3 Ni i kɔrɔfɔra ka nimisa i ka nimisa la, o ka ɲi dɛ! I na i yɛrɛ tanga jurumu ma ni sago ye.»
4 I n'a fɔ cɛkɔrɔba nege bɛ npogotiginin na cogo min na. Min bɛ kiri tigɛ ni farinya ye, o fana bɛ ten.
5 Dɔ bɛ yen min bɛ a makun, ka sɔrɔ hakilitigi ye, dɔ wɛrɛ bɛ kɛ məgɔ koniyalen ye ni kuma caman fɔli ye.
6 Məgɔ dɔ bɛ a nɛnkun minɛ, katuguni a man kan ka jaabi di.
7 Hakilitigi na a nɛnkun minɛ fo a ka sababu ye.
8 Min bɛ kuma caman fɔ, o na koniya. Min bɛ fanga ta a yɛrɛ bolo, o na koniya.»
9 Jurumukɛla dɔ bɛ yen min bɛ ɲɛ sɔrɔ ko juguw la. tɔnɔ dɔ bɛ yen min bɛ wuli ka kɛ bɔnɛ ye.
10 Nilifɛn dɔ bɛ yen min tɛna nafa i la. Nilifɛn dɔ bɛ yen min sara ye fila ye.
11 Majigin bɛ yen nɔɔrɔ kosɔn. Min bɛ a kun kɔrɔta ka bɔ yɔrɔ dɔgɔmannin dɔ la.»
12 Məgɔ bɛ yen min bɛ caman san dɔɔnin dɔɔnin, ka o sara siɲɛ wolonwula.
13 Hakilitigi b'a kɛ məgɔ kanulen ye a ka kumaw fɛ, nka hakilintanw ka nɛɛma na bɔn.
14 Naloman ka nilifɛn tɛna nafa foyi lase i ma ni o nilifɛn bɛ i bolo. keleya bɛ məgɔ minnu na, olu fana kana kɛ a magoɲɛfɛnw ye, katuguni a b'a fɛ ka fɛn caman sɔrɔ kelen na.

15 A bɛ fɛn caman di, a bɛ caman kɔrɔfɔ. a b'a da yɛlɛ i n'a fɔ kulekanba. bi, a bɛ juru don, sini, a na o deli kokura.
16 Naloman b'a fɔ ko: «Teri tɛ ne fɛ, barika dali tɛ ne la ne ka kɛwale ɲumanw bɛɛ la.»
17 A na ŋɛɲɛ kɛ siɲɛ caman ani mɔgɔ caman na! Katuguni a tɛ fɛn min sɔrɔ, a t'o dɔn ka ɲɛ. O bɛɛ ye kelen ye a bolo i n'a fɔ a t'a fɛ.
18 Ka sɔgɔsɔgɔ siraba kan, o ka fisa ni i nɛnkun ye.
19 Maana min tɛ waati la, o bɛna kɛ hakilintanw da la tuma bɛɛ.
20 Hakilitigiya kuma bɛ ban ni a bɔra hakilintan da la. katuguni a tɛna o fɔ a waati bɛnnen na.»
21 Mɔgɔ dɔ bɛ yen, jurumu kɛli tɛ se ka kɛ dɛsɛ kosɔn, ni a lafiɲɛna, a tɛna jɔrɔ.
22 Mɔgɔ bɛ yen min bɛ a yɛrɛ ni halaki maloya fɛ, ka sɔn mɔgɔw ma, a b'a yɛrɛ tiɲɛ.
23 Maloya bɛ layidu ta a terikɛ ye, k'a kɛ a jugu ye fu.
24 Nkalon ye nɔgɔ jugu ye mɔgɔ la, nka a bɛ to mɔgɔ kalanbaliw da la.
25 Son ka fisa ni nkalontigɛla ye.
26 Nkalontigɛla taamacogo ye bonyabaliya ye, a ka maloya bɛ to a la tuma bɛɛ.
27 Hakilitigi na a yɛrɛ bonya ni a ka kumaw ye.
28 Min b'a ka jamana sɛnɛ, o na dɔ fara a ka kuluw kan, mɔgɔba minnu ka di mɔgɔbaw ye, o na yafa sɔrɔ a ka tilenbaliya la.
29 Nilifɛnw ni nilifɛnw bɛ hakilitigi ɲɛw fiyen, ka a da jɔ fo a tɛ se ka kɔrɔfɔ.
30 Hakilitigiya dogolen ni nafolo maralen, nafa jumɛn bɛ u fila bɛɛ la?
31 Min bɛ a ka hakilintanya dogo, o ka fisa ni mɔgɔ ye min bɛ a ka hakilitigiya dogo.
32 Muɲuli wajibiyalen Matigi ɲinini na, o ka fisa ni mɔgɔ ye min bɛ a ka ɲɛnamaya kɛ ni ɲɛminɛbaga tɛ.

CHAPTER 21

1 Ne denkɛ, i ye jurumu kɛ wa? I kana o kɛ tun, nka i ka jurumu fɔlɔw yafa ɲini.
2 I ka boli jurumu ɲɛ i ko sa ɲɛda la, katuguni ni i gɛrɛla a la kojugu, o na i kin.
3 Tilenbaliya bɛɛ bɛ i ko npan da fila, joginda tɛ se ka kɛnɛya.
4 Ka siran ani ka kojugu kɛ, o na nafolo tiɲɛ.
5 Delili min bɛ bɔ faantan da la, o bɛ se Elohim tulo ma, a ka kiri bɛ na joona.
6 Min bɛ kɔrɔfɔli koniya, o bɛ jurumukɛlaw ka sira kan, nka min bɛ siran Matigi ɲɛ, o na nimisa ka bɔ a dusukun na.
7 Mɔgɔ min bɛ kuma ka ɲɛ, o bɛ dɔn yɔrɔ jan. Nka hakilitigi b'a dɔn ni a bɛ sɛgɛn.
8 Min bɛ a ka so jɔ ni mɔgɔ wɛrɛw ka wari ye, o bɛ i ko mɔgɔ min bɛ kabakurunw lajɛ a yɛrɛ ka sudon kaburu la.
9 Mɔgɔ juguw ka jama bɛ i n'a fɔ wulu min sirilen bɛ ɲɔgɔn na, u laban ye tasuma tasumaman ye ka u halaki.
10 Jurumutw ka sira jɛlen don ni kabakurunw ye, nka jahanama dingɛ bɛ a laban na.
11 Min bɛ Matigi ka sariya labato, o bɛ o faamuyali sɔrɔ.
12 Hakilitigi tɛ mɔgɔ kalan, nka hakilitigiya bɛ yen min bɛ dusukasi caya.
13 Hakilitigi ka dɔnniya na caya i ko sanjiba.
14 Naloman kɔnɔna yɔrɔw bɛ i ko minɛn karilen, a tɛna dɔnniya si minɛ ni a ɲɛnama don.
15 Ni setigi ye hakilitigi kuma mɛn, a na o tanu, ka dɔ fara o kan, nka ni hakilintan dɔ y'o mɛn dɔrɔn, o tɛ diya a ye, a b'o fili a kɔ.
16 Naloman ka kuma bɛ i ko doni sira kan, nka nɛɛma na sɔrɔ hakilitigiw da la.
17 U bɛ ɲininkali kɛ jama kɔnɔ hakilitigi da la, u na miiri a ka kumaw la u dusukun na.
18 So tiɲɛnen bɛ cogo min na, hakilitigiya fana bɛ o cogo kelen na.
19 Nalomanw ka kalan bɛ i n'a fɔ sirilan senw na, i n'a fɔ bololanɛgɛ minnu bɛ u kininbolo la.
20 Naloman bɛ a kan kɔrɔta ni nisɔndiya ye. nka hakilitigi tɛ nisɔndiya dɔɔnin.
21 Kalan bɛ kɛ hakilitigi bolo i n'a fɔ sanu fini, i n'a fɔ bololanɛgɛ min bɛ a kininbolo la.
22 Naloman sen bɛ don a mɔgɔɲɔgɔn ka so sɔɔni.
23 Naloman na don so da la, nka min ladonna ka ɲɛ, o na jɔ kɛnɛma.
24 Ka lamɛnni kɛ da la, o ye maloya ye, nka hakilitigi na dusukasi ni maloya ye.
25 Kumafɔlaw dawolo na fɛn dɔw fɔ minnu tɛ u ta ye.
26 Nalomanw dusukun bɛ u da la, nka hakilitigiw da bɛ u dusukun na.
27 Ni Ala ɲɛsiranbali bɛ Sitanɛ danga, a bɛ a yɛrɛ ni danga.
28 Kumakanfɔla bɛ a yɛrɛ ni nɔgɔ, a sigilen bɛ yɔrɔ o yɔrɔ, a bɛ koniya.

CHAPTER 22

1 Sɛgɛntɔ bɛ suma ni kabakurun nɔgɔlen ye, mɔgɔ bɛɛ na a sɔgɔsɔgɔ fo ka a maloya.
2 Sɛgɛntɔ bɛ suma ni bɔgɔdaga nɔgɔ ye, mɔgɔ o mɔgɔ y'a ta, o tigi na a bolo gosi.
3 Cɛ min lamɔlen don, o ye a fa min bangera, o maloya ye.
4 Denmuso hakilitigi na ciyɛn di a cɛ ma.
5 Min ja gɛlɛyalen don, o bɛ a fa ni a cɛ mafiɲɛya, nka u fila bɛɛ na a mafiɲɛya.

6 Maana min tɛ waati la, o bɛ i n'a fɔ dusukasi fɔlikan, nka bɔgɔdaga ni hakilitigiya latilenni tɛ ban abada.
7 Mɔgɔ min bɛ hakilintan kalan, o bɛ i n'a fɔ mɔgɔ min bɛ bɔgɔdaga nɔrɔ ɲɔgɔn na, ani min bɛ mɔgɔ kunu ka bɔ sunɔgɔ la.
8 Min bɛ maana fɔ hakilintan ye, o bɛ kuma mɔgɔ fɛ sunɔgɔ la.
9 Ni denw bɛ balo tilennenya la, ni nafolo bɛ u bolo, u ka kan ka u bangebagaw ka majiginw datugu.
10 Denmisɛnw bɛ kuncɛbaya kɛ, u bɛ u somɔgɔw ka faamaw nɔgɔ.
11 Aw ka kasi suw kosɔn, katuguni yeelen bɔnɛna a la, ka kasi hakilintan kosɔn, katuguni hakilintan dɛsɛlen don, aw kana kasi dɔɔnin suw kosɔn, katuguni a lafiyalen don, nka naloman ka ɲɛnamaya ka jugu ni saya ye.
12 Mɔgɔ salen bɛ kasi tile wolonwula. Nka hakilintan ni Ala ɲɛsiranbali don a si bɛɛ la.
13 I kana kuma caman fɔ hakilintan ye, i kana taa hakilintan fɛ, i kana taa a fɛ, walisa i kana gɛlɛya sɔrɔ, i kana nɔgɔ abada a ka nalomanya fɛ jɔrɔlen don ni dibi ye.
14 Mun de ka gɛlɛn ka tɛmɛ plɔmu kan? A tɔgɔ ye mun ye, ni hakilintan tɛ?
15 Cɛmancɛ ni kɔgɔ ni nɛgɛso caman muɲuli ka nɔgɔn ka tɛmɛ mɔgɔ hakilintan kan.
16 I n'a fɔ yiri minnu sirilen don ka siri ɲɔgɔn na boon kɔnɔ, olu tɛ se ka lajɔ ni yɛrɛyɛrɛ ye.
17 Dusukun min sigilen bɛ faamuyali miirili kan, o bɛ i n'a fɔ fɛn cɛɲi min bɛ kɛ galari kogo kan.
18 Plɛri min sigilen bɛ yɔrɔ jan na, o tɛna jɔ fiɲɛ ɲɛ abada, o cogo la, dusukun sirannin min bɛ hakilintan miiri la, o tɛ se ka jɔ siran si ɲɛ.
19 Min bɛ ɲɛji sɔgɔ, o na ɲɛji bɔ, mɔgɔ min bɛ a dusukun sɔgɔ, o bɛ a ka dɔnniya jira.
20 Mɔgɔ min bɛ kabakurun ci kɔnɔw ma, o bɛ u tiɲɛ.
21 Hali ni i ye npan bɔ i terikɛ la, i kana i jigi tigɛ, katuguni nɛɛma kɔsegin bɛ se ka kɛ.
22 Ni i ye i da wuli i terikɛ kama, i kana siran. sabu bɛnkan bɛ se ka kɛ: fo ni kɔrɔfɔli, walima kuncɛbaya, walima gundo fɔli, walima janfa jogin, katuguni o kow de kosɔn teri bɛɛ bɛna bɔ.
23 I ka kantigiya kɛ i mɔgɔɲɔgɔn ye a ka faantanya la, walisa i ka ɲagali a ka ɲɛtaa la, i ka to a fɛ a ka tɔɔrɔ waati la, walisa i ka kɛ a fɛ a ka ciyɛn ciyɛntabaga ye, katuguni nafolotigi tɛ mɔgɔ mafiɲɛya tuma bɛɛ : nafolotigi fana min ye hakilintan ye ka sɔrɔ a ka waleɲumandɔn na.
24 I ko foro lafiɲɛ ni sisi bɛ taa tasuma ɲɛfɛ cogo min na. o cogo la ka mafiɲɛya ka kɔn joli ɲɛ.
25 Ne tɛna maloya ka ne teri dɔ lafasa. Ne tɛna ne yɛrɛ dogo a la fana.»
26 Ni kojugu dɔ kɛra ne la a sababu fɛ, mɔgɔ o mɔgɔ bɛ o mɛn, o na a yɛrɛ kɔlɔsi o la.
27 Jɔn na kɔlɔsilikɛla bila ne da la, ka hakilitigiya taamasyɛn bila ne da la, walisa ne kana barika bin u kɔrɔ, ka ne nɛnkun kana ne halaki?

CHAPTER 23

1 Matigi, ne ka ɲɛnamaya bɛɛ Fa ni Gofɛrɛnaman, i kana ne to u ka laadilikanw kɔrɔ, ka ne bin u kɔrɔ.
2 Jɔn na bugɔli bila ne ka miiriliw kan, ka hakilitigiya kololi bila ne dusukun na? ko u kana ne tanga ne ka dɔnbaliya kosɔn, o kana tɛmɛ ne ka jurumuw kan.
3 Ne ka dɔnbaliya kana caya, ne ka jurumuw kana caya fo ne ka halakili la, ka ne bin ne juguw ɲɛ kɔrɔ, ne jugu ka ɲagali ne kosɔn, min jigi ka jan i ka makari la.
4 Matigi, ne Fa ani ne ka ɲɛnamaya Ala, i kana ne filɛ ni kuncɛbaya ye, nka i ka i kɔdon i ka jɔnw la tuma bɛɛ ni kuncɛbaya ye.
5 I ka jigiya fuw ni nege juguw kɔdon ne la, mɔgɔ min b'a fɛ ka baara kɛ i ye tuma bɛɛ, i na o minɛ.
6 Kɔnɔbara nege wala farisogo nege kana ne minɛ. I kana i ka jɔn di ne ma ka kɛ hakilintan ye.»
7 Denmisɛnw, aw ka da kololi lamɛn.
8 Jurumukɛla na to a ka hakilintanya la.
9 I kana i da dege kalili la. I kana i yɛrɛ kɛ ka Senuman tɔgɔ dali fana.
10 Baaraden min bɛ bugɔ tuma bɛɛ, o tɛna kɛ ni taamaʃyɛn ye cogo min na, o cogo kelen na, mɔgɔ min bɛ kali ka Ala tɔgɔ da tuma bɛɛ, o tɛna kɛ jalakibali ye.
11 Mɔgɔ min bɛ kalili caman kɛ, o na fa tilenbaliya la, tɔɔrɔ tɛna bɔ a ka so la abada ni a ye kali fu, a tɛna kɛ jalakibali ye, nka a ka so na fa bɔnɛw la.
12 Kuma dɔ bɛ yen min falen bɛ saya la. Katuguni o ko suguw bɛɛ na yɔrɔ jan Ala ɲɛsiranbagaw la, u tɛna jɔrɔ u ka jurumuw la.»
13 I kana i da kɛ kalifɛn ye, katuguni jurumu kuma bɛ o de kɔnɔ.
14 I hakili to i fa ni i ba la tuma min na i sigilen bɛ mɔgɔba cɛma. I kana ɲinɛ u ɲɛ, o cogo la i bɛ kɛ naloman ye i ka laadalakow fɛ, i b'a fɛ i tun ma wolo, ka u danga i wolodon.
15 Mɔgɔ min delila kumajugu fɔli la, o tɛna ladilan abada a ka ɲɛnamaya bɛɛ kɔnɔ.
16 Mɔgɔ sifa fila bɛ jurumu caya, sabanan na na ni diminya ye: hakili funteni bɛ i ko tasuma jenilen, a tɛna faga abada fo a ka ban tasuma.
17 Nbuuru bɛɛ ka di jatɔmuso bolo, a tɛna a to yen fo a ka sa.
18 Cɛ min bɛ furu tiɲɛ, a b'a fɔ a dusukun na ko: «Jɔn bɛ ne ye?» Dibi bɛ ne lamini, kogow bɛ ne

datugu, məgə si tɛ ne ye. ne ka kan ka siran mun ɲɛ? Kərətalenba tɛna a hakili to ne ka jurumuw la.
19 O məgə sugu bɛ siran məgəw ɲɛw ɲɛ dərən, nka a t'a dən ko Matigi ɲɛw bɛ yeelen bə ka tɛmɛ tile kan siɲɛ waa tan, a bɛ məgəw ka siraw bɛɛ filɛ, ka gundo yərəw jateminɛ.
20 A tun bɛ fɛn bɛɛ dən sani u da. o cogo la, u dafalen kɔfɛ, a ye u bɛɛ filɛ.
21 O cɛ na ɲangi dugu nbɛdaw la, a ma sigasiga yərə min na, a bɛ minɛ.
22 Muso min bɛ a cɛ bila ka na ni ciyɛntala ye məgə wɛrɛ fɛ, o na kɛ ten.
23 Fɔlɔ, a ye Kərətalenba ka sariya labato. A filanan, a ye kojugu kɛ a yɛrɛ cɛ la. A sabanan, a ye jatəya kɛ, ka denw lase cɛ wɛrɛ fɛ.
24 U na lase jama kənə, ka ɲininkali kɛ a denw na.
25 A denw tɛna jiri sərə, a bolow tɛna den foyi bə.
26 A na a hakili to a la ka danga, a ka maloya tɛna bə yen.
27 Min tora, olu na a dən ko fɛn wɛrɛ tɛ yen min ka fisa ni Matigi ɲɛsiran ye, ko foyi tɛ yen min ka di ni Matigi ka ci fɔlenw matarafali ye.
28 Ka tugu Matigi kə, o ye nəərəba ye, ka sən a ma, o ye ɲɛnamaya jan ye.

CHAPTER 24

1 Hakilitigiya na a yɛrɛ tanu, a na waso a ka məgəw cɛma.
2 Kərətalenba ka jɛkulu kənə, a na a da wuli ka se sərə a ka sebaaya ɲɛkərə.
3 Ne bəra Kərətalenba da la ka dugukolo datugu i ko sankaba.
4 Ne tun sigilen bɛ yərə janw na, ne ka masasigilan bɛ sankaba jəlan də kənə.
5 Ne kelenpe ye sankolo lamini lamini, ka taama ji dunba duguma.
6 Kəgəji jikuruw ni dugukolo bɛɛ la, ani siyaw ni siyaw bɛɛ la, ne ye nafolo sərə.
7 Ne tun bɛ lafiya ɲini ninnu bɛɛ fɛ, ne na to jən ka ciyɛn na?
8 O cogo la, fɛn bɛɛ Dabaga ye ci di ne ma, ka ne sigibaga ye ne ka fanibugu lafiɲɛ, k'a fɔ ko: «I sigiyərə ka kɛ Yakuba la, i ka ciyɛn ka kɛ Israɛl.»
9 A ye ne da kabini fələfələ ka kən diɲɛ ɲɛ, ne tɛna ban abada.
10 Ne tun bɛ baara kɛ fanibugu senuma kənə. O cogo la ne sabatira Siyən.
11 O cogo kelen na, a ye lafiɲɛ di ne ma dugu kanulen kənə, ne ka sebaaya tun bɛ Jerusalɛm.
12 O kə, ne ye jiri don jama bonyalen də la, Matigi ka ciyɛn niyərə la.
13 Ne kərətara i ko sɛdirijiri min bɛ Liban, i ko sipɛri jiri min bɛ Ɛrmən kuluw kan.
14 Ne kərətara i ko jirisunba En-Gadi, ani Jeriko roso jiri, i ko olive jiri cɛɲi foro duman kənə, ka bonya i n'a fɔ jirisunba ji da la.
15 Ne ye kasa duman bə i n'a fɔ kanɛli ni asipalatu, ka kasa duman bə i n'a fɔ miri ɲuman, i n'a fɔ galbanum ni onix ani storax duman, ani i n'a fɔ wusulan sisi min bɛ fanibugu kənə.
16 Ne ye ne bolow kərəta i ko turpentine jiri, ne bolow ye bonya ni nɛɛma bolow ye.
17 I n'a fɔ ɛrɛzɛnsun nana cogo min na, ne bɛ kasa duman bə, ne ka falenfɛnw ye bonya ni nafolo denw ye.
18 Ne ye kanuya ɲuman ni siran ni dənniya ni jigiya senuma ba ye.
19 Aw minnu b'a fɛ ne ye, aw ka na ne fɛ ka aw fa ne ka denw na.
20 Katuguni ne hakilijigin ka di ka tɛmɛ misiwolo kan, ne ka ciyɛn ka di ni misiwolo ye.
21 Minnu bɛ ne dun, kəngə na kɛ olu la hali bi, minnəgə bɛna ne minɛ hali bi.
22 Min bɛ ne kan minɛ, o tɛna maloya abada, məgə minnu bɛ baara kɛ ne fɛ, olu tɛna kojugu kɛ.
23 O kow bɛɛ ye Ala Kərətalenba ka layidu kitabu ye, Musa ye sariya min ci Yakuba ka jɛkuluw ka ciyɛn ye.
24 Aw kana sɛgɛn walisa aw ka barika sərə Matigi la. walisa a ka aw sabati, aw ka nərə a la, katuguni Matigi Sebaayabɛɛtigi ye Ala kelenpe ye, Kisibaa wɛrɛ tɛ ale kə.
25 A bɛ fɛn bɛɛ fa a ka hakilitigiya la, i ko Fisən ni Tigris den kuraw waati la.
26 A bɛ faamuyali caya i ko Efrate ani i ko Jurdɛn suman tigɛ waati la.
27 A bɛ dənniya kalan kɛ i n'a fɔ yeelen, ani i n'a fɔ Geon, jiri tigɛ waati la.
28 Cɛ fɔlɔ m'a dən kosɛbɛ.
29 A ka miiriliw ka bon ni kəgəji ye, a ka laadilikanw ka dun ka tɛmɛ ji dunba kan.
30 Ne bəra baji la i n'a fɔ kəji min bɛ don nakə kənə.
31 Ne y'a fɔ ko: «Ne na ji kɛ ne ka nakə ɲumanba la, ka ne ka nakə dilan ji caman kɛ.»
32 Ne na kalan kɛ ka yeelen bə i ko səgəma, ka a yeelen bila yərə jan.
33 Ne na kalanw bən hali bi i n'a fɔ kiraya, ka o to sifa bɛɛ bolo fo abada.
34 A filɛ, ne ma baara kɛ ne yɛrɛ dərən ye, fɔ hakilitigiya ɲinibagaw bɛɛ ye.

CHAPTER 25

1 Fɛn saba de la ne cɛ ka ɲi ka jɔ Ala ni məgəw ɲɛ kərə: balimaw ka kelenya, sigiɲəgən kanu, cɛ ni muso min bɛ bɛn ɲəgən ma.
2 Ne ni bɛ məgə sugu saba koniya, u ka ɲɛnamaya bɛ ne dusu tiɲɛ kosɛbɛ: faantan min bɛ kuncɛbaya

kɛ, nafolotigi min ye nkalontigɛla ye, ani jatɔyakɛla kɔrɔ min bɛ kɛ.
3 Ni i ma foyi lajɛ i denmisɛnman, i bɛ se ka fɛn sɔrɔ cogo di i si kɔrɔ?
4 Kiiri ka di kunsigi jɛmanw ni kɔrɔlenw ka laadilikan dɔnni ye dɛ!
5 Mɔgɔkɔrɔbaw ka hakilitigiya ni faamuyali ni laadilikan ka di mɔgɔ bonyalenw ye dɛ.
6 Ko caman kɛra mɔgɔkɔrɔbaw ka masafugulan ye, Ala ɲɛsiran ye u nɔɔrɔ ye.
7 Fɛn kɔnɔntɔn bɛ yen ne dusukun na, ne ye minnu jate nisɔndiya la, ne na tannan fɔ ni ne nɛnkun ye. Min ɲɛnama don ka a jugu ka binni ye.
8 Mɔgɔ min sigilen bɛ ni muso hakilitigi ye, ni a nɛnkun ma sɔgɔsɔgɔ, ka baara kɛ cɛ ye min man kan ka tɛmɛ a yɛrɛ kan.
9 Min ye hakilitigiya sɔrɔ, ani min bɛ kuma mɔgɔw tulo la, o ka ɲi.
10 Min bɛ hakilitigiya sɔrɔ, o ka bon dɛ! O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ si bɛ siran Matigi ɲɛ ka tɛmɛ o kan.»
11 Nka Matigi ka kanuya bɛ tɛmɛn fɛn bɛɛ kan yeelen kama.
12 Matigi ɲɛsiran ye a ka kanuya daminɛ ye.
13 I ka tɔɔrɔ si di ne ma, ni dusukun tɔɔrɔ tɛ, ani juguya fɛn o fɛn, ni muso ka juguya tɛ.
14 Tɔrɔ o tɔɔrɔ, fɔ tɔɔrɔ min bɛ bɔ ne kɔniyabagaw la, ani tɔɔrɔ o tɔɔrɔ, fo juguw ka hakɛ.
15 Kunkolo tɛ sa kunkolo sanfɛ. Diminya si tɛ tɛmɛn jugu ka diminya kan.
16 A tun ka fisa ne ma ka sigi ni waraba ni sa ye, ka tɛmɛn ka so to muso jugu dɔ fɛ.
17 Muso juguya bɛ a ɲɛda yɛlɛma, ka a ɲɛda dibi i ko bɔrɔ.
18 A cɛ ka sigi a sigiɲɔgɔnw cɛma. Ni a y'a mɛn tuma min na, a na sɔgɔsɔgɔ kosɛbɛ.»
19 Juguya bɛɛ ka dɔgɔ muso ka juguya la.
20 Yɛlɛli bɛ kɛ cɛncɛn sira kan cogo min na, o bɛ kɛ mɔgɔkɔrɔbaw sen na cogo min na, muso min falen bɛ kuma la, o bɛ kɛ cogo min na cɛ dususumanin fɛ.
21 Aw kana aw sennatan muso cɛɲa la, aw kana a nege don a la diyagoya kosɔn.
22 Muso, ni a bɛ a cɛ ladon, a falen bɛ dimi ni maloya ni mafiɲɛyali caman na.
23 Muso jugu bɛ a jagɛlɛya dɔgɔya, a ɲɛda bɛ girin ani a dusukun joginlen don.
24 Jurumu daminɛna muso de la, an bɛɛ bɛ sa ale de sababu la.
25 Aw kana tɛmɛsira di ji ma. Muso jugu fana tɛ hɔrɔnya ka gad jamana kɔkan.
26 Ni a ma taa i n'a fɔ i b'a fɛ cogo min na, i k'a tigɛ ka bɔ i farisogo la, ka furucɛbɔ sɛbɛn di a ma, k'a bila.

CHAPTER 26

1 Muso ɲuman bɛ cɛ min bolo, o ye dubaden ye, katuguni a si hakɛ na kɛ fila ye.
2 Muso ɲuman bɛ a cɛ nisɔndiya, a na a ka ɲɛnamaya sanw dafa hɛrɛ la.
3 Muso ɲuman ye niyɔrɔ ɲuman ye.
4 Mɔgɔ mana kɛ nafolotigi ye wo, faantan ye wo, ni dusukun ɲuman b'a la Matigi ko la, a na ɲagali tuma bɛɛ.
5 Ne dusukun bɛ siran fɛn saba ɲɛ. A naaninan na, ne siranna kosɛbɛ: dugu dɔ tɔgɔjugu fɔli, jamaba min tɛ se ka mara, ani nkalon tigɛli, o bɛɛ ka jugu ni saya ye.
6 Nka dusukasi ni dusukasi ye muso ye min bɛ keleya muso wɛrɛ la, ani nɛnkun bugɔli min bɛ kuma mɔgɔ bɛɛ fɛ.
7 Muso jugu ye jɔrɔnanko ye min bɛ lamaga ka taa a fɛ.
8 Muso min ye dɔlɔminna ye, ani muso min bɛ kɛnɛ kan, o bɛ dimi kosɛbɛ, a tɛna a yɛrɛ maloya datugu.
9 Muso ka jatɔya bɛ se ka dɔn a ka kuncɛbaya ɲɛda ni a ɲɛkisɛw fɛ.
10 Ni maloya tɛ i denmuso la, i k'a to a kɔnɔ, walisa a kana a yɛrɛ tɔɔrɔ hɔrɔnyaba fɛ.
11 Aw ye ɲɛmajɔbaliya kɔlɔsi, aw kana kabakoya ni a ye kojugu kɛ i la.
12 A na a da yɛlɛ i ko taamakɛla minnɔgɔlen bɛ jibolisira sɔrɔ tuma min na, ka ji bɛɛ min a kɛrɛfɛ.
13 Muso ka nɛɛma bɛ a cɛ nisɔndiya, a ka hakilitigiya na a kolow fasa.
14 Muso makunlen ni kanubaganci ye Matigi ka nilifɛn ye. wa foyi tɛ yen min nafa ka bon kosɛbɛ i n'a fɔ hakili min kalanna ka ɲɛ.
15 Muso maloyalen ni kantigi ye nɛɛma fila ye, wa a ka farafinna hakili tɛ se ka jate.
16 I n'a fɔ tile bɛ bɔ sankolo sanfɛla la cogo min na. o cogo kelen na, muso ɲuman cɛɲi fana bɛ a ka so sigicogo la.
17 Yeelen jɛlen bɛ fitinɛ senuma kan cogo min na. ɲɛda cɛɲi fana bɛ kɛ cogo min na kɔrɔya mɔlen na.
18 I n'a fɔ sanu jɔlanw bɛ warijɛ jɔlanw kan cogo min na. sen jɛlen minnu dusukun bɛ to sen na, olu fana bɛ ten.
19 Ne denkɛ, i ka sila falenfɛn to i ka kɛnɛya la. I kana i fanga di dunanw ma.»
20 Ni i ye den sɔrɔ foro bɛɛ la tuma min na, i k'a dan i yɛrɛ ka kisɛ ma, ka i jigi da i ka bagan ɲumanw kan.
21 I ka siya min to yen, o na bonya, ka da u bɔnsɔn ɲuman kan.
22 Jatɔmuso na jate i n'a fɔ daji. Nka muso furulen ye saya sankanso ye a cɛ bolo.
23 Muso jugu niyɔrɔ bɛ di cɛ jugu ma, nka muso min bɛ siran Matigi ɲɛ, o bɛ di a ma.

24 Muso namaratɔ bɛ maloya mafiɲɛya, nka muso sɛbɛ na a cɛ bonya.
25 Muso maloyabali na jate i ko wulu. Nka maloya bɛ min na, o na siran Matigi ɲɛ.»
26 Muso min bɛ a cɛ bonya, o na jate hakilitigi ye. Nka min b'a mafiɲɛya a ka kuncɛbaya kosɔn, o na jate Ala ɲɛsiranbali ye.
27 Muso kulekanba ni kɔrɔfɔli na ɲini ka juguw gɛn.
28 Fɛn fila bɛ ne dusukun dusu tiɲɛ. A sabanan bɛ ne dimi: Kɛlɛcɛ min bɛ faantanya tɔɔrɔ. ani mɔgɔ hakilitigi minnu tɛ sigi sen kan. Mɔgɔ min bɛ segin ka bɔ tilennenya la ka taa jurumu la. Matigi bɛ o ɲɔgɔnna mɔgɔ labɛn npan kama.
29 Jagokɛla man kan k'a yɛrɛ tanga kojugu kɛli ma. Huckster tɛna hɔrɔnya ka bɔ jurumu la.

CHAPTER 27

1 Mɔgɔ caman ye jurumu kɛ ko fitinin dɔ kosɔn. Min bɛ fɛn caman ɲini, o na a ɲɛw kɔsegin.»
2 I n'a fɔ nɛgɛ bɛ nɔrɔ kabakurunw ni ɲɔgɔn cɛ cogo min na. o cogo kelen na, jurumu bɛ nɔrɔ sanni ni feereli cɛ.
3 Ni mɔgɔ ma a yɛrɛ minɛ ni timinandiya ye Matigi ɲɛsiran na, a ka so na ci sɔɔni.
4 I n'a fɔ ni mɔgɔ bɛ sɔgɔsɔgɔ ni sizo ye, nɔgɔ bɛ to. o cogo la hadamaden ka nɔgɔ a ka kuma kɔnɔ.
5 Fɔɲɔ bɛ daga dilabaga ka minɛnw kɔrɔbɔ. o la sa, hadamaden ka kɔrɔbɔli bɛ a ka hakilinata de la.
6 Jiden b'a jira ko ni jiri in donna. O cogo kelen na, kuncɛbaya fɔli fana bɛ hadamaden dusukun na.
7 I kana mɔgɔ si tanu sani i ka a ka kuma mɛn. sabu nin ye mɔgɔw ka kɔrɔbɔli ye.»
8 Ni i tugura tilennenya kɔ, i na a sɔrɔ ka a don i ko fini jan nɔɔrɔma.
9 Kɔnɔw na taa u bɔɲɔgɔnko la. O cogo kelen na, tiɲɛ na segin a ka wale kɛbagaw ma.»
10 I n'a fɔ waraba b'a da fɛn minɛta la cogo min na. O cogo la, jurumu kɛ tilenbaliya kɛbagaw kosɔn.
11 Ala ɲɛsiranbaa ka kuma bɛ kɛ ni hakilitigiya ye tuma bɛɛ. Nka naloman bɛ yɛlɛma i ko kalo.
12 Ni i bɛ hakilintanw cɛma, i ka waati labato. Nka aw ka to hakilitigiw cɛma.
13 Nalomanw ka kuma bɛ mɔgɔ tɔɔrɔ, u ka farikoloɲɛnajɛ ye jurumu nalonmaya ye.
14 Min bɛ kali kosɛbɛ, o kuma bɛ kunsigi jɔ. U ka kɛlɛw bɛ mɔgɔ bila ka a tulo dabila.
15 Kuncɛbaw ka sɔsɔli ye joli bɔn ye, u tɔgɔjugu fɔli bɛ kɛ tulo jugu ye.
16 Mɔgɔ min bɛ gundo dɔn, o bɛ bɔnɛ a ka bonya la. ani a tɛna teri sɔrɔ a hakili la abada.
17 I terikɛ kanu ka kɛ kantigi ye a kɔrɔ, nka ni i ye a ka gundo janfa, i kana tugu a nɔfɛ tun.
18 Mɔgɔ y'a jugu halaki cogo min na. o cogo la, i bɔnɛna i mɔgɔɲɔgɔn kanuya la.»
19 I ko mɔgɔ bɛ kɔnɔ bila ka bɔ a bolo cogo min na, i ye i mɔgɔɲɔgɔn bila ka taa, i tɛna a sɔrɔ tugun
20 Aw kana tugu a nɔfɛ tun, katuguni a yɔrɔ ka jan kosɛbɛ. a bɛ i ko wulu min bolila ka bɔ jan kɔnɔ.
21 Joginda bɛ se ka siri. Ni mɔgɔw mafiɲɛya kɔfɛ, bɛnkan bɛ se ka kɛ, nka min bɛ gundo janfa, jigiya tɛ o la.
22 Min bɛ ɲɛji cɛ, o bɛ kojugu kɛ.
23 Ni i bɛ yen, a na kuma dumanw fɔ, ka i ka kumaw diyabɔ, nka a laban na, a na a da wuli ka i ka kumaw tɔgɔ tiɲɛ.
24 Ne ye fɛn caman koniya, nka foyi si tɛ ne bɔɲɔgɔnko la. sabu Matigi na a koniya.»
25 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ kabakurun ci sanfɛ, o b'o fili a yɛrɛ kun na. Nanbara gosili na joginda lase mɔgɔ ma.
26 Min bɛ dingɛ sɔgɔ, o na bin a kɔnɔ.
27 Min bɛ kojugu kɛ, o na bin a kan, a tɛna a bɔyɔrɔ dɔn.
28 Tulon ni mafiɲɛyali bɛ bɔ kuncɛbaw la. Nka waleɲumandɔn, i n'a fɔ waraba, na u makɔnɔ.
29 Minnu bɛ ɲagali mɔgɔ tilennenw binni ko la, olu na minɛ jan na. Tɔrɔ bɛna u ban sani u ka sa.»
30 Juguya ni diminya, olu yɛrɛ ye ko haramulenw ye. Jurumukɛla na u fila bɛɛ sɔrɔ.»

CHAPTER 28

1 Min b'a ka jurumuw ta, o na hakɛ bɔ Matigi fɛ, siga t'a la, a na a ka jurumuw to a hakili la.
2 I mɔgɔɲɔgɔn ye tɔɔrɔ min kɛ i la, i ka o yafa, i ka jurumuw fana na yafa i ma ni i bɛ delili kɛ.
3 Mɔgɔ dɔ bɛ mɔgɔ wɛrɛ koniya, a bɛ yafa ɲini Matigi fɛ wa?
4 A tɛ makari si jira mɔgɔ la min bɛ i ko ale yɛrɛ.
5 Ni farisogo dɔrɔn de bɛ koniya balo, jɔn bɛna a deli ka yafa a ka jurumuw ma?
6 I hakili to i laban na, i ka juguya dabila. aw hakili to toli ni saya la, ka to ci fɔlenw la.
7 I hakili to ci fɔlenw na, i kana juguya kɛ i mɔgɔɲɔgɔn ye.
8 I yɛrɛ tanga sɔsɔli ma, i na dɔ bɔ i ka jurumuw la, katuguni mɔgɔ diminnen na sɔsɔli lawuli.
9 Jurumukɛla bɛ teriw hakili ɲagami, ka sɔsɔli kɛ hɛrɛ mɔgɔw cɛ.
10 Tasuma ko bɛ cogo min na, a bɛ jeni ten. A ka diminya bɛ wuli ka kɛɲɛ ni a ka nafolo ye. Minnu bɛ kɛlɛ kɛ, ni u barika ka bon, u bɛna funu ka taa a fɛ.
11 Kɛlɛ teliya bɛ tasuma mana, kɛlɛ teliya bɛ joli bɔn.
12 Ni i ye tasuma fiyɛ, a na jeni, ni i ye daji da a kan, a na faga, o fila bɛɛ bɛ bɔ i da la.
13 A' ye kumajugu fɔbaga ni kan fila danga, katuguni o mɔgɔw ye hɛrɛ la mɔgɔ caman halaki.

14 Kan kɔtigɛlen ye mɔgɔ caman jɔrɔ, ka u gɛn ka bɔ siya la ka taa siya wɛrɛ la.
15 Kan kɔtigɛlen ye muso ɲumanw gɛn ka bɔ u ka baara la.
16 Mɔgɔ min bɛ a lamɛn, o tɛna lafiya sɔrɔ abada, a tɛna sigi a makunlen abada.
17 Bugɔli bɛ taamasiyɛn kɛ farisogo la, nka nɛn gosili bɛ kolo kari.
18 Mɔgɔ caman binna npan da la.
19 Min bɛ lafasa a baga fɛ, o ka ɲi. Min ma a ka jɔn sama, a ma siri a ka juruw la fana.
20 K'a masɔrɔ a jɔlan ye nɛgɛbere ye, a sirilanw ye nɛgɛbere ye.
21 O saya ye saya jugu ye, kaburu tun ka fisa ni o ye.
22 A tɛna kuntigiya kɛ Ala ɲɛsiranbaaw kan, u tɛna jeni ni a tasuma ye.
23 Minnu bɛ Matigi bila, olu na bin a kɔnɔ. A na jeni u kɔnɔ, a tɛna faga. a na ci u ma i ko waraba, ka u dun i ko nɛgɛso.
24 A filɛ, i ka i ka nafolo lamini ni ŋaniw ye, ka i ka warijɛ ni sanu siri.
25 I ka i ka kumaw jateminɛ balansi kɔnɔ, ka da ni dawolo kɛ i da la.
26 I kana i yɛrɛ kɔlɔsi o la, walisa i kana bin mɔgɔ ɲɛkɔrɔ.

CHAPTER 29

1 makari bɛ mɔgɔ min na, o na juru don a mɔgɔɲɔgɔn na. Min b'a bolo barika bonya, o bɛ ci fɔlenw mara.»
2 I ka juru don i mɔgɔɲɔgɔn ma a magoɲɛ waati la, ka i mɔgɔɲɔgɔn sara a waati la.
3 I ka i ka kuma labato, i ka kantigiya kɛ a fɛ, i na fɛn sɔrɔ tuma bɛɛ.
4 Mɔgɔ caman ye fɛn dɔ juru don u la tuma min na, u y'a jate ko a sɔrɔla, ka u bila tɔɔrɔ la, o min y'u dɛmɛ.
5 Fo a ka sɔrɔ, a na cɛ bolo susu. a mɔgɔɲɔgɔn ka wari kosɔn, a na kuma ni majigin ye, nka ni a ka kan ka a sara, a na waati janya, ka dusukasi kumaw segin, ka ŋunan waati la.
6 Ni a ye se sɔrɔ, a tɛna tila sɔrɔ ka gɛlɛn, a na jate i n'a fɔ a y'a sɔrɔ barajuru tigɛlenw; Bonya kosɔn, a na maloya sara a ye.
7 O de y'a to mɔgɔ caman ma sɔn ka juru don mɔgɔ wɛrɛw ka kɛwale juguw la, k'a sababu kɛ u siranna ko u bɛna u nanbara.
8 O bɛɛ n'a ta, i ka muɲu cɛ min ka dɔgɔ, i kana mɛn ka makari a la.
9 Aw ka faantanw dɛmɛ ci fɔlen kosɔn, aw kana a kɔdon a ka faantanya kosɔn.
10 I ka wari bɔnɛ i balimakɛ ni i terikɛ kosɔn, a kana nɔgɔ kabakurun jukɔrɔ walisa a ka tunun.
11 I ka i ka nafolo mara ka kɛɲɛ ni Kɔrɔtalenba ka ci fɔlenw ye, o na nafa caman lase i ma ka tɛmɛ sanu kan.
12 I ka sarakabɔlanw datugu i ka maganw kɔnɔ, o na i kisi tɔɔrɔ bɛɛ ma.
13 A na kɛlɛ kɛ i ye i juguw fɛ ka fisa ni kala barikama ni tama barikama ye.
14 Mɔgɔ sɛbɛ bɛ da a mɔgɔɲɔgɔn kan, nka mɔgɔ min tɛ a yɛrɛ minɛ, o na a bila.
15 I kana ɲinɛ i ka teriya kɔ, katuguni a y'a ni di i kosɔn.
16 Jurumukɛla na a ka jurumu ɲuman tiɲɛ.
17 Min hakili tɛ barika dali ye, o na a kisi farati la.
18 Tiɲɛni ye nafolo ɲuman caman tiɲɛ, ka u yɛrɛyɛrɛ i n'a fɔ kɔgɔji jikuru.
19 Mɔgɔ jugu min bɛ Matigi ka ci fɔlenw tiɲɛ, o na bin dannaya la.
20 I mɔgɔɲɔgɔn dɛmɛ ka kɛɲɛ ni i seko ye, i k'i janto i yɛrɛ kana bin o cogo kelen na.
21 Ɲɛnamaya kunba ye ji ni nbuuru ni fini ani so ye min bɛ maloya datugu.
22 Faantan ka ɲɛnamaya ka fisa ni fɛn nɔgɔlen ye min bɛ kɛ bugu kɔnɔ.
23 A kɛra fɛn fitinin ye wo, a kɛra caman ye wo, i ka i wasa, walisa i kana i ka so tɔgɔjugu mɛn.
24 Ni i bɛ taa so ni du, o ye ɲɛnamaya jugu ye, katuguni i ye dunan ye yɔrɔ min na, i tɛ i ja gɛlɛya k'i da wuli.
25 I na ɲɛnajɛ kɛ ka dumuni kɛ, barika dali tɛ i la.
26 Dunan, na ka tabali labɛn ka ne balo.
27 Dunan, i ka yɔrɔ di mɔgɔ bonyalen ma. ne balimakɛ bɛ na siyɔrɔ la, ne mago bɛ ne ka so la.
28 O kow bɛ gɛlɛya hakilitigi ma. so kɔnɔ mɔgɔw kɔrɔfɔli, ani jurudonna tɔgɔjugu fɔli.

CHAPTER 30

1 Min b'a den kanu, o b'a to a ka bere minɛ tuma caman na, walisa a ka ɲagali a la laban na.
2 Min bɛ a denkɛ kolo, o na nisɔndiya a la, ka ɲagali a dɔnbagaw cɛma.
3 Min bɛ a denkɛ kalan, o bɛ jugu dusu kasi, a na ɲagali a teriw ɲɛ kɔrɔ.
4 Hali ni a fa sara, a bɛ i ko a ma sa.
5 Ka a to ɲɛnamaya la, a y'a ye ka ɲagali a la.
6 A ye waleɲumandɔnbaga to a juguw la, ani min bɛna ɲumanya sara a teriw ye.
7 Min bɛ kojugu kɛ a denkɛ la, o na a jogindaw siri. A banakɔtaa na jɔrɔ kulekan bɛɛ la.
8 So min ma kari, o bɛ kɛ kunkolo gɛlɛn ye.
9 I den kogo, a na i lasiran, tulon kɛ n'a ye, a na i gɛlɛya.
10 Aw kana ŋɛɲɛ kɛ a fɛ, walisa aw kana dusukasi kɛ a fɛ, walisa aw kana aw ɲinw ɲimi a laban na.

11 Aw kana hɔrɔnya di a ma a denmisɛnman, aw kana ɲɛji cɛ a ka hakilintanya kow la.
12 I k'i biri a kɔ la k'a to a denmisɛnman, k'a bugɔ a kɛrɛw la k'a sɔrɔ a denmisɛnman, walisa a kana a kuncɛ, ka i kan bila, ka dusukasi lase i dusukun ma.
13 I denkɛ kɔrɔfɔ k'a minɛ baara la, walisa a ka kɛwale juguw kana kɛ i ka jurumu ye.
14 Faantan ka fisa ni nafolotigi ye min tɔɔrɔlen don a farikolo la.
15 Kɛnɛya ni farikolo ɲuman ka bon ni sanu bɛɛ ye, farikolo barikama ka bon ni nafolo danma ye.
16 Nafolo si tɛ tɛmɛ farikolo kɛnɛman kan, ɲagali si tɛ tɛmɛ dusukun ɲagali kan.
17 Saya ka fisa ni ɲɛnamaya dusukasilen ye wala bana banbali ye.
18 Fɛn duman minnu bɔnna da datugulen kan, olu bɛ i ko sogo nɔgɔlen minnu bilalen bɛ kaburu kan.
19 Saraka bɛ mun kɛ boli la? Katuguni a tɛ se ka dumuni kɛ, a tɛ se ka kasa mɛn.
20 A bɛ yeli kɛ ni a ɲɛw ye ka ŋunuŋunu, i ko cɛkɔrɔba min bɛ npogotiginin minɛ ka sɔgɔsɔgɔ.
21 I kana i hakili di gɛlɛya ma, i kana i yɛrɛ tɔɔrɔ i yɛrɛ ka laadilikan na.
22 Dusukun ɲagali ye hadamaden ka ɲɛnamaya ye, mɔgɔ ka ɲagali bɛ a ka ɲɛnamaya janya.
23 I yɛrɛ ni kanu, ka i dusukun dusu saalo, ka dusukasi yɔrɔ jan i la, katuguni dusukasi ye mɔgɔ caman faga, nafa foyi tɛ o la.
24 Keleya ni diminya bɛ mɔgɔ ka ɲɛnamaya surunya, ka kɔrɔtɔli lase mɔgɔ kɔrɔbayali ma sani waati ka se.
25 Dusukun ɲuman ni dusu ɲuman na a janto a ka sogo ni a ka dumuni na.

CHAPTER 31

1 Nafolo kɔlɔsili bɛ farisogo dun, a ladonni bɛ sunɔgɔ gɛn.
2 Kɔlɔsili tɛ mɔgɔ bila ka sunɔgɔ i ko bana jugu bɛ sunɔgɔ kari cogo min na.
3 Nafolotigiw bɛ baara caman kɛ ka nafolo lajɛ ɲɔgɔn fɛ. Ni a lafiɲɛna, a bɛ fa a ka dumuni dumanw na.
4 Faantan bɛ baara kɛ a ka faantan na. Ni a y'a dabila, a mago bɛ dɛsɛ la hali bi.
5 Min bɛ sanu kanu, o tɛna jo sɔrɔ.
6 Sanu kɛra mɔgɔ caman halakili ye, u halakili tun bɛ yen.
7 O ye kuncɛbaya ye saraka bɔbagaw bolo, hakilintanw bɛɛ na minɛ o la.
8 Nafolotigi min bɛ sɔrɔ, nɔgɔ tɛ min na, n'a ma sanu nɔfɛ, o ye dubaden ye.
9 A ye jɔn ye? An na a wele ko dubaden, katuguni a ye kabakow kɛ a ka mɔgɔw cɛma.»
10 Jɔn kɔrɔbɔra o la, ka sɔrɔ ka dafa? o kɔ, a ka a yɛrɛ bonya.» Jɔn bɛ se ka jurumu kɛ, k'a sɔrɔ a ma jurumu kɛ? Walima a ye kojugu kɛ, nka a ma o kɛ wa?»
11 A ka nafolo na sabati, jama na a ka saraka fɔ.
12 Ni i sigilen bɛ tabali camanba la, i kana namara kɛ o la, k'a fɔ ko: Dumu caman bɛ a kan.
13 Aw hakili to a la ko ɲɛ jugu ye fɛn jugu ye. O de kosɔn a bɛ kasi tuma bɛɛ.
14 A ɲɛ bɛ yɔrɔ o yɔrɔ, i kana i bolo kɔrɔta, i kana a fili minɛn kɔnɔ.
15 I kana i mɔgɔɲɔgɔn kiri tigɛ i kelen na.
16 Fɛn minnu bilalen bɛ i ɲɛ, i ka dumuni kɛ i ko mɔgɔ ka kan ka olu dun. I ka i janto i la, walisa i kana i koniya.»
17 A' ye o bila fɔlɔ kɛwalew kosɔn. I kana kɛ mɔgɔ wasabali ye, walisa i kana kojugu kɛ.»
18 Ni i sigilen bɛ mɔgɔ caman cɛma, i kana i bolo kɔrɔta fɔlɔ.
19 Mɔgɔ min lamɔna ka ɲɛ, o ka dɔgɔ dɔrɔn, a tɛ fiɲɛ surunya a ka dilan kan.
20 Sunɔgɔ ɲuman bɛ sɔrɔ dumuni dafalen dunni fɛ, a bɛ wuli joona, a hakili bɛ a fɛ, nka kɔlɔsili dimi ni kɔnɔdimi ni kɔnɔdimi bɛ mɔgɔ wasabali la.
21 Ni i waajibiyalen don ka dumuni kɛ, i ka wuli ka fɔɔnɔ, i na lafiɲɛ.»
22 Ne denkɛ, i ka ne lamɛn, i kana ne mafiɲɛya, a laban na, i na a sɔrɔ i ko ne y'a fɔ i ye cogo min na.
23 Mɔgɔ min bɛ a ka dumuni diyabɔ, mɔgɔw na kuma ɲuman fɔ a ko la. A ka du ladonni ɲuman kofɔlen bɛna da a la.
24 Nka dugu bɛɛ na ŋunuŋunu a ka dumuni namaratɔ dɔ kama. Siga tɛna kɛ a ka namara seereyaw la.
25 I kana i ka jagɛlɛya jira diwɛn na. Katuguni diwɛn ye mɔgɔ caman halaki.»
26 Fɔŋɔ bɛ da kɔrɔbɔ ni suji ye, diwɛn bɛ kuncɛbaw dusukunw sɛgɛsɛgɛ dɔlɔ fɛ.
27 Diwɛn ka di mɔgɔ ye i ko ɲɛnamaya, ni a minna ni danma ye. sabu a kɛra walisa ka mɔgɔw nisɔndiya.
28 Diwɛn min bɛ min suman ni a waati la, o bɛ na ni dusukun nisɔndiya ye, ka hakili nisɔndiya.
29 Diwɛn min minna ka tɛmɛ a dan kan, o bɛ mɔgɔ dusu tiɲɛ, ni sɔsɔli ni sɔsɔli ye.
30 Dɔlɔ bɛ dɔ fara hakilintan diminya kan fo a ka jurumu, o bɛ dɔ bɔ fanga la, ka joginw lase a ma.
31 I kana i mɔgɔɲɔgɔn kɔrɔfɔ diwɛn ko la, i kana a mafiɲɛya a ka nisɔndiya la.

CHAPTER 32

1 Ni i kɛra seli kuntigi ye, i kana i yɛrɛ kɔrɔta, nka i ka kɛ u cɛma i ko tɔw dɔ. aw ka aw janto u la ni timinandiya ye, aw ka sigi o cogo la.

2 Ni i ye i ka baara bɛɛ kɛ, i ka i nɔ bila, walisa i ka nisɔndiya u fɛ, ka masafugulan sɔrɔ i ka seli labɛncogo ɲuman kosɔn.
3 E min ye cɛkɔrɔba ye, i ka kuma, katuguni a ka kan ka kɛ i ye, nka ni hakili ɲuman ye. ani ka bali ka musick.
4 Aw kana kuma fɔ fɔlikɛla bɛ yɔrɔ min na, aw kana hakilitigiya jira waati tɛmɛnen kɔ.
5 Misikili ka fɔlisen min bɛ kɛ diwɛn seli la, o bɛ i n'a fɔ karɔbɔli taamasiyɛn min bilalen bɛ sanu na.
6 I n'a fɔ ɛsɛridi min bilalen bɛ sanu baara la, o cogo kelen na, dɔnkili duman ni diwɛn duman bɛ kɛ ten.
7 I ka kuma, kamalennin, ni mago bɛ i la.
8 I ka kuma ka surun, i ka fɛn caman faamu kuma damadɔw la. i ka kɛ i ko mɔgɔ min bɛ a nɛnkun dɔn, k'a sɔrɔ a bɛ a nɛnkun minɛ.»
9 Ni i bɛ mɔgɔba cɛma, i kana i yɛrɛ kɛ kelen ye ni u ye. ni cɛkɔrɔbaw bɛ u nɔ na, aw kana kuma caman fɔ.
10 Sani sanpɛrɛn ka bɔ. Maloyatigi na diya mɔgɔ ɲɛkɔrɔ.»
11 Aw ka wuli tuma dɔw la, aw kana kɛ labanw ye. nka i ka se so kɔnɔ k'a sɔrɔ i ma mɛn.
12 I ka ɲɛnajɛ kɛ yen ka i sago kɛ, nka i kana jurumu kɛ ni kuncɛbaya kuma ye.
13 O kow de kosɔn, mɔgɔ min ye i da, ka duba i ye ni a ka ko ɲumanw ye.
14 Mɔgɔ o mɔgɔ bɛ siran Matigi ɲɛ, o na a ka kololi sɔrɔ. Minnu b'a ɲini joona, olu na nɛɛma sɔrɔ.»
15 Min bɛ sariya ɲini, o na fa o la.
16 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu na kiri sɔrɔ, u na tilennenya tasuma don i ko yeelen.
17 Jurumukɛla tɛna kɔrɔfɔ, nka a bɛ dalilu sɔrɔ ka kɛɲɛ ni a sago ye.
18 Ladilikɛla na jateminɛ kɛ. nka dunan ni kuncɛba tɛ siran siran ɲɛ, hali ni a ye ko kɛ a yɛrɛ la k'a sɔrɔ a ma laadilikan sɔrɔ.
19 Aw kana foyi kɛ ni laadilikan tɛ. Ni i ye o kɛ siɲɛ kelen, i kana nimisa.»
20 I kana taa sira fɛ i bɛ se ka bin cogo min na, i kana i senna tigɛ kabakurunw cɛma.
21 I kana i jigi da i yɛrɛ kan cogo jɛlen na.
22 I yɛrɛ kɔlɔsi i yɛrɛ denw na.
23 I jigi da i yɛrɛ ni kan baara ɲuman bɛɛ la. katuguni o de ye ci fɔlenw labatoli ye.»
24 Min dara Matigi la, o bɛ a janto ci fɔlen na. Min b'a jigi da a kan, o tɛna juguya ka tɛmɛ o kan abada.

CHAPTER 33

1 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, kojugu si tɛna kɛ o la. Nka kɔrɔbɔli la, a na a kisi kokura.
2 Hakilitigi tɛ sariya kɔniya. Nka filankafo min bɛ o kɔnɔ, o bɛ i ko kurunba min bɛ sanfiɲɛba kɔnɔ.
3 Hakilitigi bɛ a jigi da sariya kan. Sariya ye kantigi ye a bolo, i ko kuma fɔlen.
4 I ka kuma fɔlenw labɛn, i na mɛnni kɛ o cogo la, ka kalan siri ka sɔrɔ ka jaabi di.
5 Naloman dusukun bɛ i ko wotoro wotoro. ani a ka miiriliw bɛ i n'a fɔ aksidan min bɛ girin.
6 Soba bɛ i ko teri tulo geren, a bɛ sɔgɔsɔgɔ a kan mɔgɔ o mɔgɔ sigilen bɛ a kan.
7 Mun na don dɔ bɛ tɛmɛ don wɛrɛ kan, k'a sɔrɔ san kɔnɔ don o don yeelen bɛɛ bɛ bɔ tile la?
8 Matigi dɔnni de y'a to u danfaralen don, a ye waatiw ni seliw yɛlɛma.
9 A ye dɔw kɛ don dumanw ye ka u senuma, dɔw fana ye don gansanw kɛ.
10 Mɔgɔw bɛɛ bɔra dugukolo la.
11 Matigi ye u tila ni dɔnniya caman ye, ka u ka siraw kɛ cogo caman na.
12 A ye u dɔw duba ka u kɔrɔta, ka dɔw saniya ka u gɛrɛ a yɛrɛ la.
13 Bɔgɔ bɛ bɔgɔdaga bolo cogo min na, walisa k'a dila a sago la, o cogo kelen na, mɔgɔ bɛ a dabɔbaa bolo, ka a bɔɲɔgɔnko sara u ye.
14 Koɲuman bɛ juguya kɛlɛ, ɲɛnamaya bɛ saya kɛlɛ.
15 O la sa, Ala Kɔrɔtalenba ka kɛwalew bɛɛ filɛ. fila ni fila bɛ yen, kelen bɛ ɲɔgɔn kɛlɛ.
16 Ne kununna laban na, i ko mɔgɔ min bɛ rezɛn tigɛbagaw nɔfɛ.
17 Aw k'a dɔn ko ne ma baara kɛ ne yɛrɛ dɔrɔn kama, nka ne ye baara kɛ kalan ɲinibagaw bɛɛ de kama.
18 Jama cɛbaw, aw ka ne lamɛn, aw jama kuntigiw, aw ka ne lamɛn ni aw tulo ye.
19 I kana i denkɛ ni i muso, i balimakɛ ni i terikɛ, fanga di i ma k'i to ɲɛnamaya la, i kana i ka nafolo di mɔgɔ wɛrɛ ma, walisa o kana nimisa, ka i deli ko kura.
20 Ni i ɲɛnama don, ni ninakili bɛ i la, i kana i yɛrɛ di mɔgɔ si bolo.
21 A ka fisa i denw ka i ɲini, ka tɛmɛ i ka jɔ u ka bonya kan.
22 I ka kɛwalew bɛɛ la, i ka kuntigiya mara i yɛrɛ ye. I kana nɔgɔ si to i bonya la.»
23 I bɛna i ka ɲɛnamaya ban waati min na, i ka i ka ciyɛn tila-tila.
24 Balo ni bere ni doni ye fali de ta ye. ani buru, latilenni ani baara, baarakɛla dɔ ye.
25 Ni i ye i ka jɔn bila baara la, i na lafiya sɔrɔ, nka ni i y'a bila ka taa baara la, a na hɔrɔnya ɲini.
26 jɔnkɛ ni kɔli bɛ a kɔ biri.
27 A' ye a bila ka taa baara la, walisa a kana kɛ baarakɛbali ye. Katuguni nalonmaya bɛ kojugu caman kalan.»
28 A' ye baara kɛ i n'a fɔ a bɛnnen don cogo min na.
29 Nka aw kana damatɛmɛ mɔgɔ si kan. ani ni hakilitigiya tɛ, aw kana foyi kɛ.

30 Ni baaraden dɔ b'i bolo, a ka kɛ i ye i ko i yɛrɛ, katuguni i y'a san ni sɔngɔ ye.
31 Ni baaraden dɔ b'i bolo, i k'a deli i ko i balimakɛ, katuguni i mago bɛ a la i ko i yɛrɛ ni.

CHAPTER 34

1 Hakili tɛ mɔgɔ min na, o jigi ye fu ye, nkalon don, sugo bɛ hakilintanw kɔrɔta.
2 Mɔgɔ min bɛ sugo jate, o bɛ i n'a fɔ mɔgɔ min bɛ biɲɛ minɛ ka tugu fiɲɛ kɔ.
3 Sugo yeli ye fɛn kelen ni fɛn wɛrɛ bɔlen ye ɲɔgɔn fɛ, i n'a fɔ ɲɛda ni ɲɛda cogoya.
4 Mun bɛ se ka saniya fɛn nɔgɔlen dɔ la? Tiɲɛ jumɛn bɛ se ka bɔ o nkalon na?
5 sugo ni sugo ni sugo ye fu ye.
6 Ni u ma ci ka bɔ Kɔrɔtalenba la i ka tɔɔrɔ la, i kana i dusukun bila u la.
7 Katuguni sugo ye mɔgɔ caman lafili, u ma se ka u jigi da u kan.
8 Sariya na dafa ni nkalon tɛ, hakilitigiya ye dafalen ye da kantigi fɛ.
9 Mɔgɔ min ye taama kɛ, o bɛ fɛn caman dɔn. Min bɛ se kosɛbɛ, o na hakilitigiya fɔ.
10 Min tɛ ko dɔn, o bɛ fɛn caman dɔn, nka min ye taama kɛ, o falen bɛ hakilitigiya la.
11 Ne taatɔ tuma min na, ne ye fɛn caman ye. ani ne bɛ fɛn caman faamu ka tɛmɛ ne bɛ se ka min fɔ.
12 Ne tun bɛ saya farati la tuma caman, nka ne kisira o kow kosɔn.
13 Minnu bɛ siran Matigi ɲɛ, olu ni na ɲɛnamaya. K'a masɔrɔ u jigi bɛ u kisibaa de kan.»
14 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, o tɛna siran, a tɛna siran. sabu ale de ye a jigi ye.»
15 Min bɛ siran Matigi ɲɛ, o ni ye dubaden ye. A fanga ye jɔn ye?
16 Katuguni Matigi ɲɛ bɛ a kanubagaw de kan, ale de ye u lakanani barikama ye ani u sigiyɔrɔ barikama, u tangalan ye funteni ma, ani u datugulan ye tile fɛ tilelafana fɛ, u kisi kunnatiɲɛbaliya ma, ani u dɛmɛbaga ye ka bin.
17 A bɛ mɔgɔ ni kɔrɔta ka ɲɛw yeelen.
18 Min ye fɛn sɔrɔlen saraka kɛ, a ka saraka ye yelifɛn ye. Tilenbaliw ka nilifɛnw fana tɛ sɔn.
19 Kɔrɔtalenba tɛ diya mɔgɔ juguw ka saraka ye. A tɛ dusu saalo jurumu kosɔn fana saraka caman fɛ.
20 Min bɛ na ni faantan bolofɛn ye, o bɛ kɛ i n'a fɔ mɔgɔ min bɛ a denkɛ faga a fa ɲɛ kɔrɔ.
21 Fantanw ka dumuni ye u ka ɲɛnamaya ye.
22 Min bɛ a mɔgɔɲɔgɔn ka balo ta, o b'a faga. Min bɛ baarakɛla nanbara a ka sara la, o ye joli bɔnna ye.
23 Ni dɔ bɛ so jɔ, ka dɔ wɛrɛ ci, o tuma na, nafa jumɛn bɛ u la ni baara tɛ?
24 Ni dɔ bɛ delili kɛ, ka dɔ wɛrɛ danga, Matigi na jɔn kan mɛn?
25 Mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ ko a magara su la, ni a magara a la tuguni, nafa jumɛn bɛ a ko la?
26 Mɔgɔ min bɛ sunɔgɔ a ka jurumuw kosɔn, ka segin ka o ɲɔgɔn kɛ, yala o bɛ kɛ ten wa? Walima a ka majigin bɛ mun nafa a la?

CHAPTER 35

1 Min bɛ sariya labato, o bɛ na ni saraka caman ye.
2 Min bɛ fɛn ɲuman sara, o bɛ mugu ɲuman di. Min bɛ saraka di, o bɛ tanuli kɛ.
3 Ka bɔ juguya la, o ka di Matigi ye. Ka tilenbaliya bila, o ye jurumu yafa ye.
4 I kana i yɛrɛ jira Matigi ɲɛkɔrɔ i lankolon.
5 O kow bɛɛ ka kan ka kɛ ci fɔlen de kosɔn.
6 Mɔgɔ tilennen ka saraka bɛ sarakabɔlan fasa, a kasa duman bɛ kɛ Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ.
7 Mɔgɔ tilennen ka saraka bɛ sɔn. O hakilijigin tɛna ɲinɛ abada.
8 I ka Matigi bonya ni ɲɛ ɲuman ye, i kana dɔ bɔ i bolo fɔlɔw la.
9 I ka nilifɛnw bɛɛ la, i ka i ɲɛda ɲagalilen jira, ka i ka taasibila kɛ ni ɲagali ye.
10 I ka fɛn di Kɔrɔtalenba ma ka kɛɲɛ ni a ye i nafolotigiya cogo min na. I y'a sɔrɔ cogo min na, i ka di ni nisɔndiya ɲɛ ye.
11 Matigi bɛ o sara, a na o hakɛ di i ma siɲɛ wolonwula.
12 Aw kana miiri ka fɛn tiɲɛ ni nilifɛnw ye. A tɛna o ɲɔgɔn sɔrɔ, a kana a jigi da saraka tilenbaliw kan. sabu Matigi ye kiritigɛla ye, mɔgɔ si tɛ a fɛ.
13 A tɛna sɔn mɔgɔ si ma faantan kɛlɛli la, nka a bɛna mɔgɔ tɔɔrɔlenw ka delili lamɛn.
14 A tɛna facɛnw ka delili mafiɲɛya. Muso cɛ salen fana tɛ, n'a y'a ka ŋunankan fɔ.
15 Muso cɛ salen ɲɛji tɛ woyo wa? A ka kulekan tɛ mɔgɔ la min bɛ u bin wa?
16 Min bɛ baara kɛ Matigi ye, o na sɔn ni nɛɛma ye, a ka delili na se sankaba ma.
17 Mɔgɔ majiginlenw ka delili bɛ sankaba sɔgɔ, fo a ka surunya, a tɛna dusu saalo. A tɛna taa fo Kɔrɔtalenba na a ye ka kiri tigɛ cogo tilennen na, ka kiri tigɛ.
18 Katuguni Matigi tɛna sɛgɛn, Sebaayabɛɛtigi tɛna muŋu u kɔrɔ, fo a ka hinɛbaliw kɔkiliw tigɛ ka u hakɛ bɔ siyaw la. fo a ka kuncɛbaw jamaba bɔsi, ka tilenbaliw ka bere kari.
19 Fo a ka mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ sara ka kɛɲɛ n'a ka kɛwalew ye, ani mɔgɔw ka kɛwalew ka kɛɲɛ n'u ka laɲiniw ye. fo a ka kiri tigɛ a ka mɔgɔw ko la, ka u nisɔndiya a ka makari la.
20 Hinɛ bɛ kɛ tɔɔrɔ waati la, i n'a fɔ sanji sankaba ja waati la.

CHAPTER 36

1 Matigi, bɛɛ ka Ala, makari an na, ka an filɛ.
2 I ka siran bila siyaw bɛɛ la minnu tɛ i nɔfɛ.
3 I bolo kɔrɔta dunan siyaw kama, u k'i ka sebaaya ye.
4 I saniyalen don anw fɛ cogo min na u ɲɛ kɔrɔ.
5 U k'i dɔn i ko anw y'i dɔn cogo min na, ko Ala si tɛ yen ni e dɔrɔn tɛ, Elohim.
6 I ka taamashyɛn kuraw jira, ka kabako kabakoma wɛrɛw kɛ: I bolo ni i kininbolo bonya, walisa u ka i ka kabako kɛwalew jira.
7 Aw ka dimi lawuli ka dimi bɔn, ka aw juguw bɔ yen ka aw juguw halaki.
8 I ka waati surunya, i hakili ka to layidu la, ka i ka kabako kɛwalew fɔ.
9 Min bɛ kisi, o ka halaki tasuma ka dimi fɛ. Mɔgɔ minnu bɛ mɔgɔw tɔɔrɔ, olu ka halaki.»
10 A' ye siya wɛrɛw kuntigiw kunkolow fara ɲɔgɔn kan, minnu b'a fɔ ko: «Mɔgɔ wɛrɛ tɛ anw kɔ.»
11 Yakuba ka kabilaw bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ ka u ciyɛn ta i ko kabini fɔlɔfɔlɔ.
12 Matigi, makari i tɔgɔ la mɔgɔw ni Israɛl, i ye minnu tɔgɔ da i den fɔlɔw la.
13 I ka makari kɛ Jerusalɛm, i ka dugu senuma, i ka lafiɲɛyɔrɔ.
14 I ka Siyɔn fa i ka kuma fɔlenw na, i ka mɔgɔw fa i ka nɔɔrɔ la.
15 I ye minnu sɔrɔ kabini fɔlɔfɔlɔ, i ka seereya kɛ olu ye, ka kiraw lawuli minnu tun bɛ i tɔgɔ la.
16 Minnu bɛ i makɔnɔ, i ka olu sara, i ka kiraw ka kɛ kantigiw ye.
17 Matigi, i ka jɔnw ka delili lamɛn, ka kɛɲɛ ni Aron ka dugawu ye i ka mɔgɔw kan, walisa dugukolo kan sigibagaw bɛɛ k'a dɔn ko e ye Matigi ye, Ala banbali.
18 Kɔnɔ bɛ dumuni bɛɛ dun, o bɛɛ n'a ta, dumuni kelen ka fisa ni tɔ kelen ye.
19 Sogo sogo suguya caman nɛnɛ dawolo la cogo min na.
20 Dusukun farigan bɛ gɛlɛya lase mɔgɔ ma.
21 Muso na cɛ bɛɛ minɛ, o bɛɛ n'a ta, denmuso kelen ka fisa ni tɔ kelen ye.
22 Muso cɛɲi bɛ ɲɛda ɲagali, cɛ tɛ foyi kanu ka tɛmɛ o kan.
23 Ni ɲumanya ni dususuma ni dusu saalo bɛ a nɛnkun na, a cɛ tɛ i ko cɛ tɔw.
24 Mɔgɔ min bɛ muso sɔrɔ, o bɛ kɛ bolofɛn ye, a bɛ i n'a fɔ a yɛrɛ dɛmɛ, ani a bɛ kɛ lafiɲɛ jɔlan ye.
25 Kogo tɛ yɔrɔ min na, nafolo bɛ tiɲɛ yen.
26 Jɔn bɛna a jigi da son dɔ kan min sigilen don koŋuman, min bɛ tɛmɛ dugu ni dugu cɛ? O cogo la, jɔn na da mɔgɔ la, so tɛ min fɛ, ni su bɛ taa yɔrɔ o yɔrɔ la?

CHAPTER 37

1 Teri bɛɛ b'a fɔ ko: «Ne fana ye a teri ye.»
2 Dusukasi tɛ fo ka se saya ma, ni a taamaɲɔgɔn ni a teri bɛ wuli ka taa a jugu ye wa?
3 E miiri jugu, i bɔra min ka dugukolo datugu ni nanbara ye?
4 Jɛɲɔgɔn dɔ bɛ yen min bɛ ɲagali a teri ka ɲɛtaa la, nka gɛlɛya waati la, a bɛna a kɛlɛ.
5 A terikɛ dɔ bɛ yen, o bɛ a terikɛ dɛmɛ kɔnɔbara ko la, ka bulon ta a jugu kama.
6 I kana ɲinɛ i teri kɔ i hakili la, i kana i hakili to a la i ka nafolo la.
7 Ladilikɛla bɛɛ bɛ laadilikan tanu. Nka dɔw bɛ yen minnu bɛ ladili kɛ u yɛrɛ ye.»
8 Aw k'aw yɛrɛ kɔlɔsi ladilikɛla la, ka kɔn k'a dɔn a mago bɛ min na. katuguni a na ladili kɛ a yɛrɛ ye. walisa a kana kalata da i kan.
9 I k'a fɔ i ye ko i ka sira ka ɲi.
10 Mɔgɔ min bɛ sigasiga i la, i kana ladili kɛ, i ka laadilikan dogo i keleyabaaw ma.
11 Aw kana ladili kɛ ni muso min magara a la, a keleya bɛ min na. aw kana kɛ ni siranbagatɔ ye kɛlɛko la; Jagokɛla fana tɛ fɛn falen-falen ko la; ani fana ni feereli sanbaga ye; A tɛ kɛ ni barika dali mɔgɔ keleyatɔ ye. Ni makaribali min bɛ maga ɲumanya la fana. Aw ni sɛgɛnbagatɔw fana tɛ baara si la. ani ni baarakɛla ye min bɛ baara la san kelen baara banbali kama; Aw kana u lamɛn ni baara caman kɛbaga ye.
12 I bɛ to ka to Ala ɲɛsiranbaga dɔ fɛ, i b'a dɔn ko a bɛ Matigi ka ci fɔlenw mara, min hakili bɛ bɛn i hakili ma, a na dusukasi i fɛ, ni kɔnɔtiɲɛ donna i la.
13 I yɛrɛ ka laadilikanw ka jɔ, katuguni mɔgɔ si tɛ kantigi ye i fɛ ka tɛmɛ o kan.
14 Tuma dɔw la, mɔgɔ delila k'a fɔ a ye ka tɛmɛ kɔlɔsilikɛla wolonwula kan, minnu sigilen bɛ sankanso sanfɛ.
15 Ka tɛmɛn o bɛɛ kan, i ka Kɔrɔtalenba deli ko a ka i ka sira ɲɛminɛ tiɲɛ na.
16 Hakilila ka to baara bɛɛ ɲɛ, ka laadilikan bila wale bɛɛ ɲɛ.
17 Fasokan2009-09_enterneti_kalanni.dis.html,#5417333 yeli ye dusukun yɛlɛma taamasyɛn ye .
18 Fɛn naani bɛ ye: ɲuman ni juguman, ɲɛnamaya ni saya.
19 Hakilitigi dɔ bɛ yen, a bɛ mɔgɔ caman kalan, nka nafa tɛ a yɛrɛ la.
20 Mɔgɔ dɔ bɛ yen min bɛ hakilitigiya jira kumaw la, ka kɔniya a la.
21 Matigi tɛ nɛɛma di a ma, katuguni hakilitigiya bɛɛ bɔra a la.
22 Dɔ wɛrɛ ye hakilitigi ye a yɛrɛ ma. Faamuyali denw bɛ tanu a da la.

23 Hakilitigi bɛ a ka mɔgɔw kalan. A ka faamuyali denw tɛ ban.
24 Hakilitigi na fa dugawu la. Minnu b'a ye, olu bɛɛ na a jate ɲagaliba ye.»
25 Mɔgɔ ka ɲɛnamaya donw bɛ se ka jate, nka Israɛl ka donw jate tɛ se ka jate.
26 Hakilitigi na nɔɔrɔ sɔrɔ a ka mɔgɔw cɛma, a tɔgɔ na to badaa.
27 Ne denkɛ, i ka i ni kɔrɔbɔ i ka ɲɛnamaya kɔnɔ, ka juguya ye a la, i kana o di a ma.»
28 Nafa tɛ fɛn bɛɛ la mɔgɔw bɛɛ bolo, fɛn bɛɛ tɛ diya mɔgɔ bɛɛ ye.
29 Aw kana aw yɛrɛ wasa fɛn duman si la, wa aw kana dumuni namara kojugu.
30 Dumuni damatɛmɛni bɛ na ni bana ye, dumuni caya na yɛlɛma ka kɛ kɔlɔlɔ ye.
31 Mɔgɔ caman halakira fɛn camanba de kosɔn. Nka min bɛ a janto a la, o bɛ a ka ɲɛnamaya janya.»

CHAPTER 38

1 Aw ka dɔgɔtɔrɔ bonya ni bonya ye min ka kan ni a ye, aw bɛ se ka baara minnu kɛ a la, katuguni Matigi de y'a da.
2 Kɛnɛya bɛ bɔ Kɔrɔtalenba la, a na bonya sɔrɔ masakɛ fɛ.
3 Dɔgɔtɔrɔ ka setigiya na a kun kɔrɔta.
4 Matigi ye furaw da ka bɔ dugukolo la. Hakilitigi tɛna u kɔniya.»
5 Ji ma diya ni jiri ye walisa a jogo ɲuman ka dɔn wa?
6 A ye seko di mɔgɔw ma, walisa u ka bonya a ka kabako kɛwalew la.
7 A bɛ mɔgɔw kɛnɛya ni o ɲɔgɔnna mɔgɔw ye, ka u ka tɔɔrɔw bɔ u la.
8 Furakɛla bɛ dumuni duman dila o suguw la. A ka kɛwalew tɛ ban. Hɛrɛ bɛ bɔ ale de la dugukolo bɛɛ kan.
9 Ne denkɛ, i kana i janto i ka bana na, nka i ka Matigi deli, a na i kɛnɛya.
10 I ka jurumu dabila, ka i bolow labɛn ka ɲɛ, ka i dusukun saniya ka bɔ kojugu bɛɛ la.
11 Aw ka dumuni duman di, ka mugu ɲuman hakili jigin. Aw ka saraka tuluma kɛ i n'a fɔ a tɛ kɛ cogo min na.
12 O kɔ, i ka yɔrɔ di dɔgɔtɔrɔ ma, katuguni Matigi de y'a da.
13 Waati dɔ bɛ yen, ɲɛtaa ɲuman bɛ u bolo.
14 U na Matigi deli fana ko a ka ɲɛtaa sɔrɔ o la, u bɛ min di walisa ka u ka ɲɛnamaya janya.
15 Min bɛ jurumu kɛ a Dabaga ɲɛ kɔrɔ, o ka bin dɔgɔtɔrɔ bolo.
16 Ne denkɛ, ɲɛji ka bɔ suw kan, ka kasi daminɛ i n'a fɔ i yɛrɛ tɔɔrɔla kosɛbɛ. ka tila k'a su datugu ka kɛɲɛ ni laada ye, i kana a sudon kɔ.
17 I ka kasi kosɛbɛ, ka kasi kosɛbɛ, ka kasi kɛ i ko a ka kan ni a ye cogo min na, ani tile kelen walima tile fila, walisa kojugu kana fɔ i ye.
18 Saya bɛ bɔ gɛlɛya de la, dusukun girinya bɛ fanga tiɲɛ.
19 Dusukasi bɛ to tɔɔrɔ la fana, faantanw ka ɲɛnamaya ye dusukun danga ye.
20 Aw kana gɛlɛya don aw dusukun na, ka o gɛn ka taa a dan na.
21 I kana ɲinɛ o kɔ, katuguni kɔsegin tɛ yen, i kana ko ɲuman kɛ a ye, nka i ka i yɛrɛ tɔɔrɔ.
22 I hakili to ne ka kiri ko la, katuguni i fana na kɛ ten. kunun ne fɛ, bi fana e fɛ.
23 Ni mɔgɔ salen lafiyalen don, a hakili ka to a la. Aw ka dusu saalo a kosɔn, ni a Ni bɔra a la.»
24 Kalanden ka hakilitigiya bɛ na ni lafiya waati ye.
25 A bɛ se ka hakilitigiya sɔrɔ cogo di, min bɛ sɛnɛfɛn minɛ, min bɛ waso bɔgɔdaga la, min bɛ misiw gɛn, min bɛ u ka baara kɛtaw la, ani min kuma bɛ misiw de kan?
26 A b'a hakili di ka forow dilan. wa a bɛ timinandiya ka misiw balo di u ma.
27 O cogo la, minisiri ni baarakɛla bɛɛ, minnu bɛ baara kɛ su ni tile.
28 Nɛgɛsotigi sigilen bɛ nɛgɛso da la ka nɛgɛ baara jateminɛ, tasuma lafiɲɛ bɛ a fari tiɲɛ, a bɛ kɛlɛ kɛ ni foro funteni ye ɲɛw bɛ a bɛ fɛn min dilan, o misali filɛ hali bi; a b'a hakili sigi k'a ka baara ban, k'a kɔlɔsi k'a jɛya ka dafa.
29 O cogo la, daga dilabaga sigilen bɛ a ka baara la, ka wotoro wuli ni a senw ye, o min bɛ a ka baara kɛ tuma bɛɛ, ka a ka baara bɛɛ kɛ jate la.
30 A bɛ bɔgɔ dila ni a bolo ye, ka a fanga biri a sen kɔrɔ. a b'a yɛrɛ di walasa k'a ɲɛminɛ; A b'a timinandiya ka foro saniya.
31 U bɛɛ bɛ u jigi da u bolo kan.
32 Ni ninnu tɛ yen, dugu si tɛ se ka sigi yen, u tɛna sigi u sago yɔrɔ la, u tɛna wuli ka jigin.
33 U man kan ka ɲini foroba ladili la, wa u man kan ka sigi sanfɛ jama la, u man kan ka sigi kiritigɛlaw ka sigilan kan, ka kiritigɛ kuma faamu, u tɛ se ka tilennenya ni kiritigɛ fɔ. U tɛna sɔrɔ ntalenw bɛ fɔ yɔrɔ min na.»
34 Nka u na diɲɛ cogoya mara, u nege bɛɛ bɛ u ka bololabaara la.

CHAPTER 39

1 Nka min b'a hakili di Kɔrɔtalenba ka sariya ma, ka miiri o sariya la, o na kɔrɔlenw bɛɛ ka hakilitigiya ɲini, ka kiraya kumaw dege.
2 A na mɔgɔ tɔgɔba dɔw ka kumaw mara, ntalen nɔgɔlenw bɛ yɔrɔ min na, a na kɛ yen fana.
3 A na kuma juguw gundo ɲini, ka dibi ntalenw dɔn.

4 A na baara kɛ mɔgɔba dɔw cɛma, ka a yɛrɛ jira kuntigiw ɲɛkɔrɔ. katuguni a ye ko ɲuman ni juguman kɔrɔbɔ mɔgɔw cɛma.»
5 A na a dusukun di joona Matigi ma min ye a da, ka Ala deli Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ, ka a da wuli delili la ka delili kɛ a ka jurumuw kosɔn.
6 Ni Matigiba b'a fɛ, a na fa hakilitigiya hakili la.
7 A na a ka laadilikanw ni a ka dɔnniyaw ɲɛminɛ, ka miiri a ka gundokow la.
8 A ye min kalan, a na o jira, a na waso Matigi ka layidu sariya la.
9 Mɔgɔ caman na a ka faamuyali tanu. Ni diɲɛ bɛ muɲu tuma min na, a tɛna bɔ yen. a hakilijigin tɛna bɔ, a tɔgɔ na ɲɛnamaya ka bɔ bɔnsɔn ni bɔnsɔn na.
10 Siyaw na a ka hakilitigiya jira, jama na a tanuli fɔ.
11 Ni a sara, a na tɔgɔ dɔ to yen min ka bon ni mɔgɔ ba kelen ye.
12 O bɛɛ n'a ta, ne ye miiri min na, ne bɛ se ka kuma wɛrɛ fɔ. katuguni ne falen bɛ i ko kalo falen waati.
13 Denmisɛn senumaw, aw ka ne lamɛn, ka falen i ko roso min bɛ falen foro baji da la.
14 Aw ka kasa duman di i ko wusulan, ka falen i ko lili, ka kasa ci ka tanuli dɔnkili da, ka Matigi tanu a ka kɛwalew bɛɛ la.
15 A' ye a tɔgɔ bonya ka a tanuli jira ni aw dawolo dɔnkiliw ni fɔlikanw ye, ka a tanu nin cogo la.
16 Matigi ka kɛwalew bɛɛ ka ɲi kosɛbɛ, a mana fɛn o fɛn fɔ, o na kɛ a waati la.
17 Mɔgɔ si tɛ se k'a fɔ ko: «Nin ye mun ye?» mun de y' o ye ? Katuguni waati bɛnnen na, u bɛɛ na ɲini.
18 Fɛn o fɛn ka di a ye, o bɛ kɛ a ka ci fɔlen de la. Mɔgɔ si tɛ se ka bali, tuma min na a bɛna kisi.
19 Hadamadenw bɛɛ ka kɛwalew bɛ a ɲɛ kɔrɔ, foyi tɛ se ka dogo a ɲɛ kɔrɔ.
20 A bɛ yeli kɛ kabini badaa fo badaa. Kabako foyi tɛ a ɲɛ kɔrɔ.
21 Mɔgɔ man kan k'a fɔ ko: «Nin ye mun ye?» mun de y' o ye ? katuguni a ye fɛn bɛɛ dilan u nafa kama.»
22 A ka dugawu ye dugukolo jalen datugu i n'a fɔ baji, ka ji kɛ a la i ko sanjiba.
23 A ye ji yɛlɛma ka kɛ kɔgɔ ye cogo min na, siyaw na a ka diminya sɔrɔ o cogo la.
24 A ka siraw jɛlen don cogo min na yɔrɔ senumaw ɲɛkɔrɔ. O cogo kelen na, u ye kuncɛbaya kɛ mɔgɔ juguw ye.»
25 Fɛn ɲumanw ye fɛn ɲumanw ye minnu dabɔra kabini fɔlɔfɔlɔ.
26 Fɛn minnu bɛ hadamaden ka ɲɛnamaya bɛɛ kɛ, olu ye ji ni tasuma ni nɛgɛ ni kɔgɔ ni malomugu ni mɔni ni nɔnɔ ni rezɛn joli ni tulu ni finiw ye.
27 Nin kow bɛɛ bɛ kɛ Ala ɲɛsiranbagaw ka ɲumanya de kama, o cogo la, u bɛ kɛ kojugukɛlaw ye.
28 Jinɛw bɛ yen minnu dabɔra waleɲumandɔn kama. halakili waati la, u b'u ka fanga bɔn, ka u dabɔbaa ka diminya dusu saalo.
29 Tasuma ni sanbɛlɛ ni kɔngɔ ni saya, olu bɛɛ dabɔra waleɲumandɔn kama.
30 Kungosogow ɲinw, ani kɔnɔsogoninw, saw ani npan minnu bɛ mɔgɔ juguw ɲangi fo ka se halakili ma.
31 U na ɲagali a ka ci fɔlen kosɔn, u na labɛn dugukolo kan, ni mago bɛ u la. Ni u ka waati sera, u tɛna a ka kuma tiɲɛ.»
32 O de y'a to kabini fɔlɔfɔlɔ, ne tun b'a fɛ ka miiri o kow la.
33 Matigi ka kɛwalew bɛɛ ka ɲi.
34 O la sa, mɔgɔ tɛ se k'a fɔ ko: «Nin ka jugu ka tɛmɛ o kan.»
35 O de kosɔn aw ka Matigi tanu ni aw dusukun bɛɛ ni aw da bɛɛ ye, ka Matigi tɔgɔ tanu.

CHAPTER 40

1 Tɔgɔba dabɔra mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ye, jɔn girinman bɛ Hadama denw kan, k'a ta u ka bɔ u ba kɔnɔ don min na, fo ka se u kɔsegin don min na fɛn bɛɛ ba fɛ.
2 U bɛ miiri ko nataw la, ani saya don, o bɛ u hakili ɲagami, ka siran bila u dusukun na.
3 Min sigilen bɛ nɔɔrɔ masasigilan kan, ka se mɔgɔ majiginlen ma dugukolo ni buguri la.
4 Ka bɔ fini bulama ni masafugulan donbaga la, ka taa bila fini donlen na.
5 Dimi ni keleya, tɔɔrɔ ni lafiyabaliya, saya siranya ni dimi ni sɔsɔli, ani lafiɲɛ waati la a ka dilan kan, a ka su sunɔgɔ bɛ a ka dɔnniya yɛlɛma.
6 A ka lafiɲɛ dɔɔnin walima foyi tɛ, o kɔfɛ, a bɛ sunɔgɔ la, i n'a fɔ kɔlɔsili don, a bɛ jɔrɔ a dusukun yeli la, i n'a fɔ a kisilen don kɛlɛ la.
7 Ni fɛn bɛɛ lafiyalen don, a kununna, a bɛ kabakoya ko siran tun tɛ foyi ye.
8 O ko suguw bɛ kɛ farisogo bɛɛ la, hadamadenw ni baganw bɛɛ la, o ka ca ni jurumutw ye siɲɛ wolonwula.
9 Saya ni jolibɔn, kɛlɛ ni npan, balawu ni kɔngɔ ni tɔɔrɔ ani bugɔli.
10 O fɛnw dabɔra mɔgɔ juguw de kama, sanjiba nana olu de kosɔn.
11 Dugukolo kan fɛnw bɛɛ na kɔsegin dugukolo kan.
12 Nafolo ni tilenbaliya bɛɛ na bɔ yen.
13 Tilenbaliw ka nafolo na ja i ko baji, u na tunun ni mankan ye, i n'a fɔ sanpɛrɛnkanba.
14 Ka a bolo da wuli tuma min na, a na ɲagali.

15 Ala ɲɛsiranbali denw tɛna bolo caman bɔ, nka u bɛna kɛ i n'a fɔ jirisun nɔgɔlenw farakurun gɛlɛn kan.
16 Binjugu min falen bɛ ji bɛɛ la ani baji da la, o na sama bin bɛɛ ɲɛkɔrɔ.
17 Nakɔ caman bɛ i ko nakɔ min bɛ den kosɛbɛ, makari bɛ to badaa.
18 Ka baara kɛ ka wasa mɔgɔ bolofɛnw na, o ye ɲɛnamaya duman ye.
19 Denmisɛnw ni dugu jɔli bɛ to cɛ tɔgɔ la, nka muso jalakibali jate bɛ tɛmɛ u fila bɛɛ kan.
20 Diwɛn ni fɔlikan bɛ dusukun nisɔndiya, nka hakilitigiya kanuya ka bon u fila bɛɛ la.
21 Pipe ni zaburu bɛ dɔnkili duman kɛ, nka kan duman bɛ u fila bɛɛ sanfɛ.
22 I ɲɛ b'a fɛ ka nɛɛma ni cɛɲi nege don a la, nka a ka ca ni ɲɔ fila bɛɛ ye k'a sɔrɔ a falen don.
23 Teri ni taamaɲɔgɔn tɛ ɲɔgɔn sɔrɔ abada, nka muso ni a cɛ bɛ san fɛ.
24 Balimaw ni dɛmɛ bɛ gɛlɛya waati kɛlɛ.
25 Sanu ni warijɛ bɛ sen jɔ.
26 Nafolo ni barika bɛ mɔgɔ dusukun kɔrɔta, nka Matigi ɲɛsiran ka bon u fila bɛɛ la.
27 Matigi ɲɛsiran ye nakɔ ye min bɛ den caman kɛ, a bɛ a datugu ka tɛmɛ nɔɔrɔ bɛɛ kan.
28 Ne denkɛ, i kana delilikɛla ka ɲɛnamaya kɛ. sabu a ka fisa ka sa ka tɛmɛ delili kan.
29 Mɔgɔ min bɛ mɔgɔ wɛrɛ ka tabali kan, o ka ɲɛnamaya tɛ jate ɲɛnamaya kelen ye. katuguni a bɛ a yɛrɛ nɔgɔ ni mɔgɔ wɛrɛw ka dumuni ye, nka hakilitigi min lamɔna koŋuman, o na a yɛrɛ kɔlɔsi o la.
30 Delili ka di maloyabali da la, nka tasuma na jeni a kɔnɔbara la.

CHAPTER 41

1 E saya, i hakili jigin ka jugu kosɛbɛ mɔgɔ min bɛ balo lafiya la a bolofɛnw na, foyi tɛ min bolo ka a tɔɔrɔ, ka ɲɛtaa sɔrɔ fɛn bɛɛ la sogo!
2 E saya, i ka kiritigɛ ka di dɛsɛbagatɔ ye, ani min fanga dɔgɔyara, min bɛ sisan waati laban na, ani min bɛ tɔɔrɔ fɛn bɛɛ la, ani min jigi tigɛlen don, ka muŋuli tiŋɛ!
3 I kana siran saya jalaki ɲɛ, i hakili ka to olu la minnu kɛra ka kɔn i ɲɛ, ani minnu nana o kɔfɛ. sabu nin ye Matigi ka kuma ye farisogo bɛɛ kan.»
4 Mun na i bɛ Kɔrɔtalenba diyagoya kɛlɛ? ɲininkali si tɛ kaburu kɔnɔ, n'i ye san tan kɛ, walima san kɛmɛ, walima san ba kelen.
5 Jurumukɛlaw denw ye den haramulenw ye, ani minnu bɛ Ala ɲɛsiranbaliw sigiyɔrɔ dɔn.
6 Jurumutw denw ka ciyɛn na halaki, u bɔnsɔnw na mafiŋɛya banbali.
7 Denmisɛnw na ŋunan fa Ala ɲɛsiranbali la, katuguni u na mafiŋɛya a kosɔn.
8 Bɔnɛ bɛ aw ye, Ala ɲɛsiranbaliw, minnu ye Ala Kɔrɔtalenba ka sariya bila! Ni aw cayara, o na kɛ aw halakili ye.
9 Ni aw bangera, aw na bange danga la, ni aw sara, danga na kɛ aw niyɔrɔ ye.
10 Dugukolo kan mɔgɔw bɛɛ na kɔsegin dugukolo kan.
11 Mɔgɔw ka dusukasi bɛ u farikolo de la, nka jurumutɔw tɔgɔ jugu na bɔ yen.
12 I ka i tɔgɔ jate. katuguni o bɛna to i fɛ ka tɛmɛ sanu nafoloba ba kelen kan.»
13 Ɲɛnamaya ɲuman bɛ tile damadɔ bɔ, nka tɔgɔ ɲuman bɛ to badaa.
14 Ne denw, aw ka kololi kɛ hɛrɛ la, hakilitigiya dogolen ni nafolo min tɛ ye, nafa jumɛn bɛ u fila bɛɛ la?
15 Mɔgɔ min bɛ a ka hakilintanya dogo, o ka fisa ni mɔgɔ ye min bɛ a ka hakilitigiya dogo.
16 O de kosɔn aw ka maloya ka kɛɲɛ ni ne ka kuma ye, katuguni a man ɲi ka maloya bɛɛ mara. a ma sɔn fana fɛn bɛɛ la pewu.
17 Aw ka maloya jatɔya la aw fa ni aw ba ɲɛkɔrɔ.
18 Jurumu min kɛra kiritigɛla ni kuntigi ɲɛkɔrɔ. tilenbaliya ko la jɛkulu ni jama ɲɛkɔrɔ; ka tilenbaliya kɛ i jɛɲɔgɔn ni i teri ɲɛkɔrɔ;
19 Sonyali ko la i sigilen bɛ yɔrɔ min na, ani Elohim ka tiŋɛ ni a ka layidu ta fan fɛ. ka i jigi da sogo kan ni i kɔkili ye. ani ka mɔgɔw mafiŋɛya ka di ni ta;
20 Minnu bɛ i fo i makun. ani ka jatɔmuso dɔ filɛ.
21 I ka i ɲɛda mabɔ i somɔgɔw la. walima ka tilayɔrɔ walima nilifɛn dɔ ta ka bɔsi a la; walima ka cɛ wɛrɛ muso filɛ.
22 Walima a ka baarakɛmuso degun kojugu, a kana gɛrɛ a ka dilan na. walima kuma minnu bɛ mɔgɔ kɔrɔfɔ teriw ɲɛkɔrɔ; I kɛlen kɔ ka nili kɛ, i kana kɔrɔfɔ.
23 I ye min mɛn, i bɛ segin o kan, k'a fɔ kokura. ani gundo jirali ko la.
24 O cogo la, i na maloya tiŋɛ na ka nɛɛma sɔrɔ mɔgɔw bɛɛ ɲɛ na.

CHAPTER 42

1 I kana maloya o kow la, i kana sɔn mɔgɔ si ka jurumu kɛ o la.
2 Kɔrɔtalenba ka sariya ni a ka layidu ta fan fɛ. ani kiri ko la walisa ka jo di Ala ɲɛsiranbaliw ma.
3 I ka jate kɛ i jɛɲɔgɔnw ni i taamaɲɔgɔnw fɛ. walima teriw ka ciyɛn nilifɛn;
4 Ka ɲɛsin balansi ni girinya tigitigi ma; walima ka caman walima dɔɔnin sɔrɔ;

5 Jagokɛlaw ka feereli min tɛ u janto u la. ka denmisɛnw latilenni caman kɛ; ani ka baaraden jugu kɛrɛ kɛ joli ye.
6 Muso jugu bɛ yɔrɔ min na, o ye ko ɲuman ye. Aw ka aw da tugu, bolo caman bɛ yɔrɔ min na.
7 A' ye fɛn bɛɛ lase u hakɛ ni u girinya la. I bɛ fɛn minnu di, walima i bɛ minnu sɔrɔ, i ka olu bɛɛ sɛbɛn.
8 I kana maloya ka hakilintanw ni hakilintanw ni mɔgɔkɔrɔbaw ladɔnniya minnu bɛ kɛlɛ kɛ ni denmisɛnninw ye.
9 Fa bɛ kunun denmuso kosɔn, k'a sɔrɔ mɔgɔ si t'a dɔn. A ladonni bɛ sunɔgɔ bɔ a la. A furula, walisa u kana a koniya.
10 A ka npogotigiya la, walisa a kana nɔgɔ ka kɔnɔ ta a fa ka so. Cɛ fana b'a fɛ, walisa a kana kɛwale jugu kɛ. A furula tuma min na, walisa a kana kɛ denntan ye.»
11 I ka denmuso maloyabali kɔlɔsi, walisa a kana i kɛ i juguw ka nisɔndiya ye, ka i kɛ i juguw ka kuma ye, ka i tɔgɔ tiɲɛ jama cɛma, ka i maloya jama ɲɛ kɔrɔ.
12 Aw kana farikolo bɛɛ cɛɲi filɛ, aw kana sigi musow cɛma.
13 Ntumu bɛ bɔ finiw na, juguya bɛ bɔ musow la.
14 Cɛ ka ɲɛmajɔ ka fisa ni muso bonyalen ye, ne b'a fɔ muso min bɛ maloya ni maloya lase mɔgɔ ma.
15 Ne hakili bɛ Matigi ka kɛwalew la sisan, ka ne ye fɛn minnu ye, ne bɛna olu fɔ.
16 Tile min bɛ yeelen bɔ, o bɛ fɛn bɛɛ filɛ, o baara falen bɛ Matigi nɔɔrɔ la.
17 Matigi ma fanga di mɔgɔ senumaw ma u k'a ka kabako kɛwalew bɛɛ fɔ, Sebaayabɛɛtigi ye minnu sigi sen kan, walisa fɛn o fɛn bɛ yen, o ka sabati a nɔɔrɔ kama.
18 A bɛ fɛn jugumanw ni dusukunw ɲini, ka u ka nanbarakow jateminɛ, katuguni Matigi bɛ fɛn minnu dɔn, a bɛ diɲɛ taamasyɛnw ye.
19 A bɛ ko tɛmɛnenw ni ko nataw fɔ, ka fɛn dogolenw sennakow jira.
20 Hakilina si tɛ bɔ a la, kuma si dogolen tɛ a la.
21 A ye a ka hakilitigiya kɛwale ɲumanw masiri, a bɛ kabini badaa fo badaa.
22 A ka kɛwalew bɛɛ ka di dɛ! ani walisa mɔgɔ ka se ka yeli kɛ fo ka se tasuma ma.
23 O kow bɛɛ bɛ balo ka to badaa-badaa nafa bɛɛ la, u bɛɛ bɛ kan minɛ.
24 Fɛn bɛɛ ye fila ye ɲɔgɔn kɛlɛ.
25 Fɛn kelen bɛ mɔgɔ ɲuman sabati walima fɛn wɛrɛ.

CHAPTER 43

1 Sanfɛla kuncɛbaya, sankolo jɛlen, sankolo cɛɲi, n'a ka nɔɔrɔ jirali.
2 Tile bɔra tuma min na, a bɛ kabako fɔlifɛn dɔ fɔ a bɔtɔ, Kɔrɔtalenba ka baara.
3 Tilelafana fɛ, a bɛ jamana ja, jɔn bɛ se ka a funteni jenilen muɲu?
4 Mɔgɔ min bɛ foro fiyɛ, o bɛ funteni baara kɛ, nka tile bɛ kuluw jeni ka tɛmɛ o kan siɲɛ saba. tasuma-fiɲɛ fiyɛli, ka yeelenbɔlanw ci, o bɛ ɲɛw fiyɛ.
5 Matigi min y'a da, o ka bon. A ka ci fɔlen bɛ boli teliya la.»
6 A ye kalo fana kɛ baara ye a waati la waati fɔli ye, ani diɲɛ taamasyɛn.
7 Seliw taamasyɛn bɛ bɔ kalo la, yeelen min bɛ dɔgɔya a dafalenya la.
8 Kalo bɛ wele a tɔgɔ la, a bɛ bonya kabako la a ka yɛlɛma cogo la, a kɛra sankolola kɛlɛbolow ka baarakɛminɛn ye, a bɛ yeelen bɔ sankolo la.
9 Sankolo cɛɲi, dolow nɔɔrɔ, fini min bɛ yeelen bɔ Matigi ka yɔrɔbaw la.
10 Elohim ka ci fɔlen kɔ, u na jɔ u ka sigicogo la, u tɛna sɛgɛn abada u ka kɔrɔsili la.
11 A' ye sanji filɛ, ka a dabɔbaa tanu. a cɛ ka ɲi kosɛbɛ a yeelen na .
12 A bɛ sankolo lamini ni nɔɔrɔma ye, Kɔrɔtalenba bolow y'a kɔrɔta.
13 A ka ci fɔlen fɛ, a bɛ nɛnɛ bɔ a nɔ na, ka a ka kiritigɛ sanpɛrɛnw ci teliya la.
14 Nafolo bɛ dayɛlɛ o de sababu fɛ, sankaba bɛ pan i ko kɔnɔw.
15 A ka sebaayaba fɛ, a bɛ sankaba sabati, sanbɛlɛw bɛ kari.
16 A ɲɛ na, kuluw bɛ yɛrɛyɛrɛ, saheli fiɲɛ bɛ ci a sago la.
17 Sanpɛrɛnkan mankan bɛ dugukolo yɛrɛyɛrɛ.
18 Ɲɛ bɛ kabakoya a finman cɛɲi na, dusukun bɛ kabakoya a sanji fɛ.
19 A bɛ nɛnɛba bɔn dugukolo kan i n'a fɔ kɔgɔ.
20 Ni worodugu fiɲɛ nɛnɛba bɛ ci, ka ji jalen ka kɛ jikuru ye, o bɛ to ji lajɛyɔrɔ bɛɛ la, ka ji don i n'a fɔ barajuru.
21 A bɛ kuluw jeni, ka kungokolo jeni, ka bin jeni i ko tasuma.
22 Bɛɛ fura min bɛ yen sisan, o ye sisi ye min bɛ na joona, nɛnɛ min bɛ na funteni kɔfɛ.
23 A ka laadilikan fɛ, a bɛ dugukolo juguw dusu saalo, ka gunw turu o kɔnɔ.
24 Kɔgɔji kan minnu bɛ kurunba kɔnɔ, olu bɛ o farati fɔ. Ni an y'o mɛn ni an tulo ye, an bɛ kabakoya o la.
25 Katuguni kabako kɛwalew bɛ kɛ o kɔnɔ, bagan suguya bɛɛ ani balema suguya bɛɛ.
26 U laban bɛ ɲɛ sɔrɔ ale de fɛ, fɛn bɛɛ bɛ sigi a ka kuma de barika la.
27 An bɛ se ka kuma caman fɔ, nka an ka dɔgɔ.
28 An na se ka a bonya cogo di? katuguni a ka bon ka tɛmɛ a ka kɛwalew bɛɛ kan.»

29 Matigi ka jugu, a ka bon kosɛbɛ, a ka sebaaya ye kabako ye.
30 Ni aw bɛ nɔɔrɔ da Matigi kan tuma min na, aw ka a kɔrɔta i seko bɛɛ la. Katuguni hali bi, a na tɛmɛn a dan kan. sabu aw tɛ se ka taa yɔrɔ jan abada.»
31 Jɔn de y'a ye walisa k'a fɔ an ye? Jɔn bɛ se k'a bonya i n'a fɔ a bɛ cogo min na?
32 Fɛn minnu ka bon ni ninnu ye, olu dogolen bɛ hali bi, katuguni an ye a ka kɛwale damadɔw de ye.
33 Matigi ye fɛn bɛɛ da. A ye hakilitigiya di Ala ɲɛsiranbagaw ma.»

CHAPTER 44

1 An ka mɔgɔ tɔgɔba dɔw tanu sisan, ani an bɛnbaw minnu ye an bange.
2 Matigi ye nɔɔrɔba lase mɔgɔw ma a ka sebaaya barika la kabini fɔlɔfɔlɔ.
3 Mɔgɔ minnu tun bɛ kuntigiya kɛ u ka masaya kɔnɔ, olu minnu tɔgɔ bɔra u ka sebaaya la, u tun bɛ laadilikan di u ka faamuyali fɛ, ka kiraya kumaw fɔ.
4 Jama ɲɛmɔgɔw bɛ bɛn jama ma u ka laadilikanw fɛ, u ka kalan dɔnniya fɛ, u ka cikanw ye hakilitigiw ni kuma fɔlenw ye.
5 I n'a fɔ dɔnkilida dɔnkiliw dɔnni, ani tɛmɛsiraw kalanni sɛbɛnni na:
6 Nafolotigi minnu labɛnna ni seko ye, u sigilen bɛ hɛrɛ la u sigiyɔrɔw la.
7 O mɔgɔw bɛɛ bonyalen don u bɔnsɔnw na, u ka waatiw nɔɔrɔ tun don.
8 Mɔgɔ dɔw bɛ yen minnu ye tɔgɔ to u kɔ, walisa u ka tanuliw ka fɔ.
9 Dɔw fana bɛ yen, hakilijigin tɛ minnu na. minnu halakira, i n'a fɔ u ma deli ka halaki; ani u bɛ kɛ i n'a fɔ u ma deli ka bange; ani u denw fana u kɔfɛ.
10 Nka olu tun ye makarikɛlaw ye, ɲinɛ ma ɲinɛ u ka tilennenya kɔ.
11 U bɔnsɔn na to ciyɛn ɲuman ye tuma bɛɛ, u denw bɛ layidu kɔnɔ.
12 U bɔnsɔnw ni u denw bɛ jɔ u kosɔn.
13 U bɔnsɔn na to badaa, u nɔɔrɔ tɛna bɔ yen.
14 U suw su donna hɛrɛ la. Nka u tɔgɔ bɛ balo badaa-badaa.»
15 Jama na u ka hakilitigiya fɔ, jama na u ka tanuli jira.
16 Henɔki diyara Matigi ye, a kɛra nimisa misali ye bɔnsɔn bɛɛ fɛ.
17 Nuhun sɔrɔla mɔgɔ dafalen ni tilennenya la. diminya waati la, a minɛna diɲɛ sɔngɔ nɔ na; o de kosɔn a tora i ko mɔgɔ tolen dɔ dugukolo kan, sanjiba nana tuma min na.
18 Layidu banbali tara a fɛ, ko farisogow bɛɛ kana halaki tun sanjiba fɛ.
19 Ibrahima tun ye mɔgɔ caman faba ye.
20 A ye Kɔrɔtalenba ka sariya mara ka layidu ta a ni a cɛ. A sɛgɛsɛgɛra tuma min na, a sɔrɔla kantigi ye.
21 O de y'a to a y'a hakili sigi ni kalili ye ko a na duba siyaw ye a bɔnsɔn na, ko a bɛna a caya i ko dugukolo buguri, ka a bɔnsɔn kɔrɔta i ko dolow, ka u bila ka ciyɛn ta ka bɔ kɔgɔji la ka taa kɔgɔji wɛrɛ la. K'a ta baji la fo ka taa a bila dugukolo dankan na.
22 O cogo kelen na, a ye dugawu ni layidu sigi Yakuba kunkolo kan a fa Ibrahima kosɔn. A sɔnna a ma a ka dugawu la, ka ciyɛn di a ma, k'a niyɔrɔ tila; a y'u fara kabila tan ni fila cɛ.

CHAPTER 45

1 A ye makarikɛla dɔ labɔ a kɔnɔ, min ye diya sɔrɔ farisogo bɛɛ ɲɛ na, o ye Musa ye, Ala ni mɔgɔw ka kanulen.
2 A y'a kɛ i ko mɔgɔ senuma nɔɔrɔmaw, k'a bonya fo a juguw y'u jɔ a ɲɛsiran fɛ.
3 A ka kumaw fɛ, a ye kabakow dabila, ka a nɔɔrɔ kɛ masakɛw ɲɛ na, ka ci fɔ a ye a ka mɔgɔw ye, ka a nɔɔrɔ dɔ jira a la.
4 A ye Yesu saniya a ka dannabaliya ni a ka dususuma la, ka a sugandi ka bɔ mɔgɔw bɛɛ cɛma.
5 A y'a kan mɛn, ka na n'a ye sankaba dibi la, ka ci fɔ a ye a ɲɛda la, ɲɛnamaya ni dɔnniya sariya, walisa a ka Yakuba kalan a ka layidu talenw na, ka Israɛl kalan a ka kiritigɛlaw la.
6 A ye Aron kɔrɔta, ale bɔɲɔgɔnko cɛ senuma, a balimakɛ, Levi kabila la.
7 A ye layidu banbali tara a fɛ, ka sarakalasebaaya di a ma jama cɛma. a y'a cɛɲi ni fini cɛɲiw ye, ka nɔɔrɔ fini don a la.
8 A ye nɔɔrɔ dafalen da a kan. A y'a barika bonya ni fini ɲumanw ye, ni bɔrɔw ye, ni fini jan ani efod ye.
9 A y'a lamini ni gerenadiw ni sanu bɛlɛki caman ye a lamini na, walisa a taatɔ mankan dɔ ka bɔ Alabatosoba kɔnɔ, ka kɛ hakilijigin ye a ka mɔgɔw denw ye.
10 Ni fini senuma don, sanu ni siliki bulu ni bulama, o ye finidilan baara ye, ni kiri disilan ye, ani Urim ni Tumim.
11 Namaratɔ ka baara ye ni bilen bilenman tigɛlen ye, kabakurun sɔngɔ gɛlɛnw ye minnu dilalen don i n'a fɔ taamasiyɛnw, ka kɛ sanu la, biye dilabaga ka baara ye, sɛbɛn min jalen don hakilijigin kama, ka kɛɲɛ ni Israɛl kabilaw hakɛ ye.
12 A ye sanu masafugulan dɔ sigi sanubɔlan kan, senuya sɛbɛnnen bɛ min kɔnɔ, bonya masirifɛn, baara sɔngɔ gɛlɛn, ɲɛ negew, ɲuman ni cɛɲi.
13 O ɲɔgɔn si tun tɛ a ɲɛkɔrɔ, dunan si tun tɛ u don abada, fo a denw ni a denw denw dɔrɔn.

14 U ka sarakaw ka kan ka ban don o don siɲɛ fila tuma bɛɛ.
15 Musa ye a senuma senuma ka tulu senuma kɛ a la. ka duba jama ye a tɔgɔ la.
16 A y'a sugandi ka bɔ mɔgɔ ɲɛnamaw bɛɛ cɛma walisa ka saraka bɔ Matigi ye, wusulan ni kasa duman, ka kɛ hakilijigin ye, walisa ka bɛn don a ka mɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ.
17 A ye a ka ci fɔlenw ni fanga di a ma kiritigɛlaw ka sariyaw la, walisa a ka Yakuba kalan seereyaw la, ka Israɛl ladɔnniya a ka sariyaw la.
18 Dunanw ye jɛkafɔ kɛ a kama k'a tɔgɔ tiɲɛ kungokolon kɔnɔ, hali Datan ni Abiron ka cɛw ani Kɔri jama.
19 Matigi y'o ye, a ma diya a ye, a ka diminya kosɔn, a ye kabakow kɛ u la, ka u faga ni tasuma ye.
20 Nka a ye Aron bonya ka taa a fɛ, ka ciyɛn di a ma, ka den fɔlɔw tila a ye. Kɛrɛnkɛrɛnnenya la, a ye nbuuru caman labɛn.
21 Matigi ye saraka minnu di ale ni a bɔnsɔn ma, u bɛ olu dɔ dun.
22 O bɛɛ n'a ta, ciyɛn si tun t'a la jamana kɔnɔ, a niyɔrɔ si tun tɛ a la jama cɛma.
23 A nɔɔrɔ sabanan ye Eleazar denkɛ Finɛsi ye, katuguni a timinandiya tun bɛ Matigi ɲɛsiran na, ka jɔ ni dusu ɲuman ye.
24 O de y'a to hɛrɛ layidu tara ni a ye, ko a ka kɛ yɔrɔ senuma ni a ka mɔgɔw kuntigi ye, ka sarakalasebaaya bonya sɔrɔ ale n'a bɔnsɔnw na fo abada.
25 Layidu min tara Jese denkɛ Dawuda fɛ, Juda kabila la, ko masakɛ ka ciyɛn ka kɛ a bɔnsɔnw dɔrɔn ta ye.
26 Ala ka hakilitigiya di aw ma aw dusukun na ka kiri tigɛ a ka mɔgɔw kan tilennenya la, walisa u ka ko ɲumanw kana ban, u nɔɔrɔ ka to fo abada.

CHAPTER 46

1 Yesu denkɛ Nave tun ye jagɛlɛya ye kɛlɛw la, a kɛra Musa nɔnabila ye kiraya kumaw la, a tɔgɔ bonyalen don Ala ka mɔgɔ sugandilenw kisili kama, ka jugu minnu wulila u kama, olu hakɛ ta. walisa a ka Israɛl bila u ka ciyɛn na.»
2 A y'a bolow kɔrɔta k'a ka npan kɔrɔta dugubaw kama, a nɔɔrɔ tun ka bon kosɛbɛ dɛ!
3 Jɔn de jɔlen tora a ɲɛkɔrɔ ten? sabu Matigi yɛrɛ de nana n'a juguw ye a ma.
4 Tile ma kɔsegin a cogo la wa? ani tile kelen janya tun tɛ tile fila bɔ wa?
5 A ye Matigi Kɔrɔtalenba wele tuma min na juguw y'a digi a fan bɛɛ fɛ. Matigiba y'a lamɛn.
6 A ye kɛlɛ kɛ siyaw kan ni fanga barikama sanbɛlɛw ye, ka kɛlɛ kɛbagaw halaki Bɛti-ɔrɔn jigintɔ, walisa siyaw ka u fanga bɛɛ dɔn, katuguni a ye kɛlɛ kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ , a tugura Sebaayabɛɛtigi kɔ.
7 Musa ka waati la, a ni Jefune denkɛ Kaleb ye makari baara kɛ, o la, u ye jama kɛlɛ, ka jama bali ka jurumu kɛ, ka mɔgɔ juguw ka ŋunuŋunukanw dusu saalo.
8 Mɔgɔ ba kɛmɛ wɔɔrɔ minnu tun bɛ senna, olu fila maralen don walisa k'u lase ciyɛn ma, fo ka se jamana ma, nɔnɔ ni mɔni bɛ woyo jamana min na.
9 Matigi ye fanga di Kaleb fana ma, o min tora a fɛ fo ka se a kɔrɔbayali ma.
10 O cogo la Israɛldenw bɛɛ k'a ye ko a ka ɲi ka tugu Matigi kɔ.
11 Kiiritigɛlaw ko la, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ tɔgɔ, minnu dusukun ma taa jatɔya la, wa u ma bɔ Matigi la, u hakili ka kɛ duba ye.
12 U kolow ka falen ka bɔ u nɔ na, ka bonya da minnu kan, olu tɔgɔ ka to u denw kan.
13 Matigi ka kira Samuyɛli, a Matigi kanulen, a ye masaya sigi, ka kuntigiw mun a ka mɔgɔw kun na.
14 A ye kiri tigɛ jama kan Matigi ka sariya barika la, Matigi ye Yakuba bonya.
15 A ka kantigiya de y'a to a kɛra kira sɛbɛ ye, a ka kuma fɛ, a dɔnna ko a ye kantigi ye yeli la.
16 A ye Matigi barikama wele tuma min na a juguw y'a digi a fan bɛɛ fɛ, tuma min na a ye sagaden sin di a ma.
17 Matigi ye sanpɛrɛn bɔ sankolo la ka a kan mɛn ni mankanba ye.
18 A ye Tirikaw kuntigiw ni Filisitikaw kuntigiw bɛɛ halaki.
19 Sani a ka sunɔgɔ jan kɛ, a ye sɔsɔli kɛ Matigi n'a ka mɔgɔ munnen ɲɛ kɔrɔ ko: «Ne ma mɔgɔ si ka nafolo ta fo sanbara.»
20 A salen kɔfɛ, a ye kiraya kɛ ka a laban jira masakɛ la, ka a kan kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan kiraya la, walisa ka jama ka juguya ban.

CHAPTER 47

1 O kɔfɛ, Natan wulila ka kiraya kɛ Dawuda ka waati la.
2 Tuluma bɛ bɔ hɛrɛ saraka la cogo min na, Dawuda sugandira Israɛl bɔnsɔnw cɛma ten.
3 A tun bɛ tulon kɛ ni warabilenw ye i n'a fɔ denmisɛnninw, ani ursiw tun bɛ tulon kɛ i ko sagadenw.
4 A ma cɛkɔrɔba dɔ faga k'a sɔrɔ a tun ka dɔgɔ wa? A ma maloya bɔ jama la tuma min na a y'a bolo kɔrɔta ni kabakurun ye min tun bɛ bɔgɔdaga kɔnɔ, ka Goliyati ka yɛrɛbonya gosi wa?
5 A ye Matigi Kɔrɔtalenba wele. A ye fanga di a kininbolo ma ka o kɛlɛcɛ barikama faga, ka a ka mɔgɔw ka buru jɔ.

6 Jama y'a bonya ni məgɔ ba tan ye, ka a tanu Matigi ka dubaw la, k'a sababu kɛ a ye nɔɔrɔ masafugulan di a ma.
7 A ye a juguw halaki fan bɛɛ fɛ, ka a juguw lase Filisitikaw ma, ka u ka buruburuw kari fo ka na se bi ma.
8 A ka kɛwalew bɛɛ la, a ye Kɔrɔtalen Senuman tanu ni nɔɔrɔ kumaw ye. a ye dɔnkiliw da ni a dusukun bɛɛ ye, ka a dabɔbaa kanu.
9 A ye dɔnkilidalaw fana bila sarakabɔlan ɲɛfɛ, walisa u ka dɔnkili duman fɔ u kan fɛ, ka tanuli dɔnkili da don o don u ka dɔnkiliw la.
10 A ye u ka seliw cɛɲi, ka seli waatiw labɛn fo ka se a laban ma, walisa u ka a tɔgɔ senuma tanu, ka Alabatosoba mankan bɔ sɔgɔma.
11 Matigi ye a ka jurumuw ta ka bɔ yen, ka a ka biɲɛ kɔrɔta fo abada.
12 Denkɛ hakilitigi dɔ wulila a kɔfɛ, a tora a yɛrɛ la.
13 Solomani ye masaya kɛ hɛrɛ waati la. katuguni Ala ye a lamini bɛɛ makun, walisa a ka so jɔ a tɔgɔ la, ka a ka yɔrɔ senuma labɛn badaa.
14 I tun ye hakilitigi ye dɛ i denmisɛnman, i tun falen bɛ hakilitigiya la i ko sanjiba!
15 I ni ye dugukolo bɛɛ datugu, i ye a fa dibi la ntalenw na.
16 I tɔgɔ taara yɔrɔ jan gunw na. I ka hɛrɛ kosɔn i kɛra kanulen ye.»
17 Jamana məgɔw kabakoyara i la i ka dɔnkiliw ni i ka ntalenw ni i ka ntalenw ni i ka kɔrɔfɔw kosɔn.
18 Matigi Elohim tɔgɔ la, o min bɛ wele ko Matigi Israɛl ka Ala, i ye sanu lajɛ i n'a fɔ bɔgɔdaga, ka warijɛ caya i n'a fɔ plɔmu.
19 I y'i biri musow ɲɛkɔrɔ, i kololi kɛra i farikolo barika la.
20 I ye i bonya nɔgɔ ka i bɔnsɔn nɔgɔ, fo i ye dimi lase i denw ma, i dusu tiɲɛna i ka nalomanya kosɔn.
21 Masaya tilalen don ka masaya murutilenw mara Efrayimu kɔnɔ.
22 Nka Matigi tɛna a ka makari dabila abada, a ka kɛwalew si tɛna halaki, a tɛna a ka məgɔ sugandilenw bɔnsɔnw ban, a tɛna a kanubaa bɔnsɔn bɔsi, o de kosɔn a ye məgɔ tolenw di Yakuba ma , ka bɔ ale la ka bɔ Dawuda la.
23 Solomani y'a lafiɲɛ a bɛnbaw fɛ ten, a bɔnsɔn dɔ ye Roboam to a kɔ, jama ka hakilintanko, hakilintan min tun tɛ a la, o min ye jama lasegin a ka laadilikan fɛ. Nebat denkɛ Jeroboam fana tun bɛ yen, o ye Israɛl ka jurumu kɛ, ka jurumu sira jira Efrayimu la.
24 U ka jurumuw cayara kosɛbɛ fo u gɛnna ka bɔ jamana kɔnɔ.
25 U ye kojugu bɛɛ ɲini fo ka se u hakɛ ma.

CHAPTER 48

1 O tuma la kira Eliya wulila i ko tasuma, a ka kuma manana i ko fitinɛ.
2 A ye kɔngɔba lase u ma, a ka timinandiya fɛ, a ye dɔ bɔ u hakɛ la.
3 Matigi ka kuma barika la, a ye sankolo datugu, ka tasuma jigin siɲɛ saba fana.
4 Eliya, i bonyalen don kosɛbɛ i ka kabako kɛwalew la! Jɔn bɛ se ka waso i bɔɲɔgɔnko la!
5 A ye məgɔ salen lakunun ka bɔ saya la, ka a ni lakunun ka bɔ suw yɔrɔ la, Kɔrɔtalenba ka kuma barika la.
6 A ye masakɛw lase halakili la, ani məgɔ bonyalenw ka bɔ u ka dilan kan.
7 Elohim ye Matigi ka kɔrɔfɔli mɛn Sinayi ani Horɛb dugu la.
8 A ye masakɛw tulu kɛ walisa u ka u yɛrɛ sara, ka kiraw tulu kɛ a nɔfɛ.
9 A wulila tasumafiɲɛba dɔ fɛ, ani sow tasumamanw ka wotoro kɔnɔ.
10 U tun ye kɔrɔfɔli kɛ u ka waati la, ka Matigi ka kiritigɛ diminya lajɔ, sani a ka diminya, ka fa dusukun yɛlɛma denkɛ ma, ka Yakuba ka kabilaw lasegin.
11 Minnu y'i ye ka sunɔgɔ kanuya la, olu ye dubadenw ye. katuguni an na ɲɛnamaya kɛ tiɲɛ na.»
12 Sanfiɲɛba dɔ tun datugulen bɛ Eliya la, Elise tun falen bɛ a hakili la, k'a to a ɲɛnama la, kuntigi si ɲɛ na, a ma jɔrɔ, məgɔ si ma se k'a kolo.
13 Kuma si ma se ka se sɔrɔ a kan. A salen kɔ, a su ye kiraya kɛ.
14 A ye kabakow kɛ a ka ɲɛnamaya kɔnɔ, a sa tuma na, a ka kɛwalew kɛra kabako ye.
15 O bɛɛ kosɔn, jama ma nimisa, u ma bɔ u ka jurumuw la, fo ka taa ni u ye ka bɔ u ka jamana kɔnɔ, ka jɛnsɛn dugukolo yɔrɔ bɛɛ la : 1 .
16 Dɔw ye ko diyara Ala ye, dɔw ye jurumuw caya.
17 Ezekiyasi ye a ka dugu barika bonya ka ji don a cɛma, ka farakurun gɛlɛn sɔgɔ ni nɛgɛ ye, ka kɔlɔnw dilan ji kama.
18 A ka waati la, Sankerib wulila ka Rabsase ci ka a bolo kɔrɔta Siyɔn kama ka waso ni kuncɛbaya ye.
19 U dusukunw ni u bolow y'u yɛrɛyɛrɛ, u tɔɔrɔla i ko muso minnu bɛ jiginni na.
20 Nka u ye Matigi hinɛtigi wele ka u bolow kɔrɔta a fan fɛ, o yɔrɔnin bɛɛ la, Ala senuma y'u lamɛn ka bɔ sankolo la ka u kisi Esay cidenyabaara fɛ.
21 A ye Asirikaw ka kɛlɛbolo gosi, a ka mɛlɛkɛ ye u halaki.
22 Ezekiyasi tun ye ko min diyara Matigi ye, a barika tun ka bon a fa Dawuda ka siraw la, i ko kira Esay, min tun ye məgɔba ni kantigi ye a ka yeli la, o y'a fɔ a ye cogo min na.

23 A ka waati la, tile kɔseginna, a ye masakɛ ka ɲɛnamaya janya.
24 A ye min kɛ laban na, a y'o ye hakili ɲumanba fɛ, ka dusukasibagatɔw dusu saalo Siyɔn dugu kɔnɔ.
25 A y'a jira ko min ka kan ka kɛ fo abada, ani gundo kow walima u nana tuma o tuma.

CHAPTER 49

1 Josiyasi hakilijigin bɛ i n'a fɔ tulu sumalen min bɛ dilan ni furafeerelaw ka seko ye, a ka di i n'a fɔ mɔni da bɛɛ la, i n'a fɔ dɔnkilida diwɛn seli la.
2 A y'a yɛrɛ minɛ cogo tilennen na mɔgɔw ladɔnniyali la, ka tilenbaliya ko haramulenw bɔsi a la.
3 A y'a dusukun ɲɛsin Matigi ma, Ala batoli waati la, a ye Elohim batoli sabati.
4 U bɛɛ tun ye dɛsɛ ye, fɔ Dawuda ni Ezekiyasi ni Josiyasi, katuguni u ye Kɔrɔtalenba ka sariya bila, hali Juda masakɛw dɛsɛra.
5 O de y'a to a ye u ka sebaaya di mɔgɔ wɛrɛw ma, ka u nɔɔrɔ di siya wɛrɛ ma.
6 U ye yɔrɔ senuma dugu sugandilen jeni ka nbɛdaw kɛ yɔrɔ lakolon ye, ka kɛɲɛ ni Jeremi ka kiraya kuma ye.
7 O bɛɛ n'a ta, u y'a deli ko jugu la, o bɛɛ n'a ta, kira tun don, a saniyalen don a ba kɔnɔ, walisa a ka jiriw tigɛ ka tɔɔrɔ, ka halaki. A ka se ka so jɔ fana ka jiri turu.»
8 Ezekiɛl de ye yelifɛn nɔɔrɔma ye, o yelifɛn ye serubɛnw ka wotoro kan.
9 A ye juguw kofɔ sanji ja jukɔrɔ, ka taa kinin fɛ mɔgɔw ɲɛminɛ.
10 Kira tan ni fila la, hakilijigin ka kɛ duba ye, u kolow ka falen ka bɔ u nɔ na, katuguni u ye Yakuba dusu saalo, ka u kisi ni jigiya jɛlen ye.
11 An bɛna Zorobabɛli bonya cogo di? A yɛrɛ tun bɛ i ko taamasiyɛn min bɛ a kinin fɛ.
12 Yusedɛki denkɛ Yesu fana tun bɛ ten.
13 Mɔgɔ sugandilenw cɛma, Nemiya tun bɛ yen, a tɔgɔ ka bon kosɛbɛ, a ye kogo binnalenw jɔ an ye, ka daaw ni barajuruw jɔ, ka an ka tiɲɛniw lawuli kokura.
14 Nka mɔgɔ si ma da dugukolo kan i ko Henɔki. Katuguni a bɔra dugukolo kan.»
15 Kamalennin si ma bange i ko Yusufu, a balimaw ka gɔfɛrɛnɛrɛ, jama sigibaga, Matigi tun bɛ a kolow jate.
16 Sem ni Sɛti tun bɛ bonyaba la mɔgɔw cɛma, Hadama fana tun bɛ bonya da fɛn ɲɛnama bɛɛ kan danfɛnw bɛɛ la.

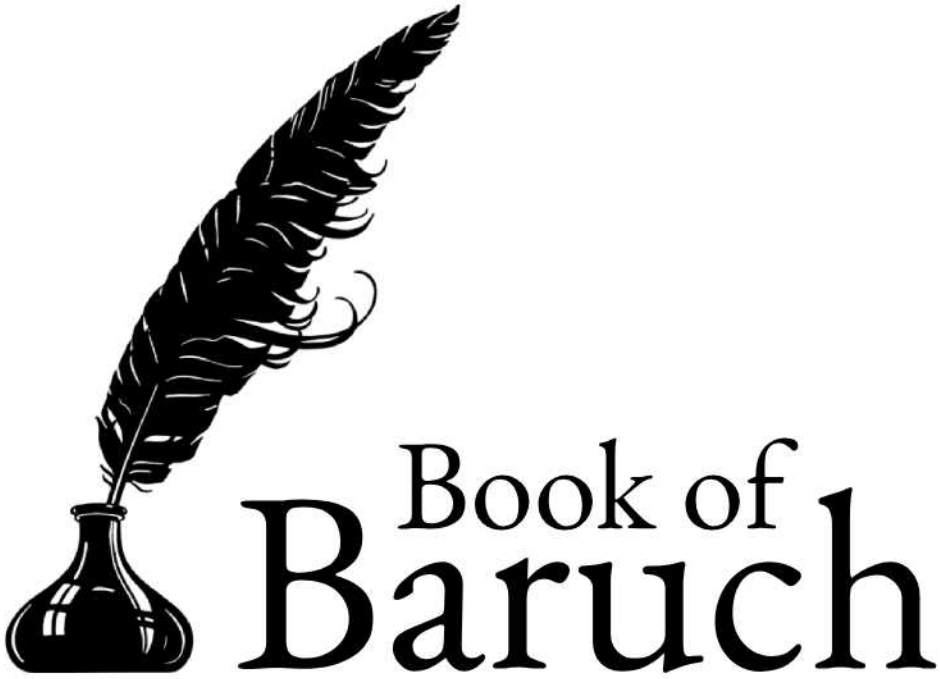
CHAPTER 50

1 Sarakalasebaa kuntigi Simɔn, Oniyasi denkɛ, ale ye so dilan kokura a ka ɲɛnamaya kɔnɔ.
2 Elohim ka kogo kuncɛba min bɛ Alabatosoba lamini na, o jɔra ka bɔ a jusigilan na.
3 A ka waati la, jibɔyɔrɔ min tun bɛ ji sɔrɔ, o tun datugulen bɛ ni nɛgɛberew ye i n'a fɔ kɔgɔji.
4 A ye Alabatosoba ladon walisa a kana bin, ka dugu kologɛlɛya.
5 A bɔra yɔrɔ senuma kɔnɔ, a bonyalen don kosɛbɛ jama cɛma!
6 A tun bɛ i ko sɔgɔmada dolow sankaba cɛma, i ko kalo dafalen.
7 I ko tile bɛ yeelen bɔ Kɔrɔtalenba ka Alabatosoba kan, i ko sanjiba min bɛ yeelen bɔ sankaba jɛlenw na.
8 I n'a fɔ rosow falen bɛ cogo min na san kaban, i n'a fɔ liliw, i n'a fɔ jiba da la, i n'a fɔ wusulan jiri bolow samiyɛ waati.
9 I n'a fɔ tasuma ni wusulan min bɛ wusulan na, i n'a fɔ sanu gosilen minɛn min bɛ kɛ ni kabakurun sɔngɔ gɛlɛn sifa bɛɛ ye.
10 O bɛ i ko oliviye jiri cɛɲi min bɛ den, i n'a fɔ sipɛri jiri min bɛ falen fo sankaba.
11 A ye bonya fini don tuma min na, ka nɔɔrɔ dafalen fini don tuma min na, a taara sarakabɔlan senuma la tuma min na, a ye senuya fini kɛ bonya ye.
12 A ye o niyɔrɔ ta ka bɔ sarakalasebaaw bolo tuma min na, a y'i jɔ sarakabɔlan tasumabɔlan da la, a lamininen bɛ i ko sɛdirijiriba min bɛ Liban. I n'a fɔ jirisunw y'a lamini tuma min na.
13 Aron denw bɛɛ tun bɛ ten u nɔɔrɔ la, ani Matigi ka sarakaw tun bɛ u bolo, Israɛl jama bɛɛ ɲɛ kɔrɔ.
14 A ye baara ban sarakabɔlan la, walisa ka Sebaayabɛɛtigi Kɔrɔtalenba ka saraka masiri.
15 A y'a bolo kɔrɔta jifilen na, ka rezɛn joli bɔn, ka kasa duman bɔn sarakabɔlan sen na ka ɲɛsin masakɛ kɔrɔtalenba ma.
16 Aron denkɛw pɛrɛnna ka warijɛ burufiyɛkanw fɔ ka mankanba mɛn walisa k'u hakili jigin Kɔrɔtalenba ɲɛkɔrɔ.
17 O tuma la jama bɛɛ y'u teliya ka u biri duguma ka u Matigi Ala Sebaayabɛɛtigi bato, Kɔrɔtalenba.
18 Dɔnkilidalaw fana tun bɛ tanuli dɔnkili da n'u kanw ye, ni mankan suguya caman ye, dɔnkili dumanw tun bɛ kɛ yen.
19 Jama ye Matigi Kɔrɔtalenba deli makarikɛla ɲɛkɔrɔ, fo Matigi ka seliba ka ban, ka a ka baara ban.
20 O kɔ, a jiginna ka a bolow kɔrɔta Israɛldenw ka jama bɛɛ kan, walisa ka dugawu kɛ Matigi ye ni a dawolo ye, ka ɲagali a tɔgɔ la.

21 U y'u biri ka bato kɛ siŋɛ filanan na, walisa u ka dugawu sɔrɔ Kɔrɔtalenba fɛ.
22 O de kosɔn aw ka bɛɛ ka Ala tanu, ale min bɛ kabakow kɛ yɔrɔ bɛɛ, o min bɛ an ka donw kɔrɔta kabini an kɔnɔ, ka an minɛ ka kɛŋɛ ni a ka makari ye.
23 A bɛ ŋagali di an ma, walisa hɛrɛ ka to an ka donw kɔnɔ Israɛl jamana kɔnɔ fo abada.
24 A ka makari sabati an fɛ, ka an kisi a waati la!
25 Siya suguya fila bɛ ne dusukun na, siya sabanan tɛ siya ye.
26 Minw sigilen bɛ Samari kulu kan, ani minnu sigilen bɛ Filisitikaw cɛma, ani jama hakilintanw minnu sigilen bɛ Sikɛm.
27 Jerusalɛm Sirak denkɛ Yesu ye hakilitigiya ni dɔnniya kalan sɛbɛn nin gafe kɔnɔ.
28 Min na dege o kow la, o ye dubaden ye. Min bɛ u bila a dusukun na, o na kɛ hakilitigi ye.»
29 Ni a y'u kɛ, a na barika sɔrɔ fɛn bɛɛ la, katuguni Matigi ka yeelen bɛ a ŋɛminɛ, min bɛ hakilitigiya di Ala ŋɛsiranbagaw ma. Matigi tɔgɔ ka tanu fo abada. Amiina, Amiina.

CHAPTER 51

1 Sirak denkɛ Yesu ka delili dɔ. Matigi ni Masakɛ, ne na barika da i ye, ka i tanu, ne Kisibaa Ala.
2 I ye ne lafasabaga ni ne dɛmɛbaa ye, ka ne farikolo tanga halakili ma, ka bɔ nɛnjuguw ka jaan na, ka bɔ nkalon tigɛ dawolo la, ka ne dɛmɛbaga ye ne juguw ma.
3 A ye ne kisi, ka kɛŋɛ ni i tɔgɔ ka makari caman ni i ka bonya ye, ka bɔ mɔgɔw ŋinw na minnu tun labɛnnen don ka ne dun, ani mɔgɔ minnu tun bɛ ne ka ŋɛnamaya ŋini, ani ka bɔ tɔɔrɔ suguya caman na Ne tun ye...sɔrɔ;
4 Tasuma sɔgɔli fɛ fan bɛɛ fɛ, ne ma tasuma min mana.
5 Ka bɔ jahanama kɔnɔbara kɔnɔna na, ka bɔ kan nɔgɔlen na, ka bɔ nkalon kumaw la.
6 Masakɛ jalaki min bɔra kan tilenbali la, ne ni gɛrɛla saya la fo ka se saya ma, ne ka ŋɛnamaya surunyara jahanama na duguma.
7 U ye ne lamini fan bɛɛ fɛ, mɔgɔ si tun tɛ yen min bɛ se ka ne dɛmɛ.
8 Matigi, ne tun bɛ miiri i ka makari la, ani i ka kɛwale kɔrɔw la, i bɛ mɔgɔ minnu makɔnɔ i la, i bɛ olu kisi cogo min na, k'u kisi juguw bolo.
9 O kɔ, ne ye ne ka deliliw kɔrɔta ka bɔ dugukolo kan ka delili kɛ walisa ne ka kisi saya ma.
10 Ne ye Matigi, ne Matigi Fa wele, ko a kana ne bila ne ka tɔɔrɔ donw na, ani kuncɛbaya waatiw la, dɛmɛ si tɛ yen tuma min na.
11 Ne na i tɔgɔ tanu tuma bɛɛ, ka tanuli dɔnkili da ni barika dali ye. Ne ka delili mɛnna o cogo la.
12 I ye ne kisi halakili ma, ka ne kisi waati jugu ma.
13 Tuma min na ne tun ye denmisɛn ye, wala ne taara jamana wɛrɛ la, ne tun bɛ hakilitigiya deli ne ka delili la.
14 Ne ye delili kɛ a ye Alabatosoba ŋɛkɔrɔ, ne na a ŋini fo ka se a laban ma.
15 Kabini falenfɛn na fo ka se rezɛn mɔli ma, ne dusu diyara a ye.
16 Ne ye ne tulo biri dɔɔnin ka a minɛ ka kalan caman sɔrɔ.
17 Ne ye nafa sɔrɔ o la, o de kosɔn ne na bonya da mɔgɔ kan min bɛ hakilitigiya di ne ma.
18 Ne tun b'a fɛ ka ko ŋuman kɛ. O cogo la ne tɛna maloya.»
19 Ne ni ye kɛlɛ kɛ n'a ye, ne tun bɛ ne ka kɛwalew la, ne ye ne bolow kɔrɔta ka taa sankolo la, ka kasi ne ka a dɔnbaliya kosɔn.
20 Ne ye ne ni ŋɛsin a ma, ne y'a sɔrɔ saniya la.
21 Ne dusu tiŋɛna a ŋinini na, o de y'a to ne ye nafolo ŋuman sɔrɔ.
22 Matigi ye kan di ne ma ne ka sara kosɔn, ne na a tanu o la.
23 Aw kalanbaliw, aw ka gɛrɛ ne la, aw ka sigi kalanso kɔnɔ.
24 Mun na aw bɛ sumaya, aw bɛ mun fɔ nin kow la, k'a sɔrɔ minnɔgɔ bɛ aw niw la kosɛbɛ?
25 Ne ye ne da yɛlɛ k'a fɔ ko: «A' ye a san aw yɛrɛw ye ni wari tɛ.»
26 Aw k'aw kɔ don jurumugu kɔrɔ, aw ka kalan sɔrɔ.
27 A filɛ ni aw ŋɛw ye, baara dɔɔnin dɔrɔn de bɛ ne la, ka lafiŋɛ caman sɔrɔ ne fɛ.
28 Aw ye kalan kɛ ni wariba ye, ka sanu caman sɔrɔ a fɛ.
29 Aw ka ŋagali a ka makari la, aw kana maloya a ka tanuli la.
30 Aw ka baara kɛ tuma ni tuma, a waati la, a na aw ka sara di aw ma.

Baruk ka kitabu

SABABU 1

1 Nin kitabu kumaw filɛ nin ye, Neriyasi denkɛ Baruk ye min sɛbɛn Babilonɛ.
2 San duurunan ni kalo tile wolonwulanan na, waati min na Kaldekaw ye Jerusalɛm minɛ k'a jeni ni tasuma ye.
3 Baruk ye nin kitabu kumaw kalan Juda masakɛ Joakim denkɛ Jekoniyasi fɛ, ani jama minnu nana o kitabu lamɛn.
4 Faamaw ni masakɛ denkɛw ni cɛkɔrɔbaw ni jama bɛɛ ka mɛnni na, k'a ta dugumala la ka taa a bila sanfɛla la, hali Babilonɛ sigibagaw bɛɛ fɛ Sud baji da la.
5 U kasilen kɔ, ka sunɔgɔ ka delili kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
6 U ye wari dalajɛ fana ka kɛɲɛ ni mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ka sebaaya ye.
7 U y'a ci Jerusalɛm ka taa sarakalasebaaw kuntigi Joakim ma, Salom denkɛ Kelisiyasi denkɛ, ani sarakalasebagaw ni mɔgɔw bɛɛ ma minnu sɔrɔla a fɛ Jerusalɛm.
8 Matigi ka so kɔnɔ minɛn minnu tun bɛ ta ka bɔ Alabatosoba kɔnɔ, a ye olu minɛ tuma min na, walisa k'u lasegin Juda jamana na, Sivan kalo tile tannan na, o ye warijɛ minɛnw ye Zada masakɛ Josiyasi denkɛ tun ye .
9 O kɔ, Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ye Jekoniyasi ni kuntigiw ni mɔgɔ minɛlenw ni cɛ barikamaw ni jamana mɔgɔw ta ka bɔ Jerusalɛm ka taa n'u ye Babilonɛ.
10 U ko: «A filɛ, an ye wari ci aw ma ka saraka jɛnitaw ni jurumu sarakaw ni wusulan san aw ye, ka manɛ labɛn ka saraka bɔ Matigi an ka Ala ka sarakabɔlan kan.
11 Aw ka Ala deli Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri ni a denkɛ Baltasar ka ɲɛnamaya ko la, walisa u ka donw ka kɛ dugukolo kan i ko sankolo donw.
12 Matigi na fanga di an ma, ka an ɲɛw yeelen, an na ɲɛnamaya kɛ Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri sumaya kɔrɔ, ani a denkɛ Baltasar sumaya kɔrɔ, ka baara kɛ u ye tile caman, ka nɛɛma sɔrɔ u ɲɛ kɔrɔ .
13 Aw ka Matigi an ka Ala deli anw fana kosɔn, katuguni an ye jurumu kɛ Matigi an ka Elohim kɔrɔ. Matigi ka diminya ni a ka diminya ma bɔ an na fo ka na se bi ma.»
14 An ye gafe min ci aw ma, aw na o kalan Matigi ka so kɔnɔ, seliw ni seli donw na.
15 Aw na a fɔ ko: Tilennenya ye Matigi an ka Ala ta ye, nka ɲɛda ɲagaminen bɛ anw ta la, i ko a kɛra bi cogo min na, Juda mɔgɔw ni Jerusalɛm sigibagaw fɛ.
16 An ka masakɛw ni an ka kuntigiw ni an ka sarakalasebaaw ni an ka kiraw ni an bɛnbaw ma.
17 An ye jurumu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
18 U ye a kan bila, nka u ma Matigi an ka Elohim kan lamɛn, ka tugu ci fɔlenw la, a ye minnu di an ma kɛnɛ kan.
19 Kabini Matigi ye an bɛnbaw labɔ Misira jamana na don min na fo ka na se bi ma, an ye Matigi an ka Ala kan minɛ, an ma a kan mɛn.
20 O de y'a to Matigi ye danga min sigi a ka jɔnkɛ Musa fɛ, a ye an bɛnbaw labɔ Misira jamana na tuma min na, walisa ka jamana di an ma, nɔnɔ ni mɔni bɛ woyo an na, i n'a fɔ o ye ka nin don in ye.
21 O bɛɛ n'a ta, an ma Matigi an ka Ala kan lamɛn, ka kɛɲɛ ni kiraw ka kumaw bɛɛ ye, a ye minnu ci an ma.
22 Nka mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ tugura a yɛrɛ dusukun jugu miirili kɔ, ka baara kɛ dunanw ka ala ye, ka kojugu kɛ Matigi an ka Ala ɲɛ kɔrɔ.

SABABU 2NAN

1 O de y'a to Matigi ye a ka kuma min fɔ anw ni an ka kiritigɛlaw ma minnu ye Israɛl kiri tigɛ, ani an ka masakɛw ni an ka kuntigiw ni Israɛl ni Juda cɛw ma, a y'o fɔ ka ɲɛ.
2 A ka tɔɔrɔba lase an ma, tɔɔrɔba minnu ma deli ka kɛ sankolo bɛɛ kɔrɔ, i ko a kɛra Jerusalɛm ka kɛɲɛ ni Musa ka sariya sɛbɛnnenw ye.
3 Cɛ ka a denkɛ sogo dun, ka a denmuso sogo dun.
4 Matigi y'u jɛnsɛn yɔrɔ minnu na, a y'u bila ka kolo an lamini masaya bɛɛ kɔrɔ.
5 O cogo la, an filila duguma, an ma kɔrɔta, katuguni an ye jurumu kɛ Matigi an ka Elohim kama, k'a sɔrɔ an ma a kan minɛ.
6 Tilennenya bɛ Matigi an ka Elohim de bolo, nka maloya bɛ anw ni an bɛnbaw ta, i ko bi.
7 Matigi ye tɔɔrɔ minnu fɔ an kama, olu bɛɛ nana an kan
8 O bɛɛ n'a ta, an ma delili kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ, walisa an bɛɛ kelen-kelen ka bɔ a dusukun jugu miiriliw la.
9 O de y'a to Matigi ye an kɔlɔsi kojugu la, Matigi ye o lase an ma.
10 O bɛɛ n'a ta, an ma a kan lamɛn, ka taama Matigi ka ci fɔlenw la, a ye minnu bila an ɲɛkɔrɔ.

11 Sisan, Matigi Israɛl ka Ala, min ye i ka mɔgɔw labɔ Misira jamana na ni bolo barikama ni bolo kɔrɔtalen ni taamashyɛnw ni kabakow ni sebaayaba ye, ka tɔgɔ sɔrɔ i yɛrɛ la. i ko a bɛ ye bi cogo min na.
12 Matigi an ka Elohim, an ye jurumu kɛ, an ye Ala ɲɛsiranbaliya kɛ, an ye tilenbaliya kɛ i ka laadalakow bɛɛ la.
13 I ka diminya ka bɔ an na, katuguni an tora siyaw cɛma, i ye an jɛnsɛn yɔrɔ minnu na.
14 Matigi, i ka an ka deliliw ni an ka deliliw lamɛn, ka an kisi i yɛrɛ kosɔn, ka nɛɛma di an ma minnu ye an bila sira.
15 Dugukolo bɛɛ k'a dɔn ko e ye Matigi an ka Ala ye, katuguni Israɛl n'a bɔnsɔnw bɛ wele i tɔgɔ la.
16 Matigi, i ɲɛ jigin ka bɔ i ka so senuma kɔnɔ ka an jateminɛ.
17 I ɲɛw yɛlɛ ka a filɛ. Katuguni suw minnu bɛ kaburuw kɔnɔ, ni u niw bɔra u fari la, olu tɛna tanuli ni tilennenya di Matigi ma.
18 Ni min tɔɔrɔlen don kosɛbɛ, ni min bɛ taa ni a birilen ye ka barikantanya, ani ɲɛ minnu bɛ ban, ni kɔngɔ bɛ min na, olu na tanuli ni tilennenya di i ma, Matigi.
19 O de y'a to an tɛ an ka delili kɛ i ɲɛ kɔrɔ, Matigi an ka Ala, an bɛnbaw ni an ka masakɛw ka tilennenya kosɔn.
20 I ye i ka diminya ni i ka dimi bila an kan, i ko i y'a fɔ cogo min na i ka jɔn kiraw fɛ.
21 Matigi ko: «Aw ka aw biri ka baara kɛ Babilonɛ masakɛ ye.»
22 Nka ni aw ma Matigi kan mɛn ka baara kɛ Babilonɛ masakɛ ye.
23 Ne na nisɔndiyakan ni ɲagalikan ni kɔɲɔcɛ ni kɔɲɔmuso kan ka bɔ Juda duguw kɔnɔ ani Jerusalɛm kɔkan dugudenw.
24 Nka an tun t'a fɛ ka i kan lamɛn, ka baara kɛ Babilonɛ masakɛ ye, o de kosɔn i ye kuma minnu fɔ i ka jɔn kiraw fɛ, i ye olu kɛ ka ɲɛ ka bɔ u nɔ na.
25 U filila tile funteni ni su nɛnɛba la, u sara tɔɔrɔba la kɔngɔ ni npan ni banajugu fɛ.
26 So min bɛ wele i tɔgɔ la, i ye o tiɲɛ, i ko a bɛ ye bi cogo min na, Israɛl ka so ni Juda ka so juguya kosɔn.
27 Matigi an ka Ala, i ye an minɛ ka kɛɲɛ ni i ka ɲumanya bɛɛ ye.
28 I ko i y'a fɔ i ka jɔnkɛ Musa fɛ i ko don min na i y'a fɔ a ye ko a ka sariya sɛbɛn Israɛldenw ɲɛkɔrɔ.
29 Ni aw ma ne kan mɛn, tiɲɛ na nin jamaba yɛrɛ na yɛlɛma ka kɛ mɔgɔ fitininw ye siyaw cɛma, ne na u jɛnsɛn yɔrɔ minnu na.
30 Katuguni ne y'a dɔn ko u tɛna ne lamɛn, katuguni jamana kunkolo gɛlɛnw don.
31 U na a dɔn ko ne ye Matigi u ka Elohim ye, katuguni ne na dusukun ni tulo di u ma u ka lamɛnni kɛ.
32 U na ne tanu u ka jɔnya jamana la, ka miiri ne tɔgɔ la.
33 Aw ka kɔsegin ka bɔ u kɔ gɛlɛnw ni u ka kɛwale juguw la, katuguni u bɛnbaw ye jurumu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ, u hakili na to u ka cogo la.
34 Ne ye layidu ta u bɛnbaw Ibrahima ni Isaka ani Yakuba ye jamana min na, ne na u lasegin jamana kɔnɔ, u na kɛ a kuntigiw ye.
35 Ne na layidu banbali sigi u fɛ ko ne ka kɛ u ka Elohim ye, u na kɛ ne ka mɔgɔw ye.

SABABU 3NAN

1 E Matigi Sebaayabɛɛtigi, Israɛl ka Ala, ni tɔɔrɔlen bɛ pɛrɛn i fɛ.
2 Matigi, i ka lamɛnni kɛ, i ka makari i la. Katuguni i ye makari kɛ.
3 I bɛ muɲu badaa, an bɛ halaki pewu.
4 Matigi Sebaayabɛɛtigi, e Israɛl ka Ala, i ka Israɛlden salenw ni u denw ka deliliw lamɛn sisan, olu minnu ye jurumu kɛ i ɲɛ kɔrɔ, k'a sɔrɔ u ma i ka Ala kan lamɛn .
5 I kana i hakili to an bɛnbaw ka tilenbaliyakow la, nka i ka miiri i ka sebaaya ni i tɔgɔ la sisan.
6 E ye Matigi an ka Elohim ye, an na i tanu, Matigi.
7 O de y'a to i ye i ka siran bila an dusukunw na, walisa an ka i tɔgɔ wele ka i tanu an ka jɔnya la, katuguni an bɛnbaw ka tilenbaliya bɛɛ hakili jiginna an na, olu minnu ye jurumu kɛ i ɲɛkɔrɔ.
8 A filɛ, an bɛ an ka jɔnya la bi, i ye an jɛnsɛn yɔrɔ min na, o ye maloya ni danga ye, ka kɛɲɛ ni an bɛnbaw ka tilenbaliya bɛɛ ye, minnu bɔra Matigi an ka Ala la.
9 Israɛl, aw ka ɲɛnamaya ci fɔlenw lamɛn.
10 Israɛl kɛra cogo di i juguw ka jamana la, i kɔrɔla jamana wɛrɛ la, i nɔgɔlen don ni suw ye.
11 Mɔgɔ minnu bɛ jigin kaburu kɔnɔ, yala i jatera wa?
12 I ye hakilitigiya jibɔyɔrɔ bila.

13 Ni i tun taamana Elohim ka sira kan, i tun na to hɛrɛ la fo abada.
14 Hakilitigiya bɛ yɔrɔ min na, fanga bɛ yɔrɔ min na, hakilitigiya bɛ yɔrɔ min na, aw k'o dɔn. walisa i k'a dɔn tile jan bɛ yɔrɔ min na, ani ɲɛnamaya bɛ yɔrɔ min na, ɲɛ yeelen ni hɛrɛ bɛ yɔrɔ min na.»
15 Jɔn de y'a yɔrɔ dɔn? Jɔni donna a ka nafolo la?
16 Siyaw kuntigiw ni baganw kuntigiw kɛra min.
17 Minnu tun bɛ u ɲɛnajɛ ni sankolola kɔnɔw ye, ani minnu tun bɛ warijɛ ni sanu dalajɛ, mɔgɔw dalen bɛ minnu na, nka u ka sɔrɔ ma ban?
18 Mɔgɔ minnu tun bɛ warijɛ baara kɛ, ka u janto kosɛbɛ, u ka kɛwalew tɛ se ka sɛgɛsɛgɛ.
19 U tununna ka jigin kaburu la, dɔw wulila u nɔ na.
20 Kamalenninw ye yeelen ye ka sigi dugukolo kan.
21 U ma a siraw faamu, u ma a minɛ, u denw tun yɔrɔ ka jan o sira la.
22 O ko ma mɛn Kanan, a ma ye Teman fana.
23 Agarene minnu bɛ hakilitigiya ɲini dugukolo kan, Meran ni Teman jagokɛlaw, nsiirinw sɛbɛnbagaw, ani ɲininikɛlaw minnu tɛ faamuyali sɔrɔ; ninnu si ma hakilitigiya sira dɔn , walima u hakili ma to a ka siraw la .
24 Israɛl, Elohim ka so ka bon dɛ! a bololayɔrɔ ka bon dɛ dɛ!
25 A ka bon, dan tɛ a la. sanfɛ, wa a tɛ se ka suman.
26 Jamanba dɔw tun bɛ yen minnu tɔgɔ bɔra kabini fɔlɔfɔlɔ, olu bonya tun ka bon kosɛbɛ.
27 Matigi ma olu sugandi, a ma dɔnniya sira di u ma.
28 Nka u halakira, katuguni hakilitigiya tun t'u bolo, u halakira u yɛrɛw ka hakilintanya kosɔn.
29 Jɔn wulila sankolo la k'a minɛ k'a jigin ka bɔ sankaba la?
30 Jɔn ye kɔgɔji tigɛ ka a sɔrɔ ka na n'a ye sanu sanuman na?
31 Mɔgɔ si tɛ a ka sira dɔn, a tɛ miiri a ka sira la.
32 Nka min bɛ fɛn bɛɛ dɔn, o b'a dɔn, a y'a sɔrɔ ni a ka hakilitigiya ye.
33 Min bɛ yeelen ci ka taa, o bɛ o wele kokura, ka a kan minɛ ni siran ye.
34 Dolow tun bɛ manamana u ɲɛw la ka ɲagali. O cogo la, u ye yeelen jira u dabɔbaa la ni ɲagali ye.
35 Nin ye an ka Elohim ye, mɔgɔ wɛrɛ tɛna jate a nɔfɛ
36 A ye dɔnniya sira bɛɛ dɔn ka o di a ka jɔn Yakuba ni a kanulen Israɛl ma.
37 O kɔ, a y'a yɛrɛ jira dugukolo kan ka baro kɛ ni mɔgɔw ye.

SABABU 4nan

1 Elohim ka ci fɔlenw ni sariya min bɛ to badaa badaa, o ye nin ye. Nka minnu y'a to yen, olu na sa.
2 Yakuba, i kɔsegin ka a minɛ, i ka taama a yeelen ɲɛkɔrɔ, walisa i ka yeelen bɔ.
3 I kana i bonya di mɔgɔ wɛrɛ ma, i kana nafa di i ma siya wɛrɛ ma.
4 Israɛl, an ye nisɔndiya sɔrɔ, katuguni fɛn minnu ka di Ala ye, olu fɔra an ye.
5 Ne ka mɔgɔw, aw ka aw hakili jagabɔ, aw hakili jigin Isirayɛli la.
6 Aw ma feere siyaw ma, a ma kɛ aw halakili kama, nka aw ye Elohim dimi, aw donna juguw bolo.
7 Aw ye aw dabɔbaa dimi ni saraka ye jinɛw ye, aw ma saraka bɔ Elohim ye.
8 Aw ɲinɛna Elohim banbali kɔ, o min ye aw lamɔ. Jerusalɛm min ye aw balo, aw ye dusukasi lase aw ma.»
9 A ye Elohim ka diminya natɔ ye aw kan tuma min na, a ko: «Siyɔn dugu kɔnɔ sigibagaw, aw ka lamɛnni kɛ.
10 Ne ye ne denkɛw ni ne denmusow ka jɔnya ye.
11 Ne ye u balo ni ɲagali ye. Nka u y'u bila ka taa ni kasi ni dusukasi ye.
12 Mɔgɔ si kana ɲagali ne kosɔn, ne muso cɛ salen, mɔgɔ caman bilalen kɔ, ne denw ka jurumuw kosɔn. Katuguni u bɔra Ala ka sariya la.
13 U ma a ka sariyaw dɔn, u ma taama a ka ci fɔlenw siraw kan, u ma kololi siraw senna a ka tilennenya la.
14 Minw sigilen bɛ Siyɔn lamini na, olu ka na u hakili to ne denkɛw ni ne denmusow ka jɔnya la, Ala banbali ye min lase u ma.
15 A ye siya dɔ lase u ma ka bɔ yɔrɔ jan, siya maloyabali ni kan wɛrɛ fɔbaga, min tun tɛ bonya da mɔgɔkɔrɔba kan, wa denmisɛnninw tɛ hinɛ.
16 U ye muso cɛ salen ka den kanulenw ta ka taa ni muso cɛ salen kanulen ye.
17 Nka ne bɛ se ka mun dɛmɛ?
18 Min ye nin tɔɔrɔw lase aw ma, o na aw kisi aw juguw bolo.
19 Ne denw, taa aw ka sira fɛ, katuguni ne tora yɔrɔ lakolon ye.

20 Ne ye hɛrɛ fini bɔ ka ne ka delili cɛncɛn don ne la.
21 Ne denw, aw ka dusu saalo, aw ka pɛrɛn Matigi ma, a na aw kisi juguw ka sebaaya ni u bolo ma.
22 Ne jigi b'a kan ko a na aw kisi. Nisɔndiya nana ne ma ka bɔ Senuman fɛ, hinɛ min bɛna na aw ma sɔɔni ka bɔ an Kisibaa banbali la.
23 Ne ye aw ci ka bɔ ni dusukasi ni kasi ye, nka Ala na aw di ne ma ni ɲagali ni ɲagali ye fo abada. "
25 Ne denw, Elohim ka diminya min nana aw kan, aw ka muɲu, katuguni aw jugu ye aw tɔɔrɔ. Nka sɔɔni i na a halakili ye, i na i sen don a kɔ la.»
26 Ne ka mɔgɔ nɔgɔlenw taara sira juguw fɛ, u taara i n'a fɔ sagakulu minnu minɛna juguw fɛ.
27 Ne denw, aw ka dusu saalo sɔrɔ, ka pɛrɛn Elohim fɛ, katuguni mɔgɔ min ye nin kow lase aw ma, aw hakili na to o la.
28 I ko aw hakili tun b'a fɛ ka fili Elohim la cogo min na.
29 Min ye nin tɔɔrɔw lase aw ma, o na nisɔndiya banbali lase aw ma ni aw ka kisili ye.
30 Jerusalɛm, i dusu ka di, katuguni min ye o tɔgɔ da i la, o na i dusu saalo.
31 Minnu ye i tɔɔrɔ, ka ɲagali i binni ko la, olu ye bɔnɛ ye.
32 I denw ye baara kɛ dugu minnu ye, olu ye bɔnɛ ye.
33 A ɲagalila i ka halakili ko la cogo min na, ka ɲagali i ka binkanni kosɔn cogo min na.
34 Ne na a ka jamaba ka ɲagali bɔ yen, a ka kuncɛbaya na yɛlɛma ka kɛ dusukasi ye.
35 K'a masɔrɔ tasuma na na a kan ka bɔ badaa-badaa, a b'a fɛ ka muɲu. Jinɛw na sigi a la waati jan kɔnɔ.
36 Jerusalɛm, i ka i lamini kɔrɔn fan fɛ, ka nisɔndiya min bɛ na i ma ka bɔ Elohim yɔrɔ, o filɛ.
37 A filɛ, i ye denkɛ minnu bila ka taa, u bɛ na ɲɔgɔn fɛ ka bɔ kɔrɔn fɛ ka taa tilebin fɛ Elohim ka kuma barika la.

SABABU 5NAN

1 Jerusalɛm, i ka dusukasi ni tɔɔrɔ fini don, ka nɔɔrɔ cɛɲi don min bɛ bɔ Ala yɔrɔ badaa.
2 Tilennenya min bɛ bɔ Ala yɔrɔ, i ka fini fila don i lamini na. Ka banbali nɔɔrɔ kunsigi don i kun na.»
3 Elohim na i ka kɛnɛ jira sankolo jukɔrɔ jamana bɛɛ la.
4 I tɔgɔ na wele Ala fɛ badaa-badaa Tilennenya hɛrɛ ni Ala bato nɔɔrɔ.
5 Jerusalɛm, wuli ka jɔ san fɛ ka kɔrɔn fan fɛ filɛ, ka i denw lajɛ ka bɔ tilebin fɛ ka taa kɔrɔn fɛ Elohim ka kuma fɛ, u bɛ ɲagali Elohim hakili la.
6 U taara i fɛ senna, u juguw y'u bila ka taa, nka Elohim bɛ na ni u kɔrɔtalen ye i ma i ko masaya denw.
7 Elohim y'a latigɛ ko kulu janw bɛɛ ni kɔw bɛɛ ka ci, ka kɔw fa, walisa ka dugukolo kɛ, walisa Israɛl ka taa lafiya la Ala nɔɔrɔ la.
8 Kungo ni jiri kasa duman bɛɛ na Israɛl datugu Ala ka ci fɔlen fɛ.
9 Elohim na Israɛl ɲɛminɛ ni ɲagali ye a nɔɔrɔ yeelen na ni makari ni tilennenya ye min bɛ bɔ a la.

Letter of Jeremiah

Jeremi ka bataki

SABABU 1

1 Jeremi ye bataki min ci Babilonɛ masakɛ ka jɔnya la Babilonɛ, walisa k'u seereya, i ko Ala y'a fɔ a ye cogo min na.
2 Aw ye jurumu minnu kɛ Elohim ɲɛ kɔrɔ, Babilonɛ masakɛ Nabukodɔnɔsɔri na aw bila jɔnya la Babilonɛ.
3 Aw sera Babilonɛ tuma min na, aw na to yen san caman, ka mɛn, o ye bɔnsɔn wolonwula ye, o kɔfɛ, ne na aw labɔ yen hɛrɛ la.
4 Sisan aw na warijɛ ni sanu ni jiri ala dɔw ye Babilonɛ, minnu sirilen bɛ u kamankunw kan, minnu bɛ siyaw lasiran.
5 O de y'a to aw k'aw yɛrɛ kɔlɔsi, aw kana kɛ i ko dunanw, aw ni u cɛma, ni aw ye jama ye u ɲɛfɛ ani u kɔfɛ, u bɛ u bato.
6 Nka aw k'a fɔ aw dusukunw na ko: Matigi, an ka kan ka i bato.»
7 Ne ka mɛlɛkɛ bɛ aw fɛ, ne yɛrɛ bɛ aw niw ladon.
8 U nɛnkun kɔni, baarakɛla de b'a jɛya, u yɛrɛw bɛ sanu ka u da ni warijɛ ye. O bɛɛ n'a ta, u ye nkalon ye, u tɛ se ka kuma.
9 U bɛ sanu ta, i n'a fɔ npogotiginin min bɛ cɛnimusoya kanu, u bɛ masafugulan dilan u ka ala kuntigiw ye.
10 Tuma dɔw la, sarakalasebaaw bɛ sanu ni warijɛ lase u ka ala ma, k'o di u yɛrɛ ma.
11 Ɔwɔ, u na o di jatɔmuso gansanw ma, ka u masiri ni finiw ye i n'a fɔ cɛw, warijɛ ala ni sanu ni jiri ala.
12 O bɛɛ n'a ta, o ala ninnu tɛ se k'u yɛrɛ kisi nɔgɔ ni ntumu ma, hali ni u datugulen don ni fini bulama ye.
13 U bɛ u ɲɛda ko Alabatosoba buguri kosɔn, k'a sɔrɔ fɛn caman bɛ u kan.
14 Min tɛ se ka mɔgɔ dɔ faga min bɛ a ka jurumu kɛ, o bɛ bere minɛ i n'a fɔ jamana kiritigɛla.
15 Daga ni nɛgɛbere b'a kininbolo la, nka a tɛ se k'a yɛrɛ kisi kɛlɛ ni sonw ma.
16 O de y'a to u b'a dɔn ko u tɛ ala ye, o de kosɔn aw kana siran u ɲɛ.
17 Mɔgɔ bɛ baara kɛ ni minɛn min ye, o nafa tɛ foyi la ni a karilen don. U ka ala fana bɛ ten.
18 Min bɛ masakɛ ka jurumu kɛ, o dala bɛ don a fan bɛɛ fɛ cogo min na, i n'a fɔ a bilala saya la cogo min na, o cogo kelen na, sarakalasebaaw bɛ u ka batosow siri ni daaw ye, ni dawolo ni dawolo ye, walisa u ka ala kana tiɲɛ ni binkannikɛlaw ye.
19 U bɛ fitinɛw mana u la, o ka ca ni u yɛrɛ ta ye, u tɛ se ka kelen ye.
20 U bɛ i ko Alabatosoba jiribolo dɔ, o bɛɛ n'a ta, u b'a fɔ ko fɛn minnu bɛ woyo ka bɔ dugukolo kan, olu bɛ u dusukunw sɔgɔsɔgɔ. n'u y'u ni u ka finiw dun, u t'a ye.
21 U ɲɛda bɛ nɛrɛma sisi min bɛ bɔ Alabatosoba kɔnɔ.
22 wuluw ni wuluwuluw ni kɔnɔw ni wuluw fana sigilen bɛ u fari ni u kun na.
23 O de y'a to aw k'a dɔn ko u tɛ ala ye, o de kosɔn aw kana siran u ɲɛ.
24 Sanu min bɛ u lamini walasa k'u cɛɲi, ni u ma nɔgɔ ko, u tɛna yeelen bɔ, katuguni u wulilen tuma min na, u ma o ye.
25 Ninakili tɛ fɛn minnu na, olu bɛ san sɔngɔba la.
26 U bɛ don u kamankunw kan, sen tɛ u la, u b'a fɔ mɔgɔw ye min fɛ ko nafa tɛ u la.
27 Minnu bɛ baara kɛ u ye, olu fana bɛ maloya, katuguni ni u binna duguma waati o waati, u tɛ se ka wuli u yɛrɛ ma. u bɛ se ka u yɛrɛw latilen, nka u bɛ nilifɛnw bila u ɲɛ na i n'a fɔ mɔgɔ salenw.
28 Fɛn minnu bɛ saraka bɔ u ye, u ka sarakalasebagaw bɛ u feere ka u tɔɔrɔ. O cogo kelen na, u musow b'a yɔrɔ dɔ don kɔgɔ la. Nka u tɛ foyi di faantanw ni sebaliw ma.
29 Koli musow ni musow minnu bɛ u ka dilan kan, olu bɛ u ka sarakaw dun.
30 U bɛ se ka wele cogo di ko ala? sabu musow bɛ sogo bila warijɛ ni sanu ani jiri ala ɲɛkɔrɔ.
31 Sarakalasebaaw sigilen bɛ u ka Alabatosoba kɔnɔ, u ka finiw tigɛlen don, u kunkolow ni u kunsigiw tigɛlen don, foyi tɛ u kun na.
32 U bɛ pɛrɛn ka pɛrɛn u ka ala ɲɛkɔrɔ i ko mɔgɔw b'a kɛ cogo min na seli la ni mɔgɔ salen don.
33 Sarakalasebaaw fana b'u ka finiw bɔ ka u musow ni u denw ka finiw don.
34 Mɔgɔ mana kojugu kɛ u la wo, walima ko ɲuman kɛra u la, u tɛ se ka o sara.
35 O cogo kelen na, u tɛ se ka nafolo ni wari di.
36 U tɛ se ka mɔgɔ si kisi saya ma, u tɛ se ka barikantanw kisi fangatigiw ma.
37 U tɛ se ka fiyentɔ lasegin a ɲɛ na, wa u tɛ se ka mɔgɔ si dɛmɛ a ka tɔɔrɔ la.
38 U tɛ se ka makari muso cɛ salen na, wa u tɛ se ka ko ɲuman kɛ faantanw ye.

39 U ka yiri ala minnu datugulen don ni sanu ni warijɛ ye, olu bɛ i ko kabakurun minnu tigɛlen bɛ kulu kan.
40 Mɔgɔ ka kan ka miiri cogo di k'a fɔ ko u ye ala ye, k'a sɔrɔ hali Kaldekaw yɛrɛ bɛ u bonya?
41 Ni u ye bobo dɔ ye min tɛ se ka kuma, u bɛ na n'a ye ka Bɛl deli ko a ka kuma, i n'a fɔ a bɛ se ka kuma.
42 O bɛɛ n'a ta, u yɛrɛ tɛ se k'o faamu, ka u to yen, katuguni dɔnniya t'u la.
43 Muso minnu sirilen bɛ u la, olu fana sigilen bɛ siraw kan, u bɛ shɔ jeni ka kɛ tulu suma ye, nka ni tɛmɛbaga dɔ samara u la ka da a fɛ, a bɛ a tɔnɔ kɔrɔfɔ, ko a ma jate ko a ka kan i n'a fɔ a yɛrɛ , a juru ma kari fana.
44 Fɛn o fɛn bɛ kɛ u cɛma, o ye nkalon ye.
45 U dilannen don ni minisiriw ni sanubɔlaw ye, u tɛ se ka kɛ fɛn wɛrɛ ye ni baarakɛlaw b'a fɛ ka kɛ u ye.
46 Minnu y'u da, olu yɛrɛ tɛ se ka mɛn abada. o tuma na fɛ, fɛn minnu dilannen don u fɛ, olu ka kan ka kɛ ala ye cogo di?
47 U ye nkalon ni mafiɲɛyali to yen kɔfɛmɔgɔw ye.
48 Ni kɛlɛ wala tɔɔrɔ dɔ nana u kan, sarakalasebaaw bɛ u yɛrɛ lajɛ u dogoyɔrɔ la.
49 Mɔgɔw tɛ se k'a dɔn cogo di ko u tɛ ala ye, minnu tɛ se k'u yɛrɛ kisi kɛlɛ ma wala tɔɔrɔ ma?
50 K'a masɔrɔ u ye jiri dɔrɔn de ye, wa u datugulen don ni warijɛ ni sanu ye, a na dɔn kɔfɛ ko u ye nkalon ye.
51 Siyaw ni masakɛw bɛɛ na a jira k'a jɛya ko u tɛ ala ye, fɔ mɔgɔw ka kɛwalew, ko Ala ka baara si tɛ u la.
52 Jɔn t'a dɔn ko u tɛ ala ye?
53 U tɛ se ka masakɛ sigi jamana kɔnɔ, ka sanji lase mɔgɔw ma.
54 U tɛ se ka kiri tigɛ u yɛrɛ ka ko la, wa u tɛ se ka kojugu dɔ ɲɛnabɔ, k'a masɔrɔ u bɛ i ko sankolo ni dugukolo cɛ.
55 Ni tasuma binna yiri ala ka so kan, wala ni sanu wala warijɛ donna a la, u ka sarakalasebagaw na boli ka kisi. Nka u yɛrɛw na jeni i ko jirisunw.
56 U tɛ se ka masakɛ wala jugu si kɛlɛ.
57 O yiri ala minnu sirilen bɛ warijɛ wala sanu la, olu fana tɛ se ka kisi sonw walima binkannikɛlaw ma.
58 U ka sanu ni warijɛ ani fini minnu bɛ don u la, fangatigiw bɛ u ta ka taa u fɛ.
59 O de kosɔn, a ka fisa ka kɛ masakɛ ye min bɛ a ka sebaaya jira, walima ka kɛ minɛn nafama ye so kɔnɔ, a tigi bɛna baara kɛ ni min ye, ka tɛmɛ o ala nkalonma suguw kan. walima ka kɛ da ye so kɔnɔ, ka o fɛn suguw mara a kɔnɔ, ka tɛmɛ o nkalon ala suguw kan. walima jirisunba dɔ min bɛ masaso kɔnɔ, ka tɛmɛ o nkalon ala suguw kan.
60 Katuguni tile ni kalo ani dolow bɛ yeelen bɔ, ka ci ka taa u ka baara kɛ, u bɛ kan minɛ.
61 O cogo kelen na, sanpɛrɛn ni a bɔra, a yecogo ka nɔgɔn. o cogo kelen na, fiɲɛ bɛ ci jamana bɛɛ la.
62 Elohim y'a fɔ sankaba ye tuma min na ko u ka diɲɛ bɛɛ kunna, u y'a fɔ u ye cogo min na.
63 Tasuma min cilen bɛ ka bɔ san fɛ ka kuluw ni kungow jeni, o bɛ kɛ i ko a fɔra cogo min na.
64 O de y'a to a tɛ miiri ko u ye ala ye, k'a masɔrɔ u tɛ se ka kow kiri tigɛ wala ka ko ɲuman kɛ mɔgɔw ye.
65 Aw k'a dɔn ko u tɛ ala ye, aw kana siran u ɲɛ.
66 U tɛ se ka masakɛw danga wa ka dubaw kɛ u ye.
67 U tɛ se ka taamashyɛnw jira sankolo la siyaw cɛma, ka yeelen bɔ i ko tile, ka yeelen bɔ i ko kalo.
68 Baganw ka fisa ni u ye, katuguni u bɛ se ka don dogoyɔrɔ kɔrɔ ka u yɛrɛ dɛmɛ.
69 O tuma na fɛ, a ma jira an na abada ko u ye ala ye, o de kosɔn aw kana siran u ɲɛ.
70 Siranfɛn tɛ foyi mara iko konkomɔri nakɔ kɔnɔ cogo min na.
71 O cogo kelen na, u ka jiri ala minnu dabɔra ni warijɛ ni sanu ye, olu bɛ i ko ŋaniya finman min bɛ jiriden nakɔ kɔnɔ, kɔnɔ bɛɛ sigilen bɛ min kan. i ko su dɔ fana, min bɛ kɔrɔn fɛ ka taa dibi la.
72 Aw na u dɔn ko u tɛ ala ye, o ye bulama jɛman ye min bɛ toli u kan.
73 O de kosɔn, boli si tɛ mɔgɔ tilennen min bolo, o ka fisa.

Azariya ka delili

SABABU 1

1 U taamana tasuma cɛma ka Elohim tanu ka Matigi dubaw kɛ.
2 Azariyasi wulila ka Ala deli nin cogo la. A y'a da yɛlɛ tasuma cɛma k'a fɔ.
3 Matigi an bɛnbaw ka Ala, dubaden ye i ye, i tɔgɔ ka kan ni tanuli ni nɔɔrɔ ye fo abada.
4 I ye ko minnu kɛ an na, i tilennen don.
5 I ye fɛn minnu bɛɛ lase an ma ani an bɛnbaw ka dugu senuma Jerusalɛm, i ye kiritigɛ lakika kɛ, katuguni i ye nin kow bɛɛ lase an ma ka kɛɲɛ ni tiɲɛ ni kiri ye an ka jurumuw kosɔn.
6 An ye jurumu kɛ ka tilenbaliya kɛ ka bɔ i la.
7 An ye sariya tiɲɛ fɛn bɛɛ la, an ma i ka ci fɔlenw labato, an ma u labato, i ye ci fɔ an ye cogo min na, an ma o kɛ, walisa o ka ɲɛ.
8 O de y'a to i ye fɛn minnu bɛɛ lase an ma, ani i ye fɛn o fɛn kɛ an ye, i ye o bɛɛ kɛ ni kiri lakika ye.
9 I y'an don juguw bolo, sariya tiɲɛbaliw bolo, Elohim kɔniyabaaw, masakɛ tilenbali dɔ bolo, ani masakɛ juguw bɛɛ la diɲɛ bɛɛ kɔnɔ.
10 Sisan, an tɛ se ka an da wuli, an kɛra maloya ni maloya ye i ka jɔnw bolo. Minnu b'i bato.»
11 O bɛɛ n'a ta, i kana an kunna pewu i tɔgɔ kosɔn, i kana i ka layidu tiɲɛ.
12 I kana i ka makari bila an na, i ka kanulen Ibrahima kosɔn, i ka jɔnkɛ Isaka kosɔn, ani i ka Israɛl senuma kosɔn.
13 I ye kuma fɔ olu ye ka layidu ta ko i na u bɔnsɔnw caya i ko sankolo dolow ni cɛncɛn min bɛ kɔgɔji da la.
14 Anw, Matigi, an dɔgɔyara ka tɛmɛ siya tɔw bɛɛ kan, an bɛ to bi kɔrɔ diɲɛ bɛɛ kɔnɔ an ka jurumuw kosɔn.
15 Kuntigi wala kira wala kuntigi wala kuntigi wala saraka jɛnita wala saraka wala wusulan wala sarakabɔyɔrɔ si tɛ i ɲɛ kɔrɔ ka makari sɔrɔ.
16 O bɛɛ n'a ta, an ka sɔn an ma ni nimisali ni majigilenya hakili ye.
17 I n'a fɔ sagadenw ni misidenw ka saraka jɛnitaw la, i n'a fɔ sagaden fatɔ ba tan fana, an ka saraka ka kɛ i ɲɛ na bi, ka a to an ka tugu i kɔ pewu, k'a masɔrɔ u tɛna maloya o la u k'u jigi da i kan.
18 Sisan, an bɛ tugu i kɔ ni an dusukun bɛɛ ye, an bɛ siran i ɲɛ ka i ɲɛda ɲini.
19 I kana maloya an la, nka i ka an ka kanuya ni i ka makari camanba de la.
20 I ka anw fana kisi ka kɛɲɛ ni i ka kabako kɛwalew ye, ka i tɔgɔ bonya, Matigi.
21 U ka maloya u ka sebaaya ni u ka sebaaya bɛɛ la, u ka fanga ka tiɲɛ.
22 U k'a dɔn ko e ye Elohim ye, Elohim kelenpe ani nɔɔrɔ bɛ min na diɲɛ bɛɛ kan.»
23 Masakɛ ka jɔnkɛ minnu y'u don, olu ma foro sumaya dabila ni rozɛni ni bɔgɔdaga ni tow ani jiri misɛnniw ye.
24 Tasuma ye mɛtɛrɛ binaani ni kɔnɔntɔn bɔ foro sanfɛ.
25 A tɛmɛna o yɔrɔ la ka Kaldekaw minnu sɔrɔ foro la, a ye olu jeni.
26 Nka Matigi ka mɛlɛkɛ jiginna foro kɔnɔ ni Azariyasi n'a tɔɲɔgɔnw ye ka tasuma tasuma gosi ka bɔ foro kɔnɔ.
27 A ye foro cɛmancɛ kɛ i n'a fɔ fiɲɛ nɔgɔlen, fo tasuma ma maga u la fewu, a ma u tɔɔrɔ, a ma u tɔɔrɔ.

28 O tuma la, u saba bɔra u da kelen na, u ye Ala tanu, ka nɔɔrɔ da, ka dugawu kɛ Elohim ye foro kɔnɔ.
29 Matigi an bɛnbaw ka Ala, i ye dubaden ye.
30 I tɔgɔ nɔɔrɔma ni i tɔgɔ senuma ye dubaden ye.
31 Duba bɛ i la i ka nɔɔrɔ senuma Alabatosoba kɔnɔ.
32 Dubaden ye e ye min bɛ dugukolo dunbaw filɛ ka sigi serubɛnw kan.
33 Duba bɛ i la i ka masaya masasigilan nɔɔrɔma kan.
34 I ye dubaden ye sankolo la, ka tɛmɛn fɛn bɛɛ kan, i ka kan ka tanu ani ka nɔɔrɔ da i kan fo abada.
35 Aw Matigi ka kɛwalew bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
36 Aw sankolow, aw ka Matigi tanu.
37 Aw Matigi ka mɛlɛkɛw, aw ka Matigi tanu.
38 Aw bɛɛ ji minnu bɛ sankolo sanfɛ, aw ka Matigi tanu.
39 Aw Matigi ka sebaaw bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
40 Aw tile ni kalo, aw ka Matigi tanu.
41 Aw sankolo dolow, aw ka Matigi tanu.
42 Sanji ni nɛnɛ bɛɛ, aw ka Matigi tanu, ka a kɔrɔta ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan fo abada.
43 Aw fiɲɛw bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
44 Aw tasuma ni funteni, aw ka Matigi tanu ve bɛɛ ye fo abada.
45 Aw nɛnɛ ni samiyɛ, aw ka Matigi tanu.
46 Aw nɛnɛ ni sanfiɲɛba, aw ka Matigi tanu.
47 Aw suw ni tilew, aw ka Matigi duba.
48 Aw yeelen ni dibi, aw ka Matigi tanu.
49 Aw jikuru ni nɛnɛ, aw ka Matigi tanu.
50 Aw nɛnɛ ni nɛnɛ, aw ka Matigi tanu.
51 Aw sanpɛrɛnw ni sankaba, aw ka Matigi tanu.
52 Dugukolo ka duba Matigi ye.
53 Aw kuluw ni kulu fitininw, aw ka Matigi tanu.
54 Aw minnu bɛɛ falen bɛ dugukolo kan, aw ka Matigi tanu.
55 Aw kuluw, aw ka Matigi tanu.
56 Kɔgɔjiw ni bajiw, aw ka Matigi tanu.
57 Aw balemaw ni ji la lamagatɔw bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
58 Aw sanfɛla kɔnɔw bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
59 Aw baganw ni baganw bɛɛ, aw ka Matigi tanu.
60 Aw hadamadenw denw, aw ka Matigi tanu, ka a kɔrɔta ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan fo abada.
61 Israɛl, aw ka Matigi tanu, ka a tanu ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan fo abada.
62 Aw Matigi ka sarakalasebaaw, aw ka Matigi tanu.
63 Aw Matigi ka jɔnw, aw ka Matigi tanu.
64 Aw niw ni mɔgɔ tilennenw niw, aw ka Matigi tanu, ka a kɔrɔta ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan fo abada.
65 Aw dusukun senumanw ni majiginlenw, aw ka Matigi tanu.
66 Ananiya ni Azariya ani Misaɛl, aw ka Matigi tanu, ka a tanu ka tɛmɛ fɛn bɛɛ kan fo abada, katuguni a ye an kisi jahanama ma, ka an kisi saya bolo, ka an kisi ka bɔ tasuma cɛma Tasuma jenilen, a ye an kisi tasuma cɛma.
67 A' ye barika da Matigi ye, katuguni a ka hinɛ bɛ to badaa.
68 Aw bɛɛ minnu bɛ Matigi bato, aw ka Ala ka Ala tanu, ka barika da a ye, katuguni a ka makari bɛ to badaa.

SUSANNA YE BAARA KƐ

SABABU 1

1 Cɛ dɔ tun sigilen bɛ Babilonɛ, a tɔgɔ ko Yowasi.
2 A ye muso dɔ ta, o tɔgɔ ko Suzana, Kelisiyasi denmuso, muso cɛɲumanba dɔ tun bɛ siran Matigi ɲɛ.
3 A bangebagaw fana tun tilennen don, u tun bɛ u denmuso kalan ka kɛɲɛ ni Musa ka sariya ye.
4 Joasim tun ye nafolotigiba ye, nakɔ cɛɲi tun bɛ a ka so cɛ. sabu a bonya tun ka bon ni tɔw bɛɛ ye.
5 O san kelen in na, jama kɔrɔ fila sigira kiritigɛlaw ye, i ko Matigi y'a fɔ cogo min na, ko juguya bɔra Babilonɛ ka bɔ kiritigɛlaw fɛ, minnu tun bɛ iko olu de bɛ jama mara.
6 U tun bɛ fɛn caman mara Joasim ka so.
7 Jama taara tilelafana fɛ tuma min na, Suzana taara a cɛ ka nakɔ kɔnɔ walisa ka taama.
8 Cɛkɔrɔba fila y'a ye ko a bɛ don don o don ka taama. fo u nege donna a la.
9 U y'u hakili to u yɛrɛ la, ka u ɲɛw kɔsegin, walisa u kana u ɲɛsin sankolo ma, u kana u hakili to kiri tilennenw na.
10 Hali n'a y'a sɔrɔ u fila bɛɛ jogin na a ka kanuya fɛ, o bɛɛ n'a ta, u si ma ja gɛlɛya k'a ka dusukasi jira ɲɔgɔn na.
11 U maloyara k'u nege fɔ, k'a masɔrɔ u tun b'a fɛ ka kɛ muso fɛ.
12 O bɛɛ n'a ta, u tun bɛ kɔlɔsili kɛ ni timinandiya ye don o don walisa k'a ye.
13 Kelen y'a fɔ tɔ kelen ye ko: «An ka taa so sisan.
14 U bɔra tuma min na, u ye kelen fara ɲɔgɔn kan, ka kɔsegin ka se yɔrɔ kelen na. U ye ɲɔgɔn ɲininka o ko la, u sɔnna u nege ma, o kɔfɛ, u ye waati dɔ sigi ɲɔgɔn fɛ, u bɛ se k'a sɔrɔ a kelen na.
15 U tora waati bɛnnen na tuma min na, a donna i ko fɔlɔ ni jɔnmuso fila dɔrɔn ye, a tun b'a fɛ ka a yɛrɛ ko nakɔ kɔnɔ, katuguni a tun ka suma.
16 Mɔgɔ si tun tɛ yen fo cɛkɔrɔba fila minnu tun dogolen bɛ ka a kɔlɔsi.
17 O kɔ, a y'a fɔ a ka jɔnmusow ye ko: «A' ye tulu ni kolanɛgɛw lase ne ma, ka nakɔ daaw datugu walisa ne ka ne ko.»
18 A y'a fɔ u ye cogo min na, u y'o kɛ, ka nakɔ daaw datugu, ka bɔ da la, ka taa a ka ci fɔ u ye, u ma o fɛnw ta.
19 Npogotigininw bɔra tuma min na, cɛkɔrɔba fila wulila ka boli ka taa a fɛ k'a fɔ a ye.
20 A filɛ, nakɔ daaw datugulen don, mɔgɔ si tɛ se k'an ye, an b'i kanu. o de kosɔn i ka sɔn an ma, ka da an fɛ.
21 Ni i t'a fɛ, an na seereya kɛ i kama ko kamalennin dɔ tun bɛ i fɛ.
22 Suzana ye sɔgɔsɔgɔ kɛ k'a fɔ ko: «Ne degunnen don fan bɛɛ fɛ, katuguni ni ne ye nin ko kɛ, o ye saya ye ne bolo.
23 A ka fisa ne ma ka bin aw bolo, k'a sɔrɔ ne ma o kɛ, ka tɛmɛn ka jurumu kɛ Matigi ɲɛ kɔrɔ.
24 Suzana pɛrɛnna ni kanba ye.
25 O kɔ, kelen bolila ka nakɔ da wuli.
26 So baarakɛlaw ye kulekan mɛn nakɔ kɔnɔ tuma min na, u girinna ka don da la, k'a lajɛ min kɛra a la.
27 Cɛkɔrɔbaw y'u ka ko fɔ tuma min na, baarakɛlaw maloyara kosɛbɛ, katuguni o ko sugu ma fɔ Suzana ko la abada.
28 O dugusagwɛ, jama lajɛra a cɛ Joasimu fɛ tuma min na, cɛkɔrɔba fila fana nana miiri juguw la Suzana kama walisa k'a faga.
29 U y'a fɔ jama ɲɛ kɔrɔ ko: «A' ye Joasimu muso Kelisiyasi denmuso Suzana wele.» O cogo la, u ye ci bila.
30 A nana n'a fa ni a ba, a denw ani a somɔgɔw bɛɛ ye.
31 Suzana tun ye muso ye min tun ka di kosɛbɛ.
32 O cɛ juguw y'a fɔ ko u k'a ɲɛda datugu, (k'a masɔrɔ a tun datugulen don) walisa u ka fa a cɛɲi na.
33 O de y'a to a teriw ni a yelenw bɛɛ kasila.
34 O cɛkɔrɔba fila wulila jama cɛma k'u bolow da a kun na.
35 A kasitɔ y'a ɲɛ kɔrɔta sankolo la, katuguni a dusukun dalen tun bɛ Matigi la.

36 Maakɔrɔw y'a fɔ ko: «An kelen tora nakɔ kɔnɔ tuma min na, muso in donna ni jɔnmuso fila ye, ka nakɔ da tugu ka jɔnmuso bila ka taa.»
37 Kamalennin dɔ dogolen bɛ yen, o nana a fɛ ka da a fɛ.
38 An minnu jɔlen tun bɛ nakɔ yɔrɔ dɔ la, an ye o juguya ye, an bolila ka taa u fɛ.
39 An ye u ye ɲɔgɔn fɛ tuma min na, an ma se ka cɛ min minɛ, katuguni a barika tun ka bon ni an ye, a ye da wuli ka pan ka bɔ.
40 An ye nin muso minɛ, an y'a ɲininka ko kamalennin ye jɔn ye, nka a ma sɔn k'a fɔ an ye.
41 O tuma la jama dara u la i ko jama cɛkɔrɔbaw ni kiritigɛlaw.
42 Suzana pɛrɛnna ni kanba ye k'a fɔ ko: «E Ala banbali, i bɛ gundo dɔn ka fɛn bɛɛ dɔn sani u ka kɛ.
43 I y'a dɔn ko u ye nkalon seereya kɛ ne kama, wa a filɛ, ne ka kan ka sa. k'a sɔrɔ ne ma deli ka fɛn suguw kɛ, nin cɛw ye minnu dabɔ ne kama ni juguya ye.
44 Matigi y'a kan mɛn.
45 O de y'a to a taara ni a fagali ye tuma min na, Matigi ye kamalennin dɔ hakili senu lawuli, kamalennin dɔ tɔgɔ ko Daniɛl.
46 A pɛrɛnna ni kanba ye ko: «Ne jɛlen don muso joli la.»
47 Jama bɛɛ y'u ɲɛsin Yesu ma k'a fɔ ko: «I ye nin kuma minnu fɔ, olu kɔrɔ ye mun ye?»
48 A jɔlen tora u cɛma k'a fɔ ko: «Israɛl denkɛw, aw ye hakilintanw ye, fo aw ma Israɛl denmuso dɔ jalaki k'a sɔrɔ aw ma tiɲɛ dɔn wa?
49 Aw ka segin kiritigɛ yɔrɔ la, katuguni u ye nkalon seereya kɛ a ko la.
50 O de y'a to jama bɛɛ y'i kɔsegin joona, cɛkɔrɔbaw y'a fɔ a ye ko: «I sigi an cɛma k'a jira an na, k'a masɔrɔ Ala ye cɛkɔrɔba bonya di i ma.»
51 Daniɛl y'a fɔ u ye ko: «A' ye nin mɔgɔ fila bila yɔrɔ jan ɲɔgɔn na, ne na u sɛgɛsɛgɛ.»
52 U farala ɲɔgɔn na tuma min na, a y'u dɔ wele k'a fɔ a ye ko: «E min kɔrɔla juguya la, i ye jurumu minnu kɛ ka kɔrɔ, olu bɔra kɛnɛ kan sisan.»
53 Katuguni i ye nkalon tigɛ, ka jalakibaliw jalaki, ka jalakibaaw bila ka hɔrɔnya. hali ni Matigi ko: «I kana mɔgɔ jalakibali ni mɔgɔ tilennenw faga.»
54 Ni i y'a ye, i k'a fɔ ne ye ko: I ye u fara ɲɔgɔn kan jiri jumɛn kɔrɔ? Min y'a jaabi ko: Mastik jiri dɔ jukɔrɔ.
55 Daniɛl y'a fɔ ko: «A ka ɲi kosɛbɛ. i ye nkalon tigɛ i yɛrɛ kun na. Katuguni hali sisan, Ala ka mɛlɛkɛ ye Elohim ka jalaki sɔrɔ ka i tigɛ fila ye.
56 A y'a bila kɛrɛfɛ, k'a fɔ ko a ka na ni tɔ kelen ye, k'a fɔ a ye ko: «E Kanaan bɔnsɔn, i tɛ Juda bɔnsɔn ye, cɛɲa ye i lafili, nege ye i dusukun tiɲɛ.»
57 Aw ye Israɛl denmusow minɛ ten, u ni aw jɛra siran fɛ.
58 Sisan, a fɔ ne ye ko: «I ye u fara ɲɔgɔn kan jiri jumɛn kɔrɔ?» Min y'a jaabi ko: Holm jiri dɔ jukɔrɔ.
59 Daniɛl y'a fɔ a ye ko: «A ɲɛ. I fana ye nkalon tigɛ i yɛrɛ kun na, katuguni Ala ka mɛlɛkɛ bɛ makɔnɔni kɛ ni npan ye ka i tigɛ fila ye, walisa a ka i halaki.»
60 jama bɛɛ pɛrɛnna ni kanba ye ka Elohim tanu, ale min bɛ u jigi da a kan.
61 U wulila ka cɛkɔrɔba fila kɛlɛ, katuguni Daniyɛli tun ye u jalaki u yɛrɛ da la ko u ye nkalon seereya kɛ.
62 Ka kɛɲɛ ni Musa ka sariya ye, u tun b'a fɛ ka min kɛ u mɔgɔɲɔgɔn na cogo jugu la, u y'u faga. O cogo la, jalakibali joli kisira o don kelen na.
63 O de y'a to Kelisisi n'a muso ye Ala tanu u denmuso Suzana ni a cɛ Joasim ani u somɔgɔw bɛɛ kosɔn, katuguni namara si ma sɔrɔ a la.
64 Kabini o don na, Daniɛl tɔgɔ bɔra kosɛbɛ jama ɲɛ kɔrɔ.

Bel and the Dragon

Bel ni Dragon ye

SABABU 1

1 Masakɛ Astiyasi lajɛra a bɛnbaw fɛ, Pɛrɛsi Sirus y'a ka masaya sɔrɔ.
2 Daniɛl ye baro kɛ ni masakɛ ye, ka bonya da a kan ka tɛmɛ a teriw bɛɛ kan.
3 Babilonɛkaw tun bɛ ni boli dɔ ye, o tɔgɔ ye ko Bɛl, mugu ɲuman sumanikɛlan tan ni fila ni saga binaani ani diwɛn minɛn wɔɔrɔ tun bɛ bɔ a la don o don.
4 Masakɛ tun bɛ o bato, ka taa a bato don o don, nka Daniɛl tun bɛ a yɛrɛ ka Ala bato. Masakɛ y'a fɔ a ye ko: «Mun na i tɛ Bɛl bato?»
5 U y'a jaabi k'a fɔ ko: «Katuguni ne tɛ se ka boliw bato minnu dilanna ni bolow ye, nka ne bɛ Ala ɲɛnama bato, ale min ye sankolo ni dugukolo da, ka kuntigiya kɛ farisogo bɛɛ kan.»
6 Masakɛ y'a fɔ a ye ko: «I t'a miiri ko Bɛl ye Ala ɲɛnama ye wa?» I m'a ye ko a bɛ dumuni ni minni kɛ don o don wa?
7 Daniɛl ye nisɔndiya jira k'a fɔ ko: «Masakɛ, i kana lafili, k'a masɔrɔ nin ye bɔgɔ dɔrɔn de ye a kɔnɔna ni nɛgɛso ye, a ma foyi dun wala ka minni kɛ abada.»
8 Masakɛ dimina kosɛbɛ k'a ka sarakalasebaaw wele k'a fɔ u ye ko: «Ni aw m'a fɔ ne ye ko nin ye jɔn ye min bɛ nin musakaw dun, aw na sa.»
9 Nka ni aw bɛ se ka a fɔ ne ye ko Bɛl bɛ u dun, Daniɛl na sa, katuguni a ye Bɛl tɔgɔ tiɲɛ. Daniɛl y'a fɔ masakɛ ye ko: «A ka kɛ ka kɛɲɛ ni i ka kuma ye.»
10 Bɛl ka sarakalasebaaw tun ye biwɔɔrɔ ni tan ye, u musow ni u denw kɔ. Masakɛ ni Daniɛl taara Bɛl Alabatosoba kɔnɔ.
11 Bɛl ka sarakalasebaaw y'a fɔ o cogo la ko: «An bɛ bɔ, nka e, masakɛ, i ka dumuni kɛ ka diwɛn labɛn, ka da tugu kosɛbɛ ka a datugu ni i yɛrɛ ka taamasiyɛn ye.
12 Sini i donna don min na, ni i m'a ye ko Bɛl ye fɛn bɛɛ dun, an na saya tɔɔrɔ.
13 U ma o jate kosɛbɛ, katuguni u tun ye dondaw dɔ da tabali jukɔrɔ, u tun bɛ don tuma bɛɛ ka o fɛnw dun.
14 U bɔra tuma min na, masakɛ ye dumuniw bila Bɛl ɲɛkɔrɔ. Daniyɛli tun y'a fɔ a ka jɔnw ye ko u ka na ni buguri ye, u ye minnu jɛnsɛn Alabatosoba yɔrɔ bɛɛ la masakɛ kelenpe ɲɛ kɔrɔ, u bɔra ka da tugu k'a datugu ni masakɛ ka taamasiyɛn ye, ka taa.
15 Su fɛ, sarakalasebaaw n'u musow ni u denw nana i ko u delila k'a kɛ cogo min na, u ye dumuni kɛ ka minni kɛ.
16 Sɔgɔmada fɛ, masakɛ wulila ka Daniɛl ni a fɛ.
17 Masakɛ y'a fɔ ko: «Daniɛl, taamasiyɛnw kɛnɛyara wa? A ko: «Ɔwɔ, masakɛ, u kɛnɛya.»
18 A ye douru da wuli dɔrɔn, masakɛ ye tabali filɛ ka pɛrɛn ni kanba ye ko: «Bɛl, i ka bon, nanbara si tɛ i fɛ fewu.»
19 Daniɛl ye ŋɛɲɛ kɛ ka masakɛ minɛ walisa a kana don, k'a fɔ a ye ko: «A filɛ nin siraba kan.
20 Masakɛ ko: «Ne bɛ cɛw ni musow ni denmisɛnw senw ye.» O kɔ, masakɛ dimina.
21 U ye sarakalasebaaw ta n'u musow n'u denw ye, u donna yɔrɔ minnu na, u y'a jira a la, ka tabali kan fɛnw dun.
22 O de y'a to masakɛ y'u faga ka Bɛl don Daniɛl ka fanga kɔrɔ, a ye ale ni a ka Alabatosoba halaki.
23 O yɔrɔ kelen na, sa belebeleba dɔ tun bɛ yen, Babilonɛkaw tun bɛ min bato.
24 Masakɛ y'a fɔ Daniɛl ye ko: «I b'a fɛ fana k'a fɔ ko nin ye nɛgɛ ye wa?» a filɛ, a ɲɛnama don, a bɛ dumuni kɛ ka minni kɛ. i tɛ se k'a fɔ ko a tɛ ala ɲɛnama ye.
25 Daniɛl y'a fɔ masakɛ ye ko: «Ne na Matigi ne ka Ala bato, katuguni ale de ye Ala ɲɛnama ye.»
26 Nka masakɛ, i ka sira di ne ma, ne na nin sa in faga ni npan ni bere tɛ.» Masakɛ ko: «Ne bɛ sira di i ma.»
27 Daniyɛli ye bɔgɔ ni tulu ni kunsigi ta ka u tobi ka u kɛ kurukuruw ye batoli.
28 Babilonɛkaw y'o mɛn tuma min na, u dimina kosɛbɛ, u ye jɛkafɔ kɛ masakɛ kama k'a fɔ ko: «Masakɛ kɛra Yahutu ye, a ye Bɛli halaki, a ye sa faga ka sarakalasebagaw faga.»
29 U sera masakɛ ma k'a fɔ a ye ko: «Daniɛl lase an ma, n'o tɛ, an na i ni i ka so halaki.»
30 Masakɛ y'a ye ko u ye a digidigi kosɛbɛ, ka Daniɛl di u ma.
31 U y'a fili warabilenw ka dingɛ kɔnɔ.
32 Warabilen wolonwula tun bɛ dingɛ kɔnɔ, u tun bɛ su fila ni saga fila di u ma don o don.
33 Kira dɔ tun bɛ Yahutuw la, a tɔgɔ ko Habakuki, o tun ye daga dila ka nbuuru kari daga kɔnɔ ka taa foro la ka na n'a ye suman tigɛbagaw ma.
34 Nka Matigi ka mɛlɛkɛ y'a fɔ Habakuki ye ko: «I ka dumuni min bɛ i bolo, i ka taa Babilonɛ ka taa Daniɛl fɛ, o min bɛ warabilenw ka dingɛ kɔnɔ.»
35 Habakuki y'a fɔ ko: «Matigi, ne ma deli ka Babilonɛ ye. ne fana t'a dɔn den bɛ yɔrɔ min na.
36 Matigi ka mɛlɛkɛ y'a minɛ masafugulan na k'a ta a kunsigi kunsigi la, ka a sigi Babilonɛ kɔnɔ dingɛ kan.
37 Habakuki pɛrɛnna k'a fɔ ko: «Daniɛl, Daniɛl, Ala ye dumuni min ci i ma, i ka o ta.»
38 Daniɛl ko: «Ala, i hakili tora ne la.»
39 Daniɛl wulila ka dumuni kɛ.
40 Tile wolonwulanan don na, masakɛ taara Daniɛl kasi, a sera dingɛ kɔnɔ tuma min na, a ye a ɲɛw lajɛ, ka Daniɛl sigilen ye.
41 Masakɛ pɛrɛnna ni kanba ye ko: «Matigi Daniɛl ka Ala ka bon, mɔgɔ wɛrɛ tɛ i kɔ.»
42 A y'a sama ka bɔ yen ka a halakili sababuw fili dingɛ kɔnɔ.

Prayer of Manasseh

Manase ka delili

Matigi, an bɛnbaw Ibrahima ni Isaka ni Yakuba ni u bɔnsɔn tilennenw ka Sebaayabɛɛtigi Ala. Ale de ye sankolo ni dugukolo da ni a masirifɛnw bɛɛ ye. I ye kɔgɔji siri i ka ci fɔlen kuma fɛ. I ye dugukolo juguman datugu, k'a siri i tɔgɔ jugu ni nɔɔrɔ la. Mɔgɔ bɛɛ bɛ siran o ɲɛ, ka yɛrɛyɛrɛ i ka sebaaya ɲɛkɔrɔ. sabu i ka nɔɔrɔ bonya tɛ se ka muɲu, ani i ka dimi ka bagabagali jurumutɔw ma, o nafa ka bon. sabu i ye Matigi kɔrɔtalenba ye, makariba, muɲuli, makariba, ani nimisa hadamadenw ka kojuguw la. Matigi, i ye nimisali ni yafa layidu ta jurumukɛlaw ye ka kɛɲɛ ni i ka ɲumanyaba ye. O de kosɔn, Matigi, min ye mɔgɔ tilennenw ka Ala ye, i ma nimisa mɔgɔ tilennenw ye, i ko Ibrahima ni Isaka ni Yakuba, olu minnu ma jurumu kɛ i la. Nka i ye nimisali sigi ne ye jurumukɛla ye, katuguni ne ye jurumu kɛ ka tɛmɛ kɔgɔji cɛncɛn hakɛ kan. Matigi, ne ka jurumuw cayara. Ne birilen don ni nɛgɛbere caman ye, fo ne tɛ se ka ne kun kɔrɔta, ne tɛ se ka ne bila, katuguni ne ye i dimi, ka kojugu kɛ i ɲɛ kɔrɔ ka ko haramulenw kɛ, ka jurumuw caya. Sisan ne bɛ ne dusukun biri ka nɛɛma deli i la. Ne ye jurumu kɛ, Matigi, ne ye jurumu kɛ, ne bɛ sɔn ne ka tilenbaliyakow ma. Aw kana dimi ne kɔrɔ fo abada, aw ka juguya mara ne ye. Aw kana ne jalaki dugukolo duguma yɔrɔw la.» Katuguni i ye Ala ye, mɔgɔ minnu nimisara olu ka Ala. I na i ka ɲumanya bɛɛ jira ne la, katuguni i na ne kisi, ne man kan, ka kɛɲɛ ni i ka makariba ye. O de kosɔn ne na i tanu fo abada ne ka ɲɛnamaya bɛɛ kɔnɔ, katuguni sankolo fanga bɛɛ bɛ i tanu, nɔɔrɔ ye i ta ye badaa-badaa. Amiina.

Makabew fɔlɔ

SABABU 1

1 Masedwanɛka Filipe denkɛ Alɛkisandiri min bɔra Ketiim jamana na, o ye Pɛrɛsiw ni Mɛdiw ka masakɛ Darius faga, o kɔfɛ, a kɛra masakɛ ye a nɔ na, Gɛrɛsi jamana fɔlɔ.
2 A ye kɛlɛ caman kɛ, ka kɛlɛbolo caman sɔrɔ, ka dugukolo kan masakɛw faga.
3 U tɛmɛna fo ka se dugukolo dan na, ka siya caman ka nafolo minɛ, fo dugukolo dusu sumana a ɲɛ kɔrɔ. O kɔ, a kɔrɔtara ka a dusukun kɔrɔta.
4 A ye kɛlɛbolo barikamaba dɔ lajɛ ka jamanaw ni siyaw ni masakɛw mara.
5 O kɔ, a banana, a y'a ye ko a bɛna sa.
6 O de y'a to a ye a ka baarakɛlaw wele, minnu tun lamɔna a fɛ kabini a denmisɛnman.
7 Alɛkisandiri ye masaya kɛ san tan ni fila kɔnɔ, o kɔ, a sara.
8 A ka baarakɛlaw bɛɛ kelen-kelen bɛɛ ye kuntigiya kɛ u nɔ na.
9 A salen kɔ, u bɛɛ ye masafugulan don u yɛrɛ la. U denkɛw fana kɛra o cogo la u kɔfɛ san caman.
10 Jujujugu dɔ bɔra u la, Antiochus tɔgɔ ko Epifane, masakɛ Antiose denkɛ, min tun ye jɔnya ye Romɛ, a ye masaya kɛ Gɛrɛkiw ka masaya san kɛmɛ ni bisaba ni wolonwulanan na.
11 O donw na, mɔgɔ juguw bɔra Israɛl cɛma, u ye mɔgɔ caman lasun u k'a fɔ ko: «An ka taa layidu ta ni siyaw ye minnu bɛ an lamini.
12 O la sa, nin minɛn in diyara u ye kosɛbɛ.
13 O tuma la, jama dɔw tun bɛ o ko la, fo u taara masakɛ fɛ.
14 O kɔ, u ye degelikɛnɛ dɔ jɔ Jerusalɛm ka kɛɲɛ ni siyaw ka laadalakow ye.
15 U ye bolokobaliw kɛ, ka layidu senuma bila ka fara siyaw kan, ka u feere ka juguya kɛ.
16 Masaya sabatira Antiose ɲɛkɔrɔ tuma min na, a y'a miiri ko a bɛna masaya kɛ Misira jamana kan walisa a ka se ka masaya fila mara.
17 O de y'a to a donna Misira ni jamaba ye, wotoro ni wotoro ni sotigiw ani kɔgɔjila kɛlɛboloba.
18 U ye Misira masakɛ Ptolemee kɛlɛ. Mɔgɔ caman jogin na fo ka sa.
19 O cogo la, u ye dugu barikamaw sɔrɔ Misira jamana kɔnɔ, a ye o nafolo minɛ.
20 Antiyɔsi ye Misira kɛlɛ kɔfɛ, a seginna ka segin san kɛmɛ naani ni saba kɔnɔ, ka taa Israɛl ni Jerusalɛm kɛlɛ ni jamaba ye.
21 U donna yɔrɔ senuma kɔnɔ ni kuncɛbaya ye ka sanu sarakabɔlan ni yeelenbɔlan ni a minɛnw bɛɛ ta.
22 Nbuuru jirali tabali ni jibɔminɛnw ni dagaw. A ye sanu wusulan, ni finimugu ni masafugulan ani sanu masirifɛn minnu tun bɛ Alabatosoba ɲɛfɛ, a ye olu bɛɛ bɔ.
23 A ye warijɛ ni sanu ni minɛn sɔngɔ gɛlɛnw fana ta.
24 A ye mɔgɔw bɛɛ ta ka taa a yɛrɛ ka jamana kɔnɔ, a ye mɔgɔfagaba kɛ, ka kuma ni kuncɛbaya ye.
25 O de y'a to dusukasiba donna Israɛlkaw yɔrɔ bɛɛ la.
26 Kuntigiw ni cɛkɔrɔbaw ye kasi, npogotigininw ni kamalenninw barika dɔgɔyara, musow cɛɲa fana yɛlɛmana.
27 Kɔɲɔcɛ bɛɛ tun bɛ kasi kɛ, muso min sigilen bɛ furuso kɔnɔ, o tun bɛ gɛlɛya la.
28 Dugukolo jiginna a sigibagaw kosɔn, Yakuba ka so bɛɛ ɲagamina.
29 San fila bannen kɔ, masakɛ y'a ka jagokɛla kuntigi ci ka taa Juda duguw la.
30 A ye hɛrɛ kuma fɔ u ye, nka u bɛɛ kɛra nanbara ye, katuguni u ye dannaya di a ma tuma min na, a barila ka bin dugu kan, ka dugu bugɔ kosɛbɛ, ka Israɛlkaw caman halaki.
31 A ye dugu nafolo minɛ tuma min na, a ye tasuma don o la ka sow ni kogow ci a fan bɛɛ fɛ.
32 Nka musow ni denmisɛnw y'u minɛ jɔnya la ka baganw ta.
33 O kɔ, u ye Dawuda ka dugu jɔ ni kogo belebeleba barikama ni sankansobaw ye, k'a kɛ dugu barikama ye u bolo.
34 U ye siya jurumutɔ dɔ don o kɔnɔ, mɔgɔ juguw, ka u barika bonya o kɔnɔ.
35 U y'a mara ni kɛlɛkɛminɛnw ni balofɛnw ye, u ye Jerusalɛm ka nafolomafɛnw lajɛ ɲɔgɔn fɛ, u y'u bila yen, u kɛra jaanba ye.
36 Katuguni o tun ye yɔrɔ ye min tun bɛ dogoyɔrɔ senuma ɲɛkɔrɔ, ani Israɛl jugu jugu.
37 U ye mɔgɔ jalakibali joli bɔn yɔrɔ senuma fan bɛɛ la ka a nɔgɔ.
38 Jerusalɛm sigibagaw bolila u kosɔn. A yɛrɛ denw y'a to yen.
39 A ka yɔrɔ senuma tiɲɛna i ko kungokolon, a ka seliw jiginna ka kɛ dusukasi ye, a ka lafiɲɛ donw kɛra mafiɲɛyali ye, a bonya kɛra mafiɲɛyali ye.
40 A nɔɔrɔ tun bɛ cogo min na, a ka maloya cayara, a ka bonya jiginna ka kɛ dusukasi ye.
41 Masakɛ Antiose ye sɛbɛn ci a ka masaya bɛɛ ma ko u bɛɛ ka kɛ siya kelen ye.
42 Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ka kan ka a ka sariyaw to yen.
43 Ɔwɔ, Israɛlden caman fana sɔnna a ka diinɛ ma, ka saraka bɔ boliw ye, ka lafiɲɛ don nɔgɔ.
44 Masakɛ tun ye bataki ci Jerusalɛm ani Juda duguw la cidenw fɛ, walisa u ka jamana sariya wɛrɛw labato.
45 A' ye saraka jɛnitaw ni sarakaw ni minfɛn sarakaw bali Alabatosoba kɔnɔ. U ka lafiɲɛ donw ni seli donw nɔgɔ.
46 A' ye yɔrɔ senuma ni jama senuma nɔgɔ.
47 Aw ka sarakabɔlanw ni forow ni boli batosow jɔ, ka donsokɛ sogo ni bagan nɔgɔlenw saraka.
48 U fana ka u denw to bolokolibaliw la, ka u niw kɛ fɛn haramulenw ye ni nɔgɔlenya ni nɔgɔlenya sifa bɛɛ ye.
49 U bɛ ɲinɛ sariya kɔ, ka sariyakolow bɛɛ yɛlɛma.
50 Mɔgɔ o mɔgɔ ma sɔn ka masakɛ ka ci fɔlen kɛ, a ko o ka sa.»
51 O cogo kelen na, a ye sɛbɛn ci a ka masaya bɛɛ ma, ka kɔrɔsibagaw sigi jama bɛɛ kun na, k'a fɔ Juda duguw ye, u ka saraka bɔ dugu kelen-kelen bɛɛ la.
52 O tuma la, jama caman nana u fɛ, ka sariya labato. O cogo la, u ye kojuguw kɛ jamana kɔnɔ;

53 U ye Israɛldenw gɛn ka taa dogoyɔrɔw la, u tun bɛ se ka boli yɔrɔ o yɔrɔ la dɛmɛ kama.
54 Kalo Kasleu tile tan ni duurunan na, san kɛmɛ naani ni duurunan na, u ye tiɲɛni haramulen dɔ sigi sarakabɔlan kan, ka boli sarakabɔlanw jɔ Juda duguw bɛɛ la fan bɛɛ fɛ.
55 U ye wusulan jeni u ka so da la ani nbɛdaw la.
56 U ye sariya kitabu minnu sɔrɔ, u ye olu tigɛtigɛ ka u jeni ni tasuma ye.
57 Ni mɔgɔ o mɔgɔ sɔrɔla ni Layidu Kitabu ye, wala ni mɔgɔ dɔ y'a yɛrɛ bila sariya la, masakɛ ka ci fɔlen tun ye ko u k'a faga.
58 U tun bɛ o cogo la u ka fanga fɛ kalo o kalo Israɛldenw ye.
59 Kalo tile mugan ni duurunan na, u ye saraka bɔ boli sarakabɔlan kan, o min tun bɛ Elohim ka sarakabɔlan kan.
60 O waati la, u ye muso dɔw faga ka kɛɲɛ ni ci fɔlen ye.
61 U ye denmisɛnninw dulon u kɔ la, ka marifa ci u ka sow kɔnɔ ka u bolokobagaw faga.
62 O bɛɛ n'a ta, Israɛl mɔgɔw caman tun b'a fɛ ka fɛn nɔgɔlen si dun.
63 O de y'a to u ka sa, walisa u kana nɔgɔ ni dumunifɛnw ye, walisa u kana layidu senuma nɔgɔ.
64 Diminyaba donna Israɛl kan.

SABABU 2NAN

1 O donw na, Yuhana denkɛ Matatiasi, Simeɔn denkɛ, Joarib bɔnsɔnw ka sarakalasebaa dɔ wulila ka bɔ Jerusalɛm ka sigi Modin.
2 Denkɛ duuru tun b'a fɛ, o tɔgɔ ko Kadi.
3 Simɔn; min bɛ wele ko Thassi:
4 Juda min tun bɛ wele ko Makabe.
5 Eleazar min tɔgɔ ko Avaran, Jonatan tɔgɔ tun ye Afusi ye.
6 A ye Ala tɔgɔjugu fɔlenw ye tuma min na Juda ni Jerusalɛm.
7 A ko: «Bɔnɛ bɛ ne la! mun de kosɔn ne bangera ka nin tɔɔrɔ ye ne ka mɔgɔw ni dugu senuma na, ka sigi yen, tuma min na a donna jugu bolo, ka yɔrɔ senuma don dunanw bolo?
8 A ka Alabatosoba kɛra i ko mɔgɔ min tɛ nɔɔrɔ ye.
9 A ka nɔɔrɔ minɛnw bɛ taa jɔnya la, a denmisɛnninw fagara nbɛdaw la, a kamalenninw bɛ faga ni jugu ka npan ye.
10 Siya jumɛn ma niyɔrɔ sɔrɔ a ka masaya la, ka sɔrɔ a ka nafolo la?
11 A ka finiw bɛɛ bɔra a la. muso hɔrɔn ta a kɛra jɔn ye.
12 An ka yɔrɔ senuma, hali an cɛɲa ni an nɔɔrɔ, tiɲɛna, siya wɛrɛw y'a nɔgɔ.
13 An na ɲɛnamaya kun jumɛn de kama tun?
14 Matiyasi n'a denkɛw y'u ka finiw tigɛ ka cɛncɛn don.
15 o waati kɔnɔna na, masakɛ ka sɔrɔdasi ɲɛmɔgɔw, i n'a fɔ u ye jamanadenw wajibiya ka muruti, olu nana dugu Modin kɔnɔ, k'u kɛ saraka ye.
16 Israɛlden caman nana u ma tuma min na, Matiyasi ni a denkɛw fana nana ɲɔgɔn fɛ.
17 Masakɛ ka kuntigiw y'a jaabi ko Matatiyasi ko: «I ye kuntigi ye, mɔgɔ bonyalen ni mɔgɔba ye dugu in kɔnɔ.
18 Sisan, i ka na fɔlɔ ka masakɛ ka ci fɔlen dafa i ko siyaw bɛɛ y'a kɛ cogo min na, ɔwɔ, ani Juda cɛw fana, ani mɔgɔ minnu tora Jerusalɛm teriw, e n'i denw na bonya ni warijɛ ni sanu ye, ani sara caman.
19 Matiyasi y'a jaabi ni kanba ye ko: «Hali ni siya minnu bɛ masakɛ ka mara kɔrɔ, olu bɛɛ y'a kan minɛ, ka u bɛɛ bɔ u bɛnbaw ka diinɛ la, ka sɔn a ka ci fɔlenw ma.
20 O bɛɛ n'a ta, ne ni ne denkɛw ni ne balimaw na taama an bɛnbaw ka layidu la.
21 Ala k'a bali an ka sariya ni laadilikanw bila.
22 An tɛna masakɛ ka kuma lamɛn, ka bɔ an ka diinɛ na, an kinin fɛ walima numan fɛ.
23 A tora ka nin kuma fɔ tuma min na, Yahutu dɔ nana bɛɛ ɲɛ na ka saraka bɔ sarakabɔlan kan Modin dugu la, ka kɛɲɛ ni masakɛ ka ci fɔlen ye.
24 Matiyasi y'o ye tuma min na, a timinandiyara, a senw y'a yɛrɛyɛrɛ, a ma se ka a ka dimi jira ka kɛɲɛ ni kiritigɛlaw ye, o de y'a to a bolila ka taa a faga sarakabɔlan kan.
25 Masakɛ ka ciden min tun bɛ mɔgɔw wajibiya ka saraka bɔ, a y'o faga o waati la, ka sarakabɔlan ci.
26 A y'a kɛ ni timinandiya ye Ala ka sariya la i ko Finɛsi ye Salɔm denkɛ Zambri kɛ cogo min na.
27 Matiyasi pɛrɛnna dugu kɔnɔ ni kanba ye ko: «Mɔgɔ o mɔgɔ timinandiyalen don sariya la, ka layidu labato, o ka tugu ne kɔ.»
28 A ni a denkɛw bolila ka taa kuluw la, ka u bolofɛnw bɛɛ to dugu kɔnɔ.
29 Mɔgɔ caman minnu tun bɛ tilennenya ni kiri ɲini, olu jiginna kungokolon kɔnɔ ka sigi yen.
30 U ni u denw ni u musow bɛɛ. ani u ka baganw; sabu tɔɔrɔw cayara u kan.
31 A fɔra masakɛ ka baarakɛlaw ni kɛlɛbolo minnu tun bɛ Jerusalɛm, Dawuda ka dugu kɔnɔ, ko cɛ dɔw minnu ye masakɛ ka ci fɔlen tiɲɛ, olu jiginna gundo yɔrɔw la kungokolon kɔnɔ.
32 U ye mɔgɔ caman nɔfɛ u nɔfɛ, u sera u ma, u ye u sigi u kama ka kɛlɛ kɛ u fɛ lafiɲɛ don na.
33 U y'a fɔ u ye ko: «Aw ye min kɛ fɔlɔ. aw ka bɔ ka kɛɲɛ ni masakɛ ka ci fɔlen ye, aw na ɲɛnamaya.»
34 U y'a fɔ ko: «An tɛna bɔ yen, an tɛna masakɛ ka ci fɔlen sirataama ka lafiɲɛ don nɔgɔ.»
35 U ye kɛlɛ di u ma ni teliya bɛɛ ye.
36 O bɛɛ n'a ta, u ma u jaabi, u ma kabakurun ci u ma, u ma u dogoyɔrɔw bali.
37 Nka a y'a fɔ ko: «An bɛɛ ka sa an ka jalakibaliya la.
38 U wulila k'u kɛlɛ kɛlɛ la lafiɲɛ don na, u y'u musow ni u denw ni u ka baganw faga fo ka se mɔgɔ waa kelen ma.
39 Matiyasi ni a teriw y'o faamu tuma min na, u ye dusukasi kɛ u kosɔn kosɛbɛ.
40 U dɔ la kelen y'a fɔ dɔ wɛrɛ ye ko: «Ni an bɛɛ y'a kɛ i ko an balimaw y'a kɛ cogo min na, k'a sɔrɔ an ma siyaw kɛlɛ an ka ɲɛnamaya ni an ka sariyaw kosɔn, sisan u na an bɔ dugukolo kan joona.»

41 O waati la, u y'a fɔ ko: «Mɔgɔ o mɔgɔ nana kɛlɛ kɛ an fɛ lafiɲɛ don na, an na kɛlɛ kɛ a fɛ. An bɛɛ fana tɛna sa i ko an balima minnu fagara gundo la.
42 O tuma la, Asidikaw ka jamakulu dɔ nana Yesu fɛ, olu minnu tun ye Israɛl cɛ barikamaw ye.
43 Minnu bolila tɔɔrɔ kosɔn, olu bɛɛ farala u kan.
44 U ye u ka kɛlɛbolow fara ɲɔgɔn kan ka jurumutɔw bugɔ u ka diminya la, ka mɔgɔ juguw bugɔ u ka diminya kɔnɔ.
45 Matiyasi ni a teriw ye yaala-yaala ka sarakabɔlanw ci.
46 U ye denmisɛn minnu sɔrɔ Israɛl jamana kɔnɔ bolokobaliw, u tun bɛ olu boloko ni jagɛlɛya ye.
47 U tugura kuncɛbaw nɔfɛ, baara ɲɛna u bolo.
48 U ye sariya lasegin siya wɛrɛw bolo ani masakɛw bolo, u ma sɔn jurumukɛla ka se sɔrɔ.
49 Matiyasi ka sa waati surunyalen, a y'a fɔ a denkɛw ye ko: «Sisan, kuncɛbaya ni kɔrɔfɔli ye fanga sɔrɔ, ka halakili waati ni diminya dimi.
50 Sisan, ne denw, aw ka timinandiya sariya la, ka aw ni di aw faw ka layidu kosɔn.
51 An bɛnbaw ye wale minnu kɛ u ka waati la, aw k'aw hakili jigin o la. O cogo la, aw na bonyaba ni tɔgɔ banbali sɔrɔ.»
52 Ibrahima ma sɔrɔ dannamɔgɔ kɔrɔbɔli la wa a jatera tilennenya ye wa?
53 Yusufu ka tɔɔrɔ waati la, a ye ci fɔlen labato, ka kɛ Misira masakɛ ye.
54 An fa Finɛsi ye sarakalasebaaya banbali layidu sɔrɔ ni timinandiya ni timinandiya ye.
55 Yesu ye o kuma dafa, a kɛra kiritigɛla ye Israɛl jamana na.
56 Kaleb ka seereya kosɔn jama ɲɛkɔrɔ ka jamana ciyɛn sɔrɔ.
57 Dawuda hinɛbaga ye masaya banbali masasigilan ta.
58 Eliya y'a to a timinandiyalen don sariya ko la, ka taa sankolo la.
59 Ananiyasi ni Azariyasi ni Misayɛli dannaya kosɔn, u kisira ka bɔ tasuma la.
60 Daniɛl kisira a ka jalakibaliya kosɔn warabilenw da la.
61 Aw k'a jateminɛ nin cogo la waati bɛɛ, walisa mɔgɔ si tɛna se sɔrɔ a kan.
62 Aw kana siran jurumukɛla ka kumaw ɲɛ, katuguni a nɔɔrɔ na kɛ nɔgɔ ni kɔnɔw ye.
63 Bi a na kɔrɔta, sini a tɛna sɔrɔ, katuguni a seginna a ka buguri la, a miirili ma kɛ foyi ye.
64 O de kosɔn, ne denkɛw, aw ka jagɛlɛya kɛ ka aw yɛrɛ jira mɔgɔw la sariya kosɔn. Katuguni aw na nɔɔrɔ sɔrɔ o de fɛ.»
65 A filɛ, ne y'a dɔn ko aw balimakɛ Simɔn ye ladilikɛla ye, aw ka aw tulo da a kan tuma bɛɛ.
66 Juda Makabe kɔni, a ye fanga ni barika sɔrɔ kabini a denmisɛnman, a ka kɛ aw kuntigi ye ka jama kɛlɛ.
67 Minnu bɛ sariya labato, aw ka olu bɛɛ ta ka aw ka mɔgɔw ka kojugu hakɛ bɔ aw la.
68 A' ye siyaw sara bɛrɛbɛrɛ, ka sariya ka ci fɔlenw kɔlɔsi.
69 O cogo la, a ye duba kɛ u ye, ka u lajɛ a bɛnbaw fɛ.
70 A sara san kɛmɛ naani ni wɔɔrɔnan na, a denkɛw y'a su don a faw ka kaburuw kɔnɔ Modin, Israɛl bɛɛ ye kasiba kɛ a kosɔn.

SABABU 3NAN

1 A denkɛ Juda min tɔgɔ ye ko Makabe, o wulila a nɔ na.
2 A balimaw bɛɛ y'a dɛmɛ, ani a fa minɛbagaw bɛɛ fana y'a dɛmɛ.
3 O la, a ye bonyaba di a ka mɔgɔw ma, ka disi don i ko cɛba, ka a ka kɛlɛ fini siri a la, ka kɛlɛw kɛ, ka kɛlɛbolow lakana n'a ka npan ye.
4 A ka kɛwalew la, a tun bɛ i ko waraba, i n'a fɔ warabilen min bɛ mankan bɔ a ka fɛn minɛta kama.
5 A tun bɛ tugu mɔgɔ juguw nɔfɛ ka u ɲini, ka a ka mɔgɔw tɔɔrɔbagaw jeni.
6 O de y'a to mɔgɔ juguw y'u yɛrɛ dɔgɔya a ɲɛsiran kosɔn, tilenbaliya kɛbagaw bɛɛ hakili ɲagamina, katuguni kisili ye ɲɛtaa sɔrɔ a bolo.
7 A ye masakɛ caman fana dusukasi, ka Yakuba nisɔndiya a ka kɛwalew fɛ, a hakili jiginna fo abada.
8 A taara Juda duguw cɛma, ka Ala ɲɛsiranbaliw halaki ka bɔ Israɛl ka diminya la.
9 A tɔgɔ bɔra fo ka se dugukolo fan bɛɛ ma, ka mɔgɔ minnu tun labɛnnen don ka halaki, a ye olu minɛ a ye.
10 O kɔ, Apoloni ye siya wɛrɛw ni kɛlɛboloba lajɛ ka bɔ Samari ka taa Israɛl kɛlɛ.
11 Juda y'o dɔn tuma min na, a taara a kunbɛn, a y'a bugɔ k'a faga.
12 O de y'a to Juda ye u ka nafolo ta, ani Apoloni ka npan fana, ka kɛlɛ kɛ ni o ye a si bɛɛ la.
13 Siri kɛlɛbolo kuntigi Seron y'a mɛn tuma min na ko Juda ye dannabaaw jamaba ni dannabaaw lajɛ a fɛ walisa u ka taa kɛlɛ la.
14 A ko: «Ne na tɔgɔ ni bonya sɔrɔ ne ye masaya la. Katuguni ne na taa kɛlɛ kɛ ni Juda ni a fɛ mɔgɔw ye, olu minnu bɛ masakɛ ka ci fɔlen mafiɲɛya.»
15 O cogo la, a y'a labɛn ka taa, Ala ɲɛsiranbaaw ka kɛlɛbolo barikama dɔ taara a fɛ ka a dɛmɛ, ka Israɛldenw hakɛ bɔ.
16 A gɛrɛla Bɛti-horɔn jiginni yɔrɔ la tuma min na, Juda taara a kunbɛn ni jamakulu fitinin ye.
17 U ye kɛlɛbolo natɔ ye ka na u kunbɛn tuma min na, u y'a fɔ Juda ye ko: «An ka dɔgɔ, an na se ka jamaba ni mɔgɔ barikamaw kɛlɛ cogo di, k'a masɔrɔ an labɛnnen don ka sɛgɛn ni sunɔgɔ ye bi tile bɛɛ?»
18 Juda y'a jaabi ko: «Ko gɛlɛn tɛ mɔgɔ caman bolo ka datugu mɔgɔ damadɔw bolo. Sankolola Ala fɛ, a bɛɛ ye kelen ye, ka mɔgɔw kisi ni jamaba walima jamaba ye.
19 K'a masɔrɔ kɛlɛ se sɔrɔli tɛ jɔ kɛlɛbolo caman de la. Nka fanga bɛ bɔ sankolo la.
20 U bɛ na an kɛlɛ ni kuncɛbaya ni tilenbaliya caman ye walisa k'an ni an musow ni an denw halaki, ka an ka nafolo tiɲɛ.
21 Nka an bɛ kɛlɛ kɛ an ka ɲɛnamaya ni an ka sariyaw kosɔn.
22 O de y'a to Matigi yɛrɛ na u ci an ɲɛ kɔrɔ.
23 A ka kuma dabila dɔrɔn, a y'i pan u kan yɔrɔnin kelen, Seron ni a ka kɛlɛbolo binna a ɲɛ kɔrɔ.

24 U tugura u nɔfɛ ka bɔ Bɛti-horɔn jigintɔ la fo ka taa se kɛnɛba ma, u cɛ kɛmɛ seegin ɲɔgɔn fagara yen. Mɔgɔ tɔw bolila ka taa Filisitikaw ka jamana kɔnɔ.
25 O kɔ, Juda ni a balimaw siranna, siranba y'a daminɛ ka u lamini siyaw la.
26 A tɔgɔ bɔra masakɛ la, siyaw bɛɛ tun bɛ kuma Juda ka kɛlɛw kan.
27 Masakɛ Antiose ye o kow mɛn tuma min na, a dimina kosɛbɛ.
28 A y'a ka nafolo da wuli ka san kelen sara di a ka sɔrɔdasiw ma, k'a fɔ u ye ko u ka labɛn tuma o tuma ni a mago bɛ u la.
29 O bɛɛ n'a ta, a y'a ye tuma min na ko a ka nafolo wari dɛsɛra, ko jamana kɔnɔ jatew ka dɔgɔ, k'a sababu kɛ sɔsɔli ni tɔɔrɔ ye, a ye min lase jamana ma, a kɛlen ka sariya kɔrɔw bɔsi a la.
30 A siranna ko a tɛna se ka o jalakiw muɲu tugun, wa a tun tɛ se ka nilifɛn caman di a ma i ko fɔlɔ.
31 O de y'a to a hakili ɲagamina kosɛbɛ, a y'a latigɛ ka taa Pɛrɛsi jamana na, ka jamanaw ka jagofɛnw ta yen, ka wari caman lajɛ.
32 O kɔ, a ye Lisiyasi to yen, o min tun ye mɔgɔba ye, ani masakɛ joli dɔ, ka taa masakɛ ka kow kɔlɔsi, k'a ta Efrate baji la ka taa a bila Misira dankan na.
33 A denkɛ Antiose lamɔna fo a ka segin.
34 A y'a ka kɛlɛbolo tilancɛ ni warabilenw di a ma, a tun b'a fɛ ka ko minnu kɛ, a y'o bɛɛ di a ma, i n'a fɔ Juda ni Jerusalɛm sigibagaw fana.
35 O kɔrɔ ye ko a ka kɛlɛbolo dɔ ci u kama, ka Israɛl fanga halaki ani ka u bɔ yen, ani Jerusalɛm mɔgɔ tɔw, ka u hakili jigin o yɔrɔ la.
36 A ka dunanw bila u yɔrɔ bɛɛ la, ka u ka jamana tila ni kalata ye.
37 Masakɛ ye kɛlɛbolo minnu tora, olu tilancɛ ta ka bɔ Antiose, a ka masadugu, san kɛmɛ binaani ni wolonwulanan. A tɛmɛna Efrate baji fɛ, a tɛmɛna jamana janw cɛma.
38 O kɔ, Liziya ye Dorimɛnɛsi denkɛ Ptolemee, Nikanɔr ani Gɔrgiyasi sugandi.
39 A ye sennamɔgɔw waa binaani ni sotigi waa wolonwula ci u fɛ ka taa Juda jamana kɔnɔ k'a halaki i ko masakɛ y'a fɔ cogo min na.
40 U taara ni u seko bɛɛ ye, ka u sigi Emawusi kɛrɛfɛ kɛnɛba kɔnɔ.
41 Jamana jagokɛlaw y'u tɔgɔ mɛn, u ye warijɛ ni sanu ta kosɛbɛ ni baarakɛlaw ye, ka taa Israɛldenw san jɔnw ye u farala u kan.
42 Juda ni a balimakɛw y'a ye tuma min na ko tɔɔrɔw cayara, kɛlɛbolow y'u sigi u dankanw na, katuguni u y'a dɔn masakɛ ye ci fɔ cogo min na ko u ka jama halaki, k'u ban pewu.
43 U y'a fɔ ɲɔgɔn ye ko: «An ka mɔgɔw ka nafolo tiɲɛnenw lasegin, ka kɛlɛ kɛ an ka mɔgɔw ni yɔrɔ senuma kosɔn.»
44 O tuma la, jama ye ɲɔgɔn lajɛn walisa u ka labɛn kɛlɛ kama, ka delili kɛ ka makari ni makari deli.
45 Jerusalɛm tun lankolon don i ko kungokolon, a denw si tun tɛ don wala ka bɔ yen. siya wɛrɛw tun bɛ u sigiyɔrɔ sɔrɔ o yɔrɔ la; Nisɔndiya bɔra Yakuba la, fɔlikan min bɛ fɔ ni fɔlikan ye, o dabila.
46 O de y'a to Israɛldenw ye ɲɔgɔn lajɛn ka taa Masfa, Jerusalɛm kɛrɛfɛ. Katuguni u tun bɛ delili kɛ yɔrɔ min na ka kɔrɔ Israɛl jamana na, o tun bɛ Masfa.
47 U ye sunɔgɔ don o don na, ka bɔrɔw don, ka buguri fili u kun na, ka u ka finiw fara.
48 Siyaw tun b'a fɛ ka sariya kitabu da wuli, siya wɛrɛw tun b'a fɛ ka u jaw bɔ ɲɔgɔn na.
49 U nana ni sarakalasebaaw ka finiw ni den fɔlɔw ni tila tannanw ye.
50 U pɛrɛnna ni kanba ye sankolo fan fɛ ko: «An na mun kɛ ninnu na, an na u ta min?»
51 I ka yɔrɔ senuma sennatan ka nɔgɔ, i ka sarakalasebaaw gɛlɛyara ka dɔgɔya.
52 A filɛ, siyaw ye ɲɔgɔn lajɛn an kama walisa k'an halaki.
53 An na se ka jɔ u kɛlɛ cogo di, ni e ma kɛ an dɛmɛbaga ye Elohim Ala?
54 U ye burufiyɛkan fɔ ka pɛrɛn ni kanba ye.
55 O kɔfɛ, Juda ye kuntigiw sigi jama kun na, ka kɛ mɔgɔ ba caman ni mɔgɔ kɛmɛ ni mɔgɔ bi duuru ani mɔgɔ tan kuntigiw ye.
56 Nka minnu tun bɛ sow jɔ, walima minnu tun ye furusiri kɛ, walima minnu tun bɛ rezɛn nakɔw sɛnɛ, walima minnu tun bɛ siran, a ye ci fɔ olu kelen-kelen bɛɛ ka segin u ka so, ka kɛɲɛ ni sariya ye.
57 U ka sigiyɔrɔw bɔra yen ka u sigi Emaus saheli fan fɛ.
58 Juda y'a fɔ ko: «Aw ka kɛlɛkɛminɛnw kɛ, ka kɛ cɛ jagɛlɛnw ye, k'a lajɛ ko aw labɛnnen don sɔgɔma fɛ, walisa aw ka kɛlɛ kɛ ni nin siyaw ye, olu minnu lajɛra an kama walisa k'an ni an ka yɔrɔ senuma halaki.
59 A ka fisa an ma ka sa kɛlɛ la, ka tɛmɛ an ka mɔgɔw ni an ka yɔrɔ senuma ka tɔɔrɔw filɛli kan.
60 O bɛɛ n'a ta, Ala sago bɛ sankolo la cogo min na, a ka o kɛ ten.

SABABU 4nan

1 O kɔ, Gorgiyasi ye sennamɔgɔw waa duuru ni sotigi ɲuman ba kelen minɛ ka bɔ u ka sigiyɔrɔ la su fɛ.
2 A tun bɛ se ka boli ka don Yahutuw ka sigiyɔrɔ la ka u bugɔ yɔrɔnin kelen. Kɛlɛcɛw tun ye a ɲɛminɛbagaw ye.
3 Juda y'o mɛn tuma min na, a ni cɛ jagɛlɛnw bɔra yen, walisa ka masakɛ ka kɛlɛbolo faga Emaus dugu la.
4 K'a sɔrɔ fɔlɔ kɛlɛbolow jɛnsɛnna ka bɔ sigiyɔrɔ la.
5 O waati la, Gorgiyasi donna Juda ka sigiyɔrɔ la su fɛ, a ma mɔgɔ si sɔrɔ yen tuma min na, a y'u ɲini kuluw kan
6 Tile donna dɔrɔn, Juda y'a yɛrɛ jira kɛnɛba kɔnɔ ni cɛ waa saba ye, o bɛɛ n'a ta, kɛlɛkɛminɛnw ni npanw tun tɛ olu hakili la.
7 U y'a ye ko siyaw ka sigiyɔrɔ barika ka bon, a sirilen don kosɛbɛ, a lamininen don ni sotigiw ye. ani ninnu tun ye kɛlɛ dɔnbagaw ye.
8 Juda y'a fɔ a fɛ cɛw ye ko: «Aw kana siran u ka jama ɲɛ, aw kana siran u ka binkanni ɲɛ.»
9 Aw k'aw hakili to an bɛnbaw kisira cogo min na Kɔgɔji Bilen kɔnɔ, tuma min na Faraon tugura u nɔfɛ ni kɛlɛbolo ye.
10 Sisan, an ka pɛrɛn ka taa sankolo la, ni Matigi b'a fɛ ka makari an na, ka an hakili to an bɛnbaw ka layidu la, ka nin kɛlɛbolo halaki an ɲɛ kɔrɔ bi.

11 O cogo la siyaw bɛɛ k'a dɔn ko mɔgɔ dɔ bɛ yen min bɛ Israɛl kisi ka kisi.
12 Dunanw y'u ɲɛ kɔrɔta k'a ye ko u bɛ na u kɛlɛ.
13 O de y'a to u bɔra sigiyɔrɔ la ka taa kɛlɛ la. Nka minnu tun bɛ Juda fɛ, olu y'u ka burufiyɛkanw fɔ.
14 U y'u fara ɲɔgɔn kan kɛlɛ la, ka siyaw jɔrɔlenw bolila ka taa kɛnɛba kɔnɔ.
15 O bɛɛ n'a ta, u kɔfɛmɔgɔw bɛɛ fagara ni npan ye, katuguni u tugura u nɔfɛ fo ka se Gazera, Idumea, Azotus ani Jamnia kɛnɛbaw ma, fo u fagara cɛ waa saba kan.
16 O kɛra tuma min na, Juda ni a ka kɛlɛbolo seginna ka bɔ u nɔfɛ.
17 A y'a fɔ jama ye ko: «Aw kana nafolo minɛ, k'a sɔrɔ kɛlɛ bɛ an ɲɛkɔrɔ.
18 Gɔrgiyasi n'a ka kɛlɛbolo bɛ an kɛrɛfɛ kulu la yan, nka aw ka jɔ an juguw kama sisan ka se sɔrɔ u kan, o kɔfɛ aw bɛ se ka nafolo minɛ ni jagɛlɛya ye.
19 Juda tun bɛ ka nin kuma fɔ tuma min na, u yɔrɔ dɔ y'i ye ka bɔ kulu la.
20 U y'a ye tuma min na ko Yahutuw ye u ka kɛlɛbolo boli ka fanibuguw jeni. Katuguni sisi min yelen don, o y'a fɔ ko min kɛra.
21 U ye o kow dɔn tuma min na, u siranna kosɛbɛ, ka Juda ka kɛlɛbolo fana ye kɛnɛba kɔnɔ, u labɛnnen don kɛlɛ kama.
22 U kelen-kelen bɛɛ bolila ka taa dunanw ka jamana na.
23 Juda seginna ka taa fanibuguw tiɲɛ, u ye sanu ni warijɛ ni siliki bulu ni kɔgɔji bilenman ni nafolo caman sɔrɔ yen.
24 O kɔ, u taara so ka barika dali dɔnkili da ka Matigi tanu sankolo la.
25 O cogo la, Israɛl ye kisiliba sɔrɔ o don na.
26 Dunan minnu kisilen don, olu bɛɛ nana ka ko kɛlenw fɔ Lisi ye.
27 A y'o mɛn tuma min na, a maloyara, a dusu tiɲɛna, katuguni a tun b'a fɛ ka ko minnu kɛ Israɛl la, wala masakɛ ye ci fɔ a ye cogo min na, o ma kɛ.
28 O san nata la, Lisiyasi ye sennatigi ɲɛnama ba biwɔɔrɔ ni sotigi waa duuru lajɛ ɲɔgɔn fɛ, walisa a ka u kolo.
29 U sera Idume, ka u ka fanibuguw jɔ Bɛtisura, ka Juda kunbɛn ni cɛ waa tan ye.
30 A ye o kɛlɛbolo barikama ye tuma min na, a ye delili kɛ k'a fɔ ko: «Israɛl Kisibaa, dubaden ye e ye, i ye cɛbatigi ka fariyakow ban i ka baarakɛla Dawuda bolo, ka dunanw ka kɛlɛbolo di a ma.» Saul denkɛ Jonatan ni a ka kɛlɛkɛminɛnw tabaga.
31 I ka kɛlɛbolo in datugu i ka jamana Israɛl bolo, u ka maloya u ka sebaaya ni u ka sotigiw la.
32 A' ye u ja gɛlɛya, ka u ka jagɛlɛya bɔ u la, ka u yɛrɛyɛrɛ u halakili la.
33 I kanubaaw ka u fili duguma ni i tɔgɔ dɔnbagaw bɛɛ ka i tanu ni barika dali ye.
34 U y'u fara ɲɔgɔn kan kɛlɛ la. Lisi ka kɛlɛbolo la, cɛ waa duuru ɲɔgɔn fagara, hali u fagara u ɲɛ.
35 Liziyasi y'a ye ko a ka kɛlɛbolo bolila, ani Juda ka sɔrɔdasi cɛya, ani u labɛnnen don cogo min na ka ɲɛnamaya kɛ walima ka sa ni jagɛlɛya ye, a taara Antiose, ka dunanw kulu dɔ lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka a ka kɛlɛbolo bonya ka tɛmɛ o kan, a tun b'a fɛ ka na tugun Jude jamana na.
36 Juda ni a balimakɛw y'a fɔ ko: «An juguw hakili ɲagamina.
37 O kɛlen, kɛlɛbolo bɛɛ y'u lajɛ ka wuli ka taa Siyɔn kulu la.
38 U ye yɔrɔ senuma lakolon ye tuma min na, sarakabɔlan nɔgɔlen don, daaw jenilen don, ani jirisunw falen bɛ kɛnɛbaw kɔnɔ i n'a fɔ kungo kɔnɔ, walima kulu dɔ la, ɔwɔ, sarakalasebaaw ka sow cilen don tuma min na.
39 U y'u ka finiw fara ka kasi kosɛbɛ, ka buguri fili u kun na.
40 U y'i biri duguma u ɲɛda la ka burufiyɛkan fɔ ka pɛrɛn ka taa sankolo fan fɛ.
41 O kɔ, Juda ye cɛ dɔw sigi ka kɛlɛ kɛ ni kɛlɛcɛw ye, fo ka se ka yɔrɔ senuma saniya.
42 O de y'a to a ye sarakalasebaa jalakibaliw sugandi, minnu ka di sariya la.
43 A ye yɔrɔ senuma saniya ka kabakurun nɔgɔlenw ta ka taa yɔrɔ nɔgɔlen dɔ la.
44 U tun b'a fɛ ka saraka jɛnita sarakabɔlan nɔgɔlen kɛ cogo min na.
45 U y'a ye ko a ka fisa u k'a ci, walisa o kana kɛ u mafiɲɛyali ye, katuguni siyaw y'a nɔgɔ.
46 A ye kabakurunw bila Alabatosoba kulu kan yɔrɔ la min bɛnnen don, fo kira dɔ ka na a jira ko min ka kan ka kɛ u la.
47 U ye kabakurun kuuru bɛɛ ta ka kɛɲɛ ni sariya ye, ka sarakabɔlan kura jɔ ka kɛɲɛ ni fɔlɔ ta ye.
48 U ye yɔrɔ senuma ni Alabatosoba kɔnɔ fɛnw jɔ ka sow saniya.
49 U ye minɛn senuma kuraw fana dilan, ka na ni fitinɛ ni saraka jɛnita ni wusulan sarakabɔlan ani tabali ye Alabatosoba kɔnɔ.
50 U ye wusulan jeni sarakabɔlan kan, ka lanpan minnu tun bɛ fitinɛ kan, u ye olu mana, walisa u ka yeelen bɔ Alabatosoba kɔnɔ.
51 Ka fara o kan, u ye buruburuw da tabali kan, ka finiw labɔ, ka baara minnu daminɛ, u ye olu bɛɛ ban.
52 Kalo kɔnɔntɔnnan tile mugan ni duurunan, o min bɛ wele ko kalo Casleu, san kɛmɛ bi naani ni seeginnan na, u wulila sɔgɔmada fɛ.
53 U tun bɛ saraka jɛnita sarakabɔlan kura kan, ka kɛɲɛ ni sariya ye.
54 A filɛ, siyaw y'a nɔgɔ waati min na ani don min na, hali don min na, a dabɔra ni dɔnkiliw ni fɔlikanw ni nɛgɛberew ni bɔgɔdagaw ye.
55 O tuma la, jama bɛɛ y'i biri u ɲɛda kan, ka sankolola Ala bato ani ka a tanu, ale min ye ɲɛtaa ɲuman di u ma.
56 O cogo la, u ye sarakabɔlan dabɔlen kɛ tile 8 kɔnɔ, ka saraka jɛnitaw kɛ ni nisɔndiya ye, ka kisili saraka ni tanuli saraka bɔ.
57 U ye Alabatosoba ɲɛfɛla masiri ni sanu masafugulanw ni kalaw ye. U ye daaw ni sobaw kuraya, ka daaw dulon u la.
58 O cogo la, ɲagaliba donna jama cɛma, katuguni siyaw ka mafiɲɛyali bɔra.
59 Juda ni a balimakɛw ni Israɛl jama bɛɛ y'a latigɛ ko sarakabɔlan dabɔ donw ka kɛ u waati la san o san tile

seegin kɔnɔ, k'a ta Kasleu kalo tile mugan ni duurunan na , ni nisɔndiya ni nisɔndiya ye.
60 O waati la, u ye Siyɔn kulu jɔ ni kogo janw ni sankanso barikamaw ye a lamini na, walisa siya wɛrɛw kana na a sennatan i ko u tun y'a kɛ cogo min na fɔlɔ.
61 U ye kɛlɛbolo dɔ sigi yen walisa k'a kɔlɔsi, ka Bɛtisura barika bonya walisa k'a mara. walisa jama ka se ka lafasali kɛ Idumea kama.

SABABU 5NAN

1 Siyaw y'a mɛn tuma min na ko sarakabɔlan jɔra, ka yɔrɔ senuma kuraya i ko fɔlɔ, o ma diya u ye kosɛbɛ.
2 O de y'a to u y'a miiri ka Yakuba bɔnsɔn halaki min tun bɛ u cɛma, u y'a daminɛ ka jama faga ka halaki.
3 Juda ye Esawu bɔnsɔnw kɛlɛ Idume dugu la Arabatini dugu la, katuguni u ye Gaɛl lamini.
4 A hakili jigira fana Bean bɔnsɔnw joginni na, olu minnu kɛra jaan ni jurumu ye jama bolo, k'a masɔrɔ u tun bɛ u nɔfɛ siraw kan.
5 O de y'a to a ye u datugu sankansobaw kɔnɔ, ka sigi u kama, ka u halaki pewu, ka o yɔrɔ sankansobaw ni a kɔnɔmɔgɔw bɛɛ jeni ni tasuma ye.
6 O kɔ, a taara Amɔn bɔnsɔnw fɛ, a ye fanga barikama ni jama caman sɔrɔ yen, u kuntigi Timote.
7 A ye kɛlɛ caman kɛ n'u ye, fo a laban na, u hakili ɲagamina a ɲɛ kɔrɔ. A y'u bugɔ.
8 A ye Yazari minɛ ni a duguw ye, a kɔseginna Jude jamana na.
9 O kɔ, siya minnu tun bɛ Galad, olu ye u yɛrɛ lajɛ Israɛldenw kama minnu tun bɛ u sigiyɔrɔ la, walisa k'u halaki. nka u bolila ka taa Datema kɛlɛbolo la.
10 A ye bataki ci Juda ni a balimaw ma ko: «Siya minnu bɛ an lamini, olu ye ɲɔgɔn lajɛ an kama walisa k'an halaki.
11 U bɛ ka u labɛn ka na an bolila ka kɛlɛbolo minɛ, Timote tun ye u ka kɛlɛbolo kuntigi ye.
12 Aw ka na sisan ka an kisi u bolo, katuguni an caman fagara.
13 Ɔwɔ, an balima minnu tun bɛ Tobi yɔrɔ la, olu bɛɛ fagara. U ye cɛ waa kelen ɲɔgɔn halaki yen.
14 Ka o batakiw kalan tuma min na, ciden wɛrɛw nana ka bɔ Galile, u ka finiw faralen don ɲɔgɔn kan.
15 U y'a fɔ ko: «Pitolemɛkaw ni Tiruskaw ni Sidɔnkaw ni siya wɛrɛw ka Galile jamanaw bɛɛ lajɛlen ye an kɛlɛ walisa k'an halaki.»
16 Juda ni jama ye o kuma mɛn tuma min na, jamaba ye ɲɔgɔn lajɛn, walisa u ka kan ka min kɛ u balimaw ye.
17 Juda y'a fɔ a balimakɛ Simɔn ye ko: «I ka cɛw sugandi ka taa i balimaw kisi Galile jamana na, katuguni ne ni ne balimakɛ Jonatan na taa Galad jamana la.»
18 O la sa, Zakari denkɛ Yusufu ni jama kuntigi Azariya ni kɛlɛbolo tɔw tora Jude jamana na walisa k'o mara.
19 A ye ci fɔ olu ye ko: «Aw ka nin jama kuntigiya ta k'a lajɛ ko aw kana siyaw kɛlɛ fo an ka segin waati.»
20 Cɛ waa saba dira Simɔn ma walisa u ka taa Galile jamana na.
21 Simɔn taara Galile, a ye kɛlɛ caman kɛ yen ni siyaw ye, fo siyaw ye u hakili ɲagami a fɛ.
22 A tugura u nɔfɛ fo ka se Ptolemais da la. Cɛ waa saba ɲɔgɔn fagara siyaw cɛma, a y'u ka nafolo minɛ.
23 Mɔgɔ minnu tun bɛ Galile ani Arbati, n'u musow ni u denw ani u bolofɛnw bɛɛ, Yesu taara n'u ye Jude jamana na ni ɲagaliba ye.
24 Juda Makabe ni a balimakɛ Jonatan fana taara Jurdɛn kɔ ka tile saba taama kungokolon kɔnɔ.
25 O yɔrɔ la, u ni Nabatikaw ye ɲɔgɔn sɔrɔ yen, olu nana u fɛ hɛrɛ la, ka ko bɛɛ fɔ u ye u balimaw la Galad jamana na.
26 U caman tun datugulen bɛ Bosora ni Bosɔri ni Alema ni Kasfɔri ni Maked ani Karanayimu. nin dugu ninnu bɛɛ barika ka bon, u ka bon.
27 U datugulen don Galad jamana dugu tɔw la, sini u y'a latigɛ ka na n'u ka kɛlɛbolow ye kɛlɛbolow kama k'u minɛ k'u bɛɛ halaki tile kelen kɔnɔ.
28 Juda ni a ka kɛlɛbolo barika banna kungokolon sira fɛ ka taa Bosora. A ye dugu se sɔrɔ tuma min na, a ye cɛw bɛɛ faga ni npan ye, ka u ka nafolo bɛɛ minɛ ka dugu jeni ni tasuma ye.
29 A bɔra yen su fɛ, ka taa fo ka se duguba kɔnɔ.
30 Sɔgɔma tuma dɔw la, u ye u ɲɛ kɔrɔta, u y'a ye ko jama jatebaliya tun bɛ ni lada ni kɛlɛminɛn wɛrɛw ye, walisa ka kɛlɛbolo minɛ.
31 Juda y'a ye tuma min na ko kɛlɛ daminɛna, ko dugu kulekan wulila sankolo la ni burufiyɛkanw ni mankanba ye.
32 A y'a fɔ a ka kɛlɛbolo ye ko: «Aw ka kɛlɛ kɛ bi aw balimaw kosɔn.»
33 O kɔ, Yesu taara u kɔfɛ kulu saba ye, u ye burufiyɛkan fɔ ka pɛrɛn ni delili ye.
34 Timote ka kɛlɛbolo y'a dɔn ko Makabe de don, u bolila a ɲɛ. O don na, cɛ waa seegin ɲɔgɔn fagara o don na.
35 O kɛlen, Juda y'i kɔdon ka taa Masfa. A binna a kan kɔfɛ, a ye cɛw bɛɛ ta k'u faga a kɔnɔ, ka a nafolomafɛnw sɔrɔ k'a jeni ni tasuma ye.
36 A bɔra yen ka Kasfɔn ni Maged ni Bosɔri ani Galad jamana dugu tɔw minɛ.
37 O kɔ, Timote ye kɛlɛbolo wɛrɛ lajɛ ka sigi Rafon kɛlɛ baji kɔ fɛ.
38 O tuma la, Juda ye cɛ dɔw ci ka taa kɛlɛbolo lajɛ, u nana a fɔ a ye ko: «An lamini siyaw bɛɛ lajɛlen don u fɛ, kɛlɛboloba.»
39 A ye Arabuw fana ta ka u dɛmɛ, u y'u ka fanibuguw jɔ baji kɔfɛ, u labɛnnen don ka na i kɛlɛ. O kɔ, Juda taara u kunbɛn.
40 Timote y'a fɔ a ka kɛlɛbolo kuntigiw ye ko: «Ni Juda ni a ka kɛlɛbolo sera kɔji la, ni a tɛmɛna fɔlɔ ka taa an fɛ, an tɛna se k'a kɛlɛ. katuguni a na se sɔrɔ an kan kosɛbɛ.
41 Nka ni a siranna, ka sigi baji kɔfɛ, an na tɛmɛ a fɛ ka se sɔrɔ a kan.
42 Juda gɛrɛla kɔ la tuma min na, a ye jama sariya karamɔgɔw bila baji da la.
43 A taara u fɛ fɔlɔ, jama bɛɛ tun bɛ tugu a kɔ, o kɔ, siyaw bɛɛ hakili ɲagamina a ɲɛ kɔrɔ, u y'u ka marifaw fili ka boli ka taa Alabatosoba la Karnayimu kɔnɔ.
44 Nka u ye dugu minɛ ka Alabatosoba jeni ni a kɔnɔmɔgɔw bɛɛ ye. O cogo la, Karnayim kolora, u ma se ka jɔ Juda ɲɛkɔrɔ tun.

45 O tuma la, Juda ye Israɛldenw bɛɛ lajɛlen lajɛ, minnu tun bɛ Galad jamana na, k'a ta denmisɛnninw na ka taa a bila mɔgɔbaw la, u musow ni u denw, ani u ka fɛnw, kɛlɛba camanba, fo u ka se ka don jamana kɔnɔ Jude jamana.
46 U sera Efurɔn tuma min na, (o tun ye duguba ye u ka taa sira fɛ, a barika tun ka bon kosɛbɛ) u ma se ka kɔsegin ka bɔ o la, u kinin fɛ walima numan fɛ, nka magow ka kan ka tɛmɛ a cɛmancɛ la a.
47 Dugu kɔnɔmɔgɔw y'u datugu, ka daaw datugu ni kabakurunw ye.
48 Juda ye ci bila u ma hɛrɛ la k'a fɔ u ye ko: «An ka tɛmɛ aw ka jamana fɛ ka taa an ka jamana na, mɔgɔ si tɛna kojugu kɛ aw la. an na tɛmɛ senna dɔrɔn, nka u ma sɔn ka da wuli a ye.
49 O de y'a to Juda y'a fɔ ko weleweleda ka kɛ kɛlɛbolo bɛɛ la ko mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ka u ka fanibugu jɔ a sigiyɔrɔ la.
50 Sɔrɔdasiw ye u jɔ ka dugu kɛlɛ o tile bɛɛ la ani o su bɛɛ, fo ka se dugu ka don a bolo.
51 O kɔ, a ye cɛw bɛɛ faga ni npan da la, ka dugu cɛtigɛ ka a ka nafolo minɛ ka tɛmɛ dugu kɔnɔ ka tɛmɛn mɔgɔ fagalenw kan.
52 O kɔ, u taara Jurdɛn cɛ ka taa kɛnɛba la Bɛtisan ɲɛfɛ.
53 Juda ye kɔfɛmɔgɔw lajɛ ɲɔgɔn fɛ ka jama laadi fo ka se Jude jamana ma.
54 U taara Siyɔn kulu kan ni ɲagali ni ɲagali ye, u ye saraka jɛnita kɛ yen, katuguni u si ma faga fo u seginna hɛrɛ la.
55 Juda ni Jonatan tun bɛ Galad jamana la, ani a balimakɛ Simɔn tun bɛ Galile dugu la, Ptolemasi ɲɛkɔrɔ.
56 Zakari denkɛ Yusufu, ani Azariya, kɛlɛcɛw kuntigiw ye jagɛlɛya kɛwalew ni kɛlɛ kɛwalew mɛn.
57 O de y'a to u y'a fɔ ko: «An fana ka tɔgɔ sɔrɔ ka taa an lamini siyaw kɛlɛ.»
58 U ye kɛlɛbolo minnu tun bɛ u fɛ, olu ka baara kɛ tuma min na, u taara Jamnia fan fɛ.
59 Gɔrgiyasi n'a ka cɛdenw bɔra dugu kɔnɔ ka taa u kɛlɛ.
60 Yusufu ni Azarasi bolila ka tugu u nɔfɛ fo ka se Jude jamana dancɛw ma.
61 O cogo la, bɔnɛba donna Israɛldenw cɛma, katuguni u tun ma kan minɛ Juda ni a balimaw ye, nka u tun b'a miiri ka jagɛlɛya wale dɔw kɛ.
62 O cɛw ma bɔ mɔgɔw bɔnsɔn na.
63 O bɛɛ n'a ta, cɛ Juda n'a balimaw tɔgɔ bɔra kosɛbɛ Israɛl bɛɛ ɲɛ na ani siyaw bɛɛ ɲɛ na, u tɔgɔ mɛnna yɔrɔ o yɔrɔ la.
64 Jama y'u lajɛ ni ɲagali ye.
65 O kɔ, Juda ni a balimakɛw taara ka Esawu bɔnsɔnw kɛlɛ jamana la saheli fan fɛ, a ye Heburun ni a duguw kɛlɛ yɔrɔ min na, k'a ka kɛlɛbolo ci ka a lamini sankansow jeni.
66 A bɔra yen ka taa Filisitikaw ka jamana kɔnɔ ka tɛmɛ Samari dugu kɔnɔ.
67 O waati la, sarakalasebaa dɔw tun b'a fɛ k'u ka jagɛlɛya jira, olu fagara kɛlɛ la, k'a masɔrɔ u bɔra ka taa kɛlɛ la k'a sɔrɔ u ma laadi.
68 Juda y'i kɔdon Azotus fɛ Filisitikaw ka jamana na, a ye u ka sarakabɔlanw ci ka u ja jalenw jeni tasuma na, ka u ka duguw tiɲɛ, a seginna Jude jamana na.

SABABU 6NAN

1 O waati la, masakɛ Antiose tun bɛ yaala yɔrɔ janw na, a y'a mɛn ko Elimusi min bɛ Pɛrɛsi jamana na, o ye dugu ye min tɔgɔ bɔra kosɛbɛ nafolo ni warijɛ ani sanu la.
2 Alabatosoba nafolotigiba dɔ tun bɛ o kɔnɔ, sanu finiw ni disilan ani kalaw tun bɛ o kɔnɔ, Masedwanɛ masakɛ Filipe denkɛ Alɛkisandiri tun ye minnu to yen.
3 O de y'a to a nana dugu minɛ k'a ɲini ka dugu minɛ. nka a ma se, katuguni duguməgəw ye lasɔmini sɔrɔ o ko la.
4 Wulila k'a kɛlɛ kɛlɛ la, a bolila ka bɔ yen ni gɛlɛyaba ye ka segin Babilonɛ.
5 Mɔgɔ dɔ nana o kibaruya lase a ma Pɛrɛsi jamana na, ko kɛlɛbolo minnu taara Jude jamana kɛlɛ.
6 Lisiya min bɔra fɔlɔ ni fangaba ye, o gɛnna ka bɔ Yahutuw bolo. U barika bonyana kɛlɛkɛminɛnw ni fanga ni nafolomafɛnw marayɔrɔ fɛ, u ye kɛlɛ minnu halaki.
7 A ye fɛn haramulen min sigi sarakabɔlan kan Jerusalɛm, u ye o ci, ka yɔrɔ senuma lamini ni kogo janw ye i ko fɔlɔ, ani a ka dugu Bɛtisura.
8 Masakɛ y'o kumaw mɛn tuma min na, a kabakoyara, a dusu tiɲɛna kosɛbɛ, o de y'a to a y'a da a ka dilan kan, ka bana dusukasi fɛ, katuguni o ma se a ma i n'a fɔ a tun b'a fɛ cogo min na.
9 A tora yen tile caman, katuguni a ka dusukasi tun bɛ ka caya ka taa a fɛ.
10 O de y'a to a y'a teriw bɛɛ wele k'a fɔ u ye ko: «Sunɔgɔ bɔra ne ɲɛ na, ne dusu tiɲɛna kosɛbɛ.»
11 Ne y'a miiri ne yɛrɛ la ko: «Ne nana tɔɔrɔ jumɛn de la, ani tɔɔrɔba don, ne bɛ min na sisan! katuguni ne tun ye nafolotigi ye ani ne tun ka di ne ye ne ka sebaaya la.
12 Nka sisan ne hakili bɛ kojugu minnu na Jerusalɛm, ne ye sanu ni warijɛ minɛn minnu tun bɛ o kɔnɔ, ne ye olu bɛɛ ta ka taa Jude sigibagaw halaki k'a sɔrɔ kun tɛ.
13 O de y'a to ne y'a faamu ko nin tɔɔrɔw nana ne kan, ne bɛ halaki dusukasiba fɛ dunan jamana dɔ la.
14 O kɔ, a ye a terikɛ Filipe wele, a ye min kɛ a ka masaya bɛɛ kuntigi ye.
15 A ye masafugulan ni a ka fini ani a ka taamasiyɛn di a ma, fo a ka laban ka a denkɛ Antiose lamɔ ka a balo masaya kama.
16 Masakɛ Antiose sara yen san kɛmɛ binaani ni kɔnɔntɔnnan na.
17 Lisiyasi y'a dɔn ko masakɛ sara, a ye a denkɛ Antiyɔsi sigi a nɔ na, a ye min lamɔ a denmisɛnman, ka kɛ masakɛ ye a nɔ na.
18 O waati la, sankanso kɔnɔ mɔgɔw ye Israɛldenw datugu yɔrɔ senuma lamini na, ka siyaw ka tɔɔrɔ ni barika dali ɲini tuma bɛɛ.
19 O de y'a to Juda tun b'a fɛ k'u halaki, a ye jama bɛɛ wele ka u lamini.
20 U nana ɲɔgɔn fɛ ka u lamini san kɛmɛ ni bi duurunan kɔnɔ, a ye kuluw kɛ ka u kɛlɛ, ani motɛri wɛrɛw.
21 O bɛɛ n'a ta, mɔgɔ minnu lamininen don, olu dɔw bɔra, Israɛl cɛ jugu dɔw farala u kan.
22 U taara masakɛ fɛ k'a fɔ ko: «I na kiri tigɛ ka an balimaw hakɛ bɔ fo waati jumɛn?»

23 An sɔnna ka baara kɛ i fa ye, ka a sago kɛ an na, ka a ka ci fɔlenw labato.
24 O de y'a to an ka siya mɔgɔw bɛ sankanso lamini, u yɔrɔ ka jan an na.
25 U ma u bolo kɔrɔta anw dɔrɔn kama, nka u ma u ka dancɛw fana kɔrɔta.
26 U ye sankanso lamini bi Jerusalɛm walisa k'a minɛ.
27 O de kosɔn ni i ma u bali joona, u na kobaw kɛ ka tɛmɛ ninnu kan, i tɛna se ka u mara.
28 Masakɛ y'o mɛn tuma min na, a dimina, a y'a teriw ni a ka kɛlɛbolo kuntigiw ni sow kuntigiw bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ.
29 Sɔrɔdasiw fana nana a fɛ ka bɔ masaya wɛrɛw la ani kɔgɔji gunw kan.
30 A ka kɛlɛdenw hakɛ tun ye sennamɔgɔw ba kɛmɛ ye, ani sotigi ba mugan ani waraba fila ni bisaba tun bɛ kɛlɛ la.
31 U tɛmɛna Idume dugu kɔnɔ ka u sigi Bɛtisura kɛlɛ. Bɛtisurakaw bɔra ka u jeni ni tasuma ye, ka kɛlɛ kɛ ni jagɛlɛya ye.
32 Juda bɔra sankanso kɔnɔ ka sigi Bazakari dugu kɔnɔ, masakɛ ka sigiyɔrɔ kɛrɛfɛ.
33 Masakɛ wulila sɔgɔmada joona fɛ, a ni a ka kɛlɛbolow taara ni fanga ye Bazakari fan fɛ, a ka kɛlɛbolow y'u labɛn kɛlɛ kama, ka burufiyɛkan fɔ.
34 U bɛ se ka warabilenw bila kɛlɛ la, u ye rɛzɛn ni mɔri joli jira u la.
35 U ye baganw tila kɛlɛbolow cɛma, u ye cɛ ba kelen sigi waraba kelen-kelen bɛɛ la, ka finiw don u kun na. O kɔfɛ, bagan kelen-kelen bɛɛ tun sigilen bɛ sotigi kɛmɛ duuru la, minnu ka fisa ni tɔw bɛɛ ye.
36 U tun labɛnnen don waati bɛɛ.
37 Jiri sankanso barikamaw tun bɛ baganw kan, minnu tun bɛ u kelen-kelen bɛɛ datugu, ka siri u la ni fɛɛrɛw ye, cɛ barikama bi saba ni bisaba tun bɛ u kelen-kelen bɛɛ kan fana, minnu tun bɛ kɛlɛ kɛ u kan, Ɛndiyɛn min tun bɛ mara kɛ a.
38 Sotigi tɔw kɔni, u y'u bila nin fan fila la, kɛlɛbolo yɔrɔ fila la, ka taamasyɛn jira u la u ka kan ka min kɛ, ka u siri u fan bɛɛ la kuluw cɛma.
39 Tile bɔra sanu ni nɛgɛso kalamanw kan tuma min na, kuluw tun bɛ manamana ni o ye, ka yeelen bɔ i ko tasuma fitinɛw.
40 Masakɛ ka kɛlɛbolo dɔ jɛnsɛnna kulu janw kan, ka fara duguma kɔw kan, u taara ɲɛ lafiya la.
41 O de y'a to mɔgɔ minnu bɛɛ ye u ka jama mankan mɛn, ani jama ka taamakan ni nɛgɛso mankan mɛn, olu bɛɛ dusu tijnɛna.
42 Juda ni a ka kɛlɛbolo gɛrɛla kɛlɛ la, ka cɛ kɛmɛ wɔɔrɔ faga masakɛ ka kɛlɛbolo la.
43 Eleazar min tɔgɔ ye ko Savaran, o fana y'a faamu ko waraba dɔ min tun bɛ ni masakɛ ka fini ye, o ka bon ni tɔw bɛɛ ye.
44 A y'a yɛrɛ bila farati la, walisa a ka se k'a ka mɔgɔw kisi, ka tɔgɔ banbali sɔrɔ a la.
45 O de y'a to a bolila a kan ni jagɛlɛya ye kɛlɛ cɛma, ka mɔgɔ faga a kininbolo ni a numan fɛ, fo u farala a ni a cɛ fan fila bɛɛ la.
46 O kɛlen, a donna waraba jukɔrɔ k'a fili a jukɔrɔ k'a faga.
47 O bɛɛ n'a ta, Yahutu tɔw y'a ye ko masakɛ ka fanga ni a ka kɛlɛbolow ka fariyakow ye, u y'u kɔdon.
48 Masakɛ ka kɛlɛbolo taara Jerusalɛm ka u kunbɛn, masakɛ y'a ka fanibuguw jɔ Jude ni Siyɔn kulu kama.
49 Nka a ye hɛrɛ kɛ ni Bɛtisura mɔgɔw ye, katuguni u bɔra dugu kɔnɔ, katuguni dumuni tun tɛ u bolo yen ka lamini muɲu, o kɛra jamana lafiɲɛ san ye.
50 Masakɛ ye Bɛtisura minɛ ka kɛlɛbolo dɔ sigi yen walisa k'a kɔlɔsi.
51 Yɔrɔ senuma ko la, a y'a lamini tile caman kɔnɔ, ka marifaw ni minɛnw bila yen, tasuma ni kabakurunw cili kama, ani ka bɔgɔdaga ni bɔgɔdaga ci.
52 O de y'a to u ye motɛriw fana dilan u ka motɛriw kama, k'u kɛlɛ waati jan kɔnɔ.
53 O bɛɛ n'a ta, dumunikɛminɛnw tun tɛ u ka minɛnw kɔnɔ, (k'a masɔrɔ a san wolonwulanan tun don, Jude jamana minnu tun kisilen don siya wɛrɛw ma, olu tun ye magasa tolenw dun.)
54 Mɔgɔ damadɔw tora yɔrɔ senuma kɔnɔ, katuguni kɔngɔ ye se sɔrɔ u kan, fo u ma se ka u yɛrɛ jensɛn, u kelen-kelen bɛɛ ka taa u yɛrɛ yɔrɔ la.
55 O waati la, Liziyasi y'a mɛn ko masakɛ Antiyɔsi ye Filipe min sigi ka a denkɛ Antiyɔsi lamɔ, walisa a ka kɛ masakɛ ye.
56 A kɔseginna ka bɔ Pɛrɛsi ni Mɛdi jamanaw na, ani masakɛ ka kɛlɛbolo minnu taara n'a ye.
57 O de y'a to a teliyara ka taa a fɔ masakɛ ni kɛlɛbolo kuntigiw ni jamakulu kuntigiw ye ko: «An bɛ toli don o don, an ka dumunifɛnw ka dɔgɔ dɔrɔn, an bɛ lamini yɔrɔ min na, o barika ka bon, ani masaya kow.» da an kan:
58 Sisan, an ka kɛ teriw ye ni nin cɛw ye, ka hɛrɛ don u ni u ka siya bɛɛ cɛ.
59 Aw ka layidu ta u ni ɲɔgɔn cɛ ko u na ɲɛnamaya kɛ u ka sariyaw la i ko u tun bɛ cogo min na fɔlɔ.
60 O de y'a to masakɛ ni kuntigiw wasa donna. U sɔnna o ma.
61 Masakɛ ni kuntigiw ye kalili kɛ u ye.
62 Masakɛ donna Siyɔn kulu la. nka a ye yɔrɔ fanga ye tuma min na, a ye kalili min kɛ, a y'o tijnɛ, ka ci fɔ ko a ka kogo ci a lamini na.
63 O kɔ, a taara teliya la ka segin Antiose, a ye Filipe sɔrɔ yen, a ye dugu kuntigi ye.

SABABU 7nan

1 San kɛmɛ ni bi duurunan na, Seleuki denkɛ Demetirisi bɔra Romɛ ka taa ni cɛ damadɔw ye kɔgɔjida la dugu dɔ la, ka masaya kɛ yen.
2 A donna a bɛnbaw ka masaso kɔnɔ tuma min na, a ka kɛlɛbolow ye Antiose ni Lisiya minɛ ka na n'u ye a fɛ.
3 O de y'a to a y'o dɔn tuma min na, a ko: «A to ne kana u ɲɛda ye.»
4 A ka jamakulu y'u faga. Demetirisi sigira a ka masaya masasigilan kan tuma min na.
5 Israɛl cɛjuguw ni Ala ɲɛsiranbaliw bɛɛ nana Yesu fɛ, Alsimus tun b'a fɛ ka kɛ sarakalasebaa kuntigi ye.
6 U ye jama jalaki masakɛ la k'a fɔ ko: «Juda ni a balimakɛw ye i teriw bɛɛ faga ka an gɛn ka bɔ an yɛrɛ ka jamana na.»

7 Sisan, i dalen bɛ mɔgɔ min na, i ka o ci ka taa a lajɛ a ye tiɲɛni min kɛ an cɛma ani masakɛ ka jamana kɔnɔ, a ka u ɲangi ni u dɛmɛbagaw bɛɛ ye.»
8 Masakɛ ye Bakide sugandi, o min tun ye masakɛ terikɛ ye, min tun bɛ kuntigiya kɛ sanjiba kɔfɛ.
9 A y'a ci ni Alsimu jugu ye, a ye min kɛ sarakalasebaa kuntigi ye, k'a fɔ a ye ko a ka Israɛldenw hakɛ bɔ.
10 U taara ka taa Jude jamana na ni fangaba ye, u ye cidenw ci Juda n'a balimaw ma ni hɛrɛ kumaw ye ni nanbara ye.
11 Nka u ma u janto u ka kumaw la. Katuguni u y'a ye ko u nana ni fanga belebeleba ye.
12 O tuma la, sariya karamɔgɔ dɔw ye Alsimus ni Bakides lajɛ, walisa u ka tilennenya ɲini.
13 Asidikaw de tun ye fɔlɔfɔlɔw ye Israɛldenw cɛma minnu ye hɛrɛ ɲini u fɛ.
14 U y'a fɔ ko: «Aron bɔnsɔn sarakalasebaa dɔ nana ni nin kɛlɛbolo ye, a tɛna kojugu si kɛ an na.»
15 A y'a fɔ u ye hɛrɛ la, ka kali u ye ko: «An tɛna kojugu sɔrɔ aw ni aw teriw la.»
16 O de y'a to u dara Yesu la, nka a ye cɛ biwɔɔrɔ ta ka u faga tile kelen kɔnɔ, ka kɛɲɛ ni a ka kuma sɛbɛnnenw ye.
17 U ye i ka mɔgɔ senumaw sogo fili kɛnɛma, u joli bɔnna Jerusalɛm lamini na, mɔgɔ si ma u su don.
18 O de y'a to siran ni siranba donna jama bɛɛ la. Katuguni u ye layidu ni kalili min kɛ, u ye o tiɲɛ.
19 O kɔfɛ, a ye Bakide bɔ Jerusalɛm ka a ka fanibuguw jɔ Bɛziti, a ye cɛ caman ci ka taa a bila yen, ani jamana dɔw fana, ka u faga tuma min na, a y'u fili fanibugubaw kɔnɔ kɔlɔn.
20 O kɔ, a ye jamana kalifa Alsimusi bolo, ka fanga to a bolo ka a dɛmɛ.
21 Nka Alsimu ye sarakalasebaaw kuntigiya kɛlɛ.
22 Mɔgɔ minnu ye Juda jamana minɛ u ka fanga kɔrɔ, olu bɛɛ taara Yesu ma.
23 Alisimu ni a ka jɛɲɔgɔnw ye kojugu minnu bɛɛ kɛ Israɛldenw cɛma, hali siyaw san fɛ, Juda y'o ye tuma min na.
24 A taara Jude jamana fan bɛɛ la ka a murutilenw hakɛ bɔ a la, fo u ma ja gɛlɛya ka taa jamana kɔnɔ tun.
25 Faan dɔ fɛ, Alsimu y'a ye ko Juda ni a ka jɛɲɔgɔnw ye fanga sɔrɔ, k'a dɔn ko a tɛ se ka u ka fanga muɲu, a taara masakɛ fɛ kokura, ka kuma jugu bɛɛ fɔ u ye.
26 O kɔ, masakɛ ye Nikanɔr ci, a ka kuntigi bonyalen dɔ, cɛ min tun bɛ Israɛl koniya juguba lase Israɛl ma, ka ci bila ka jama halaki.
27 Nikanɔri nana Jerusalɛm ni fangaba ye. A ye ci bila Juda ni a balimaw ma ni nanbara ye ni teriya kumaw ye.
28 Kɛlɛ kana kɛ ne ni aw cɛ. Ne na na ni cɛ damadɔw ye, walisa ne ka aw ye hɛrɛ la.
29 A taara Juda fɛ, u ye ɲɔgɔn fo hɛrɛ la. Nka, juguw tun labɛnnen don ka Juda minɛ ni fariya ye.
30 Juda y'a dɔn ko a nana a fɛ ni nanbara ye, a siranna a ɲɛ kosɛbɛ, a tun t'a fɛ ka a ɲɛda ye tun.
31 Nikanɔri fana y'a ye ko a ka laadilikan dɔnna, a taara Juda kɛlɛ Kafarsalama kɛrɛfɛ.
32 Nikanɔrɔ ka cɛden waa duuru ɲɔgɔn fagara yen, tɔw bolila ka taa Dawuda ka dugu kɔnɔ.
33 O kɔfɛ, Nikanɔri wulila ka taa Siyɔn kulu la, sarakalasebaa dɔw ni jama cɛkɔrɔba dɔw bɔra yɔrɔ senuma kɔnɔ, ka taa a fo hɛrɛ la, ka saraka jɛnita jira a la, min tun bɛ bɔ masakɛ ye.
34 Nka Yesu ye u tulo geren ka ŋɛɲɛ kɛ u la ka u tɔɔrɔ ni maloya ye, ka kuma ni kuncɛbaya ye.
35 A y'a kali a ka diminya la ko: «Ni Juda ni a ka kɛlɛbolo ma don ne bolo sisan, ni ne nana tugun, ne na nin so jeni.
36 O kɔ, sarakalasebaaw donna ka jɔ sarakabɔlan ni Alabatosoba ɲɛfɛ ka kasi.
37 Matigi, e de ye nin so sugandi walisa a ka wele i tɔgɔ la, ka kɛ delili ni delili so ye i ka mɔgɔw ye.
38 Aw ka nin cɛ ni a ka kɛlɛbolow hakɛ bɔ, ka u bin npan na, aw hakili to u ka Ala tɔgɔ tiɲɛni kow la, aw kana a to u ka to tugun.
39 Nikanɔri bɔra Jerusalɛm ka a ka fanibuguw jɔ Bɛtikɔrɔn, Siri kɛlɛbolo dɔ y'a kunbɛn yɔrɔ min na.
40 Juda ni cɛ waa saba ye u sigi Adasa dugu kɔnɔ, a ye Ala delili kɛ yen.
41 Matigi, Asiri masakɛ cilenw ye Ala tɔgɔ tiɲɛ tuma min na, i ka mɛlɛkɛ bɔra ka mɔgɔ waa kɛmɛ ni bi duuru ni duuru faga.
42 I ka nin kɛlɛbolo in halaki an ɲɛkɔrɔ bi, walisa tɔw k'a dɔn ko a ye Ala tɔgɔ tiɲɛ i ka yɔrɔ senuma kan, ka kiri tigɛ a kan ka kɛɲɛ ni a ka juguya ye.
43 Adar kalo tile tan ni sabanan na, kɛlɛbolow farala ɲɔgɔn kan, nka Nikanɔr ka kɛlɛbolo dusu tiɲɛna, a yɛrɛ fagara kɛlɛ la fɔlɔ.
44 Nikanɔri ka kɛlɛbolo y'a ye ko a fagara, u y'u ka marifaw fili ka boli.
45 U tugura u nɔfɛ tile kelen taama na ka bɔ Adasa ka taa se Gazera.
46 U bɔra Jude jamana lamini duguw bɛɛ la ka u datugu. U kɔseginna u nɔfɛmɔgɔw ma, u bɛɛ fagara ni npan ye, u si ma to.
47 O kɔfɛ, u ye nafolomafɛnw ni fɛn minɛtaw ta, ka Nikanɔri kunkolo ni a kininbolo gosi, a ye minnu kɔrɔta ni kuncɛbaya ye, ka taa n'u ye, k'u dulon Jerusalɛm fan fɛ.
48 O de kosɔn jama nisɔndiyara kosɛbɛ, u ye o don kɛ nisɔndiyaba don ye.
49 U y'a latigɛ ko u ka san o san bi don labato, k'a sɔrɔ Adar tile tan ni saba don.
50 O cogo la, Juda jamana lafiyalen don dɔɔnin.

SABABU 8NAN

1 Juda tun ye Romɛkaw ka ko mɛn, ko u ye cɛ barikamaw ni cɛ jagɛlɛnw ye, minnu tun bɛ sɔn ni kanuya ye ka mɔgɔw bɛɛ minɛ ni kanuya ye, ka jɛɲɔgɔnya kɛ ni mɔgɔw bɛɛ ye minnu nana u fɛ.
2 U tun ye mɔgɔ jagɛlɛyabaw ye. U ye u ka kɛlɛw ni u ka wale ɲumanw fana fɔ a ye, u ye minnu kɛ Galasikaw cɛma, ani u ye se sɔrɔ u kan cogo min na, ka u lase jate ma.
3 U ye min kɛ Ɛsipaɲi jamana na, warijɛ ni sanu minɛn minnu bɛ yen, olu se sɔrɔli kama.
4 U ka sariya ni muɲuli fɛ, u ye yɔrɔ bɛɛ minɛ, hali ni a yɔrɔ ka jan u la kosɛbɛ; Masakɛ minnu tun bɛ na u kɛlɛ

ka bɔ dugukolo fan bɛɛ la, fo ka se u hakili ɲagami, ka u faga kosɛbɛ, fo tɔw tun bɛ sara di u ma san o san.
5 Ka fara o kan, u ye Filipe ni Sitimɛ masakɛ Pɛrɛse ni mɔgɔ wɛrɛw hakili ɲagami kɛlɛ la, ka se sɔrɔ u kan.
6 Azi masakɛba Antiyokasi min nana u kɛlɛ kɛlɛ la, ni waraba kɛmɛ ni mugan tun bɛ a bolo, ni sotigiw ni wotoroninw ani kɛlɛbolo camanba tun bɛ a bolo, o fana hakili ɲagamina u fɛ.
7 U y'a minɛ ɲɛnama cogo min na, ka layidu ta ko ale ni a kɔfɛ masakɛw ka kanba sara, ka mɔgɔ minɛ jɔnya la, ani bɛnkan min kɛra.
8 U ye Ɛndu jamana ni Mɛdi ni Lidi ani jamana ɲumanw ta ka di masakɛ Eumenes ma.
9 Gɛrɛkiw tun y'a latigɛ ka na u halaki cogo min na.
10 U y'o dɔn, u ye kuntigi dɔ ci u kama, ka kɛlɛ kɛ n'u ye, u ye u caman faga, ka u musow n'u denw minɛ jɔnya la, k'u minɛ, k'u ka dugukolow minɛ, k'u ka fangatigiw ci bɛ minɛ, ka na n'u ye u ka jɔnw ye fo ka na se bi ma.
11 A fɔra a ye cogo min na, u ye masaya tɔw bɛɛ halaki k'u don u ka mara kɔrɔ, minnu tun bɛ u kɛlɛ waati o waati.
12 Nka u ni u teriw ni mɔgɔ minnu y'u jigi da u kan, u ye teriya kɛ, u ye masaya minɛ yɔrɔ janw ni kɛrɛfɛ, fo u tɔgɔ mɛnbagaw bɛɛ siranna u ɲɛ.
13 U tun b'a fɛ ka minnu dɛmɛ ka masaya sɔrɔ, olu fana ka masaya kɛ. U b'a fɛ ka mɔgɔ minnu bila tugun, u b'o gɛn ka bɔ u nɔ na, a laban na, u kɔrɔtara kosɛbɛ.
14 O bɛɛ n'a ta, u si ma masafugulan don wala fini bulama don, walisa u ka bonya o la.
15 U ye Senat ka so dɔ sigi u yɛrɛ ye cogo min na, cɛ kɛmɛ saba ni mugan tun sigilen bɛ o kɔnɔ don o don, ka lajɛ kɛ jama ye tuma bɛɛ, walisa u ka labɛn ka ɲɛ.
16 U tun bɛ u ka kuntigiya di mɔgɔ kelen ma san o san, o min tun bɛ u ka jamana bɛɛ kunna, ani ko u bɛɛ tun bɛ o kelen kan minɛ, ko keleya tun tɛ u cɛma.
17 Juda ye o kow jateminɛ, a ye Yuhana denkɛ Epolememu, Akɔsi denkɛ, ani Eleazar denkɛ Yason sugandi, ka u bila ka taa Romɛ, ka jɛkafɔ kɛ u ni ɲɔgɔn cɛ.
18 Ka u deli ko u ka jurumugu ta u bolo. sabu u y'a ye ko Gɛrɛkiw ka masaya ye Israɛl degun ni jɔnya ye.
19 O de y'a to u taara Romɛ, taamaba tun ka bon kosɛbɛ.
20 Juda Makabe n'a balimaw ni Yahutuw ka jama ye an ci aw ma, walisa ka jɛ ni hɛrɛ sigi aw fɛ, walisa an ka kɛ aw jɛɲɔgɔnw ni aw teriw tɔgɔ sɛbɛn.
21 O ko diyara Romɛkaw ye kosɛbɛ.
22 Senate ye bataki min sɛbɛn kokura nɛgɛberew kan, ka o ci Jerusalɛm, walisa u ka hɛrɛ ni jɛɲɔgɔnya hakilijigin kɛ yen.
23 Ɲɛtaa ɲuman ka kɛ Romɛkaw ni Yahutuw ka jama ye, kɔgɔji ni dugukolo kan fo abada.
24 Ni kɛlɛ dɔ nana fɔlɔ Romɛkaw wala u jɛɲɔgɔnw ma u ka mara bɛɛ kɔnɔ.
25 Yahutuw ka mɔgɔw na u dɛmɛ ni u dusukun bɛɛ ye.
26 U tɛna foyi di u kɛlɛbagaw ma, wala ka u dɛmɛ ni dumunifɛnw ni marifaw ni wari wala kurunw ye, i ko a diyara Romɛkaw ye cogo min na. Nka u na u ka layidu talenw mara k'a sɔrɔ u ma foyi ta o de kosɔn.»
27 O cogo kelen na, ni kɛlɛ nana fɔlɔ Yahutuw ka siya ma, Romɛkaw na u dɛmɛ ni u dusukun bɛɛ ye, ka kɛɲɛ ni waati latigɛlen ye.
28 Mɔgɔ minnu bɛ u kɛlɛ, olu tɛna dumunifɛnw di u ma, wala marifaw, wala wari wala kurunw, i ko a diyara Romɛkaw ye cogo min na. Nka u na u ka layiduw mara, u na o labato ni nanbara tɛ.»
29 Ka kɛɲɛ ni nin sariyasenw ye, Romɛkaw ye layidu ta ni Yahutuw ka mɔgɔw ye.
30 Nka ni kɔfɛ, mɔgɔ kelen walima tɔ kelen y'a miiri ka ɲɔgɔn sɔrɔ walasa ka fɛn dɔ fara a kan walima ka dɔ bɔ a la, u bɛ se k'o kɛ u sago la, wa u bɛna fɛn o fɛn fara a kan walima ka fɛn o fɛn ta, o bɛ sɔn.
31 Demetirisi ye kojugu minnu kɛ Yahutuw la, an ye sɛbɛn ci a ma ko: «Mun y'a to i ye i ka juru don an teriw la ani ka Yahutuw fara ɲɔgɔn kan?»
32 Ni u bɛ ɲunan i ma tugun, an na tilennenya kɛ u ye, ka kɛlɛ kɛ n'i ye kɔgɔji ni dugukolo kan.

SABABU 9NAN

1 Ka fara o kan, Demetirisi y'a mɛn ko Nikanɔri ni a ka kɛlɛbolow fagara kɛlɛ la, a ye Bakide ni Alsimu ci ka don Jude jamana la sijɛ filanan na, a ka kɛlɛbolo fanga kuntigiba fana.
2 U taara Galgala sira fɛ, ka u ka fanibuguw jɔ Masaloti ɲɛfɛ, Arbela dugu kɔnɔ, ka se sɔrɔ o kan, u ye mɔgɔ caman faga.
3 U ye u sigi Jerusalɛm san kɛmɛ bi duuru ni filanan kalo fɔlɔ la.
4 U bɔra yen ka taa Berea, sennamɔgɔw ba mugan ni sotigi waa fila.
5 Juda tun y'a ka fanibuguw jɔ Eleasa dugu la, ani cɛ ɲɛnatɔmɔlen waa saba.
6 U siranna kosɛbɛ k'a sɔrɔ u ye kɛlɛbolo tɔw jamaba ye. o kɔfɛ, mɔgɔ caman bɔra kɛlɛbolo la, fo u ma sigi tugun fo cɛ kɛmɛ seegin.
7 Juda y'a ye tuma min na ko a ka kɛlɛbolow y'a ye, k'a sɔrɔ kɛlɛ degunna a kan, a hakili ɲagamina kosɛbɛ, a dusu tijɛna kosɛbɛ, katuguni a ma waati sɔrɔ k'u lajɛ.
8 O bɛɛ n'a ta, a y'a fɔ mɔgɔ tɔw ye ko: «An ka wuli ka taa an juguw kɛlɛ, n'a sɔrɔla an bɛ se ka kɛlɛ kɛ n'u ye.»
9 Nka u y'a bali k'a fɔ ko: «An tɛna se abada.
10 Juda ko: «Ala ka ne bali ka nin ko kɛ ka boli u ɲɛ.
11 Bakide ka kɛlɛbolo bɔra u ka fanibuguw kɔnɔ ka jɔ u ɲɛfɛ, u ka sotigiw tilalen don kɛlɛbolo fila ye, u ka nɛgɛsotigiw ni u ka nɛgɛsotigi minnu tun bɛ taa kɛlɛbolo ɲɛfɛ ani minnu tun bɛ taama ɲɛfɛ, olu bɛɛ tun ye cɛ barikamaw ye.
12 Bakide kɔni, a tun bɛ kininbolo fan fɛ, kɛlɛbolo gɛrɛla a fan fila la ka u ka burufiyɛkan fɔ.
13 Juda fan fɛ mɔgɔw fana y'u ka burufiyɛkanw fɔ, fo dugukolo yɛrɛyɛrɛla kɛlɛbolow mankan fɛ, kɛlɛ tora senna kabini sɔgɔma fo su.
14 Juda y'a ye tuma min na ko Bakide ni a ka kɛlɛbolo fanga bɛ kinin fɛ, a taara ni cɛ gɛlɛnw bɛɛ ye.
15 A ye kininbolo fanw lakali ka tugu u nɔfɛ fo ka se Azotus kulu ma.

16 Nka numanbolo məgɔw y'a ye ko numanbolo məgɔw hakili ɲagamina tuma min na, u tugura Juda ni a fɛ məgɔw kɔ kosɛbɛ.
17 O kɔ, kɛlɛba kɛra, fo məgɔ caman fagara fan fila bɛɛ la.
18 Juda fana fagara, məgɔ tɔw bolila.
19 Jonatan ni Simɔn ye u balimakɛ Juda minɛ k'a su don a bɛnbaw ka kaburu kɔnɔ Modin.
20 U ye a kasi, Israɛl bɛɛ ye kasiba kɛ a kosɔn, ka kasi tile caman na.
21 Cɛ jagɛlɛn min ye Israɛl kisi, o binna cogo di!
22 Juda ni a ka kɛlɛw ni a ka wale ɲumanw ni a ka bonyali ko tɔw ma sɛbɛn, katuguni u tun ka ca kosɛbɛ.
23 Juda salen kɔ, məgɔ juguw y'a daminɛ k'u kunkolo da Israɛl jamana fan bɛɛ la, ka tilenbaliya kɛbagaw bɛɛ wuli.
24 O donw fana na, kɔngɔba donna, jamana murutira ka taa n'u ye.
25 Bakide ye cɛ juguw sugandi ka u kɛ jamana kuntigiw ye.
26 U ye ɲininkali kɛ ka Juda teriw ɲini, ka na n'u ye Bakide fɛ, a ye u hakɛ bɔ u la ka u tɔɔrɔ.
27 O tɔɔrɔba dɔ kɛra Israɛl cɛma, o ɲɔgɔn ma kɛ kabini kira dɔ ma ye u cɛma.
28 O de y'a to Juda teriw bɛɛ nana ɲɔgɔn fɛ k'a fɔ Jonatan ye.
29 Kabini i balimakɛ Juda sara, məgɔ si tɛ an fɛ ka taa an juguw ni Bakide ni an ka siya məgɔw kɛlɛ minnu ye an juguw ye.
30 An ye i sugandi bi ka kɛ an kuntigi ni an ka kuntigi ye a nɔ na, walisa i ka an ka kɛlɛw kɛ.
31 Yonatan ye kuntigiya ta o waati la, ka wuli a balimakɛ Juda nɔ na.
32 Nka Bakide ye o dɔn tuma min na, a y'a ɲini k'a faga
33 Jonatan ni a balimakɛ Simɔn ni a taamaɲɔgɔnw bɛɛ y'o dɔn, u bolila ka taa Teko kungokolon kɔnɔ ka u ka fanibuguw jɔ Asfar kɔji da la.
34 Bakide y'o faamu tuma min na, a gɛrɛla Jurdɛn baji la n'a ka kɛlɛbolo bɛɛ ye lafiɲɛ don na.
35 Jonatan tun ye a balimakɛ Yuhana ci, o min tun ye jama kuntigi ye, ka taa a teriw Nabatiw deli, walisa u ka u ka wotoro to u fɛ.
36 Jambri bɔnsɔn bɔra Medaba ka Yuhana ni a bolofɛnw bɛɛ minɛ ka taa n'o ye.
37 O kɔfɛ, kuma sera Jonatan ni a balimakɛ Simɔn ma, ko Jambri denw ye furuba kɛ, ka na ni kɔɲɔmuso ye ka bɔ Nadabata ni nɛgɛsoba ye, i n'a fɔ a ye Kanaan kuntigiba dɔ denmuso ye.
38 O de y'a to u hakili jigira u balimakɛ Yuhana la, u taara u dogo kulu dogolen jukɔrɔ.
39 U y'u ɲɛ kɔrɔta ka filɛli kɛ yɔrɔ min na, mankanba ni wotoro belebeleba tun bɛ yen.
40 Jonatan ni a taamaɲɔgɔnw wulila ka bɔ u dogoyɔrɔ la ka u faga o cogo la, u caman binna ka sa, tolenw bolila ka taa kulu la, ka u bɛɛ minɛ u ka nafolomafɛnw.
41 O cogo la furu kɛra dusukasi ye, u ka fɔlikan mankan kɛra kasikan ye.
42 U ye u balimakɛ joli hakɛ bɔ ka ban, u y'u kɔsegin ka taa Jurdɛn baji la.
43 Bakide y'o mɛn tuma min na, a nana lafiɲɛ don na Jurdɛn baji da la ni fangaba ye.
44 Jonatan y'a fɔ a ka jamakulu ye ko: «An ka wuli sisan ka an niw kɛlɛ, katuguni a tɛ jɔ an fɛ bi i ko fɔlɔ.
45 Kɛlɛ bɛ an ɲɛfɛ ani an kɔ fɛ, Jurdɛn ji bɛ nin fan ni fan fɛ, o cogo kelen na, kɔ ni jirisunw fana bɛ yen, an kɔsegin yɔrɔ tɛ yen fana.
46 O de kosɔn aw ka pɛrɛn sisan sankolo la, walisa aw ka kisi aw juguw bolo.
47 O fɔlen kɔ, u farala ɲɔgɔn kan kɛlɛ la, Jonatan y'a bolo kɔrɔta ka Bakide gosi, nka a kɔsegira a kɔ.
48 Jonatan ni a taamaɲɔgɔnw ye u pan ka taa Jurdɛn ba la ka naji kɛ ka taa baji da la.
49 O don na, cɛ ba kelen ɲɔgɔn fagara Bakide fan fɛ.
50 O kɔ, Bakide seginna Jerusalɛm ka dugu barikamaw dilan Jude jamana na. Jeriko duguba ni Emawusi ni Bɛtifɔrɔn ni Betɛli ni Tamanata ni Faratɔni ni Tafon, a ye olu barika bonya ni kogo janw ye, ni daaw ni barajuruw ye.
51 A ye kɛlɛbolo dɔ sigi u kɔnɔ walisa u ka juguya kɛ Israɛl la.
52 A ye dugu Bɛtisura ni Gazera ani sankanso barika bonya, ka kɛlɛbolow don u kɔnɔ, ka balo di u ma.
53 Ka fara o kan, a ye jamana kuntigiw denkɛw minɛ jɔnya la, ka u bila sankanso kɔnɔ Jerusalɛm ka u mara.
54 Ka fara o kan san kɛmɛ ni bi duuru ni saba kɔnɔ , kalo filanan na , Alsimu ye yamaruya di ko yɔrɔ senuma kɔnɔna kogo ka ci ; a ye kiraw ka kɛwalew fana sama ka jigin
55 A y'a daminɛ ka jigin tuma min na, hali o waati la, Alsimu tɔɔrɔla, a ka baaraw y'a bali, k'a masɔrɔ a da jɔra, a minɛna ni farigan ye, fo a ma se ka kuma foyi fɔ tugun, wa a ma se ka yamaruya di o ko la a ka so.
56 O la, Alsimu sara o waati la ni tɔɔrɔba ye.
57 Bakide y'a ye ko Alsimu salen don tuma min na, a seginna masakɛ fɛ.
58 O tuma la, A la ɲɛsiranbaliw bɛɛ ye lajɛba kɛ k'a fɔ ko: «Jonatan ni a ka jɛɲɔgɔnw lafiyalen don, u sigilen bɛ k'a sɔrɔ u ma u janto u la.
59 U taara lajɛ kɛ ni Yesu ye.
60 O kɔ, a taara ni kɛlɛboloba ye, ka bataki ci a nɔfɛmɔgɔw ma dogo la Jude jamana na, ko u ka Jonatan ni a taamaɲɔgɔnw ta, nka u ma se, katuguni u ka laadilikanw tun dɔnna.
61 O de y'a to u ye məgɔ bi duuru ɲɔgɔn minɛ jamana cɛ minnu tun ye o juguya sɛbɛnbagaw ye, k'u faga.
62 O kɔ, Jonatan ni Simɔn ni a fɛ məgɔw taara Bɛtibasi, kungokolon kɔnɔ.
63 Bakide y'o dɔn tuma min na, a ye a ka kɛlɛbolo bɛɛ lajɛ ka ci bila Judekaw ma.
64 O kɔ, a taara Bɛtibasi lamini. u y' a kɛlɛ waati jan kɔnɔ ka kɛlɛ motɛriw dilan.
65 Jonatan y'a balimakɛ Simɔn to dugu kɔnɔ ka taa dugu kɔnɔ.
66 A ye Odonarkes ni a balimaw ni Fasiron bɔnsɔnw faga u ka fanibugu kɔnɔ.
67 A y'a daminɛ ka u bugɔ, ka taa ni a ka kɛlɛbolo ye, Simɔn ni a ka kulu bɔra dugu kɔnɔ ka kɛlɛkɛminɛnw jeni.
68 U ye Bakide kɛlɛ, u hakili ɲagamina, u y'a tɔɔrɔ kosɛbɛ.
69 O de y'a to a dimina kosɛbɛ cɛ juguw kɔrɔ minnu ye laadilikan di a ma ko a ka na jamana kɔnɔ, k'a masɔrɔ a

ye u caman faga, k'a ŋaniya ka segin a yɛrɛ ka jamana kɔnɔ.
70 Jonatan ye o dɔn tuma min na, a ye cidenw ci a ma, ka bɛn don a ma, ka kasodenw kisi u ma.
71 A sɔnna o ko ma, a y'o kɛ ka kɛɲɛ ni a ka deliliw ye, ka kali a la ko a tɛna kojugu kɛ a la abada a ka ɲɛnamaya bɛɛ kɔnɔ.
72 A ye kasoden minnu minɛ ka kɔrɔ ka bɔ Jude jamana na, a ye olu lasegin a ma tuma min na, a seginna ka taa a yɛrɛ ka jamana kɔnɔ, a ma na u dankan na tugun.
73 O cogo la, npan dabila Israɛl fɛ, nka Jonatan sigira Makimas ka jamana kuntigiya daminɛ. A ye Ala ɲɛsiranbaliw halaki Israɛl cɛma.

SABABU 10NAN

1 San kɛmɛ ni biwɔɔrɔnan na, Alɛkisandiri, Antiyɔsi denkɛ min tɔgɔ ye ko Epifane, o wulila ka Ptolemais minɛ, katuguni jama y'a minɛ, a ye masaya kɛ yen.
2 Masakɛ Demetirisi y'o mɛn tuma min na, a ye kɛlɛboloba caman lajɛ ka taa a kɛlɛ.
3 Demetirisi ye lɛtɛrɛw ci Jonatan ma ni kanuya kumaw ye.
4 A y'a fɔ ko: «An ka bɛn ni a ye fɔlɔ, sani a ni Alɛkisandiri ka fara an kan.
5 N'o tɛ, an ye kojugu minnu kɛ ale ni a balimaw n'a ka mɔgɔw la, a hakili na olu bɛɛ la.
6 O de y'a to a ye fanga di a ma ka kɛlɛbolow lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka marifaw di a ma, walisa a ka se k'a dɛmɛ kɛlɛ la.
7 Jonatan taara Jerusalɛm ka o batakiw kalan jama bɛɛ ni sankanso kɔnɔ mɔgɔw bɛɛ ɲɛ na.
8 U siranna kosɛbɛ, u y'a mɛn tuma min na ko masakɛ ye fanga di a ma ka kɛlɛbolow lajɛ.
9 Sankanso kɔnɔ mɔgɔw y'u minɛlenw di Jonatan ma, a y'u don u bangebagaw bolo.
10 O kɛlen, Jonatan y'i sigi Jerusalɛm, ka dugu jɔli ni a dilancogo daminɛ.
11 A y'a fɔ baarakɛlaw ye ko u ka kogow ni Siyɔn kulu ni a laminiw jɔ ni kabakurun kɛnɛw ye ka kɛ kogow ye. U y'o kɛ.
12 Dunan minnu tun bɛ Bakide ye kɛlɛbolo minnu jɔ, olu bolila ka taa.
13 Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'u ka yɔrɔ bila ka taa u ka jamana na.
14 Minnu ye sariya ni ci fɔlenw bila, olu dɔw tora Bɛtisura dɔrɔn.
15 Masakɛ Alɛkisandiri ye layidu minnu ci Jonatan ma, masakɛ Alɛkisandiri ye olu mɛn tuma min na.
16 A y'a fɔ ko: «An na o ɲɔgɔnna cɛ wɛrɛ sɔrɔ wa?» sisan o de kosɔn an bɛna a kɛ an terikɛ ni jɛkulu ye.
17 Yesu ye bataki sɛbɛn ka ci a ma ka kɛɲɛ ni nin kuma fɔlenw ye.
18 Masakɛ Alɛkisandiri ye foli ci a balimakɛ Jonatan ma.
19 An ye i ko mɛn ko i ye mɔgɔba ye, ko i bɛ se ka kɛ an teri ye.
20 O de y'a to bi, an b'i sigi ka kɛ i ka siya sarakalasebaa kuntigi ye. (o la, a ye fini bilenman ni sanu masafugulan ci a ma:) ka a ɲini i fɛ i ka an niyɔrɔ ta, ka teriya sabati an ni ɲɔgɔn cɛ.
21 San kɛmɛ ni biwɔɔrɔnan kalo wolonwulanan na, fanibugu seli la, Jonatan ye fini senuma don, ka kɛlɛbolow lajɛ ka kɛlɛkɛminɛn caman di.
22 Demetirisi y'o mɛn tuma min na, a dusu tiɲɛna kosɛbɛ.
23 An ye mun kɛ, fo Alɛkisandiri ye an bali ka teriya don Yahutuw fɛ walisa k'a yɛrɛ barika bonya?
24 Ne fana na dusu don kumaw sɛbɛn u ye, ka bonya ni nilifɛnw layidu ta u ye, walisa ne ka se ka u dɛmɛ.
25 A ye ci bila u ma nin ko in na ko: «Masakɛ Demetirisi ye foli ci Yahutuw ma.
26 Aw ye layidu ta an ni ɲɔgɔn cɛ ka to an ka teriya la, ka aw ni an juguw fara ɲɔgɔn kan, an ye o mɛn, an nisɔndiyara.
27 O de y'a to aw bɛ to ka kantigiya kɛ an ye hali bi, aw bɛ ko minnu kɛ an kosɔn, an na olu sara ka ɲɛ.
28 A bɛna lakana caman di aw ma, ka sara di aw ma.
"
30 Fɛn min ka kan ka sɔrɔ ne bolo ka tila sabanan walima a kisɛ ni jiriden tilancɛ sɔrɔ, ne bɛ o labɔ kabini bi, walisa u kana minɛ Jude jamana la Gofɛrɛnaman saba minnu farala o kan ka bɔ Samari ni Galile jamana na, kabini bi fo badaa.
31 Jerusalɛm fana ka kɛ yɔrɔ senuma ye, a ka kɛ hɔrɔn ye, ka bɔ a dancɛw la, k'a ta u ka tannan na, ka bɔ jatew la.
32 Sankanso min bɛ Jerusalɛm, ne bɛ fanga di o ma, ka sarakalasebaaw kuntigi di a ma, walisa a ka mɔgɔ minnu sugandi k'a kɔlɔsi.
33 Yahutu minnu minɛna jɔnya la ka bɔ Jude jamana na ka taa ne ka masaya yɔrɔ o yɔrɔ la, ne bɛ olu kelen-kelen bɛɛ hɔrɔnya, wa ne b'a fɛ ne ka kuntigiw bɛɛ ka u ka baganw ka juruw yafa.
34 Ka fara o kan, seliw ni lafiɲɛ donw ni kalo kuraw ni seli donw bɛɛ, ani tile saba minnu bɛ kɔn seli ɲɛ, ani tile saba minnu bɛ kɛ seli kɔfɛ, olu bɛɛ ka kɛ ne ka masaya Yahutuw bɛɛ ka lakana ni hɔrɔnya ye.
35 Mɔgɔ si man kan ka se ka u sen don u si la walima ka u tɔɔrɔ ko si la.
36 Ne b'a fɛ ka Yahutuw cɛ ba bisaba ɲɔgɔn tɔgɔ sɛbɛn masakɛ ka kɛlɛbolow cɛma, sara bɛna di u ma i ko masakɛ ka kɛlɛbolow bɛɛ ta.
37 U dɔw na bila masakɛ ka kɛlɛbolow kɔnɔ, dɔw fana na sigi masaya kow kunna, minnu ye dannaya ye u yɛrɛw ka sariyaw, i ko masakɛ y'a fɔ cogo min na Jude jamana na.
38 Gofɛrɛnaman saba minnu farala Jude jamana kan ka bɔ Samari jamana na, olu ko la, u ka fara Jude kan, walisa u ka jate mɔgɔ kelen ka fanga kɔrɔ, wa u kana kan minɛ ka kuntigiya wɛrɛ labato ni sarakalasebaa kuntigi ta tɛ.
39 Ptolemais ni dugukolo min bɛ a kan, ne bɛ o kɛ nilifɛn ye Jerusalɛm yɔrɔ senuma ma fu.
40 San o san, ne bɛ warijɛ sekel waa tan ni duuru di masakɛ ka jatew la ka bɔ yɔrɔw la.
41 Kabini sisan, kuntigiw tun ma sara minnu sara i n'a fɔ fɔlɔ, olu bɛɛ na di Alabatosoba baaraw ma.
42 Ka fara o kan, warijɛ sekɛli ba duuru minnu bɔra Alabatosoba kɔnɔ fɛnw na san o san, o fɛnw na bila ka bɔ yen, katuguni sarakalasebaa minnu bɛ baara kɛ.

43 Mɔgɔ o mɔgɔ bolila ka taa Jerusalɛm Alabatosoba kɔnɔ, walima minnu bɛ nin hɔrɔnya kɔnɔ, ka juru don masakɛ la, walima ko wɛrɛ la, u ka hɔrɔnya ani u bolofɛnw bɛɛ ne ka masaya kɔnɔ.
44 Katuguni yɔrɔ senuma jɔli ni a dilancogo musakaw na di masakɛ ka jatew la.
45 Ɔwɔ, Jerusalɛm kogow jɔli ni a lamini kogow jɔli kama, musakaw na bɔ masakɛ ka jatew la, i n'a fɔ Jude kogow jɔli fana.
46 Jonatan ni jama ye o kumaw mɛn tuma min na, u ma bonya foyi di u ma, u ma u minɛ, katuguni a ye kojuguba min kɛ Israɛl la, u hakili jigira o la. katuguni a tun ye u tɔɔrɔ kosɛbɛ.
47 Nka u diyara Alɛkisandiri ye kosɛbɛ, katuguni ale de tun ye hɛrɛ lakika deli u fɛ fɔlɔ.
48 O kɔ, masakɛ Alɛkisandiri ye kɛlɛboloba lajɛ ka sigi Demetirisi kɛlɛ.
49 Masakɛ fila ye ɲɔgɔn kɛlɛ, Demetiri ka kɛlɛbolo bolila, nka Alɛkisandiri tugura a nɔfɛ ka se sɔrɔ u kan.
50 A tora kɛlɛ la kosɛbɛ fo tile bintɔ.
51 O kɔfɛ, Alɛkisandiri ye cidenw bila ka taa Misira masakɛ Ptolemee ni cikan ye.
52 Ne seginna ne ka masaya la, ka sigi ne bɛnbaw ka masasigilan kan, ka fanga sɔrɔ, ka Demetirisi ka fanga tiɲɛ, ka an ka jamana sɔrɔ.
53 Ne ye kɛlɛ kɛ ni a ye tuma min na, ale ni a ka kɛlɛbolo bɛɛ hakili ɲagamina an fɛ, fo an sigilen bɛ a ka masasigilan kan.
54 Sisan, an ka jɛɲɔgɔnya kɛ ɲɔgɔn fɛ, ka i denmuso di ne ma sisan, ne na kɛ i denkɛ ye, ka i ni a di a ma ka kɛɲɛ ni i ka bonya ye.
55 Masakɛ Ptolemee y'a jaabi ko: «Nin don min na i seginna i bɛnbaw ka jamana kɔnɔ, ka i sigi u ka masasigilan kan, o ka kɛ hɛrɛ ye.»
56 Sisan ne na kɛ i la i ko i y'a sɛbɛn cogo min na. katuguni ne na ne denmuso furu i ma ka kɛɲɛ ni i sago ye.»
57 Ptolemee ni a denmuso Kleopatra bɔra Misira, u sera Ptolemese san kɛmɛ biwɔɔrɔ ni filanan na.
58 Masakɛ Alɛkisandiri y'a kunbɛn yɔrɔ min na, a y'a denmuso Kleopatra di a ma, k'a ka furu seli kɛ Ptolemais ni nɔɔrɔba ye, i n'a fɔ masakɛw bɛ kɛ cogo min na.
59 Masakɛ Alɛkisandiri tun ye sɛbɛn ci Jonatan ma ko a ka na a kunbɛn.
60 O kɔ, a taara ni bonya ye Ptolemais, a ye masakɛ fila kunbɛn yen, ka warijɛ ni sanu ni nilifɛn caman di u n'u teriw ma, ka diya u ye.
61 O wagati la, Israɛl mɔgɔ jugu dɔw y'u lajɛ a kama walisa k'a jalaki, nka masakɛ ma u lamɛn.
62 A ka ca ni o ye, masakɛ y'a fɔ ko u ka a ka finiw bɔ ka fini bulama don a la.
63 A y'a sigi a kelen na k'a fɔ a ka kuntigiw ye ko: «Taa n'a ye dugu cɛmancɛ la ka weleweleda kɛ ko mɔgɔ si kana ɲunan a ma ko si la, ko mɔgɔ si kana a tɔɔrɔ ko si la.» .
64 A jalakibagaw y'a ye ko a bonyalen don ka kɛɲɛ ni o fɔlen ye, ka fini bulama don, u bɛɛ bolila ka taa.
65 Masakɛ y'a bonya, k'a sɛbɛn a teriw cɛma, k'a kɛ kuntigi ye, a ka masaya jɛɲɔgɔn.
66 O kɔ, Jonatan seginna Jerusalɛm ni hɛrɛ ni ɲagali ye.
67 Ka fara o kan; San kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni duurunan na, Demetiri denkɛ Demetirisi bɔra Krɛti ka na a bɛnbaw ka jamana na.
68 Masakɛ Alɛkisandiri y'o fɔ tuma min na, a ɲɛnasisira ka segin Antiose.
69 O kɔ, Demetirisi ye Apolonisi kɛ a ka jenerali ye, Selosiri jamana kuntigi, o ye kɛlɛboloba lajɛ ka sigi Yamini dugu kɔnɔ, ka ci bila ka taa sarakalasebaaw kuntigi Jonatan fɛ k'a fɔ a ye ko:
70 E kelen bɛ i yɛrɛ kɔrɔta an kama, ne bɛ nisɔndiya ka ne mafiɲɛya i kosɔn, ka ne mafiɲɛya.
71 Ni i y'i jigi da i yɛrɛ fanga kan, i ka jigin an fɛ foro kɛnɛ kan, an ka o ko kɔrɔbɔ yen.
72 Ne ye mɔgɔ min ye, ani mɔgɔ tɔw minnu bɛ an niyɔrɔ ta, i ka ɲininkali kɛ k'a dɔn, u na a fɔ i ye ko i sen tɛ se ka boli u yɛrɛ ka jamana kɔnɔ.
73 O de kosɔn sisan i tɛna se ka sotigiw ni fanga belebeleba to kɛnɛ kan, kabakurun ni kabakurun tɛ yɔrɔ min na, boliyɔrɔ tɛ yen.
74 Jonatan ye Apoloni ka nin kumaw mɛn tuma min na, a hakili jiginna, a ye cɛ waa tan sugandi ka bɔ Jerusalɛm, a balimakɛ Simɔn y'a kunbɛn yɔrɔ min na walisa k'a dɛmɛ.
75 A y'a ka fanibuguw jɔ Jope dugu kama. Jopekaw y'a datugu dugu kɔnɔ, katuguni Apoloni ka kɛlɛbolo tun bɛ yen.
76 Jonatan y'a lamini, dugu kɔnɔmɔgɔw y'a bila siranya kosɔn.
77 Apoloni y'o mɛn tuma min na, a ye sotigi ba saba ta, ni sennamɔgɔw kuluba ye, ka taa Azotus i n'a fɔ taamakɛla dɔ, o kɔfɛ, a y'a sama ka taa kɛnɛba kɔnɔ. sabu sotigi caman tun b'a fɛ, a y'a jigi da minnu kan.
78 Jonatan tugura a nɔfɛ fo Azotus, kɛlɛbolow farala ɲɔgɔn kan kɛlɛ la yen.
79 Apoloni tun ye sotigi ba kelen to u lamini na.
80 Jonatan y'a dɔn ko mɔgɔ dɔ bɛ a kɔfɛ. Katuguni u tun ye a ka kɛlɛbolo lamini, ka nɛgɛberew ci jama ma, k'a ta sɔgɔma fo wula fɛ.
81 Nka jama jɔlen tora i ko Jonatan y'a fɔ u ye cogo min na.
82 Simɔn nana ni a ka kɛlɛbolo ye ka u bila sennamɔgɔw kɛlɛ, (k'a masɔrɔ sotigiw tun bɛ ban) minnu hakili ɲagamina a fɛ ka boli.
83 Sotigiw fana jɛnsɛnnen kɔ foro la, u bolila ka taa Azotus ka taa Bɛtidagɔn, u ka boli batoso kɔnɔ, walisa u ka lafiya.
84 Jonatan ye tasuma don Azotus ni a lamini duguw la, ka u ka nafolo minɛ. Dagon ka Alabatosoba ni mɔgɔ minnu bolila ka don a kɔnɔ, a ye tasuma jeni.
85 O cogo la, cɛ ba seegin tun bɛ jeni ka faga ni ɲpan ye.
86 Jonatan y'a ka kɛlɛbolo bɔ yen ka taa a sigi Askalan kɛlɛ la, dugu cɛdenw bɔra yɔrɔ min na ka a kunbɛn ni bonyaba ye.
87 O kɔfɛ, Jonatan ni a ka kɛlɛbolo seginna Jerusalɛm, nafolo fɛn o fɛn tun bɛ u bolo.
88 Masakɛ Alɛkisandiri ye o kow mɛn tuma min na, a ye Jonatan bonya ka tɛmɛn fɔlɔ kan.
89 Sanu bololanɛgɛ dɔ ci a ma, i n'a fɔ masakɛ joli bɛ mɔgɔ minnu bolo, a ye Akaron fana di a ma.

SABABU 11NAN

1 Misira masakɛ ye kɛlɛboloba lajɛ, i n'a fɔ cɛncɛn min bɛ kɔgɔji da la, ani kurun caman, ka yaala-yaala nanbara fɛ ka Alɛkisandiri ka masaya sɔrɔ, k'a fara a yɛrɛ ta kan.
2 O kɔ, a taara Ɛsipaɲi hɛrɛ la, dugudenw y'a kunbɛn cogo min na, k'a masɔrɔ masakɛ Alɛkisandiri tun y'a fɔ u ye ko u ka o kɛ, katuguni ale tun ye a balimakɛ ye.
3 Ptolemee donna duguw kɔnɔ tuma min na, a ye sɔrɔdasi kulu dɔ sigi u kelen-kelen bɛɛ kɔnɔ walisa k'a kɔlɔsi.
4 A gɛrɛla Azotus dugu la tuma min na, u ye Dagɔn ka Alabatosoba jenilen jira a la, ani Azotus ni a lamini nakɔ minnu tiɲɛna, ani su minnu filila kɛnɛma ani a ye minnu jeni kɛlɛ la. A tun ka kan ka tɛmɛ yɔrɔ min na, u tun ye olu dalajɛ sira kan.
5 Jonatan ye fɛn o fɛn kɛ, u ye o fɔ masakɛ ye, walisa a ka a jalaki.
6 Jonatan ye masakɛ kunbɛn ni bonyaba ye Jope dugu la, u ye ɲɔgɔn fo.
7 O kɔ, Jonatan taara ni masakɛ ye baji la min tɔgɔ ye ko Eleutherus, a seginna Jerusalɛm.
8 Masakɛ Ptolemee ye duguw kuntigiya sɔrɔ kɔgɔji da la fo Seleusi kɔgɔjida la, a ye laadilikan juguw miiri Alɛkisandiri kama.
9 O kɔ, a ye cidenw ci masakɛ Demetirisi ma k'a fɔ ko: «Na, an ka jɛkafɔ kɛ an ni ɲɔgɔn cɛ, ne na ne denmuso di i ma, Alɛkisandiri bɛ min fɛ, i na kɛ masakɛ ye i fa ka masaya la.
10 Ne nimisara ko ne ye ne denmuso di a ma, katuguni a tun b'a fɛ ka ne faga.
11 A y'a tɔgɔ tiɲɛ ten, katuguni a ka masaya nege tun bɛ a la.
12 O de y'a to a y'a denmuso minɛ a bolo k'a di Demetirisi ma, ka Alɛkisandiri bila, fo u ka koniya ka dɔn kɛnɛ kan.
13 O kɔ, Ptolemese donna Antiose, a ye masafugulan fila don a kun na, o ye Azi jamana ni Misira masafugulan ye.
14 O waati kɔnɔna na, masakɛ Alɛkisandiri tun bɛ Silisi jamana na, katuguni o yɔrɔw la mɔgɔw murutira a ma.
15 Alɛkisandiri y'o mɛn tuma min na, a nana kɛlɛ kɛ a kɛlɛ.
16 Alɛkisandiri bolila ka taa Arabu jamana na walisa a ka lafasa. Nka masakɛ Ptolemee kɔrɔtara.
17 Arabu Zabdiɛl ye Alɛkisandiri kunkolo bɔ k'a ci Ptoleme.
18 Masakɛ Ptoleme fana sara a tile sabanan kɔfɛ, mɔgɔ minnu tun bɛ dugu barikamaw kɔnɔ, olu fana fagara ɲɔgɔn na.
19 Demetirisi ye masaya kɛ san kɛmɛ biwɔɔrɔ ni wolonwulanan na.
20 O waati kelen na, Jonatan ye Jude jamana mɔgɔw lajɛ ka taa Jerusalɛm sankanso minɛ.
21 O tuma la, Ala ɲɛsiranbaliw nana, minnu tun bɛ u yɛrɛw ka mɔgɔw kɔniya, u taara masakɛ fɛ k'a fɔ a ye ko Jonatan ye sankanso lamini.
22 A y'o mɛn tuma min na, a dimina, a y'a bɔ yen o yɔrɔnin bɛɛ, a taara Ptolemais ka sɛbɛn ci Jonatan ma ko a kana sankanso lamini, nka a ka na kuma a fɛ Ptolemais.
23 O bɛɛ n'a ta, Jonatan y'o mɛn tuma min na, a y'a fɔ ko u k'a lamini hali bi.
24 U ye warijɛ ni sanu ni finiw ni nilifɛn suguya caman ta ka taa Ptolemais ka taa masakɛ fɛ, a ye nɛɛma sɔrɔ yen.
25 Hali ni jama cɛma Ala ɲɛsiranbali dɔw tun ye ŋunankan fɔ a ye.
26 O bɛɛ n'a ta, masakɛ y'a deli i ko a ɲɛfɛmɔgɔw tun y'a kɛ cogo min na fɔlɔ.
27 A y'a sabati sarakalasebaaw kuntigiya la, ani bonya minnu tun b'a la fɔlɔ, ka kɔrɔta di a ma a teriw cɛma.
28 Jonatan ye masakɛ deli ko a ka Jude jamana hɔrɔnya ka bɔ jago la, i n'a fɔ gɔfɛrɛnaman saba ni Samari jamana fana. A ye talan kɛmɛ saba layidu ta a ye.
29 Masakɛ sɔnna o ma, ka batakiw ci Jonatan ma nin ko ninnu bɛɛ kan.
30 Masakɛ Demetirisi ye foli ci a balimakɛ Jonatan ni Yahutuw ka siya ma.
31 An ye bataki min ci an balimakɛ Lastɛnɛsi ma aw ko la, an bɛ o sɛbɛn dɔ ci aw ma yan, walisa aw k'o ye.
32 Masakɛ Demetirisi ye foli ci a facɛ Lastɛnɛsi ma.
33 An b'a fɛ ka koŋuman kɛ Yahutuw ka mɔgɔw ye, olu minnu ye an teriw ye, ka layidu ta an ni ɲɔgɔn cɛ, k'a sababu kɛ u sago ɲuman ye an ta fan fɛ.
34 O de y'a to an ye Jude jamana dancɛ sigi u ye, ni Afɛrɛma ni Lida ani Ramatem gofɛrɛnaman saba ye, olu minnu farala Jude kan ka bɔ Samari jamana na, ani u ta fan fɛ fɛn bɛɛ, saraka bɔbaaw bɛɛ ye Jerusalɛm. sanni masakɛ tun bɛ sara minnu sɔrɔ u fɛ san o san ka tɛmɛn dugukolo ni jiriw denw kan.
35 An ka fɛn wɛrɛw, taasibila ni laada minnu bɛ an ta la, i n'a fɔ kɔgɔdaga ni masafugulan taji minnu ka kan ka sara an ye, an bɛ olu bɛɛ bɔ u la walasa u ka dɛmɛ don.
36 O la foyi tɛna ban kabini bi fo abada.
37 Sisan, i k'a lajɛ ko i ka o kow kopi kɛ ka o di Jonatan bolo ka bila kulu senuma kan yɔrɔ jɛlen dɔ la.
38 O kɔfɛ, masakɛ Demetirisi y'a ye ko jamana lafiyalen don a ɲɛ kɔrɔ, ko foyi ma kɛlɛ a kama, a y'a ka kɛlɛbolow bɛɛ bila ka taa u ka yɔrɔ la, fo dunan kulu dɔw, a ye minnu lajɛ siyaw ka gunw , o de y'a to a bɛnbaw ka kɛlɛbolow bɛɛ tun b'a kɔniya.
39 Trifon dɔ fana tun bɛ Alɛkisandiri fan fɛ fɔlɔ, a y'a ye ko kɛlɛbolo bɛɛ ye ŋunuŋunukan bɔ Demetiri la, a taara Arabu Simalku fɛ, min ye Alɛkisandiri denkɛ fitinin Antiyɔsi lamɔ.
40 A ye juguya don a la walisa ka nin Antiose kamalennin kisi a ma, walisa a ka kɛ masakɛ ye a fa nɔ na wagati.
41 O waati la, Jonatan ye ci bila masakɛ Demetirisi fɛ, ko a ka sankanso kɔnɔmɔgɔw gɛn ka bɔ Jerusalɛm, ani minnu tun bɛ kɛlɛbolow kɔnɔ, katuguni u ye Israɛl kɛlɛ.
42 Demetirisi ye ci bila Jonatan ma k'a fɔ a ye ko: «Ne tɛna nin kɛ e ni i ka mɔgɔw dɔrɔn de ye, nka ne na bonyaba da i ni i ka siya kan.
43 Sisan, i na ko ɲuman kɛ, ni i ye mɔgɔ ci ne ma ka na ne dɛmɛ. katuguni ne ka fanga bɛɛ bɔra ne la.»
44 O kɛlen, Jonatan ye cɛ barikama waa saba ci ka taa Antiose.

45 O bɛɛ n'a ta, dugu kɔnɔmɔgɔw y'u lajɛ dugu cɛmancɛ la, ka se cɛ waa kɛmɛ ni mugan ma, u tun b'a fɛ ka masakɛ faga.
46 O de y'a to masakɛ bolila ka don kɛnɛba kɔnɔ, nka dugu kɔnɔmɔgɔw ye dugu siraw kɔlɔsi ka kɛlɛ daminɛ.
47 Masakɛ ye Yahutuw wele u ka dɛmɛ ɲini, u nana a fɛ yɔrɔnin kelen, ka u jɛnsɛn dugu kɔnɔ, u ye mɔgɔ waa kɛmɛ faga o don dugu kɔnɔ.
48 U ye tasuma don dugu la ka nafolo caman ta o don na ka masakɛ kisi.
49 Dugu kɔnɔmɔgɔw y'a ye tuma min na ko Yahutuw ye dugu sɔrɔ i n'a fɔ u b'a fɛ cogo min na, u ka jagɛlɛya dɔgɔyara.
50 A' ye hɛrɛ di an ma, Yahutuw ka an ni dugu kɛlɛli dabila.
51 U y'u ka kɛlɛkɛminɛnw fili ka bɛn ɲɔgɔn ma. Yahutuw bonyalen don masakɛ ni a ka masaya kɔnɔmɔgɔw bɛɛ ɲɛ na. U kɔsegira Jerusalɛm, u ye nafolo caman sɔrɔ.
52 Masakɛ Demetirisi y'i sigi a ka masasigilan kan, jamana tun lafiyalen don a ɲɛ kɔrɔ.
53 O bɛɛ n'a ta, a ye a yɛrɛ kɛ a ka kuma fɔlenw bɛɛ la, ka a yɛrɛ mabɔ Jonatan na, a ma a sara ka kɛɲɛ ni a ye nafa minnu sɔrɔ a fɛ, nka a y'a tɔɔrɔ kosɛbɛ.
54 O kɔ, Trifon kɔseginna, ani denmisɛnnin Antiose, min kɛra masakɛ ye, ka masafugulan don a la.
55 Demetiri ye kɛlɛcɛ minnu gɛn, olu bɛɛ lajɛra Yesu fɛ, u ye Demetirisi kɛlɛ, a y'a kɔdon ka boli.
56 Trifon ye waraw minɛ ka Antiose se sɔrɔ.
57 O waati la, kamalennin Antiose ye sɛbɛn ci Jonatan ma ko: «Ne bɛ i sabati sarakalasebaaw kuntigiya la, ka i sigi kuntigiya naani kuntigi ye, ka kɛ masakɛ teriw dɔ ye.»
58 O kɛlen, a ye sanu minɛnw ci a ma walisa u ka baara kɛ u kɔnɔ, ka sira di a ma ka sanu min, ka fini bulama don, ka sanu sirilan don.
59 A y'a balimakɛ Simɔn fana kɛ kuntigi ye ka bɔ yɔrɔ la min tɔgɔ ye ko Tirus ka lada fo Misira jamana dancɛw la.
60 Jonatan bɔra ka tɛmɛ duguw cɛma ji kɔ fɛ, Siri kɛlɛbolo bɛɛ y'u lajɛ a fɛ walisa k'a dɛmɛ.
61 A bɔra yen ka taa Gaza, nka Gazakaw y'a datugu. O de y'a to a y'a lamini, ka a dogoyɔrɔw jeni ni tasuma ye.
62 Gazakaw ye Jonatan deli tuma min na, a ye hɛrɛ kɛ ni u ye, ka u ka cɛdenw minɛ jɔnya la, ka u bila ka taa Jerusalɛm, ka tɛmɛ jamana kɔnɔ ka taa Damasi.
63 Jonatan y'a mɛn tuma min na ko Demetirisi ka kuntigiw nana Kade, Galile jamana na, ni fanga belebeleba ye, k'a laɲini k'a gɛn ka bɔ jamana kɔnɔ.
64 A taara u kunbɛn, ka a balimakɛ Simɔn to jamana kɔnɔ.
65 Simɔn y'a sigi Bɛti-sura kɛlɛ ka mɛn, k'a da tugu.
66 Nka u tun b'a fɛ ka hɛrɛ sɔrɔ a fɛ, a ye min di u ma, o kɔfɛ, u y'u gɛn ka bɔ yen, ka dugu minɛ, ka kɛlɛbolo dɔ sigi a kɔnɔ.
67 Jonatan n'a ka kɛlɛbolow ye u sigi Jenɛsar ji la, u tun bɛ bɔ yen sɔgɔmada fɛ ka taa Nasɔri kɛnɛba la.
68 Dunanw ka kɛlɛbolo ye u kunbɛn kɛnɛba kɔnɔ, u ye cɛ dɔw bila a lamini na kuluw la, ka na a kɛlɛ.
69 Mɔgɔ minnu tun bɛ u lamini na, olu wulila ka bɔ u sigiyɔrɔw la ka don kɛlɛ la tuma min na, Jonatan fan bɛɛ bolila.
70 U si ma to yen fo Absalɔm denkɛ Matatiyasi ani Kalfi denkɛ Juda, kɛlɛbolo kuntigiw.
71 Jonatan y'a ka finiw tigɛ ka dugukolo fili a kun kan ka delili kɛ.
72 O kɔfɛ, a y'a kɔsegin kɛlɛ la, a y'u boli, o cogo la, u bolila.
73 A yɛrɛ ka cɛ minnu bolila, olu y'o ye tuma min na, u y'u kɔsegin a ma, ka tugu u nɔfɛ fo ka se u ka fanibuguw ma, ka u sigi yen.
74 O don na, siyaw cɛma waa saba ɲɔgɔn fagara, nka Jonatan seginna Jerusalɛm.

SABABU 12NAN

1 Jonatan y'a ye tuma min na a ka baara kɛra a ye tuma min na, a ye cɛ dɔw sugandi ka u bila ka taa Romɛ, walisa u ni u cɛ ka teriya sabati ani k'a kuraya.
2 A ye batakiw ci fana Lasedemonikaw ma ani yɔrɔ wɛrɛw la.
3 U taara Romɛ ka don Senat kɔnɔ k'a fɔ ko: «Sarakalasebaaw kuntigi Jonatan ni Yahutuw ka jama ye an ci aw ma, aw ka teriya kura don aw ni ɲɔgɔn cɛ , i n'a fɔ a kɛra cogo min na waati kɔrɔw la.
4 O de kosɔn, Romɛkaw ye batakiw di u ma yɔrɔ bɛɛ kuntigiw ma, walisa u ka na ni u ye Jude jamana na hɛrɛ la.
5 Jonatan ye bataki minnu ci Lasedemonikaw ma, olu sɛbɛnnen filɛ nin ye.
6 Sarakalasebaaw kuntigi Jonatan ni jamana cɛkɔrɔbaw ni sarakalasebaaw ni Yahutuw tɔ kelen, u balimaw ye foli ci Lasedemonikaw ma.
7 Waati tɛmɛnenw na, batakiw cilen bɛ sarakalasebaa kuntigi Oniyasi fɛ ka bɔ Darius fɛ, o min tun ye masaya kɛ aw cɛma o waati la, walisa k'a jira ko aw ye an balimaw ye, i ko sɛbɛn min sɛbɛnnen bɛ yan, o b'a jira cogo min na.
8 O waati la, Oniyasi ye ciden cilen deli ni bonya ye, ka batakiw sɔrɔ, jɛkulu ni teriya ko fɔra minnu kɔnɔ.
9 O de kosɔn, hali ni an mago tɛ nin fɛn si la, Kitabu Kitabu senumaw bɛ an bolo walisa k'an dusu saalo.
10 O bɛɛ n'a ta, aw y'a ɲini ka ci bila aw ma walisa aw ka balimaya ni teriya kura don, walisa an kana kɛ dunanw ye aw fɛ pewu, katuguni waati jan tɛmɛna kabini aw ye ci bila an ma.
11 O de y'a to an bɛ an hakili to aw la tuma bɛɛ, an ka seliw la, ani don wɛrɛw la, an bɛ saraka minnu kɛ, ani an ka deliliw la, i ko hakili bɛ an balimaw la cogo min na.
12 An nisɔndiyara kosɛbɛ aw ka bonya kosɔn.
13 An yɛrɛw kɔni ye gɛlɛyabaw ni kɛlɛbaw sɔrɔ fan bɛɛ fɛ, k'a masɔrɔ an lamini masakɛw ye an kɛlɛ.
14 O bɛɛ n'a ta, an tun t'a fɛ ka aw tɔɔrɔ, wala an jɛɲɔgɔnw ni an teriw tɔw, nin kɛlɛ ninnu na.
15 An bɛ dɛmɛ sɔrɔ sankolo fɛ min bɛ an dɛmɛ, an kisi an juguw ma cogo min na, an juguw donna sen kɔrɔ cogo min na.

16 O de y'a to an ye Antiose denkɛ Numenius ni Yason denkɛ Antipatɛri sugandi ka u ci Romɛkaw ma walisa u ka teriya kura don an ni ɲɔgɔn cɛ.
17 An y'a fɔ u ye fana ko u ka taa aw fɛ ka foli kɛ aw ye ani ka an ka batakiw lase aw ma an balimaya kuraya ko la.
18 O de y'a to a ka ɲi aw ka jaabi di an ma sisan.
19 Oniyares ye bataki minnu ci, olu kopi ye nin ye.
20 Lasedemonikaw ka masakɛ Areus ye sarakalasebaaw kuntigi Oniyasi fo.
21 Sɛbɛnni y'a ye ko Lasedemonikaw ni Yahutuw ye balimaw ye.
22 Sisan, ikomi o sera an ma, a ka ɲi aw ka sɛbɛn ci an ma aw ka ɲɛtaa ko la.
23 An bɛ sɛbɛn ci aw ma ko kura ko aw ka baganw ni aw ka nafolo ye an ta ye, an ta ye aw ta ye.
24 Jonatan y'a mɛn tuma min na ko Demebius ka kuntigiw nana a kɛlɛ ni kɛlɛboloba ye ka tɛmɛ fɔlɔ kan.
25 A bɔra Jerusalɛm ka taa u kunbɛn Amati jamana na, katuguni a ma lafiɲɛ foyi di u ma ka don a ka jamana kɔnɔ.
26 A ye sɛgɛsɛgɛlikɛlaw ci fana u ka fanibuguw la, u nana kokura k'a fɔ a ye ko u latigɛra ka na u kan su fɛ.
27 O de y'a to tile bintɔ dɔrɔn, Jonatan y'a fɔ a ka cɛdenw ye ko u ka u kɔlɔsi, ka kɛlɛkɛminɛnw ta, walisa u ka se ka kɛlɛ kɛ su bɛɛ.
28 Nka juguw y'a mɛn tuma min na ko Jonatan ni a ka cɛdenw labɛnnen don kɛlɛ kama, u siranna, u dusukunw yɛrɛyɛrɛla, u ye tasuma mana u ka sigiyɔrɔ la.
29 O bɛɛ n'a ta, Jonatan ni a ka jɛɲɔgɔnw ma o dɔn fo sɔgɔma.
30 Jonatan tugura u nɔfɛ, nka a ma se ka u sɔrɔ, katuguni u tɛmɛna Eleutherus baji cɛma.
31 O de y'a to Jonatan y'i ɲɛsin Arabuw ma, olu minnu tun bɛ wele Zabadekaw, ka u bugɔ ka u ka nafolo minɛ.
32 A bɔlen kɔ yen, a sera Damasi.
33 Simɔn fana taara jamana cɛma ka taa Askalɔn ni a dafɛkɛnɛw la.
34 A tun y'a mɛn ko u bɛna o yɔrɔ di Demetiri ka niyɔrɔ ta mɔgɔw ma. o de y'a to a ye kɛlɛbolo dɔ sigi yen walasa k'a mara.
35 O kɔ, Jonatan seginna so, ka jama cɛkɔrɔbaw wele ka taa ɲɔgɔn fɛ, ka lajɛ kɛ ni u ye dugu barikamaw jɔli ko la Jude jamana na.
36 U ye Jerusalɛm kogow kɔrɔta, ka kuluba dɔ lawuli sankanso ni dugu cɛ, walisa a ka kɛ a kelen na, walisa mɔgɔw kana feere ani ka sanni kɛ a kɔnɔ.
37 U ye ɲɔgɔn lajɛn ka dugu jɔ, k'a masɔrɔ kogo yɔrɔ dɔ binna ka taa baji la kɔrɔn fɛ, ka yɔrɔ min tɔgɔ ye ko Kafenata, u ye o dilan.
38 Simɔn ye Adida sigi Sefela dugu kɔnɔ, ka a barika bonya ni daaw ni barajuru ye.
39 Trifon y'a ɲini ka Azi masaya minɛ, ka masakɛ Antiose faga, walisa a ka masafugulan don a yɛrɛ kun na.
40 O bɛɛ n'a ta, a siranna ko Jonatan tɛna sɔn a ma, ko a bɛna a kɛlɛ. o de kosɔn a ye fɛɛrɛ ɲini a bɛ se ka Jonatan minɛ cogo min na, walisa a ka a faga. O la, a bɔra yen, ka na Bɛtsan.
41 Jonatan bɔra ka taa a kunbɛn ni cɛ waa binaani ye minnu sugandira kɛlɛ kama.
42 Trifon ye Jonatan natɔ ye tuma min na, a ma a ja gɛlɛya k'a bolo kɔrɔta a kama.
43 Nka u y'a minɛ ni bonya ye, ka a tanu a teriw bɛɛ ye, ka nilifɛnw di a ma, ka a fɔ a ka kɛlɛcɛw ye ko u ka kan minɛ a ye i ko ale yɛrɛ.
44 A y'a fɔ Jonatan ye fana ko: «Mun y'a to i ye nin jama bɛɛ tɔɔrɔ nin cogo la, k'a sɔrɔ kɛlɛ si tɛ an ni ɲɔgɔn cɛ?»
45 O de kosɔn, i ka u bila ka taa so, ka cɛ damadɔw sugandi ka na i makɔnɔ, ka na ni ne ye Ptolemais, katuguni ne na o di i ma, ani kɛlɛbolo tɔw ni kɛlɛbolo tɔw, ani mɔgɔ minnu bɛ baara kɛ. ne kɔni, ne na kɔsegin ka taa, katuguni ne nali sababu de ye nin ye.»
46 Jonatan dara a la, a y'a fɔ a ye cogo min na, a y'o kɛ, ka a ka kɛlɛbolo bila ka taa Jude jamana la.
47 A ye cɛ waa saba dɔrɔn to a yɛrɛ la, a ye mɔgɔ waa fila bila Galile.
48 Jonatan donna Tolemayi dugu kɔnɔ dɔrɔn, Ptolemayi duguməgəw ye daaw datugu k'a minɛ, u nana ni a ye, u y'u bɛɛ faga ni npan ye.
49 O kɔ, Trifon ye sennamɔgɔw ni sotigiw ka kɛlɛbolo ci Galile ani kɛnɛba kɔnɔ, walisa ka Yonatan ka kulu bɛɛ halaki.
50 Nka u y'a dɔn ko Jonatan ni a fɛmɔgɔw minɛna ka faga, u ye ɲɔgɔn jija. ka gɛrɛ ɲɔgɔn na, u labɛnnen don kɛlɛ kama.
51 Mɔgɔ minnu tugura u nɔfɛ, olu y'a faamu ko u labɛnnen don ka kɛlɛ kɛ u niw kama, u kɔseginna.
52 U bɛɛ sera Jude jamana na hɛrɛ la, u ye Jonatan ni a fɛmɔgɔw kasi yen, u siranna kosɛbɛ. O de kosɔn Israɛl bɛɛ ye kasiba kɛ.
53 Siya siya minnu tun bɛ u lamini na, olu bɛɛ y'a ɲini k'u halaki, k'a masɔrɔ u y'a fɔ ko: «Kuntigi si t'u bolo, mɔgɔ si tɛ u dɛmɛ.»

SABABU 13NAN

1 Simɔn y'a mɛn tuma min na ko Trifon ye kɛlɛboloba lajɛ walisa ka don Jude jamana kɔnɔ k'a halaki.
2 A y'a ye ko jama yɛrɛyɛrɛla ka siran kosɛbɛ, a taara Jerusalɛm ka jama lajɛ.
3 A y'u laadi ko: «Ne ni ne balimaw ni ne fa ka so ye ko belebele minnu kɛ sariya ni yɔrɔ senuma ko la, an ye kɛlɛw ni tɔɔrɔ minnu ye, aw yɛrɛw b'o dɔn.»
4 O de kosɔn ne balimaw bɛɛ fagara Israɛl kosɔn, ne kelen tora.
5 O de y'a to a ka jan ne la, ne ka ne yɛrɛ ni kisi tɔɔrɔ waati o waati, katuguni ne man fisa ni ne balimaw ye.
6 Siga t'a la, ne na ne ka siya ni yɔrɔ senuma ni an musow ni an denw hakɛ bɔ, katuguni siyaw bɛɛ lajɛlen lajɛra ka an halaki ni juguyaba ye.
7 Jama ye o kumaw mɛn dɔrɔn, u hakili lakununna.
8 U y'a jaabi ni kanba ye ko: «I na kɛ an ɲɛməgɔ ye Juda ni i balimakɛ Jonatan nɔ na.»
9 I ka an ka kɛlɛw kɛlɛ, i ye fɛn o fɛn fɔ an ye, an na o kɛ.
10 O tuma la, a ye kɛlɛcɛw bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ ka Jerusalɛm kogow jɔ joona.
11 A ye Absolom denkɛ Yonatan ni fanga belebeleba ci a fɛ ka taa Jope.

12 O tuma la, Trifon bɔra Ptolémaus bolo ni fanga belebele ye ka don Jude jamana kɔnɔ, Jonatan tun bɛ a fɛ kɛlɛbolo la.
13 Nka Simɔn y'a ka fanibuguw jɔ Adida, kɛnɛba fan fɛ.
14 Trifon y'a dɔn tuma min na ko Simɔn kununna a balimakɛ Jonatan nɔ na, ko a b'a fɛ ka kɛlɛ kɛ a fɛ, a ye cidenw ci a ma k'a fɔ a ye.
15 K'a sɔrɔ i balimakɛ Jonatan bɛ an bolo, a ka juru bɛ masakɛ ka nafolo la wari de kosɔn.
16 O de kosɔn sisan, aw ka warijɛ talan kɛmɛ ci ani a denkɛ fila ka kɛ jɔnw ye, walisa ni a hɔrɔnyara, a kana muruti an kɔrɔ, an k'a bila.
17 Simɔn y'a ye ko u bɛ nanbara kuma fɔ a ye, o bɛɛ n'a ta, a ye wari ni denw ci, walisa a kana jama kɔniya kosɛbɛ.
18 Jɔni tun bɛ se k'a fɔ ko: «Katuguni ne ma wari ni denw ci a ma, o de kosɔn Jonatan sara.»
19 O de y'a to a ye denw ni talan kɛmɛ ci u ma.
20 O kɔfɛ, Trifon nana don jamana kɔnɔ k'a halaki, ka yaala sira fɛ min bɛ taa Adora fɛ.
21 Minnu tun bɛ sankanso kɔnɔ, olu ye cidenw bila ka taa Trifon, walisa a ka teliya ka na u fɛ kungokolon kɔnɔ, ka dumunifɛnw ci u ma.
22 O de y'a to Trifon y'a ka sotigiw bɛɛ labɛn ka na o su fɛ. O kɔ, a taara ka taa Galad jamana la.
23 A gɛrɛla Baskama la tuma min na, a ye Jonatan faga.
24 O kɔ, Trifon seginna ka taa a yɛrɛ ka jamana kɔnɔ.
25 Simɔn ye ci bila ka taa a balimakɛ Jonatan kolow ta k'u su Modin, a bɛnbaw ka dugu kɔnɔ.
26 Israɛl bɛɛ ye kasiba kɛ a kosɔn, ka kasi tile caman kɔnɔ.
"
28 A ye piramidi wolonwula sigi a fa ni a ba ani a balimakɛ naani ye, kelen kelen bɛ ɲɔgɔn kɛlɛ.
29 A ye nanbara kɛ o fɛɛrɛw la, a ye salonbaw sigi minnu kan, a ye u ka kɛlɛkɛminɛnw bɛɛ dilan o jɔnw kan walisa u ka to u hakili la fo abada, ani kɛlɛkɛminɛnw ka kurunw fɛ minnu jalen don, walisa kɔgɔji kan taamabagaw bɛɛ ka se k'u ye .
30 A ye kaburu min dilan Modin, o ye nin ye, a jɔlen bɛ fo ka na se bi ma.
31 Trifon ye masakɛ kamalennin Antiose nanbara kɛ k'a faga.
32 A ye masaya kɛ a nɔ na, ka masafugulan don Azi masakɛ la, ka bɔnɛba lase jamana ma.
33 Simɔn ye dugu barikamaw jɔ Jude jamana na, ka u lamini ni sankanso janw ni kogobaw ni dabaw ni barajurubaw ye, ka dumunifɛnw bila o kɔnɔ.
34 Simɔn ye cɛ dɔw sugandi ka ci bila masakɛ Demetirisi fɛ, a ka jamana di a ma, katuguni Trifon ye min kɛ, o bɛɛ tun ye ka nafolo tiɲɛ.
35 Masakɛ Demetirisi y'a jaabi ka sɛbɛn ci o ma nin cogo la.
36 Masakɛ Demetirisi ye foli ci sarakalasebaaw kuntigi Simɔn ma, masakɛw terikɛ.
37 Aw ye sanu masafugulan ni fini bilenman minnu ci an ma, an ye olu sɔrɔ.
38 An ye layidu o layidu ta aw fɛ, o na jɔ. Aw ye dugu barikama minnu jɔ, olu na kɛ aw yɛrɛ ta ye.»
39 Nafa min kɛra fo ka na se bi ma, an bɛ yafa o ma, ani masafugulan taji, aw ka juru min bɛ an na.
40 Aw cɛma minnu bɛnnen don ka kɛ an ka so kɔnɔ, olu ka u tɔgɔ sɛbɛn, ka hɛrɛ ka kɛ an ni ɲɔgɔn cɛ.»
41 O cogo la, siyaw ka jurumugu bɔra Israɛl bolo san kɛmɛ ni biwolonwulanan na.
42 Israɛlkaw y'a daminɛ k'a sɛbɛn u ka minɛnw ni u ka bɛnkansɛbɛnw kɔnɔ ko: «Yahutuw ka gɔfɛrɛnɛrɛ ni kuntigi sarakalasebaaw kuntigi Simɔn ka san fɔlɔ la.»
43 O donw na, Simɔn ye a sigi Gaza kɛlɛ ka a lamini. a ye kɛlɛ motɛri fana dilan , k' a sigi dugu kɛrɛfɛ , ka sankanso dɔ gosi , k' a minɛ .
44 Minnu tun bɛ motɛri kɔnɔ, olu ye u pan ka don dugu kɔnɔ. Mankanba donna dugu kɔnɔ.
45 Dugu mɔgɔw y'u ka finiw tigɛ ka yele kogow kan n'u musow ni u denw ye, ka pɛrɛn ni kanba ye k'a ɲini Simɔn deli ko a ka hɛrɛ di u ma.
46 U y'a fɔ u ye ko: «I kana an kɛ ka kɛɲɛ ni an ka juguya ye, fɔ ka kɛɲɛ ni i ka makari ye.»
47 Simɔn dusu sumana u ɲɛ na, a ma kɛlɛ kɛ u fɛ tun, nka a y'u gɛn ka bɔ dugu kɔnɔ, ka boliw tun bɛ so minnu kɔnɔ, a donna o kɔnɔ ni dɔnkiliw ni barika dali ye.
48 Ɔwɔ, a ye nɔgɔ bɛɛ bɔ o la, ka mɔgɔ minnu bɛ sariya labato, a ye olu bila yen, ka a barika bonya ka tɛmɛ fɔlɔ kan, ka sigiyɔrɔ jɔ a yɛrɛ ye o kɔnɔ.
49 Jerusalɛm sankanso kɔnɔmɔgɔw fana tun ka gɛlɛn fo u tun tɛ se ka bɔ, ka taa jamana kɔnɔ, ka sanni kɛ, ka feere kɛ kɔngɔ sababu fɛ.
50 U pɛrɛnna Simɔn ma k'a deli ko a ka kɛ kelen ye u fɛ. A ye u gɛn ka bɔ yen tuma min na, a ye sankanso saniya ka bɔ nɔgɔw la.
51 San kɛmɛ biwolonwula ni kelen kɔnɔ, kalo filanan tile mugan saba ni saba ni saba, u donna o kɔnɔ, ni barika dali ye, ni jirisunw bolow ye, ni nɛgɛberew ni nɛgɛsobaw ni fɔlikanw ni dɔnkiliw ni dɔnkiliw ye juguba dɔ halakira ka bɔ Israɛl.
52 A y'a latigɛ fana ko o don ka kɛ san o san ni nisɔndiya ye. Alabatosoba kulu min tun bɛ sankanso kɛrɛfɛ, a y'o barika bonya ka tɛmɛ a kan, a y'a sigi yen n'a ka jɛkulu ye.
53 Simɔn y'a ye tuma min na ko a denkɛ Yuhana ye cɛ jagɛlɛn ye, a y'a kɛ kɛlɛbolow bɛɛ kuntigi ye. A sigilen tun bɛ Gazera.

SABABU 14NAN

1 San kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni fila la, masakɛ Demetirisi y'a ka kɛlɛbolow lajɛ ka taa Mɛdi jamana na walisa ka dɛmɛ ɲini a fɛ a ka Trifon kɛlɛ.
2 Nka Pɛrɛsi ni Mɛdi masakɛ Arsase y'a mɛn ko Demetiri donna a ka dankan kɔnɔ, a ye a ka kuntigi dɔ ci ka taa a minɛ a ɲɛnama.
3 A taara Demetiri ka kɛlɛbolo gosi k'a minɛ ka taa n'a ye Arsase.
4 Jude jamana min tun lafiyalen don Simɔn ka tile bɛɛ la. sabu a tun bɛ a ka jamana ka ɲumanya ɲini o cogo la, fo a ka fanga ni a ka bonya tun bɛ u diya tuma bɛɛ.
5 A bonyalen tun bɛ a ka kɛwalew bɛɛ la cogo min na, a ye Jope ta ka kɛ dogoyɔrɔ ye, ka dondaw da kɔgɔji gunw kan.

6 A ye a ka siya dancɛ bonya ka jamana minɛ.
7 A ye mɔgɔ minɛlen caman lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka Gazera ni Bɛtisura ani sankanso mara, a ye nɔgɔ bɛɛ bɔ o yɔrɔ la, mɔgɔ si ma se k'a kɛlɛ.
8 U y'u ka dugukolo sɛnɛ hɛrɛ la, dugukolo ye den di a ma, ka foro jiriw den.
9 Cɛkɔrɔbaw bɛɛ sigilen tun bɛ nbɛdaw la, u tun bɛ kuma fɛn ɲumanw kan, kamalenninw tun bɛ fini nɔɔrɔ ni kɛlɛ finiw don.
10 A ye dumunifɛnw di duguw ma, ka marifa suguya bɛɛ bila u kɔnɔ, fo a tɔgɔ bonyalen tɔgɔ bɔra fo dijnɛ laban.
11 A ye hɛrɛ kɛ jamana kɔnɔ, Israɛl nisɔndiyara kosɛbɛ.
12 Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ sigilen tun bɛ u ka rezɛnsun ni u ka torosun kɔrɔ.
13 Mɔgɔ si ma to jamana kɔnɔ ka u kɛlɛ.
14 A ye barika don a ka mɔgɔw bɛɛ la minnu majiginna. A ye sariya mafiɲɛya ni mɔgɔ jugu o mɔgɔ minɛ.
15 A ye yɔrɔ senuma cɛɲa, ka Alabatosoba minɛnw caya.
16 A mɛnna Romɛ ni Siparte dugu la ko Jonatan sara, u dusu tijnɛna kosɛbɛ.
17 Nka u y'a mɛn dɔrɔn ko a balimakɛ Simɔn kɛra sarakalasebaaw kuntigi ye a nɔ na.
18 U ye sɛbɛn ci a ma nɛgɛso kɔnɔ, walisa u ni a balimakɛw Juda ni Jonatan ye teriya ni jɛɲɔgɔnya kura don a la.
19 Sɛbɛn minnu kalanna Jerusalɛm jɛkulu ɲɛkɔrɔ.
20 Lasedemonikaw ka bataki minnu cilen don, olu kopi ye nin ye. Lasedemonikaw kuntigiw ni dugu, ka foli ci sarakalasebaa kuntigi Simɔn ma, ani cɛkɔrɔbaw ni sarakalasebaaw ni Yahutuw ka jamana tɔw, an balimaw.
21 Ciden minnu cilen don an ka jama ma, olu ye aw ka nɔɔrɔ ni aw bonya jira an na.
22 U ye kuma minnu fɔ jama ka lajɛ la, u ye olu sɛbɛn nin cogo la. Antiose denkɛ Numenius ni Yason denkɛ Antipatɛri, Yahutuw ka cidenw nana an fɛ walisa ka teriya kura don an ni ɲɔgɔn cɛ.
23 A diyara jama ye ka o cɛw ladon ni bonya ye, ka u ka ciden sɛbɛnw bila foroba sɛbɛnw kɔnɔ, walisa Lasedemonikaw ka se ka u hakili jigin o la .
24 O kɔfɛ, Simɔn ye Numɛni ci Romɛ ni sanu kalaba ye min girinya bɛ se kilo ba kelen ma.
25 Jama y'o mɛn tuma min na, u y'a fɔ ko: «An na barika jumɛn lase Simɔn n'a denkɛw ma?»
26 Katuguni ale ni a balimakɛw ni a fa ka so ye Israɛl sabati, ka u juguw gɛn ka bɔ u la kɛlɛ la, ka u ka hɔrɔnya sabati.
27 U y'a sɛbɛn nɛgɛberew kan, u ye minnu sigi sankansow kan Siyɔn kulu kan. Elu kalo tile tan ni segin, san kɛmɛ biwɔɔrɔ ni tan ni fila, o kɛra sarakalasebaaw kuntigi Simɔn ka san sabanan ye.
28 O kow ladɔnniyalen don Saramɛli la, sarakalasebaaw ni jamana kuntigiw ni jamana cɛkɔrɔbaw ka jamaba la.
29 K'a masɔrɔ kɛlɛw kɛra jamana kɔnɔ tuma caman na, u ka yɔrɔ senuma ni sariya sabatili kama, Simɔn, Matiyasi denkɛ, Yarib bɔnsɔn, ani a balimaw, y'u yɛrɛ bila farati la, ka juguw kɛlɛ u ka siya ye u ka siya bonya kosɛbɛ.
30 (O kɔfɛ, Jonatan ye a ka siya lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka kɛ u ka sarakalasebaaw kuntigi ye, a farala a ka jama kan.
31 U juguw y'u labɛn ka don u ka jamana kɔnɔ, walisa u k'a halaki, ka u bolo da yɔrɔ senuma kan.
32 O waati la, Simɔn wulila ka kɛlɛ kɛ a ka siya kosɔn, ka a yɛrɛ ka nafolo caman tijnɛ, ka marifa di a ka siya cɛ jagɛlɛnw ma, ka sara di u ma.
33 U ye Jude duguw kologɛlɛya ani Bɛtisura, o min bɛ Jude dankan na, juguw ka kɛlɛkɛminɛnw tun bɛ yɔrɔ min na fɔlɔ. Nka a ye Yahutuw ka kɛlɛbolo dɔ sigi yen.
34 A ye Jope barika bonya, o min bɛ kɔgɔji kan, ani Gazera min bɛ Azotus dancɛ la, juguw tun sigilen bɛ yɔrɔ min na fɔlɔ.
35 Jama ye Simɔn ka kɛwalew dɔnkili da, a tun b'a fɛ ka nɔɔrɔ min lase a ka siya ma, o y'a kɛ u ka gɔfɛrɛnɛrɛ ni sarakalasebaa kuntigi ye, katuguni a ye o kow bɛɛ kɛ, ka tilennenya ni dannaya min mara a ka siya la. O de kosɔn a y'a ɲini cogo bɛɛ la k'a ka mɔgɔw kɔrɔta.
36 A ka waati la, kow ɲɛnabɔra a bolo, fo siyaw bɔra u ka jamana na, ani minnu tun bɛ Dawuda ka dugu kɔnɔ Jerusalɛm, olu fana y'u yɛrɛ kɛ sankanso ye Yɔrɔ senuma yɔrɔ bɛɛ la, a ye kojugu caman kɛ yɔrɔ senuma la.
37 Nka a ye Yahutuw bila o kɔnɔ. A y'a barika bonya jamana ni dugu lakanani kama, ka Jerusalɛm kogow jɔ.
38 Masakɛ Demetirisi fana y'a sabati sarakalasebaaw kuntigiya la ka kɛɲɛ ni o kow ye.
39 A y'a kɛ a teri dɔ ye, ka bonyaba da a kan.
40 A tun y'a mɛn ko Romɛkaw ye Yahutuw wele u teriw ni u ka jɛɲɔgɔnw ani u balimaw. U ye Simɔn ka cidenw ladon ni bonya ye.
41 A diyara Yahutuw ni sarakalasebaaw ye kosɛbɛ ko Simɔn ka kɛ u ka gɔfɛrɛnɛrɛ ni sarakalasebaa kuntigi ye fo abada, fo kira kantigi dɔ ka wuli.
42 Ka fara o kan, a ka kɛ u kuntigi ye, ka yɔrɔ senuma kuntigiya kɛ, ka u bila u ka baara kunna, ani jamana ni kɛlɛkɛminɛnw ni kɛlɛbolow kunna, walisa ne b'a fɔ ko a ka yɔrɔ senuma kuntigiya yɔrɔ senuma;
43 Ka fara o kan, mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ka kan minɛ, jamana kɔnɔ sɛbɛnw bɛɛ ka kɛ a tɔgɔ la, ka fini bulama don, ka sanu don.
44 A ka kan fana jama ni sarakalasebaa si kana o kow si tijnɛ, wala ka a ka kuma sɔsɔ, walima ka jama lajɛ jamana kɔnɔ, a tɛ yen, walima ka fini bulama don, walima ka sirilan don sanu;
45 Mɔgɔ o mɔgɔ mana fɛn wɛrɛ kɛ, wala ka o ko dɔw tijnɛ, o tigi ka kan ka ɲangi.
46 O cogo la, a diyara jama bɛɛ ye ka Simɔn minɛ, ka i ko a fɔra cogo min na.
47 Simɔn sɔnna o ma, a diyara a ye kosɛbɛ ka kɛ sarakalasebaaw kuntigi ye, ka kɛ Yahutuw ni sarakalasebagaw ka kuntigi ni kuntigi ye, ka u bɛɛ lafasa.
48 O de y'a to u y'a fɔ ko nin sɛbɛn in ka bila nɛgɛberew kɔnɔ, ka u bila yɔrɔ senuma kɔnɔna na, yɔrɔ jɛlen dɔ la.
49 O sɛbɛnw fana ka bila nafolo marayɔrɔ la, walisa Simɔn ni a denkɛw ka se k'u sɔrɔ.

SABABU 15NAN

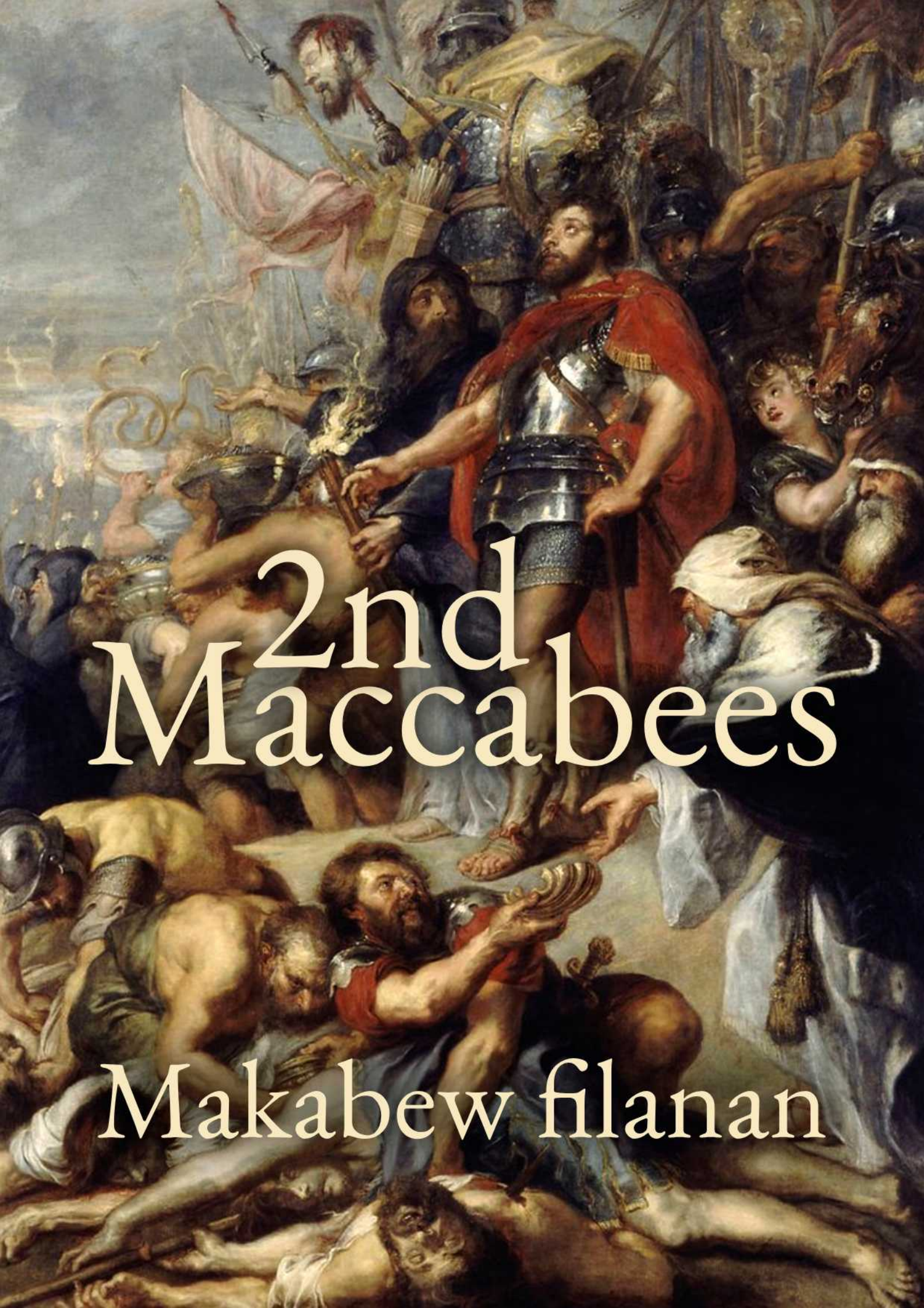
1 Masakɛ Demetirisi denkɛ Antiose ye bataki ci ka bɔ kɔgɔji gunw kan ka taa Yahutuw ka sarakalasebaa ni kuntigi Simɔn ni jama bɛɛ ma.

2 O kɔnɔkow tun ye ninnu ye: Masakɛ Antiose ye sarakalasebaaw kuntigi Simɔn ni a ka siya kuntigi ni Yahutuw fo.
3 K'a masɔrɔ banajugu dɔw ye an bɛnbaw ka masaya minɛ, ne kun ye ka a sɔsɔ kokura, walisa ne ka se k'a lasegin dugukolo kɔrɔ la, ka jamana wɛrɛ sɔrɔdasi caman lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka kurunw labɛn kɛlɛ;
4 Ne tun b'a fɛ fana ka jamana yaala, walisa ne ka hami bɔ jamana halakibaaw la, ka dugu caman kɛ masaya kɔnɔ lakolonw ye.
5 Masakɛw ye saraka minnu di i ma ka kɔn ne ɲɛ, ani u ye nilifɛn fɛn o fɛn di i ma, ne bɛ olu bɛɛ sinsin i ye sisan.
6 Ne bɛ sira di i ma fana i ka wari di i ka jamana ma ni i yɛrɛ ka timbre ye.
7 Jerusalɛm ni yɔrɔ senuma ko la, u ka hɔrɔnya. I ye kɛlɛkɛminɛn minnu dilan, i ye kɛlɛkɛminɛn minnu jɔ, ka to i bolo, olu bɛɛ ka to i bolo.»
8 Ni fɛn dɔ bɛ masakɛ de bolo, walima ni min bɛna kɛ, o ka yafa i ma kabini bi fo abada.
9 Ka fara o kan, ni an ye an ka masaya sɔrɔ tuma min na, an na i ni i ka siya ni i ka Alabatosoba bonya ni bonyaba ye, walisa i bonya ka dɔn diɲɛ fan bɛɛ la.
10 San kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni naaninan na, Antiose taara a bɛnbaw ka jamana kɔnɔ.
11 O de y'a to masakɛ Antiyɔsi y'a nɔfɛtaama, a bolila ka taa Dora.
12 A y'a ye ko tɔɔrɔw nana a kan yɔrɔnin kelen, a ka kɛlɛbolow y'a bila.
13 Antiose ka sigi Dora kɛlɛ la, kɛlɛcɛ ba kɛmɛ ni mugan ni sotigi waa seegin tun bɛ a fɛ.
14 A ye dugu lamini tuma min na, ka kurunw fara dugu gɛrɛfɛ kɔgɔji da la, a ye dugu tɔɔrɔ dugukolo kan ani kɔgɔji fɛ, a ma sɔn mɔgɔ si ka bɔ ka don.
15 O waati kɔnɔna na, Numenius ni a ka jɛɲɔgɔnw nana ka bɔ Romɛ. Nin kow sɛbɛnna o de kɔnɔ.
16 Romɛkaw ka lasigiden Lusi y'a fo masakɛ Ptoleme.
17 Yahutuw ka cidenw, an teriw ni an jɛɲɔgɔnw, nana an fɛ ka teriya ni jɛɲɔgɔnya kɔrɔ kura sigi sen kan, ka bɔ sarakalasebaaw kuntigi Simɔn fɛ ani Yahutuw ka jama fɛ.
18 U nana ni sanu kala ye, o tun ye kilo ba kelen ye.
19 O de y'a to an y'a ye ko a ka ɲi ka sɛbɛn ci masakɛw ni jamanaw ma, ko u kana kojugu si kɛ u la, u kana kɛlɛ kɛ u ni u ka duguw ni jamanaw cɛ, wa u kana u juguw dɛmɛ hali bi.
20 A diyara an ye fana ka u ka kala sɔrɔ.
21 Ni bananatɔ dɔw bolila ka bɔ u ka jamana na ka taa aw fɛ, aw k'u don sarakalasebaaw kuntigi Simɔn bolo, walisa a ka u ɲangi ka kɛɲɛ ni u yɛrɛ ka sariya ye.
22 Yesu ye o ko sɛbɛn ci masakɛ Demetirisi ni Atalisi ni Ariyaratɛsi ni Arsase ma.
23 A taara jamanaw bɛɛ la ani Samsamɛsi ni Lasedemonikaw ni Delusi ni Mindusi ni Sisiyɔn ni Kariya ni Samɔsi ni Panfili ni Lisi ni Halikarnasi ni Rodɔsi ni Aradusi ni Kɔsi ani Side .
24 U ye o sɛbɛn sɛbɛn ka ci sarakalasebaaw kuntigi Simɔn ma.
25 Masakɛ Antiyokasi y'a sigi Dora kɛlɛ tile filanan na, a tun bɛ to ka a kɛlɛ, ka motɛriw dilan, o cogo la, a ye Trifon datugu, fo a kana se ka bɔ, ka don.
26 Simɔn ye cɛ sugandilen waa fila ci a ma ka taa a dɛmɛ. warijɛ ni sanu ni kɛlɛkɛminɛn caman fana.
27 O bɛɛ n'a ta, a ma sɔn u ma, nka a ye layidu minnu tara a fɛ ka kɔrɔ, a ye olu bɛɛ tiɲɛ, ka kɛ dunan ye a bolo.
28 Ka fara o kan, a ye Atɛnɔbi ci a terikɛ dɔ ma, a ka kuma a fɛ, k'a fɔ a ye ko: «Aw bɛ Jope ni Gazera bali. Sankanso min bɛ Jerusalɛm, ne ka masaya duguw ye.
29 Aw ye a dancɛw tiɲɛ, ka tɔɔrɔba kɛ jamana kɔnɔ, ka yɔrɔ caman mara ne ka masaya kɔnɔ.
30 Aw ye dugu minnu minɛ sisan, ani aw ye fanga sɔrɔ yɔrɔ minnu na Jude jamana kɔkan, aw ka olu kisi.
31 N'o tɛ, i ka warijɛ talanta kɛmɛ duuru di ne ma. Aw ye kojugu min kɛ, ani duguw ka juruw, o ye talan kɛmɛ duuru wɛrɛw ye
32 Masakɛ terikɛ Atɛnɔbi nana Jerusalɛm.
33 Simɔn y'a jaabi k'a fɔ a ye ko: «An ma mɔgɔ wɛrɛw ka jamana minɛ, an ma mɔgɔ wɛrɛw ta minɛ, fo an bɛnbaw ka ciyɛn, an juguw tun ye o ciyɛn minɛ cogo jugu la waati dɔ la.»
34 O de y'a to an ye sababu sɔrɔ, an bɛ an bɛnbaw ka ciyɛn minɛ.
35 I b'a fɛ ka Jope ni Gazera ɲini, hali n'u ye kojuguba kɛ an ka jamana mɔgɔw la, o bɛɛ n'a ta, an na talan kɛmɛ di i ma u nɔ na.» Atɛnɔbi ma kuma foyi jaabi a ye.
36 Nka a seginna masakɛ fɛ ni dimi ye ka o kumaw ni Simɔn nɔɔrɔ ni a ye fɛn minnu ye, o fɔ a ye.
37 O waati kɔnɔna na, u bolila Tirifɔni ka kurun kɔnɔ ka taa Ɔrɔtɔsi.
38 O tuma la, masakɛ ye Sendebesi kɛ bajida kuntigi ye, ka sennamɔgɔw ni sotigiw ka kɛlɛbolo di a ma.
39 A y'a fɔ a ye ko a ka a ka kɛlɛbolo bila ka taa Jude fan fɛ. a y'a fɔ a ye fana ko a ka Sedɔn jɔ, ka daaw barika bonya, ka jama kɛlɛ. Nka masakɛ yɛrɛ, a tugura Trifon nɔfɛ.
40 Sendebeus sera Yamini dugu la, a y'a daminɛ ka jama dimi ka don Jude jamana kan, ka jama minɛ kaso la k'u faga.
41 A ye Sedrou jɔ tuma min na, a ye sotigiw ni sennamɔgɔw ka kɛlɛbolo dɔ sigi yen, walisa u ka bɔ ka taa Jude siraw kan, i ko masakɛ y'a fɔ a ye cogo min na.

SABABU 16NAN

1 O kɔ, Yuhana bɔra Gazera ka na a fa Simɔn fɔ Sendebe ka ko kɛlenw ye.
2 O de y'a to Simɔn y'a denkɛ kɔrɔba fila wele, Juda ni Yuhana, k'a fɔ u ye ko: «Ne ni ne balimakɛw ni ne fa ka so, kabini ne denmisɛnman fo ka na se bi ma, an ye Israɛl juguw kɛlɛ. Kow ɲɛna kosɛbɛ an bolo fo an ye Israɛl kisi tuma caman.
3 Nka sisan ne kɔrɔla, aw, Elohim ka makari barika la, aw si hakɛ bɛ se, aw ka kɛ ne ni ne balima nɔ na, ka taa kɛlɛ kɛ an ka siya kosɔn, ani dɛmɛ min bɛ bɔ sankolo la, o ka kɛ aw fɛ.
4 O la, a ye kɛlɛcɛ ba mugan sugandi ka bɔ jamana kɔnɔ ni sotigiw ye, minnu taara Sendebeus kɛlɛ, ka lafiɲɛ o su in na Modin.

5 U wulila sɔgɔma ka taa kɛnɛba kɔnɔ tuma min na, sennamɔgɔw ni sotigiw kuluba dɔ nana u kɛlɛ.
6 A n'a ka mɔgɔw y'u jɔ u ɲɛ kɔrɔ, a y'a ye ko jama siranna ka taa ji kɔ la, a taara a yɛrɛ kan fɔlɔ, o kɔfɛ, cɛ minnu y'a ye, olu tɛmɛna a nɔfɛ.
7 O kɛlen, a y'a ka cɛdenw tila ka sotigiw sigi sennamɔgɔw cɛma, katuguni juguw ka sotigiw tun ka ca kosɛbɛ.
8 U ye buru senumanw fɔ, o kɔfɛ, Sendebeus n'a ka kɛlɛbolow bolila, fo u caman fagara, tolenw taara u ka kɛlɛbolo la.
9 O waati la, Juda Yuhana balimakɛ jogin na. Nka Yuhana tora u nɔfɛ hali bi, fo ka se Sedron, Sendebeus ye min jɔ.
10 U bolila ka taa sankansobaw la Azotus forow kɔnɔ. O de y'a to a y'a jeni ni tasuma ye, fo cɛ waa fila ɲɔgɔn fagara. O kɔ, a seginna Jude jamana na hɛrɛ la.
11 Abusi denkɛ Ptolemeus kɛra kapitɛni ye Jeriko kɛnɛ kan, warijɛ ni sanu caman tun b'a bolo.
12 A tun ye sarakalasebaaw kuntigi denkɛ ye.
13 O de y'a to a dusukun kɔrɔtalen don, a y'a miiri ka jamana lase a yɛrɛ ma, o kɔfɛ, a ye nanbara lajɛ Simɔn n'a denkɛw kama walisa k'u halaki.
14 Simɔn tun bɛ taa bɔ duguw la ka taa duguw labɛncogo ɲuman na. o waati la, a jiginna Jeriko n'a denkɛw Matiyasi ni Juda ye, san kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni wolonwulanan na, kalo tan ni kelennan na, a tɔgɔ ye ko Sabati.
15 Abubusi denkɛ y'u minɛ ni nanbara ye ka u ladon yɔrɔ fitinin dɔ kɔnɔ, min tɔgɔ ye ko Doku, a ye dumuniba kɛ u ye, nka a ye mɔgɔw dogo yen.
16 Simɔn ni a denkɛw ye dɔlɔ min kosɛbɛ tuma min na, Ptolemee ni a ka cɛdenw wulila ka u ka kɛlɛkɛminɛnw ta ka taa Simɔn kan dumunikɛyɔrɔ la, k'a ni a denkɛ fila ni a ka jɔnkɛ dɔw faga.
17 O kɛli la, a ye janfaba kɛ, ka kojugu sara ɲuman na.
"
19 A ye mɔgɔ wɛrɛw ci Gazera ka Yuhana faga, a ye lɛtɛrɛ ci ka taa a fɛ, walisa ka warijɛ ni sanu ni sara di u ma.
20 A ye mɔgɔ wɛrɛw ci ka taa Jerusalɛm ni Alabatosoba kulu minɛ.
21 Mɔgɔ dɔ bolila ka taa Gazera k'a fɔ Yuhana ye ko a fa ni a balimakɛw fagara, ko Ptolemee ye ci bila ka taa i fana faga.
22 A y'o mɛn tuma min na, a kabakoyara kosɛbɛ. sabu a y'a dɔn ko u b'a ɲini k'a labɔ.
23 Yuhana ka ko tɔw, a ka kɛlɛw, a ka kɛwale ɲumanw, a ka kogow jɔli ani a ka kɛwalew.
24 A filɛ, o kow sɛbɛnnen bɛ a ka sarakalasebaaya tariku sɛbɛnw kɔnɔ kabini a kɛra sarakalasebaa kuntigi ye a fa kɔfɛ.

2nd Maccabees

Makabew filanan

SABABU 1

1 Balimaw, Yahutu minnu bɛ Jerusalɛm ani Jude jamana na, olu bɛ kɛnɛya ni hɛrɛ ɲini balimaw fɛ, Yahutu minnu bɛ Misira jamana bɛɛ la.
2 Ala ka nɛɛma kɛ aw ye, a ka layidu min tara ni Ibrahima ni Isaka ani Yakuba ye, a ka jɔnkɛ kantigiw, aw hakili ka to o la.
3 Aw ka dusu don aw bɛɛ la ka baara kɛ a ye, ka a sago kɛ, ni jagɛlɛya ɲuman ni hakili ɲuman ye.
4 Aw ye aw dusukunw dayɛlɛ a ka sariya ni a ka ci fɔlenw la, ka hɛrɛ ci aw ma.
5 Aw ka aw ka deliliw lamɛn, ka kɛ kelen ye aw fɛ, aw kana aw bila abada tɔɔrɔ waati la.
6 Sisan, an bɛ yan ka delili kɛ aw ye.
7 San kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni kɔnɔntɔnnan na, Demetirisi ye masaya kɛ tuma min na, an Yahutuw ye sɛbɛn ci aw ma o sanw kɔnɔna na, tɔɔrɔba min nana an kan, kabini Yason ni a ka jɛɲɔgɔnw murutira jamana senuma ni masaya la.
8 U ye barada jeni ka mɔgɔ jalakibali joli bɔn. an ye sarakaw ni mugu ɲuman fana bɔ, ka fitinɛw mana ka nbuuruw bila kɛnɛ kan.
9 Aw k'a lajɛ sisan ka fanibugu seli kɛ Kasleu kalo la.
10 San kɛmɛ bi naani ni seeginnan kɔnɔ, jama minnu tun bɛ Jerusalɛm ni Jude jamana na, ani jamakulu ani Juda, olu ye foli ni kɛnɛya ci masakɛ Ptolemeus makɛ Aristobulu ma, o min tun bɛ sarakalasebaa munnenw ka kulu la Yahutu minnu tun bɛ Misira.
11 Elohim ye an kisi faratibaw ma, an bɛ barika da a ye kosɛbɛ i ko an tun bɛ masakɛ kɛlɛ.
12 Katuguni mɔgɔ minnu tun bɛ kɛlɛ kɛ dugu senuma kɔnɔ, a ye olu gɛn ka bɔ yen.
13 Kuntigi sera Pɛrɛsi tuma min na, ani kɛlɛbolo min tun bɛ i ko u tɛ se ka se sɔrɔ a kan, u fagara Nanea Alabatosoba kɔnɔ Nanea ka sarakalasebagaw ka nanbara fɛ.
14 Antiose ni a teriw nana o yɔrɔ la, i n'a fɔ a b'a fɛ ka muso furu.
15 Nane ka sarakalasebaaw taara ka don Alabatosoba kɔnɔ, u ye Alabatosoba datugu.
16 U ye so da dɔ da wuli, ka kabakurunw ci i ko sanpɛrɛn, ka kapitɛni gosi, k'u tigɛtigɛ, k'u kunkolo gosi k'u fili kɛnɛma mɔgɔw ma.
17 An ka Ala ka tanu ko bɛɛ la, ale min ye Ala ɲɛsiranbaliw don.
18 O de y'a to an tun b'a fɛ sisan ka Alabatosoba saniyali kɛ kalo Kasleu tile mugan ni duurunan na, an y'a ye ko a ka kan ka o ko lase aw ma, walisa aw fana ka o kɛ i n'a fɔ fanibuguw ni a ka seli tasuma , min dira an ma tuma min na Neemias ye saraka bɔ , o kɔfɛ a ye batoso ni sarakabɔlan jɔ .
19 An bɛnbaw taara Pɛrɛsi tuma min na, o waati la, sarakalasebaa minnu tun bɛ Ala bato, olu ye sarakabɔlan tasuma ta dogo la, k'a dogo dingɛ kɔnɔ, ji tɛ yɔrɔ min na, u y'a mara yɔrɔ min na, fo o yɔrɔ ma dɔn cɛw bɛɛ.
20 San caman tɛmɛnen kɔ, Ala diyara Elohim ye tuma min na, Pɛrɛsi masakɛ y'a ci ka bɔ Pɛrɛsi masakɛ fɛ, a ye sarakalasebaaw bɔnsɔnw ci ka taa tasuma la ;
21 O kɔ, Yesu y'a fɔ u ye ko u k'a sama ka na n'a ye. sarakaw dabɔra tuma min na, Nemiya ye yamaruya di sarakalasebagaw ma ko u ka jiri ni fɛn minnu bilalen bɛ a kan, olu seri ni ji ye.
22 O kɛra tuma min na, tile min tun dogolen bɛ sankaba la, o waati sera, tasumaba manana fo mɔgɔ bɛɛ kabakoyara.
23 Sarakalasebaaw ye delili kɛ ka saraka ban tuma min na, ne b'a fɔ, sarakalasebaaw ni tɔw bɛɛ, Jonatan daminɛna, tɔw y'a jaabi i ko Neemias y'a kɛ cogo min na.
24 Delili kɛra nin cogo la. Matigi, Matigi Ala, fɛn bɛɛ Dabaga, i ye siranbaga ye, i barika ka bon, i tilennen don, i ka makari la, i ye Masakɛ kelenpe ni nɛɛma ye.
25 E kelenpe de ye fɛn bɛɛ dibaga, tilennenya ni sebaaya ni banbali kelenpe, e min ye Israɛl kisi tɔɔrɔ bɛɛ ma, ka faw sugandi ka u saniya.
26 I ka saraka minɛ i ka jamana Israɛl bɛɛ ye, ka i niyɔrɔ mara ka a saniya.
27 Minnu jɛnsɛnnen don ka bɔ an na, i ka olu lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka baara kɛ siyaw cɛma, ka mɔgɔ mafiɲɛya ni koniyalenw filɛ, ka siyaw k'a dɔn ko e ye an ka Ala ye.»
28 Minnu bɛ an tɔɔrɔ, aw ka olu ɲangi, ka kojugu kɛ an na ni kuncɛbaya ye.
29 I ka i ka mɔgɔw sigi i ka yɔrɔ senuma kɔnɔ, i ko Musa y'a fɔ cogo min na.
30 Sarakalasebaaw ye Zaburuw da barika dali la.
31 Saraka bannen kɔ, Nemiya y'a fɔ ko ji min tora, o ka bɔn kabakurun belebelebaw kan.
32 O kɛra tuma min na, tasuma manana, nka yeelen min bɔra sarakabɔlan kan, o y'a faga.
33 O ko dɔnna tuma min na, a fɔra Pɛrɛsi masakɛ ye ko sarakalasebaa minnu bilala ka taa, olu ye tasuma dogo yɔrɔ min na, ji bɔra yen, ko Neemias ye sarakaw saniya ni o ye.
34 Masakɛ y'o yɔrɔ datugu, k'a kɛ yɔrɔ senuma ye, a kɛlen kɔ ka o ko kɔrɔbɔ.
35 Masakɛ ye nilifɛn caman ta k'u di mɔgɔ minnu ma.
36 Neemiasi ye o ko wele ko Naftari, o min bɛ fɔ i n'a fɔ saniya.

SABABU 2NAN

1 A bɛ sɔrɔ sɛbɛnw kɔnɔ fana ko kira Jeremi ye ci bila mɔgɔ minnu taara ka taa, olu ka tasuma bɔ, i ko a jiralen bɛ cogo min na.
2 Kira ye sariya di u ma, a y'a fɔ u ye ko u kana ɲinɛ Matigi ka ci fɔlenw kɔ, u kana fili u hakili la, ni u ye warijɛ ni sanu jaw ye.
3 A y'u laadi ni o kuma sugu wɛrɛw ye ko sariya kana bɔ u dusukun na.
4 A tun bɛ o sɛbɛn kelen kɔnɔ fana ko kira ye Ala lasɔmi tuma min na, a y'a fɔ fanibugu ni kurunba ye ko u ka taa ni a ye.

5 Jeremi sera yen tuma min na, a ye kɔdingɛ dɔ sɔrɔ, a ye fanibugu ni kurunba ani wusulan sarakabɔlan bila o kɔnɔ, ka da tugu.
6 Mɔgɔ minnu tugura a nɔfɛ, olu dɔw nana sira taamasiyɛn, nka u ma se k'a sɔrɔ.
7 Jeremi y'o dɔn tuma min na, a y'u jalaki k'a fɔ ko: «O yɔrɔ tɛna dɔn fo waati min na Ala bɛna a ka mɔgɔw lajɛ ɲɔgɔn fɛ kokura ka u minɛ makari la.»
8 Matigi na o kow jira u la, Matigi nɔɔrɔ na jira, ani sankaba fana, i ko a jirala cogo min na Musa ka waati la, i ko Solomani tun b'a fɛ cogo min na, o yɔrɔ ka saniya ni bonya ye.
9 A fɔra fana ko hakilitigi ye Alabatosoba saraka saraka bɔ.
10 Musa ye Matigi deli tuma min na, tasuma jiginna ka bɔ sankolo la ka sarakaw jeni.
11 Musa y'a fɔ ko: «Jurumu saraka tun man kan ka dun, o tun bɛ ban.»
12 Solomani ye o tile seegin kɛ.
13 O ko kelenw fana fɔra Neemia ka sɛbɛnw ni a ka ɲɛfɔliw kɔnɔ. A ye gafemarayɔrɔ dɔ sigi sen kan cogo min na, a ye masakɛw ni kiraw ni Dawuda ka kɛwalew lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ani masakɛw ka bataki minnu bɛ nilifɛn senumaw ko la.
14 O cogo kelen na, fɛn minnu tununna an ka kɛlɛ kosɔn, Juda ye olu bɛɛ lajɛ ɲɔgɔn fɛ, u tora an fɛ.
15 O de kosɔn ni mago bɛ aw la, aw ka dɔw ci ka na u lase aw ma.
16 K'a sɔrɔ an bɛna saniya seli kɛ, an ye sɛbɛn ci aw ma, ni aw bɛ o don kelenw mara.
17 An jigi b'a kan fana ko Ala min ye a ka mɔgɔw bɛɛ kisi ka ciyɛn ni masaya ni sarakalasebaaya ani yɔrɔ senuma di u bɛɛ ma.
18 I ko a ye layidu ta sariya la cogo min na, sɔɔni a na makari an na, ka an lajɛ ka bɔ sankolo jukɔrɔ jamana bɛɛ la ka taa yɔrɔ senuma na, katuguni a ye an kisi tɔɔrɔbaw ma, ka yɔrɔ saniya.
19 Juda Makabe ni a balimaw ko la, ani Alabatosoba saniyali ni sarakabɔlan dabɔli ko la.
20 Kɛlɛ minnu kɛra Antiose Epifane ni a denkɛ Eupator fɛ.
21 U ye taamashyɛnw jira ka bɔ sankolo la ka na mɔgɔ minnu ye cɛya kɛ Yahutu diinɛ kosɔn.
22 Alabatosoba min tɔgɔ bɔra diɲɛ fan bɛɛ la, a ye o lasegin kokura, ka dugu hɔrɔnya, ka sariya minnu bɛ jigin, Matigi ye nɛɛma kɛ u ye.
23 Ne b'a fɔ ko Jason min bɛ bɔ Sirene, o y'o fɔ gafe duuru kɔnɔ, an bɛna a lajɛ ka surunya gafe kelen kɔnɔ.
24 U ye jate kɛ dan tɛ min na, ani gɛlɛya min b'u la, u b'a fɛ ka maana lakalicogo lajɛ, o ko suguya caman kosɔn.
25 Minnu b'a fɛ ka kalan kɛ, olu ka diya, ani minnu b'a fɛ ka u hakili to u la, olu ka nɔgɔya, walisa a donna mɔgɔ minnu bolo, olu bɛɛ ka nafa sɔrɔ.
26 O de y'a to an minnu ye nin baara gɛlɛn in ta an kan, n'o ye ka surunya baara kɛ, o tun man nɔgɔn, nka o tun ye sumaya ni kɔlɔsili de ye.
27 Mɔgɔ min bɛ dumuni labɛn ka mɔgɔ wɛrɛw nafa ɲini, o tɛ nɔgɔya o ye cogo min na.
28 Ka fɛn kɛrɛnkɛrɛnnen kelen-kelen bɛɛ ɲɛnabɔcogo tigitigi to sɛbɛnnikɛla bolo, ka baara kɛ walasa ka surunya sariyaw labato.
29 So kura jɔbaa ka kan ka so bɛɛ ladon cogo min na. Nka min y'a dabɔ k'a labɛn k'a penta, o ka kan ka fɛn bɛnnenw ɲini a masirili kama.
30 Ka jɔ fɛn bɛɛ kan, ka fɛn bɛɛ lajɛ, ka fɛn dɔw dɔn, o ye maana sɛbɛnbaga fɔlɔ ta ye.
31 Ka kuma surunya, ka i yɛrɛ tanga baara caman kɛli ma, o ka kan ka di mɔgɔ ma min bɛna kuma surunya.
32 O tuma na fɛ, an bɛna maana daminɛ yan: an bɛ fɛn caman fara kuma fɔlen kan, ko nalomanya ye ka kuma daminɛ jan kɛ, ka surunya maana yɛrɛ la.

SABABU 3NAN

1 Dugu senuma kɔnɔ mɔgɔw tun sigilen bɛ ni hɛrɛ bɛɛ ye, ka sariyaw labato kosɛbɛ, sarakalasebaaw kuntigi Oniyasi ka Ala ɲɛsiran ani a ka juguya koniya kosɔn.
2 A kɛra ko hali masakɛw yɛrɛ ye o yɔrɔ bonya, ka Alabatosoba bonya ni u ka nilifɛn ɲumanw ye;
3 O kɛra sababu ye Seleucus min bɛ bɔ Azi, a yɛrɛ ka sɔrɔw ye sarakaw baara musakaw bɛɛ ta.
4 Simɔn dɔ bɔra Bɛnzamɛn kabila la, min kɛra Alabatosoba kuntigi ye, o ni sarakalasebaa kuntigi ye ɲɔgɔn sɔsɔ dugu kɔnɔ.
5 A ma se ka se sɔrɔ Oniyasi kan tuma min na, a taara ni a ye Thrase denkɛ Apoloni ye, o min tun ye Selosiri ni Fenise jamanaw gɔfɛrɛnɛrɛ ye o waati la.
6 A y'a fɔ a ye ko Jerusalɛm nafolo marayɔrɔ falen bɛ wari hakɛ danma la, fo u ka nafolo camanba, minnu tɛ sarakaw jate minɛ, olu jate tɛ se ka fɔ, wa ko a bɛ se ka na ni o bɛɛ ye masakɛ ta la bolo.
7 Apolonius nana masakɛ fɛ tuma min na, ka wari min fɔ a ye, o y'a jira a la tuma min na, masakɛ y'a ka nafolomarala Heliodɔrɔsi sugandi ka ci bila a ma ko a ka na ni o wari kofɔlen ye a ye.
8 O yɔrɔnin bɛɛ la, Heliyodɔri y'a ka taama daminɛ. kulɛri dɔ jukɔrɔ min ye ka taa bɔ Selosiri ni Fenise duguw la, nka tiɲɛ na, ka masakɛ ka laɲini dafa.
9 A sera Jerusalɛm tuma min na, dugu sarakalasebaaw kuntigi y'a minɛ ni bonya ye, a y'a fɔ a ye ko a nana min na, k'a ɲininka ni nin kow bɛ ten tiɲɛ na.
10 Sarakalasebaa kuntigi y'a fɔ a ye ko o wari suguw maralen bɛ muso cɛ salenw ni faantanw dɛmɛni kama.
11 A dɔw tun ye Tobiyasi denkɛ Hirkanu ta ye, cɛ min tun ka bon kosɛbɛ, nka a tun tɛ i ko Simɔn jugu tun ye kunnafoni tiɲɛnen fɔ.
12 A tun tɛ se ka kɛ fewu ko o kojugu suguw ka kɛ u la, minnu ye o kɛ yɔrɔ senumaya la, ani Alabatosoba bonya ni a senumaya min tɛ se ka tiɲɛ, o min bonyalen don diɲɛ bɛɛ kan.
13 Nka Heliodɔrɔsi, masakɛ ka ci min dira a ma, o y'a fɔ ko: «A ka kan ka don masakɛ ka nafolo marayɔrɔ la cogo o cogo.»
14 A y'a latigɛ don min na, a donna o ko la.

15 Nka sarakalasebaaw y'u biri sarakabɔlan ɲɛkɔrɔ u ka sarakalasebaaw ka finiw na, u ye sariya sigi min ye sariya sigi a ye min mara, o wele ka taa sankolo la, walisa u ka se ka mara lafiya la, mɔgɔ minnu y'u kalifa u marali ma.
16 Mɔgɔ o mɔgɔ tun ye sarakalasebaa kuntigi ɲɛda filɛ, o tun b'a fɛ k'a dusukun jogin, katuguni a ɲɛda ni a kulɛri yɛlɛmali tun bɛ a kɔnɔna tɔɔrɔ jira.
17 Siran ni siranba tun bɛ o cɛ lamini na, fo a filɛbagaw y'a ye ko dusukasi min tun b'a dusukun na sisan.
18 Dɔ wɛrɛw bolila ka bɔ u ka so ka taa mɔgɔw bɛɛ ka delili la, katuguni o yɔrɔ tun bɛ i n'a fɔ mɔgɔ mafiɲɛyali.
19 Muso minnu tun sirilen bɛ ni bɔrɔw ye u disi kɔrɔ, olu tun ka ca nbɛdaw la, npogotigi minnu tun bɛ so kɔnɔ, olu tun bɛ boli, dɔw tun bɛ taa da la, dɔw tun bɛ taa kogow la, dɔw tun bɛ filɛli kɛ finɛtiriw fɛ.
20 U bɛɛ y'u bolow minɛ sankolo la ka delili kɛ.
21 O tuma na fɛ, a tun na hinɛ mɔgɔ la ka jamaba bɛɛ bintɔ ye, ka sarakalasebaa kuntigi siranya o tɔɔrɔ la.
22 O kɔ, u ye Sebaayabɛɛtigi wele ko a ka dannaya ko minnu kɛra, a ka olu mara ka ɲɛ.
23 O bɛɛ n'a ta, Heliodɔrɔsi ye min fɔ, a ye o kɛ.
24 A tora yen ni a kɔlɔsibagaw ye nafolo marayɔrɔ la, jinɛw Matigi ani sebaaya bɛɛ kuntigi ye jiraliba kɛ, fo mɔgɔ minnu tun b'a fɛ ka don a fɛ, olu bɛɛ kabakoyara Ala ka sebaaya la. U fari fagara, u siranna kosɛbɛ.
25 So dɔ y'i jira u la, sotigi jugu dɔ tun b'a kan, a masirilen don ni fini cɛɲi ye kosɛbɛ, a bolila ni fanga ye ka Heliodorus gosi n'a ɲɛfɛsenw ye, a kɛra i n'a fɔ so kan sigilen tun bɛ ni bololanɛgɛ dafalen ye sanu.
26 Kamalennin fila wɛrɛw y'i jira a ɲɛ kɔrɔ, u barika ka bon kosɛbɛ, u cɛ ka ɲi kosɛbɛ, u ka finiw cɛ ka ɲi. U tun bɛ a bugɔ tuma bɛɛ, ka bugɔli caman kɛ a la.
27 Heliodorus barika banna ka bin duguma, dibiba y'a lamini.
28 O cogo la, ale min nana kɔsa in na ni tɛrɛnba ye ani a ka garadiw bɛɛ ka don nafolo marayɔrɔ kofɔlen in na, u taara ni a ye, k'a sɔrɔ u ma se k'a yɛrɛ dɛmɛ n'a ka marifaw ye.
29 A y'a fili Elohim bolo fɛ, a dalen tun bɛ a la, ɲɛnamaya jigiya si tun t'a la.
30 Nka u ye Matigi tanu, ale min ye a yɛrɛ ka yɔrɔ bonya kabako la. min tun falen bɛ siran ni tɔɔrɔ la dɔɔnin, Matigi Sebaayabɛɛtigi y'i jira tuma min na, o falen tun bɛ nisɔndiya ni nisɔndiya la.
31 O yɔrɔnin bɛɛ la, Heliodɔrɔsi teri dɔw ye Oniyasi deli ko a ka Kɔrɔtalenba wele k'a ka ɲɛnamaya di a ma, o min tun labɛnnen don ka jinɛ bila.
32 Sarakalasebaa kuntigi tun bɛ sigasiga ko masakɛ kana miiri ko Yahutuw ye janfa dɔ kɛ Heliodorus la, a ye saraka bɔ cɛ ka kɛnɛya kosɔn.
33 Sarakalasebaa kuntigi tun bɛ ka jurumu kafari kɛ tuma min na, o kamalennin kelenw y'u yɛrɛ jira Heliodɔrɔsi kɛrɛfɛ k'a fɔ ko: «I ka barika da sarakalasebaa kuntigi Oniyasi ye, katuguni Matigi ye ɲɛnamaya di i ma ale kosɔn.
34 K'a sɔrɔ i bugɔra ka bɔ sankolo la, i ka Elohim ka sebaaya barikama fɔ mɔgɔw bɛɛ ye. U ye nin kumaw fɔ tuma min na, u ma u yɛrɛ jira tun.
35 O cogo la, Heliyodɔri ye saraka bɔ Matigi ye, ka layidubaw kɛ min ye a ni kisi, ka Oniyasi fo, a seginna n'a ka kɛlɛbolo ye masakɛ fɛ.
36 O kɔ, a ye Ala belebele ka kɛwalew seereya kɛ mɔgɔw bɛɛ ye.
37 Masakɛ Heliodɔrɔsi min bɛ se ka kɛ mɔgɔ bɛnnen ye ka ci Jerusalɛm, a y'a fɔ ko.
38 Ni i jugu wala janfacikɛla dɔ b'i fɛ, i k'a ci yen, i na o minɛ ka bugɔ ni bugɔli ye, ni a bolila ni a ni ye, katuguni o yɔrɔ la, siga t'a la. Ala ka sebaaya kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ bɛ yen.
39 Min sigilen bɛ sankolo la, a ɲɛ bɛ o yɔrɔ la k'a lafasa. Minnu bɛ na a tɔɔrɔ, a bɛ olu bugɔ k'u halaki.
40 Heliodɔrɔsi kow ni nafolo marali kow binna o cogo la.

SABABU 4nan

1 Simɔn min kofɔra ka tɛmɛ, o min tun ye wari ni a ka jamana janfa ye, o ye Oniyasi tɔgɔ tiɲɛ, i n'a fɔ a ye Heliyodɔri lasiran, ka kɛ o kojuguw kɛbaga ye.
2 O cogo la, a ja gɛlɛyara k'a wele ko janfacibaa, min tun ka kan ni dugu ye, ka a yɛrɛ ka siya diyabɔ, ka timinandiya sariyaw ko la kosɛbɛ.
3 Nka u ka koniya juguyara fo Simɔn ka kulu dɔ fɛ mɔgɔfaga kɛra.
4 Oniyasi y'a ye ko o sɔsɔli farati ka bon, ani ko Apoloni ye Selosiri ni Fenise jamana kuntigi ye, a dimina ka dɔ fara Simɔn ka juguya kan.
5 A taara masakɛ fɛ walisa ka kɛ a fasodenw jalakibaga ye, nka a taara bɛɛ ka nafa ɲini, foroba ni mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ la.
6 A y'a ye ko a tɛ se ka kɛ ko jamana ka to u makun na, Simɔn y'a ka nalomanya bila, fo ni masakɛ ma o filɛ.
7 Selewuke salen kɔ, Antiose min tɔgɔ ye ko Epifane, o ye masaya minɛ tuma min na, Oniyasi balimakɛ Yason ye baara kɛ dogo la walisa ka kɛ sarakalasebaaw kuntigi ye.
8 A ye layidu ta masakɛ ye ni warijɛ talanta kɛmɛ saba ni biwɔɔrɔ ye, ka sɔrɔ wɛrɛ kɛ talanta biwɔɔrɔ ye.
9 Ka fara o kan, a ye layidu ta ko a bɛna mɔgɔ kɛmɛ ni bi duuru wɛrɛ di a ma, ni yamaruya bɛ a bolo ka yɔrɔ dɔ sigi a ye farikoloɲɛnajɛ kama, ka funankɛninw dege siyaw ka kow la, ka Jerusalɛm mɔgɔw sɛbɛn Antiosekaw tɔgɔ.
10 Masakɛ ye o mara kɛ tuma min na, k'a don a bolo, a y'a yɛrɛ ka siya lase Gɛrɛkiw cogo la.
11 Masakɛ ka nɛɛma minnu dira Yahutuw ma, Yuhana fɛ, Eupolemus facɛ, min taara ciden ye Romɛ teriya ni dɛmɛ kama, a y'o ta. Goferɛnaman minnu tun bɛ sariya sirataama, a ye laadalakow kura labato minnu bɛ sariya sɔsɔ.

12 Katuguni a ye degelikɛnɛ dɔ jɔ sankanso yɛrɛ jukɔrɔ ni nisɔndiya ye, ka kamalennin kuntigiw bila a ka kolo kɔrɔ, ka fini don u la.
13 Gɛrɛkiw ka kow kɔrɔtalenba ni kafiriw ka kɛwalew cayara o cogo la, Yasɔn ka nɔgɔlenya ko la, o min ye Ala ɲɛsiranbali ye, sarakalasebaaw kuntigi tɛ.
14 Sarakalasebaaw ma jagɛlɛya sɔrɔ ka baara kɛ sarakabɔlan kan tugun, nka u ye Alabatosoba mafiɲɛya, ka sarakaw bila kɔfɛ, u ye teliya ka kɛ bolomafaraw la minnu tɛ sariya kɔnɔ farikoloɲɛnajɛ yɔrɔ la, Disiki tulon y'u wele kɔfɛ.
15 U tɛ u faw ka bonya da u kan, nka Gɛrɛsikaw ka nɔɔrɔ ka di u ye ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan.
16 O de y'a to bɔnɛba donna u la, katuguni u tun b'a fɛ ka kɛ u juguw ni u ka waleɲumandɔnbagaw ye.
17 Ka Elohim ka sariyaw sɔsɔ, o tɛ ko nɔgɔn ye, nka waati nata na o kow fɔ.
18 Dannaya san o san tulon tun bɛ kɛ Tirus dugu kɔnɔ tuma min na, masakɛ tun bɛ yen.
19 O Jason hinɛbali ye ciden kɛrɛnkɛrɛnnenw ci ka bɔ Jerusalɛm, olu minnu tun ye Antiosekaw ye, ka taa ni warijɛ drakme kɛmɛ saba ye Hɛrɛki ka saraka la, hali a tabaga ninnu tun b'a miiri ko a bɛnnen don ka o saraka di, bawo a tun man nɔgɔn, nka a tun ka kan ka kɛ min maralen bɛ sara wɛrɛw kama.
20 O wari in o tuma na, ciden ta fan fɛ, a bilala Hɛrɛki ka saraka la; nka a tabagaw kosɔn, a tun bɛ kɛ galiw dilanni na.
21 Mɛnɛsi denkɛ Apoloni cilen Misira ka taa masakɛ Ptolemeus Filometɔri bila masafugulan na tuma min na, Antiochus y'a faamu ko a ma a ka kow ɲɛnabɔ kosɛbɛ, a y'a yɛrɛ lakana : 1 .
22 Yason ni dugu mɔgɔw y'a bisimila ni bonya ye, ka na n'a ye ni fitinɛ ye, ka pɛrɛn kosɛbɛ.
23 San saba o kɔ, Yasɔn ye Simɔn balimakɛ Menelaus ci ka taa o wari ta masakɛ fɛ, ka a hakili to ko wajibiyalen dɔw la.
24 Nka Yesu nana ni a ye masakɛ ɲɛ kɔrɔ, a ye a bonya tuma min na a ka sebaaya nɔɔrɔ kosɔn, a ye sarakalasebaaya baara sɔrɔ a yɛrɛ ye, ka warijɛ talanta kɛmɛ saba saraka ka tɛmɛ Yason kan.
25 A nana ni masakɛ ka cikan ye, a ma na ni foyi ye min ka kan ni sarakalasebaaw kuntigiya ye, nka a tun bɛ ni fangatigi jugu dɔ ka diminya ye, ani wara jugu dɔ ka dimi.
26 Yason min tun ye a yɛrɛ balima tiɲɛ, mɔgɔ wɛrɛ ye a dɔgɔya, o y'a wajibiya ka boli ka taa Amɔnkaw ka jamana kɔnɔ.
27 Menelaus ye kuntigiya sɔrɔ.
28 Katuguni laadalakow lajɛli tun bɛ ale de bolo. O de y'a to u fila bɛɛ welera masakɛ ɲɛ kɔrɔ.
29 Menelasi y'a balimakɛ Lisimakɔsi to a nɔ na sarakalasebaaya baara la. Sostratus bɔra Crates la, o min tun ye Siprikaw ka goferɛnaman ye.
30 Ka o kow kɛ, Tarse ni Malosi mɔgɔw ye murutili kɛ, katuguni u dira masakɛ ka musomuso ma, min tɔgɔ ye ko Antiose.
31 O kɔ, masakɛ nana teliya ka kow lajɔ, ka Andronikɔsi to a nɔnabila ye.
32 Menelaus y'a miiri ko a ye waati bɛnnen sɔrɔ, a ye sanu minɛn dɔw sonya Alabatosoba kɔnɔ, ka dɔw di Andronikimɑ, ka dɔw feere Tirus ani a lamini duguw la.
33 Oniyasi y'a dɔn tuma min na, a y'a kɔrɔfɔ ka taa yɔrɔ senuma dɔ la Dafne, Antiose kɛrɛfɛ.
34 O de y'a to Menelaus ye Andronikimɑ faranfasi, a y'a deli ko a ka Oniyasi don a bolo. O laadilen kɔ, a nana Oniyasi fɛ ni nanbara ye, ka a kininbolo di a ma ni kalili ye. Hali ni a tun bɛ sigasiga a la, o bɛɛ n'a ta, a y'a lasun a ka bɔ Yɔrɔ senuma kɔnɔ.
35 O de kosɔn Yahutuw dɔrɔn tɛ, nka siya wɛrɛw caman fana dimina kosɛbɛ, u dusu tiɲɛna kosɛbɛ o cɛ fagali tilenbaliya kosɔn.
36 Masakɛ seginna ka bɔ Silisi lamini yɔrɔw la tuma min na, Yahutu minnu tun bɛ dugu kɔnɔ, ani Gɛrɛki dɔw minnu tun bɛ o ko kɔniya, olu ye ɲunankan fɔ katuguni Oniyasi fagara kun tɛ.
37 O de y'a to Antiose dusukasilen don kosɛbɛ, a hinɛ donna a la ka kasi, ka da a kan a salen ka kɛwale hakilitigi ni a majigin.
38 A diminnen don, o yɔrɔnin bɛɛ la, a ye Andronikimɑ a ka fini bilenman ta, k'a ka finiw tigɛ, k'a bila dugu bɛɛ kɔnɔ ka taa o yɔrɔ yɛrɛ la, a ye Ala ɲɛsiranbaliya kɛ Oniyasi la yɔrɔ min na, a ye mɔgɔfagala dangalen faga yen. O cogo la, Matigi y'a ka ɲangili sara a ye, i n'a fɔ a tun ka kan cogo min na.
39 Lisimakusi saraka caman kɛra dugu kɔnɔ ni Menelaus ka sɔnni ye, ka a den caman jɛnsɛn, jama ye ɲɔgɔn lajɛn Lisimakɔsi kama, sanu minɛn caman tun bɛ taa ni u ye kaban.
40 O kɛlen, jamanaden gansanw wulila, ka fa dimi la, Lisimakusi ye marifa di cɛ ba saba ɲɔgɔn ma, ka fariyakow daminɛ fɔlɔ. Auranus kelen kɛra ɲɛmɔgɔ ye, cɛ min tɛmɛna kosɛbɛ san caman kɔnɔ, wa a ma dɔgɔya nalomanya la.
41 U ye Lisimakɔsi ka cɛsiri ye, u dɔw ye kabakurunw minɛ, dɔw ye berew minɛ, dɔw ye buguri bololanɛgɛw ta, o min tun bɛ o kɔfɛ, k'u bɛɛ fili ɲɔgɔn fɛ Lisimakɔsi ni u kan.
42 U ye u caman jogin, u ye dɔw gosi duguma, u y'u bɛɛ wajibiya ka boli.
43 O kow la, jalaki dɔ tun bɛ Menelaus kan.
44 Masakɛ sera Tirus tuma min na, cɛ saba minnu cilen tun don ka bɔ Senate la, olu ye o ko fɔ a ɲɛ kɔrɔ.
45 Nka Menelasi jalakilen don sisan, a ye layidu ta Dorimɛn denkɛ Ptolemee ye ko a bɛna wari caman di a ma, n'a b'a fɛ ka masakɛ dusu saalo a fan fɛ.
46 Ptolemee ye masakɛ ta ka don soba dɔ kɔnɔ, i n'a fɔ a bɛ fiɲɛ minɛ cogo min na, o y'a to a hakili ka di a ye.
47 A ye Menelaus bɔ jalakiw la, hali o bɛɛ n'a ta, a kɛra kojugu bɛɛ sababu ye, ani faantan minnu tun ye u ka ko fɔ, ɔwɔ, Sitikaw ɲɛkɔrɔ, u tun ka kan ka jate jalakibaliw ye, a ye olu jalaki saya la .

48 O cogo la, minnu tugura o ko la dugu ni jama ni minɛn senumaw kosɔn, sɔɔni u ye ɲangili tilenbaliya sɔrɔ.
49 O de y'a to Tirus dugumɔgɔw yɛrɛ ye o wale jugu koniya, u y'a to u su donna ni bonya ye.
50 O cogo la, fangatigiw ka namara kosɔn, Menela tora fanga la hali bi, ka dɔ fara a ka juguya kan, ka kɛ jamanadenw janfaba ye.

SABABU 5NAN

1 O waati kelen na, Antiose ye taama filanan labɛn ka taa Misira.
2 O kɔfɛ, dugu bɛɛ kɔnɔ, tile binaani ɲɔgɔn kɔnɔ, sotigiw ye boli san fɛ, sanu fini donna, ani nɛgɛberew bɛ u bolo, i n'a fɔ sɔrɔdasi kulu.
3 Sotigiw ka kɛlɛbolow tun bɛ u labɛn, u tun bɛ ɲɔgɔn kunbɛn ka boli ɲɔgɔn fɛ, ni kalaw yɛrɛyɛrɛli ye, ni pikɛ caman ye, ka npanw sama, ka nɛgɛberew fili, ka sanu masirifɛnw manamana, ani ka sirilan suguya bɛɛ.
4 O de y'a to mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ye delili kɛ walisa o jirali ka yɛlɛma ka kɛ ko ɲuman ye.
5 Kuma nkalonma dɔ bɔra tuma min na, i n'a fɔ Antiose sara, Jason ye cɛ ba kelen minɛ, ka dugu kɛlɛ yɔrɔnin kelen. Minnu tun bɛ kogow kan, olu bilala kɔfɛ, ka dugu minɛ kɔfɛ, Menelaus bolila ka don masadugu kɔnɔ.
6 Nka Yason y'a yɛrɛ ka jamanadenw faga k'a sɔrɔ makari tɛ a la, a m'a miiri ko ka a yɛrɛ ka jamana mɔgɔw ka don sɔrɔ, o bɛna kɛ nisɔndiya don ye a bolo kosɛbɛ; nka a tun b'a miiri ko u tun kɛra a juguw ye, a tun tɛ a fasodenw ye, a ye minnu minɛ.
7 O bɛɛ n'a ta, a ma kuntigiya sɔrɔ, nka a laban na, a ye maloya sɔrɔ a ka janfa sara kosɔn.
8 A laban na, a seginna ni nisɔndiya tɛ, a jalakilen don Arabu masakɛ Aretas ɲɛkɔrɔ, a bolila dugu ni dugu cɛ, ka tugu mɔgɔw bɛɛ kɔ, a koniyalen don iko sariyaw bilabaga, ka kɛ haramulen ye i n'a fɔ a jugu jɛlen a ka jamana ni a fasodenw , a gɛnna ka taa Misira.
9 O cogo la, mɔgɔ caman gɛn ka bɔ u ka jamana na, o halakira jamana wɛrɛ la, ka taa Lasedemonikaw fɛ.
10 Min ye mɔgɔ caman gɛn ka bɔ yen, mɔgɔ minnu ma su don, olu si tun tɛ ni dusukasi ye, wala sudon seliba si tun tɛ a bolo, wala kaburu si tun tɛ a bɛnbaw fɛ.
11 O ko kɛlen sera masakɛ ka mobili ma tuma min na, a y'a miiri ko Jude murutira.
12 A y'a fɔ a ka kɛlɛcɛw ye, u kana mɔgɔ minnu kunbɛn, u kana olu mafiɲɛya, ka taa sow kan, u ka olu faga.
13 O cogo la, denmisɛnw ni mɔgɔkɔrɔbaw fagara, ka cɛw ni musow ni denmisɛnw faga, ka npogotigininw ni denmisɛnninw faga.
14 Tile saba kɔnɔna na, mɔgɔ waa bi naani fagara, mɔgɔ ba binaani fagara kɛlɛ la. ani minnu feerela, olu tɛ dɔgɔya ka tɛmɛ mɔgɔ fagalenw kan.
15 O bɛɛ n'a ta, a ma wasa o la, nka a y'a yɛrɛ bonya ka taa Alabatosoba senuma bɛɛ la diɲɛ bɛɛ la. Menelaus, o janfacikɛla sariyaw la, ani a yɛrɛ ka jamana ma, k'a kɛ a ɲɛminɛbaga ye:
16 A ye minɛn senumaw ta ni bolo nɔgɔlenw ye, ka u di ni bolo nɔgɔlenw ye.
17 Antiochus tun bɛ kuncɛbaya kɛ a hakili la, fo a m'a jate ko Matigi dimina waati dɔ kɔnɔ dugu sigibagaw ka jurumuw kosɔn, o de kosɔn a ɲɛ tun tɛ o yɔrɔ la.
18 Ni u tun ma siri jurumu caman na fɔlɔ, nin cɛ nana dɔrɔn, o yɔrɔnin bɛɛ, u tun bɛ bugɔ ka bɔ a ka yɛrɛbonya la, i n'a fɔ Heliodorus tun bɛ cogo min na, masakɛ Seleucus ye min ci ka taa nafolo marayɔrɔ lajɛ.
19 O bɛɛ n'a ta, Ala ma jama ɲɛnatɔmɔ o yɔrɔ kosɔn, nka yɔrɔ min ka jan jama kosɔn.
20 O de y'a to o yɔrɔ yɛrɛ, gɛlɛya min kɛra siya la, o y'a fɔ u ye o kɔfɛ, nafa minnu cilen tun bɛ Matigi fɛ bɛnkan kɛlen kɔ, a sigira ni nɔɔrɔ bɛɛ ye.
21 Antiose ye talent ba kelen ni kɛmɛ seegin ta ka bɔ Alabatosoba kɔnɔ tuma min na, a teliyalen don ka taa Antiose, k'a to a ka yɛrɛbonya la ka dugukolo kɛ kurunba ye, ka kɔgɔji kɛ sen fɛ.
22 A ye gɔfɛrɛnɛrɛw to yen walisa u ka jamana tɔɔrɔ: Jerusalɛm, Filipe tun ye Frigika ye a ka jamana kosɔn.
23 Garizim dugu la, Androniki. ka fara o kan, Menelaus, min ka jugu ni tɔw bɛɛ ye, a ye bolo gɛlɛn ta jamanadenw kan, a hakili jugu tun bɛ a ka jamanadenw Yahutuw kama.
24 A ye o kɛlɛbolo kuntigi haramulen Apoloni ci fana ni kɛlɛbolo ba mugan ni fila ye, k'a fɔ a ye ko a ka mɔgɔ minnu si ka fisa ni tɔw bɛɛ ye, a ka olu bɛɛ faga, ka musow ni denmisɛnninw feere.
25 A nana Jerusalɛm, k'a kɛ i n'a fɔ hɛrɛ bɛ yen, a ye Yahutuw minɛ ka don senuma kɛ tuma min na, a y'a dabila fo lafiɲɛ don senuma.
26 Mɔgɔ minnu taara lafiɲɛ don seli la, a ye olu bɛɛ faga.
27 Nka Juda Makabe ni mɔgɔ kɔnɔntɔn wɛrɛw, walima o yɔrɔ la, u y'a yɛrɛ bila kungokolon kɔnɔ, ka sigi kuluw kan baganw cogoya la, n'a ka jɛɲɔgɔnw tun bɛ binkɛnɛw dun tuma bɛɛ, walisa u kana kɛ nɔgɔ la.

SABABU 6NAN

1 A ma mɛn o kɔfɛ, masakɛ ye Atɛni cɛkɔrɔba dɔ ci ka taa Yahutuw wajibiya u ka bɔ u bɛnbaw ka sariyaw la, u kana ɲɛnamaya kɛ ka kɛɲɛ ni Elohim ka sariyaw ye.
2 Ka Jerusalɛm Alabatosoba fana nɔgɔ, k'a wele ko Jupiter Olympius ka Alabatosoba. ani ko Garizim, Jupiter ka dunanw Lafasabaga, i n'a fɔ u tun b'a fɛ cogo min na min sigilen bɛ o yɔrɔ la.
3 O juguya dontɔ ye jama tɔɔrɔ kosɛbɛ.
4 Alabatosoba tun falen bɛ ɲagami ni ɲɛnajɛw la siya wɛrɛw fɛ, olu tun bɛ jatɔya kɛ ni musow ye yɔrɔ senumaw lamini na.
5 Sarakabɔlan fana tun falen bɛ fɛn nɔgɔlenw na, sariya bɛ minnu bali.
6 A tun man kan ka lafiɲɛ donw wala ka sunɔgɔ kɔrɔw labato, wala k'a fɔ ko a ye Yahutu ye.

7 Masakɛ wolodon kalo o kalo, u tun bɛ na ni u ye sarakaw la. Bacchus ka sunɔgɔ kɛra tuma min na, Yahutuw wajibiyara ka taa taama na Bacchus fɛ, ni ivy ye.
8 Yahutuw ka sariya dɔ bɔra siyaw sigiɲɔgɔn duguw la, Ptolemee ka laadilikan fɛ, ko u ka o kɛcogo kelenw labato, ka u niyɔrɔ kɛ u ka sarakaw la.
9 Mɔgɔ o mɔgɔ t'a fɛ ka kɛɲɛ ni siya wɛrɛw ka kɛwalew ye, o ka kan ka faga. O tuma na fɛ, n'a sɔrɔ cɛ dɔ tun bɛna sisan tɔɔrɔ ye.
10 U nana ni muso fila ye, olu minnu ye u denw boloko. U ye olu bila ka dugu lamini kɛnɛ kan, denmisɛnninw y'u bolo don u disi la, u y'u fili ni kunkolo ye ka bɔ kogo la.
11 Mɔgɔ wɛrɛ minnu tun bolila ɲɔgɔn fɛ ka don kɔw kɔnɔ ka taa lafiɲɛ don dogo la, Filipe ye olu bɛɛ jeni ɲɔgɔn fɛ, katuguni u dusukun ye u yɛrɛ dɛmɛ don senumanba bonya kosɔn.
"
13 O ye a ka ɲumanyaba taamasyɛn ye, ni mɔgɔ juguw tɛ tɔɔrɔ ka mɛn, nka u bɛ ɲangi o yɔrɔnin bɛɛ.
"
15 O cogo la, k'a sɔrɔ a sera jurumu kuncɛyɔrɔ la, o kɔ, a kana an hakɛ bɔ.
16 O de kosɔn a tɛ a ka makari bɔ an na abada.
17 Nka an ye kuma min fɔ, o ka kɛ an lasɔmini ye. Wa sisan, yala an bɛna na ko in fɔli la daɲɛ damadɔw la.
18 Eleazar min tun ye sariya karamɔgɔ kuntigi dɔ ye, cɛkɔrɔba dɔ tun ka di a ye, a tun ka kan ka donsogo sogo dun.
19 Nka a y'a sugandi ka sa nɔɔrɔ la, sanni ka ɲɛnamaya nɔgɔ ni o ko haramulen sugu ye, a y'a daji tu ka na tɔɔrɔ la a yɛrɛ sago la.
20 I ko a tun ka kan ka kɛ u nataw ye cogo min na, olu minnu cɛsirilen don ka u yɛrɛ bɔ o ko suguw la, minnu man kan ka ɲɛnamaya kanuya nɛnɛ.
21 Nka minnu tun bɛ o seli jugu kuntigiya la, u ni cɛ dɔnni kɔrɔ kosɔn, u y'a deli ko a ka na ni sogo ye a yɛrɛ ka balo la, sogo min tun dagalen bɛ a bolo ka baara kɛ ni a ye sogo min bɔra saraka la, masakɛ ye min ci, u ye o dɔ dun.
22 O kɛli fɛ, a ka kisi saya ma, ka nɛɛma sɔrɔ u ni ɲɔgɔn cɛ teriya kɔrɔ la.
23 Nka a y'a daminɛ ka jateminɛ kɛ ni hakilitigiya ye, i n'a fɔ a si hakɛ kɛra cogo min na, ani a ka kɔrɔlenw bonya, ani a kunkolo jɛman bonya, min nana, ani a ka kalan tiɲɛnenba la kabini a denmisɛnman, walima ka fɔ ka ɲɛ, sariya senuma min dilanna ani Elohim ye min di, o de y'a to a y'a jaabi ka kɛɲɛ ni o ye, a y'a fɛ ka a bila kaburu la o yɔrɔnin bɛɛ.
24 A ko a ma kɛ an si hakɛ ye cogo si la, ka kɛ i n'a fɔ a ma kɛ cogo si la, kamalennin caman bɛ se k'a miiri ko Eleazar si si bɛ san biwɔɔrɔ ni tan la, a taara diinɛ wɛrɛ la sisan.
25 O cogo la, ne ka filankafoya sababu fɛ, ni u b'a fɛ ka ɲɛnamaya kɛ waati dɔɔnin ni waati dɔɔnin wɛrɛ la, ne fɛ, ne bɛ nɔgɔ don ne ka kɔrɔya la, ka o kɛ fɛn haramulen ye.
26 Hali ni ne tun na kisi mɔgɔw ka ɲangili ma hali bi, o bɛɛ n'a ta, ne tɛna kisi Sebaayabɛɛtigi bolo ma, ne ɲɛnama ni salen fana.
27 O de kosɔn sisan, ne bɛ nin ɲɛnamaya yɛlɛma ni cɛya ye, ne na ne yɛrɛ jira ne si hakɛ bɛ mɔgɔ min wajibiya.
28 I ka misali kɛrɛnkɛrɛnnen to denmisɛnninw ye, u ka sa ni diyanye ni jagɛlɛya ye sariya bonyalenw ni senumaw kosɔn. A ye nin kumaw fɔ tuma min na, a taara tɔɔrɔ la o yɔrɔnin bɛɛ.
29 Minnu y'a bila ka a ŋaniya ɲuman Changer, u y'a bila koniya la dɔɔnin ka kɔn o ɲɛ, katuguni kuma fɔlenw bɔra hakili jigitigɛlen de la, i n'a fɔ u tun b'a miiri cogo min na.
30 Nka a tun labɛnnen don ka sa ni bugɔli ye tuma min na, a ye ŋunankan bɔ k'a fɔ ko: «Matigi dɔnni senuma bɛ Matigi ɲɛ na, ko hali ni ne tun bɛ se ka kisi saya ma, ne bɛ dimi juguw muɲu ne farikolo la sisan, ne bugɔli fɛ.» : nka ne ni la, ne wasa bɛ nin tɔɔrɔw la, katuguni ne bɛ siran a ɲɛ.
31 O cogo la, nin cɛ sara, k'a ka saya to jagɛlɛya ɲuman misali ye, ani jogoɲumanya hakilijigin ye, kamalenninw dɔrɔn tɛ, nka a ka siya bɛɛ.

SABABU 7nan

1 Balima wolonwula ni u ba minɛna, masakɛ y'a wajibiya sariya sɔsɔli la, ka donsokɛ sogo nɛnɛ.
2 Mɔgɔ minnu kumana fɔlɔ, olu dɔ la kelen y'a fɔ ko: «I b'a fɛ ka mun deli an fɛ wala i b'a fɛ ka mun kalan an fɛ?» an labɛnnen don ka sa, sanni an ka an bɛnbaw ka sariyaw tiɲɛ.
3 Masakɛ dimina kosɛbɛ, a y'a fɔ ko u ka bɔgɔdaga ni dagaw sumaya.
4 O yɔrɔnin bɛɛ la, a y'a fɔ ko mɔgɔ min tun bɛ kuma fɔlɔ, o nɛnkun tigɛ ka a farikolo yɔrɔ bɛɛ tigɛ, a balima tɔw n'a ba bɛ u ɲɛmajɔ.
5 O cogo la, a farikolo yɔrɔw bɛɛ tun ye fiɲɛ ye, a y'a fɔ ko a ɲɛnama don, ko u ka na ni a ye tasuma la, ka tobi daga kɔnɔ dɔ wɛrɛ ni ba ka sa cɛya la , k' a fɔ nin cogo la .
6 Matigi Elohim bɛ an filɛ, tiɲɛ na, a bɛ dusu saalo an kɔnɔ, i ko Musa y'a fɔ cogo min na a ka dɔnkili la, o min ye u ɲɛda seereya, k'a fɔ ko: «A na dusu saalo a ka jɔnw fɛ.»
7 O cogo la, fɔlɔ salen nin hakɛ in kɔfɛ, u nana ni filanan ye walisa k'a kɛ tulo geren ye i farikolo yɔrɔ kelen-kelen bɛɛ?
8 Nka Yesu y'a jaabi a yɛrɛ ka kan na k'a fɔ ko: «Ayi, o de y'a to a ye tɔɔrɔ nata sɔrɔ ka kɛɲɛ ni fɔlɔ ta ye.»
9 A y'a fɔ tuma min na, a y'a fɔ ko: «I bɛ an bɔ nin ɲɛnamaya la i ko dimi, nka diɲɛ masakɛ na an lakunun, an minnu sara a ka sariyaw kosɔn, ka taa ɲɛnamaya banbali la.»
10 A kɔfɛ, a sabanan ye tulo geren kɛ, a y'a ɲini tuma min na, a y'a nɛnkun bɔ.

11 A y'a fɔ ni jagɛlɛya ye ko: «Ninw tun bɛ ne bolo ka bɔ sankolo la. Ne bɛ u mafiŋɛya a ka sariyaw kosɔn. Ne jigi b'a kan ko ne bɛna u sɔrɔ kokura ale fɛ.
12 Masakɛ ni a fɛmɔgɔw kabakoyara o kamalennin ka jagɛlɛya la, katuguni a ma foyi jate dimiw la.
13 O cɛ fana salen kɔ, u ye naaninan tɔɔrɔ k'a sɔgɔsɔgɔ o cogo kelen na.
14 A tun labɛnnen don ka sa tuma min na, a y'a fɔ nin cogo la ko: «A ka ɲi ka mɔgɔ faga, ka jigiya makɔnɔ ka bɔ Elohim yɔrɔ ko a ka kunun a fɛ.
15 O kɔ, u nana ni duurunan fana ye k'a sɔgɔ.
16 O kɔ, a ye masakɛ filɛ k'a fɔ ko: «Se bɛ i ye mɔgɔw kan, i bɛ toli, i b'a fɛ ka min kɛ. o bɛɛ n'a ta, aw kana miiri ko an ka siya bilalen bɛ Ala fɛ.
17 Nka i ka to yen dɔɔnin ka a ka sebaayaba filɛ, a na i ni i bɔnsɔn tɔɔrɔ cogo min na.»
18 U nana ni a wɔɔrɔnan ye fana, a tun labɛnnen don ka sa, a y'a fɔ ko: «Aw kana aw lafili kun tɛ, katuguni an bɛ nin kow tɔɔrɔ an yɛrɛw kosɔn, an kɛlen kɔ ka jurumu kɛ an ka Elohim kama.
19 Nka i kana miiri ko i na kisi k'a sɔrɔ i ma ɲangi.
20 Nka ba tun ye kabako ye ka tɛmɛn fɛn bɛɛ kan, a ka kan ni bonya ye ka to a hakili la.
21 Ɔwɔ, a ye u kelen-kelen bɛɛ laadi a yɛrɛ ka kan na, a falen hakili jagɛlɛnw na. A y'a musoya miiriliw lawuli ni cɛ kɔnɔbara ye, a y'a fɔ u ye.
22 Aw donna ne kɔnɔ cogo min na, ne tɛ se k'o fɔ, katuguni ne ma ninakili di aw ma, ne ma ɲɛnamaya di aw ma, ne tɛ aw kelen-kelen bɛɛ farikolo yɔrɔw dilan.
23 Siga t'a la, diŋɛ Dabaga min ye hadamadenw bɔnsɔn da, ka fɛn bɛɛ daminɛ dɔn, o fana na ninakili ni ɲɛnamaya di aw ma kokura a yɛrɛ ka makari fɛ, i ko sisan aw tɛ aw yɛrɛw jate a ka sariyaw kosɔn. kɔsɔn.
24 Antiose tun b'a miiri ko a mafiŋɛya, k'a miiri ko o ye kumajugu ye, k'a sɔrɔ a dɔgɔkɛ tun bɛ balo la, a ma a laadi ni kuma dɔrɔn ye, nka a y'a hakili sigi fana ni kalili ye ko a bɛna a kɛ nafolotigi ye ani mɔgɔ nisɔndiyalen ye cɛ, ni a tun b'a fɛ ka bɔ a faw ka sariyaw la; ani ko fana a tun bɛna a ta a terikɛ ye, ka da a la kow la.
25 Kamalennin tun t'a fɛ ka a lamɛn tuma min na, masakɛ y'a ba wele k'a laadi ko a ka kamalennin laadi walisa a ka a ni kisi.
26 Yesu ye a laadi ni kuma caman ye, a ye layidu ta a ye ko a na a denkɛ laadi.
27 Nka muso y'i biri a ɲɛ kɔrɔ, ka ŋɛŋɛ kɛ fangatigi jugu in na fo ka a mafiŋɛya, a kumana a ka jamana kan na nin cogo in na. E n denkɛ, makari ne la min ye kalo kɔnɔntɔn i bange ne kɔnɔ, ka o san saba ɲɔgɔn di i ma, ka i balo, ka i lamɔ fo ka se nin si hakɛ ma, ka kalan gɛlɛyaw muŋu.
28 Ne denkɛ, ne b'i deli, i ka sankolo ni dugukolo ni a kɔnɔfɛnw bɛɛ filɛ, k'a jateminɛ ko Elohim ye olu da ni fɛn kɔrɔw ye. Hadamadenw fana dabɔra o cogo kelen na.
29 I kana siran nin tɔɔrɔbaga ɲɛ, nka i ka kan ni i balimaw ye, i ka saya ta walisa ne ka i minɛ ko kura hinɛ la i balimaw fɛ.
30 Ka o kumaw fɔ tuma min na, kamalennin y'a fɔ ko: «Aw bɛ jɔn makɔnɔ?» Ne tɛna masakɛ ka ci fɔlen labato, nka sariya min dira an bɛnbaw ma Musa fɛ, ne na o labato.
31 E min ye kojugu bɛɛ kɛ Heburuw la, i tɛna bɔ Elohim bolo.
32 An bɛ tɔɔrɔ an ka jurumuw kosɔn.
33 Hali ni Matigi ɲɛnama dimina an kɔrɔ dɔɔni an ka kololi ni an ka latilenni kosɔn, a na kɛ kelen ye ko kura ni a ka jɔnw ye.
34 Nka e, Ala jatɔlen, ani mɔgɔ jugu tɔw bɛɛ la, i kana i kɔrɔta ni kun tɛ, i kana i yɛrɛ bonya ni jigiya jɛlenw ye, ka i bolo kɔrɔta Elohim ka jɔnw kama.
35 I ma kisi Sebaayabɛɛtigi Ala ka kiri ma fɔlɔ, ale min bɛ fɛn bɛɛ ye.
36 An balima minnu tɔɔrɔla waati kunkurunnin kɔnɔ sisan, olu sara Elohim ka ɲɛnamaya banbali layidu kɔrɔ.
37 Nka ne, ne balimaw, ne bɛ ne farikolo ni ne ni ɲɛnamaya di an bɛnbaw ka sariyaw kosɔn, ka Elohim deli ko a ka makari an ka siya la joona. I ka sɔn tɔɔrɔw ni tɔɔrɔw fɛ ko ale kelenpe de ye Ala ye.
38 Sebaayabɛɛtigi ka diminya min bɛ an ka jamana kan tilennenya la, o ka ban ne ni ne balimaw la.
39 Masakɛ dimina kosɛbɛ, a y'a di a ma ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan, a y'a minɛ kosɛbɛ ko u ye a tulo geren.
40 O cɛ sara nɔgɔbali la, a y'a jigi bɛɛ da Matigi kan.
41 A laban na, denkɛw kɔfɛ, ba sara.
42 O kuma ka se sisan ka kɛ bolibato seliw ni tɔɔrɔbaw ko la.

SABABU 8NAN

1 Juda Makabe ni a fɛ mɔgɔw taara dogo la dugubaw kɔnɔ, ka u somɔgɔw wele ka taa Yahutuw ka diinɛ la, ka cɛ waa wɔɔrɔ ɲɔgɔn lajɛ.
2 U ye Matigi wele ko a ka mɔgɔw filɛ minnu sennana. Alabatosoba min nɔgɔlen don Ala ɲɛsiranbaliw fɛ, i ka hinɛ o la fana.
3 A ka hinɛ dugu la, dugu min nɔgɔlen don kosɛbɛ, a labɛnnen don ka kɛ dugukolo yɛrɛ ye. Joli min pɛrɛnna a ma, aw ka o lamɛn.
4 Aw hakili ka to denmisɛnninw fagali jugu la, kojugu minnu tɛ foyi la, ani Ala tɔgɔ tiŋɛni minnu kɛra a tɔgɔ la. A tun bɛna a ka koniya jira mɔgɔ juguw la.
5 Makabe y'a lamini tuma min na, siyaw ma se ka a kɛlɛ, katuguni Matigi ka diminya jiginna ka kɛ makari ye.
6 O de y'a to a nana a yɛrɛ dɔn, ka dugubaw ni dugubaw jeni, ka yɔrɔ minnu falen don kosɛbɛ, a ye se sɔrɔ a juguw kan, k'u boli.
7 Nka a ye nafa sɔrɔ su fɛ kɛrɛnkɛrɛnnenya la o cɛsiri suguw la, fo a ka senuya den jɛnsɛnna yɔrɔ bɛɛ.
8 Filipe y'a ye tuma min na ko nin cɛ in bɛ ka caya dɔɔnin dɔɔnin, ko kow bɛ ka ɲɛtaa sɔrɔ a fɛ ka taa a fɛ,

a ye sɛbɛn ci Ptolemeus ma, min tun ye Selosiri ni Fenise jamana kuntigi ye, walisa ka dɛmɛ caman di masakɛ ka kow ma.
9 O yɔrɔnin bɛɛ la, a ye Patrokləsi denkɛ Nikanɔri sugandi, a teri kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ, a y'a ci ni siyaw bɛɛ la mɔgɔ ba mugan ma dɔgɔya a ka fanga kɔrɔ, ka Yahutuw bɔnsɔn bɛɛ bɔ u ju la a ni ale fana farala Gorgias kan, min tun ye kapitɛni ye, min tun bɛ ni dɔnniyaba ye kɛlɛko la.
10 Nikanɔri y'a dabɔ ka wari caman sɔrɔ Yahutu minɛlenw fɛ, o min tun ka kan ka talan waa fila sara, masakɛ tun ka kan ka min sara Romɛkaw ye.
11 O de y'a to o yɔrɔnin bɛɛ la, a ye ci bila kɔgɔjida la duguw la, ka Yahutu minɛlenw feereli weleweleda, ka layidu ta ko u bɛna su biwɔɔrɔ ni tan sɔrɔ talent kelen na, a ma a jira ko Sebaayabɛɛtigi Ala ka waleɲumandɔn bɛna kɛ a nɔfɛ.
12 Nikanɔrɔ nali ko fɔra Juda ye tuma min na.
13 Minnu siranna, ni u ma da Ala ka tilennenya la, olu bolila ka taa.
14 Dɔ wɛrɛw y'u ka fɛn tolenw bɛɛ feere, ka Matigi deli ko a k'u kisi, Nikanɔri jugu ye u feere sani u ka ɲɔgɔn sɔrɔ.
15 Ni o tun tɛ u yɛrɛw kosɔn, o bɛɛ n'a ta, a ye layidu minnu ta u bɛnbaw fɛ, ani a tɔgɔ senuma ni nɔɔrɔma kosɔn.
16 Makabe ye a ka cɛdenw wele fo ka se mɔgɔ waa wɔɔrɔ ma, k'u laadi ko u kana siran jugu ɲɛ, wa u kana siran siyaw jamaba ɲɛ, minnu nana u kɛlɛ cogo jugu la. nka ka kɛlɛ kɛ cɛya la, .
17 U ye tilenbaliya min kɛ yɔrɔ senuma la, ani dugu minɛcogo jugu min kɛra, u ye tulonko kɛ o la, ka u bɛnbaw ka kuntigiya bɔsi u ɲɛ na.
18 A ko u bɛ u jigi da u ka kɛlɛkɛminɛnw ni u ka jagɛlɛya kan. nka an jigi bɛ Sebaayabɛɛtigi kan, min bɛ se ka an kɛlɛbagaw bɛɛ fili duguma, ani diɲɛ bɛɛ fana.
19 U bɛnbaw ye dɛmɛ min sɔrɔ, a y'o lakali u ye, ani u kisi cogo min na, tuma min na Sankerib ka fanga kɔrɔ, mɔgɔ ba kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni duuru halakira.
20 U ye kɛlɛ min kɛ Babilonɛ ni Galasikaw ye, a y'o fɔ u ye, u bɛɛ lajɛlen nana mɔgɔ ba seegin dɔrɔn de la o baara la, ni Masedwanɛkaw ba naani ye dɛmɛ min tun bɛ u bolo ka bɔ sankolo la, o kosɔn, u ye nafolo caman sɔrɔ.
21 O cogo la, a ye u jagɛlɛya ni nin kumaw ye, ka u labɛn ka sa sariya ni jamana ko la, a y'a ka kɛlɛbolo tila tila tilayɔrɔ naani ye.
22 A y'a yɛrɛ balimaw fara ɲɔgɔn kan, olu minnu tun ye kulu kelen-kelen bɛɛ ɲɛmɔgɔw ye, ka Simɔn ni Yusufu ni Jonatan fara ɲɔgɔn kan, ka cɛ kɛmɛ tan ni duuru di u kelen-kelen bɛɛ ma.
23 A ye Eleazar sigi fana ka kitabu senuma kalan. a yɛrɛ bɛ ka dɔnkilidalakulu fɔlɔ ɲɛminɛ , .
24 Sebaayabɛɛtigi ka dɛmɛ fɛ, u ye u jugu ba kɔnɔntɔn faga, ka Nikanɔri ka kɛlɛbolo fanba jogin ani ka u farikolo tiɲɛ, o cogo la, u bɛɛ bolila.
25 U ka wari min nana u san, u y'o ta ka tugu u nɔfɛ yɔrɔ jan.
26 Katuguni o don tun don ka kɔn lafiɲɛ don ɲɛ, o de y'a to u tun t'a fɛ ka tugu u nɔfɛ tun.
27 U ye u ka kɛlɛkɛminɛnw lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka u juguw cɛ, u y'u yɛrɛ minɛ lafiɲɛ don fan fɛ, ka tanuli ni barika daliba lase Matigi ma, ale min y'u mara fo ka se o don ma, o min kɛra hinɛ daminɛ ye u kan.
28 Lafiɲɛ don tɛmɛnen kɔ, u ye nafolo tilalen dɔ di bololabaarakɛlaw ni muso cɛ salenw ni yatɔw ma, u ye fɛn tolenw tila u ni u ka jɔnw cɛ.
29 O kɛra tuma min na, u ye delili kɛ ɲɔgɔn fɛ tuma min na, u ye Matigi hinɛtigi deli ko a ka bɛn ni a ka jɔnw ye fo abada.
30 Minnu tun bɛ Timote ni Bakide fɛ, olu minnu ye u kɛlɛ, u ye mɔgɔ waa mugan ni kɔ faga, ka yɔrɔ janw ni dugu barikamaw sɔrɔ nɔgɔya la, ka nafolo caman tila ɲɔgɔn cɛ, ka fiyentɔw, yatɔw, muso cɛ salenw kɛ, ɔwɔ, Mɔgɔkɔrɔbaw fana, u ni u yɛrɛw ka nafolomafɛnw bɛ bɛn ɲɔgɔn ma.
31 U ye u ka kɛlɛkɛminɛnw lajɛ ɲɔgɔn fɛ tuma min na, u y'u bɛɛ bila yɔrɔ bɛnnenw na, ani u nana ni nafolofɛn tɔw ye Jerusalɛm.
32 U ye Filarkɛsi fana faga, o mɔgɔ jugu min tun bɛ Timote fɛ, ka Yahutuw dusu tiɲɛ cogo caman na.
33 Ka fara o kan, u ye seli kɛ waati min na se sɔrɔli kama u ka jamana kɔnɔ, u ye Kalisitɛni jeni, o min ye tasuma don da senumaw la, o min bolila ka don so fitinin dɔ kɔnɔ. O cogo la, a ye sara sɔrɔ min bɛ bɛn a ka juguya kosɔn.
34 Nikanɔri min tun bɛ na ni jagokɛla ba kelen ye ka taa Yahutuw san.
35 Matigi ka dɛmɛ sababu fɛ, a jigira olu fɛ. A y'a ka fini nɔɔrɔmaw bɔ, k'a ka kulu bɔ, a nana i ko jɔn bolila cɛmancɛ jamana fɛ ka taa Antiose, a maloyalenba don, katuguni a ka kɛlɛbolo halakira.
36 O cogo la, ale min y'a ta ka Romɛkaw ka juruw diyabɔ Jerusalɛm jɔnyalenw fɛ, o y'a fɔ jamana wɛrɛw la ko Ala bɛ Yahutuw bolo ka kɛlɛ kɛ u ye, o de kosɔn u tɛ se ka tɔɔrɔ, katuguni u tun bɛ sariyaw labato a y'u di.

SABABU 9NAN

1 O waati la, Antiose bɔra Pɛrɛsi jamana na ni maloya ye
2 A tun donna dugu la min tɔgɔ ye ko Pɛrsɛpɔli, ka taa Alabatosoba sonya ka dugu minɛ. o kɔfɛ, jama min tun bɛ boli ka taa u yɛrɛ lafasa n'u ka marifaw ye, o y'u boli; O cogo la, Antiochus bolila dugudenw ɲɛ, a seginna ni maloya ye.
3 A sera Ekibatane tuma min na, Nikanɔrɔ ni Timote ko kɛlenw y'a fɔ a ye.
4 O kɔ, a bɛ funu ni dimi ye. a y'a miiri k'a ka maloya min kɛra a la, a bolibagaw ye Yahutuw hakɛ bɔ. O de y'a to a y'a fɔ a ka wotorotigi ye ko a ka bolifɛn boli k'a sɔrɔ a ma dabila, ka taama bila, Ala ka kiritigɛ bɛ tugu a kɔ sisan. A tun y'a fɔ ni kuncɛbaya ye nin cogo

la ko a na na Jerusalɛm ka a kɛ Yahutuw ka sudon yɔrɔ ye.
5 Nka Matigi Sebaayabɛɛtigi, Israɛl ka Ala, y'a bugɔ ni tɔɔrɔ ye min tɛ se ka furakɛ, min tɛ ye, walima a ye nin kumaw fɔ dɔrɔn, banakɔtaa dimi dɔ nana a kan, min tɛ fura sɔrɔ, ani kɔnɔna tɔɔrɔ juguw
6 O kɛra tilennenya ye kosɛbɛ, katuguni a tun ye mɔgɔ wɛrɛw banakɔtaa tɔɔrɔ ni tɔɔrɔ caman ye.
7 O bɛɛ n'a ta, foyi ma dabila a ka yɛrɛbonya la, nka a falen tun bɛ kuncɛbaya la, a ye tasuma fiyɛ a ka dimi fɛ Yahutuw kama, ka ci fɔ ko a ka taama teliya ; o la, a binna kosɛbɛ, a farikolo yɔrɔw bɛɛ tun bɛ dimi kosɛbɛ.
8 O cogo la, mɔgɔ min tun y'a miiri dɔɔnin ka tɛmɛn ko a bɛ se ka kɔgɔji jikuruw ci, (a tun bɛ kuncɛbaya kɛ ka tɛmɛ hadamaden cogoya kan) ka kulu janw pese balansi la, sisan a filila duguma, ka taa ni a ye sotigi dɔ kɔnɔ , ka Ala ka sebaaya jiralen jira mɔgɔw bɛɛ la.
9 Ntumuw wulila ka bɔ nin cɛ jugu fari la, k'a to dusukasi ni dimi na, a farisogo binna, a kasa nɔgɔlen kɛra mankan ye a ka kɛlɛbolo bɛɛ la.
10 Cɛ min tun b'a miiri dɔɔnin ka se sankolo dolow ma, mɔgɔ si ma se ka muŋu k'a kasa muŋu.
11 O de y'a to a tɔɔrɔla, a y'a daminɛ k'a ka kuncɛbayaba bila, ka na a yɛrɛ dɔn Ala ka bugɔli fɛ, a ka dimi bɛ ka caya waati o waati.
12 A yɛrɛ ma se ka a yɛrɛ kasa muŋu tuma min na, a y'a fɔ nin kumaw ye ko: «A ka ɲi ka kolo Elohim kɔrɔ, mɔgɔ salen kana miiri a yɛrɛ la ni kuncɛbaya ye ni a tun ye Elohim ye.»
13 O mɔgɔ jugu fana ye layidu ta Matigi ye, ale min tun tɛna makari a la tun.
14 A tun bɛ taa dugu senuma min na, a tun bɛ teliya k'a da dugukolo kan, k'a kɛ mɔgɔw bɛɛ ka sudon yɔrɔ ye, a ka o bila.
15 Yahutu minnu tun y'a jate ko u man kan ka su don, nka u ni u denw gɛn ka bɔ kɛnɛma, kɔnɔw ni kungosogow ka u dun, a tun bɛna u bɛɛ kɛ kelen ye ni Atɛni jamanadenw ye.
16 A tun bɛ Alabatosoba senuma min cɛ ka kɔn o ɲɛ, a tun bɛ o masiri ni nilifɛn ɲumanw ye, ka minɛn senumaw bɛɛ labɛn ni fɛn caman wɛrɛw ye, ka sarakaw saraka bɔ a yɛrɛ ka sɔrɔ la.
17 Ɔwɔ, o fana tun na kɛ Yahutu ye, ka taa diŋɛ kɔnɔ yɔrɔ bɛɛ la, ka Ala ka sebaaya fɔ.
18 Nka o bɛɛ kosɔn, a ka tɔɔrɔw ma ban, katuguni Elohim ka kiritigɛ tilennen sera a ma, o de kosɔn a jigi tigɛlen tun bɛ a ka kɛnɛya la, a ye bataki sɛbɛn Yahutuw ye, delili sugu bɛ min kɔnɔ.
19 Masakɛ ni gɔfɛrɛnɛrɛ Antiose, a ka jamanaden Yahutu ɲumanw b'a fɛ ka ɲagali ni kɛnɛya ni ɲɛtaa caman sɔrɔ.
20 Ni aw ni aw denw bɛ ka ɲɛ, ni aw ka kow bɛ aw wasa, ne bɛ barika da Ala ye kosɛbɛ, ne jigi bɛ sankolo la.
21 Ne kɔni, ne barika tun ka dɔgɔ, n'o tɛ, ne tun na ne hakili to aw ka bonya ni aw sago ɲuman na ka bɔ Pɛrɛsi jamana na, ka bana jugu dɔ minɛ ne la, ne y'a ye ko a ka kan ka ne janto bɛɛ ka lafiya la.
22 A kana da ne ka kɛnɛya la, nka jigiyaba bɛ ne la ka kisi nin bana in ma.
23 Nka ne fa yɛrɛ y'a jateminɛ o waati la, a ye kɛlɛbolo dɔ ɲɛminɛ ka taa jamanabaw la. a sigira a nɔnabila la , .
"
25 Ne ka masaya dancɛw ni ne sigiɲɔgɔnw kuntigiw bɛ cogoyaw makɔnɔ, ka ko nata makɔnɔ. Ne ye ne denkɛ Antiyɔsi sigi masakɛ ye, ne tun bɛ to ka min kalifa aw caman ma, ka a tanu aw caman bolo tuma min na ne taara yɔrɔ janw na. Ne ye sɛbɛn ci min ma nin cogo la.
26 O de kosɔn ne bɛ aw deli k'a ɲini aw fɛ aw k'aw hakili to ne ye nafa minnu lase aw ma caman na, ani kɛrɛnkɛrɛnnenya la, ani ko mɔgɔ bɛɛ ka kantigiya kɛ ne ni ne denkɛ ye hali bi.
27 Ne dalen b'a la ko a bɛ ne hakili faamu, a na sɔn aw negew ma ni ɲumanya ni nɛɛma ye.
28 O cogo la, mɔgɔfagala ni Ala tɔgɔ tiŋɛbaga tɔɔrɔla kosɛbɛ, i ko a tun bɛ mɔgɔ wɛrɛw deli cogo min na, a sara o cogo la jamana wɛrɛ la kuluw kan.
29 Filipe min lamɔna a fɛ, o y'a su ta ka taa n'a ye.

SABABU 10NAN

1 Makabe ni a ka jɛŋɔgɔnw, Matigi ye u bilasira, ka Alabatosoba ni dugu lasegin.
2 Nka siyaw tun ye sarakabɔlan minnu jɔ nbɛda la, ani batosobaw fana, u ye olu ci.
3 U ye Alabatosoba saniyalen kɔ, u ye sarakabɔlan wɛrɛ dilan, ka kabakurunw gosi, ka tasuma bɔ u la, ka saraka bɔ u la san fila kɔfɛ, ka wusulan ni fitinɛw ni buruburuw bila.
4 O kɛra tuma min na, u binna ka Matigi deli ko u kana na o tɔɔrɔ suguw la tun. nka ni u ye jurumu kɛ a kɔrɔ tun, walisa ale yɛrɛ na u kolo ni makari ye, walisa u kana don siya tɔgɔ tiŋɛbagaw ni siya juguw bolo.
5 Dunanw ye Alabatosoba nɔgɔ don min na, o don yɛrɛ la, a saniyalen don kokura, o kalo kelen tile mugan ni duurunan na, o min ye Casleu ye.
6 U ye tile 8 kɛ ni ɲagali ye i ko fanibugu seli la, k'a to u hakili la ko u ye fanibugu seli kɛ kabini tuma jan, k'a sɔrɔ u tun bɛ yaala kuluw ni dingɛw kɔnɔ i n'a fɔ baganw.
7 O de y'a to u ye bolow ni jiribolo cɛŋiw ni jirisunw fana ta, ka Zaburuw dɔnkili da mɔgɔ ye min ye ɲɛtaa ɲuman di u ma a ka yɔrɔ saniyali la.
8 U ye sariya ni sariya kelen sigi fana ko: «Yahutu siya bɛɛ ka o donw mara san o san.»
9 Antiose min tɔgɔ ye ko Epifane, o laban kɛra nin ye.
10 An na Antiose Eupator ka kow fɔ sisan, o min tun ye nin cɛ jugu denkɛ ye.
11 A sera masafugulan na tuma min na, a ye Lisiyasi kelen sigi a ka masaya kow kun na, ka a sigi a ka kuntigiba ye Selosiri ni Fenise jamanaw na.

12 Ptolemeus min tun bɛ wele ko Makɔrɔn, o y'a sugandi ka tilennenya kɛ Yahutuw ye kojugu min kɛra u la, o y'a ɲini ka hɛrɛ kɛ u ni ɲɔgɔn cɛ.
13 O kɛlen, masakɛ teriw y'a jalaki Epatɛri ɲɛkɔrɔ, k'a fɔ ko janfacikɛla ye a ka kuma bɛɛ la, katuguni a bɔra Sipɔrɔ, ko Filometɔri y'a kalifa a ma, ka taa Antiose Epifane, k'a ye ko a tɛ bonya yɔrɔ la, a fari fagara kosɛbɛ , ko a ye baga don a yɛrɛ la ka sa .
14 Gɔrgiyasi tun ye dugu kuntigi ye tuma min na, a ye sɔrɔdasiw ta, ka Yahutuw kɛlɛ tuma bɛɛ.
15 Idumekaw ye yɔrɔ camanba minɛ u bolo, ka Yahutuw minɛ, ka mɔgɔ gɛnnenw minɛ ka bɔ Jerusalɛm, u taara kɛlɛ balo.
16 Makabe ni mɔgɔ minnu tun bɛ ɲɔgɔn fɛ, olu ye delili kɛ ka Elohim deli ko a ka kɛ u dɛmɛbaga ye. O cogo la, u bolila ni fariya ye Idumekaw ka yɔrɔ barikamaw kan.
17 U y'u kɛlɛ kosɛbɛ, u ye maraw minɛ, ka kɛlɛ kɛbagaw bɛɛ bali kogo kan, ka mɔgɔ minnu binna u bolo, u ye olu bɛɛ faga, ka mɔgɔ waa mugan faga.
18 Mɔgɔ dɔw bolila ɲɔgɔn fɛ ka taa duguba fila kɔnɔ minnu barika ka bon kosɛbɛ.
19 Makabe ye Simɔn ni Yusufu ni Zake ni a taamaɲɔgɔnw to yen, minnu tun bɛ se ka u lamini.
20 Simɔn ni mɔgɔ minnu tun bɛ ɲɔgɔn fɛ, namaratɔw y'u lasun u ka so kɔnɔ mɔgɔ dɔw fɛ wari kosɔn, u ye dɛrɛki ba biwolonwula ta ka u dɔw bila ka kisi.
21 Nka ko kɛlenw fɔra Makabesi ye tuma min na, a ye jama kuntigiw wele ka o cɛw jalaki ko u ye u balimaw feere wari la, ka u juguw hɔrɔnya ka u kɛlɛ.
22 O cogo la, a ye minnu sɔrɔ janfaciw ye, a ye olu faga, ka o yɔrɔnin bɛɛ ka masadugu fila minɛ.
23 A ye ɲɛtaa ɲuman sɔrɔ a ka kɛlɛkɛminɛnw fɛ a bolo fɛn o fɛn na, a ye mɔgɔ waa mugan ni kɔ faga o yɔrɔ fila la.
24 Timote, Yahutuw tun ye se sɔrɔ min kan fɔlɔ, a ye jamana wɛrɛw ka kɛlɛbolo caman ni sow lajɛ ka bɔ Azi jamanaw na, a nana i n'a fɔ a bɛna Yahutuw minɛ ni marifaw ye.
25 Nka Yesu gɛrɛla tuma min na, Makabe ni mɔgɔ minnu tun bɛ ɲɔgɔn fɛ, olu y'u kɔ tigɛli kɛ ka Elohim deli, ka dugukolo seri u kunw kan ka u cɛsirilanw siri ni bɔrɔ ye.
26 U y'i bin sarakabɔlan sen kɔrɔ k'a deli ko a ka makari u la, ka kɛ u juguw jugu ye, ka kɛ u juguw jugu ye, i ko sariya b'a fɔ cogo min na.
27 O delili bannen kɔ, u y'u ka kɛlɛkɛminɛnw ta ka taa dugu kɔnɔ ka taa yɔrɔ jan.
28 Tile bɔra kura ye, u fila bɛɛ farala ɲɔgɔn kan. fan kelen ni u ka jogo ɲuman fana bɛ u dogo Matigi fɛ u ka ɲɛtaa ni u ka se sɔrɔli layidu kama: fan dɔ bɛ u ka dimi kɛ u ka kɛlɛ ɲɛmɔgɔ ye
29 Kɛlɛ barika bonyana tuma min na, cɛ cɛɲi duuru bɔra sankolo la ka na u yɛrɛ jira juguw la, minnu tun bɛ sow kan, sanu bololanɛgɛw tun b'u bolo, u fila tun bɛ Yahutuw ɲɛminɛ.
30 U ye Makabe minɛ u ni ɲɔgɔn cɛ, ka marifaw datugu a fan bɛɛ fɛ, k'a lakana, nka u ye bɛlɛkisɛw ni sanpɛrɛnw ci juguw ma.
31 Sennamɔgɔw fagara mɔgɔ waa mugan ni kɛmɛ duuru ani sotigi kɛmɛ wɔɔrɔ.
32 Timote yɛrɛ bolila ka taa duguba dɔ la, min tɔgɔ ye ko Gawra.
33 Nka minnu tun bɛ Makabe fɛ, olu ye duguba lamini ni jagɛlɛya ye tile naani.
34 Kɔnɔnamɔgɔw y'u jigi da yɔrɔ barika kan, u ye Ala tɔgɔ tiɲɛ kosɛbɛ, ka kuma juguw fɔ.
35 O bɛɛ n'a ta, tile duurunan sɔgɔmada joona fɛ, Makabe ka kulu kamalen mugan diminnen don kosɛbɛ Ala tɔgɔjugu fɔli kosɔn, u ye kogo bugɔ ni cɛya ye, u ye mɔgɔ minnu sɔrɔ, u y'o bɛɛ faga ni jagɛlɛya jugu ye.
36 Mɔgɔ wɛrɛw fana y'u nɔfɛ, k'a sɔrɔ u bolo degunnen don u kɔnɔmɔgɔw fɛ, u ye sankansobaw jeni, ka tasuma mana Ala tɔgɔ tiɲɛbagaw jeni u ɲɛnama. Dɔ wɛrɛw ye daaw kari, k'a sɔrɔ u y'a sɔrɔ kɛlɛbolo tɔw la, ka dugu minɛ.
37 U ye Timote min dogolen bɛ dingɛ dɔ kɔnɔ, ani a balimakɛ Kereya ni Apolofane faga.
38 O kɛra tuma min na, u ye Matigi tanu ni Zaburuw ni barika dali ye, ale min ye kobaw kɛ Israɛl ye, ka se sɔrɔ u kan.

SABABU 11NAN

1 A ma mɛn o kɔfɛ, masakɛ lakanabaa ni a balimakɛ denkɛ Lisi, min fana tun bɛ kow ɲɛnabɔ, o ko kɛlenw ma diya a ye kosɛbɛ.
2 A ye mɔgɔ waa biwɔɔrɔ ɲɔgɔn lajɛ ni sotigi bɛɛ ye, a nana Yahutuw kɛlɛ, a tun b'a fɛ ka dugu kɛ siya wɛrɛw sigiyɔrɔ ye.
3 Ka tɔnɔ sɔrɔ Alabatosoba la i ko siyaw ka batoso tɔw, ka sarakalasebaaw kuntigi ka baara bila san o san.
4 A ma Elohim ka sebaaya jateminɛ fewu, nka a y'a yɛrɛ bonya n'a ka sennamɔgɔw ba tan ni a ka sotigi ba caman ani a ka waraba biwɔɔrɔ ye.
5 A sera Jude jamana na ka gɛrɛ Bɛtisura dugu la, o dugu barikaman tun don, nka a ni Jerusalɛm cɛ tun bɛ kilometɛrɛ duuru ɲɔgɔn bɔ.
6 Makabe ni mɔgɔw y'a mɛn tuma min na ko a ye dugubaw lamini, u ni jama bɛɛ ye kasi ni ɲɛjibɔ ye Matigi deli ko a ka mɛlɛkɛ ɲuman ci ka taa Israɛl kisi.
7 Makabe yɛrɛ ye kɛlɛkɛminɛnw ta fɔlɔ, ka tɔ kelen laadi ko u ni ale bɛna u balimaw dɛmɛ.
8 U tora Jerusalɛm tuma min na, mɔgɔ dɔ y'i jira u ɲɛ na so kan, fini jɛman donna, ka a ka sanu kɛlɛkɛminɛnw lamaga.
9 O kɔ, u bɛɛ ye hinɛ Elohim tanu ɲɔgɔn fɛ, u dusu tiɲɛna fo u labɛnnen don ka kɛlɛ kɛ ni mɔgɔw dɔrɔn ye, nka ni bagan juguw fanba ye, ka nɛgɛ kogow sɔgɔ.
10 U taara ɲɛfɛ u ka kɛlɛkɛminɛnw na, dɛmɛbaga dɔ tun bɛ u fɛ ka bɔ sankolo la, katuguni Matigi hinɛ tun bɛ u la

11 U ye u juguw kɛlɛ i ko waraba, u ye sennaməgəw waa tan ni kelen ni sotigi kɛmɛ tan ni wɔɔrɔ faga, ka tɔw bɛɛ boli.
12 U caman fana jogin na, u farilankolon. Lisiyasi yɛrɛ bolila ni maloya ye, ka kisi o cogo la.
13 A tun ye hakilitigi ye, a tun bɛ bɔnɛ min sɔrɔ, a y'o fili a yɛrɛ ma, k'a dɔn ko Heburuw tɛ se ka se sɔrɔ u kan, katuguni Sebaayabɛɛtigi Ala ye u dɛmɛ, a ye ci bila u ma.
14 A ye u lasun u ka sɔn sariya bɛɛ ma, ka layidu ta ko a bɛna masakɛ lasun ko a ka kan ka kɛ u teri ye.
15 Makabe y'a janto məgəw bɛɛ ka nafa la. Makabe ye fɛn o fɛn sɛbɛn Lisi ye Yahutuw ko la, masakɛ y'o di.
16 Katuguni bataki dɔw sɛbɛnna Yahutuw ye ka bɔ Lisi la.
17 Yuhana ni Absolom minnu cilen don ka bɔ aw yɔrɔ, olu ye sɛbɛn di ne ma, u ye o sɛbɛn kɔnɔkow kɛ.
18 O de y'a to ko minnu tun ka kan ka fɔ masakɛ ye, ne y'o fɔ masakɛ ye.
"
20 Nka ne ye ci bila nin kow ni tɔw bɛɛ ma minnu bɔra ne yɔrɔ, u ka kuma aw fɛ.
21 Aw ka kɛnɛya. San kɛmɛ ni segin ni bi naaninan, o ye tile mugan ni mugannan ye Dioskorinti kalo la.
22 Masakɛ ka bataki kɔnɔ, nin kumaw tun bɛ o la: «Masakɛ Antiose ye foli ci a balimakɛ Lisi ma.
23 Ikomi an fa jiginna ala la, an sago ye ko an ka masaya kɔnɔməgəw ka to u ka ɲɛnamaya makun, walisa məgə kelen-kelen bɛɛ ka se k'a yɛrɛ ka kow ɲɛnabɔ.
24 An y'a faamu fana ko Yahutuw tun tɛ sɔn an fa ma walisa u ka na ni siya wɛrɛw ka laadalakow ye, nka u tun b'a fɛ ka u ka ɲɛnamaya kɛcogo mara ka ɲɛnamaya kɛ u yɛrɛ ka sariyaw kɔ.
25 O de kosɔn an hakili la ko nin siya ka lafiya, an y'a latigɛ ka u ka Alabatosoba labɛn kokura, walisa u ka ɲɛnamaya kɛ ka kɛɲɛ ni u bɛnbaw ka laadalakow ye.
26 O de kosɔn, i ka ɲi ka ci bila u ma, ka hɛrɛ di u ma, walisa ni u hakili sigilen don, u ka dusu saalo ɲuman sɔrɔ, ka taa u yɛrɛw ka kow la ni nisɔndiya ye tuma bɛɛ.
27 Masakɛ ka bataki ci Yahutuw ka siya ma, o kɛra nin cogo la.
28 Ni aw bɛ ka ɲɛ, an nege bɛ an na. an fana bɛ kɛnɛya la.
29 Menelaus y'a fɔ an ye ko aw b'a fɛ ka segin so, ka tugu aw yɛrɛw ka kow kɔ.
30 O de y'a to məgə minnu b'a fɛ ka taa, olu ka taama cogo lafiyalen na fo Xanthicus tile bisaba don.
31 Yahutuw na baara kɛ ni u yɛrɛw ka dumuni suguyaw ni u ka sariyaw ye i ko fɔlɔ. U si tɛna tɔɔrɔ cogo si la ko minnu kɛra ni dɔnbaliya ye.
32 Ne ye Menelaus fana ci walisa a ka aw dusu saalo.
33 Aw ka kɛnɛya. San kɛmɛ naani ni seeginnan na, ani kalo tile tan ni duurunan na, Xanthicus.
34 Romɛkaw fana ye bataki ci u ma, nin kumaw tun bɛ o kɔnɔ ko: Kuintus Memius ni Tite Manlius, Romɛkaw ka lasigidenw ye foli ci Yahutuw ma.
35 Masakɛ denkɛ Liziya ye fɛn o fɛn di an ma, o ka di an ye kosɛbɛ.
36 A y'a jate ko o ko minnu fɔra masakɛ fɛ, aw kɛlen kɔ ka o laadi, aw ka məgə ci o yɔrɔnin bɛɛ, walisa an ka o fɔ aw ye cogo min na, katuguni an bɛ taa Antiose sisan.
37 O de kosɔn, aw ka dɔw ci teliya la, walisa an k'a dɔn aw hakilina ye min ye.
38 Aw ka farali. Nin san kɛmɛ ni segin ni bi naaninan na, o ye Xanthicus kalo tile tan ni duuru ye.

SABABU 12NAN

1 O layidu tara tuma min na, Lisi taara masakɛ fɛ, Yahutuw tun bɛ u ka sɛnɛko la.
2 Nka yɔrɔ caman kuntigiw cɛma, Timote ni Jenɛsi denkɛ Apoloni, Hiɛronimu ni Demofɔn, ani Sipɔrɔ jamana kuntigi Nikanɔri fana tun t'a to u ka to u makun ka sigi hɛrɛ la.
3 Jope cɛw fana ye o Ala ɲɛsiranbaliya sugu kɛ, u ye Yahutu minnu sigilen bɛ u cɛma, olu deli ko u ka taa ni u musow ni u denw ye kurunw kɔnɔ u ye minnu labɛn, i n'a fɔ u ma foyi kɛ u la.
4 U sɔnna o ma ka kɛɲɛ ni dugu ka sariya ye, k'a sɔrɔ u b'a fɛ ka sigi hɛrɛ la, k'a sɔrɔ u ma sigasiga foyi la.
5 Juda ye o juguya ko mɛn min kɛra a fasodenw na, a y'a fɔ a fɛ məgəw k'u labɛn.
6 A ye Kiritigɛla tilennen Elohim wele, a nana a balimaw fagabagaw kɛlɛ, ka dogoyɔrɔ jeni su fɛ, ka kurunw tasuma don, ka bolibagaw faga.
7 Dugu datugulen kɔ, a seginna kɔ, i n'a fɔ a bɛ segin ka taa Jope dugu məgəw bɛɛ bɔn.
8 Nka a y'a mɛn tuma min na ko Yamukaw tun b'a fɛ ka o ɲəgən kɛ Yahutuw cɛma.
9 A nana Yamɛkaw kan su fɛ, ka tasuma don dogoyɔrɔ ni kɔgɔjila kɛlɛbolo la, fo tasuma yeelen bɔra Jerusalɛm, kilomɛtɛrɛ kɛmɛ fila ni binaani.
10 U bɔlen kɔ yen, u taara Timote fan fɛ, kilomɛtɛrɛ kɔnɔntɔn, u sennaməgəw tun tɛ dəgəya ni məgə waa duuru ye, ani Arabukaw ka sotigi kɛmɛ duuru.
11 O kɔ, kɛlɛ juguba dɔ kɛra. nka Juda kɛrɛ fɛ Ala ka dɛmɛ fɛ, o ye se sɔrɔ; o la, Arabu Nomadew, se sɔrɔlen kɔ, u ye hɛrɛ deli Juda fɛ, ka layidu ta ko u bɛna baganw di a ma, ani ko u bɛna a diyabɔ cogo wɛrɛ la.
12 Juda y'a miiri tiɲɛ na ko nafa b'u la fɛn caman na, a ye hɛrɛ di u ma.
13 A y'a ɲini ka siraba dɔ fana kɛ ka taa dugu barikama dɔ la, kogow tun datugulen bɛ dugu min na, jamana caman məgəw tun sigilen bɛ o dugu kɔnɔ. A təgɔ tun ye Caspis ye.
14 Nka a kɔnɔməgəw y'u jigi da kogow barika kan ani dumunifɛnw na, fo u ye maloya kɛ Juda məgəw kɔrɔ, ka u təgɔ tiɲɛ ani ka Ala təgɔ tiɲɛ, ka kuma fɔlenw fɔ.

15 O de y'a to Juda n'a ka jɛɲɔgɔnw ye diɲɛ Matigiba wele, o min ye Jeriko fili Josue ka waati la, sagaden wala kɛlɛkɛminɛnw tun tɛ min na.
16 U ye dugu minɛ Elohim sago la, ka mɔgɔ faga minnu tɛ se ka fɔ.
17 U bɔra yen mɛtɛrɛ kɛmɛ wolonwula ni bi duuru ka taa Karaka ka taa Yahutuw fɛ minnu tɔgɔ ye ko Tubiɛni.
18 Timote kɔni, u m'a sɔrɔ o yɔrɔw la, katuguni sanni a ma fɛn ci, a bɔra yen, a ye kɛlɛbolo barikamaba dɔ to yen.
19 O bɛɛ n'a ta, Dosite ni Sosipatɛri, olu minnu tun ye Makabe ka kuntigiw ye, olu bɔra ka Timote ka mɔgɔ waa tan faga.
20 Makabe y'a ka kɛlɛbolow lajɛ ɲɔgɔn kɔ, ka u sigi kɛlɛbolow kun na, ka taa Timote kɛlɛ.
21 Timote ye Juda nali dɔn tuma min na, a ye musow ni denmisɛnw ni doni tɔw bila ka taa kɛlɛbolo dɔ la min tɔgɔ ye ko Carnion, katuguni dugu lamini tun ka gɛlɛn, a tun man nɔgɔn ka se yen, yɔrɔ bɛɛ gɛlɛya kosɔn .
22 Nka a ka kɛlɛbolo fɔlɔ Juda nana a ɲɛ na tuma min na, siran ni siranba y'u minɛ fɛn bɛɛ yelen yeli fɛ, u bolila ka taa, kelen bolila ka taa nin sira fɛ, dɔ wɛrɛ bolila ka taa sira wɛrɛ fɛ, fo u tɔɔrɔla tuma caman na u yɛrɛ ka cɛdenw ta, ka jogin ni u yɛrɛ ka npanw ye.
23 Juda fana y'a timinandiya kosɛbɛ ka tugu u nɔfɛ, ka mɔgɔ jugu juguw faga, a ye mɔgɔ waa bisaba ɲɔgɔn faga.
24 Timote yɛrɛ binna Dosite ni Sosipatɛri bolo, a ye olu deli ni bololabaara caman ye, k'a bila ka taa n'a ka ɲɛnamaya ye, katuguni Yahutuw bangebagaw caman tun b'a fɛ, ani u dɔw balimakɛw, ni u y'u bila a fo ka se saya ma, a man kan ka jate.
25 O de y'a to a ye u hakili sigi ni kuma caman ye ko a bɛna u lasegin u cogo kɔrɔ la k'a sɔrɔ a ma foyi kɛ, ka kɛɲɛ ni bɛnkan ye, u y'a bila ka taa u balimaw kisi.
26 Makabe taara ka taa Karniyɔn ni Atargati Alabatosoba la, a ye mɔgɔ waa mugan ni duuru faga yen.
27 A bolilen kɔ ka u halaki tuma min na, Juda ye kɛlɛbolo bila ka taa Efurɔn fan fɛ, dugu barikama min na, Lisi tun sigilen bɛ min kɔnɔ, ani siya camanba, ani kamalennin barikamaw ye kogow kɔlɔsi ka u lafasa kosɛbɛ fana tun ye motɛriw ni dartw dicogo ɲuman ye.
28 Juda n'a ka jɛɲɔgɔnw ye Sebaayabɛɛtigi Ala wele tuma min na, ale min bɛ a juguw fanga tiɲɛ ni a ka sebaaya ye, u ye dugu minɛ ka dugu kɔnɔmɔgɔw mɔgɔ waa mugan ni duuru faga.
29 U bɔra yen ka taa Sitopoli, o min ni Jerusalɛm cɛ ye kilometɛrɛ kɛmɛ wɔɔrɔ ye.
30 Yahutu minnu sigilen bɛ yen, olu ye seereya kɛ tuma min na ko Sitopolikaw ye u minɛ ni kanuya ye, ka u deli ni ɲumanya ye u ka tɔɔrɔ waati la.
31 U ye barika da u ye, k'a ɲini u fɛ u ka kɛ teriw ye hali bi.
32 Seli min tɔgɔ ye ko Pantekɔti, o kɔfɛ, u taara Idume gɔferɛnɛrɛ Gorgiyasi kɛlɛ.
33 U bɔra ni sennamɔgɔw waa saba ni sotigi kɛmɛ naani ye.
34 U ka kɛlɛw la, Yahutu dɔw fagara.
35 O waati la, Dositheus, Bacenor ka kulu dɔ, min tun bɛ so kan, ani cɛ barikama, tun bɛ Gorgias kan hali bi, a y'a ka fini minɛ, a y'a sama ni fanga ye. a tun b'a fɛ k'o cɛ dangalen minɛ a ɲɛnama tuma min na, Tracia sotigi dɔ nana a kan, o y'a kamankun faga, fo Gorgias bolila ka taa Marisa fɛ.
36 Gɔrjiyasi mɔgɔw ye kɛlɛ kɛ kabini tuma jan, u sɛgɛnnen kɔ, Juda ye Matigi wele k'a jira ko a ye u dɛmɛbaga ni kɛlɛ ɲɛmɔgɔ ye.
37 A y'a daminɛ a yɛrɛ ka kan na, ka Zaburuw da ni kanba ye, ka boli Gɔrjiyasi cɛdenw kan, k'a sɔrɔ a ma u dɔn.
38 Juda y'a ka kɛlɛbolow lajɛ ka don Odolam dugu kɔnɔ, tile wolonwulanan sera tuma min na, u y'u yɛrɛ saniya i ko u tun bɛ kɛ cogo min na, ka lafiɲɛ don labato o yɔrɔ kelen na.
39 O dugujɛ, i n'a fɔ a kɛra cogo min na, Juda ni a ka kulu nana mɔgɔ fagalenw suw ta ka u su don u somɔgɔw fɛ u bɛnbaw ka kaburu kɔnɔ.
" Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'a ye ko o de y'a to u fagara.
41 Mɔgɔw bɛɛ bɛ Matigi tanu, Kiiritigɛla tilennen min ye fɛn dogolenw da wuli.
42 U y'u yɛrɛ bila Ala delili la k'a deli ko jurumu min kɛra, o ka bɔ u hakili la pewu. Ka fara o kan, o Juda bonyalen ye jama laadi ko u k'u yɛrɛ tanga jurumu ma, k'a masɔrɔ ko minnu kɛra mɔgɔ fagalenw ka jurumuw kosɔn, u ye olu ye u ɲɛ kɔrɔ.
43 A ye warijɛ dalajɛ kɛ jamakulu bɛɛ kɔnɔ fo ka se warijɛ drakmu ba fila ma, a y'a ci Jerusalɛm ka jurumu saraka bɔ.
44 Ni Yesu tun jigi tun t'a la ko mɔgɔ minnu fagara, olu tun na kunun, o tun na kɛ fu ye ka delili kɛ suw ye.
45 A y'a faamu fana ko nɛɛmaba bilalen bɛ Ala ɲɛsiran mɔgɔ salenw ye, o kɛra miirili senuma ni ɲuman ye. O kɔ, a ye bɛnkan don mɔgɔ salenw ye, walisa u ka kisi jurumu ma.

SABABU 13NAN

1 San kɛmɛ bi naani ni kɔnɔntɔnnan na, a fɔra Juda ye ko Antiose Eupator nana ni fanga belebeleba ye Jude jamana na.
2 A ka lakanabaa ni a ka koŋɛw kuntigi Lisiyasi fana tun bɛ a fɛ, sennamɔgɔw ka fanga dɔ tun bɛ Gɛrɛsi la, mɔgɔ ba kɛmɛ ni tan, ani sotigi ba duuru ni kɛmɛ saba, ani waraba mugan ni fila ni wotoro kɛmɛ saba 'kɔnɔnafiliw.
3 Menelaus fana y'a yɛrɛ fara u kan, ka Antiose dusu don ni lafiliba ye, a ma kɛ jamana lakanani kama, nka a tun b'a miiri ko a kɛra gɔferɛnɛrɛ ye.
4 Nka masakɛw ka masakɛ ye Antiyɔsi hakili lawuli nin mɔgɔ jugu jugu in kama, Lisi ye masakɛ ladɔnniya ko nin cɛ in de ye kojugu bɛɛ sababu ye, fo masakɛ y'a fɔ ko u ka na n'a ye Berea, k'a faga, i n'a fɔ a cogo bɛ o yɔrɔ la.

5 O yərə la, sankanso də tun bɛ o yərə la, a janya tun ye mɛtɛrɛ bi duuru ye, a falen tun bɛ buguri la, minɛn bulama də tun bɛ o yərə la, a fan bɛɛ tun sirilen bɛ buguri la.
6 Məgə o məgə jalakilen don sarakabə la, walima ni a ye kojuguba wɛrɛ kɛ, məgəw bɛɛ tun bɛ o faga yen.
7 O saya sugu de kɛra məgə jugu ka sa, a ma su don dugukolo la. ani o ye tilennenya ye kosɛbɛ:
8 A ye jurumu caman kɛ sarakabəlan tasuma ni a buguri senuman ko la, a ye a ka saya sərə buguri la.
9 Masakɛ nana ni kuncɛbaya ni kuncɛbaya hakili ye walisa ka kojuguba kɛ Yahutuw la ka tɛmɛ a fa ka waati la.
10 Juda ye o kow dən tuma min na, a y'a fə jama ye ko u ka Matigi wele su ni tile, walisa ni waati wɛrɛ la, a ka u dɛmɛ sisan, k'a sərə u tun bɛna bə u ka sariya la, ka bə u ka jamana na. ka bə Alabatosoba senuma kənə.
11 A tun t'a to jama minnu tun lafiyalen don dəənin hali bi, ka kolo siyaw təgə tiɲɛbagaw ye.
12 U bɛɛ y'o kɛ ɲəgən fɛ ka Matigi hinɛtigi deli ni kasi ni sunəgə ye, ka da duguma tile saba kənə, Juda ye u laadi k'a fə u ye ko u ka u labɛn.
13 Juda ni cɛkərəbaw tun tɛ kelen ye, a y'a latigɛ sani masakɛ ka kɛlɛbolo ka don Jude ka dugu minɛ, ka taa o ko kərəbə kɛlɛ la Matigi ka dɛmɛ fɛ.
14 O la, a ye fɛn bɛɛ bila diɲɛ Dabaga bolo, ka a ka sərədasiw laadi ko u ka cɛya kɛlɛ, fo ka se saya ma, sariyaw ni Alabatosoba, dugu, jamana ani jamana bɛɛ kosən, a ye a sigi Modin kɛrɛfɛ.
15 A ye kərəsili kuma fə a lamini məgəw ye ko: «Se sərəli bɛ bə Ala de la. ni kamalennin jagɛlɛnw ni ɲɛnatəməlenw ye, a donna masakɛ ka fanibugu kənə su fɛ, ka cɛ ba naani ɲəgən faga kaburu kənə, ani waraba kuntigiba, n'a kan.
16 A laban na, u ye sigiyərə fa siran ni mankanba la, u taara ka ɲɛ.
17 O kɛra tilegan fɛ, katuguni Matigi ka lakanani y'a dɛmɛ.
18 Masakɛ ye Yahutuw ka cɛya nɛnɛ tuma min na, a y'a ɲini ka forow minɛ sariya sira fɛ.
19 U taara Bɛtisura fan fɛ, Yahutuw ka kɛlɛbolo min tun ye yərə ye.
20 Juda tun ye fɛn minnu fə a kənəməgəw ye.
21 Nka Rodocus min tun bɛ Yahutuw ka kɛlɛbolo la, o ye gundo fə a juguw ye. o de y'a to u y'a ɲini, u y'a sərə tuma min na, u y'a bila kaso la.
22 Masakɛ ye u furakɛ Bɛtisimu siɲɛ filanan na, a y'a bolo di u ma, ka u ta minɛ, ka taa, ka kɛlɛ kɛ ni Juda ye, ka se sərə a kan.
23 U y'a mɛn ko Filipe min tora Antiose kow la, o tun birilen don kosɛbɛ, a maloyara, a ye Yahutuw deli, ka a yɛrɛ kolo, ka kali cogo kelen na, ka sən u ma, ka saraka bə, ka Alabatosoba bonya, ka ɲumanya kɛ yərə in , .
24 Makabe sənna a ma kosɛbɛ, a y'a kɛ gəfɛrɛnɛrɛ kuntigi ye kabini Ptolemais fo ka se Gɛrɛnɛkaw ma.
25 U sera Ptolemais. Katuguni u ye sanfiɲɛba kɛ, katuguni u tun b'a fɛ ka u ka layiduw kɛ fu.
26 Liziya wulila ka taa kiritigɛso la, a ye fɛn o fɛn fə ka ɲɛsin o ko lafasa ma, a y'a lasun, ka u dusu saalo, ka u təərə kosɛbɛ, ka segin Antiose. O cogo la, a taara maga masakɛ nali ni a bəli la.

SABABU 14NAN

1 San saba tɛmɛnen kə, Juda ladənniyalen don ko Seleucus denkɛ Demetirisi donna Tripoli dogoyərə la ni fanga belebeleba ni kəgəjila kɛlɛbolo ye.
2 A tun ye jamana minɛ ka Antiose ni a lakanabaa Lisiyasi faga.
3 Alsimu də tun ye sarakalasebaaw kuntigi ye, ka a yɛrɛ nəgə ni a sago ye u ni siya wɛrɛw cɛma waatiw la, k'a masərə a tɛ se ka a yɛrɛ kisi abada, wa a ma se ka don sarakabəlan senuma kənə tugun.
4 A nana masakɛ Demetirisi fɛ san kɛmɛ ni bi duurunan na, ka sanu masafugulan di a ma, ani ka jiribolo də di a ma.
5 O bɛɛ n'a ta, a ye sababu sərə k'a ka hakilintanya walew ɲɛ ka taa a fɛ, Demetiri ye a wele ka na a ɲininka Yahutuw təərəla cogo min na, ani u b'a fɛ ka min kɛ, a y'o jaabi.
6 A ye Yahutu minnu wele ko Asidikaw, olu minnu kuntigi ye Juda Makabe ye, olu bɛ kɛlɛ balo, u bɛ murutili kɛ, nka u tɛna a to təw ka hɛrɛ la.
7 O de y'a to ne bɛnbaw ka bonya bəra ne la, ne kərə ye ko sarakalasebaaw kuntigiya, ne nana yan sisan.
8 Fələ, tiɲɛ na, ne b'a janto masakɛ ka kow la cogo min na, nkalon tɛ ne la. ani filanan, hali o de kama ne b'a fɛ ka ne yɛrɛ ka jamanadenw ka nafa sərə: bawo an ka jamana bɛɛ tɛ təərə fitinin na, u kofəlenw ka ko kɛlenw fɛ minnu ma ladilikan sərə.
9 O de y'a to masakɛ, i ye nin kow bɛɛ dən, i k'i janto jamana ni an ka siya la, o min degunnen don fan bɛɛ fɛ, ka kɛɲɛ ni i ka makari ye min bɛ məgə bɛɛ la joona.
10 Ni Juda ɲɛnama don tuma min na, a tɛ se ka kɛ ko məgəw ka to u makun.
11 O kuma ma mɛn a ko la, nka masakɛ teri dəw ye Juda kɛlɛ ni juguya ye, ka wusulan də fara Demetiri kan.
12 O yərənin bɛɛ la, a ye Nikanər wele, o min tun ye waraw kuntigi ye, k'a kɛ Jude jamana kuntigi ye.
13 A y'a fə a ye ko a ka Juda faga, ka a fɛ məgəw jɛnsɛn, ka Alsimu kɛ Alabatosoba sarakalasebaa kuntigi ye.
14 Siya minnu tun bolila ka bə Jude ka bə Juda fɛ, olu nana sagakuluw fɛ Nikanərə, u tun b'a miiri ko Yahutuw ka kojugu ni u ka təərəw de ye u ka ɲɛtaa ye.
15 Yahutuw ye Nikanəri nali mɛn tuma min na, siyaw y'u kɛlɛ, u ye dugukolo fili u kun na, ka delili kɛ məgə ye min ye a ka məgəw sabati badaa-badaa, min bɛ a niyərə dɛmɛ tuma bɛɛ ni a ka ɲɛnamaya jirali ye .
16 Ka kɛɲɛ ni sərədasi kuntigi ka ci fəlen ye, u bəra yen o yərənin bɛɛ ka gɛrɛ u la Desawu dugu la.
17 Juda balimakɛ Simən ni Nikanəri tun ye kɛlɛ kɛ, nka a juguw y'a makun yərənin kelen.

18 O bɛɛ n'a ta, Nikanɔri ye Juda ka cɛya ko mɛn, ani u ka jagɛlɛya min tun bɛ u ka jamana kɛlɛli la, a ma a ja gɛlɛya ka o ko kɔrɔbɔ ni npan ye.
19 O de y'a to a ye Posidoni ni Tewodote ni Matiyasi ci ka taa hɛrɛ la.
20 U ye laadilikan jan kɛ o ko la, ka sɔrɔdasi kuntigi ye jama ladɔnniya o la.
21 U ye don dɔ latigɛ u ka ɲɔgɔn lajɛn u kelen na.
22 Luda ye marifatigiw bila yɔrɔ bɛnnenw na, walasa janfa dɔw kana barika kɛ juguw fɛ, o de la u ye ɲɔgɔnye kɛ hɛrɛ la.
23 Nikanɔri tora Jerusalɛm, a ma foyi kɛ, nka a ye jama bila ka taa a fɛ.
24 A ma sɔn ka Juda bɔ a ɲɛ kɔrɔ, katuguni a bɛ cɛ kanu ka bɔ a dusukun na
25 A y'a deli fana ko a ka muso ta ka denw bange.
26 Nka Alsimu ye kanuya min bɛ u ni ɲɔgɔn cɛ, o dɔn, ka layidu minnu tara, a taara Demetirisi fɛ k'a fɔ a ye ko Nikanɔri ma tɔɔrɔ kosɛbɛ o cogo la. sabu a tun ye Juda sigi, min tun ye a ka masaya janfa ye, ka kɛ masakɛ nɔnabila ye.
27 Masakɛ dimina kosɛbɛ, a dimina kosɛbɛ ni cɛ juguba ka jalakiw ye, a ye sɛbɛn ci Nikanɔrɔ ma, k'a jira ko layiduw ma diya a ye kosɛbɛ, k'a fɔ a ye ko a ka Makabe bila kaso la joona Antiose.
28 Nikanɔri y'a mɛn tuma min na, a maloyara kosɛbɛ, a y'a minɛ kosɛbɛ ko bɛnkan minnu tun bɛ a kan, a ka olu kɛ fu ye, o cɛ ma jalaki.
29 Nka ko si ma kɛ masakɛ la, a y'a ka waati kɔlɔsi walisa ka o ko kɛ ni sariya ye.
30 O bɛɛ n'a ta, Makabe y'a ye tuma min na ko Nikanɔri y'a daminɛ ka jɛngɛ a fɛ, ani ko a y'a deli ni juguya ye ka tɛmɛ a delila kan, k'a dɔn ko o kɛwale nɔgɔlen suguw ma kɛ koɲuman ye, a ma a ka cɛden damadɔw lajɛ ɲɔgɔn fɛ, ka a yɛrɛ bɔ yen ka bɔ Nicanor.
31 Nka tɔ kelen y'a dɔn ko Juda ka sariya de y'a bali kosɛbɛ, a donna Alabatosoba senuma kɔnɔ, ka sarakalasebaaw ci, minnu tun bɛ u ka saraka delilenw kɛ, ko u ka cɛ kisi a ma.
32 U y'a kali tuma min na ko a bɛ cɛ min ɲini, u tɛ se k'o dɔn.
33 A y'a kininbolo kɔrɔta ka taa Alabatosoba fan fɛ, ka kali nin cogo la ko: «Ni aw ma Juda lase ne ma ka kɛ kasoden ye, ne na Elohim ka Alabatosoba in da duguma, ka sarakabɔlan ci. ani ka batoso kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ jɔ Bacchus ye.
34 O kumaw kɔ, a taara. O tuma la, sarakalasebaaw y'u bolow kɔrɔta sankolo fan fɛ k'u ka siya lafasabaga deli, k'a fɔ nin cogo la.
35 E, fɛn bɛɛ Matigi, min mago tɛ foyi la, a diyara i ye ko i sigiyɔrɔ Alabatosoba ka kɛ an cɛma.
36 O de kosɔn sisan, senuya bɛɛ Matigi senuma, nin so min saniyalen don kɔsa in na, i k'o mara tuma bɛɛ, ka tilenbaliya da bɛɛ bali.
37 Jerusalɛm cɛkɔrɔba dɔ, min tun ye Jerusalɛm cɛkɔrɔba dɔ ye, ani mɔgɔ min tun ka ɲi kosɛbɛ, a tun bɛ wele ko Yahutuw fa, a ka ɲumanya kosɔn.
38 Katuguni waati fɔlɔw la, tuma min na u tun ma fara siya wɛrɛw kan, a tun bɛ jalaki Yahutu diinɛ na, ka a farikolo ni a ka ɲɛnamaya bila farati la ni jagɛlɛya ye Yahutuw ka diinɛ kosɔn.
39 Nikanɔri tun b'a fɛ ka koniya min lase Yahutuw ma, a ye kɛlɛcɛ kɛmɛ duuru ni kɔ ci ka taa a minɛ.
40 A y'a miiri ko a y'a minɛ ka Yahutuw tɔɔrɔ kosɛbɛ.
41 Jama tun b'a fɛ ka sankanso minɛ, ka kɛnɛma da kari ni fanga ye, k'a fɔ ko tasuma ka na n'a ye k'a jeni, a tun labɛnnen don ka minɛ fan bɛɛ fɛ, a binna a ka npan kan.
42 A y'a sugandi ka sa cɛya la, sanni a ka don mɔgɔ juguw bolo, ka tɔɔrɔ cogo wɛrɛ la, ka tɛmɛ a bangecogo ɲuman kan.
"
44 Nka u y'u yɛrɛ di joona, ka yɔrɔ dɔ sɔrɔ, a binna yɔrɔ lankolon cɛma.
45 O bɛɛ n'a ta, ninakili tun bɛ a kɔnɔ hali bi, a diminnen don, a wulila. Hali ni a joli tun bɛ bɔ i ko jibolisiraw, ani a joginw tun ka jugu, o bɛɛ n'a ta, a bolila ka tɛmɛ jama cɛma. A jɔlen bɛ farakurunba dɔ kan.
46 A joli bannen kɔ, a y'a banakɔtaa bɔ k'u minɛ a bolo fila la, k'u fili jama kan, ka ɲɛnamaya ni hakili Matigi wele ko a ka olu lasegin a ma, a sara o cogo la.

SABABU 15NAN

1 Nka Nikanɔri y'a mɛn ko Juda ni a ka jɛɲɔgɔnw bɛ yɔrɔ barikamaw la Samari fan fɛ, a y'a latigɛ k'a sɔrɔ a ma farati foyi kɛ ka u bila lafiɲɛ don na.
2 O bɛɛ n'a ta, Yahutu minnu wajibiyara ka taa n'a ye, olu y'a fɔ ko: «I kana o don halaki ni juguya ni farinya ye, nka i ka o don bonya, min bɛ fɛn bɛɛ ye, o ye min bonya ni senuya ye ka tɛmɛ don tɔw bɛɛ kan.»
3 O tuma la, mɔgɔ dɛsɛlenba y'a ɲini, ni Sebaayabɛɛtigi dɔ bɛ sankolo la, min ye lafiɲɛ don labato.
4 U y'a fɔ tuma min na ko: «Matigi ɲɛnama dɔ bɛ sankolo la, fangatigi dɔ bɛ yen.
5 O kɔ, tɔ kelen y'a fɔ ko: «Ne fana ye sebaaya ye dugukolo kan, ne bɛ ci fɔ ko u ka marifa ta ka masakɛ ka baara kɛ.» O bɛɛ n'a ta, a y'a sɔrɔ a sago jugu kana kɛ.
6 Nikanɔri y'a latigɛ ka kuncɛbaya ni kuncɛbayaba kɛ ka kabakomayɔrɔ dɔ sigi foroba la, min b'a jira ko a ye se sɔrɔ Juda ni a fɛ mɔgɔw kan.
7 Nka Makabe tun dalen b'a la tuma bɛɛ ko Matigi na a dɛmɛ.
8 O de y'a to a y'a ka mɔgɔw laadi ko u kana siran siyaw nali ɲɛ u kama, nka u hakili ka to dɛmɛ na, u ye min sɔrɔ fɔlɔ ka bɔ sankolo la, ani sisan u ka se sɔrɔli ni dɛmɛ makɔnɔ, o min ka kan ka na u ma ka bɔ Sebaayabɛɛtigi fɛ.
9 A ye u dusu saalo ka bɔ sariya ni kiraw la, ka u hakili to kɛlɛw la, u ye se sɔrɔ minnu kan ka kɔrɔ, a ye u nisɔndiya kosɛbɛ.

10 A ye u hakili lawuli tuma min na, a y'u ka ci fɔ u ye, ka siyaw ka nkalon ni kalili tiɲɛni ko jira u la.
11 O cogo la, a y'u kelen-kelen bɛɛ ka marifaw di u ma, a ma kɛ ni kalaw ni tamaw lafasali ye, nka ni kuma dumanw ni kuma ɲumanw ye aw kana u nisɔndiya dɔɔnin.
12 A ka yelifɛn tun ye nin ye: Oniyasi, min tun ye sarakalasebaa kuntigi ye, mɔgɔ ɲuman ni mɔgɔ ɲuman, min tun bɛ bonya da mɔgɔw kan, a cogoya tun ka nɔgɔn, a tun bɛ kuma ka ɲɛ, ani a tun bɛ farikoloɲɛnajɛ kɛ ka bɔ denmisɛnnin na jogo ɲumanw bɛɛ la, a tun bɛ a bolow kɔrɔta ye delili kɛ Yahutuw farikolo bɛɛ ye.
13 O kɛlen, o cogo kelen na, cɛ dɔ bɔra kɛnɛ kan, kunsigi jɛmanw tun ka bon kosɛbɛ, a bonya tun ka bon kosɛbɛ.
14 Oniyasi y'a jaabi ko: «Nin ye balimaw kanubaga ye, a bɛ delili kɛ kosɛbɛ jama ni dugu senuma ko la, o kɔrɔ ye ko Elohim ka kira Jeremi.»
15 O kɔ, Jeremi y'a kininbolo kɔrɔta ka sanu npan di Juda ma.
16 I ka nin npan senuma ta, Elohim ka nilifɛn, i na i juguw jogin ni o ye.
17 O cogo la, Juda ka kumaw dusu saalolen don kosɛbɛ, o kumaw tun ka ɲi kosɛbɛ, ka se ka u lasun ka jagɛlɛya kɛ, ka kamalenninw dusukunw dusu lamin, u y'a latigɛ ko u tɛna sigi, nka ni jagɛlɛya ye ka sigi u kan, ka cɛya la ka ko in kɔrɔbɔ ni bɛnbaliya ye , bawo dugu ni yɔrɔ senuma ni batoso tun bɛ farati la .
18 U tun bɛ u janto u musow ni u denw ni u balimaw ni u mɔgɔw la, o tun bɛ u janto u la hali dɔɔnin.
19 Dugu kɔnɔmɔgɔw fana ma u janto u yɛrɛ la hali dɔɔnin.
20 Sisan, tuma min na mɔgɔw bɛɛ y'a filɛ kɔrɔbɔli ka kan ka kɛ min ye, ani juguw tun surunyara kaban, kɛlɛbolow tun sigilen bɛ ɲɔgɔn na, ani baganw tun sigilen bɛ cogo bɛnnen na, ani sotigiw tun sigilen bɛ kamanw na,
21 Makabe ye jama nali ye, ani kɛlɛkɛminɛnw labɛncogo suguya caman, ani baganw ka farinya, a y'a bolow kɔrɔta sankolo fan fɛ, ka kabakow kɛ Matigi wele, k'a dɔn ko se sɔrɔli tɛ kɛ marifaw fɛ, nka i n'a fɔ A ka di a ye, a bɛ o di mɔgɔ minnu ka kan.
22 O de y'a to a ka delili la, a y'a fɔ nin cogo la. Matigi, i ye i ka mɛlɛkɛ ci Jude masakɛ Ezekiyasi ka waati la, ka mɔgɔ waa kɛmɛ ni biwɔɔrɔ ni duuru faga Sankerib ka kɛlɛbolo la.
23 O de kosɔn sisan fana, sankolo Matigi, i ka mɛlɛkɛ ɲuman ci an ɲɛfɛ siran ni siran kosɔn u ɲɛ.
24 Minnu bɛ na i ka jama senumaw kama ka Ala tɔgɔ tiɲɛ, olu ka siran i bolo fanga barika la. A labanna ten.
25 Nikanɔri ni a fɛ mɔgɔw nana ni burufiyɛkanw ni dɔnkiliw ye.
26 Nka Juda ni a ka jɛɲɔgɔnw ye u juguw kunbɛn ni delili ni delili ye.
27 U ye kɛlɛ kɛ ni u bolow ye, ka Elohim deli ni u dusukunw ye, u ye mɔgɔ waa bisaba ni duuru faga, katuguni u nisɔndiyara kosɛbɛ Ala ka yeli kosɔn.
28 Kɛlɛ bannen kɔ, u seginna ni ɲagali ye, u y'a dɔn ko Nikanɔri dalen bɛ a ka fini na.
29 U ye kulekanba ni mankanba bɔ ka Sebaayabɛɛtigi tanu u yɛrɛ ka kan na.
30 Juda min tun ye jamanadenw lafasabaga kuntigi ye tuma bɛɛ farikolo ni hakili la, ani min tora a ka kanuya la a ka jamanadenw ye a si bɛɛ la, o y'a fɔ ko a ka Nikanɔri kunkolo ni a bolo bɔ a kamankun na ka na n'u ye Jerusalɛm .
31 Yesu selen yen, ka a ka siya mɔgɔw wele ka sarakalasebagaw bila sarakabɔlan ɲɛfɛ, a ye ci bila ka sankanso kɔnɔmɔgɔw wele.
32 A ye Nikanɔri kunkolo jugu ni o Ala tɔgɔ tiɲɛbaga bolo jira u la.
33 A ye Nikanɔri Ala ɲɛsiranbali nɛn tigɛ tuma min na, a y'a fɔ ko u k'o di kɔnɔw ma yɔrɔnin kelen, k'a ka dibi sara dulon Alabatosoba ɲɛkɔrɔ.
34 Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ ye Matigi nɔɔrɔma tanu sankolo fan fɛ k'a fɔ ko: «Mɔgɔ min y'a yɛrɛ ka yɔrɔ mara nɔgɔ tɛ, o ka duba.»
35 A ye Nikanɔri kunkolo dulon sankanso kan, o kɛra taamasyɛn ye min jɛlen don ani min jɛlen don Matigi ka dɛmɛ bɛɛ la.
36 U ye bɛɛ sigi ni sariya ye cogo si la ko u kana o don tɛmɛ ni seli tɛ, nka u ka kalo tan ni fila tile tan ni saba seli kɛ, o min bɛ wele Sirikan na ko Adar, tile kelen ka kɔn Mardose ka don ɲɛ.
37 Nikanɔri kɛra ten. Wa ne bɛna laban kɛ yan.
38 Ni ne ye ko ɲuman kɛ, ka kɛɲɛ ni maana ye, o ye ne sago ye.
39 Katuguni diwɛn walima ji minni kelen na, o ka jugu cogo min na. Diwɛn min ɲagaminen don ji la, o ka di, ka dumuni duman diyabɔ cogo min na, o cogo kelen na, kuma min labɛnna ka ɲɛ, o bɛ maana kalanbagaw tulo diyabɔ. A laban bɛna kɛ yan.